

**आर्थिक अध्यादेश, २०७० को अनुसूची-१ को दफा १ बमोजिम लागने
पैठारी महसुल दर**

**परिच्छेद-१
जीवित जीवजन्तु, जीवजन्तु-उत्पादन**

द्रष्टव्य :

१. अन्यथा व्यवस्था गरिएकोमा बाहेक यस परिच्छेदमा उल्लिखित जन्तुको खास जाति वा प्रजाति भन्नाले त्यस जाति वा प्रजातिको बच्चा जीव जन्तुलाईसमेत जनाउँछ ।
२. विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेसम्म “सुख्खा उत्पादन” भन्नाले यो दरबन्दी भरि नै “डिहाइड्रेटेड, इभापोरेटेड” वा “फ्रिज ड्राइड” गरेका उत्पादनसमेतलाई सम्भन्नु पर्दछ ।

**भाग-१
जीवित जन्तु**

द्रष्टव्य:

यो भागमा तल उल्लेख भएकाबाहेक अन्य जीव जन्तुहरु पर्दछन् :

- (क) शीर्षक ०३.०१, ०३.०६, ०३.०७ वा ०३.०८ का माछा, कृष्णसियन (फिङ्गे माछा जातका जीव); मोलस्क (बाहेक खवटा हुने जीव) र ढाडको हड्डी नहुने अन्य प्रकारका जलचरहरु;
- (ख) शीर्षक ३०.०२ का सूक्ष्म जीवाणु र अन्य उत्पादनका कल्चरहरु;
- (ग) शीर्षक ९५.०८ का जीव जन्तुहरु ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु.अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
01.01		जीवित घोडाहरु, गधाहरु, खच्चरहरु र हनिजहरु ।									
		-घोडाहरु:									
	0101.21.00	--नश्ल सुधारका लागि विशुद्ध नश्लका	6.5	10	-	5*	13	18	20.35	18	24.3
	0101.29.00	--अन्य	6.5	10	-	5*	13	18	20.35	18	24.3
	0101.30.00	-गधाहरु	6.5	10	-	5*	13	18	20.35	18	24.3
	0101.90.00	-अन्य	6.5	10	-	5*	13	18	20.35	18	24.3
01.02		जीवित चौपाया (बोभाइन) ।									
		-गोजातीय चौपाया:									
	0102.21.00	--नश्ल सुधारका लागि विशुद्ध नश्लका	6.5	10	-	5*	-	5	6.5	5	10
	0102.29.00	--अन्य	6.5	10	-	5*	-	5	6.5	5	10
		-भैसी:									
	0102.31.00	--नश्ल सुधारका लागि विशुद्ध नश्लका	6.5	10	-	5*	-	5	6.5	5	10
	0102.39.00	--अन्य	6.5	10	-	5*	-	5	6.5	5	10

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

	0102.90.00	-अन्य	6.5	10	-	5*	-	5	6.5	5	10
01.03		जीवित सुंगुर ।					-				
	0103.10.00	-नश्ल सुधारका लागि विशुद्ध नश्लका	6.5	10	-	5*	-	5	6.5	5	10
		-अन्य :									
	0103.91.00	--५० केजी भन्दा कम वजनको	6.5	10	-	5	-	5	6.5	5	10
	0103.92.00	--५० केजी वा सो भन्दा बढी वजन भएको	6.5	10	-	5	-	5	6.5	5	10
01.04		जीवित भेडा र बाख्रा ।									
	0104.10.00	-भेडा	6.5	10	-	5†*	-	5	6.5	5	10
	0104.20.00	-बाख्रा *	9.5	10	-	5*	-	5	6.5	5	10
01.05		जीवित कुखुरा अर्थात्, ग्यालुस डोमेष्टिकस जातका कुखुरा, हांस, टर्की र गिनी फाउल ।									
		-१८५ ग्राम भन्दा बढी वजन नभएका:									
	0105.11.00	--ग्यालुस डोमेष्टिकस जातका चराहरु (Fowl) ^x	6.5	10	-	5*	-	5	6.5	5	10
	0105.12.00	--टर्कीहरु (पाताल मयूर)	6.5	10	-	5*	-	5	6.5	5	10
	0105.13.00	--हांस (डक) हरू	6.5	10	-	5*	-	5	6.5	5	10
	0105.14.00	--हांस (गिज) हरू	6.5	10	-	5*	-	5	6.5	5	10
	0105.15.00	--गिनिजातका चराहरु	6.5	10	-	5*	-	5	6.5	5	10
		-अन्य:									
	0105.94.00	--ग्यालुस डोमेष्टिकस जातका चराहरु ^x	9.5	10	-	5*	-	5	6.5	5	10
	0105.99.00	--अन्य ^x	9.5	10	-	5*	-	5	6.5	5	10
01.06		अन्य जीवित जीवजन्तु ।									
		-स्तनपायी :									
	0106.11.00	--प्रधान स्तनी (नरवानर) हरू (प्राइमेट्स) ^x	6.5	10	-	5*	13	18	20.35	18	24.3
	0106.12.00	--तिमिङ्गल (हवेल) हरू, सोंस वा गुँज (डिल्फन) हरू र शिंशुक (परपस) हरू (तिमिगण (सिटेशिया) श्रेणीका स्तनपायीहरु); समुद्रीगाई (मैनेटी) हरू र हस्तिमकर (डुगंग) हरू (जलीय स्तनधारी (सिरेनिया) श्रेणीका स्तनपायीहरु); सिलहरु, सी लायनहरु र वालरसहरु (पाइनिपेडिया उपश्रेणीका स्तनपायीहरु)	6.5	10	-	5*	13	18	20.35	18	24.3

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

× माउ जाती (भाले पोथी) को चल्ला पैठारीमा भन्सार महसुल तथा कृषि सुधार शुल्क पूर्ण छुट हुने ।

0106.13.00	--ऊँट र अन्य ऊँटजातीय जन्तुहरु (क्यामेलिडाई)	6.5	10	-	5*	13	18	20.35	18	24.3
0106.14.00	--खरायोहरु	6.5	10	-	5*	-	5	6.5	5	6.5
0106.19.00	--अन्य	6.5	10	-	5*	13	18	20.35	18	24.3
0106.20.00	-सरीसृप (रेप्टाइल) हरू (सर्प तथा कछुवा (टर्टल) समेत)	6.5	10	-	5*	13	18	20.35	18	24.3
	-चराहरु:			-	5*		18	20.35	18	24.3
0106.31.00	--शिकारी पक्षीहरु	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
0106.32.00	--शुकवंशी चराहरु (सिटासीफोर्मिस) (सुगा, पाराकीट, मकाउ र काकातुवासमेत)	6.5	10	-	5*	13	18	20.35	18	24.3
0106.33.00	--सुतुरमुर्ग (अष्ट्रिच) हरू (ड्रोमाउस नोभाहोल्लान्डिया)	6.5	10	-	5*	13	18	20.35	18	24.3
0106.39.00	--अन्य	6.5	10	-	5*	13	18	20.35	18	24.3
	-किराहरु:									
0106.41.00	--माहुरीहरु	6.5	10	-	5*	-	5	6.5	5	10
0106.49.00	--अन्य	6.5	10	-	5*	13	18	20.35	18	24.3
0106.90.00	-अन्य	6.5	10	-	5*	13	18	20.35	18	24.3

भाग-२
मासु र खान हुने कमसल
मासु (अफल)

द्रष्टव्य :

यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) शीर्षक ०२.०१ देखि ०२.०८ वा ०२.१० मा (बर्णित खालका) मानवीय उपभोगको निमित्त अयोग्य वा अनुपयुक्त (नसुहाउने खालका) उत्पादनहरु;
- (ख) जीव जन्तुको भुँडी, आन्द्रा, थैली (शीर्षक ०५.०४) वा जीव जन्तुको रगत (शीर्षक ०५.११ वा ३०.०२); वा
- (ग) शीर्षक ०२.०९ को उत्पादित वस्तुवाहेक जीव जन्तुको बोसो (भाग १५) ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु.अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
02.01		चौपाया (बोभाइन जातिको) ताजा वा चिसो पारेको (फ्रेस वा चिल्ड) मासु ।									
	0201.10.00	-सिंगो र आधा शरीरहरु (करकास र हाफ करकास)	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10
	0201.20.00	-हाड सहितको अन्य टुक्राहरु	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10
	0201.30.00	-हाड नभएको	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10
02.02		चौपाया (बोभाइन जातिको) हिमीकृत (फ्रोजेन) मासु ।									
	0202.10.00	-सिंगो र आधा शरीर (करकास र हाफ करकास)	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10
	0202.20.00	-हाड सहितको अन्य टुक्राहरु	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10
	0202.30.00	-हाड नभएको	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10
02.03		सुंगुरको मासु ताजा, चिसो पारेको वा हिमीकृत (फ्रेस, चिल्ड वा फ्रोजेन) ।									
		-ताजा वा चिसो पारेको :					-				
	0203.11.00	--सिंगो र आधा शरीरहरु (करकास र हाफ करकास)	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10
	0203.12.00	--हाड सहितको अगाडि र पछाडिका सांप्राहरु र सांप्राबाट काटिएका अन्य टुक्राहरु	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10
	0203.19.00	--अन्य	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10

		-हिमीकृत (फ्रोजेन) :						6.5	6.5	9.6	10
	0203.21.00	--सिंगो र आधा शरीरहरु (करकास र हाफ करकास)	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10
	0203.22.00	--हाड सहितको अगाडि र पछाडिका सांप्राहरु र सांप्रावाट काटिएका अन्य टुक्राहरु	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10
	0203.29.00	--अन्य	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10
02.04		भेडा वा खसी बोकाको ताजा, चिसो पारेको वा हिमीकृत मासु ।									
	0204.10.00	-भेडा (पाठो) को ताजा वा चिसो पारेको सिंगो र आधा शरीरहरु (करकास र हाफ करकास)	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
		-भेडाको ताजा वा चिसो अन्य मासु:									
	0204.21.00	--सिंगो र आधा शरीरहरु (करकास र हाफ करकास)	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0204.22.00	--हाडसहितको अन्य टुक्रा	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0204.23.00	--हाड नभएको	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0204.30.00	-भेडा (पाठो) को हिमीकृत (फ्रोजेन) सिंगो र आधा शरीरहरु (करकास र हाफ करकास)	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
		-हिमीकृत (फ्रोजेन) गरिएका भेडाका अन्य मासु:									
	0204.41.00	--सिंगो र आधा शरीरहरु (करकास र हाफकरकास)	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0204.42.00	--हाडसहितको अन्य टुक्राहरु	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0204.43.00	--हाड नभएको	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0204.50.00	-खसी बोकाको मासु	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
02.05	0205.00.00	घोडा, गधा, खच्चर र हिनिजहरुको ताजा, चिसो, वा हिमीकृत (फ्रोजेन) मासु ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
02.06		चौपाया जीवजन्तु, (बोभाइन), सुंगुर, भेडा, खसी बाख्रा, घोडा, गधा, खच्चर वा हिनिजहरुको ताजा, चिसो पारेको वा हिमीकृत (फ्रोजेन) खान हुने कमसल मासु,									

		(इडिबुल अफल) ।									
	0206.10.00	-चौपाया (बोभाइन) जीवजन्तुको ताजा र चिसो	6.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
		-चौपाया जीवजन्तु (बोभाइन) को हिमीकृत (फ्रोजेन):									
	0206.21.00	--जीब्रो	6.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0206.22.00	--कलेजो	6.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0206.29.00	--अन्य	6.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0206.30.00	-सुंगुरको ताजा र चिसो पारेको	6.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
		-सुंगुरको हिमीकृत (फ्रोजेन) :					-	9.3	9.5	9.6	10
	0206.41.00	--कलेजो	6.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0206.49.00	--अन्य	6.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0206.80.00	-अन्य ताजा वा चिसो पारेको	6.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0206.90.00	-अन्य हिमीकृत (फ्रोजेन)	6.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
02.07		सकेत ०१.०५ को कुखुराको ताजा, चिसो पारेको वा हिमीकृत मासु र खान हुने अफल ।									
		-ग्यालुस डोमेष्टिकस जातका चराहरु (फाउल) को:									
	0207.11.00	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिसो पारिएका (फ्रेस वा चिल्ड)	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0207.12.00	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजेन)	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0207.13.00	--ताजा वा चिस्याइएका (फ्रेस वा चिल्ड) टुक्रा र अवशेष (कट्स एण्ड ओफाल)	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0207.14.00	--हिमीकृत (फ्रोजेन) टुक्रा र अवशेष (ओफाल)	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
		-टर्कीहरुको :					-	9.3	9.5	9.6	10
	0207.24.00	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10

	0207.25.00	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजन)	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0207.26.00	--ताजा वा चिस्याइएका टुक्रा र अवशेष (कट्स एण्ड ओफाल)	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0207.27.00	--हिमीकृत (फ्रोजन) टुक्रा र अवशेष (कट्स एण्ड ओफाल)	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
		-हाँस (डक) हरुको:									
	0207.41.00	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0207.42.00	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजन)	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0207.43.00	--ताजा वा चिस्याइएका बोसोयुक्त कलेजो (फ्याटी लिभर) हरु	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0207.44.00	--अन्य, ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0207.45.00	--अन्य, हिमीकृत (फ्रोजन)	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
		-हाँस (गीज) हरुको:									
	0207.51.00	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0207.52.00	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजन)	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0207.53.00	--ताजा वा चिस्याइएका बोसोयुक्त कलेजो (फ्याटी लिभर) हरु	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0207.54.00	--अन्य, ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0207.55.00	--अन्य, हिमीकृत (फ्रोजन)	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0207.60.00	-गिनी जातका चराहरुको	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
02.08		ताजा, चिसो पारेको वा हिमीकृत अन्य मासु र खान हुने अफल मासु ।									
	0208.10.00	-खरायोको	10	10			-	9.3	10	9.6	10
	0208.30.00	-प्रधान स्तनी (नर बानर) हरु (प्राइमेट) को	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0208.40.00	-तिमिङ्गल (ह्वेल) हरु, सौंस वा गुँज (डल्फिन) हरु र	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3

		शिशूक (परपस) हरू (तिमिगण श्रेणीका स्तनपायीहरू) को; समुद्रीगाई (मैनेटी) र हस्तिमकर (डुगङ्ग) हरू (जलीय स्तनधारी (सिरेनिया) श्रेणीका स्तनपायीहरू) को; सिलहरु, सी लायनहरु र बालरसहरु (पाइनिपेडिया उपश्रेणीका स्तनपायीहरू) को									
	0208.50.00	-सरीसृपहरु (सर्प र कछुवा समेत) को	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0208.60.00	-ऊँट र अन्य ऊँटजातीय जन्तुहरु (क्यामेलिडाई) को	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0208.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
02.09		नखारिएको वा अन्य प्रकारले निस्सारण नगरिएको, ताजा, चिस्याइएको, हिमीकृत, लवणित, नून पानीमा डुबाएको, सुकाएको वा धूमित मासु नभएको सुँगुरको बोसो (पिग फ्याट), र कुखुराको बोसो (पौल्ट्री फ्याट) ।									
	0209.10.00	-सुँगुर (पिग) हरुको	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10
	0209.90.00	-अन्य	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10
02.10		मासु र खान हुने अफल मासु- नून हालेको, नून पानीमा डुबाएको, सुकाएको वा धूमित (स्मोक्ड) र खान हुने (इडिबुल) धूलो मासु (फ्लोअर्स एण्ड मिल्स) समेत ।									
		-सुँगुरको मासु :									
	0210.11.00	--हाड सहितका अगाडि र पछाडिका सांप्राहरु र सांप्रावाट काटिएका अन्य टुक्राहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0210.12.00	--भूँडी र भूँडीका टुक्राहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0210.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0210.20.00	-चौपाया (बोभाइन) को मासु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
		-अन्य, मासु वा मांसावशेष (अफल) का खान हुने धुलो र पीठोसमेत :									

	0210.91.00	--प्रधान स्तनी (नर बानर) (प्राइमेट) को	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0210.92.00	--तिमिङ्गल (ह्वेल) हरू, सोंस वा गुँज (डल्फिन) हरू, तथा शिशुक (परपस) हरू (तिमिगण (सिटसिया) श्रेणीका स्तनपायीहरू) को; समुद्रीगाई (मैनेटी) तथा हस्तिमकर(डुगंगा) हरू (जलीय स्तनधारी) (सिरेनिया) श्रेणीका स्तनपायीहरू) को; सिलहरु, सी लायनहरु र बालरसहरु (पाइनिपेडिया उपश्रेणीका स्तनपायीहरु) को	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0210.93.00	--सरीसृप (सर्प र छुवासमेत) को	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0210.99.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3

भाग-३
माछा र कृष्ठासियन (भिंगेमाछा जातिका जीव), मोलस्क
(बाहिरी खबटा हुने जीव) र ढाडमा हाड नहुने
अन्य प्रकारका जलचर (इन्भरटिब्रेट्स)

द्रष्टव्यहरु :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) शीर्षक ०१.०६ का स्तनपायीहरु;
- (ख) शीर्षक ०१.०६ का स्तनपायीहरुको मासु (शीर्षक ०२.०८ वा ०२.१०);
- (ग) माछा (कलेजो र फुलसमेत), कृष्ठासियनहरु, मोलस्क वा अन्य एक्वेटिक इन्भरटिब्रेट्स, मरेका र जाति विशेषको कारणले वा अवस्था विशेषका कारणले मानिसले खान अनुपयुक्त वा नसुहाउने खालको (भाग ५), मानिसले खान नहुने माछा, कृष्ठासियन, मोलस्क वा अन्य एक्वेटिक इन्भरटिब्रेट्सको पीठो वा रोटी (प्यालेट) हरु (शीर्षक २३.०१);
- (घ) माछाको अचार (क्याभिएर) वा माछाको फुलबाट तयार गरेको माछाको अचार जस्तै (प्रतिस्थानिक) वस्तुहरु (शीर्षक १६.०४) ।

२. यस भागमा “पेलेट” भन्नाले सोभै थिचेर वा कम मात्रामा संयोजक पदार्थद्वारा एकत्रित गरिएको उत्पादनलाई जनाउँछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
03.01		जीवित माछा ।									
		-आलङ्कारिक माछा :									
	0301.11.00	--ताजा पानीको	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0301.19.00	--अन्य	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
		-अन्य जीवित माछा :									
	0301.91.00	--ट्राउट (साल्मो ट्रेटा, अङ्गोरिङ्गस माइकिस्, अङ्गोरिङ्गस क्लार्की, अङ्गोरिङ्गस अक्वाबोनिटा, अङ्गोरिङ्गस गिलाए, अङ्गोरिङ्गस अपाचे र अङ्गोरिङ्गस क्राइसोकाप्टर)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0301.92.00	--वाम	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0301.93.00	--कार्प (साइप्रिनस कार्पिओ, क्यारासिअस क्यारासिअस, सेनोफारिङ्गोडोन इडिलस, हाइपोथ्याल्मिच्यिस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0301.94.00	--एटलान्टिक र प्यासिफिक ब्लुफिन टुनाहरु (थुनुस थाइनस, थुनुस ओरियन्टालिस)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

	0301.95.00	--दक्षिणी ब्लुफिन टुनास (थुनस म्याकोई)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0301.99.00	--अन्य	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
03.02		शीर्षक ०३.०४ को माछाको फिलेट र अरु प्रकारको मासु बाहेकको ताजा वा चिसो पारेको माछा ।									
		-माछा (साल्मोनाइड), फुल र कलेजो बाहेक :									
	0302.11.00	--ट्राउट (साल्मो ट्राटा, अङ्गोरिड्स माइकिस, अङ्गोरिड्स क्लार्की, अङ्गोरिड्स अक्वाबोनिटा, अङ्गोरिड्स गिलाए, अङ्गोरिड्स अपाचे र अङ्गोरिड्स क्राइसोगेष्टर)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0302.13.00	--प्यासिफिक सालमोन (अङ्गोरिड्स नेर्का, अङ्गोरिड्स गोर्बुशा, अङ्गोरिड्स केटा, अङ्गोरिड्स शिचत्सा, अङ्गोरिड्स किसुच, अङ्गोरिड्स मसोज र अङ्गोरिड्स रडुरस)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0302.14.00	--एटलान्टिक सालमोन (साल्मो सालार) र डान्यूब सालमोन (हूचो हूचो)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0302.19.00	--अन्य	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
		-चेप्टो माछा, फुल र कलेजो बाहेक:									
	0302.21.00	--हालिबुट	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0302.22.00	--प्लेइस	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0302.23.00	--सोले	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0302.24.00	--टर्बोटहरू (सेट्टा मेक्सिमा)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0302.29.00	--अन्य	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
		-कलेजो र फुलबाहेकको टुना स्कीपज्याक, स्ट्राइप बेलिड बोनितो माछा :									
	0302.31.00	--अल्बाकोर वा लामो पखेटा भएको टुना	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0302.32.00	--पहेलो पखेटा भएको टुना	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0302.33.00	--स्कीपज्याक वा स्ट्राइप बेलिड बोनितो	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
	0302.34.00	--बिगआई टुना (तुनुस ओवेसस)	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
	0302.35.00	--एटलान्टिक र प्यासिफिक ब्लुफिन टुनाहरू (थुनुस थाइनस, थुनुस ओरियन्टालिस)	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

0302.36.00	--दक्षिणी ब्लुफिन तुना (तुनुस म्याकोआई)	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
0302.39.00	--अन्य	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
	-कलेजो र फुलहरु बाहेक हेरिडहरु (हिलसा) (क्लुपिया हेरेन्स, क्लुपिया पल्लासी), एड्रोभिज (इडग्रालिस जातहरु), सार्डिनहरु (सार्डिना पिल्कार्ड्स, सार्डिनोप जातहरु), सार्डिनेला (सार्डिनेला जातहरु), ब्रिसलिन वा स्प्राटहरु (स्प्राटस स्प्राटस), म्याकरेल (स्कम्बर स्कम्बर, स्कम्बर अस्ट्रेलासिकस, स्कम्बर जापोनिकस), ज्याक र हर्ष म्याकरेल (ट्राचुरुस जातहरु), कोविया (राकिसेन्ट्रोन कानाडम) र सोर्डफिस (जिफियास ग्लाडिअस).									
0302.41.00	--हेरिडहरु (क्लुपिया हेरेन्स, क्लुपिया पल्लासी)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
0302.42.00	--एड्रोभिहरु (इडग्रालिस जातहरु)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
0302.43.00	--सार्डिनहरु (सार्डिना पिल्कार्ड्स, सार्डिनोप जातहरु) सार्डिनेला (सार्डिनेला जातहरु), ब्रिसलिन वा स्प्राटस (स्प्राटस स्प्राटस)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
0302.44.00	--म्याकरेल (स्कम्बर स्कम्बर, स्कम्बर अस्ट्रेलासिकस, स्कम्बर जापोनिकस)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
0302.45.00	--ज्याक र हर्ष म्याकरेल (ट्राचुरुस जातहरु)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
0302.46.00	--कोविया (राकिसेन्ट्रोन कानाडम)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
0302.47.00	--सोर्डफिस (जिफियास ग्लाडिअस)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	-कलेजो र फुलहरु बाहेक ब्रेग्मासिरोटाइडाइ, युक्लिच्चाइडाइ, गाडिडाइ, म्याकोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुस्सिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरुका माछा:									
0302.51.00	--कड (ग्याडुस मरहुआ, ग्याडुस ओग्याक, ग्याडुस म्याक्रोसिफालस)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
0302.52.00	--ह्याड्डक (मेलानोग्रामस एग्लेफिनस)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
0302.53.00	--कोलफिस (पोलाकिअस)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

		भिरेंस)									
	0302.54.00	--हेक (मर्लुसिअस जातहरु, यूरोफिसिस जातहरु)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0302.55.00	--अलास्का पोलाक (थिरेग्रा काल्कोग्रामा)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0302.56.00	--ब्लु ह्वाइटिडहरु (माइक्रोमेसिस्टस पोटासु, माइक्रोमेसिस्टस अस्ट्रालिस)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0302.59.00	--अन्य	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
		-कलेजो र फुलहरु बाहेक, तिलापियाहरु (ओरेओक्रोमिस जातहरु), क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्तालुरस जातहरु), कार्प (साइप्रिनस कार्पियो, क्यारासियस क्यारासियस, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोथ्याल्मिच्यस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), बाम (इल) हरु (एडुइला जातहरु), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेडहरु (चान्ना जातहरु) :									
	0302.71.00	--तिलापियाहरु (ओरेओक्रोमिस जातहरु),	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0302.72.00	--क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्तालुरस जातहरु)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0302.73.00	--कार्प (साइप्रिनस कार्पियो, क्यारासियस क्यारासियस, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोथ्याल्मिच्यस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस),	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0302.74.00	--बाम (इल) हरु (एडुइला जातहरु)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0302.79.00	--अन्य	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
		-कलेजो र फुलहरु बाहेक अन्य माछा :				5*	-	5	9.5	5	10
	0302.81.00	--डगफिस र अन्य सार्कहरु	6.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0302.82.00	--रेड र स्केटहरु (रेजिडाए)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0302.83.00	--टूथफिस (डिसोस्टिकस जातहरु)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0302.84.00	--सिबास (डिसेन्ट्रारकस जातहरु)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0302.85.00	--सिब्रिम (स्पेरिडाइ)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

	0302.89.00	--अन्य	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0302.90.00	-कलेजो र फुलहरु	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
03.03		शीर्षक ०३.०४ को माछाको फिलेट र अरु प्रकारको मासु बाहेकको हिमीकृत गरिएको माछा ।									
		“-कलेजो र फुलहरु बाहेकको साल्मोनीडाइ :									
	0303.11.00	--शक आई सालमोन (रेड सालमोन) (ओडोरिड्स नेकी)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0303.12.00	--अन्य प्यासिफिक सालमोन (अडोरिड्स गोर्वुसा, अडोरिड्स केटा, अडोरिड्स शावित्वा, अडोरिड्स किसुच, अडोरिड्स मासोउ तथा अडोरिड्स रोडुरस)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0303.13.00	--एटलान्टिक सालमोन (साल्मो सालार) र ड्यान्युब सालमोन (हुचो हुचो)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0303.14.00	--ट्राउट (साल्मो ट्राटा, अडोरिड्स माइकिस्, अडोरिड्स क्लार्की, अडोरिड्स अक्वाबोनिटा, अडोरिड्स गिलाई, अडोरिड्स अपाचे र अडोरिड्स क्राइसोगेष्टर)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0303.19.00	--अन्य	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
		-कलेजो र फुलहरु बाहेकका तिलापियाहरु (ओरेओक्रोमिस जातहरु), क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्तालुरस जातहरु), कार्प (साइप्रिनस कार्पियो, क्यारासिअस क्यारासिअस, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफ्याल्मिच्यस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), बाम (इल) हरु (एङ्गुइला जातहरु), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेडहरु (चान्ना जातहरु) :									
	0303.23.00	--तिलापियाहरु(ओरेओक्रोमिस जातहरु)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0303.24.00	--क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्तालुरस जातहरु)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0303.25.00	--कार्प (साइप्रिनस कार्पियो,	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

		क्यारासिअस, क्यारासिअस, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोथाल्मिच्यस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस)									
	0303.26.00	--बाम (इल) हरु (एङ्गुइला जातहरु)	9.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0303.29.00	--अन्य	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
		-चेष्टो माछा, फुल र कलेजोवाहेक:									
	0303.31.00	--हलिबुट	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0303.32.00	--प्लेइस	6.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0303.33.00	--सोले	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0303.34.00	--टर्बोटहरु (सेट्टा मेक्सिमा, स्कोफथाल्मिडाइ)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0303.39.00	--अन्य	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
		-कलेजो र फुलवाहेक टुनाज, स्कीपज्याक, स्ट्राइप-बेलिड बोनिती माछा :									
	0303.41.00	--अल्बाकोर वा लामो पखेटा भएको टुना	6.5	10		5*					
	0303.42.00	--पहेलो पखेटा भएको टुना	6.5	10		5*					
	0303.43.00	--स्कीपज्याक वा स्ट्राइप बेलिड बोनिती	6.5	10		5*					
	0303.44.00	--विगआई टुना (तुनुस ओबेसस)	6.5	10		5*					
	0303.45.00	--एटलान्टिक र प्यासिफिक ब्लुफिन टुनाहरु (थुनुस थाइनस, थुनुस ओरियन्टालिस)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0303.46.00	--दक्षिणी ब्लुफिन टुना (तुनुस म्याइकोआई)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0303.49.00	--अन्य	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
		-कलेजो र फुलहरु बाहेकका हेरिडहरु (क्लुपिया हेरेन्स, क्लुपिया पल्लासी), सार्डिनहरु (सार्डिना पिल्कार्डस, सार्डिनोप जातहरु), सार्डिनेला (सार्डिनेला जातहरु), ब्रिसलिन वा स्प्राटस (स्प्राटस स्प्राटस), म्याकरेल (स्कम्बर स्कम्बरस, स्कम्बर अस्ट्रेलासिकस, स्कम्बर जापोनिकस), ज्याक र हर्ष म्याकरेल (ट्राचुरस जातहरु), कोबिया (राकिसेन्ट्रोन कानाडम) र सोर्डफिस (जिफियास ग्लाडिअस).									
	0303.51.00	--हेरिडहरु (क्लुपिया हेरेन्स, क्लुपिया पल्लासी)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10

0303.53.00	--सार्डिनहरु (सार्डिना पिल्कार्डस, सार्डिनोप जातहरु), सार्डिनेला (सार्डिनेला जातहरु), त्रिसलिङ वा स्प्राटस (स्प्राटस स्प्राटस)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
0303.54.00	--म्याकरेल (स्कम्बर स्कम्बरस, स्कम्बर अस्ट्रेलासिकस, स्कम्बर जापोनिकस),	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
0303.55.00	--ज्याक र हर्ष म्याकरेल (ट्राचुरस जातहरु),	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
0303.56.00	--कोबिआ (राकिसेन्ट्रोन कानाडम)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
0303.57.00	--सोर्डफिस जिफियास ग्लाडिअस)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	-कलेजो र फुलहरु बाहेकका ब्रेग्मासिरोटाइडाइ, युक्लिच्चाइडाइ, गाडिडाइ, म्याक्रोजराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुसिसडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरुका माछा:									
0303.63.00	--कड (ग्याडुस मरहुआ, ग्याडुस ओग्याक, ग्याडुस म्याक्रोसिफालस)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
0303.64.00	--ट्याड्डक (मेलानोग्रामस एगर्लीफिनस)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
0303.65.00	--कोलफिस (पोलाकिअस भिरेन्स)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
0303.66.00	--हेक (मर्लुसिअस जातहरु, यूरोफिसिस जातहरु)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
0303.67.00	--अलास्का पोलाक (थिरेग्रा काल्कोग्रामा)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
0303.68.00	--ब्लु ट्वाइटिडहरु (माइक्रोमेसिस्टस पोटासु, माइक्रोमेसिस्टस अस्ट्रालिस)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
0303.69.00	--अन्य	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	-कलेजो र फुलहरु बाहेक, अन्य माछा:					-	5	6.5	5	10
0303.81.00	--डर्गफिस र अन्य सार्कहरु	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
0303.82.00	--रेइहरु र स्केटहरु (राजिडाइ)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
0303.83.00	--टूर्थाफिस (डिसोस्टिकस जातहरु)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
0303.84.00	--सिबास (डिसेन्ट्रारकस जातहरु)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
0303.89.00	--अन्य	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
0303.90.00	-कलेजो र फुलहरु	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
03.04	ताजा, चिसो पारेको र									

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

		हिमीकृत माछाको फिलेट र अरु माछा, मसिनो पारी टुक्राएको र नटुक्राएको समेत ।									
		-तिलापिया (ओरेओक्रोमिस जातहरु), क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्टालुरस जातहरु), कार्प (साइप्रिनस कार्पियो, क्यारासिअस क्यारासिअस, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोस्थाल्मिच्यस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), बाम (इल) (एङ्गुइला जातहरु), नाइल पर्च(लेटेस निलोटिकस र स्नेकहेडहरु (चान्ना जातहरु) का ताजा वा चिसो पारिएका फिलेटहरु:									
	0304.31.00	--तिलापियाहरु(ओरेओक्रोमिस जातहरु) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.32.00	--क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्टालुरस जातहरु) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.33.00	--नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.39.00	--अन्य	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
		-अन्य माछाका ताजा वा चिसो पारेको फिलेटहरु:					13	18	23.74	18	24.3
	0304.41.00	--प्यासिफिक साल्मोन (अङ्गोरिङ्गस नेर्का, अङ्गोरिङ्गस गोर्बुसा, अङ्गोरिङ्गस केटा, अङ्गोरिङ्गस शावित्चा, अङ्गोरिङ्गस किसुच, अङ्गोरिङ्गस मासोउ तथा अङ्गोरिङ्गस रोदुरस), एटलान्टिक साल्मोन(साल्मो सालार) र ड्यान्युब साल्मोन (हूचो हुचो)का	9.5	10			13	18	23.74	18	24.3
	0304.42.00	--ट्राउट (साल्मो ट्राटा, अङ्गोरिङ्गस माइकिस्, अङ्गोरिङ्गस क्लार्की, अङ्गोरिङ्गस अक्वावोनिटा, अङ्गोरिङ्गस गिलाइ, अङ्गोरिङ्गस अपाचे र अङ्गोरिङ्गस क्राइसोगेष्टर) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.43.00	--प्याट्रो माछा (प्लेट फिस) (ल्युरोनेक्टिडाइ, बोथिडाइ, साइनो ग्लोसीडाइ, सोलेइडाइ, स्कोपथाल्मिडाइ तथा सिथारीडाइ) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.44.00	--ब्रेग्मासिरोटाइडाइ,	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3

		युक्लिच्चाइडाइ, गाडिडाइ, म्याकोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुस्सिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरुका माछाका									
	0304.45.00	--सोर्डफिस (जिफियाज गल्याडिअस) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.46.00	--दुर्थफिस (डिसोस्टिक्स जातहरु) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.49.00	--अन्य	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
		-अन्य, ताजा वा चिसो पारेको:									
	0304.51.00	--तिलापिया (ओरेओक्रोमिस जातहरु), क्याटफिस (प्याङ्गासिस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्तालुरस जातहरु), कार्प (साइप्रिनस कार्पियो, क्यारासिअस क्यारासिअस, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोपथाल्मिच्यस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), बाम (इल) (एङ्गुइला जातहरु), नाइल पर्च (लेटेस निलोटिक्स) र स्नेकहेड (चान्ना जातहरु) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.52.00	--साल्मोनीडाइका	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.53.00	--ब्रेमसिरोटाइडाइ, युक्लिच्चाइडाइ, गाडिडाइ, म्याकोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुस्सिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरुका माछाका	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.54.00	--सोर्डफिस (जिफियाज गल्याडिअस) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.55.00	--दुर्थफिस (डिसोस्टिक्स जातहरु) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.59.00	--अन्य	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
		-तिलापियाहरु (ओरेओक्रोमिस जातहरु), क्याटफिस (प्याङ्गासिस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्तालुरस जातहरु), कार्प (साइप्रिनस कार्पियो, क्यारासिअस क्यारासिअस, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोपथाल्मिच्यस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), वाम (इल) हरु (एङ्गुइला जातहरु), नाइल पर्च									

		(ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेडहरु (चान्ना जातहरु) का हिमीकृत फिलेटहरु:									
	0304.61.00	--तिलापिया (ओरेओक्रोमिस जातहरु) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.62.00	--क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्टालुरस जातहरु) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.63.00	--नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.69.00	--अन्य	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
		-ब्रेग्मासिरोटाइडाइ, युक्लिच्थाइडाइ, गाडिडाइ, म्याक्रोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुसिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरुका माछाका हिमीकृत फिलेटहरु :									
	0304.71.00	--कड (ग्याडुस मरहुआ, ग्याडुस ओग्याक, ग्याडुस म्याक्रोसिफालस) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.72.00	--ट्याडुडक(मेलानोग्रामस एग्लेफिनस) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.73.00	--कोलफिस (पोलाकिअस भिरेन्स) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.74.00	--हेक (मर्लुसिअस जातहरु, यूरोफिसिस जातहरु) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.75.00	--अलास्का पोलाक (थिरेग्रा कल्कोग्रामा) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.79.00	--अन्य	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
		-अन्य माछाका हिमीकृत फिलेटहरु:									
	0304.81.00	--प्यासिफिक साल्मोन (अङ्गोरिड्स नेर्का, अङ्गोरिड्स गोर्बुसा, अङ्गोरिड्स केटा, अङ्गोरिड्स शावित्वा, अङ्गोरिड्स किसुच, अङ्गोरिड्स मासोड तथा अङ्गोरिड्स रोडुरस), एटलान्टिक साल्मोन(साल्मो सालार) र ड्यान्युब साल्मोन (हूचो हुचो)का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.82.00	--ट्राउट (साल्मो ट्रेटा, अङ्गोरिड्स माइकिस, अङ्गोरिड्स क्लार्की, अङ्गोरिड्स अक्वाबोनिटा, अङ्गोरिड्स गिलाइ, अङ्गोरिड्स अपाचे र अङ्गोरिड्स क्राइसोगेष्टर) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.83.00	--च्याप्टो माछा (फ्लोट फिस) (ल्यूरोनेक्टिडाइ, बोथिडाइ, साइनो ग्लोसीडाइ, सोलेइडाइ, स्कोपथाल्मिडाइ तथा	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3

		सिथारीडाइ) का									
	0304.84.00	--सोर्डफिस (जिफियाज ग्ल्याडिअस) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.85.00	--टुथफिस (डिसोस्टिकस जातहरु) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.86.00	--हेरिड (क्लुपिया हेरेङ्गस, क्लुपिया पलासी) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.87.00	--टुनाहरु (थुनुस जातका) स्किप ज्याक वा स्ट्रिप-वेलिड वोनितो (युथिनस (कासुवनस) पेलासिस) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.89.00	--अन्य	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
		-अन्य हिमिकृत:									24.3
	0304.91.00	--सोर्डफिस (जिफियाज ग्ल्याडिअस)	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.92.00	--टुथफिस (डिसोस्टिकस एसपीपी.)	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.93.00	--तिलापिया (ओरेओक्रोमिस जातहरु), क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्टालुरस जातहरु), कार्प (साइप्रिनस कार्पियो, क्यारासिअस क्यारासिअस, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफ्याल्मिच्यस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), बाम (इल) हरु (एङ्गुइला जातहरु), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेड (चान्ना जातहरु) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.94.00	--अलास्का पोलाक (थिरेग्रा काल्कोग्रामा) का	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.95.00	--अलास्का पोलाक (थिरेग्रा काल्कोग्रामा) बाहेक, ब्रेग्मासिरोटाइडाइ, युक्लिच्चाइडाइ, गाडिडाइ, म्याक्रोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुस्सिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरुका माछाका	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0304.99.00	--अन्य	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
03.05		सुकाएको, नुनिलो पारेको वा नून पानीमा हालेको, माछा; धूमित पारेको, धूमित गर्नु अघि वा धूमित गर्दा पाकेको वा नपाकेको; माछाको खान हुने धूलो, पिठो र प्यालेट									

	0305.10.00	-माछाको खान हुने धुलो, पिठो र प्यालेट	9.5	10			13 [•]	23.51	23.74	23.85	24.3
	0305.20.00	-सुकाएको, सेकुवा बनाएको, नुनिलो पारेको वा नून पानीमा हालेको माछाको कलेजो र फुल	9.5	10			13 [•]	23.51	23.74	23.85	24.3
		-सुकाएको, नुनिलो पारेको वा नून पानीमा हालेको तर धूमित नगरेका माछाको फिलेटहरु:									
	0305.31.00	--तिलापिया (ओरेओक्रोमिस जातहरु), क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्टालुरस जातहरु), कार्प (साइप्रिनस कार्पियो, क्यारासिअस क्यारासिअस, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोपथाल्मिच्यस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), बाम (इल) (एडुइला जातहरु), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेड (चान्ना जातहरु) का	9.5	10			13 [•]	23.51	23.74	23.85	24.3
	0305.32.00	--ब्रेमसिरोटाइडाइ, युक्लिच्चाइडाइ, गाडिडाइ, म्याकोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुस्सिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरुका माछाका	9.5	10			13 [•]	23.51	23.74	23.85	24.3
	0305.39.00	--अन्य	9.5	10			13 [•]	23.51	23.74	23.85	24.3
		-माछाको खानयोग्य कमसल मासु बाहेक, धूमित माछा, फिलेटहरु समेत:									
	0305.41.00	--प्यासिफिक सालमोन (अङ्गोरिङ्गस नेर्का, अङ्गोरिङ्गस गोर्बुशा, अङ्गोरिङ्गस केटा, अङ्गोरिङ्गस शिच्वत्शा, अङ्गोरिङ्गस किसुच, अङ्गोरिङ्गस मसोउ र अङ्गोरिङ्गस रोदुरस), एटलाण्टिक सालमोन (साल्मो सालार) र डान्यूब सालमोन (हूचो हुचो) ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0305.42.00	--हेरिङ्स (हिलसा)	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
	0305.43.00	--ट्राउट (साल्मो ट्राटा, अङ्गोरिङ्गस माइकिस्, अङ्गोरिङ्गस क्लार्की, अङ्गोरिङ्गस अक्वाबोनिटा, अङ्गोरिङ्गस गिलाइ, अङ्गोरिङ्गस अपाचे र अङ्गोरिङ्गस क्राइसोगेष्टर) को	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3

- सुकाएको माछामा मू.अ. कर नलाग्ने ।

0305.44.00	--तिलापिया (ओरेओक्रोमिस जातहरु), क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्टालुरस जातहरु), कार्प (साइप्रिनस कार्पियो, क्यारासिअस क्यारासिअस, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफ्याल्मिच्यस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), बाम (इल) (एडुइला जातहरु), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेड (चान्ना जातहरु) का	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
0305.49.00	--अन्य	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
	-माछाको खानयोग्य कमसल मासु बाहेक, सुकाएको माछा, नून हालेको वा नहालेको तर धूमित नगरेको :					13	23.51	23.74	23.85	24.3
0305.51.00	--कड्	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
0305.59.00	--अन्य	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	-माछाको खानयोग्य कमसल मासु बाहेक, नून हालेको तर नसुकाइएको वा धूमित नगरेको र नूनपानीमा राखेको माछा:									
0305.61.00	--हेरिडस् (हिलसा)	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
0305.62.00	--कड्	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
0305.63.00	--एन्कोभिज	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
0305.64.00	--तिलापिया (ओरेओक्रोमिस जातहरु), क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्टालुरस जातहरु), कार्प (साइप्रिनस कार्पियो, क्यारासिअस क्यारासिअस, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफ्याल्मिच्यस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), बाम (इल) (एडुइला जातहरु), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेड (चान्ना जातहरु) का	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
0305.69.00	--अन्य	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
	-माछाको पखेटा, टाउकाहरु, पुच्छरहरु, भुँडीहरु र माछाको अन्य खानयोग्य कमसल मासु:									
0305.71.00	--सारकका पखेटाहरु	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3

	0305.72.00	--माछाको टाउका, पुच्छर र भुँडीहरु	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
	0305.79.00	--अन्य	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
03.06		खबटा भित्र भएको वा नभएको जीवित, ताजा, चिसो पारेको, हिमीकृत, सुकेको, नूनिलो गरेको वा नून पानीमा हालेको कुष्टासियन; खबटा भित्र भएको वा नभएको, धूमित गर्ने प्रक्रियामा वा धूमित गर्नुअघि पकाएको वा नपकाएको धूमित कुष्टासियन; खबटाभित्र भएको पानीमा उमालेर वा बफाएर पकाएको, चिसो, हिमीकृत, सुख्खा र नूनिलो पारिएको वा नपारिएको, नून पानीमा हालेको वा नहालेको कुष्टासियनहरु; कुष्टासियनहरुको मानवीय उपभोगका लागि उपयुक्त खान हुने धूलो, पिठो र गुटिका (पेलेट) हरू।									
		-हिमीकृत (फ्रोजेन) :									
	0306.11.00	--रक लब्टार र अन्य सामुन्द्रीक माछा (कौफिस)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0306.12.00	--लब्टार	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0306.14.00	--क्र्याब्स (गंगटो)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0306.15.00	--नर्वे लब्टरहरु (नेफ्रोप्स नर्वेजिकस)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0306.16.00	--चिसो पानीका स्निम्पहरु र प्राउनहरु (पाण्डालस जातहरु, काङ्गन काङ्गन)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0306.17.00	--अन्य स्निम्पहरु र प्राउनहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0306.19.00	--अन्य, कुष्टासियन्सको खान हुने पिठो, धूलो र प्यालेटसमेत	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
		-हिमीकृत नगरिएको :					13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0306.21.00	--रक लब्टार र अन्य सामुन्द्रीक माछा (कौफिस)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0306.22.00	--लब्टार	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0306.24.00	--क्र्याब्स (गंगटो)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0306.25.00	--नर्वे लब्टर (नेफ्रोप्स नर्वेजिकस)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0306.26.00	--चिसो पानीको स्निम्पहरु र प्राउनहरु (पाण्डालस जातहरु, काङ्गन काङ्गन)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0306.27.00	--अन्य स्निम्पहरु र प्राउनहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3

	0306.29.00	--अन्य कृष्णसियन्सको खान हुने पिठो, धूलो र प्यालेटसमेत	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
03.07		खबटाभिन्न भएको वा नभएको, जीवित, ताजा, चिसो पारिएको, हिमीकृत, सुकाएको, नुनिलो पारिएको वा नून पानी हालेको मोलस्कहरु; खबटाभिन्न भएको वा नभएको, धूमित गर्ने क्रममा वा गर्नुअघि पकाएको वा नपकाएको धूमित मोलस्कहरु; मोलस्कहरुका मानवीय उपभोगका लागि उपयुक्त खान हुने पीठो, धूलो र गुटिका (पेलेट) हरू									
		-सीपी (ओइस्टर) हरू:									
	0307.11.00	--जीवित, ताजा वा चिसो पारिएको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0307.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
		-पेक्टेन, क्लामिस वा प्लाकोपेक्टेन जातीहरुको स्क्वालोप (एक किसिमको सीपी), क्वीन स्क्वालोप (रानी स्क्वालोप) समेत ।									
	0307.21.00	--जीवित, ताजा वा चिसो पारेको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0307.29.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
		-शम्बुक (मुसेल्स) :									
	0307.31.00	--जीवित, ताजा वा चिसो पारेको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0307.39.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
		-कटल माछा (सुफेनक) र स्क्वड (एक किसिमको माछा):									
	0307.41.00	--जीवित, ताजा वा चिसो पारेको	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10
	0307.49.00	--अन्य	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10
		-अक्टोपस (अष्टभुजी जल जन्तु) :									
	0307.51.00	--जीवित, ताजा वा चिसो पारेको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0307.59.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0307.60.00	-सामुद्रीक चिप्लेकीरा बाहेकका अन्य चिप्लेकीराहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
		-क्लामहरु, काकलहरु र आर्क सेलहरु (आर्सिडाइ, आर्कटिसिडाइ, कार्डिडाइ, डोनासिडाइ, हिटेलीडाइ, म्याक्ट्रिडाइ,									

		मेसोडेसम्याटिडाइ, माइडाइ, सेमिलिडाइ, सोल्कर्टिडाइ, सोलेनिडाइ, ट्रिडाक्निडाइ, र वेनेरिडाइ परिवारहरु):									
	0307.71.00	--जीवित, ताजा वा चिसो पारेको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0307.79.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
		-अवालोन (हालिओटिस जातहरु)									
	0307.81.00	--जीवित, ताजा वा चिसो पारेको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0307.89.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
		-अन्य, मानवीय उपभोगका लागि उपयुक्त खान हुने पीठो, धूलो र प्यालेट समेत:									
	0307.91.00	--जीवित, ताजा वा चिसो पारेको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0307.99.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
03.08		क्रुष्टासियन र मोलस्कहरु बाहेकका, जीवित, ताजा, चिस्याएका, हिमीकृत, सुकाइएका, नूनिलो पारिएका वा नूनिलो पानीमा राखिएका ढाडमा हाड नहुने जलचरहरु; धूमीत गर्ने क्रममा वा धूमित गर्नुअघि पकाइएका वा नपकाइएका क्रुष्टासियन र मोलस्कहरु बाहेकका ढाडमा हाड नहुने धूमीत जलचरहरु; क्रुष्टासियन र मोलस्कहरु बाहेकका ढाडमा हाड नहुने जलचरका मानवीय उपभोगका लागि उपयुक्त पीठो, मैदा र गुटिका (पेलेट) हरू ।									
		-समुद्री-क्युकम्बरहरु (स्टिकोपस जापोनिकस, होलोथुरिओइडिया):									
	0308.11.00	--जीवित, ताजा वा चिसो पारेको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0308.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
		-समुद्री अर्चिनहरु (स्ट्रोडगिलोसेन्ट्रोस जातहरु,प्यारासेन्ट्रोस लिभिडस, लोजेचिपस अवलस, इचिचिनस एस्कलेन्टस) :									
	0308.21.00	--जीवित, ताजा वा चिसो पारेको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0308.29.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0308.30.00	-जेलीफिस (रोपिलेमा	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3

		जातिहरु									
	0308.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3

भाग-४
दुग्ध उत्पादन; चराका फुलहरु; प्राकृतिक मह; अन्यत्र निर्दिष्ट नगरिएका वा
नपरेका पशुजन्य खाद्य उत्पादनहरु

द्रष्टव्य:

१. “दूध” भन्नाले पूरा तर भएको वा अंशतः वा पूर्णतः तर निकालिएको दूधलाई जनाउँछ।
२. शीर्षक ०४.०५ को प्रयोजनका लागि:
 - (क) “नौनी” (बटर) शब्दले पूर्णतः दूधबाट निकालिएको, दुग्ध-स्नेह (मिल्क फ्याट) को मात्रा तौलमा ८० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी तर ९५ प्रतिशत भन्दा कम भएको, स्नेहरहित शुद्ध दूध (सोलिड्स-नौट-फ्याट) को मात्रा तौलको हिसावले अधिकतम २ प्रतिशत भएको र तौलको हिसावले पानीको अधिकतम मात्रा १६ प्रतिशत भएको प्राकृतिक नौनी (नेचुरल बटर), फाटेको दूधको नौनी (ह्वे बटर) वा पुनः संयोजित नौनी (रिकम्बाइण्ड बटर) (ताजा, नूनिलो (साल्टेड), वा गन्हाउने बासी (रानसिड) वा बट्टाबन्दी (क्याण्ड) नौनीसमेत) लाई जनाउँछ। नौनी (बटर) मा पायसीकारक (इमल्सिफायर) को थप मात्रा रहदैन, तर यसमा सोडियम क्लोराइड, खाद्य रङ्ग (फुड्कलर्स), शमनकारी लवण (न्यूट्रलाइजिङ्ग साल्ट) र दुग्धाम्ल (ल्याक्टिक एसिड) (उत्पादक अहानिकर जीवाणु ब्याक्टेरिया) का संजनन (कल्चर) हरु भने रहेका हुन सक्छन्।
 - (ख) “दुग्ध विस्तरण” (डेरी स्प्रेड्स) भन्ने शब्दले तेलमा-पानी (वाटर-इन-आयल) किसिमको प्रसरणक्षम (स्प्रेडेबुल) पायस वा तैलद (इमलसन) लाई जनाउँछ, जसमा दुग्धस्नेह (मिल्क फ्याट) को मात्रा तौलको हिसावले ३९ प्रतिशत भन्दा बढी तर ८० प्रतिशत भन्दा कम तथा दुग्ध स्नेह (मिल्क फ्याट) एकमात्र स्नेह (फ्याट) को रूपमा रहेको हुन्छ।
३. निम्न लिखित तीन लक्षणयुक्त भएमा, ह्वे (फाटेको दूधको पानी) (दूध अथवा नौनी (मिल्कफ्याट) मिलाई सोलाई गाढा बनाई (जमाई) बनाइएको उत्पादनलाई शीर्षक ०४.०६ मा चीजको रूपमा वर्गीकरण गरिनेछ।
 - (क) सुख्खा पदार्थको तौलको हिसावले ५ प्रतिशत वा सोभन्दा बढी नौनीको मात्रा भएको,
 - (ख) तौलको हिसावले कम्तीमा ७० प्रतिशत तर ८५ प्रतिशत भन्दा कम सुख्खा पदार्थको मात्रा भएको; र
 - (ग) दुसी परेको वा दुसी पर्न सक्ने।
४. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :
 - (क) शुष्क (सुख्खा) पदार्थमा गणना गरिँदा निर्जल (एनहाइड्रस) शर्करा (ल्याक्टोज) को रूपमा अभिव्यक्त, तौलको हिसावले ९५ प्रतिशत भन्दा बढी शर्करा (ल्याक्टोज) भएको ह्वेबाट उपलब्ध उत्पादनहरु (शीर्षक १७.०२); वा
 - (ख) अल्बुमिन्स (सुख्खा पदार्थमा गणना गरिँदा, तौलको हिसावले ८० प्रतिशतभन्दा बढी ह्वे प्रोटीन भएको, दुई वा सो भन्दा बढी ह्वे प्रोटीनहरुका सारहरु (कन्सेन्ट्रेट्स समेत) शीर्षक ३५.०२) वा ग्लोबुलिन्स (शीर्षक ३५.०४)।

उपशीर्षक-द्रष्टव्य:

१. उपशीर्षक ०४०४.१० को प्रयोजनहरुको लागि “परिवर्तित ह्वे” (मोडिफाइड ह्वे) भन्ने उक्तिले ह्वेका अवयवहरु (कन्स्टिच्यूएन्ट्स) भएका उत्पादनहरु, अर्थात् सम्पूर्ण वा आंशिक रूपमा शर्करा (ल्याक्टोज), प्रोटीन वा खनिज (मिनेरल्स) हरु हटाइएको ह्वे, प्राकृतिक ह्वेका अवयवहरु थपिएको ह्वे, प्राकृतिक ह्वेको अवयवहरु मिसाई प्राप्त हुन आएको कुनै पनि उत्पादन।
२. उपशीर्षक ०४०५.१० को प्रयोजनहरुको लागि “नौनी” (बटर) शब्दले निर्जलीकृत नौनी (डिहाइड्रेटेड बटर) वा घिउलाइ समावेश गर्दैन (उप शीर्षक ०४०५.१०)।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु.अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
04.01		दूध र तर, गाढा नपारिएको, चिनी वा अन्य गुलियो पदार्थ नहालिएको ।									
	0401.10.00	-तौलमा नौनीको मात्रा १ प्रतिशत भन्दा बढी नभएको	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0401.20.00	-तौलमा नौनीको मात्रा १ प्रतिशत भन्दा बढी तर ६ प्रतिशतभन्दा कम भएको	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0401.40.00	-तौलमा नौनीको मात्रा ६ प्रतिशत भन्दा बढी भएको तर १० प्रतिशतभन्दा बढी नभएको	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0401.50.00	-तौलमा नौनीको मात्रा १० प्रतिशतभन्दा बढी भएको	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
04.02		गाढा पारिएको वा चिनी वा अन्य गुलियो पदार्थ हालिएको दूध र तर ।									
	0402.10.00	-तौलमा नौनीको मात्रा १.५ प्रतिशत भन्दा कम भएको धूलो, दाना वा अन्य ठोस रुपमा	20	20			13	34.02	35.6	34.7	35.6
		-तौलमा नौनीको मात्रा १.५ प्रतिशत भन्दा बढी भएको धूलो, दाना वा अन्य ठोस रुपमा :									
	0402.21.00	--चिनी वा अन्य गुलियो पदार्थ नहालिएको	20	20			13	34.02	35.6	34.7	35.6
	0402.29.00	--अन्य	20	20			13	34.02	35.6	34.7	35.6
		-अन्य :									
	0402.91.00	--चिनी वा अन्य गुलियो पदार्थ नहालिएको	20	20			13	34.02	35.6	34.7	35.6
	0402.99.00	--अन्य	20	20			13	34.02	35.6	34.7	35.6
04.03		मही (बटरमिल्क), दही (कर्डल्लडमिल्क) र तर (क्रिम), योगर्ट (फलफुल, चकलेट र गुलियो आदि हालेर बनाइएको विशेष किसिमको दही), केफिर र अन्य कुहाएर (फर्मेण्टेड) वा अम्लीकरण (एसिडिफाइड) गरिएको दूध र तर, जमाइएको वा नजमाइएको वा चिनी वा अन्य गुलियो पदार्थ हालिएको वा नहालिएको वा स्वादिष्ट पारिएको वा नपारिएको वा सुख्खा फलफुल वा कोको सहित वा रहित ।									

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

	0403.10.00	-योगर्ट	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	0403.90.00	-अन्य	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
04.04		हवे (दूध दही फाटेर निस्केको पानी) जमाएको वा नजमाएको वा चिनी हालेको वा नहालेको वा गुलियो पारेको वा नपारेको; प्राकृतिक दुग्ध अबयवयुक्त उत्पादनहरु, चिनी हालेको वा नहालेको वा गुलियो पारेको वा नपारेको, अन्यत्र नपारेको ।									
	0404.10.00	-हवे र परिवर्तित हवे जमाएको वा नजमाएको, चिनी हालेको वा नहालेको, गुलियो पारेको वा नपारेको	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	0404.90.00	-अन्य	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
04.05		दूधबाट निकालिएका नौनी तथा अन्य स्नेह (फ्याट वा चिल्लो पदार्थहरु) र तेलहरु (आयल्स); दुग्ध विस्तरण (डेरी स्प्रेड्स) ।									
	0405.10.00	-नौनी (बटर)	15	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	0405.20.00	-दूग्ध विस्तरण (डेरी स्प्रेड्स)	15	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	0405.90.00	-अन्य	15	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
04.06		चीज र दही (कर्ड) ।									
	0406.10.00	-ताजा (अर्ध जमेको दही वा पूरै जमेको दही) चीज हवे चीजसमेत र दही (कर्ड)	14.5	15			≠	13.95	14.5	14.4	15
	0406.20.00	-भुजरी पारेको वा धूलो पारेको सबै प्रकारको चीज	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	0406.30.00	-प्रशोधित, भुजरी वा धूलो नपारेको चीज	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	0406.40.00	-ब्ल्यू-भेइण्ड चीज र पेनीसिलियम रोकफोटीद्वारा उत्पादित भेइन्स भएको अन्य चीज	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	0406.90.00	-अन्य चीज	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
04.07		ताजा, सुरक्षित वा पकाएको, चरा चुरुङ्गीको नफुटाएका फुलहरु ।									
		-चल्ला कोरल्लको लागि निषेचित फुलहरु:									
	0407.11.00	-- ग्यालुस डोमेस्टिकस प्रजातिका चराहरुको	9.5	10		5*		5	9.5	5	10
	0407.19.00	--अन्य	9.5	10		5*		5	9.5	5	10
		- अन्य ताजा फुलहरु :				5*		5	9.5	5	10
	0407.21.00	-- ग्यालुस डोमेस्टिकस प्रजातिका चराहरुको	9.5	10		5*		5	9.5	5	10

≠

ताजा दहीमा मू.अ. कर नलाग्ने ।

*

भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

	0407.29.00	--अन्य	9.5	10		5*		5	9.5	5	10
	0407.90.00	-अन्य	9.5	10		5*		5	9.5	5	10
04.08		चराचुरुङ्गीका फुटाएका फुलहरु र फुलहरुको पहेलो भाग, ताजा, सुकाएको, उमालेर वा बाफबाट पकाएको, दुसी पारेको, हिमीकृत वा अन्य तरिकाबाट सुरक्षित गरिएको, चिनी हालेको, वा नहालेको गुलियो पारेको वा नपारेको ।									
		-फुलको पहेलो भाग :									
	0408.11.00	--सुकाएको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0408.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
		-अन्य :									
	0408.91.00	--सुकाएको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0408.99.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
04.09	0409.00.00	प्राकृतिक मह ^०	9.5	10		5*	13	23.51	23.74	23.85	24.3
04.10	0410.00.00	जीवजन्तुजन्य खाद्य पदार्थ अन्यत्र उल्लेख नभएको ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।
 ° अप्रशोधित प्राकृतिक मह भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुन्द्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

भाग-५
जीवजन्तुजन्य उत्पादनहरु, अन्यत्र नपरेको

द्रष्टव्यः

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) खान हुने उत्पादित पदार्थ (जीवजन्तुको आन्द्राभुँडी, मुत्राशयका पूरै वा तिनका केही अंश र जीवजन्तुको तरल वा सुकाएको रगत बाहेक);
- (ख) शीर्षक ०५.०५ का वस्तुहरु र शीर्षक ०५.११ का छालाका टुक्राटाक्री र त्यस्तै काँचो छालाको खेर गएका छाला (भाग ४१ वा ४३) का वस्तु बाहेकका छाला (भुवादार छाला समेत);
- (ग) जीव-जन्तुको कपडा बुन्ने रौं (घोडाको रौं र यसको खेर गएको रौं बाहेक) (परिच्छेद ११); वा
- (घ) कुचो वा बृशको लागि तयार गरिएको रौंका मुट्टा (शीर्षक १६.०३) ।

२. शीर्षक ०५.०१ को प्रयोजनको लागि लम्बाइको हिसावले छानिएको (तर फेद र टुप्पो संगसंगै नपारिएको) रौंलाई प्रशोधित (वर्किङ्ग) भएको मानिने छैन ।

३. यस दरबन्दी भरिमा हात्ति, जलाश्व (हिपोपोटामस), समुद्री हात्ति (वालरस), लामो दाह्रा भएको समुद्री माछा (नरह्वेल), र बंदेलको दाह्रा (दांत) तथा गैंडाको खाग र अन्य सबै जीव-जन्तुको दाह्रा र दांतलाई “हात्तिको दांत” (आइभोरी) वा हस्तिहाड मानिने छ ।

४. यस दरबन्दीमा “घोडाको रौं” भन्नाले घोडा या गाई भैसी जातिको याल, जगर वा पुच्छरको रौंलाई जनाउँछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु.अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
05.01	0501.00.00	मानिसको रौं, अप्रशोधित, सफा गरेको वा नगरेको, वा कोरेको वा नकोरेको; मानिसको खेर फालिएको रौं	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
05.02		सुंगुर वा बंदेलको जगर वा रौं, ब्याजर को रौं र अन्य ब्रुस बनाउने किसिमको रौं, यस्ता रौं वा जगरको अवशेष ।									
	0502.10.00	-सुंगुर वा वंदेलको जगर, रौं र त्यसको अवशेष	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0502.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
[05.03]											
05.04	0504.00.00	जीवजन्तु (माछा बाहेक) का ताजा, चिस्याइएको, हिमीकृत, लवणि (साल्टेड), नून पानीमा राखिएको, सुखाइएको वा धूमित (स्मोक्ड) आन्द्रा (गट्स), मूत्राशय (ब्लाडर्स) र भुँडी (स्टोमक) हरु ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
05.05		चराचुरुङ्गीको प्वांख वा भुवा सहित, छाला र अन्य भागहरु, प्वांख र प्वांखका भागहरु (किनारा मिलाएर काटिएको वा नकाटिएको) र भुवा धोएको, विसंक्रमण (डिसइन्फेक्टेड) गरेको वा									

		सुरक्षणको लागि उपचार गरेको बाहेक बढी प्रशोधन नगरेको; प्वाँखको धूलो र अवशेष वा प्वाँखका भागहरु ।									
	0505.10.00	-कुनै वस्तुमा भर्दा (स्टफिङ गर्दा) प्रयोग हुने प्वाँखहरु, भुवा	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	0505.90.00	-अन्य	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
05.06		हाड वा सिंगभित्रको हाड, अप्रशोधित, बोसो हटाइएको साधारण रुपले तयारी गरेको (तर साइज मिलाई नकाटेको) एसिडद्वारा उपचार गरिएको वा चिटचिटेपन हटाइएको, (डिजिलेटिनाइज्ड); यी उत्पादनका धूलो र अवशेषहरु ।									
	0506.10.00	-एसीडबाट प्रशोधित ओसिन(हाडको कार्वनिक आधार) र हाडहरु ×	6.5	10		5*	13	5	20.35	5	24.3
	0506.90.00	-अन्य ×	6.5	10		5*	13	5	20.35	5	24.3
05.07		सामान्य तयारी मात्र भएको र आकार प्रकार नबनेको हस्तिहाड, कछुवाको खबटा, ब्हेलमाछाको सिङ, खुर, नङ, पन्जा, चुच्चा, तिनको धूलो र अवशेष पदार्थ ।									
	0507.10.00	-हस्तिहाड र त्यसको धूलो र अवशेष	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	0507.90.00	-अन्य ×	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
05.08	0508.00.00	मुगा र त्यस्तै पदार्थहरु, प्रशोधन नगरिएको, सामान्य रुपमा तयार गरिएको तर त्यो भन्दा बढी (प्रशोधन) नगरिएका; मोलस्क; क्रुष्टासियन वा एकाइनोडर्म (एकाइनोडर्मस् वंशको जलजन्तु) को खबटा र कटलको हाड, प्रशोधन नगरिएको वा सामान्य रुपले तयार पारिएको तर कुनै आकारमा नबनाइएको, तिनको धूलो र अवशेष ।□	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
[05.09]											
05.10	0510.00.00	अम्बरग्रिस (ब्लेलमाछाबाट प्राप्त हुने सुगन्धित पदार्थ),	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3

× कृखुराको दाना उत्पादन गर्ने उद्योग वा ह्याचरी फर्महरुले पैठारी गर्ने कृखुराको दानामा प्रयोग हुने हाडको धूलो र अवशेषहरुमा भन्सार महसुल, कृषि सुधार शुल्क तथा मू.अ. कर पूर्ण छुट हुने ।

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

□ दाना तथा पशुपंक्षी उद्योगहरुले स्वदेशमा प्रयोग गर्ने गरी पैठारी गर्ने सीपीको टुकामा भन्सार महसुल १ प्रतिशत मात्र लाग्ने ।

		कष्टोरियम (ओतको पेट र तिघाको बीचको भागबाट निस्कने सुगन्धित खोटो), साइभेट(एक किसिमको बिरालोबाट प्राप्त हुने कस्तुरी जस्तो पदार्थ) कस्तुरी; क्यान्थराइड्स; पित्त, सुकेको वा नसुकेको; ग्लायन्ड र औषधी बनाउने काममा प्रयोग हुने अन्य जीवजन्तुजन्य उत्पादन, ताजा, चिसो पारेको, हिमीकृत वा अस्थायी रूपले सुरक्षित गरेको ।									
05.11		अन्यत्र नपरेको जीवजन्तुजन्य उत्पादनहरु; भाग १ वा ३ मा पर्ने मासु खान नहुने मरेका जनावरहरु ।									
	0511.10.00	-चौपाया (बोभाइन जातिको) वीर्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
		-अन्य :									
	0511.91.00	--माछा वा क्रुष्टासियन, मोलस्क वा अरु सामुद्रीक जलचर (इनभरटीब्रेट्स) का उत्पादनहरु र भाग ३ को मरेका जीवजन्तुहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
		--अन्य :									
	0511.99.10	---रेशम किराको फुल*	5	5			13	13	13	13	13
	0511.99.90	---अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3

* दाना तथा पशुपंक्षी उद्योगहरुले स्वदेशमा प्रयोग गर्ने गरी पैठारी गर्ने माछाका टुक्राटाक्री वा धूलो, सिपीको टुक्रामा भन्सार महसुल १% मात्र लाग्ने र मू.अ. कर नलाग्ने ।

- भन्सार महसुल पूर्ण छुट हुने ।

परिच्छेद-२
बनस्पति उत्पादन

द्रष्टव्यः

यस परिच्छेदमा “पेलेट” भन्नाले सोभै थिचेर वा अनुपातमा ३ प्रतिशतभन्दा कम संयोजक पदार्थद्वारा एकत्रित गरिएका उत्पादनहरूलाई जनाउँछ ।

भाग-६
जीवित रुख र अन्य विरुवाहरू, गानो, जरा र यस्तै पदार्थहरू,
कलमी विरुवा र सजावटका पातहरू

द्रष्टव्यहरू :

- शीर्षक ०६.०१ को दोश्रो खण्डको अधीनमा रही यस भाग अन्तर्गत सजावटका लागि प्रयोग हुने वा फूलबारीमा विरुवाको लागि प्रयोग हुने वा नर्सरीका बगैँचले वा मालीले वितरण गर्ने जीवित रुख र त्यस्तै सामान (बनस्पतिका विरुवासमेत) मात्र यस भागमा पर्दछन् । तर भाग ७ का आलु, प्याज, लसून, शालोट (प्याज जातिको एक विरुवा) वा अन्य उत्पादनका सम्बन्धमा यस भागको व्यवस्था लागू हुने छैन ।
- शीर्षक ०६.०३ वा ०६.०४ मा भएको कुनै पनि किसिमको वस्तुको सन्दर्भले पुष्पगुच्छा (वुके), फूल सजाएको डाली (फ्लोरलबास्केट), पुष्पहार (माला) र यस्तै पूर्णतः वा अंशतः यस्तै वस्तुबाट बनेका सामानलाई जनाउने अर्थमा लिइनेछ, जसमा अन्य सहायक पदार्थहरूको गणना गरिने छैन । तर यी शीर्षकहरूभित्र शीर्षक ९७.०१ का कोलेज (एक सतहमा विभिन्न वस्तुहरू टाँसेर बनाइएको कलाकृति) वा यस्तै आलंकारिक प्लाक (फलक) हरू पर्दैनन् ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
06.01		निष्कृत्य, उम्रन लागेको वा फूलेको गानो, गांठो, गांठेजरा, धनकन्द (कौर्म), क्राउन (रुखको जरा र स्तंभ जोडिने बिन्दु स्थल), राइजोम (मूलजरो), चिकोरी विरुवा र शीर्षक १२.१२ को जराहरुबाहेक अन्य जराहरु ।									
	0601.10.00	-निष्कृत्य गांनो, गांठो, गांठे जरा, धनकन्द (कौर्म), क्राउन र मूलजरा ×	6.5	10		5*	-	6.5	6.5	9.6	10
	0601.20.00	-उम्रन लागेको वा फूलेको गांनो, गांठो, गांठे जरा, धनकन्द (कौर्म), क्राउन, मूलजरा, चिकोरी विरुवा र जराहरु x	6.5	10		5*	-	6.5	6.5	9.6	10
06.02		अन्य जीवित विरुवा (जरा सहित), कलमीहरु, च्याऊ र स्पाउन (च्याउ निस्कने सेतो त्यान्दो)									

× पुष्प फर्महरूले पैठारी गर्ने फूलका विरुवा (Mother plants) कलमी विरुवाहरू, फूलको गाना तथा जराहरूमा भन्सार महसुल तथा कृषि सुधार शुल्क पूर्ण छुट हुनेछ ।

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

	0602.10.00	-जरा नभएको कलमीहरु ×	6.5	10		5*	-	6.5	6.5	9.6	10
	0602.20.00	-खान हुने फल वा काष्ठफल (नट) का कलमी गरेको वा नगरेका रुख, बुटा र भाड ×	6.5	10		5*	-	6.5	6.5	9.6	10
	0602.30.00	-रोडोडेन्ड्रन्स (गुराँस) र अजालिया, कलमी गरेको वा नगरेका ×	6.5	10		5*	-	6.5	6.5	9.6	10
	0602.40.00	-कलमी गरेको वा नगरेको गुलाफ ×	6.5	10		5*	-	6.5	6.5	9.6	10
	0602.90.00	-अन्य ×	6.5	10		5*	-	6.5	6.5	9.6	10
06.03		सजावट प्रयोजनको लागि वा फूलको गुच्छा बनाउनको लागि उपयुक्त टिपेको फूलको कोपिला वा टिपेको फूल, ताजा, सुकेको, रंगाएको, धोएको, संसेचित (इम्प्रिगनेटेड) वा अन्य प्रकारले तयार गरेको ।									
		-ताजा:									
	0603.11.00	--गुलाफहरु	9.5	10		5*	13	23.51	23.74	23.85	24.3
	0603.12.00	--कार्नेसनहरु	9.5	10		5*	13	23.51	23.74	23.85	24.3
	0603.13.00	--अर्किडहरु	9.5	10		5*	13	23.51	23.74	23.85	24.3
	0603.14.00	--क्रिसानथेममहरु	9.5	10		5*	13	23.51	23.74	23.85	24.3
	0603.15.00	--कुमुदिनी (लिली) हरु (लिलियम जातहरु)	9.5	10		5*	13	23.51	23.74	23.85	24.3
	0603.19.00	--अन्य	9.5	10		5*	13	23.51	23.74	23.85	24.3
	0603.90.00	-अन्य	9.5	10		5*	13	23.51	23.74	23.85	24.3
06.04		गुच्छा वा गुलदस्ता बनाउने वा सजावटको लागि उपयुक्त हुने किसिमका ताजा, सुकेको, रंगाएको, धोएको, संसेचित वा अन्य किसिमले तयार गरेको रुखको पालुवा, हाँगाबिँगा र अन्य भागहरु (फूल र कोपिला बाहेक) बालवृक्ष, भाडी र अन्य बोट विरुवाहरु भ्याउ, सुनाखरी र घांसहरु ।									
	0604.20.00	-ताजा	6.5	10		5*	-	6.5	6.5	9.6	10
	0604.90.00	-अन्य	6.5	10		5*	-	6.5	6.5	9.6	10

× पुष्प फर्महरुले पैठारी गर्ने फूलका विरुवा (Mother plants) कलमी विरुवाहरु, फूलको गाना तथा जराहरु र फूलको विउ विजनमा भन्सार महसुल तथा कृषि सुधार शुल्क पूर्ण छुट हुने ।

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

भाग-७
खान हुने वनस्पति र केही जरा र गानाहरु

द्रष्टव्यः

१. शीर्षक १२.१४ अन्तर्गत पर्ने पशु आहार उत्पादन यस भाग अन्तर्गत पर्दैन ।
२. शीर्षक ०७.०९, ०७.१०, ०७.११ र ०७.१२ को “वनस्पति” भन्नाले खाने च्याउ, जमीन मुनि हुने च्याउहरु, जैतुन, वालवृक्ष (केपर), फर्सी, भान्टा, गुलियो मकै, क्याप्सिकम वा पाइमण्टा जातका खुर्सानीहरु, सुप, ज्वाना (पार्सले), केरमिल, टैरागन, चमसुर (क्रेस), स्वीट माजोरम (पुदिना जस्तो फल) समेतलाई जनाउँछ ।
३. तल लेखिएकाबाहेक शीर्षक ०७.०१ देखि ०७.११ मा उल्लेख भएका सुख्खा वनस्पतिहरुः शीर्षक ०७.१२ अन्तर्गत पर्दछन् :
 - (क) सुकेको दलहन, कोसा (शीर्षक ०७.१३);
 - (ख) शीर्षक ११.०२ देखि ११.०४ सम्म उल्लिखित गुलियो मकै (स्वीट कर्न);
 - (ग) आलुको मैदा (फ्लोअर), पिठो (मिल), धूलो (पाउडर), फ्लेक्स, दाना (ग्रान्यूल्स) र पेलेट्स (शीर्षक ११.०५);
 - (घ) शीर्षक ०७.१३ का सुकाइएका दलहन वनस्पतिको मैदा, पीठो, र धूलो (पाउडर) (शीर्षक ११.०६) ।
४. तर क्याप्सिकम र पाइमण्टा जातका खुर्सानीजन्य फलको सुकेको धूलो यो भाग अन्तर्गत पर्दैन (शीर्षक ०९.०४) ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
07.01		ताजा वा चिसो पारेको आलु ।									
	0701.10.00	-बिऊ	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0701.90.00	-अन्य	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
07.02	0702.00.00	ताजा वा चिसो पारेको गोलभेडा	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
07.03		ताजा वा चिसो पारेको प्याज, शालौट, लसून, छ्यापी वा यस्तै जातिका अन्य वनस्पतिहरु ।									
	0703.10.00	-प्याज र शालौट	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0703.20.00	--लसुन	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	0703.90.00	--छ्यापी र यस्तै लसुन प्याज जातिका सागपात	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
07.04		ताजा वा चिसो पारेको बन्दाकोबी (क्याबेज), काउली, गाँठकोबी (कोलराबी), केल (एक किसिमको कोबी) र खान हुने काउली जातिका अन्य सागपात ।									
	0704.10.00	-काउली र ब्रोकाउली	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0704.20.00	-ब्रुसेल्स स्प्राउट (एक किसिमको चशमे बन्दाकोबी)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

	0704.90.00	-अन्य	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
07.05		ताजा र चिसो लेट्यूस (जिरीको साग) र चिकोरी ।									
		-लेट्यूस (जिरीको साग, सलाद):									
	0705.11.00	--क्याबेज लेट्यूस (हेड लेट्यूस)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0705.19.00	--अन्य	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
		-चिकोरी (कास्नी) :									
	0705.21.00	--बिटलफ चिकोरी	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0705.29.00	--अन्य	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
07.06		ताजा वा चिसो पारेको गाजर, सलगम, सलादको लागि चुकन्दरको जरा, साल्सफाई, सेलेरियाक (सलगम जस्तो जरा भएको साग), मूला र यस्तै खान हुने जराहरु ।									
	0706.10.00	-गाजर र सलगम	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0706.90.00	-अन्य	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
07.07	0707.00.00	ताजा वा चिसो पारेको कांक्राहरु ।	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
07.08		ताजा वा चिसो पारेको कोसे तरकारीहरु (छोडाएको वा नछोडाएको) ।									
	0708.10.00	-केराउ	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0708.20.00	-बोडी (सिमिसमेत)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0708.90.00	-अन्य कोसे तरकारी	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
07.09		ताजा वा चिसो पारेको अन्य तरकारीहरु ।									
	0709.20.00	-कुरिलो	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0709.30.00	-भान्टा	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0709.40.00	-सेलरी, सेलेरियालवाहेक	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
		-च्याउ (मसरुम र ट्रफल्स) :									
	0709.51.00	--ऐगारिकस जातिको च्याउ (मसरुम) हरु	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0709.59.00	--अन्य	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0709.60.00	-खोर्सानी जातको फलफूलहरु	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0709.70.00	-पालुंगो, न्यूजिल्याण्ड पालुंगोसमेत	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
		-अन्य :									
	0709.91.00	--ग्लोव आर्टिचोकहरु	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0709.92.00	--जैतुनहरु	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

	0709.93.00	--फर्सी, कुभिन्डो र लौकाहरु (क्यूकरबिटा जातहरु)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0709.99.00	--अन्य	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
07.10		हिमीकृत सागपात (बफाएर वा उमालेर पकाएको वा नपकाएको) ।									
	0710.10.00	-आलु	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
		-कोसे तरकारी, छोडाएको वा नछोडाएको:					-	5	9.5	5	10
	0710.21.00	--केराउहरु	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0710.22.00	--बोडीहरु (सीमीसमेत)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0710.29.00	--अन्य	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0710.30.00	-पालुंगो न्यूजिलैण्ड पालुंगो समेत	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0710.40.00	-गुलियो वा स्वादिलो मकै	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0710.80.00	-अन्य सागपात	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0710.90.00	-मिश्रित सागपात	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
07.11		नून पानीमा, गन्धक पानीमा वा यस्तै समान अस्थायी रूपमा सुरक्षित राख्ने तरल पदार्थमा राखी सुरक्षित गरिएको तर त्यस अवस्थामा तुरुन्त खान उपयुक्त नहुने खालको सागपात ।									
	0711.20.00	-जैतुन (ओलिभ्स)	6.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0711.40.00	-काक्रोहरु	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
		-च्याउ (मसरुम्स) र भुईँमुनि हुने च्याउ (ट्रफल्स):									
	0711.51.00	--ऐगारिकस जातिको च्याउ (मसरुम्स) हरु	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0711.59.00	--अन्य	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0711.90.00	-अन्य तरकारी; मिश्रित तरकारी	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
07.12		सुख्खा तरकारी, सिंगै, काटेको,ताछेको, टुक्रयाएको, फुटाएको वा धुलो बनाएको तर त्यसभन्दा बढी तयार नगरेको ।									
	0712.20.00	-प्याज	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
		-च्याउहरु (मसरुम्स), कानेच्याउ (उडईयर्स) (औरिकुलारिया जाति), जेली फङ्गी (ट्रेमेला जाति) र भुईँमुनि हुने च्याउ (ट्रफल्स) हरु :									
	0712.31.00	--ऐगारिकस जातिका च्याउहरु (मसरुम्स)	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
	0712.32.00	--काने च्याउ (उड इयर्स)	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

		(औरिकुलारिया जाति)									
	0712.33.00	--जेलीफझी (ट्रेमेल जाति)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0712.39.00	--अन्य	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
		-अन्य तरकारी; मिश्रित तरकारी :									
		--सुकाएको लसुन:									
	0712.90.11	---नटुक्रयाएको, नपिँधेको	10	10			13	23.51	24.3	23.85	24.3
	0712.90.12	---टुक्रा पारेको वा पिँधेको	10	10			13	23.51	24.3	23.85	24.3
	0712.90.90	--अन्य	10	10			13	23.51	24.3	23.85	24.3
07.13		कोसा छोडाएको सुख्खा कोसे तरकारी, बोक्रा छोडाएको वा नछोडाएको वा दलेको वा नदलेको ।									
	0713.10.00	-केराउ	10	10			13	23.51	24.3	23.85	24.3
	0713.20.00	-सानो केराउ	10	10			13	23.51	24.3	23.85	24.3
		-बोडी (सिमिसमेत) :									
	0713.31.00	--बोडी	10	10			13	23.51	24.3	23.85	24.3
	0713.32.00	--सानो रातो बोडी	10	10			13	23.51	24.3	23.85	24.3
	0713.33.00	--बोडी (किडनी बीन्स), सेतो पि बीन्ससमेत	9.5	10		5*	13	23.51	23.74	23.85	24.3
	0713.34.00	--बाम्बरा बीन्स (एक प्रकारको बोडी) (भिग्ना सबटेरानिया वा भोअन्जिया सबटेरानिया)	9.5	10		5*	13	23.51	23.74	23.85	24.3
	0713.35.00	--तनेबोडी (काउपिज्) (भिग्ना अडगुइकुलाटा)	9.5	10		5*	13	23.51	23.74	23.85	24.3
	0713.39.00	--अन्य	9.5	10		5*	13	23.51	23.74	23.85	24.3
	0713.40.00	-मुसुरो दाल	9.5	10		5*	13	23.51	23.74	23.85	24.3
	0713.50.00	-बकुला र सिमि (ब्रोड विन्स र हर्स बीन्स)	9.5	10		5*	13	23.51	23.74	23.85	24.3
	0713.60.00	-पिजन पिज (क्याजानस् क्याजन्) (एक प्रकारको केराउ)	9.5	10		5*	13	23.51	23.74	23.85	24.3
	0713.90.00	-अन्य	9.5	10		5*	13	23.51	23.74	23.85	24.3
07.14		माड (श्वेतसार वा स्टार्च) वा इन्यूलिनको मात्रा उच्च भएका, ताजा, चिस्याइएको, हिमीकृत वा सुकाइएको, टुक्रा पारिएको वा नपारिएको (स्लाइस्ड) वा पेलेट्सको रूपमा भएको वा नभएको मानिओक, आरारुट, सालिम मिश्री (सालेप), उत्तरी अमेरिकामा हुने एक किसिमको सूर्यमुखी फूल (जेरुसलेम आर्टिचोक), सखरखण्ड र यस्तै जरा (रुटस) र गाना (ट्यूबर्स) हरु, साबुदानाको गुदी (सागो									

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

		पीथ) ।									
	0714.10.00	-गुलियो जातको क्यासाभा कन्द (मनिओक)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0714.20.00	-सखरखण्ड	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0714.30.00	-तरुलहरु (डिओस्कोरिया जातहरु)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0714.40.00	-पिंडालु (कोलोकासिया जातहरु)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0714.50.00	-यौसिया (जान्थोसोमा जातहरु)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0714.90.00	-अन्य	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

भाग-८
खान हुने फल तथा काष्ठफल; सितरस जातिको
फल वा तरबुजाको बोक्रा

द्रष्टव्यः

१. खान नहुने काष्ठ फल वा फलहरु यस भागमा पर्दैनन् ।
२. ताजा फल तथा काष्ठफलकै सम्बन्धित शीर्षकवर अर्न्तगत चिस्याइएका तथा काष्ठफल पर्दछन् ।
३. देहायका प्रयोजनको लागि, यस भागका सुख्खा फलफूल वा सुख्खा काष्ठफलहरु आंशिक रुपमा पुनः जलसंयोजन गरिएका वा उपचार गरिएका हुन सक्तछन् :
 - (क) अतिरिक्त सुरक्षण (प्रिजर्भेसन) वा स्थिरीकरणको लागि (जस्तै, मध्यम तापोपचारद्वारा, गन्धक लगाएर (सल्फरिड), सौर्विक एसिड वा पोटासियम सोर्वेट थपेर) ।
 - (ख) तिनको रुप (एपियरेन्स) को सुधार (इम्प्रुभ) वा अनुरक्षण (मेन्टेन) गर्नको लागि (जस्तै, वनस्पति तेल वा थोरै मात्रामा ग्लूकोज सिरफ हालेर), तर तिनले सुख्खा फलफूल वा सुख्खा काष्ठफलहरुको लक्षण भने कायम (रिटेन) राखेकै हुनु पर्दछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु.अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
08.01		नरिवल, ब्राजिलनट, काजु, ताजा वा सुकेको, खबटा फुटाएको वा नफुटाएको, बोक्रा ताछेको वा नताछेको ।									
		-नरिवल :									
	0801.11.00	--सुकेको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0801.12.00	--भिन्नि खबटा (इन्डोकार्प) सहित	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
	0801.19.00	--अन्य	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
		-ब्राजिल नट्स :									
	0801.21.00	--बोक्रा सहित	8.25	15			13	22-32	22.32	29.28	29.95
	0801.22.00	--बोक्रा छोडाएको	8.25	15			13	22-32	22.32	29.28	29.95
		-काजु :									
	0801.31.00	--बोक्रा सहित	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
	0801.32.00	--बोक्रा छोडाएको	10	10			13	23.51	24.3	23.85	24.3
08.02		अन्य काष्ठफलहरु, ताजा वा सुकाएको, खबटा फुटाएको वा नफुटाएको, बोक्रा ताछेको वा नताछेको ।									
		--वदाम (अलमण्ड) :									
	0802.11.00	--खबटा सहित	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
	0802.12.00	--खबटा फुटाएको	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
		-ह्याजेलनट वा फिलवर्ट :									

* भारत तथा तिव्वतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

	0802.21.00	--खवटा सहित	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0802.22.00	--खवटा फुटाएको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
		-ओखर (बालनट) :									
	0802.31.00	--खवटा सहित	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
	0802.32.00	--खवटा फुटाएको	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
		-कटुस (चेस्टनट) हरु (कास्टानिया जातहरु):									
	0802.41.00	--खवटा सहित	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
	0802.42.00	--खवटा फुटाएको	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
		-पिस्ता (पिष्टासियो) हरु:									
	0802.51.00	--खवटा सहित	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0802.52.00	--खवटा फुटाएको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
		-म्याकाडामिया नटहरु:									
	0802.61.00	--खवटा सहित	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
	0802.62.00	--खवटा फुटाएको	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
	0802.70.00	-कोलानट (कोला जातहरु)	30	30			13	44.53	46.9	45.54	46.9
	0802.80.00	-सुपारी (अरिका नट) हरु	30	30			13	44.53	46.9	45.54	46.9
	0802.90.00	-अन्य	30	30			13	44.53	46.9	45.54	46.9
08.03		प्लान्टन जातका (तरकारीको रुपमा प्रयोग गरिने) केराहरु लगायत ताजा वा सुकाइएका केराहरु ।									
	0803.10.00	-प्लान्टन जातका (तरकारीको रुपमा प्रयोग गरिने) केराहरु	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0803.90.00	-अन्य	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
08.04		खजूर (छोहोडा), अँजीर, भुइँकटहरु, एभोकेडा (नास्याती जस्तो फल), अम्बा, आप, म्याङ्गोष्टीन, ताजा वा सुकेको ।									
	0804.10.00	-खजूर (छोहोडा)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	0804.20.00	-अँजीर ®	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0804.30.00	-भुइँकटहरु	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0804.40.00	-एभोकेडो	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0804.50.00	-अम्बा, आप म्याङ्गोष्टीन (कुसुम फल)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
08.05		सिटरस (सुन्तला जातका) फल, ताजा वा सुकेको ।									
	0805.10.00	-सुन्तला	10	10		5*	-	5	9.5	5	10

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

® ताजा अँजीर भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क लाग्ने भन्सार महसुल तथा मू.अ. कर नलाग्ने ।

	0805.20.00	-मन्दारिन (टान्जरिन र सतसुमा समेत); क्लेमेन्टिन, विल्कीङ्ग र यस्तै सिटरस जातिका हाइब्रिडहरु (वर्णसंकर)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0805.40.00	-ग्रेपफ्रुट (भोगटे), पोमेलोस समेत	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0805.50.00	-कागती (लेमोन्स) (सिटरस लेमोन, सिटरस लिमोनम) र जिमिर (लाइम्स) (सिटरस औराण्टफोलिया, सिटरस लाटिफोलिया) हरू	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0805.90.00	-अन्य	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
08.06		ताजा अथवा सुख्खा अंगुर ।									
	0806.10.00	-ताजा	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0806.20.00	-सुकाएको	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
08.07		तरबुजा (खरबुजा) र मेवा ताजा ।									
		-तरबूज (मेलन्स) (वाटरमेलन्ससमेत) :									
	0807.11.00	--वाटरमेलन्स	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0807.19.00	--अन्य	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0807.20.00	-मेवा	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
08.08		स्याउ, नासपाती, क्विन्स (नासपाती जस्तो अमिलो फल वा श्रीफल), ताजा ।									
	0808.10.00	-स्याउ	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0808.30.00	-नासपातीहरु	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0808.40.00	-क्विन्स (श्रीफल)हरु	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
08.09		खुर्पानी (एप्रिकोट), चेरी (पैयुंफल), आरु (नेक्टारिन आरुसमेत), आलुबखरा(प्लम) र चुत्रो (स्लो), ताजा ।									
	0809.10.00	-खुर्पानी (एप्रिकोट)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
		-चेरीहरु:									
	0809.21.00	--अमिलो चेरी (पुनस् सेरासस्) हरू	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0809.29.00	--अन्य	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0809.30.00	-आरु, नेक्टारिन आरुसमेत	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0809.40.00	-आलुबखडा (प्लम) र चुत्रो (स्लो)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
08.10		अन्य फल, ताजा ।									
	0810.10.00	-स्ट्रवरी (भूइं एैसेलु, काफल)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसूल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

	0810.20.00	-रैस्पबेरी (ऐंसेलु), ब्याकबेरी (ध्याम्पे ऐंसेलु), मलबेरी (किम्बु) र लोगानबेरी (रैस्पबेरी र ब्याकबेरीको मिश्रित फल)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0810.30.00	-कालो, सेतो वा रातो किसमिस वा दाख वा मुनक्का (कर्अन्ट) र गूसबेरीहरु	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0810.40.00	-क्रेनबेरी, बिलबेरी र अन्य भ्याक्सिनियम जातिका फलहरु	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0810.50.00	-किवि फ्रुट (Kiwifruit)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0810.60.00	-दुराम (डुरियन्स) हरु	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	0810.70.00	-हलुवाबेतहरु	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	0810.90.00	-अन्य	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
08.11		उमालेर वा बफाएर पकाएको वा नपकाएको, हिमीकृत गरेको, चिनी वा गुलियो हालेको वा नहालेको फलफूल र काष्ठफलहरु (नट्स) ।									
	0811.10.00	-भुँड ऐंसेलु, काफल (स्ट्रबेरी)	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	0811.20.00	-ऐंसेलु (रैस्पबेरी), ध्याम्पे ऐंसेलु (ब्याकबेरी), किम्बु (मलबेरी), लोगानबेरी, कालो, रातो वा सेतो किसमिस (क्यूरान्ट्स), गुजबेरी (काङ्गेगुलि)	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
	0811.90.00	-अन्य	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
08.12		सल्फरडाइअक्साइड ग्यासमा (नून पानी, गन्धक पानीमा वा यस्तै अन्य सुरक्षित राख्ने तरल पदार्थमा राखी) अस्थायी रूपमा सुरक्षित गरिएको, तर त्यस स्थितिमा तुरुन्त खान उपयुक्त नहुने खालका फलफूल र काष्ठफलहरु ।									
	0812.10.00	-पैयू (चेरिज)	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
	0812.90.00	-अन्य	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
08.13		शीर्षक ०८.०१ देखि ०८.०६ सम्मको बाहेक सुकाएको फलफूल, यस भागका काष्ठफल वा सुख्खा फलफूलहरुको मिश्रणहरु ।									
	0813.10.00	-खुर्पानी (एप्पीकोट्स)	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

	0813.20.00	-सुकाएको आरु बखडा (पुन्स)	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	0813.30.00	-स्याउ	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	0813.40.00	-अन्य फलफुल	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	0813.50.00	-यो भागको काष्ठफलहरु वा सुख्खा फलफूलहरुको मिश्रण	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
08.14	0814.00.00	अमीलो (सिटरस) जातिका फल वा खरबुजा तरबुजाको बोक्राहरु, ताजा, हिमीकृत, सुकाएको वा नूनपानी, गन्धक पानी वा अन्य सुरक्षण घोलमा अस्थायी रुपले सुरक्षित गरिएको ।	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95

भाग-९
कफी, चिया, मेट (परागुए चिया) र मसलाहरु

द्रष्टव्यः

१. शीर्षक ०९.०४ देखि ०९.१० सम्ममा उल्लेख भएका उत्पादनका मिश्रणहरुको वर्गीकरण निम्न बमोजिम गरिनेछ :

- (क) एउटै शीर्षकका दुई अथवा दुई भन्दा बढी उत्पादनहरुको मिश्रणलाई त्यसै शीर्षक अन्तर्गत वर्गीकरण गरिनेछ ।
- (ख) विभिन्न शीर्षकका दुई अथवा दुई भन्दा बढी उत्पादनहरुको मिश्रणलाई शीर्षक ०९.१० अन्तर्गत वर्गीकरण गरिनेछ ।

शीर्षक ०९.०४ देखि ०९.१० सम्मका उत्पादनमा (वा माथि उल्लेख भएको प्रकरण (क) वा (ख) मा उल्लिखित मिश्रणहरुमा) अन्य तत्व मिसाइएमा तिनको वर्गीकरणमा कुनै असर पर्ने छैन, तर यसरी तयार भएको मिश्रणहरुमा ती शीर्षकहरुका वस्तुहरुमा हुनुपर्ने सारभूत लक्षण रहेको हुनु पर्दछ । अन्यथा त्यस्ता मिश्रणहरु यस भाग अन्तर्गत वर्गीकरण हुने छैनन्; बनाइएका मिश्रित मसलाहरु (कोण्डिमेण्टस् वा सिजनिङ्ग) लाई शीर्षक २१.०३ मा वर्गीकरण गरिने छ ।

२. क्यूबेब मरीच वा शीर्षक १२.११ को अन्य उत्पादन यस भाग अन्तर्गत पर्दैनन् ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु.अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
09.01		कफी भुटेको वा नभुटेको वा क्याफीन (कफीको क्षेरोद) छुट्याएको वा नछुट्याएको; कफीको ढुटो र बोक्रा; कुनै पनि अनुपातमा कफीको मात्रा रहेको कफीको बदलामा प्रयोग गरिने अर्को कुनै चीज ।									
		-नभुटेको कफी :									
	0901.11.00	--क्याफिन (क्षेरोद) सहित	10	10			13 [±]	9.3	10	9.6	10
	0901.12.00	--क्याफिन (क्षेरोद) रहित	10	10			13 [±]	9.3	10	9.6	10
		-भुटेको कफी :									
	0901.21.00	--क्याफिन (क्षेरोद) सहित	30	30			13	44.53	46.9	45.54	46.9
	0901.22.00	--क्याफिन (क्षेरोद) रहित	30	30			13	44.53	46.9	45.54	46.9
	0901.90.00	-अन्य	30	30			13	44.53	46.9	45.54	46.9
09.02		चिया, सुगन्धित वा स्वादिष्ट गरिएको वा नगरिएको ।									
	0902.10.00	-नअमिल्याइएको (फर्मेण्ट नगरेको) ३ के.जी. भन्दा कम वजनको कच्चा प्याकिङ्ग भएको कांचो चिया (ग्रीन टी) ♣	30	30			-	27.9	30	28.8	30
	0902.20.00	-नअमिल्याइएको अन्य कांचो चिया♣	30	30			-	27.9	30	28.8	30
	0902.30.00	-३ के.जी. भन्दा कम वजनको कच्चा प्याकिङ्ग भएको अमिलो	30	30			13	44.53	46.9	45.54	46.9

± कफीको गेडामा मू.अ. कर नलाग्ने ।

* चियाको पातमा मू.अ. कर नलाग्ने ।

		पारेको (फर्मण्टेड) कालो चिया (ब्लैक टी) र आंशिक रुपले अमिलो पारेको चिया									
	0902.40.00	-अमिलो पारेको अन्य कालो चिया (ब्लैक टी) र अंशतः अमिलो पारेको अन्य चिया	30	30		13	44.53	46.9	45.54	46.9	
09.03	0903.00.00	परागुए चिया (मेट) ।	11.75	30		13	26.28	26.28	45.54	46.9	
09.04		सुकेको वा पिंघेको खुर्सानी र मरिच ।									
		-मरिच :									
	0904.11.00	--नधुल्याएको	5	5		13	18.25	18.65	18.42	18.65	
	0904.12.00	--धुल्याएको	5	5		13	18.25	18.65	18.42	18.65	
		-खुर्सानी (क्याप्सिकम वा पिमेन्टा) जातका फलहरु:									
	0904.21.00	--सुकेको, नधुल्याइएको	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.3	
	0904.22.00	--धुल्याइएको	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.3	
09.05		भेनिला ।									
	0905.10.00	-नधुल्याइएको	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.3	
	0905.20.00	-धुल्याइएको	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.3	
09.06		दालचिनी र दालचिनीको रुखको फूलहरु ।									
		-नधुल्याइएको र टुक्रा नपारिएको:									
	0906.11.00	--दालचिनी	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.3	
	0906.19.00	--अन्य	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.3	
	0906.20.00	-धुल्याइएको र टुक्रा पारेको	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.3	
09.07		ल्वाइहरु (सिङ्गो ल्वाइ र भेट्नो) ।									
	0907.10.00	-नधुल्याइएको	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.3	
	0907.20.00	-धुल्याइएको	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.3	
09.08		जाइफल, जाइपत्री र अलैची ।									
		-जाइफल :									
	0908.11.00	--नधुल्याइएको	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.3	
	0908.12.00	--धुल्याइएको	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.3	
		-जाइपत्री :									
	0908.21.00	--नधुल्याइएको	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.3	
	0908.22.00	--धुल्याइएको	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.3	
		-अलैची तथा सुकुमेलहरु:									
		--नधुल्याइएको:									
	0908.31.10	---अलैची	20	20			18.6	20	19.2	20	
	0908.31.20	---सुकुमेल	10	10		13	23.51	24.3	23.85	24.3	
		--धुल्याइएको:									

	0908.32.10	---अलैंची	20	20			13	34.02	35.6	34.7	35.6
	0908.32.20	---सुकुमेल	10	10			13	23.51	24.3	23.85	24.3
09.09		सौप (एनिस), बेडीयन, फेनेल (सौप), धनियां, जीरा, कारावे वा जुनिपर बेरिज (रक्सी वा औषधि बनाउंदा काम लाग्ने विरुवा) को गोडा ।									
		-धनीयांको गोडा:									
	0909.21.00	--नधुल्याइएको	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	0909.22.00	--धुल्याइएको	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
		-जीराको गोडा:									
	0909.31.00	--नधुल्याइएको	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	0909.32.00	--धुल्याइएको	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
		-सौप, बेडियन, र क्यारावेका गोडाहरु; जुनिपर बेरीहरु:									
	0909.61.00	--नधुल्याइएको	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	0909.62.00	--धुल्याइएको	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
09.10		अदुवा, केशर, हलेदो (बेसार), तेजपात, पुदिना, तरकारीको (करी) र अन्य मसलाहरु ।									
		-अदुवा:									
		--नटुक्राइएको वा नपिँधेको:									
	0910.11.10	---ताजा	9.5	10		5*	-	5	9.5	9.6	10
	0910.11.90	---अन्य	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0910.12.00	--टुक्रा पारेको वा पिँधेको ^x	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0910.20.00	-केशर	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
		-बेसार:									
	0910.30.10	--ताजा	9.5	10		5*	-	5	9.5	9.6	10
	0910.30.20	--धुलो वा पिठो	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
	0910.30.90	--अन्य	9.5	10			-	9.3	9.5	9.6	10
		-अन्य मसलाहरु:									
	0910.91.00	--यो भागको द्रष्टव्य १(ख) संग सम्बन्धित मिश्रणहरु	10	10			13	23.51	24.3	23.85	24.3
		--अन्य:									
	0910.99.10	---मेथी	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	0910.99.90	---अन्य	10	10			13	23.51	24.3	23.85	24.3

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

भाग-१० खाद्यान्न

द्रष्टव्यः

१. (क) यो भागका शीर्षकहरुमा उल्लेख गरिएका उत्पादनहरुमा अन्नका दाना छन् भने भेट्नो वाला नभए पनि तोकिएको शीर्षक अन्तर्गत वर्गीकरण गरिनेछ ।
- (ख) यस भागमा कुटेको वा बोक्रा छुट्याएका किसिमका अन्नहरुलाई समावेश गरिएको छैन । तथापि, भूस हटाइएको मिलमा मार्जित वा परिस्कृत, चम्किलो पारेको, उसिनेको, अथवा कनिका भएको चामललाई शीर्षक १०.०६ मा नै वर्गीकरण गरिएको छ ।
२. शीर्षक १०.०५ अन्तर्गत गुलियो मकै पर्दैन (भाग ७) ।

उपशीर्षक-द्रष्टव्यः

“दुम” गहुँ भन्नाले ट्रिटीकम दुम जातिको गहुँ र ट्रिटीकम गहुँको अन्तरजातीय मिश्रणबाट निस्केको त्यसै जातिको संख्याको (२८) क्रोमोजोम भएको उन्नत जातको (संकर वा हाइब्रिड) गहुँलाई जनाउँछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु.अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
10.01		गहुं र मेसलिन ।									
		-दुरुम गहुं:									
	1001.11.00	--बीऊ	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	1001.19.00	--अन्य	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
		-अन्य :									
	1001.91.00	--बीऊ	9.5	10		5*	-	9.3	9.5	9.6	10
	1001.99.00	--अन्य	9.5	10		5*	-	9.3	9.5	9.6	10
10.02		राई ।									
	1002.10.00	-बीऊ	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	1002.90.00	-अन्य	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
10.03		जौ (बाली)									
	1003.10.00	-बीऊ	6.5	10				6.5	6.5	9.6	10
	1003.90.00	-अन्य	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
10.04		ओदस्									
	1004.10.00	-बीऊ	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	1004.90.00	-अन्य	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
10.05		मकै ।									
	1005.10.00	-बीऊ (गेडा)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	1005.90.00	-अन्य•	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
10.06		धान ।									

- * भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।
- उद्योगले आफ्नो उत्पादनको प्रयोजनको लागि पैठारी गरेमा भन्सार महसुल तथा कृषि सुधार शुल्कमा ५० प्रतिशत छुट हुने ।

	1006.10.00	-धान	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	1006.20.00	-कुटेको (तर राम्रो नफलेको)	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	1006.30.00	-पालिस बा चम्कने गरेको वा नगरेको कुटेर तयार गरेको चामल	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	1006.40.00	कनिका	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
10.07		जुनेलो (ग्रेन सर्गम)									
	1007.10.00	-बीऊ	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	1007.90.00	-अन्य	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
10.08		फापर, कोदो, क्यानरीका दानाहरु, अरु खाद्यान्नहरु ।									
	1008.10.00	-फापर	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
		-कोदो:									
	1008.21.00	--बीऊ	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	1008.29.00	--अन्य	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	1008.30.00	-क्यानरीका दाना (क्यानरी सीड) हरु	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	1008.40.00	-फोनिओ (डिजिटारिया जातहरु)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	1008.50.00	-क्विनोआ (चेनोपोडियम क्विनोआ)	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	1008.60.00	-ट्रिटिकल	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	1008.90.00	-अन्य खाद्यान्न	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

भाग-११
पेषण (मिलिङ्ग) उद्योगका उत्पादनहरु; जौको पिठो (माल्ट); माड
(स्टार्च); इन्यूलिन जराबाट आउने चिप्लो पदार्थ; गहुँको
ग्लुटेन (चिप्लो पदार्थ)

द्रष्टव्य:

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) कफीको बदलामा प्रयोग हुने भुटेको वा आगोमा सेकेको जौको पिठो (शीर्षक ०९.०१ वा २१.०१);
- (ख) शीर्षक १९.०१ का तयारी मैदा, पिठो, पिधेंको अन्न (गोट्स) र स्वेतसार (स्टार्च) हरु;
- (ग) शीर्षक १९.०४ अन्तर्गत पर्ने कर्न फ्लेक्स वा अन्य उत्पादनहरु;
- (घ) शीर्षक २०.०१, २०.०४ वा २०.०५ अन्तरगतका तयारी वा सुरक्षित वनस्पति;
- (ङ) भाग ३० को औषधि उत्पादन सम्बन्धी सामानहरु; वा
- (च) सुगन्धित वा श्रृंगार सम्बन्धी वा सफाई सम्बन्धी प्रकृति भएको माड (स्टार्च) (भाग ३३) ।

२. (क) पिंधिएका खाद्यान्नहरु सुख्खा उत्पादनमा वजनको हिसावले तल लेखिएबमोजिमको अवस्थामा यस भाग अन्तरगत पर्नेछन्:

- (१) मोडिफाइड युअर्स पोलारिमेट्रिक प्रणालीद्वारा निर्दिष्ट माडको मात्रा महल (२) मा देखाइएको भन्दा बढी भएमा; र
- (२) मिसिएको खनिज पदार्थ हटाउँदा खरानीको मात्रा महल (३) मा देखाइएको भन्दा बढी नभएमा; अन्यथा शीर्षक २३.०२ अन्तरगत तिनको वर्गीकरण गरिने छ ।

तर, खाद्यान्नहरुको बीजाङ्कुर (जर्म), सिङ्गो चेप्टाइएको, पाप्रो पारिएको (फ्लेक्ड) वा पिधिएको, जस्तो भए पनि सबै शीर्षक ११.०४ मा वर्गीकरण गरिनेछ ।

- (ख) यदि महल (४) वा (५) मा उल्लिखित आकारको प्वाल भएको धातुको तारबाट बुनिएको कपडाको जालीबाट छिर्ने पिठोको मात्राको प्रतिशत तौलमा सम्बन्धित अन्नको भन्दा कम नभएमा उपरोक्त अवस्थामा पर्ने यस भागका उत्पादनहरुलाई शीर्षक ११.०१ वा ११.०२ (अन्नको पिठो) अन्तरगत वर्गीकरण गरिनेछ ।

अन्यथा शीर्षक ११.०३ वा ११.०४ अन्तरगत वर्गीकरण गरिने छ ।

अन्न	माडको मात्रा	खरानीको मात्रा	देहाय बमोजिम छिट्टु भएको चाल्नोबाट छिर्ने दर	
			माइक्रोमीटर ३१५ (माइक्रोन)	माइक्रोमीटर ५०० (माइक्रोन)
१	२	३	४	५
गहुँ र राइ	४५%	२.५%	८०%	-
जौ	४५%	३%	८०%	-
ओट्स	४५%	५%	८०%	-
मकै र जुनेलो	४५%	२%	-	९०%
चामल (धान)	४५%	१.६%	८०%	-
फापर	४५%	४%	८०%	-

३. शीर्षक ११.०३ को “कुटेको अन्न” र “अन्नको पिठो” (गोट्स र मील) भन्नाले खाद्यान्न कुट्दा निम्न बमोजिमको अवस्थालाई जनाउँछ :

- (क) मकैको उत्पादनका हकमा २ एम.एम. को प्वाल भएको धातुको तारबाट बुनेको चाल्नोबाट ९५ प्रतिशत चालिनु पर्छ;

(ख) अरु अन्नको हकमा १.२५ एम.एम.को प्वाल भएको धातुको तारबाट बुनेको चाल्नोबाट- (९५ प्रतिशत चालिनु पर्छ) ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
11.01	1101.00.00	गहुँ वा मेसलिनको पिठो ।	9.5	10		5*	♦	5	9.5	5	10
11.02		गहुँ र मेसलिन बाहेक अन्य खाद्यान्नको पिठो ।									
	1102.20.00	-मकैको पिठो	9.5	10		5*		5	9.5	5	10
	1102.90.00	-अन्य	9.5	10		5*	♦	5	9.5	5	10
11.03		गहुँको कुटेको वस्तु, पिठो वा डल्ला (पेलेट) ।									
		-कुटेको अन्न र पिठो :									
	1103.11.00	--गहुँको	9.5	10		5*	13	18	23.74	23.85	24.3
	1103.13.00	--मकैको	9.5	10		5*	13	18	23.74	23.85	24.3
	1103.19.00	--अन्य खाद्यान्नको	9.5	10		5*	13	18	23.74	23.85	24.3
	1103.20.00	-गुटिका (पेलेट्स)	9.5	10		5*	13	18	23.74	23.85	24.3
11.04		शीर्षक १०.०६ को चामल बाहेक अन्य प्रकारले तयार गरिएको (जस्तै भूस हटाइएको, चेप्ट्याएको, च्याँख्ला पारेको, फलेको, टुक्रा पारेको वा खस्रो (पिधेको); सिङ्गो, चेप्ट्याएको, पातलो चेप्टो टुक्रा पारेको वा पिधेको अन्नको बीजहरु ।									
		-चेप्ट्याएको वा च्याँख्ला पारेको अन्नः									
	1104.12.00	--जुनेलोको	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	1104.19.00	--अन्य खाद्यान्नको	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
		-अन्य किसिमले तयार पारेको अन्न (जस्तै भूस हटाएको, फलेको, टुक्रा पारेको वा पिधेको):									
	1104.22.00	--जुनेलोको	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	1104.23.00	--मकैको	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	1104.29.00	--अन्य खाद्यान्नको	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	1104.30.00	-अन्नको बीजाणु, सिङ्गै, चेप्ट्याएको, च्याँख्ला पारेको वा पिधेको	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
11.05		आलुको मैदा, पीठो, धूलो (पाउडर), हलुका टुक्रा (पाप्रा वा फ्लेक्स), दाना (ग्रान्युल्स) र पेलेट्स ।									

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

♦ मैदाको पैठारमा मू.अ कर लाग्ने ।

	1105.10.00	-मैदा, पीठो र धूलो (पाउडर)	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
	1105.20.00	-फ्लेक्स, दाना र पेलेट	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
11.06		शीर्षक ०७.१३ को सुकेको कोसे वनस्पति (दलहन) को, शीर्षक ०७.१४ को साबुदाना (सागो) को वा जराको वा गाना (द्यूबर्स) को वा भाग ८ का उत्पादनहरूको मैदा, पीठो र धूलो (पाउडर) ।									
	1106.10.00	-शीर्षक ०७.१३ को सुकेको कोसे वनस्पति (दलहन) को	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	1106.20.00	-शीर्षक ०७.१४ को साबुदाना वा जरा वा गानाहरूको	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	1106.30.00	-भाग ८ का उत्पादनहरूको	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
11.07		जौको पिठो (माल्ट), भुटेको वा नभुटेको ।									
	1107.10.00	-नभुटेको	15	15			13	28.76	29.95	29.27	29.95
	1107.20.00	-भुटेको	15	15			13	28.76	29.95	29.27	29.95
11.08		माड (श्वेतसार); इन्थूलिन ।									
		-माड (श्वेतसार) :									
	1108.11.00	--गहुँको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1108.12.00	--मकैको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1108.13.00	--आलुको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1108.14.00	--मेनिओक (गुलियो जातकोकन्द) क्यासाभाको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1108.19.00	--अन्य श्वेतसारहरू	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1108.20.00	-इन्थूलिन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
11.09	1109.00.00	सुकेको वा नसुकेको गहुँको लिसाइलो पदार्थ (ग्लुटेन) ।	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65

भाग-१२
तेलहन र तेल आउने फलफूल; विभिन्न दानाहरु, बियां र
फलफूल; औद्योगिक वा औषधीय (मेडिसिनल)
विरुवाहरु; पराल र घाँसदाना

द्रष्टव्य :

१. शीर्षक १२.०७ मा अन्य कुराको साथसाथै ताडी दाना र गुदी, कपासको बीऊ, अण्डीको बीऊ, तीलको बीऊ, रायोको बीऊ, कुसुम फूल (सेफ्लावर) को बीऊ, अफिमको बीऊ र घृतपादपको गेडा (शी-नट्स) लाई पनि समावेश गर्न सकिन्छ । तर शीर्षक ०८.०१ वा ०८.०२ को उत्पादन वा जैतुन (ओलिभ्स) (भाग ७ वा भाग २०) यस अन्तर्गत पर्दैनन् ।
२. शीर्षक १२.०८ चिल्लो पदार्थ भिकिएको पिठो र मैदाको लागि मात्र लागू हुने नभई अंशतः चिल्लो पदार्थ निकालिएको वा चिल्लो निकालिएको र पूर्णतः वा अंशतः तिनको मौलिक चिल्लो पदार्थ मिलाइएको पिठो र मैदासमेतको हकमा लागू हुन्छ । तर शीर्षक २३.०४ देखि २३.०६ सम्मको अवशेषका हकमा यो लागू हुदैन ।
३. शीर्षक १२.०९ को प्रयोजनको लागि, चुकन्दरको बीज, घाँस र अन्य जडिबुटीका बीज, आलंकारिक फूलका बीज, तरकारीका बीज, जंगली रुखका बीज, फलका रुखका बीज, पृथुशिम्वी (भेच) (भिसिया फावा जातिको बाहेक) वा ल्यूपिनको बीजलाई “रोप्ने बीऊ” मानिनेछ ।
तर निम्नवमोजिमका बीऊहरु रोप्ने बीऊ भए पनि शीर्षक १२.०९ अन्तर्गत पर्दैनन् ।
(क) कोसे वनस्पति वा गुलियो मकै (भाग ७);
(ख) भाग ९ को मसला र अन्य उत्पादन;
(ग) भाग १० को खाद्यान्न; वा
(घ) शीर्षक १२.०१ देखि १२.०७ वा १२.११ अन्तर्गतका उत्पादनहरु ।
४. शीर्षक १२.११ अन्तर्गत अन्य कुराहरुको साथसाथै देहायका विरुवा र तिनका अंगहरुलाई समावेश गरिएको छ :
तुलसी, हस्तिनीफूल (बोरेज), जीनसीड, लहरेफूल, पुदिनाका सबै किसिमहरु, रोजमेरी (क्षुप), जेठीमधु (लिकोरिसो), रियू (ब्राह्मी), सेज (तेजपात) र वर्मउड (चिराइतो) ।
तर निम्न वस्तुहरु यस शीर्षक अन्तर्गत पर्दैनन् ।
(क) भाग ३० मा पर्ने औषधिहरु;
(ख) भाग ३३ का सुगन्धित वस्तु, शरीर सफा गर्ने वस्तु तथा श्रृंगारका सामान; वा
(ग) शीर्षक ३८.०८ का कीटनाशक, ढुसी नाशक वा झार नाशक वा रोग निवारक वा यस्तै उत्पादनहरु ।
५. शीर्षक १२.१२ को प्रयोजनको लागि “समुद्री झारपात” भन्नाले निम्न वस्तुहरु समावेश हुदैनन्:
(क) शीर्षक २१.०२ को एउटै खबटा भएको मरेको सूक्ष्म जीवाणु;
(ख) शीर्षक ३०.०२ को सूक्ष्म जीवाणु उत्पादन (कल्चर); वा
(ग) शीर्षक ३१.०१ वा ३१.०५ अन्तर्गत पर्ने मलखाद ।

उपशीर्षक-द्रष्टव्य :

१. उपशीर्षक १२०५.१० का प्रयोजनका लागि “न्यून इरुसिक एसिड रेप वा कोल्जा (तोरीका प्रकार) का दानाहरु” भन्ने उक्तिले इरुसिक अम्ल (एसिड) को मात्रा (कन्टेन्ट) तौलको हिसावले २ प्रतिशत भएको अवाष्पशील तेल आउने र प्रति ग्राम ३० माइक्रोमोलभन्दा कम ग्लुकोसिनोलेटको मात्रा भएको ठोस संघटक (सोलिड कम्पोनेन्ट) रेप वा कोल्जाका दानाहरुलाई बुझाउँछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु.अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
12.01		दलेको वा नदलेको भट्मास [∞]									
	1201.10.00	-बीउ	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	1201.90.00	-अन्य	9.5	10		5 *	-	5	9.5	5	10
12.02		छोडाएको वा नछोडाएको, नभुटेको वा अन्य किसिमबाट नपकाइएको, खवटा छोडाएको वा नछोडाएको, फुटाएको वा नफुटाएको बदाम (मुमफली) ।									
	1202.30.00	-बीउ	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
		-अन्य				5*	-	5	9.5	5	10
	1202.41.00	--नछोडाएको	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	1202.42.00	--छोडाएको, फुटाएको वा नफुटाएको	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
12.03	1203.00.00	सुकेको नरिवलको गुदी (कोप्रा) ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
12.04	1204.00.00	फुटाएको वा नफुटाएको आलस ।	9.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
12.05		कोसा सहित वा रहित रायो वा तोरी (रेप वा कोल्जा) का दानाहरु									
	1205.10.00	-न्यून इरुसिक अम्लका रायो वा तोरी (रेप वा कोल्जा) का दानाहरु [®]	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
	1205.90.00	-अन्य [®]	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
12.06	1206.00.00	कोसा सहित वा रहित सूर्यमुखी फूलको गेडा । [∞]	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
12.07		छोडाएको वा नछोडाएको अन्य तेलहन र तेल आउने फलफूलका गेडाहरु ।									
	1207.10.00	-ताडीको दाना र गुदी	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
		-कपासका बियांहरु:									
	1207.21.00	--बीउ	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
	1207.29.00	--अन्य	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
	1207.30.00	-अण्डीका दानाहरु	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
	1207.40.00	-तेलका दानाहरु	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	1207.50.00	-सर्स्यूका दानाहरु [®]	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
	1207.60.00	-कुसुम (सफ्लावर) (कार्थामिस टिडोटोरियस) का दानाहरु	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3

[∞] तेल उत्पादन गर्ने उद्योगले पैठारी गर्ने भटमास तथा सूर्यमुखीको गेडामा भन्सार महसुल तथा कृषि सुधार शुल्कमा ५० प्रतिशत छुट हुने ।
^{*} भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।
[®] तोरी, रायो सर्स्यू र क्यानोडा (रेप्सीड) को गेडाको पैठारीमा भन्सार महसुल १ प्रतिशत मात्र लाग्ने ।

	1207.70.00	-तरबुजाका बियाँहरु	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
		-अन्य :									
	1207.91.00	--अफिमको दाना	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1207.99.00	--अन्य ×	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
12.08		सस्य बाहेक तेलहन र तेल आउने फलफूलको पिठो र मैदा ।									
	1208.10.00	-भटमासको	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
	1208.90.00	-अन्य	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
12.09		रोप्न हुने फलफूल, बीऊ र विजाणु (स्पोर्स) ।									
	1209.10.00	-चुकन्दर (सुगरविट) का दानाहरु	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
		-पशु आहारको विरुवा (फोरेज प्लाण्ट) का दानाहरु:									
	1209.21.00	--लुसिरिन (पशु आहारको घाँस) (अल्फाल्फा) का दानाहरु	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	1209.22.00	--क्लोभर (तीन पाते घाँस) (ट्रिफोलियम जातहरु) का दानाहरु	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	1209.23.00	--छेस्के घाँस (फेस्क्यू) का दानाहरु	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	1209.24.00	--केन्टकी नीलो घाँस (पोआ प्राटेन्सिस एल.) का दानाहरु	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	1209.25.00	--राई घाँस (लोलियम मल्टिफ्लोरम ल्याम., लोलियम पेरेन एल.) का दानाहरु	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	1209.29.00	--अन्य	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	1209.30.00	-फूलको निम्ति मुख्यतः खेती गरिएको जडिबुटीका अन्य बीऊहरु ≠	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
		-अन्य									
	1209.91.00	--वनस्पतिका बीऊ≠	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
	1209.99.00	--अन्य≠	6.5	10		5*	-	5	6.5	5	10
12.10		ताजा, सुख्खा, पिधेको, धूलो पारेको, डल्ला बनाएको होप लहराको टुप्पो, लुपुलिन ।									
	1210.10.00	-धूलो नपारेको, नपिधेको, डल्ला नबनाएको होप लहराको टुप्पा (कोन)	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
	1210.20.00	-धूलो नपारेको, नपिधेको, डल्ला नबनाएको लुपुलिन	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
12.11		मुख्यतः सुगन्धित वस्तु बनाउने, औषधि बनाउने वा									

× जैविक इन्धन उत्पादनको लागि आयात गरिने सजिवन (Jatropha) को दाना तथा बीउ (सिड्स) मा भन्सार महसुल तथा कृषि सुधार शुल्क पूर्ण छुट हुनेछ ।

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

≠ पुष्प फर्महरुले पैठारी गर्ने फूलका बीऊ विजनमा भन्सार महसुल तथा मू.अ. कर पूर्ण छुट हुने ।

		कीटनाषक औषधि बनाउने वा यस्तै प्रयोजनका लागि प्रयोग हुने खालको, ताजा, सुकेको, काटिएको वा नकाटिएको, पिंघेको वा नपिंघेको वा धूलो पारिएको वा नपारिएको विरुवा र विरुवाका अङ्गहरु (बीयां र फलसमेत) ।									
	1211.20.00	-जीनसेनको जरा	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
	1211.30.00	-कोकाको पात (कोका लिफ)	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
	1211.40.00	-अफिमको पराल (पपी स्ट्रौ)	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
	1211.90.00	-अन्य	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
12.12		ताजा, चिस्याइएको (चिल्ड), हिमीकृत, (फ्रोजेन) वा सुकाइएको, पिंघेको वा नपिंघेको लोकष्ट बिन्स, सि-विड्स र अन्य अल्जी (समुन्द्री भार), चुकन्दर (सुगरबिट) र उखु; अन्यत्र उल्लेख वा समावेश नभएका मुख्यतया मानव आहारमा प्रयोग हुने खालको फलको वियां (स्टोन्स) र कोयाहरु (केर्नेल) र अन्य बानस्पतिक उत्पादनहरु (चिकोरीयम इन्टाइबस स्यटिवम उपजाति (भेराइटी) को नभुटेको चिकोरीका जराहरु समेत) ।									
		-सी विड्स र अन्य अल्गाइ (सामुद्री भार):									
	1212.21.00	--मानवीय उपभोगका लागि उपयुक्त	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1212.29.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
		-अन्य :									
	1212.91.00	--चुकन्दर	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	1212.92.00	--लोकस्ट बिन्स (क्यारोव)	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	1212.93.00	--उखु	9.5	10		5*	-	5	9.5	5	10
	1212.94.00	--चिकोरीका जराहरु	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
	1212.99.00	-अन्य •	9.5	10		5*	13	18	23.74	18	24.3
12.13	1213.00.00	टुक्रा पारेको वा नपारेको, धुल्याइएको (ग्राउण्ड) वा नधुल्याइएको, संपीडन (प्रेस) गरेको वा नगरेको वा पेलेटको रुपमा भएको वा नभएको, तयार नगरिएका अन्नको पराल र भुस्सा ।	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3

- * भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।
- आफ्नो उत्पादनको प्रयोजनको लागि उखु पैठारी गरेमा भन्सार महसुल तथा कृषि सुधार शुल्कमा ५० प्रतिशत छुट हुने ।

12.14		पेलेटको रुपमा भएको वा नभएको शलगम (स्वेड्स) पालुंगो (म्यानगोल्ड), पशुभोजनका जरा (फोडर रुट), सुकेको घाँस, लूसर्न (अल्फाअल्फा), तीनपाते घाँस (क्लोभर), सेनफाएन (एक किसिमको साना साना घाँस), फोरेजकेल, ल्यूपिन, पृथुशिम्वी (भेच) र यस्तै पशु आहारका उत्पादनहरु ।									
	1214.10.00	-लुसीरीनको पिठो र पेलेट	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
	1214.90.00	-अन्य	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

भाग-१३
लाहा, गुंद, चोप र अन्य वनस्पतिको रस र सारहरु

द्रष्टव्य :

१. शीर्षक १३.०२ अन्य कुराको साथसाथै जेठीमधु (लिकोरिस) को सार, गोदावरी (अकरकरा वा पाइरिथ्रम) को सार, हूप विरुवा (जाड रक्सी बनाउन प्रयोग गरिने एक किसिमको लहरे विरुवा र सोको फूल) को सार, ध्यूकुमारी र अफिमको सारको निम्ति लागू हुनेछ।

निम्नलिखित कुराहरुमा यो शीर्षक लागू हुने छैन :

- (क) तौलमा १० प्रतिशत भन्दा बढी सुक्रोज (उखुको वा अन्य सोही प्रकारको चीनी) भएको वा मिठाइको रुपमा राखिएको जेठीमधु (लिकोरिस) को सार (शीर्षक १७.०४);
- (ख) माल्ट (पानीमा भिजाई टुसाए पछि भट्टीमा सुकाइएको रक्सी आदि बनाउन प्रयोग हुने जौ वा यस्तै अन्न) को सार (शीर्षक १९.०१);
- (ग) कफी, चिया वा मेटको सार (शीर्षक २१.०१);
- (घ) मादक पेय बनाउने वानस्पतिक रस (स्याप) वा सार (एक्सट्राक्ट) हरू (भाग २२);
- (ङ) कपूर, ग्लिसरिजिन वा शीर्षक २९.१४ वा २९.३८ का अन्य उत्पादनहरु;
- (च) तौलको हिसावले ५० प्रतिशत भन्दा कम क्षारतत्व (अल्कलाइड्स) नरहेको अफिमको पराल (पपी-स्ट्रौ) को सार (कन्सेन्ट्रेट्स) (शीर्षक २९.३९);
- (छ) शीर्षक ३०.०३ वा ३०.०४ का औषधिहरु वा रक्त समूह छुट्याउने प्रतिकारक (रिएजेन्ट) रासायनिक पदार्थहरु (शीर्षक ३०.०६);
- (ज) छाला प्रशोधनका वा रंगाउने कार्यमा प्रयोग हुने सारहरु (शीर्षक ३२.०१ वा ३२.०३);
- (झ) पेय पदार्थ (विभरेज) को उत्पादनको निमित्त प्रयोग हुने खालका वाष्पशील तेलहरु, संग्रथित पिण्डहरु (कड्क्रीट्स), एक्सोल्यूटहरु, खोटो पदार्थहरु (रेजिन्वायड्स), निस्सारित तैलीय खोटो (एक्स्ट्राटेड ओलियोरेजिन्स), आसवित (तप्प्याएर निकालिएका) जलीय सारहरु वा वाष्पशील तेलको जलीय घोलहरु वा सुगन्धयुक्त (ओडोरिफेरेस) तत्वहरुमा आधारित तयारी वस्तुहरु (प्रिपेरेशन) (भाग ३३); वा
- (ञ) प्राकृतिक रबर, बलाटा (दक्षिण अमेरिकामा पाइने रबर जस्तो गुंद), गट्टापर्चा (एक किसिमको गुंद वा रबर), ग्वायुले (एक किसिमको रबर), चिकल (एक प्रकारको गुंद) वा यस्तै प्राकृतिक गुंदहरु (शीर्षक ४०.०१)।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
13.01		लाहा; प्राकृतिक गुंद, खोटो (रेजिन्स), गुंदको खोटो (गम-रेजिन) र तैलीय खोटो (उदाहरणतः बालसम्स) ।									
	1301.20.00	-अरेविक गुंद	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1301.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
13.02		वनस्पति रस र सारहरु; पैक्टिक तत्वहरु, पेक्टिनेटहरु र पेक्टेटहरु; वनस्पति पदार्थबाट निकालिएका, गुण परिवर्तन गरिएका वा नगरिएका अगर-अगर र अन्य तयार गरिएका									

		लिस्याइलो पदार्थहरु (म्यूसिलेज) ।									
		-वनस्पति रस र सार :									
	1302.11.00	--अफिमको	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10
	1302.12.00	--जेठीमधु (लेकोराइस) को	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10
	1302.13.00	--होप्सको	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10
	1302.19.00	--अन्य	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10
	1302.20.00	-पैक्टीक सार, पेक्टीनेट्स र पेक्टाटेट्स	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10
		-गुण परिवर्तन गरिएका वा नगरिएका, वनस्पतिबाट प्राप्त चिपचिप लाग्ने पदार्थ (म्यूसिलेज) र प्रगाढक (थिकेनर) हरू:									
	1302.31.00	--अगर-अगर	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10
	1302.32.00	--कैरोवफल (लोकष्ट विन्स), कैरोवफलको बीज (लोकष्ट विन सीड) र ग्वार बीजबाट प्राप्त गुण परिवर्तन गरिएको वा नगरिएको चिपचिप लाग्ने पदार्थ (म्यूसिलेज) हरू र प्रगाढक (थिकेनर) हरू	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10
	1302.39.00	--अन्य	6.5	10			-	6.5	6.5	9.6	10

भाग-१४
वनस्पतिका बुन्ने बाटिने (चोया पोया) पदार्थहरु; वनस्पतिका
उत्पादनहरु, अन्यत्र नपरेको

द्रष्टव्य :

- परिच्छेद ११ मा वर्गीकरण हुने निम्नलिखित उत्पादनहरु यस भाग अन्तर्गत पर्दैनन्: वनस्पति पदार्थ वा जुनसुकै किसिमबाट तयार गरिएका मुख्यतया कपडा बनाउने वनस्पति रेशाहरु, वा कपडा पदार्थको रुपमा मात्र प्रयोग हुन सक्ने गरी उपचार गरिएका अरु वनस्पति पदार्थहरु,
- शीर्षक १४.०१ को अन्य कुराका साथसाथै बांस (फ्याक पारेको वा नपारेको, लामो गरी चिरेको वा नचिरेको, लम्बाइको हिसावले काटेको वा नकाटेको, टुप्पो मुठारेको वा नमुठारेको, घामबाट वा अन्य प्रकृत्याले सेतो पारेको वा नपारेको, आगो नसल्कने बनाइएको वा नबनाइएको, चिप्लो र टल्कने पारिएको वा नपारिएको वा रंगाइएको वा नरंगाइएको), फ्याक पारेको बेत, निंगालो र यस्तै वस्तुहरु, राटान (एक किसिमको लहरे ताड) को गुभो, पानी भिकिएको वा फ्याक पारिएको राटानको लागि लागू हुन्छ। यो शीर्षक छुयाँकन वा चोइटा काठको लागि लागू हुदैन (शीर्षक ४४.०४)।
- शीर्षक १४.०४ काठको मिहीन छुयाँकन (उड ऊल) (शीर्षक ४४.०५) र कुचो वा ब्रस बनाउनका लागि तयार पारिएका गाँठा वा मुट्टा (भुप्पा) (शीर्षक ९६.०३) मा लागू हुनेछैन।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
14.01		मुख्यतया बुन्न वा बाटन (चोया वा पोयाको रुपमा) प्रयोग गरिने वनस्पति पदार्थ (जस्तै बांस, राटान (लहरे ताड), नर्कट, निंगालो, रशू, ओसियर (वैस वा विलो जातिको बेत विशेष) वा ताड र सुकाएको वा अन्य प्रक्रियाद्वारा सेतो पारेको वा रंगाएको अन्नको पराल वा छुवाली ।									
	1401.10.00	-बांस	6.5	10		5*	13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1401.20.00	-राटान (लहरे ताड)	6.5	10		5*	13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1401.90.00	-अन्य	6.5	10		5*	13	20.35	20.35	23.85	24.3
[14.02]											
[14.03]											
14.04		अन्यत्र नपरेको वनस्पति उत्पादन ।									
	1404.20.00	-कपासको मसिनो भुवा (लिन्टर्स)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
		-अन्यः									
	1404.90.11	--अर्ध तयारी खयरकत्था (कत्था रस)	6.5	10	प्रति किलो रु.१०/-	5*	13				
	1404.90.12	--खयर कत्था	6.5	10	प्रति किलो रु.११५/-	5*	13				

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने।

	1404.90.13	--विंडी बेर्ने पातहरु	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
	1404.90.14	--पानको पातहरु	6.5	10			13	18	20.35	18	24.3
	1404.90.15	--रुद्राक्षका दानाहरु	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
	1404.90.16	--अर्गलिको वोक्रा	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
	1404.90.17	--रिट्टा (सोपनट)	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
	1404.90.18	--अम्रिसो	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
	1404.90.90	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

परिच्छेद-३
जीव; जन्तु र वनस्पतिका बोसो र तेल र तिनीहरूका विवरण (क्लीभेज)
बाट उत्पादित वस्तुहरू; तयारी खान हुने बोसोहरू;
जीव; जन्तुको र वानस्पतिक मैनहरू

भाग-१५
जीवजन्तु र वानस्पतिक बोसो र तेल, तिनीहरूको विवरण (क्लीभेज)
बाट उत्पादित वस्तुहरू; तयारी खान हुने बोसो;
जीवजन्तु र वानस्पतिक मैनहरू

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत पर्ने :

- (क) सुंगुरको बोसो वा घरपालुवा चरा-चुरुङ्गी (कुखुरा जस्ता) को बोसो (शीर्षक ०२.०९);
 - (ख) कोको मख्वन, बोसो वा तेल (शीर्षक १८.०४);
 - (ग) वजनमा १५ प्रतिशत भन्दा बढी भाग शीर्षक ०४.०५ अन्तर्गत पर्ने उत्पादन भएको तयारी खान हुने पदार्थहरू (साधारणतया भाग २१ मा पर्ने);
 - (घ) अशुद्ध बोसो (ग्रीभ्स) (शीर्षक २३.०१) वा शीर्षक २३.०४ देखि २३.०६ सम्मका अवशेषहरू;
 - (ङ) बोसिलो अम्ल (फ्याटी एसिड), तयारी मैनहरू, औषधिहरू, र रंग रोगनहरू, वार्निशहरू, साबुन, सुगन्धित द्रव्य, श्रृङ्गार सम्बन्धी र शरीर सफा गर्ने वस्तुहरू, गन्धक मिसिएको तेल (सल्फोनेटेड आयल) वा भाग ६ का कुनै पनि शीर्षकमा परेका वस्तुहरू; वा
 - (च) तेलबाट बनेका फ्याक्टिस (सल्फर वा सल्फर क्लोराइडको वनस्पति तेलसंगको प्रतिक्रियाबाट बनेको नरम रबर जस्तो पदार्थहरू) (शीर्षक ४०.०२) ।
२. घोलक निष्कर्षण प्रक्रिया (सल्भेन्ट एक्स्ट्र्याक्सन प्रक्रिया) द्वारा जैतुन (ओलाइभ्स) बाट निकालिएको तेल शीर्षक १५.०९ अन्तर्गत पर्दैन (शीर्षक १५.१०) ।
३. बोसो, तेल र त्यसको अंश (फ्याक्सन) विकृत (डिनेचर्ड) हुँदा मा शीर्षक १५.१८ मा पर्ने आउदैनन्, तिनीहरूलाई अविकृत (अनडिनेचर्ड) बोसो, तेल र त्यसको अंशको उपयुक्त मिल्दो शीर्षकबाट वर्गीकरण गरिनेछन् ।
४. साबुन सम्बन्धी कुराहरू, तेलबाट निस्केका अशुद्ध (थेप्पो) र विकार (काती) पदार्थहरू, बोसोको ठोस भाग, ग्लिसरोल पीच र ऊल ग्रीजको अवशेष शीर्षक १५.२२ अन्तर्गत पर्दछन् ।

उपशीर्षक-द्रष्टव्य :

१. उपशीर्षक १५१४.११.०० तथा १५१४.१९.०० का प्रयोजनार्थ “न्यून इरसिक अम्लयुक्त रायो तोरी (रेप वा कोल्जा) को तेल” भन्ने उक्तिले तौलको हिसावले २ प्रतिशत भन्दा कम इरसिक अम्लको मात्रा (कण्टेण्ट) भएको अवाष्पशील तेललाई जनाउँछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु.अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
15.01		सुँगुरको बोसो (पिग फ्याट) (लार्ड समेत) र कुखुराको बोसो, शीर्षक ०२.०९ वा १५.०३ मा परेका बाहेक ।									
	1501.10.00	- सुँगुरको बोसो(लार्ड)	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	1501.20.00	-सुँगुरको अन्य बोसो (पिगफ्याट)	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65

	1501.90.00	-अन्य	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
15.02		शीर्षक १५.०३ मा परेका बाहेक चौपाया जन्तु (बोभाइन एनिमल) हरु, भेडा वा खसीबाख्राको बोसो ।									
	1502.10.00	-ट्यालो	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	1502.90.00	-अन्य	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
15.03	1503.00.00	सुंगुरको बोसोको ठोस भाग (लार्ड स्टियरीन), सुंगुरको बोसोको तेल, तेल निकालेको बोसो (ओलियो स्टियरिन), ओलियो आयल चौपाया (बोभाइन जाति) का पशु र भेडाबाख्राको बोसोको तेल (ट्यालो आयल), अपरिवर्तित (नट इमल्सिफाइड), नमिसाइएको वा अन्य कुनै पनि तरीकाले तयार नपारेको । [≠]	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
15.04		प्रशोधन गरेको वा नगरेको तर रासायनिक परिवर्तन नगरेको माछा र स्तनधारी समुद्री जीवजन्तुको बोसो र तेल तथा तैलांशहरु ।									
		-माछाको कलेजोको तेल र तैलांश:									
	1504.10.10	--कडलिभर आयल	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1504.10.90	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1504.20.00	-कलेजोको तेल बाहेक माछाको बोसो, तेल र तैलांशहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1504.30.00	-समुद्री स्तनधारी जीव जन्तुको बोसो, तेल र तैलांशहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
15.05	1505.00.00	उल ग्रीज (मैन जस्तो) र त्यसबाट उत्पादित अन्य बिसिलो वस्तुहरु (लानोलिन समेत) ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
15.06	1506.00.00	रासायनिक परिवर्तन नगरेको, प्रशोधन गरेको वा नगरेको अन्य जीवजन्तुको बोसो, तेल एवं तैलांश ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
15.07		रासायनिक परिवर्तन नगरेको, प्रशोधन गरेको वा नगरेको भटमासको तेल र तैलांश ।									
	1507.10.00	-लिसो निकालिएको वा ननिकालिएको कच्चा तेल	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65

[≠] स्पीलिटिङ्ग एवं डिप्टिलेशन प्लान्ट राखी डिप्टिल्ड फेट्टि एसिड, स्टेरिक एसिड ग्लिसरिन तथा सावुन उत्पादन गर्ने उद्योगले पैठारी गर्ने टेलो आयलमा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट हुने ।

	1507.90.00	-अन्य	10	10							
15.08		रासायनिक परिवर्तन नगरेको, प्रशोधन गरेको वा नगरेको बदाम (ग्राउण्ड नट) को तेल र तैलांश ।									
	1508.10.00	-कच्चा तेल	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1508.90.00	-अन्य	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
15.09		रासायनिक परिवर्तन नगरेको, प्रशोधन गरेको वा नगरेको जैतुनको तेल र तैलांश ।									
	1509.10.00	-फल, पात वा बीजबाट पहिलो पेलाइमा निस्केको तेल	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1509.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
15.10	1510.00.00	रासायनिक परिवर्तन नगरेको, प्रशोधन गरेको वा नगरेको जैतुनको अन्य तेल र तैलांश र शीर्षक १५.०९ अन्तरगतको तेल र तैलांशहरूसंगको मिश्रण समेत ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
15.11		रासायनिक परिवर्तन नगरेको, प्रशोधन गरेको वा नगरेको ताड (खजूर) को तेल र तैलांश ।									
	1511.10.00	-कच्चा तेल	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	1511.90.00	-अन्य	15	15			13	28.76	29.95	29.27	29.95
15.12		रासायनिक परिवर्तन नगरेको, प्रशोधन गरेको वा नगरेको सूर्यमुखी फूलको बीऊ, कुसुमको बीज, फूल र कपासको बीऊको तेल र तैलांश ।									
		-सूर्यमुखीको वा कुसुमको तेल र तैलांश:									
	1512.11.00	--कच्चा तेल	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	1512.19.00	--अन्य	10	10			13	23.51	24.3	23.85	24.3
		-कपासको बीऊको तेल र तैलांश :									
	1512.21.00	--गोस्सीपोल हटाएको वा नहटाएको कच्चा तेल	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
	1512.29.00	--अन्य	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
15.13		रासायनिक परिवर्तन गरिएको, प्रशोधन गरेको वा नगरेको नरीवल (कोप्रा), ताड (वा खजूर) वा ब्राजिलमा हुने एक किसिमको ताड वा खजूर (बाबासु) को तेल र तैलांश ।									

		-नरीवल (कोप्रा) को तेल र तैलांश:									
	1513.11.00	--कच्चा तेल	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1513.19.00	--अन्य	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
		-ताड (खजूर) को वा बाबासुको तेल तैलांश:									
	1513.21.00	--कच्चा तेल	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	1513.29.00	--अन्य	8.25	10			13	22.32	22.32	29.28	29.95
15.14		रासायनिक परिवर्तन गरिएको, प्रशोधन गरेको वा नगरेको तोरी या रायो वा सस्युको तेल र तैलांश ।									
		-न्यून इरुसिक अम्लयुक्त, तोरी रायो (रेप वा कोल्जा) को तेल र त्यसका तैलांश (फ्र्याक्सन्स) :									
	1514.11.00	--कच्चा तेल	10	10			13	23.51	24.3	23.85	24.3
	1514.19.00	--अन्य	10	10			13	23.51	24.3	23.85	24.3
		-अन्य :									
		--कच्चा तेल:									
	1514.91.10	---क्यानोला (रेप्सीड) को	10	10			13	23.51	24.3	23.85	24.3
	1514.91.90	---अन्य	10	10			13	23.51	24.3	23.85	24.3
		--अन्य:									
	1514.99.10	---क्यानोला (रेप्सीड)को	10	10			13	23.51	24.3	23.85	24.3
	1514.99.90	---अन्य	10	10			13	23.51	24.3	23.85	24.3
15.15		रासायनिक परिवर्तन नगरेको, प्रशोधन गरेको वा नगरेको विच्छेदन विना बाफमा परिवर्तन नहुने अन्य वनस्पति (फिक्स भेजिटवुल) को बोसो र तेल (जोजोबाको तेल समेत) र तैलांश ।									
		-आलसको तेल र तैलांश :									
	1515.11.00	--कच्चा तेल	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1515.19.00	--अन्य	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
		-मकैको तेल र तैलांश:									
	1515.21.00	--कच्चा तेल	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	1515.29.00	--अन्य	10	10			13	23.51	24.3	23.85	24.3
	1515.30.00	-अण्डीको तेल र तैलांश	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1515.50.00	-तिलको तेल र तैलांश	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
	1515.90.00	-अन्य	9.5	10			13	23.51	23.74	23.85	24.3
15.16		आंशिक वा पूर्णरूपले उद्जनीकृत (हाइड्रोजनेटेड),									

		इष्टरिफाइड, इष्टरिफाइड, रि;इष्टरिफाइड वा इलाइडिनाइज्ड, शुद्ध पारिएको वा नपारिएको तर त्यसभन्दा बढी केही नगरिएको जीवजन्तुजन्य वानस्पतिक बोसो, तेल र तिनको तैलांश ।									
	1516.10.00	-जनावरको बोसो, तेल र तैलांश	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1516.20.00	-वनस्पतिको बोसो, तेल र तैलांश	15	15			13	28.76	29.95	29.27	29.95
15.17		मार्गारिन (कृत्रिम नौनी), शीर्षक १५.१६ अन्तरगतका खान हुने बोसो, तेल र तिनका तैलांश बाहेक यस भागका जीवजन्तुजन्य वा वानस्पतिक विभिन्न बोसो, तेल र तिनका तैलांशहरूको खान हुने मिश्रण वा तयारी वस्तुहरू ।									
	1517.10.00	-तरल मार्गारिन बाहेकको मार्गारिन (कृत्रिम नौनी)	15	15			13	28.76	29.95	29.27	29.95
	1517.90.00	-अन्य	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
15.18	1518.00.00	शीर्षक १५.१६ को बाहेक जीवजन्तुजन्य वा वानस्पतिक तेल, उमालिएको, अक्सीकरण गरिएको, बाष्परहित गरिएको, गन्धक मिसाइएको, ब्लोन, बायु नभएको ठाउँमा वा अकृत्याशील ग्याँस भएको ठाउँमा तताएर संगठित पारिएको (पोलिमराइज्ड) वा अन्य किसिमले रासायनिक रूपमा परिवर्तन गरिएको जनावर वा वनस्पतिको बोसो, तेल र तैलांश र अन्यत्र नपरेको यो भागको खान नहुने जीवजन्तुजन्य वा वानस्पतिक बोसो, तेल र तैलांशको मिश्रण वा अन्य तयारी वस्तु ।	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
[15.19]											
15.20	1520.00.00	ग्लिसरोल, अपरिष्कृत (कूड); ग्लिसरोल पानी र ग्लिसरोललाइज (क्षारोदक घोल) ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
15.21		प्रशोधन गरिएको वा नगरिएको, रंगाएका वा नरंगाएको वनस्पति मैन (ट्राइग्लिसराइडस बाहेक) मौरीको मैन, अन्य कीट मैन									

		र स्परमेसेटी ।									
	1521.10.00	-वनस्पति मैन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1521.90.00	-अन्य	6.5	10		5*	13	18	20.35	18	24.3
15.22	1522.00.00	डिग्रास (छाला उत्पादनमा प्रयोग हुने बोसो); बोसिलो पदार्थ वा जनावर वा वानस्पतिक मैनलाई उपचार गर्दा निस्केका अवशेषहरु ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

परिच्छेद-४
तयारी खाद्य पदार्थ, पेय पदार्थ, स्पिरिट र सिरका (भेनेगार); सुर्ती र
उत्पादित सुर्तीका प्रतिस्थापकहरु

द्रष्टव्य :

यस परिच्छेदमा “पेलेट” भन्नाले सोभै थिचेर वा अनुपातमा ३ प्रतिशत भन्दा कम संयोजक पदार्थद्वारा एकत्रित गरिएका उत्पादनहरुलाई जनाउँछ ।

भाग-१६
मासु, माछा, कृष्ठासियन (भिङ्गे माछा, गंगटो आदि) वा मोलस्क (कडा
बाह्य भाग भएका जन्तुहरु) वा अन्य जलचर
इनभर्टिब्रेटहरुका तयारी परिकारहरु

द्रष्टव्य :

- यस भागमा भाग २ वा ३ वा शीर्षक ०५.०४ मा उल्लिखित प्रक्रियाहरुद्वारा तयार गरिएका वा संरक्षण गरिएका मासु, माछा, अफल मासु, कृष्ठासियनहरु वा मोलस्कहरु वा अन्य जलीय इनभर्टिब्रेटहरुलाई समावेश गरिदैन ।
- ससेज, मासु, अफल, रगत, माछा वा कृष्ठासियन, मोलस्क वा अन्य ढाडको ढाड नभएका जलचरहरु वा तिनीहरुको कुनै संयोजन (मिश्रण) को २० प्रतिशत भन्दा बढी वजन भएको खाद्य पदार्थ मात्र यो भाग अन्तर्गत पर्दछन् । कुनै खाद्य पदार्थमा माथि उल्लेख भएका दुई वा दुई भन्दा बढी उत्पादनहरु समावेश भएमा जुन घटक (कम्पोनेन्ट) को मात्रा बढी हुन्छ, भाग १६ को त्यसैको सम्बन्धित शीर्षक अन्तर्गत त्यसलाई वर्गीकरण गरिनेछ । तर यो व्यवस्था शीर्षक १९.०२ को भरेको (स्टपड) खाद्य पदार्थ वा शीर्षक २१.०३ वा २१.०४ अन्तरगतको परिकारमा लागू हुनेछैन ।

उपशीर्षक-द्रष्टव्य :

- उप-शीर्षक १६०२.१० को प्रयोजनको लागि “समरूपी (होमोजिनाइज्ड) परिकार” भन्नाले खूद वजन २५० ग्राम भन्दा कमको मासु, अफल वा रगत, राम्रोसंग समरूपी गरिएको (फाइन्टी होमोजिनाइज्ड) खुद्रा बिक्रीको लागि केटाकेटीको वा विरामीको आहारको रूपमा कन्टेनर (आधान-पात्र) मा रहेको खाद्य पदार्थलाई जनाउँछ । यो परिभाषाको कार्यान्वयनको लागि कुनै वस्तुलाई स्वादिष्ट (सिजनिङ) गर्न, सुरक्षा गर्न वा अन्य कुनै उद्देश्यका लागि थोरै मात्रामा अन्य संघटक (वस्तु) प्रयोग भएको भए पनि त्यसको गणना गरिनेछैन । त्यस्ता परिकारहरुमा मासु वा मासुको अफलको थोरै परिमाणमा स-साना टुक्राहरु देख्न सकिनेछन् । शीर्षक १६.०२ का सबै उप शीर्षकहरुमा यो उपशीर्षक प्रमुख हुनेछ ।
- शीर्षक १६.०४ वा १६.०५ का उपशीर्षकहरुमा आफ्ना सामान्य नामले मात्र उल्लिखित माछा, कृष्ठासियनहरु (भिङ्गेमाछा जातिका जीव), मोलस्कहरु (बाहिरी खबटा हुने जीव) र ढाडमा ढाड नहुने अन्य प्रकारका जलचर (इनभर्टिब्रेट) हरू भाग ३ का त्यसै नामले उल्लिखित जातिहरुकै हुन् ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु.अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
16.01	1601.00.00	ससेज र मासु, अफल र रगतबाट बनेको यस्तै उत्पादन;यी उत्पादनहरुमा आधारित खाद्य पदार्थ ।	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
16.02		तयारी वा सुरक्षित मासु, अफल वा रगत ।			5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1602.10.00	-समरूपी परिकार	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1602.20.00	-कुनै जनावरको कलेजोको	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
		-शीर्षक ०१.०५ को चराचरुङ्गीको:			5		13	22.32	22.32	29.28	29.95

	1602.31.00	--टर्कीको	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1602.32.00	--ग्यालुस डोमेष्टिकस जातका चराहरु (फाउल्स) को	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1602.39.00	--अन्य	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
		-सुगुरको					13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1602.41.00	--फिला र फिलाको टुक्रा	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1602.42.00	--अगाडीको फिला र त्यसको टुक्रा	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1602.49.00	--अन्य, मिश्रण समेतको	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1602.50.00	-चौपाया (बोभाइन) जीवजन्तुको	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1602.90.00	-अन्य, कुनै जनावरको रगतको परिकार समेत	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
16.03	1603.00.00	मासु, माछा, कृष्ठासियन, मोलस्क वा अन्य जलीय इनभर्टिब्रेटको सार र रस ।	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
16.04		तयारी र सुरक्षित माछा; क्याभिर (माछाको फुल) र माछाको फुल (क्याभिर) को प्रतिस्थापक (सस्टीच्यूट) ।									
		-सिङ्गै वा टुक्रा माछा तर केसा नपारेको :									
	1604.11.00	--साल्मोन	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1604.12.00	--हेरिङ्गस्	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1604.13.00	--स्प्राट माछाको सार्डिन्स, सार्डिनेला र ब्रिसलिड	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1604.14.00	--टुनाज, स्कीपज्याक र बोनिटो (सार्डा एस पी पी)	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1604.15.00	--म्याकारल	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1604.16.00	--एन्कोभिज	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1604.17.00	--बाम (ईल) हरु	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1604.19.00	--अन्य	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1604.20.00	-अन्य तयारी वा सुरक्षित माछा	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
		-क्याभिएर र क्याभिएरका प्रतिस्थापकहरु:									
	1604.31.00	--क्याभिएर	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1604.32.00	--क्याभिएरका प्रतिस्थापकहरु	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
16.05		तयारी वा सुरक्षित कृष्ठासियन्स, मोलस्क र अन्य ढाडको हाड नभएको (इनभर्टिब्रेट) जलचरहरु ।									
	1605.10.00	-गंगटो	14.5	15	5		13	35.2	35.85	35.74	36.45
		-भिङ्गे माछा (स्लीम्प र प्राउन) हरु:									
	1605.21.00	--हावा नछिर्ने भाडोमा	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95

		नराखिएको									
	1605.29.00	--अन्य	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1605.30.00	-लोब्टर	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1605.40.00	-अन्य कुष्टासियन्स	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
		-वाहिरी खवटा हुने जीव (मोलस्क) हरु:									
	1605.51.00	--सिपी (ओइस्टर) हरु	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1605.52.00	--घुँगी (स्कालोप) हरु, रानी घुँगी (क्वीन स्कालोप) हरु समेत	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1605.53.00	--मसलहरु	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1605.54.00	--कटल माछा र स्क्विड्	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1605.55.00	--अक्टोपस	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1605.56.00	--क्लाम, कोकल र आर्क सेलहरु	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1605.57.00	--एबालोन	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1605.58.00	--शंखेकिरा (स्नेल) हरु, समुद्री शंखेकिरा (सी स्नेल) हरु बाहेक	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1605.59.00	--अन्य	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
		-अन्य ढाडमा ढाड नहुने जलचरहरु:									
	1605.61.00	--समुद्री क्युकम्बरहरु	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1605.62.00	--समुद्री अर्चिनहरु	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1605.63.00	--जेलि माछा	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1605.69.00	--अन्य	8.25	15	5		13	22.32	22.32	29.28	29.95

भाग-१७
चिनी र चिनीबाट बनेको पदार्थ (कन्फेक्शनरी)

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) कोको भएको चिनीको मिठाइहरु (शीर्षक १८.०६);
- (ख) रासायनिक रुपमा शुद्ध चिनी (सुक्रोज, ल्याक्टोज, माल्टोज, ग्लुकोज र फ्रुक्टोज बाहेक) वा शीर्षक २९.४० का अन्य उत्पादनहरु; वा
- (ग) औषधिहरु वा भाग ३० का अन्य उत्पादनहरु ।

उपशीर्षक-द्रष्टव्यहरु :

१. उपशीर्षक १७०१.१२, १७०१.१३ र १७०१.१४ को प्रयोजनको लागि “कच्चा चिनी” भन्नाले त्यस्तो चिनीलाई जनाउँछ जसमा सुख्खा रहेको अवस्थामा तौलको हिसावले सुक्रोज (उखुको चिनी) को मात्रा पोलारीमीटर (ध्रुवीकृत प्रकाश मापक यन्त्र) बाट ९९.५ डिग्री भन्दा कम देखाएको हुनु पर्दछ ।
२. उपशीर्षक १७०१.१३.०० ले अपकेन्द्रित प्रक्रियाविना प्राप्त गरिएको उखुको त्यस्तो चिनीलाई मात्र समेट्दछ जसमा तौलको हिसावमा, सुख्खा अवस्थामा, पोलारिमिटरबाट हेर्दा सुक्रोजको मात्रा ६९° वा सोभन्दा बढी तर ९३° भन्दा कम हुन्छ । यस्तो उत्पादनमा प्राकृतिक, समथर पाटा (नेचुरल फेस) नभएका (एनहिड्रल), असमान आकारका, नाङ्गो आँखाले देख्न नसकिने, मोलासेसका अवशेषहरु एवं उखुका अन्य अंशहरुले परिवेष्टित माइक्रोक्रिस्टलहरु मात्र हुन्छन् ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
17.01		ठोस रुपमा उखु वा चुकन्दर र रासायनिक तवरबाट शुद्ध गरिएको सुक्रोज (उखुको चिनी) ।									
		-रंगाउने र सुवास र स्वाद आउने पदार्थ नमिसाएको कच्चा चिनी:									
	1701.12.00	--चुकुन्दरको चिनी	6.5	15			13	20.35	20.35	29.27	29.95
		--यस भागको उपशीर्षक द्रष्टव्य २ मा उल्लेख गरिएको उखुको चिनी:									
	1701.13.10	---सख्खर (गुंड र भेलीसमेत), गुंडगट्टा	15	15	प्र. क्वी. रु. ७२।	5*	-				
	1701.13.20	---खाँडसारी चिनी	15	15			13	28.76	29.95	29.27	29.95
	1701.13.90	---अन्य	15	15			13	28.76	29.95	29.27	29.95
		--उखुको अन्य चिनी:									
	1701.14.10	---सख्खर (गुंड र भेलीसमेत), गुंडगट्टा	15	15	प्र. क्वी. रु. ७२।	5*	-				
	1701.14.20	--- खाँडसारी चिनी	15	15			13	28.76	29.95	29.27	29.95
	1701.14.90	---अन्य	15	15			13	28.76	29.95	29.27	29.95
		-अन्य :									

* भारत तथा तिव्वतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने ।

	1701.91.00	--रंगीन र सुवास र स्वाद आउने पदार्थ मिसाएको	10	10			13	23.51	24.3	23.85	24.3
	1701.99.00	--अन्य	10	10			13	23.51	24.3	23.85	24.3
17.02		अन्य चिनी, रासायनिक रूपले शुद्ध र ठोस रूपमा भएको ग्लुकोज, ल्याक्टोज, माल्टोज, फ्रुक्टोज समेत रंगाउने वा सुवास र स्वाद आउने पदार्थ नहालिएको चिनीको सिरप (बाक्लो पारिएको उखुको रस वा खुदो); प्राकृतिक मह मिसाएको वा नमिसाएको कृत्रिम मह; चास्नी ।									
		-ल्याक्टोज र ल्याक्टोज रस (सिरप) :									
	1702.11.00	--शुष्क पदार्थमा गणना गरिदा निर्जलीय दुग्धशर्करा (ल्याक्टोज) को रूपमा अभिव्यक्त, तौलको हिसावले ९९ प्रतिशत वा सोभन्दा बढी दुग्ध शर्करा (ल्याक्टोज) भएको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1702.19.00	--अन्य ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1702.20.00	-म्यापल सुगर (एक किसिमको रुखबाट बन्ने चिनी) र म्यापलको सिरप (तरल)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1702.30.00	-ग्लुकोज र तरल ग्लुकोज, फ्रुक्टोज नमिसिएको वा सुख्खा अवस्थामा २० प्रतिशत भन्दा कम फ्रुक्टोज मिसिएको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1702.40.00	-तौलको हिसावले सुख्खा अवस्थामा कम्तीमा २० प्रतिशत तर ५० प्रतिशत भन्दा कम फ्रुक्टोज (फलशर्करा) युक्त ग्लुकोज (द्राक्षाशर्करा) र ग्लुकोज रस (ग्लुकोज सिरप), प्रतीप शर्करा (इनभर्ट सुगर) बाहेक	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1702.50.00	-रासायनिक रूपमा विशुद्ध फलशर्करा (केमिकली प्योर फ्रुक्टोज)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1702.60.00	-सुख्खा अवस्थामा तौलको हिसावले ५० प्रतिशत भन्दा बढी फलशर्करा (फ्रुक्टोज) युक्त अन्य फलशर्करा (फ्रुक्टोज) र फलशर्करा रस (फ्रुक्टोज सिरप), प्रतीप शर्करा (इनभर्ट सुगर) बाहेक	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1702.90.00	-अन्य, प्रतीपशर्करा (इनभर्ट सुगर) तथा सुख्खा अवस्थामा तौलको हिसावले ५० प्रतिशत फलशर्करायुक्त अन्य चीनी र	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3

		चीनी रस (सुगर सिरप) समेत									
17.03		चिनी बनाउंदा निस्कने शिरा वा उखुको रस (टेमाछुवा खुदो समेत) ।									
	1703.10.00	-उखुको खुदो	20	20	प्र. क्वी. रु. ४५।		13				
	1703.90.00	-अन्य	20	20	प्र. क्वी. रु. ४५।		13				
17.04		कोका नभएको चिनीको मिठाई (सेतो चक्लेट सहित) ।									
	1704.10.00	-चिनीले छोपेको वा नछोपेको वा मीठो लेप लगाएको वा नलगाएको चुइंगम	30	30			13	44.53	46.9	45.54	46.9
	1704.90.00	-अन्य	30	30			13	44.53	46.9	45.54	46.9

भाग-१८
कोको र कोकोबाट बनेका पदार्थ

द्रष्टव्य :

१. शीर्षक ०४.०३, १९.०१, १९.०४, १९.०५, २१.०५, २२.०२, २२.०८, ३०.०३ वा ३०.०४ का तयारी वस्तुहरु यस भाग अन्तर्गत पर्दैनन् ।
२. शीर्षक १८.०६ मा कोको मिश्रित चिनीका मिठाई र यसै भागको द्रष्टव्य १ का अधीनमा रही कोको मिश्रित अरु खाद्य परिकारहरु पर्दछन् ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
18.01	1801.00.00	सिंगो वा फोरेको, कांचो वा भुटेको कोकोको दाना ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
18.02	1802.00.00	कोकोको खोप्ता, बोक्रा, भूस र अन्य अवशेष ।	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
18.03		कोकोको माडा, तेल भिकेको वा नभिकेको ।									
	1803.10.00	-तेल नभिकेको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1803.20.00	-पुरै वा आंशिक रुपमा तेल भिकेको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
18.04	1804.00.00	कोको मखन, बोसो र तेल ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
18.05	1805.00.00	कोकोको धूलो, चिनी वा गुलियो पदार्थ नहालेको ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
18.06		चक्लेट र अरु कोको मिसिएका खाद्य पदार्थहरु ।									
	1806.10.00	-कोकोको धूलो, चिनी वा गुलियो पदार्थ हालेको	30	30			13	44.53	46.9	45.54	46.9
	1806.20.00	-२ केजी भन्दा बढी तौलको ढिक्का (ब्लौक वा स्ल्याब) वा डण्डी (बार) को रुपमा रहेका अन्य परिकार, तरल, मांडा, धूलो, दानादार वा अन्य थुप्रो (बल्क) को रुपमा भांडोमा हालिएको वा तुरुन्त वेष्टन गरिएको (इमिडियट प्याकिङ्ग) मा २ केजी भन्दा बढी भएको	30	30			13	44.53	46.9	45.54	46.9
		-अन्य, ढिक्का, चाका र डण्डीको रुपमा:					13	44.53	46.9	45.54	46.9
	1806.31.00	--भरिएको	30	30			13	44.53	46.9	45.54	46.9
	1806.32.00	--नभरिएको	30	30			13	44.53	46.9	45.54	46.9
	1806.90.00	-अन्य	30	30			13	44.53	46.9	45.54	46.9

भाग-१९
अन्न, पिठो, स्टार्च वा दूधका परिकारहरु;
पेस्ट्री मिठाइका उत्पादनहरु

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) शीर्षक १९.०२ अन्तर्गतका अन्नको पिठोबाट बनेका भरेको उत्पादन (स्टफेड प्रोडक्ट्स) बाहेकका ससेज, मासु, अफल, रगत, माछा वा कुष्टासियन, मोलस्क वा अन्य ढाडको ढाड नभएका जलचर वा तिनीहरुको संयोजनको २० प्रतिशत भन्दा बढी वजन भएको खाद्य पदार्थ (भाग १६);
- (ख) विस्कट वा पिठो वा माड (स्टार्च) बाट बनेको अन्य पदार्थ र शीर्षक २३.०९ को पशुआहारको रूपमा प्रयोग गर्न विशेष रूपमा बनाइएको खाद्य पदार्थ; वा
- (ग) भाग ३० मा पर्ने औषधि वा औषधिका अन्य पदार्थ ।

२. शीर्षक १९.०१ को प्रयोजनको लागि :

- (क) “छांटा” वा “दलेको कण” (गोट्स) शब्दले भाग ११ का अन्न (सेरियल) का छांटा वा दलेको कण (गोट्स) लाई जनाउँछ ।
- (ख) “मैदा” (फ्लोअर) र “पीठो” (मिल) भन्ने शब्दले देहायको कुरालाई जनाउँछ :
 - (१) भाग ११ का अन्न (सेरियल) को मैदा र पीठो, र
 - (२) कुनै पनि भागको वनस्पतिजन्य (भेजिटेबल ओरिजिन) मैदा, पीठो र धूलो, तर सुकाइएका वनस्पतिको (शीर्षक ०७.१२), आलुको (शीर्षक ११.०५) वा सुकाइएका कोसेवाली (दलहन) को (शीर्षक ११.०६) मैदा, पीठो र धूलोबाहेक ।

३. पूर्णतः निःस्नेहित (डिफ्याटेड) आधार (बेसिस) मा गणना गरिंदा, तौलमा ६ प्रतिशत भन्दा बढी कोको भएको वा पूर्णरूपमा चकलेट आच्छादित (कोटेड) परिकारहरु वा कोको भएका शीर्षक १८.०६ मा पर्ने अन्य परिकारहरु शीर्षक १९.०४ अन्तर्गत पर्दैनन् (शीर्षक १८.०६) ।

४. शीर्षक १९.०४ को प्रयोजनको लागि “अन्य प्रकारले तयारी” भन्नाले भाग १० वा ११ को द्रष्टव्य वा शीर्षकहरुमा व्यवस्था भएको हद भन्दा बढी मात्रामा प्रशोधन वा तयारी भएको सम्झनु पर्दछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
19.01		यब्यसार(माल्ट एक्स्ट्रयाक्ट); अन्यत्र उल्लेख नगरिएको वा समाविष्ट नभएको, पूर्णतः बोसो (चिल्लो) रहित आधारमा गणना गर्दा तौलको आधारमा ४० प्रतिशत भन्दा कम कोको भएको वा कोको नभएको मैदा (फ्लोअर) छांटा (दलेका अन्नका कण) (गोट्स), पीठो, स्वेतसार (स्टार्च) वा यब्यसार (माल्ट एक्स्ट्रयाक्ट) का खाद्य परिकारहरु; कोको नभएको वा कोको भएपनि पूर्णतः बोसो (चिल्लो) रहित आधार									

		(डिफ्याटेड बेसिस) मा तौलको हिसावले ५ प्रतिशत भन्दा कम रहेको, शीर्षकहरु ०४.०१ देखि ०४.०४ सम्मका वस्तुहरुका खाद्य परिकारहरु, अन्यत्र उल्लेख नगरिएको वा समाविष्ट नभएको ।									
	1901.10.00	-खुद्रा बिक्रीको लागि राखेको साना केटाकेटीको प्रयोगको परिकार	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	1901.20.00	-शीर्षक १९.०५ को पाउरोटी बनाउने कच्चा पदार्थका मुछेको पिठो र मिश्रण (पाउरोटीका अवयवहरु) का परिकारहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	1901.90.00	-अन्य	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
19.02		स्पेगेटी, म्याकारोनी, नूडल्स, लसाने, नोकी, राभिओली, क्यानेलोनी कुकुहरु जस्ता पकाइएका वा नपकाइएका, (मासु वा अन्य पदार्थ) भरिएका वा नभरिएका वा अन्य किसिमबाट तयार पारिएका पाष्ठाका परिकारहरु; तयार गरिएको वा नगरिएको कुकुहरु ।									
		-नपकाएको पास्टा (मुछेको पिठो), नभरेको (नौट स्टेफेड) वा अन्य प्रकारको तयारी									
	1902.11.00	--फुल हालेको	30	30	प्र. केजि. रु. ७५०		13				
	1902.19.00	--अन्य	30	30	प्र. केजि. रु. ७५०		13				
	1902.20.00	-पकाएको वा नपकाएको वा अन्य प्रकारले तयार गरेको भरेको पास्टा (मुछेको पिठो)	30	30	प्र. केजि. रु. ७५०		13				
	1902.30.00	-अन्य पास्टा (मुछेको पिठो)	30	30	प्र. केजि. रु. ७५०		13				
	1902.40.00	-कुकु (उत्तरी अफ्रिकी खाद्य पदार्थ)	14.5	30	प्र. केजि. रु. ७५०		13				
19.03	1903.00.00	सावुदाना जस्तै खाद्य वस्तु (तापिओका) र स्टार्चबाट बनाइएको त्यसको प्रतिस्थापक (सबिस्टच्यूट) च्याख्ला, दाना, मसीना गोलदाना चाल्कोको प्वालबाट भर्न सक्ने स-साना दाना (सिफ्टीङ्ग) वा त्यस्तै प्रकारका अन्य रुपका ।	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
19.04		खाद्यान्नलाई फुलाएर (स्वैलिङ्ग) वा भुटेर तयार गरेको खाद्य सामग्री, खाद्यान्नको उत्पादनहरु (जस्तै कर्न फ्लेक); अन्यत्र उल्लेख नगरिएको वा समावेश नभएको, पकाइएको वा अन्य किसिमबाट तयार									

		गरिएको गोडा (ग्रेन) को रुपमा वा शल्क वा पाप्रा (फ्लेकको रुपमा भएको खाद्यान्नहरु (सेरियल्स) (मकै बाहेक) वा अन्य किसिमबाट तयार गरिएको अन्न (मैदा, छांटा वा दलेको अन्न गोट्स) र पीठो बाहेक) ।									
	1904.10.00	-अन्न वा अन्न उत्पादनबाट उत्पादित वस्तुलाई फुलाएर (स्वेलिङ्ग) वा भुटेर बनाइएको तयारी खाद्य वस्तु	8.25	15			13 ⁼⁼	22.32	22.32	29.28	29.95
	1904.20.00	-नभुटेको अन्नका पाप्रा (सेरियल फ्लेक्स) बाट वा नभुटेको अन्नका पाप्रा र भुटेको अन्नका पाप्राहरु (सेरियल फ्लेक्स) को मिश्रण वा फुलाएको खाद्यान्न (सेरियल्स) बाट उपलब्ध तयारी खाद्यहरु (प्रिपेयर्ड फुड्स)	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1904.30.00	-बलगर गहुँ (उसिनेर सुकाएको एक किसिमको गहुँ)	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
	1904.90.00	-अन्य	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
19.05		कोको परेको वा नपरेको पाउरोटी, पेष्ट्री, केक, बिस्कुट र अरु रोटी सम्बन्धी सामान; कम्युनियम, वेफर्स (पकाएको रोटी बिक्रीको काम गर्ने), औषधी भर्न हुने खाली क्याप्सूल, (एम्टी क्यासे) सिलिड वेफयर्स (टाल्ने रोटी), राइस पेपर (तोफु, ममचा बनाउने पिठोको रोटी जस्तो पदार्थ) र अन्य यस्तै उत्पादन ।									
	1905.10.00	-भुरुम भुरुम जाने रोटी (क्रीप्स ब्रेड)	30	30	प्र. केजि. रु. ७५०		13				
	1905.20.00	-अदुवा हालेको एक किसिमको रोटी (जिन्जर ब्रेड)	30	30	प्र. केजि. रु. ७५०		13				
		-गुलियो बिस्कुट; वेफल (पीठो मुखेर बनाइएका एक किसिमको खरो रोटी) र वेफर्स (पातलो रोटी)			प्र. केजि. रु. ७५०		13				
	1905.31.00	--गुलियो बिस्कुटहरु	30	30	प्र. केजि. रु. ७५०		13				
	1905.32.00	--पीठो मुखेर बनाइएको एक किसिमको खरो (क्रिस्प) रोटी (वेफल) र पातलो रोटी (वेफर्स)	30	30	प्र. केजि. रु. ७५०		13				
	1905.40.00	-पाउरोटीको धूलोबाट बनेको रोटी वा बिस्कुट (रस्क), टोस्ट गरेको रोटी र त्यस्तै उत्पादन	30	30	प्र. केजि. रु. ७५०		13				

== चिउराको पैठारीमा मू.अ. कर नलाग्ने ।

		-અન્ય:			પ્ર.કેજિ. રુ.૭૫૦		13				
	1905.90.10	--પિજ્જા	10	10	પ્ર.કેજિ. રુ.૭૫૦		13				
	1905.90.20	--આલુ ચિપ્સ	20	20	પ્ર.કેજિ. રુ.૭૫૦		13				
	1905.90.90	--અન્ય	30	30	પ્ર.કેજિ. રુ.૭૫૦		13				

भाग-२०
वनस्पति, फलफूल, काष्ठ फल वा विरुवाको अन्य अङ्गबाट
तयार पारिएका परिकारहरु

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) भाग ७, ८ वा ११ मा उल्लेख भएका तरीकाहरुबाट तयार गरिएको वा सुरक्षित राखिएको फलफूल वा काष्ठ फल र वनस्पति;
- (ख) ससेज, मासु, अफल, रगत, माछा वा कृष्ठासियन, मोलस्क, अन्य सामुद्रिक जलचर (एक्वेटीक इन्भरटिब्रेट्स) वा तिनीहरुको संयोजनको २० प्रतिशत भन्दा बढी वजन भएको खाद्य पदार्थ (भाग १६);
- (ग) शीर्षक १९.०५ को बेकरी र अन्य उत्पादनहरु; वा
- (घ) शीर्षक २१.०४ को समरूपी (होमोजीनाइज्ड) मिश्रित खाद्य परिकारहरु ।

- २. चिनीको मिठाई (शीर्षक १७.०४) वा चकलेट मिठाई (शीर्षक १८.०६) को रूपमा रहेको फलफूलको जेली, माडा, चिनी आच्छादित वदाम वा यस्तै वस्तुहरु शीर्षक २०.०७ र २०.०८ अन्तर्गत पर्दैनन् ।
- ३. शीर्षक २०.०१, २०.०४ र २०.०५ ले द्रष्टव्य १(क) मा उल्लेख भएको प्रक्रियाहरु बाहेक अरु किसिमबाट तयार गरिएका वा सुरक्षित गरिएका भाग ७ का र शीर्षक ११.०५ वा ११.०६ का (पिठो, मैदा, चूर्ण जस्ता भाग ८ का उत्पादनहरु बाहेक) उत्पादनहरुलाई मात्र, स्थिति अनुसार समावेश गर्दछन् ।
- ४. गोलभेडाको रस जसको सुख्खा भागको मात्रा वजनको ७ प्रतिशत वा यसभन्दा बढी छ, शीर्षक २०.०२ अन्तर्गत वर्गीकरण गरिनेछ ।
- ५. शीर्षक २०.०७ को प्रयोजनको लागि “पाक प्राप्त” (अब्टेण्ड वाइ कूकिङ्ग) भन्ने उक्तिले वातावरणीय चाप (एट्मोस्फेरिक प्रेसर) मा ताप उपचार (हिट ट्रीटमेण्ट) द्वारा प्राप्त वा घटाइएको चापमा पानीको मात्रा घटाएर कुनै वस्तुको लसिलोपन (भिस्कोसिटी) बढाएर वा अन्य उपायद्वारा प्राप्त भन्ने अर्थ बुझाउँछ ।
- ६. शीर्षक २०.०९ को प्रयोजनको लागि “नकुहाएको र स्पीट नहालेको रस (जुस)” भन्नाले ०.५ प्रतिशत घनत्व अल्कोहोलिक शक्ति ननाघेको रस (जूस) लाई सम्झनु पर्छ । (हेर्नुहोस (भाग २२, द्रष्टव्य २)

उपशीर्षक-द्रष्टव्य :

- १. उपशीर्षक २००५.१० को प्रयोजनको लागि समरूपी वनस्पति (होमोजीनाइज्ड भेजिटेबल) भन्नाले दुई सय पचास ग्राम भन्दा कम खूद वजन भएको शिशु आहार वा सन्तुलित आहार खुद्रा बिक्रीको लागि राम्रोसंग “समरूपी” बनाइएको वनस्पति परिकारहरु बुझ्नुपर्छ । यो परिभाषाको कार्यान्वयनको लागि कुनै वस्तुलाई तयार गर्न, सुरक्षा गर्न वा अन्य कुनै उद्देश्यका लागि थोरै मात्रामा अन्य वस्तु प्रयोग भएको भए पनि त्यसको लेखा गरिने छैन । त्यस्ता वनस्पति परिकारहरुमा थोरै परिमाणमा स-साना टुक्राहरु देखिन सकिनेछन् । शीर्षक २०.०५ का सबै उपशीर्षकहरु मध्ये उपशीर्षक २००५.१० प्रमुख हुनेछ ।
- २. उपशीर्षक २००७.१० को प्रयोजनको लागि “समरूपी परिकार” (होमोजीनाइज्ड प्रिपरेसन) भन्नाले २५० ग्राम भन्दा कम खूद वजन भएको, शिशु आहार वा सन्तुलित आहारको रूपमा खुद्रा बिक्रीको लागि राम्रोसंग समरूपी बनाइएको फलफूलका परिकारहरु सम्झनुपर्छ । यो परिभाषाको कार्यान्वयनको लागि कुनै वस्तुलाई तयार गर्न, सुरक्षा गर्न वा अन्य कुनै उद्देश्यका लागि थोरै मात्रामा अन्य वस्तु प्रयोग भएको भए पनि त्यसको वास्ता गरिने छैन । त्यस्ता फलफूलका परिकारहरुमा थोरै परिमाणमा स-साना टुक्राहरु देखिन सकिनेछन् । शीर्षक २०.०७ का सबै उपशीर्षकहरु मध्ये उपशीर्षक २००७.१० प्रमुख हुनेछ ।
- ३. उपशीर्षकहरु २००९.१२.००, २००९.२१.००, २००९.३१.००, २००९.४१.००, २००९.६१.०० र २००९.७१.०० को प्रयोजनको लागि “वृक्ष मूल्य” (ब्रिक्स म्यालु) भन्ने उक्तिले वृक्ष उतलव-घनत्व मापी (ब्रिक्स हाइड्रोमीटर) बाट प्राप्त वृक्ष डिग्रीको प्रत्यक्ष पाठ्याङ्क (डाइरेक्ट रिडिङ्ग) वा २० डिग्री सेल्सियसको तापक्रममा वा अन्य फरक तापक्रममा पाठ्याङ्क (रिडिङ्ग) गरिएको (लिइएको) भए २० डिग्री सेल्सियसको अनुकुल ठीक गरेको कर्तनांक मापी (रिफ्राक्टोमीटर)

ले प्रतिशत इक्षुशर्करा (सुक्रोस) को मात्राको रुपमा अभिव्यक्त अपवर्तक सूचकाङ्क (रिफ्राक्टिभ इण्डेक्स) को प्रत्यक्ष पाठ्याङ्कलाई जनाउँछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
20.01		भिनेगार (सिरका) वा एसिटिक एसिडद्वारा तयार गरिएको वा सुरक्षित गरिएको वनस्पति, फलफूल, काष्ठ फल र अन्य खान हुने बोट विरुवाका अङ्गहरु ।									
	2001.10.00	-काँक्रो (क्यूकम्बर र घेरकिन्)	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	2001.90.00	-अन्य	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
20.02		सिरका (भिनेगार) वा एसिटिक एसिडबाहेक अन्य तरिकाबाट तयार वा सुरक्षित गरिएको गोलभेडा ।									
	2002.10.00	-सिङ्गो वा टुक्रा गोलभेडा	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	2002.90.00	-अन्य	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
20.03		सिरका (भिनेगार) वा एसिटिक एसिड बाहेक अन्य तरिकाबाट तयार वा सुरक्षित गरिएको च्याउ र जमीनमूनि फल्ने च्याउ ।									
	2003.10.00	-छत्रक (ऐगारिकस) जातिका च्याउहरु	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	2003.90.00	-अन्य	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
20.04		भिनेगार वा एसिटिक एसिडबाट भन्दा भिन्दै किसिमबाट सुरक्षित गरिएको वा तयार गरिएको, शीर्षक २०.०६ का उत्पादनहरु बाहेक, हिमीकृत (फ्रोजेन) अन्य वनस्पतिहरु ।									
	2004.10.00	-आलुहरु	19	20			13	34.02	34.47	34.7	35.6
	2004.90.00	-अन्य वनस्पति र वनस्पतिका मिश्रणहरु	19	20			13	34.02	34.47	34.7	35.6
20.05		भिनेगार वा एसिटिक एसिडबाट भन्दा भिन्दै किसिमबाट सुरक्षित गरिएको वा तयार गरिएको, शीर्षक २०.०६ का उत्पादनहरु बाहेक, हिमीकृत नगरिएका (नौट फ्रोजेन) अन्य वनस्पतिहरु ।									
	2005.10.00	-समरुपी वनस्पति	19	20			13	34.02	34.47	34.7	35.6
		-आलुहरु:									
	2005.20.10	--फ्रोजेन फ्रेन्ज फ्राइका लागि	19	20			13	34.02	34.47	34.7	35.6
	2005.20.90	--अन्य	19	20			13	34.02	34.47	34.7	35.6

	2005.40.00	-केराउ	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
		-बोडी, सिमी :									
	2005.51.00	--छोडाएको बोडी, सिमी	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	2005.59.00	--अन्य	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	2005.60.00	-कुरिलो	11.75	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	2005.70.00	-जैतुन	11.75	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	2005.80.00	-गुलियो मकै	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
		-अन्य वनस्पति र वनस्पतिका मिश्रण:									
	2005.91.00	--बाँसको तामा	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	2005.99.00	--अन्य	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
20.06	2006.00.00	चिनीबाट सुरक्षित (प्रिजर्भ्ड, पानी फ्रिकिएको (ड्रेण्ड), चिनीको पाप्रा जमाइएको (ग्लेस) वा चिनीले आच्छादित गरिएको (फ्रिस्टालाइज्ड) वनस्पतिहरू (भेजिटेबल्स), फल, काष्ठफल (नट्स), फलको बोट र बोट विरुवाका अन्य अंगहरू।	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
20.07		चिनी वा अन्य गुलियो पदार्थ हाली वा नहाली, पाक प्राप्त (अब्टेण्ड बाइ कुकिङ्ग) गरिएका जाम, फलफूलको जेली, मार्मालेड्स, फलफूल वा काष्ठ फल (नट) को सुरुवा (प्युरी) वा फलफूल वा काष्ठ फलको माडा (पेष्ट)।									
	2007.10.00	-समरूपी परिकारहरू	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
		-अन्य :									
	2007.91.00	--अमिलो फलफूल	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	2007.99.00	--अन्य	15	15			13	28.76	29.95	29.27	29.95
20.08		स्प्रीट वा चिनी वा गुलियो पदार्थ हाली सुरक्षित गरिएको वा अन्य प्रकारले तयार गरिएको अन्यत्र नपरेको फलफूल, काष्ठफल र अन्य बोट विरुवाको खान हुने अंगहरू।									
		-एकै ठाउँमा मिसाएको वा नमिसाएको काष्ठफल, बदाम र अरु बीज :									
	2008.11.00	--बदाम (मम्फली)	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	2008.19.00	--अन्य मिश्रण समेत	15	15			13	28.76	29.95	29.27	29.95
	2008.20.00	-भूँडकटहर	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	2008.30.00	-अमिलो फलफूलहरू	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95

	2008.40.00	-नास्पाती	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	2008.50.00	-खुर्पानी	11.75	15			13	26.27	26.27	29.27	29.95
	2008.60.00	-पैयू	11.75	15			13	26.27	26.27	29.27	29.95
	2008.70.00	-आरु, नेक्टारिन जातिको आरु समेत	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	2008.80.00	-स्ट्रबेरी (भुँड ऐसेलु, काफल)	11.75	15			13	26.27	26.27	29.27	29.95
		-उपशीर्षक २००८.१९ बाहेकको मिश्रण सहितको अन्य :									
	2008.91.00	--ताडीको रुखको माथिल्लो टुप्पो (पाम हार्टस)	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
	2008.93.00	--क्रयानवेरी (भ्याक्सिनियम म्याक्रोकार्पोन, भ्याक्सिनियम अक्सिककस, भ्याक्सिनियम भिटिस-इडिया)	15	15			13	28.76	29.95	29.27	29.95
	2008.97.00	-- मिश्रणहरु	14.5	15			13	28.76	29.39	29.27	29.95
		--अन्य:									
	2008.99.10	---फुटपल्प	10	10							
	2008.99.90	---अन्य	15	15			13	28.76	29.95	29.27	29.95
20.09		चिनी हालेको वा नहालेको, स्प्रिट नहालेको र नकुहाएको फलफूलको रस (अंगुरको काँचो रस समेत) र वनस्पति रस ।									
		-सुन्तलाको रस (ओरेन्ज जूस):									
	2009.11.00	--हिमीकृत (फ्रोजेन)	30	30	प्र.लि. रु. ३१५०						
	2009.12.00	--हिमीकृत नगरिएको, वृक्षमूल्य २० ननाघेको	30	30	प्र.लि. रु. ३१५०						
	2009.19.00	--अन्य	30	30	प्र.लि. रु. ३१५०						
		-भोगटे (पोमेलो समेत) को रस (ग्रेपफ्रुट इन्क्लुडिङ पोमेलो जूस) :									
	2009.21.00	--वृक्ष मूल्य २० ननाघेको	30	30	प्र.लि. रु. ३१५०						
	2009.29.00	--अन्य	30	30	प्र.लि. रु. ३१५०						
		-अन्य कुनै जम्बिर जाति (सिटरस) को एकल फलको रस:									
	2009.31.00	--वृक्ष मूल्य २० ननाघेको	30	30	प्र.लि. रु. ३१५०						
	2009.39.00	--अन्य	30	30	प्र.लि. रु. ३१५०						
		-भुइँकटहरको रस (पाइनेपल जूस):									
	2009.41.00	--वृक्ष मूल्य २० भन्दा बढी नभएको	30	30	प्र.लि. रु. ३१५०						
	2009.49.00	--अन्य	30	30	प्र.लि. रु. ३१५०						
	2009.50.00	--गोलभेडाको रस (टमाटो जूस)	30	30	प्र.लि. रु. ३१५०						

		-अंगुरको रस (ग्रेप जूस) (अंगुरको कांचो रस) (ग्रेप मष्ट) समेत :									
	2009.61.00	--वृक्ष मूल्य ३० ननाघेको	30	30	प्र.लि. रु.३५०						
	2009.69.00	--अन्य	30	30	प्र.लि. रु.३५०						
		-स्याउको रस (एपुल जूस) :									
	2009.71.00	--वृक्ष मूल्य २० ननाघेको	30	30	प्र.लि. रु.३५०						
	2009.79.00	--अन्य	30	30	प्र.लि. रु.३५०						
		-अन्य कुनै एउटै फलफूल वा वनस्पतिको रस:									
	2009.81.00	--क्र्यानबेरी (भ्याक्सिनियम म्याक्रोकार्पोन, भ्याक्सिनियम अक्सिककस, भ्याक्सिनियम भिटिस-इडिया) को रस (जूस)	30	30	प्र.लि. रु.३५०						
	2009.89.00	--अन्य	30	30	प्र.लि. रु.३५०						
	2009.90.00	-रसको मिश्रण	30	30	प्र.लि. रु.३५०						

भाग-२१
विविध खाद्य परिकारहरु

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :
 - (क) शीर्षक ०७.१२ को मिश्रित वनस्पति;
 - (ख) कुनै पनि अनुपातमा कफी मिसिएको, कफीको बदलामा प्रयोग गरिने (कफी प्रतिस्थापक) भुटिएका पदार्थहरु (शीर्षक ०९.०१);
 - (ग) सुगन्धित वा स्वादिष्ट गरिएको (फ्लेवर्ड) चिया (शीर्षक ०९.०२);
 - (घ) शीर्षक ०९.०४ देखि ०९.१० सम्मका मसलाहरु वा अन्य उत्पादनहरु;
 - (ङ) वजनमा २० प्रतिशत भन्दा बढी ससेज, मासु, अफल, रगत, माछा वा कृष्ठासियन्स, मोलस्क, वा अन्य जलीय इनभर्टिब्रेट्सहरु (ढाडमा हाड नहुने जलचर) वा यिनीहरुको कुनै किसिमको मिश्रण (भाग १६) भएको शीर्षक २१.०३ वा २१.०४ बाहेकको खाद्य परिकार;
 - (च) शीर्षक ३०.०३ वा ३०.०४ का औषधिको रुपमा प्रयोग गरिने मर्चा (इष्ट) वा अन्य उत्पादनहरु; वा
 - (छ) शीर्षक ३५.०७ को तयारी साव (इन्जाइम्स) ।
२. द्रष्टव्य १(ख) मा उल्लेख भएका प्रतिस्थापकहरु (कफी मिसिएको, कफीको बदलामा प्रयोग गरिने भुटिएको पदार्थहरु) को सारहरु शीर्षक २१.०१ अन्तर्गत वर्गीकरण गरिनेछन् ।
३. शीर्षक २१.०४ को प्रयोजनको लागि “समरूपी मिश्रित खाद्य परिकार” भन्नाले २५० ग्राम भन्दा कम खुद वजन भएको शिशु आहार वा सन्तुलित आहारको रुपमा खुद्रा बिक्रीको लागि राम्रोसंग समरूपी बनाइएको दुई वा दुई भन्दा बढी मुख्य वस्तुको सम्मिश्रण, जस्तै-मासु, माछा, वनस्पति, फलफूल वा काष्ठफलहरु भएको परिकारलाई सम्झनु पर्छ । यो परिभाषाको कार्यान्वयनको लागि कुनै वस्तुलाई तयार गर्न, सुरक्षा गर्न वा अन्य कुनै उद्देश्यका लागि थोरै मात्रामा अन्य वस्तु प्रयोग भएको भए पनि त्यसको लेखा गरिने छैन । त्यस्ता परिकारहरुमा थोरै परिमाणमा स-साना टुक्राहरु देख्न सकिनेछन्

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु.अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
21.01		कफी, चिया वा मेटका सार, रस वा सान्द्र (कन्सेन्ट्रेट) र तिनै रस वा सान्द्रको आधार लिई वा कफी चिया र मेटको आधार लिई बनाइएको तयारी पदार्थहरु भुटिएको चिकोरी र अरु भुटिएका कफी प्रतिस्थापक (सब्सिट्यूट) र तिनबाट प्राप्त सार, रस र सान्द्रहरु ।									
		-कफीको सत्व, सार र सान्द्र (एक्स्ट्राक्ट्स, एसेन्स र कन्सेन्ट्रेट), र यी सत्व, सार वा सान्द्रलाई वा कफीलाई अंश (बेसिस) बनाइ तयार गरिएका परिकारहरु:									
	2101.11.00	--सत्व, सार र सान्द्रहरु	14.5	30			13	29.39	29.39	45.54	46.9
	2101.12.00	--सत्व, सार वा सान्द्रलाई	14.5	30			13	29.39	29.39	45.54	46.9

		अंश (बेसिस) बनाई वा कफीलाई अंश बनाइ तयार गरिएका परिकारहरु									
	2101.20.00	-चिया वा मेटका सार, रस वा सान्द्र (कन्सेन्ट्रेट) र तिनका सार, रस वा सान्द्रको आधार लिई वा चिया र मेटलाई आधार लिई बनाइएको तयारी पदार्थहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	2101.30.00	-भुटिएको चिकोरी र भुटिएका कफी प्रतिस्थापक (सब्सटिच्यूट) र तिनीहरुका सार तत्व र सान्द्र (कन्सेन्ट्रेट) हरू	14.5	30			13	29.39	29.39	45.54	46.9
21.02		मर्चा (सक्रिय वा निष्क्रिय); अन्य एककोषीय सुक्ष्म जीवाणु मरेको (तर शीर्षक ३०.०२ को भ्याक्सिन (खोप) बाहेक); रोटी फुलाउने धूलो (वेकिङ पाउडर) ।									
	2102.10.00	-सक्रिय मर्चा (इष्ट)	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
	2102.20.00	-निष्क्रिय मर्चा (इष्ट); एक कोषीय अन्य सुक्ष्म जीवाणु, मृत	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
	2102.30.00	-तयारी रोटी फुलाउने धूलो (वेकिङ पाउडर)	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
21.03		सस र ससको लागि चाहिने परिकार; मिश्रित मसला र मिश्रित मर्मसला; सस्युको पिठो, मैदा र तयारी सस्यु (मफ्टाई) ।									
	2103.10.00	-भटमासको चटनी (सस)	15	15			13	28.76	29.95	29.27	29.95
	2103.20.00	-गोलभेडाको अचार (केचप) र अन्य गोलभेडाको चटनी (सस)	15	15			13	28.76	29.95	29.27	29.95
	2103.30.00	-सस्युको पिठो र मैदा र तयारी सस्यु	14.5	15							
	2103.90.00	-अन्य	15	15			13	28.76	29.95	29.27	29.95
21.04		सूप र ब्रोथ र सोको लागि चाहिने परिकारहरु समरुपी मिश्रित खाद्य परिकार ।									
	2104.10.00	-सूप र ब्रोथ र सोको लागि चाहिने परिकारहरु	15	15			13	28.76	29.95	29.27	29.95
	2104.20.00	-समरुपी मिश्रित खाद्य परिकार	15	15			13	28.76	29.95	29.27	29.95
21.05	2105.00.00	कोको मिसिएको वा नमिसिएको आइसक्रिम र अन्य खान योग्य आइस ।	11.75	15			13	26.27	26.27	29.27	29.95
21.06		अन्यत्र नपरेको खाद्य पदार्थ ।									
	2106.10.00	-प्रोटिनको सार र टेक्सचर्ड प्रोटिन पदार्थ	15	15			13	28.76	29.95	29.27	29.95

		-अन्य :									
	2106.90.10	--दालमोठ, पापड, नमकिन भुजिया र चमेना	15	15	≠		13	28.76	29.95	29.27	29.95
	2106.90.20	--सुतिरहित पान मसला	30	30	प्र. कि. रु. २७५		13				
	2106.90.30	-- जिन्ताड	10	10			13	23.51	24.3	23.85	24.3
	2106.90.40	--हल्का पेय पदार्थको कन्सेन्ट्रेट	30	30			13	44.53	46.9	45.54	46.9
	2106.90.50	--पाचक, रोचक र यस्तै वस्तुहरु	15	15			13	28.76	29.95	29.27	29.95
	2106.90.60	--कुरकुरे, कुरमुरे, लेज र यस्तै उत्पादनहरु	30	30	प्र. कि. रु. ७५०		13				
	2106.90.90	--अन्य	15	15			13	28.76	29.95	29.27	29.95

≠ जंक फुड्स (कुरकुरे, कुरमुरे, चिज वल्स, लेज, पेष्ट्री आदिमा प्रति किलो रु. ७५० अन्तःशुल्क लाग्ने ।

भाग-२२
पेय पदार्थ, स्प्रिट र सिरका (भेनेगार)

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :
 - (क) भान्साको (पाकशालीय) प्रयोजनको लागि तयार गरिएको र त्यसबाट पेय पदार्थको रूपमा उपभोग गर्न अनुपयुक्त हुन गएका यस भागका उत्पादनहरू (शीर्षक २२.०९ का उत्पादनहरू बाहेक) (साधारणतया शीर्षक २१.०३);
 - (ख) समुद्रको पानी (शीर्षक २५.०१);
 - (ग) आसवित (डिस्टिल्ड) र संवाहनशील (कण्डक्टिभिटी) पानी र अन्य त्यस्तै शुद्ध पारिएको पानी (शीर्षक २८.५३);
 - (घ) तौलमा १० प्रतिशत भन्दा बढी एसिटिक एसिड भएको कन्सेन्ट्रेटको एसिटिक एसिड (शीर्षक २९.१५);
 - (ङ) शीर्षक ३०.०३ वा ३०.०४ का औषधिहरू; वा
 - (च) सुगन्धित वा शरीर सफा गर्ने तयारी सामग्रीहरू (भाग ३३) ।
२. यो भाग र भाग २० र २१ को प्रयोजनको लागि “आयातको हिसावले अल्कोहलको शक्ति” लाई २०° सेन्टीग्रेडको तापमानमा निश्चित गरिनेछ ।
३. शीर्षक २२.०२ को प्रयोजनको लागि “अल्कोहल नभएको पेय पदार्थ” भन्नाले आयतनको हिसावबाट ०.५ प्रतिशत भन्दा बढी अल्कोहल शक्ति नभएको सम्झनु पर्दछ । अल्कोहलयुक्त पेय पदार्थहरूलाई शीर्षक २२.०३ देखि २२.०६ वा शीर्षक २२.०८ समेत मिल्दोजुल्दो शीर्षक अन्तर्गत वर्गीकरण गरिनेछ ।

उपशीर्षक-द्रष्टव्य :

उपशीर्षक २२०४.१० को प्रयोजनका लागि “स्पार्कलिंग वाइन” भन्नाले २० डिग्री सेन्टीग्रेडको तापमा बन्द भाँडोमा राख्दा ३ बार भन्दा कम एक्सेस प्रेसर भएको वाइनलाई सम्झनु पर्छ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
22.01		चिनी वा अन्य गुलियो पदार्थ नहालेको वा सुवास आउने वा सुरुचिकारक पदार्थ नहालेको पानी, प्राकृतिक र कृत्रिम खनिज पानी र वायु प्रवाहित पानी (एरेटेड वाटर) समेत; वरफ एवं हिउं ।									
	2201.10.00	-खनिज (मिनेरल वाटर) पानी र वायु प्रवाहित पानी (एरिटेड)	30	30			13	44.53	46.9	45.54	46.9
	2201.90.00	-अन्य	30	30			13	44.53	46.9	45.54	46.9
22.02		चिनी हालेको वा गुलियो गरेको र वास्ना आउने सुरुचिकर पानी, प्राकृतिक र कृत्रिम खनिज पानी र वायु प्रवाहित पानी (एरिटेड) समेत र शीर्षक २०.०९									

		को फलफूल र वनस्पतिको रस समावेश नभएको अल्कोहल रहित पेय पदार्थ ।									
	2202.10.00	-वास्ना आउने र सुरुचिकर, चिनी हालेको वा गुलियो पारेको पानी, खनिज पानी र वायु प्रवाहित पानी (एरिटेड) समेत	30	30			13	44.53	46.9	45.54	46.9
	2202.90.00	-अन्य	30	30	प्रति लि. रु. ४१५०						
22.03	2203.00.00	जौबाट बनेको वियर ।	प्रति लिटर रु.125/-	प्रति लिटर रु.125/-	प्रति लि. रु. ८८						
22.04		ताजा अंगुरको वाइन र अल्कोहल हाली सुरक्षित गरिएको (फोर्टिफाइड) वाइन समेत शीर्षक २०.०९ को बाहेक कांचो अंगुरका रस (ग्रेपमस्ट) ।									
	2204.10.00	-स्पार्कलिङ वाइन	प्रति लिटर रु.180/-	प्रति लिटर रु.180/-	≡						
		-अन्य वाइन; कांचो अंगुरको रस, अल्कोहल हालेर कुहुन रोकेको वा ढीलो गरेको:									
	2204.21.00	--२ लिटर वा कम जाने भाँडोमा रहेको	प्रति लिटर रु.180/-	प्रति लिटर रु.180/-	≈						
	2204.29.00	--अन्य	प्रति लिटर रु.180/-	प्रति लिटर रु.180/-	≈						
	2204.30.00	-अन्य कांचो अंगुरको रस	प्रति लिटर रु.180/-	प्रति लिटर रु.180/-	≈						
22.05		भरमाउथ र वास्ना आउने सार वा सुगन्धित बोट विरुवा मिश्रित ताजा अंगुरको अन्य वाइन ।									
	2205.10.00	-२ लिटर वा कम जाने भाँडोमा रहेको	प्रति लिटर रु.180/-	प्रति लिटर रु.180/-	≈						
	2205.90.00	-अन्य	प्रति लिटर रु.180/-	प्रति लिटर रु.180/-	≈						
22.06		अन्य कुहाएको (फर्मेण्टेड) पेय पदार्थहरू (उदाहरणतः स्याउबाट बनेको साइडर, नासपातीबाट बनेका पेरी, कुहाएको मह र पानी मिलाएको मिड); अन्यत्र नपरेका वा समावेश नभएका कुहाएको पेय पदार्थहरू (फर्मेण्टेड विभरेजेज) को मिश्रण र									

≡ सेम्पेन, सेरी, मिड, पेरी, साइडरको पैठारीमा प्रति लि. रु.२४०/- अन्तःशुल्क लाग्ने ।

≈ १७ प्रतिशतसम्म अल्कोहलको मात्रा भएको वाइनमा प्रति लिटर रु.२२०/- र १७ प्रतिशतभन्दा बढी अल्कोहल भएको वाइन जडीवुटी मिश्रित मदिरा कक्टेल (अल्कोहलिक/अल्कोहलिक/नन अल्कोहलिक मिश्रण) तथा अन्य फर्मेण्टेड मदिराहरूको पैठारीमा प्रति लिटर रु.२४०/- अन्तःशुल्क लाग्ने ।

		कृहाइएका पेय पदार्थहरु (फर्मेण्टेड विभरेजेज) तथा अमारक पेय पदार्थ (ननअल्कोहोलिक विभरेजेज) हरुको मिश्रण ।									
	2206.00.10	--छयाङ्ग (कन्ट्री वियर)	30	30	प्रति लि. रु. २०।						
	2206.00.90	--अन्य	30	30	≈						
22.07		८० प्रतिशत घनत्व अल्कोहल शक्ति वा सो भन्दा माथि अल्कोहल शक्ति भएको अन्डिनेचर्ड इथायल अल्कोहल र जुनसुकै अल्कोहल शक्ति भएको डिनेचर्ड इथायल अल्कोहल र अन्य स्प्रीट ।									
	2207.10.00	-८० प्रतिशत घनत्व अल्कोहल शक्ति वा सो भन्दा माथि अल्कोहल शक्ति भएको अन्डिनेचर्ड इथायल अल्कोहल	30	30							
	2207.20.00	-जतिसुकै अल्कोहल शक्ति भएको डिनेचर्ड इथायल अल्कोहल र अन्य स्प्रीट	30	30	≈						
22.08		८० प्रतिशत भन्दा कम घनत्व अल्कोहल शक्ति भएको अविकृत (अनडिनेचर्ड) एथिल अल्कोहल; अरख(स्पिरिट्स),मदिरा (लिकर्स) र अन्य मादक (स्पिरिचुअस) पेयहरु (बेभरेजेज) ।									
		-अंगुरको वाइन वा अंगुर मार्कबाट निकालिएको स्प्रीट (ब्राण्डी):									
	2208.20.10	--वाइन वा ब्राण्डीको कच्चा पदार्थको रुपमा प्रयोग हुने सबै प्रकारका मादक द्रवहरु (स्प्रीट समेत)	प्र.लि. रु. ७००।-	प्र.लि. रु. ७००।-							
	2208.20.90	--अन्य	प्र.लि. रु. ८००।-	प्र.लि. रु. ८००।-							
		-व्हीस्कीहरु :									
	2208.30.10	--व्हीस्कीको कच्चा पदार्थको रुपमा प्रयोग हुने मादक द्रवहरु (स्प्रीट समेत)	प्र.लि. रु. ७००।-	प्र.लि. रु. ७००।-							

एन हाइड्रस इथानोल (९९ प्रतिशत भन्दा बढी अल्कोहल भएको प्रति लिटर रु.६।- आयतनमा ८०% भन्दा बढी अल्कोहल भएका मदिराको कच्चा पदार्थको रुपमा प्रयोग हुने रेक्टिफाइड स्प्रीटमा प्रति लिटर रु.५०।- र इ. एन. ए. मा प्रति लिटर रु.५०।- अन्तःशुल्क लाग्ने ।

	2208.30.90	--अन्य	प्र.लि. रु.८००१-	प्र.लि. रु.८००१-	₹						
		-उखुको उत्पादनहरुलाई कुहाएर चुलाई गरी निकालिएको रम र अन्य स्प्रीट:									
	2208.40.10	--रम र अन्य स्प्रीटहरुको कच्चा पदार्थको रुपमा प्रयोग हुने उखुको उत्पादनहरुलाई कुहाएर चुलाई गरी निकालिएको स्प्रीट समेतका मादक द्रवहरु	प्र.लि. रु.७००१-	प्र.लि. रु.७००१-							
	2208.40.90	--अन्य	प्र.लि. रु.८००१-	प्र.लि. रु.८००१-	₹						
		-जीन र जेनेभा :									
	2208.50.10	--जीन र जेनेभाको कच्चा पदार्थको रुपमा प्रयोग हुने मादक द्रवहरु (स्प्रीट समेत)	प्र.लि. रु.७००१-	प्र.लि. रु.७००१-							
	2208.50.90	--अन्य	प्र.लि. रु.८००१-	प्र.लि. रु.८००१-	®						
		-भोड्का :									
	2208.60.10	--भोड्काको कच्चा पदार्थको रुपमा प्रयोग हुने मादक द्रवहरु (स्प्रीट समेत)	प्र.लि. रु.७००१-	प्र.लि. रु.७००१-							
	2208.60.90	-अन्य	प्र.लि. रु.८००१-	प्र.लि. रु.८००१-	®						
		-मदिरा (लिकर्स) तथा उद्दीपक (कर्डियल्स):									
	2208.70.10	--मदिरा (लिकर्स) तथा उद्दीपक (कर्डियल्स) को कच्चा पदार्थको रुपमा प्रयोग हुने मादक द्रवहरु (स्प्रीट समेत)	प्र.लि. रु.७००१-	प्र.लि. रु.७००१-							
	2208.70.90	--अन्य	प्र.लि. रु.८००१-	प्र.लि. रु.८००१-	®						
		-अन्य :									
	2208.90.10	--अन्य मदिराको कच्चा पदार्थको रुपमा प्रयोग हुने मादक द्रवहरु (स्प्रीट समेत)	प्र.लि. रु.७००१-	प्र.लि. रु.७००१-							

® जिन र जेनेभा २५ यु.पि. शक्तिको प्रति लिटर रु.४९७, ३० यु.पि. शक्तिको प्रति लिटर रु.४६४१-, भोड्काको पैठारीमा २५ यु.पि. शक्तिको प्रति लिटर रु. ४९७-, ३० यु.पि. शक्तिको प्रति लि. रु.३२४१-, लिकर्स र कर्डियल्स २५ यु.पि. शक्तिको प्रति लि. रु. ४९७-, ३० यु.पि. शक्तिको प्रति लि. रु. ४६४१- र अन्य तयारी मदिरामा १५ यु.पि. शक्तिको प्रति लि. रु.६६७-, २५ यु.पि. शक्तिको प्रति लिटर रु.४९७-, ३० यु.पि. शक्तिको प्रति लिटर रु.४६४१-, ४० यु.पि. शक्तिको प्रति लिटर रु.२३५१-, ५० यु.पि. शक्तिको प्रति लिटर रु.८४१- र ७० यु.पि. शक्तिको प्रति लि. रु.२०१- अन्तःशुल्क लाग्ने ।

द्रष्टव्यः

माथि उल्लिखित दरवन्दीमा तोकिएको अल्कोहलको मात्रामा १ प्रतिशत सम्म फरक भएमा सोही दरवन्दी लाग्नेछ र १ प्रतिशत भन्दा बढी फरक भएमा नजिकको उच्च दरको दरवन्दी अनुसारको अन्तःशुल्क लाग्नेछ ।

	2208.90.90	--अन्य	प्र.लि. रु.८००/-	प्र.लि. रु.८००/-	®						
22.09	2209.00.00	भेनेगार र एसिटिक एसिडबाट बनाइएको भेनेगारका प्रतिस्थापकहरु ।	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95

® जिन र जेनेभा २५ यु.पि. शक्तिको प्रति लिटर रु.४९७, ३० यु.पि. शक्तिको प्रति लिटर रु.४६४।, भोडकाको पैठारीमा २५ यु.पि. शक्तिको प्रति लिटर रु. ४९७, ३० यु.पि. शक्तिको प्रति लि. रु.३२४।, लिकर्स र कर्डियल्स २५ यु.पि. शक्तिको प्रति लि. रु. ४९७, ३० यु.पि. शक्तिको प्रति लि. रु. ४६४।- र अन्य तयारी मदिरामा १५ यु.पि. शक्तिको प्रति लि. रु.६६७, २५ यु.पि. शक्तिको प्रति लिटर रु.४९७, ३० यु.पि. शक्तिको प्रति लिटर रु.४६४।, ४० यु.पि. शक्तिको प्रति लिटर रु.२३५।, ५० यु.पि. शक्तिको प्रति लिटर रु.८४।- र ७० यु.पि. शक्तिको प्रति लि. रु.२०।- अन्तःशुल्क लाग्ने

द्रष्टव्यः

माथि उल्लिखित दरवन्दीमा तोकिएको अल्कोहलको मात्रामा १ प्रतिशत सम्म फरक भएमा सोही दरवन्दी लाग्नेछ र १ प्रतिशत भन्दा बढी फरक भएमा नजिकको उच्च दरको दरवन्दी अनुसारको अन्तःशुल्क लाग्नेछ ।

भाग-२३
खाद्य उद्योगबाट प्राप्त अवशेष र रद्दी पदार्थहरु;
जीवजन्तुको आहार

द्रष्टव्य :

१. लामो प्रक्रियाद्वारा मौलिक वस्तुमा भएको सारभूत लक्षण हटिसकेका, पशु आहारको रूपमा प्रयोग हुने खालका, अन्यत्र उल्लेख नभएका वा नपरेका उत्पादनहरु शीर्षक २३.०९ अन्तर्गत पर्दछन् । यसमा वानस्पतिक खेर गएको पदार्थ, वानस्पतिक अवशेष र त्यस्ता प्रक्रियाका गौण-उत्पादन (बाइप्रोडक्ट) हरू भने पर्दैनन् ।

उपशीर्षक द्रष्टव्य :

१. उपशीर्षक २३०६.४१.०० को प्रयोजनार्थ “न्यून इरुसिक एसिड तोरी वा रायो दाना” (लो इरुसिक एसिड रेप वा कोल्जा सिड्स) भन्ने उक्तिले भाग १२ को उपशीर्षक द्रष्टव्य १ मा परिभाषित दाना (सीड्स) लाई जनाउँछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
23.01		मानिसले खान नहुने मासुको वा अफलको, माछाको वा कृष्टासियन्सको मोलस्कको वा अन्य ढाडमा हाड नहुने जलचरको पिठो, मैदा र पेलेटस्; ग्रीभ्स (बोसो पगालेर बाँकी रहेको थेंगो, माछाको चारो) ।									
	2301.10.00	-मासु वा अफलको पिठो, मैदा र पेलेटस्; ग्रीभ्स (बोसो पगालेर बाँकी रहेको थेंगो, माछाको बोसो)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	2301.20.00	-माछाको वा कृष्टासियन्स, मोलस्क वा ढाडमा हाड नहुने जलचरको पिठो, मैदा र पेलेटस्	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
23.02		खाद्यान्न वा दलहनको बोटबाट निफनेर वा पिंघेर वा अरु प्रक्रियाद्वारा उपलब्ध हुने पेलेटको रूपमा रहेको वा नरहेको ढुटो आउने चोकर र अन्य अवशेष ।									
	2302.10.00	-मकैको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	2302.30.00	-गहुँको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	2302.40.00	-अन्य खाद्यान्नको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	2302.50.00	-कोसे सागपातहरुको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
23.03		पेलेटको रूपमा रहेको वा नरहेको माड (स्टार्च) उत्पादन गर्दा निस्केको र यस्तै किसिमको अवशेष र चिनी बनाउँदा निस्कने चुकन्दर वा उखुका सुकेका छोक्रा, रक्सी वा वियर बनाउँदा निस्कने कसर र अन्य अवशेष ।									

	2303.10.00	-माड (स्टार्च) को उत्पादनबाट आएको अवशेष र यस्तै किसिमका अवशेषहरु	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.3
	2303.20.00	-चिनी उत्पादनको चुकन्दरको र उखुको छोक्रा र यस्तै अवशेषहरु	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.3
	2303.30.00	-रक्सी वा वियर बनाउदा निस्कने कसर र अवशेषहरु	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.3
23.04	2304.00.00	भटमासको तेल निकाल्दा प्राप्त हुने पिना र अन्य ठोस अवशेष, पिधेको वा नपिधेको वा पेलेटको रुपमा भएको वा नभएको।*	6.5	10	5*		5	6.5	5	10
23.05	2305.00.00	बदामको तेल पेल्टा निस्केको, पिधेको वा नपिधेको, पेलेटको रुपमा भएको वा नभएको पिना र अन्य ठोस अवशेष। ^ω	6.5	10	5*		5	6.5	5	10
23.06		वनस्पतिको बोसो वा तेल निकाल्दा प्राप्त हुने शीर्षक २३.०४ वा २३.०५ मा परेको बाहेक पिधेको वा नपिधेको, पेलेटको रुपमा भएको वा नभएको पिना र अन्य ठोस अवशेष।								
	2306.10.00	-कपासको बीयाको	6.5	10	5*	13	18	20.35	18	24.3
	2306.20.00	-आलसको वियाको	6.5	10	5*	13	18	20.35	18	24.3
	2306.30.00	-सुर्यमुखीको बीयाको	6.5	10	5*	13	18	20.35	18	24.3
		-तोरी वा रायो (रेप और कोल्जा) दाना :								
	2306.41.00	--न्यून इरुसिक अम्ल तोरी वा रायो (रेप और कोल्जा) दानाहरु (सिड्स)	6.5	10	5*	13	20.35	20.35	23.85	24.3
	2306.49.00	--अन्य	6.5	10	5*	13	20.35	20.35	23.85	24.3
	2306.50.00	-नरिवलको	6.5	10	5*	13	20.35	20.35	23.85	24.3
	2306.60.00	-खजुरको बीयाको वा गुदीको	6.5	10	5*	13	20.35	20.35	23.85	24.3
	2306.90.00	-अन्य [×]	6.5	10	5*	13	20.35	20.35	23.85	24.3
23.07	2307.00.00	मदिराको थिगर वा निथार; अंगुरको मदिरा बनाउदा भाँडाको पिधमा रहेको पदार्थ (अरगोल)।	6.5	10	5*	13	20.35	20.35	23.85	24.3
23.08	2308.00.00	पेलेटको रुपमा भएको वा नभएको, जीवजन्तुको	5	5		13	18.25	18.65	18.42	18.65

- दाना तथा पशुपंक्षी उद्योगले आफ्नो उत्पादनको प्रयोजनको लागि पैठारी गरेमा भन्सार महसुल तथा कृषि सुधार शुल्कमा ५० प्रतिशत छुट हुने।

^ω पीना र सोया बडी मस्यौरामा मू.अ. कर नलाग्ने।

* भारत तथा तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल नलाग्ने र समुद्रपारबाट पैठारी हुँदा कृषि सुधार शुल्क नलाग्ने।

× नेपालमा जैविक मल उत्पादन गर्नेगरी दर्ता भएका उद्योगले जैविक मलको उत्पादनका लागि पैठारी गर्ने निमखली र अण्डीखलीमा भन्सार महसुल तथा कृषि सुधार शुल्क पूर्ण छुट हुने।

		आहाराको रूपमा प्रयोग हुने, अन्यत्र नपरेको वनस्पति पदार्थ र वनस्पति अवशेष एवं गौण उत्पादन-वाइ- प्रोडक्ट्स) ।									
23.09		जीवजन्तुको आहारको रूपमा प्रयोग हुने तयारी वस्तु ।									
	2309.10.00	-खुद्रा बिक्रीको लागि राखिएको कुकुर वा विरालाको खाना	5	10	5		13	24.17	24.58	30.04	30.52
	2309.90.00	-अन्य	5	5			13 [▲]				

☼ दाना तथा पशुपंक्षी उद्योगहरुले स्वदेशमा प्रयोग गर्ने गरी पैठारी गर्ने फिड सप्लीमेण्टमा भन्सार महसुल १% मात्र लाग्ने र फिड सप्लीमेण्टको कच्चा पदार्थमा मू.अ. कर नलाग्ने ।

▲ पशुपंक्षीको दाना र फिड सप्लीमेण्टको पैठारीमा मू.अ. कर नलाग्ने ।

भाग-२४
सुर्ती र निर्मित सुर्तीका प्रतिस्थापकहरु

द्रष्टव्य :

भाग ३० को औषधिको रुपमा प्रयोग हुने चुरोट यस भाग अन्तर्गत पर्दैन ।

उपशीर्षक द्रष्टव्य

१.- उपशीर्षक २४०३.११ को प्रयोजनका लागि “वाटर पाइप टोव्याको (तमाखु)” भन्ने उक्तिले त्यस्तो सुर्तीलाई बुझाउँदछ जुन जलनली (हुक्का) द्वारा धूमपान गर्ने उद्देश्यबाट तयार गरिएको हुन्छ र सुर्ती तथा सुगन्धित तेल वा सार भएको वा नभएको ग्लिसरोल, मोलासेस (खुदो) वा चिनी मिलाएर तयार पारिएको हुन्छ । यस्तो उत्पादन फलद्वारा सुगन्धयुक्त पारिएको वा नपारिएको पनि हुनसक्छ । तथापि, जलनली (हुक्का) द्वारा धूमपान गर्ने उद्देश्यबाट तयार गरिएको भए पनि सुर्तीरहित उत्पादनहरु यस उपशीर्षकमा पर्दैनन् ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
24.01		अनिर्मित (अन्यानुप्याक्चर्ड) सुर्ती; सुर्तीको अवशेष									
	2401.10.00	-डाँठबाट नछुट्याइएको वा ननिकालिएको सुर्ती (नट स्टेम्ड/स्ट्रीप्ड)	15	15	प्रति कि.ग्रा. रु. ६०/-		13				
	2401.20.00	-आंशिक वा पूर्णरूपमा डाँठबाट छुट्याइएको वा निकालिएको सुर्ती (स्टेम्ड/स्ट्रीप्ड)	15	15	प्रति कि.ग्रा. रु. ६०/-		13				
	2401.30.00	-सुर्तीको अवशेष	15	15	प्रति कि.ग्रा. रु. ६०/-		13				
24.02		सुर्ती वा सुर्तीको प्रतिस्थापक (सबिस्टच्यूट) बाट बनेको सिगार, चुरोट (चेरुट्स), सानो सिगार (सिगारिलस) र चुरोट (सिगरेट) ।									
	2402.10.00	-सुर्तीको सिगार, चुरोट (चेरुट) र सानोसिगार (सिगारिलस)	प्र. हजार खिल्ली रु. ३०००/-	प्र. हजार खिल्ली रु. ३०००/-							
	2402.20.00	-सुर्तीको चुरोट (सिगरेट)	प्र. हजार खिल्ली रु. ३०००/-	प्र. हजार खिल्ली रु. ३०००/-	TM						
	2402.90.00	-अन्य	प्र. हजार खिल्ली रु. ३०००/-	प्र. हजार खिल्ली रु. ३०००/-	© TM						
24.03		अन्य निर्मित (म्यानुफ्याक्चर्ड) सुर्ती र प्रतिस्थापक सुर्ती; समरूपी (होमोजिनाइज्ड) वा पुनर्निर्मित (रिकन्स्ट्रिच्यूटेड) सुर्ती; सुर्तीको रस र सार ।									
		-कुनै पनि अनुपातमा सुर्तीको प्रतिस्थापक (सबिस्टच्यूट) भएको वा नभएको धूमपान									

TM सुर्तीबाट तयार भएको सबै प्रकारको चुरोट ७० मि. मि. सम्मको लम्बाइमा फिल्टर नभएको प्रति एम रु. २७२/- फिल्टर भएको प्रति एम रु. ५९७/-, ७० भन्दा बढी ७५ मि. मि. सम्मको लम्बाइमा फिल्टर भएको प्रति एम रु. ७६३/-, ७५ भन्दा बढी ८५ मि. मि. सम्मको लम्बाइमा फिल्टर भएको प्रति एम रु. ९७७/- र ८५ मि. मि. भन्दा बढी लम्बाइमा फिल्टर भएको प्रति एम रु. १३०६/- अन्तःशुल्क लाग्ने।

© तयारी विडीको पैठारीमा प्रति एम रु. ६०/- अन्तःशुल्क लाग्ने ।

		गर्ने सुर्ती:									
	2403.11.00	--यस भागको उपशीर्षक द्रष्टव्य १ मा उल्लिखित वाटर पाइप टोब्याको (तमाखु)	80	80							
		--अन्य :									
	2403.19.10	---पाइप टोबाको	80	80	प्रति कि.ग्रा. रु. ७००/-						
	2403.19.20	---चुरोट तथा बिडीको लागि प्रशोधित सुर्ती	30	30							
	2403.19.90	---अन्य	30	30							
		-अन्य :									
	2403.91.00	--समरूपी (होमोजिनाइज्ड) वा पुनर्निर्मित (रिकन्स्ट्रूटेड) सुर्ती	30	30	∇						
		--अन्य:									
	2403.99.10	---जर्दा, खैनी, नस (स्नफ), गुटखा र यस्तै सुर्ती मिश्रित तयारी वस्तुहरु	30	30	∇∇						
	2403.99.20	---चूना मिलाई खाने खुद्रा विक्रीको लागि प्याकिङ्ग गरिएको सुर्ती	30	30	प्रति कि.ग्रा. रु. १६०/-						
	2403.99.30	---खुद्रा विक्रीको लागि नराखिएको काटिएको सुर्ती (कट्ट टोबाको); धुलो सुर्ती (डस्ट टोबाको)	30	30	प्रति कि.ग्रा. रु. १६०/-						
	2403.99.90	---अन्य	30	30							

∇ चुना मिलाई खाने प्याकिङ्ग गरिएको कोरा सुर्तिमा प्रति किलो रु.१३०/- र जर्दा खैनीमा प्रति किलो रु.२००/- अन्तःशुल्क लाग्नेछ ।

∇ नस तथा सुर्तिको धूलो मिसिएको दाँत माभने वस्तु प्रति किलो रु.१९०/- अन्तःशुल्क लाग्नेछ ।

परिच्छेद-५
खनिज उत्पादन

भाग-२५
नून; गन्धक; माटो र ढुङ्गाहरु; लेपन वा प्लाष्टर
गर्ने पदार्थहरु, चून ढुङ्गा र सिमेन्ट

द्रष्टव्यः

१. प्रसंगले वा यसै भागको द्रष्टव्य ४ ले अन्यथा व्यवस्था गरेकोमा बाहेक, यस भागका शीर्षकहरुलाई ती सामानहरुको लागि प्रयोग गरिने छन जुन कच्चा (क्रुड) रुपमा छन अथवा त्यस्तो सामानको रुप (स्ट्रक्चर) नबदलिने गरी अशुद्धताहरु निस्कने गरी रासायनिक पदार्थहरुले समेत धोइएको, चूर्ण पारिएको, पिंघिएको, धुल्याइएको, लेदो पारिएको, निफनेको, छानिएको, उप्लवन (फ्लोटेशन) द्वारा केन्द्रीभूत गरेको, चुम्बकीय विच्छेद अथवा अन्य यान्त्रिक वा भौतिक प्रक्रिया (मणिभीकरणलाई समावेश नगरी) बाट गाढा वा वाक्लो नपारिएको तर भस्मीकरण नगरिएको अथवा अन्य कुनै त्यहाँ वर्णन गरिएको सामान सम्बन्धमा कुनै पनि शीर्षक अन्तर्गत उल्लिखित अन्य प्रक्रियाहरुमा नलगिएका ।

यो भागका उत्पादनहरुमा एन्टी डष्टीड एजेण्ट (धूलो छारो हटाउने कारक) राखिएको हुन सक्नेछन तर त्यस किसिमको योगले ती वस्तुलाई विशेष प्रयोगको लागि उपयुक्त बनाउने नभई सामान्य प्रयोगको लागि नै उपयुक्त हुन सक्ने बनाउने छन ।

२. यो भाग अन्तर्गत पर्ने :

- (क) वाष्पीकरण वा उध्दनन (सब्लाइम) गरिएको गन्धक, थेग्रो पारिएको वा अवक्षेपण (प्रेसिपिटेट) गरिएको गन्धक अथवा अमणिभ (कोलाइडल) गन्धक (शीर्षक २८.०२);
- (ख) तौलले ७० प्रतिशत भन्दा बढी फेरिक अक्साइड भएको फलामीय मृत्तिकासंग नौहिक भूरङ्ग (शीर्षक २८.२९);
- (ग) औषधिहरु वा भाग ३० का अन्य उत्पादनहरु;
- (घ) अत्तर (सुगन्ध), श्रृंगारका सामान, शरीर सफा गर्ने सामान सम्बन्धी वस्तुहरु (भाग ३३);
- (ङ) सडक छान्ने ढुंगा (सेट) हरु, सडकको छेउ छान्ने ढुंगा (कर्वस्टोन) र कडा खाले छान्ने चेप्टो ढुंगा (स्टोन) हरु (शीर्षक ६८.०१); मोजाइक क्यूब वा त्यस्तै सामान (शीर्षक ६८.०२); छानामा लगाउने (रुफिङ), भित्तामा लगाउने (फेसिङ) वा चिसोबाट जोगाउन सतहमा ओछ्याउने (ड्याम्पकोर्स) प्रस्तरफलकहरु (स्लेट) (शीर्षक ६८.०३)
- (च) बहुमूल्य वा अर्द्ध बहुमूल्य पत्थरहरु (शीर्षक ७१.०२ वा ७१.०३);
- (छ) प्रत्येकको २.५ ग्राम भन्दा कम तौल भएको चाक्षुस तत्व (अप्टिकल एलिमेण्ट) बाहेक सोडियम क्लोराइड अथवा म्याग्नेसियम अक्साइडका (शीर्षक ३८.२४) का सम्बर्द्धन गरिएका मणिभहरु (कल्चर्ड क्रिस्टलहरु); सोडियम क्लोराइड र म्याग्नेसियम अक्साइडका चाक्षुस तत्वहरु (अप्टिकल एलिमेण्ट) (शीर्षक ९०.०१);
- (ज) विलियार्ड खरी (चक) हरु (शीर्षक ९५.०४); वा
- (झ) लेख्ने खरी अथवा चित्र बनाउने खरी (ड्रइङ चक) वा सूचिकारले प्रयोग गर्ने खरी (टेलर्स चक) (शीर्षक ९६.०९) ।

३. शीर्षक २५.१७ र यस भागका अन्य कुनै पनि शीर्षकहरुमा वर्गीकरण हुन सक्ने उत्पादनलाई शीर्षक २५.१७ अन्तर्गत नै वर्गीकरण गरिनेछ ।

४. शीर्षक २५.३० लाई निम्न सामानहरुमा समानरुपले लागू गरिनेछ । भर्मिकुलाइट, पर्लाइट र क्लोराइटस्, अनएक्स्पेण्डेड; मृत्तिका (भू) रंगहरु (भष्मित वा अभष्मित वा मिसाइएका), प्राकृतिक अभ्रकीय लौहिक अक्साइडहरु, मिअष्कम (चम्काइएका वा नचम्काइएका टुक्राहरु) र एम्बर (तृणमणि); ठोस पारिएको मिअस्कम र एम्बरहरु (पाता र डण्डी छड वा त्यस्तै रुपमा तर आकार दिएपछि केही नगरिएका), जेट (कालो पत्थर) स्ट्रोनटियम अक्साइड बाहेक स्ट्रोनटियानाइट (अभष्मित वा भष्मित); फुटेका माटाका भांडा (पौटरी), ईट वा कड्कीटका टुक्राटाक्री ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु.अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
25.01		नून (भान्सामा प्रयोग हुने (टेबल) नून र विकृत (डिनेचर्ड) नून समेत) र भोल पदार्थ भएको वा नभएको वा जम्ने पदार्थ (एण्टीकेकिङ्ग) वा फ्रि फ्लोइङ्ग एजेण्ट भएको शुद्ध सोडिएम क्लोराइड; सामुद्रिक पानी ।									
	2501.00.10	-अखाद्य नून (औद्योगिक)	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2501.00.90	-अन्य ⊕	5	5			0	0	0	0	0
25.02	2502.00.00	नखारिएको आइरन पाइराइटहरु (अरु धातुसित गन्धकको मिश्रण) । \$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.3
25.03	2503.00.00	वाष्पीकरण वा उर्ध्वपात गरिएको (सब्लाइम्ड) गन्धक, थैग्रो पारिएको वा अवक्षेपित (प्रेसिपिटेटेड) गन्धक र अमणिभीय (कोलोइडल) गन्धक बाहेक सबै किसिमका गन्धक (सल्फर) । \$	6.5	10							
							13	20.35	20.35	23.85	24.3
25.04		प्राकृतिक ग्राफाइट ।									
	2504.10.00	-धूलो वा टुक्रा (फ्लेक्स) \$	5	5			13	13	18.65	18.42	18.65
	2504.90.00	-अन्य \$	5	5			13	13	18.65	18.42	18.65
25.05		भाग २६ को मेटलवियरिड (धातुयुक्त) बालुवा बाहेक रंगीन वा रंगहीन सबै प्रकारको प्राकृतिक बालुवा ।									
	2505.10.00	-सिलिका बालुवा र क्वार्ज (स्फटिक) बालुवा	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
	2505.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
25.06		करौतीद्वारा वा अन्य किसिमले मोटामोटी रुपमा काटछाँट गरी वा नगरी वा केवल काटी वा नकाटी आयताकार (चारपाटे) (वर्गाकार समेत) रुपको शिलाखण्ड वा प्रस्तरको रुप दिइएको संगठित स्फटिक(क्वार्जाइट) ।									
	2506.10.00	-स्फटिक क्वार्ज	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3

⊕ भन्सार महसुल पूर्ण छुट हुने ।

\$ भारतमा उत्पादन भै भारतबाटै पैठारी भएमा भन्सार महसुल पूर्ण छुट हुने ।

	2506.20.00	-क्वार्जइट	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
25.07	2507.00.00	भस्मित गरिएको वा नगरिएको चिनिया माटो र चिनिया माटो जस्तै अन्य माटो ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
25.08		अन्य किसिमको माटो (शीर्षक ६८.०६ को एक्सपेण्डेड क्ले बाहेक), एण्डालुसाइट, क्यानाइट र सिलिमनाइट, भस्मित वा अभस्मित म्यूलाइट, शमोट वा डिनास अर्थ ।									
	2508.10.00	-वेन्टोनाइट (ज्वालामुखी खरानीबाट प्राप्त माटो)	5	5			13	18.25	18.65	18.42	24.3
	2508.30.00	-फायर क्ले (ताप सहन गर्न सक्ने माटो)	5	5			13	18.25	18.65	18.42	24.3
	2508.40.00	-अन्य माटोहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	24.3
	2508.50.00	-एण्डालुसाइट, क्यानाइट र सिलिमनाइट (उच्च ताप सहन गर्न सक्ने माटो)	5	5			13	18.25	18.65	18.42	24.3
	2508.60.00	-मुलाइट	5	5			13	18.25	18.65	18.42	24.3
	2508.70.00	-शमोट वा डिनास अर्थ	5	5			13	18.25	18.65	18.42	24.3
25.09	2509.00.00	कमेरो माटो (चक) ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
25.1		प्राकृतिक क्याल्सियम फोस्फेटहरु, प्राकृतिक आल्मोनियम क्याल्सियम फोस्फेटहरु, र फोस्फेटिक कमेरो ।									
	2510.10.00	-नपिधिएको \$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.3
	2510.20.00	-पिधिएको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.3
25.11		प्राकृतिक वेरियम सल्फेट (वेराइटहरु); शीर्षक २८.१६ को वेरियम अक्साइड बाहेक भस्मित वा अभस्मित प्राकृतिक वेरियम कार्बोनेट (विथराइट) ।									
	2511.10.00	-प्राकृतिक वेरियम सल्फेट (वेराइटस) \$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.3
	2511.20.00	-प्राकृतिक वेरियम कार्बोनेट (विथराइट)\$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.3
25.12	2512.00.00	स्पष्ट विशिष्ट गुरुत्वाकर्षण एक वा सो भन्दा कम भएको भस्मित वा अभस्मित सिलिकन जिवाविशेशीय पिठोहरु (उदाहरणको लागि किसेलगुर, ट्रिपोलाईट र डायटोमाईट) र उस्तै खालका सिलिकन मृत्तिका ।	5	5			13	18.25	18.65	18.42	24.3

\$ भारतमा उत्पादन भै भारतबाटै पैठारी भएमा भन्सार महसुल पूर्ण छुट हुने ।

25.13		प्यूमिस पत्थर; इमरीस तापित वा अतापित प्राकृतिक कोरुण्डम, प्राकृतिक याकुत (गार्नेट) र अन्य प्राकृतिक एब्रेसिभहरू (खुर्कने काममा प्रयोग हुने) ।									
	2513.10.00	-आग्नेय पत्थर (प्यूमिस स्टोन)\$	6.5	10			13	13	18.65	18.42	24.3
	2513.20.00	-इमरी (कुरुन), प्राकृतिक कोरुण्डम, प्राकृतिक गार्नेट (रक्त वर्णको मणि वा पत्थर) र अन्य प्राकृतिक अपघर्षीहरू (खस्रो ढुंगा वा एघ्रेसिभ) \$	6.5	10			13	13	18.65	18.42	24.3
25.14	2514.00.00	अलि अलि टुक्राएको वा नटुक्राएको वा करौँतिद्वारा काटेको वा नकाटेको वा अरु किसिमले काटेको चारपाटे (वर्गाकार समेत) ढिक्का वा पाता, स्लेट ।	11.75	20			13	26.28	26.28	34.7	35.6
25.15		अलि अलि टुक्राएको वा करौँतिद्वारा काटेको वा अरु किसिमले काटेको विशिष्ट गुरुत्व २.५ वा बढी भएको चारपाटे (बर्गाकार समेत) ढिक्का वा पाता, मार्बल (सिममर),ट्राभरटिन, इकोजिन र अन्य चूनद्वारा स्मारक वा भवन बनाउने ढुंगा र एलावाष्टर (स्फटिक ढुंगा) ।									
		-मार्बल संगमरमर र ट्राभरटिन:									
	2515.11.00	--कच्चा र अलिअलि ताछेको	8.25	10			13	22.32	22.32	23.85	24.3
	2515.12.00	--करौँतिद्वारा अलि अलि काटिएको वा अरु किसिमले काटेको चारपाटे (वर्गाकार समेत) ढिक्का वा पाता	30	30	5		13	51.75	54.25	52.82	54.25
	2515.20.00	-इकोजिन वा अन्य चून मिश्रित स्मारक वा भवन बनाउने ढुंगा र एलावाष्टर (स्फटिक ढुंगा)	30	30	5		13	51.75	54.25	52.82	54.25
25.16		करौँतिद्वारा वा अन्य किसिमले अलि अलि ताछिएको, काटिएको वा टुक्राइएको चारपाटे (बर्गाकार समेत) ढिक्का वा पाताको रूपमा रहेको ग्रेनाइट (कडा पत्थर), पर्फाइरी, रेशा नभएको आग्नेय चट्टान, बेसाल्ट, बलौटेढुंगा र स्मारक एवं भवन बनाउने अन्य ढुंगा ।									

\$ भारतमा उत्पादन भै भारतबाटै पैठारी भएमा भन्सार महसुल पूर्ण छुट हुने ।

		-कडा पत्थर (ग्रेनाइट) :									
	2516.11.00	--कच्चा र अलि अलि ताछेको	8.25	10			13	22.32	22.32	23.85	24.30
	2516.12.00	--करौतिद्वारा अलि अलि काटिएको वा अन्य प्रकारले काटेको चारपाटे (वर्गाकार समेत) ढिक्का वा पाता	20	20			13	34.02	35.60	34.70	35.60
	2516.20.00	-बलौट ढुङ्गा	20	20			13	34.02	35.60	34.70	35.60
	2516.90.00	-अन्य स्मारक वा भवन बनाउने ढुंगा	20	20			13	34.02	35.60	34.70	35.60
25.17		साधारणतया कंक्रीट जोड्दा, सडकमा ढुंगाका टुक्रा ओछ्याउँदा वा रेल्वे र अन्य यस्तै ठाउँमा ढुढ बनाउन बोभको रुपमा लगाउन प्रयोग गरिने तापित वा अतापित गिट्टी र टुक्राइएका वा पिधिएका ढुंगाहरु; बाटुलिएका पत्थर (सिंगल), अग्निप्रस्तर र यो शीर्षक को पहिलो भागमा उल्लेख भएका वस्तुहरु भएको वा नभएको स्ल्याग (धातु अवशेष), ड्रस र यस्तै औद्योगिक अवशेष; अलकत्रायुक्त मेकाडम (रोडा); तापित वा अतापित शीर्षक २५.१५ वा २५.१६ का पत्थरका दाना, टुक्राटुक्री र धूलो ।									
	2517.10.00	-साधारणतया कंक्रीट जोड्दा, सडकमा ढुंगा ओछ्याउँदा वा रेल्वे र यस्तै ठाउँमा ढुढ बनाउन बोभ लगाउने काममा प्रयोग गरिने तापित वा अतापित गिट्टी र टुक्राइएका वा पिधिएका ढुंगाहरु, बाटुलिएका प्रस्तर, अग्निप्रस्तर (फ्लिण्ट)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2517.20.00	-उप शीर्षक २५१७.१० मा उल्लिखित वस्तु समावेश भए वा नभएका ड्रस र स्ल्याब (धातुका अवशेष) का वा यस्तै औद्योगिक अवशेषका मेकाडम (रोडा)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2517.30.00	-अलकत्रा लगाएको रोडा	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-शीर्षक २५.१५ वा २५.१६ को तापित वा अतापित दाना टुक्राटुक्री र धूलो :									
	2517.41.00	--संगमर्मरका मार्बल स्टोन्स, पाउडर, लाइमस्टोन चिप्स	30	30			13	44.53	46.90	45.54	46.90
	2517.49.00	--अन्य	30	30			13	44.53	46.90	45.54	46.90
25.18		चूर्ण भ्राजाश्म (डोलोमाइट):									

		क्याल्सियम र म्याग्नेसियम दुबैको कार्बोनेट) भष्मित (क्याल्सिण्ड) वा संपुञ्जित (सिण्टर्ड) भए वा नभएको, करौंतीले अलि अलि काटेर वा अन्य ढंगले काटेर वा मोटामोटी रूपले ताछेर चारपाटे (बर्गाकार समेत) रूपको ढिक्का वा पाता (ब्लौक वा स्ल्याग) बनाइएको डोलोमाइट समेत डोलोमाइट (चूर्णभ्राजाश्म) को (भवन वा सडक निर्माण गर्दा) ठोक्ने ठटाउने प्रयोजनको मिश्रण रैमिङ्ग मिक्स)								
	2518.10.00	-भष्मित वा संपुञ्जित नभएको चूर्ण भ्राजाश्म (डोलोमाइट)	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2518.20.00	-भष्मित (क्याल्सिण्ड) वा संपुञ्जित (सिण्टर्ड) चूर्ण भ्राजाश्म (डोलोमाइट)	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2518.30.00	-डोलोमाइट रैमिङ्ग मिक्स	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.30
25.19		प्राकृतिक म्याग्नेसियम कार्बोनेट (म्याग्नेसाइट); गालिएका म्याग्नेसियास पूर्णरूपले बदलिएको (डेडवर्न वा सिन्टर्ड) म्याग्नेसिया, बालु भन्दा पहिले थोरै मात्रामा अन्य अक्साइडहरु मिलाइएको वा नमिलाईएकोस; अन्य म्याग्नेसियम अक्साइड, शुद्ध वा अशुद्ध।								
	2519.10.00	-प्राकृतिक म्याग्नेसियम कार्बोनेट (म्याग्नेसाइट)	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2519.90.00	-अन्य \$	6.5	10		13	13	20.35	23.85	24.30
25.2		जिप्सम: एनहाइड्राइट रंगीन वा रंगहीन, एक्सिलेरेटर (त्वरक) वा रिटार्डर (मंदक) को केही मात्रा मिलाइएको वा नमिलाइएको प्लास्टरहरु (भष्मित जिप्सम वा क्याल्सियम सल्फेट भएको)।								
	2520.10.00	-जिप्सम, एनहाइड्राइट	5	5		13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2520.20.00	-प्लास्टर	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.30
25.21	2521.00.00	चुनढुंगाको साव चुन र सिमेन्टको उत्पादनमा प्रयोग गरिने खालको चुन ढुंगा र	6.5	10		13	13	20.35	23.85	24.30

\$ भारतमा उत्पादन भै भारतबाटै पैठारी भएमा भन्सार महसुल पूर्ण छुट हुने।

		अन्य चुनयुक्त (क्यालकेरियस वा चुनदार) ढुंगा । \$								
25.22		शीर्षक २८.२५ अन्तर्गत पर्ने क्याल्सीयम अक्साइड र हाइड्रो अक्साइड बाहेक क्वीकलाइम (चूनाकली वा पाकोचून) स्लेकडलाइम (पानी मिसाइएको चुन) र हाइड्रोक्लोरिक लाइम (पानीमा कडा हुने चुन) ।								
	2522.10.00	-चूनाकली (क्वीक लाइम)	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2522.20.00	-पानी मिसाइएको चुन (स्लेकडलाइम)	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2522.30.00	-पानीमा कडा हुने चुन (हाइड्रोक्लोरिक लाइम)	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.30
25.23		पोर्टलेण्ड सिमेण्ट (चुन ढुंगा र दुमट माटोलाई भट्टीमा पोल्दा बनिने सिमेण्ट), एलुमिनस सिमेण्ट (एलुमिनियम अक्साइड युक्त सिमेण्ट), स्लाग सिमेण्ट, सुपर सल्फेट सिमेण्ट र अन्य यस्तै हाइड्रोक्लोरिक सिमेण्टहरु (पानीमा कडा हुने सिमेण्ट), रंगीन वा रंगहीन अथवा क्लिन्कर(धातुमल) को रुपमा ।								
	2523.10.00	-धातुमल सिमेण्ट (सिमेण्ट क्लिन्कर)	प्र.मे.टन रु.2200/-	प्र.मे.टन रु.2200/-		13				
		-पोर्टल्याण्ड सिमेण्ट:								
	2523.21.00	--कृत्रिम रुपले रंगाएको वा नरंगाएको सेतो सिमेण्ट	30	30	प्र.मे.टन रु. 180/-	13				
	2523.29.00	--अन्य	प्र.मे.टन रु.3750/-	प्र.मे.टन रु.3750/-	प्र.मे.टन रु. 180/-	13				
	2523.30.00	-आलुमिनस सिमेण्ट	10	10	प्र.मे.टन रु. 180/-	13				
	2523.90.00	-अन्य हाइड्रोक्लोरिक सिमेण्ट	30	30	प्र.मे.टन रु. 180/-	13				
25.24		एस्वेस्टस ।								
	2524.10.00	-क्रोसिडोलाइट	6.5	10						
	2524.90.00	-अन्य	6.5	10						
25.25		अभ्रख, टुक्रा समेत, अभ्रखमल ।								
	2525.10.00	-कच्चा अभ्रख र पाताको रुपमा वा टुक्राटाक्रीको रुपमा फुटाएको \$	6.5	10		13	13	20.35	23.85	24.30
	2525.20.00	-अभ्रख धुलो	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2525.30.00	-अभ्रख अवशेष	6.5	10		13	20.35	20.35	23.85	24.30
25.26		करौतिद्वारा वा अन्य प्रकारले अलि अलि टुक्राइएको वा नटुक्राइएको, ताछिएको वा								

\$ भारतमा उत्पादन भै भारतबाटै पैठारी भएमा भन्सार महसुल पूर्ण छुट हुने ।

		नताछिएको चारपाटे (बर्गाकार समेत) ढिक्का वा पाता समेत र प्राकृतिक स्टियटाइट (सावुन ढुंगा); टाल्क (खरी) ।									
	2526.10.00	-नपिधेको धूलो नबनाएको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2526.20.00	-पिधेको वा धूलो बनाएको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
[25.27]											
25.28	2528.00.00	प्राकृतिक वोरेट र तिनीहरूको केन्द्रीभूत वा गाढा पारिएको रुप (भष्मित वा अभष्मित) तर प्राकृतिक ब्राइन (समुद्रोदक) बाट छुट्याइएको बाहेक, कच्चा प्राकृतिक वोरिक एसिड (सुख्खा अवस्थाको तौलमा ८५ प्रतिशत भन्दा बढी वोरिक एसिड (एचथ्रीबीओथ्री) नभएको) । \$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
25.29		फेल्डस्पार, ल्यूसाइट, नेफेलिन र नेफेलिन साएनाइट, फ्लुओर्सपार									
	2529.10.00	-फेल्डस्पार	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-ल्युओर्सपार ।									
	2529.21.00	--क्याल्सियम फ्लोराइडको मात्रा बजनमा ९७% वा सो भन्दा कम	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2529.22.00	--क्याल्सियम फ्लोराइडको मात्रा बजनमा ९७% भन्दा बढी	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2529.30.00	-ल्यूसाइट, नेफेलिन र नेफेलिन साइनाइट	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
25.3		खनिज तत्व अन्यत्र नपरेको ।									
	2530.10.00	-अनएक्सपाण्डेड भर्मिकुलाइट, परलाईट र क्लोराइट	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2530.20.00	-केसराइट, इप्सोमाइट (प्राकृतिक म्याग्नेसियम सल्फेट)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2530.90.00	-अन्य \$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30

\$ भारतमा उत्पादन भै भारतबाटै पैठारी भएमा भन्सार महसुल पूर्ण छुट हुने ।

भाग-२६ धातु, स्ल्याग (धातुमल) र खरानी

द्रष्टव्य :

१. यो भाग अन्तर्गत पर्ने :

- (क) धातुमल र त्यस्तै प्रकारका औद्योगिक मलहरु, मेकाडमको रुपमा तयार गरिएको (शीर्षक २५.१७);
- (ख) प्राकृतिक म्याग्नेसियम कार्बोनेट (म्याग्नेसाइट), भष्मित वा अभष्मित (शीर्षक २५.१९);
- (ग) मूलतः शीर्षक २७.० अन्तर्गत पर्ने पेट्रोलियम तेल राखिने भण्डारण टंकीबाट निस्कने फोहोरहरु ।
- (घ) भाग ३१ को आधारभूत धातुमल;
- (ङ) धातुमलको रेशा, चट्टानको रेशा वा यस्तै खनिज रेशा (शीर्षक ६८.०६);
- (च) बहुमूल्य धातु वा बहुमूल्य धातुले ढाकेका (क्ल्याड) धातुको अवशेष वा धूलोमूलो (वेष्ट वा स्क्र्याप); बहुमूल्य धातुको पुनः प्राप्ति (रिकभरी) को लागि मुख्य रुपमा प्रयोग हुने खालका, बहुमूल्य धातु वा बहुमूल्य धातु का मिश्रण भएका अन्य अवशेष र धूलोमूलो (शीर्षक ७१.१२); वा
- (छ) कुनै पनि लगाउने प्रकृयाबाट उत्पादित तामा, निकल वा कोबाल्ट, धातुहरुको मेट (परिच्छेद १५) ।

२. शीर्षक २६.०१ देखि २६.१७ सम्मको उद्देश्यको लागि “धातु” शब्दले पारो निकाल्ने धातु उद्योगमा यथार्थतः प्रयोग गरिने खनिज जातिको, शीर्षक २८.४४ वा परिच्छेद १४ वा १५ का धातुहरुको खनिजलाई जनाउँछ; यद्यपि ती धातुकर्म बाहेक अन्य कार्यको लागि पनि अभीष्ट हुन सक्छन् । तर, शीर्षक २६.०१ देखि २६.१७ मा धातु उद्योगको सामान्य प्रक्रिया बाहेक अन्य प्रक्रिया (प्रोसेस) मा ल्याइएका खनिजहरु भने पर्दैनन् ।

३. शीर्षक २६.२० को प्रयोजनका लागि :

- (क) धातु निकाल्ने उद्योग (धातु उद्घरण: एक्स्ट्राक्सन अफ मेटल) मा वा धातुको रसायनिक यौगिक (केमिकल कम्पाउण्ड अफ मेटल) को उत्पादन गर्ने उद्योगमा आधार (बेसिस) स्वरुप प्रयोग हुने खालको धातुमल, क्षार (खरानी: एस) र अवशेष (रेसिड्यूज) हरू, तर नगरिय उत्सर्जित पदार्थ (म्युनिसिपल वेष्ट) को भष्मीकरणबाट निस्कने क्षार र अवशेषहरुबाहेक (शीर्षक २६.२१); तथा
- (ख) घातक विष (आर्सेनिक) वा धातुहरु उद्घरण (निकाल्न वा स्क्स्ट्राक्सन) गर्न प्रयोग हुने खालको वा तिनको रासायनिक यौगिक (केमिकल कम्पाउण्ड) को उत्पादनको लागि प्रयोग हुने खालको, धातुहरु भए वा नभएको, घातक विष (आर्सेनिक) भएको धातुमल, क्षार (खरानी) र अवशेषहरु (रेसिड्यूज) ।

उपशीर्षक-द्रष्टव्य :

- १. उपशीर्षक २६.२०.२१.०० को प्रयोजनार्थ “सीसायुक्त पेट्रोल (ग्यासोलीन) को हिलो लेउ (स्लजेज) तथा सीसायुक्त एण्टीनक कम्पाउण्डको हिलो लेउ (स्लजेज)” भन्नाले सीसायुक्त पेट्रोल (लिडेड ग्यासोलीन) र सीसायुक्त एण्टीनक कम्पाउण्ड (प्याट प्याट वा यस्तै आवाज गर्ने मोटर गाडीको इन्जिनमा हाल्ने यौगिक विशेष) (उदाहरणतः टेट्राइथिल सीसा) भण्डारण गर्ने टंकीबाट निस्कने, मुख्यतः सीसा, सीसाको यौगिक र लौह जारेय (आइरन अक्साइड) भएको फोहोर मैला (हिलो) (स्लजेज)लाई जनाउँछ ।
- २. घातक विष (आर्सेनिक), पारो (मरक्युरी), सिक्ष्य धातु (थ्यालियम) वा तिनका मिश्रणहरु भएका धातुमल, क्षार (खरानी) तथा अवशेषहरु (रेसिड्यूज), घातक विष उद्घरण गर्न (निकाल्न) वा ती धातुहरु (मेटल्स) निकाल्न अथवा तिनका रासायनिक यौगिक (केमिकल कम्पाउण्ड) उत्पादन गर्न प्रयोग गरिने खालका भएमा, उपशीर्षक २६.२०.६०.०० मा वर्गीकरण गरिनेछन् ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु.अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
26.01		फलामका धाउ र कन्सेन्ट्रेट (चट्टान वा बालुवा हटाइ शुद्ध पारिएका धाउहरु) र खगारिएका आइरन पाइराइट्स (लौह माक्षिक) हरु समेत ।									
		-फलामका धाउ र कन्सेन्ट्रेटहरु (चट्टान वा बालुवा हटाइ शुद्ध पारिएका धाउहरु) खंगारिएका आइरन पाइराइट्स (लौह माक्षिक बाहेक) :									
	2601.11.00	--संगठित नगरिएको \$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
	2601.12.00	--संगठित गरिएको \$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
	2601.20.00	-खंगारिएको आइरन पाइराइट्स (लौह माक्षिक) \$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
26.02	2602.00.00	मैगानीज धाउ र सान्द्र (चट्टान वा बालुवा हटाई खारिएको धाउ वा कन्सेन्ट्रेट), सुखा तौलको हिसावमा २० प्रतिशत वा त्यस भन्दा बढी मैगानीजको मात्रा भएको लोहमय (फेरुजिनस) मैगानीजका धाउ र सान्द्र (कन्सेन्ट्रेट) समेत । \$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
26.03	2603.00.00	तामाको धाउ र कन्सेन्ट्रेट (खारिएको धाउ) । \$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
26.04	2604.00.00	निकेलको धाउ र कन्सेन्ट्रेट (खारिएको धाउ) । \$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
26.05	2605.00.00	कोबाल्टको धाउ र कन्सेन्ट्रेट (खारिएको धाउ) । \$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
26.06	2606.00.00	आल्मुनियमको धाउ र कन्सेन्ट्रेट (खारिएको धाउ) । \$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
26.07	2607.00.00	सिसा (लिड) को धाउ र कन्सेन्ट्रेट (चट्टान वा बालुवा हटाई शुद्ध पारिएको धाउ) । \$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
26.08	2608.00.00	जस्ता (जिङ्ग) को धाउ र कन्सेन्ट्रेट (खारिएको धाउ) \$।	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
26.09	2609.00.00	टीनको धाउ र कन्सेन्ट्रेट (खारिएको धाउ) । \$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
26.1	2610.00.00	क्रोमियमको धाउ र कन्सेन्ट्रेट (खारिएको धाउ) । \$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
26.11	2611.00.00	टंगस्टेनको धाउ र कन्सेन्ट्रेट (खारिएको धाउ) । \$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
26.12		यूरेनियम वा थोरियम धाउ र कन्सेन्ट्रेट (खारिएको धाउ)									

\$ भारतमा उत्पादन भै भारतबाटै पैठारी भएमा भन्सार महसुल पूर्ण छुटहुनेछ ।

		हरु ।									
	2612.10.00	-यूरैनियम धाउ र कन्सेन्ट्रेट\$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
	2612.20.00	-थोरियम धाउ र कन्सेन्ट्रेट\$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
26.13		मोलिब्डेनम (सेतो धातु) धाउ र कन्सेन्ट्रेट (खारिएको धाउ) ।									
	2613.10.00	-खगारिएको \$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
	2613.90.00	-अन्य\$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
26.14	2614.00.00	टिटानियम धाउ र कन्सेन्ट्रेट (खारिएको धाउ) । \$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
26.15		नियोबियम, टाण्डालम, भानाडियम वा जिर्कोनियम धाउहरु र कन्सेन्ट्रेट (खारिएको धाउहरु) ।									
	2615.10.00	-जिर्कोनियम धाउ र कन्सेन्ट्रेट\$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
	2615.90.00	-अन्य\$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
26.16		बहुमूल्य धातुको धाउ र कन्सेन्ट्रेट (खारिएको धाउहरु) ।									
	2616.10.00	-चाँदीको धाउ र कन्सेन्ट्रेट (खारिएको धाउ) । \$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
	2616.90.00	-अन्य\$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
26.17		अन्य धाउ र कन्सेन्ट्रेट (खारिएको धाउ) हरु ।									
	2617.10.00	-एन्टिमोनी धाउ र कन्सेन्ट्रेट\$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
	2617.90.00	-अन्य\$	6.5	10			13	13	20.35	23.85	24.30
26.18	2618.00.00	फलाम र इस्पातको उत्पादन गर्दा निस्कने दानादार स्ल्याग (धातु मलहरु) ।	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
26.19	2619.00.00	फलाम र इस्पातको उत्पादन गर्दा निस्कने ग्रानुलेटेड (दानादार) स्ल्याग (धातु मल) बाहेकका धातुमलहरु (स्ल्याग, ड्रस, स्केलिङ र अन्य अवशेषहरु) ।	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
26.2		धातुहरु (मेटल्स), घातक विष (आर्सेनिक) वा तिनका यौगिकहरु (कम्पाउण्ड्स) भएका धातुमल (स्ल्याग), क्षार (ऐस) र अवशेषहरु (रेसिड्यूज) (फलाम वा इस्पातको उत्पादनबाट निस्कने बाहेक) ।									
		-मुख्यतः जिङ्ग भएको ।									
	2620.11.00	--हार्ड जिङ्ग स्पेल्टर (अशुद्ध यशद)	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2620.19.00	--अन्य	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
		-मुख्यतया सिसायुक्त :									

\$ भारतमा उत्पादन भै भारतबाटै पैठारी भएमा भन्सार महसुल पूर्ण छुटहुनेछ ।

	2620.21.00	--सिसायुक्त पेट्रोल (ग्यासोलिन) को फोहोर मैलो (हिलो) र सीसायुक्त एण्टीनक योग (एण्टीनक कम्पाउण्ड) को फोहोर मैला (स्लजेज)	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2620.29.00	--अन्य	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2620.30.00	-मुख्यतया तामायुक्त	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2620.40.00	-मुख्यतया आल्मुनियमयुक्त	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2620.60.00	-घातक विष (आर्सेनिक), पारो (मरक्युरी), थ्यालियम वा तिनका मिश्रणहरु, घातक विष (आर्सेनिक) वा ती धातुहरु निष्कर्षण (एक्सट्र्याक्सन) गर्न प्रयोग हुने खालको वा तिनका रासायनिक यौगिकहरु उत्पादन गर्न निमित्तका	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
		-अन्य :									
	2620.91.00	--एण्टीमनी, वैडूर्य (बेरिलियम), मृज्यधातु (क्याडमियम), वर्णातु (क्रोमियम) वा तिनका मिश्रणहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2620.99.00	--अन्य	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
26.21		अन्य धातुमल (स्ल्याग) तथा क्षार (ऐश), समुद्री वनस्पति (सीविड्) को खरानी (केल्प) समेत; नगरिय उत्सर्जित पदार्थ (फोहोर मैला: म्यूनिसिपल वेष्ट) को भष्मीकरण (इनसिनरेशन) बाट हुने क्षार र अवशेषहरु ।									
	2621.10.00	-नगरीय उत्सर्जित पदार्थ (नगरको फोहोर मैलो) भष्मीकरणबाट हुने क्षार र अवशेषहरु	प्र.मे.टन रु.१०००।-	प्र.मे.टन रु.१०००।-							
	2621.90.00	-अन्य	प्र.मे.टन रु.१०००।-	प्र.मे.टन रु.१०००।-							

भाग-२७
खनिज इन्धनहरु, खनिज तेलहरु र तिनीहरुका प्रशोधनबाट निस्कने वस्तुहरु;
विटुमिन भएका तन्तुहरु; खनिज मैलहरु

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) शीर्षक २७.११ मा वर्गीकरण गरिएका शुद्ध मिथेन र प्रोपेन बाहेक रासायनिक तवरले छुट्टै मानिएका अर्गानिक यौगिकहरु;
- (ख) शीर्षक ३०.०३ वा ३०.०४ भित्र पर्ने औषधिहरु; अथवा
- (ग) शीर्षक ३३.०१, ३३.०२ अथवा ३८.०५ मा पर्ने मिश्रित असंतृप्त हाइड्रोकार्बनहरु (उद्जनकार्ब) ।

२. शीर्षक २७.१० को “पेट्रोलियम तेल र विटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेलहरु भन्ने” सन्दर्भले पेट्रोलियम तेल र विटुमिन खनिजबाट उत्पन्न तेलहरु मात्र समावेश गर्ने नभई अरु अन्य उस्तै तेलहरु र जुनसुकै प्रक्रियाबाट उपलब्ध भएका मिश्रित असंतृप्त हाइड्रोकार्बनलाई पनि समावेश गर्ने गरी लिइन्छ, तर तिनमा गैर एरोमेटिक (असुगन्धित) वस्तुहरुको तौल सुगन्धित (एरोमेटिक) वस्तुको भन्दा बढी भएको हुनु पर्दछ ।

तर, यस सन्दर्भले “रिड्यूसड प्रेसर डिस्टिलेशन मेथड” प्रयोग गरिंदा १०१३ मिलिवारमा परिवर्तन पछि ३०० डिग्री सेल्सियसमा ६० प्रतिशत भन्दा कम आयतन (भोल्यूम) वा स्रावित (डिस्टिल) हुने तरल कृत्रिम पोलिओलेफिन्सलाई समावेश गर्दैन (भाग ३९) ।

३. शीर्षक २७.१० को प्रयोजनार्थ “रद्दी तेल” (वेष्ट आयल) भन्नाले पानी मिसिएको वा नमिसिएको, मुख्यतः पेट्रोलियम तेल र विटुमिनीय खनिजहरु (यस भागको द्रष्टव्य २ मा उल्लेख भए अनुसारको) समावेश भएको रद्दी (वेष्ट) लाई जनाउँछ । यिनमा देहायका वस्तुहरु समाविष्ट छन्:

- (क) त्यस्ता तेलहरु जो अव प्राथमिक उत्पादन सरह प्रयोगको लागि उपयुक्त छैनन्, (उदाहरणतः प्रयुक्त चिप्ल्याउने तेल (लुब्रिकेटिङ्ग आयल), प्रयुक्त द्रवचालनीय तेल (हाइड्रोलिक आयल) र प्रयुक्त परिवर्तक यन्त्रको तेल (ट्रान्सफर्मर आयल) हरू;
- (ख) पेट्रोलियम तेलहरुको भण्डारण टंकी (स्टोरेज टैंक) बाट निस्कने फोहर मैला (स्लज) युक्त तेलहरु मुख्यतः त्यस्ता तेलहरु र प्राथमिक उत्पादनहरुको निर्माण कार्य (म्यानुफ्याक्चर) मा प्रयोग हुने योगजहरु (एडिटिभ्स) को उच्च सान्द्रण (कन्सेन्ट्रेसन) समावेश भएको; र
- (ग) पानीमा तैलोद (इमल्सन) को रूपमा भएको वा पानीको साथमा मिश्रण भएका तेलहरु, जस्तो कि (टंकी आदिबाट) तेल पोखिएर (आयल स्पिल्स), भण्डारण टंकी (स्टोरेज टैंक) पखालिंदा (वासिङ्ग) वा यन्त्रोपकरण चलाएको बेला (मशिनिङ्ग अपरेसन) मा (यन्त्र र काम गरिने वस्तु ठण्डा (कूल) र चिप्लो (लुब्रिकेट) राख्न प्रयोग हुने) द्रव पदार्थ (कटिङ्ग आयल) को प्रयोगबाट निस्कने तेलहरु

उपशीर्षक-द्रष्टव्य :

- १. उपशीर्षक २७०१.११ को प्रयोजनका लागि “अन्ध्रासाइट” भन्नाले उडेर जाने (भोलाटाइल) पदार्थको सीमा (सुख्खा, खनिज पदार्थ नभएको आधारमा) १४ प्रतिशत भन्दा बढी भएको कोइलालाई सम्झनु पर्दछ ।
- २. उपशीर्षक २७०१.१२ को प्रयोजनका लागि “विटुमिनस कोल” भन्नाले उडेर जाने (भोलाटाइल) पदार्थको सीमा (सुख्खा, खनिज पदार्थ नभएको आधारमा) १४ प्रतिशत भन्दा बढी भएको र क्यालोरिफिक मूल्य सीमा (चिसो आद्रा) खनिज पदार्थ नभएको आधारमा) ५,८३३ किलो क्यालोरी प्रति किलोग्राम बराबर वा बढी भएको कोइलालाई जनाउँछ ।
- ३. उपशीर्षकहरु २७०७.१०.००, २७०७.२०.००, २७०७.३०.०० र २७०७.४०.०० का प्रयोजनार्थ, “वेनजोल (वेनजिन)”, “टोल्यूओल (टोल्यूइन)”; “जाइलोल (जाइलिन्स)”; र “नेप्यालीन” शब्दहरु त्यस्ता उत्पादनहरुको लागि प्रयुक्त हुन्छन्, जसमा तौलको हिसावले क्रमशः वेनजीन, टोल्यूइन, जाइलिन्स र नेप्यालीनको मात्रा ५०% भन्दा बढी रहन्छ ।

४. उपशीर्षक २७१०.१२.०० को प्रयोजनार्थ, “हलुका तेल र तयारी वस्तुहरु” (लाइट आयल्स एण्ड प्रिपरेशन्स) शब्दले त्यस्ता वस्तुलाई जनाउँछ, जसको आयतनको हिसावले ९० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी (ह्यास लगायत) २१० डिग्री सेल्सियस (ए एस टि एम डि ८६ पद्वति) मा निस्पन्दित हुन्छन् ।
५. शीर्षक २७.१० का उपशीर्षकहरुको प्रयोजनका लागि “जैविकडिजेल (बायोडिजेल)” भन्ने उक्तिले प्रयोग गरिएको वा नगरिएको जनावर वा वनस्पतिको बोसो र तेलबाट प्राप्त गरिएको इन्धनका रुपमा प्रयोग गर्ने किसिमको बोसे अम्ल (फ्याट्री एसिड) को मोनो-अल्काइल इष्टरहरुलाई बुझाउँदछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
27.01		कोइला; कोइलाबाट उत्पादित ब्रिकेट्स (संगठित धूलो), गोलाकार (अण्डाकार) र त्यस्तै ठोस इन्धनहरु									
		-चूर्ण पारिएको वा नपारिएको तर असंगठित कोइला :									
	2701.11.00	--एन्थ्रासाइट	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2701.12.00	--विटुमिनस कोईला	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2701.19.00	--अन्य कोइला	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2701.20.00	-ब्रिकेट्स (संगठित धूलो, गोलाकार) ओभ्वाइड्स (अण्डाकार) र अन्य यस्तै कोइलाबाट तयार भएका ठोस इन्धनहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
27.02		जेट बाहेकको संगठित वा असंगठित लिग्नाइट ।									
	2702.10.00	-चूर्ण वा अचूर्ण तर असंगठित लिग्नाइट	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2702.20.00	-संगठित लिग्नाइट	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
27.03	2703.00.00	पिट (कार्बनयुक्त इन्धन), पिटको वेकामको धूलो (लिट्टर), समेत संगठित वा असंगठित ।	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
27.04	2704.00.00	पत्थरकोइला, लिग्नाइट वा पिटको संगठित वा असंगठित कोक र अर्ध कोक, रिटोर्ट कार्बन ।	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
27.05	2705.00.00	पेट्रोलियम ग्यास र अन्य ग्यासयुक्त हाइड्रोकार्बन बाहेक कोइला ग्यास,पानी ग्यास, उत्पादक ग्यास र त्यस्तै अरु ग्यासहरु ।	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
27.06	2706.00.00	वाष्पीकरण भएको वा नभएको, केही मात्रामा उर्ध्वपातित भएको वा नभएको, कोइला, लिग्नाइट र पिटबाट उर्ध्वपातनद्वारा निकालिए को टार (अलकत्रा) र अन्य खनिज टारहरु, अलकत्राहरु, पुनर्निर्मित	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65

		टारहरु समेत ।									
27.07		उच्च तापक्रमीय अलकत्रा (कोलटार) को उर्ध्वपातनबाट निकालिएका तेल र अन्य उत्पादनहरु, बास्ना नआउने पदार्थ भन्दा बास्ना आउने पदार्थको बजन बढी भएका यस्तै उत्पादनहरु ।									
	2707.10.00	-बेनजोल (बेनजिन)	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2707.20.00	-टोलुओल (टोलुइन)	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2707.30.00	-जाइलोल (जाइलिनस)	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2707.40.00	-नेप्यालेन	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2707.50.00	-६५% वा सो भन्दा बढी (क्षय समेत) को मात्रामा २५०° से. द्वारा ए. एस. टी. एम. डी.८६ मेथड (तरीका) बाट डिष्टिल (आसवित) हुने अन्य सुगन्धित हाइड्रोकार्बन मिश्रणहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
		-अन्य :					13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2707.91.00	--क्रियोसोर्ट तेलहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2707.99.00	--अन्य	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
27.08		कोलटार र अन्य खनिज टारबाट प्राप्त पिच र पिच कोक ।									
	2708.10.00	-पिच	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
	2708.20.00	-पिचकोक	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
27.09	2709.00.00	कच्चा पेट्रोलियम तेल र बिटुमिन खनिजबाट प्राप्त कच्चा तेल । ^{\$}	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
27.10		कच्चा (कुड) बाहेक पेट्रोलियम तेल र बिटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेल; तौलमा ७० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी पेट्रोलियम तेल वा बिटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेल भएका, यिनै तेल नै मुख्य घटक (बेसिक कन्स्टिच्युएण्ट्स) भएका, अन्यत्र समावेश वा निर्दिष्ट नगरिएका तयारी वस्तुहरु (प्रिपरेसन्स); रद्दी तेलहरु (वेष्ट आयल्स) ।									
		-पेट्रोलियम तेलहरु र बिटुमिन खनिजहरुबाट प्राप्त तेलहरु (कच्चा तेल बाहेक) तथा अन्यत्र निर्दिष्ट वा समावेश नभएका, तौलको हिसावले ७० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी पेट्रोलियम तेलहरु									

^{\$} भारतमा उत्पादन भै भारतबाटै पैठारी भएमा भन्सार महसुल पूर्ण छुटहुनेछ ।

		वा विटमिन खनिजबाट प्राप्त तेलहरू भएको, यिनै तेलहरू मुख्य घटक (बेसिक कन्स्ट्र्युएण्ट) भएका तयारी वस्तुहरू (प्रिपरेसन्स), जैविक डिजेल भएका बाहेक र रद्दी तेल (वेष्ट आयल) हरु बाहेक:								
		--हल्का तेलहरू र तयारी वस्तुहरू (प्रिपरेसन्स) :								
	2710.12.10	---मोटर स्पिरिट (पेट्रोल)	रु.१५२००१- प्र.कि.लि.	रु.१५२००१- प्र.कि.लि.						
	2710.12.20	---हेक्जेन (फूड ग्रेड)	रु.१५२००१- प्र.कि.लि.	रु.१५२००१- प्र.कि.लि.						
	2710.12.90	---अन्य	रु.१५२००१- प्र.कि.लि.	रु.१५२००१- प्र.कि.लि.						
		--अन्य :								
	2710.19.10	---मट्टीतेल (सुपेरिअर किरोसिन आयल)	रु.२०००१- प्र.कि.लि.	रु.२०००१- प्र.कि.लि.						
	2710.19.20	---हवाई इन्धन (एभिएसन टर्बाइन फ्यूल)	रु.२१००१- प्र.कि.लि.	रु.२१००१- प्र.कि.लि.						
	2710.19.30	---हाई स्पीड डिजेल	रु.२०००१- प्र.कि.लि.	रु.२०००१- प्र.कि.लि.						
	2710.19.40	---लाइट डिजेल आयल	प्र.कि.लि. रु.४४०१-	प्र.कि.लि. रु.४४०१-						
	2710.19.50	---फ्यूल आयल (फर्नेस आयल)	5	5		13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2710.19.60	---वेस आयल (मोबिल बनाउन प्रयोग हुने)	15	15		13	28.76	29.95	29.27	29.95
	2710.19.70	---जुट व्याचिङ आयल तथा टेक्सटाइल आयल	15	15		13*	28.76	29.95	29.27	29.95
	2710.19.80	---लुब्रिकेटिङ आयल	30	30		13	44.53	46.90	45.54	46.90
		---अन्य:								
	2710.19.91	----स्पाइण्डल तेल	15	15		13	28.76	29.95	29.27	29.95
	2710.19.92	----ट्रान्सफर्मर आयल	15	15		13	28.76	29.95	29.27	29.95
	2710.19.93	----मिनरल टर्पेन्टाइन आयल	15	15		13	28.76	29.95	29.27	29.95
	2710.19.94	----रबरको प्रशोधनमा प्रयोग हुने तेल	20	20		13	34.02	35.60	34.70	35.60
	2710.19.95	----व्हाइट आयल	15	15		13	28.76	29.95	29.27	29.95
	2710.19.99	----अन्य	30	30		13	44.53	46.90	45.54	46.90
	2710.20.00	-पेट्रोलियम तेलहरू र विटमिन खनिजहरूबाट प्राप्त तेलहरू (कच्चा तेल बाहेक) तथा अन्यत्र निर्दिष्ट वा समावेश नभएका, तौलको हिसावले ७० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी पेट्रोलियम तेलहरू वा विटमिन खनिजबाट प्राप्त तेलहरू भएको, यिनै तेलहरू मुख्य घटक (बेसिक कन्स्ट्र्युएण्ट) भएका तयारी	30	30		13	44.53	46.90	45.54	46.90

- जुट व्याचिङ आयलमा मू.अ कर नलाग्ने ।

		वस्तुहरू (प्रिपरेसन्स), रद्दी तेलहरू (वेष्ट आयल्स) बाहेकका जैविक डिजेल भएका,									
		-रद्दी तेलहरू :									
	2710.91.00	--पोलिक्लोरिनेटेड बाइफेनिल्स (पीसीबीएस) पोलिक्लोरिनेटेड टरफेनिल्स (पीसीटीएस) वा पोलिब्रोमिनेटेड, बाइफेनिल्स (पीबीबीएस)	14.5	30			13	29.4	29.4	45.5	46.9
	2710.99.00	--अन्य	14.5	30			13	29.39	29.39	45.54	46.90
27.11^Y		पेट्रोलियम ग्याँसहरू र अन्य ग्याँसहरूका हाइड्रोकार्बनहरू ।									
		-तरलीकृत :									
	2711.11.00	--प्राकृतिक ग्याँस	14.5	15			13	29.39	29.39	45.54	46.90
	2711.12.00	--प्रोपेन	14.5	15			13	29.39	29.39	45.54	46.90
	2711.13.00	--बुटानिज	14.5	15			13	29.39	29.39	45.54	46.90
	2711.14.00	--इथाइलिन, प्रोपाइलिन, बुटाइलिन एट बुटाडाइन	14.5	15			13	29.39	29.39	45.54	46.90
	2711.19.00	--अन्य	14.5	15			13	29.39	29.39	45.54	46.90
		-ग्याँसहरू :									
	2711.21.00	--प्राकृतिक ग्याँस	14.5	15			13	29.39	29.39	45.54	46.90
	2711.29.00	--अन्य	14.5	15			13	29.39	29.39	45.54	46.90
27.12		पेट्रोलियम जेली; संश्लेषण (सिन्थेसिस) वा अन्य प्रक्रियाबाट प्राप्त, रंगीन वा रंगहीन पाराफिन मैन, माइक्रोक्रिस्टालीन (मणिभीय) पेट्रोलियम मैन, स्ल्याक मैन (फितलो मैन), ओजोकराइट, लिग्नाइट मैन, पिट मैन, अन्य खनिज मैन र यस्तै उत्पादनहरू ।									
	2712.10.00	-पेट्रोलियम जेली	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2712.20.00	-वजनमा तेलको मात्रा ०.७५ प्रतिशत भन्दा कम भएको प्याराफिन मैन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2712.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
27.13		पेट्रोलियम कोक, पेट्रोलियम विटुमिन र पेट्रोलियम तेलका अन्य अबशेषहरू वा विटुमिनयुक्त खनिज तेलका अबशेषहरू ।									
		-पेट्रोलियम कोक:									
	2713.11.00	--अभ्रमित	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2713.12.00	--भ्रमित	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30

^Y एल.पी. ग्याँस आयात गर्दा ५ प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्ने ।

	2713.20.00	-पेट्रोलियम विटुमिन	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
	2713.90.00	-पेट्रोलियम तेल र विटुमिनयुक्त खनिज पदार्थको तेलबाट प्राप्त अन्य अवशेषहरु	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
27.14		प्राकृतिक विटुमिन र एस्फाल्ट, विटुमिनयुक्त वा तेलयुक्त शेल (स्लेट जस्तो सजिलैसँग टुट्ने एक किसिमको पत्रे चट्टान) र टार सैण्ड्स, एस्फोल्ड र एस्फाल्टिक चट्टान ।									
	2714.10.00	-विटुमिनस वा तैलीयशेल र टारसैण्ड्स	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
	2714.90.00	-अन्य	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
27.15	2715.00.00	प्राकृतिक एस्फाल्ट, प्राकृतिक विटुमिन, पेट्रोलियम विटुमिन, खनिज टार वा खनिज टार पिचमा आधारित विटुमिनयुक्त मिश्रणहरु (जस्तै विटुमिन्स म्यास्टिक्स (कट्-ब्याक्स)) ।	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
27.16	2716.00.00	विद्युत शक्ति (ऐच्छिक शीर्षक) । •	8.25	15			-	-	-	-	-

- भन्सार महसुल तथा मू.अ. कर पूर्ण छुट हुने ।

परिच्छेद-६
रसायन र सम्बन्धित उद्योगका उत्पादनहरु

द्रष्टव्य :

१. (क) शीर्षक २८.४४ वा २८.४५ का विवरण अनुसारका मिल्दा सामानहरु (विकीरणीय धाउ बाहेक) लाई त्यही शीर्षकहरुमा नै वर्गीकरण गरिनेछ, यस अनुसूचीका अन्य कुनै शीर्षकमा वर्गीकरण गरिने छैन ।
- (ख) माथिको प्रकरण (क) का अधीनमा रही शीर्षक २८.४३, २८.४६ वा २८.५२ का विवरणसंग मिल्ने सामानहरुलाई त्यही शीर्षकमा नै वर्गीकरण गरिनेछ, यस परिच्छेदको अन्य कुनै शीर्षकमा वर्गीकरण गरिने छैन ।
२. माथि द्रष्टव्य १ का अधीनमा रही शीर्षक ३०.०४, ३०.०५, ३०.०६, ३२.१२, ३३.०३, ३३.०४, ३३.०५, ३३.०६, ३३.०७, ३५.०६, ३७.०७ वा ३८.०८ मा वर्गीकरण गर्न सकिने खालका सामानहरु परिमित वा मापित (मेजर्ड) मात्रामा राखिनाको कारणले वा खुद्रा बिक्रीमा राखिनाको कारणले ती शीर्षकहरुमा नै वर्गीकरण गरिनेछन्, यस अनुसूचीका अन्य कुनै शीर्षकमा वर्गीकरण गरिने छैनन् ।
३. दुई वा दुई भन्दा बढी भिन्दा भिन्दै घटकहरु (कन्स्ट्रिक्ट्युएन्ट्स) मिली बनेका, समूह (सेट) को रूपमा राखिएका सामानहरु जसमध्ये केही वा सबै नै प्रस्तुत परिच्छेद अन्तर्गत पर्दछन् र परिच्छेद ६ अथवा ७ का उत्पादन प्राप्त गर्नका लागि जसलाई एकसाथ मिसाइन्छ, यदि त्यस्ता घटकहरु (कन्स्ट्रिक्ट्युएन्ट्स) देहाय बमोजिमको भए । त्यस्ता सामानहरुलाई तिनका उपयुक्त शीर्षक अन्तर्गत वर्गीकरण गरिनेछन्:
- (क) तिनीहरुलाई राखिएको (प्याकिङ्ग गरेको) तरीकालाई विचार गर्दा तिनलाई पुनः प्याक गर्नु अगाडि ती सामानहरु एकैसाथ प्रयोग गरिने हुन् भनी स्पष्ट रूपले चिनिने छन् ।
- (ख) एकसाथ प्रस्तुत भएका छन्, र
- (ग) तिनीहरुको प्रकृतिले वा सापेक्षिक अनुपातमा भएको उपस्थितिले ती एक अर्काका पूरक हुन् भनी चिनिन्छन् ।

भाग-२८
अप्रांगारिक रसायनहरु; बहुमूल्य धातुहरुको, दुर्लभ माटो (रेयर अर्थ) बाट
प्राप्त हुने धातुहरुको, विकीरणीय तत्वहरुको र समस्थानीय
(आइसोटोप) का प्रांगारिक वा अप्रांगारिक
यौगिकहरु (कम्पाउण्ड)

द्रष्टव्य :

१. सन्दर्भहरुले अन्यथा व्यवस्था गरेकोमाबाहेक यस भागका शीर्षक नंबरहरुलाई निम्न सामानहरुमा मात्र लागू हुने गरी लिइन्छ:
- (क) अशुद्धता भए वा नभएका भिन्न रासायनिक तत्व र भिन्न रासायनिक तवरले पारिभाषित यौगिकहरु;
- (ख) पानीमा घुलित माथि (क) मा उल्लिखित उत्पादनहरु;
- (ग) अन्य घोलहरुमा घुलित माथि (क) मा उल्लिखित उत्पादनहरु, सुरक्षा वा परिवहनको मात्र कारणले साधारण र आवश्यक तरीकाले घोलमा राखिएको र सो घोलले त्यस सामानलाई कुनै खास किसिमको कार्यमा प्रयोग हुने तुल्याउने नभई सामान्य प्रयोग मै आउने खालका;
- (घ) माथि (क), (ख) वा (ग) मा उल्लेख भएको उत्पादनहरुमा तिनको सुरक्षा (प्रिजर्भेसन) वा परिवहन (ट्रान्सपोर्ट) को लागि आवश्यक पर्ने स्थिरक (स्टेबिलाइजर) (अपिण्डन (एण्टिकेकिङ्ग) कारकहरु (एजेण्ट्स) समेत) थप गरिएका;

- (ड) कुनै खास किसिमको प्रयोगमा लाग्ने नतुल्याई सामान्य प्रयोगमै आउने किसिमबाट धूलोबाट जोगाउने पदार्थ वा चिन्न सजिलो पार्ने रंगीन पदार्थ वा सुरक्षाको लागि अन्य पदार्थ मिसाइएका माथि (क), (ख), (ग) वा (घ) मा उल्लिखित उत्पादनहरू ।
२. प्रांगारिक पदार्थद्वारा स्थिर गराइएका डिथियोनाइट र सल्फो जाइलेट (शीर्षक २८.३१), अप्रांगारिक भष्म (वेस) का कार्बोनेट र पेरॉक्सोकार्बोनेट (शीर्षक २८.३६), अप्रांगारिक भष्म (वेस) का साएनाइड, साएनाइड अक्साइड र जटिल साइनाइडहरू (शीर्षक २८.३७), अप्रांगारिक भष्म (वेस) का फुलमिनेटहरू, साइनेटहरू र थायोसायोनेटहरू (शीर्षक २८.४२) शीर्षक २८.४३ देखि २८.४६ र २८.५२ मा पर्ने प्रांगारिक उत्पादनहरू र धातु र कारवाइडहरू (शीर्षक २८.४९) का अतिरिक्त निम्न कार्बन यौगिकहरूलाई मात्र यस भाग भित्र वर्गीकरण गरिनु पर्छ:
- (क) कार्बन, हाइड्रोजन साइनाइड र फुलमिनेटका अक्साइडहरू, आइसोसाएनिक, थायोसाएनिक र अन्य साधारण वा जटिल साएनोजिन अम्लहरू (शीर्षक २८.११);
- (ख) कार्बोनको हलाइड अक्साइडहरू (शीर्षक २८.१२);
- (ग) कार्बन डाइसल्फाइड (शीर्षक २८.१३);
- (घ) शीर्षक ३२.०६ का प्रकाशोत्पादक (ल्यूमिनोफोरस) कार्यमा प्रयोग हुने खालका अप्रांगारिक उत्पादनहरू (इनओर्गानिक प्रोडक्ट्स); शीर्षक ३२.०७ का पगालेको कांच (ग्लास फ्रिट) र धुलो (पाउडर), दाना (ग्रेन्युल्स) वा पातला टुक्राहरू (फ्लेक्स) को रूपमा अन्य कांच (ग्लास);
- (ड) शुद्ध गरिएको वा नगरिएको क्याल्सीयम साइनामाइड बाहेक (भाग ३१) युरियाद्वारा सघनीकृत हाइड्रोजन पेरॉक्साइड (शीर्षक २८.४७), कार्बन आक्सीसल्फाइड, थियो कार्बोनिल हलाइड्स, सायनोजेन, साइनोजेन हलाइड्स र साइनामाइड र यसका धातुका व्युत्पत्तिहरू (शीर्षक २८.५३) ।
३. परिच्छेद ६ को द्रष्टव्य (१) को अधीनमा रही निम्न कुराहरू यस भाग अन्तर्गत पर्दैनन्:
- (क) शुद्ध वा अशुद्ध सोडियम क्लोराइड वा म्याग्नेसियम अक्साइड वा परिच्छेद ५ मा पर्ने अन्य उत्पादनहरू;
- (ख) माथि द्रष्टव्य २ मा उल्लिखित बाहेक अन्य प्रांगारिक अप्रांगारिक यौगिकहरू;
- (ग) भाग ३१ को द्रष्टव्य २,३,४ वा ५ मा उल्लिखित उत्पादनहरू;
- (घ) शीर्षक ३२.०६ का प्रकाशोत्पादक (ल्यूमिनोफोरस) कार्यमा प्रयोग हुने खालका अप्रांगारिक उत्पादनहरू (इनओर्गानिक प्रोडक्ट्स); शीर्षक ३२.०७ का पगालेको कांच (ग्लास फ्रिट) र धुलो (पाउडर), दाना (ग्रेन्युल्स) वा पातला टुक्राहरू (फ्लेक्स) को रूपमा अन्य कांच (ग्लास);
- (ड) शीर्षक ३८.०१ को कृत्रिम ग्राफाइटहरू; शीर्षक ३८.१३ का आगो निभाउने यन्त्र वा आगो निभाउने हथगोलामा राखिएका विष्फोटक उत्पादनहरू (चार्ज वा कार्ट्रिज), शीर्षक ३८.२४ का खुद्रा बिक्रीमा राखिएका मसी मेटले पदार्थहरूका पुलिन्दाहरू; शीर्षक ३८.२४ का भष्म वा भष्मीय मृत्तिका धातुहरू (अर्थमेटल) का हलाइडहरूको तौलमा प्रत्येक २.५ ग्राम भन्दा कम नभएका उत्पादित (क्लचर्ड) मणिहरू (क्रिष्टल);
- (च) बहुमूल्य वा अर्ध बहुमूल्य पत्थरहरू (प्राकृतिक, संश्लेषित वा पुनर्निर्मित) वा यिनीहरूको कणहरू वा धूलो वा चूर्ण (शीर्षक ७१.०२ देखि ७१.०५), वा भाग ७१ मा पर्ने बहुमूल्य धातुहरू र बहुमूल्य धातुका मिश्रणहरू;
- (छ) परिच्छेद १५ का, शुद्ध (प्योर) भएपनि नभए पनि धातुहरू, धातुका मिश्रणहरू (एल्वायज) वा सरमेटहरू, संपुजित (सिन्टर्ड) धातुको कारवाइडहरू (धातुका साथ संपुजित धातुका कारवाइडहरू); वा
- (ज) शीर्षक ९०.०१ का चाक्षुस तत्वहरू उदाहरणको लागि भष्म वा भष्मीय अर्थमेटल्स (मृत्तिका धातुहरू) का हलाइडहरू ।
४. उपभाग २ मा पर्ने अधातुको अम्ल र उपभाग ४ मा पर्ने धातुको अम्ल भएको रासायनिक किसिमले परिभाषित जटिल अम्ललाई शीर्षक २८.११ भित्र वर्गीकरण गरिनु पर्छ ।
५. शीर्षक २८.२६ देखि २८.४२ सम्म धातुको वा एमोनियमको लवण वा पेरॉक्सी लवणमा मात्र लागू हुन्छ । सन्दर्भमा अन्यथा उल्लेख गरिएकोमा बाहेक दोहोरो वा जटिल लवणलाई शीर्षक २८.४२ मा वर्गीकरण गरिनेछ ।

६. शीर्षक २८.४४ लाई देहाय बमोजिम मात्र लागू गर्ने गरी लिइनु पर्छ :

- (क) टेक्नीटियम (अटोमिक नं. ४३), प्रोमिथियम (अटोमिक नं. ६१), पोलोनियम (अटोमिक नं. ८४) र अटोमिक नं. संख्या ८४ भन्दा बढी भएका सबै तत्वहरू;
- (ख) प्राकृतिक वा अप्राकृतिक रेडियो एक्टिभ आइसोटोप (परिच्छेद १४ र १५ को बहुमूल्य धातु वा आधारभूत धातुका रेडियो एक्टिभ आइसोटोपहरू समेत) मिश्रित वा अमिश्रित;
- (ग) उक्त तत्वहरू वा समस्थानीय तत्व (आइसोटोप) हरूको रासायनिक तवरले छुट्याइएका (परिभाषित) वा नछुट्याइएका (अपरिभाषित) र मिसाइएका वा नमिसाइएका प्रांगारिक वा अप्रांगारिक यौगिकहरू;
- (घ) धातु मिश्रणहरू, प्रकीर्णन (डिस्पर्सन) हरू (सरमिटहरू सहित), सिरामिक उत्पादनहरू र यी तत्वहरू वा आइसोटोप (समस्थानीय तत्व) हरू वा यिनका अप्रांगारिक वा प्रांगारिक यौगिकहरू (कम्पाउण्ड) भएका ७४ बीक्यू/जी (०.००२ सीआइ/जी); भन्दा बढी विशिष्ट रेडियोधर्मिता (रेडियो एक्टिभिटी) भएका मिश्रणहरू;
- (ङ) नाभिकीय उत्तेजक (न्यूक्लियर रियाक्टर) का प्रयुक्त (विकिरणित) इन्धन तत्व (टोटा वा कारतोस) हरू;
- (च) प्रयोगमा ल्याउन हुने वा नहुने रेडियो एक्टिभ (रेडियोधर्मिक) अवशेषहरू ।

यस द्रष्टव्य र शीर्षक २८.४४ र २८.४५ का प्रयुक्त शब्दहरूको उद्देश्यका लागि “आइसोटोप” (समस्थानीय तत्वहरू) शब्दले निम्न बमोजिमको सन्दर्भलाई लिन्छ:

- मोनोआइसोटोपिक अवस्थामा प्रकृतिमा रहेका बाहेक एक्ला न्यूक्लाइडहरू;
- एउटै तत्वका आइसोटोपहरूको, त्यस्ता एक वा विभिन्न आइसोटोपद्वारा संवर्द्धित मिश्रणहरू, अर्थात प्राकृतिक आइसोटोपिक बनावट (कम्पोजिसन) लाई अप्राकृतिक रूपले परिवर्तित गरिएका तत्वहरू ।

७. तौलमा १५ प्रतिशत भन्दा बढी फोस्फरस भएको फोस्फाइड तामा (फोस्फर कपर) शीर्षक २८.४८ अन्तर्गत पर्दछ ।

८. इलेक्ट्रोनिक्समा प्रयोग गर्न विकार हालिएका (डोपड) रासायनिक तत्वहरू (जस्तै सिलिकन र सेलेनियम) लाई यसै भागमा वर्गीकरण गरिन्छ । तर ती इन वा वेलनाकार (सिलिण्डर) वा छड (रौड) जस्ता अकृत (अनवर्कड) रुप (फर्म) मा हुनु पर्दछ । चक्का (डिस्क) सानो पातलो चक्का (वेफर) वा त्यस्तै रुपमा काटिएको भएमा तिनलाई शीर्षक ३८.१८ मा वर्गीकरण गरिनेछ ।

उपशीर्षक द्रष्टव्य:

१. उपशीर्षक २८५२.१० को प्रयोजनका लागि “रासायनिक रूपले परिभाषित” भन्ने उक्तिले भाग २८ को द्रष्टव्य १ को खण्ड (क) देखि (ङ) सम्म वा भाग २९ को द्रष्टव्य १ को खण्ड (क) देखि (ज) सम्म उल्लिखित आवश्यकताहरू पूरा गरेका पारोका सम्पूर्ण प्राङ्गारिक वा अप्राङ्गारिक यौगिकहरूलाई बुझाउँदछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
		१. रासायनिक तत्वहरु									
28.01		फ्लोरिन, क्लोरिन, ब्रोमिन र आयोडिन ।									
	2801.10.00	-क्लोरिन	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2801.20.00	-आयोडिन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2801.30.00	-फ्लोरिन; ब्रोमिन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
28.02	2802.00.00	गन्धक, उर्ध्वनन गरिएको वा थेंगो पारिएको; अमणिभी (कोलाइडल) सल्फर ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
28.03	2803.00.00	कार्वन (कालो कार्वन र अन्यत्र नपरेका अन्य रुपका कार्वनहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65

		समेत)।									
28.04		हाइड्रोजन, दुर्लभ ग्यासहरु र अन्य गैर धातुहरु।									
	2804.10.00	-हाइड्रोजन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-दुर्लभ ग्यासहरु :									
	2804.21.00	--आर्गोन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2804.29.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2804.30.00	--नाइट्रोजन ^०	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2804.40.00	-अक्सीजन	5	5			13 ^०	18.25	18.65	18.42	18.65
	2804.50.00	-बोरोन; टेलुरियम	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-सिलिकन									
	2804.61.00	--तौलमा ९९.९९ प्रतिशत भन्दा कम सिलिकन नभएको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2804.69.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2804.70.00	-फोस्फोरस	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2804.80.00	-आर्सेनिक	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2804.90.00	-सेलिनियम	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
28.05		भष्म र भष्मीय मृत्तिका धातुहरु (अर्थ मेटल); दुर्लभ माटोका धातुहरु (अर्थ मेटल), अन्तर मिश्रण वा मिसावटहरु भएका वा नभएका स्कैण्डियम र इट्रियम; पारो।									
		-भष्म (क्षार: अल्कली) वा भष्मीय (क्षारीय अल्कलीन) मृत्तिका धातुहरु (मेटल्स) :									
	2805.11.00	--क्षारातु (सोडियम)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2805.12.00	--चूर्णसार (चूनाको धातु) (क्याल्सियम)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2805.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2805.30.00	-अन्तर मिश्रण वा मिसावट (एल्वाय) गरिएको वा नगरिएको दुर्लभ माटोका धातुहरु (अर्थ मेटल) स्क्यान्डियम र याट्रियम	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2805.40.00	-पारो (मर्करी)	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
		२. अप्रांगारिक अम्लहरु र गैर धातुका अक्सिजन यौगिकहरु (अक्सिजन कम्पाउण्ड)									
28.06		हाइड्रोजन क्लोराइड (हाइड्रोक्लोरिक अम्ल), र क्लोरोसल्फुरिक अम्ल।									
	2806.10.00	-हाइड्रोजन क्लोराइड	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95

^० कृषि तथा पशुजन्य उद्योगमा प्रयोग हुने लिक्वीड नाइट्रोजनमा १ प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्ने।

^० उपचारको निमित्त प्रयोग हुने अक्सीजन ग्याँसमा मू.अ. कर नलाग्ने।

		(हाइड्रोक्लोरिक एसिड)									
	2806.20.00	-क्लोरोसल्फुरिक अम्ल	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
28.07	2807.00.00	सल्फुरिक अम्ल; ओलियम ।	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
28.08	2808.00.00	नाइट्रिक अम्ल; सल्फोनाइट्रिक अम्ल ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
28.09		डाइफोस्फोरस पेन्टाअक्साइड; फोस्फरिक अम्ल; रासायनिक ढंगले छुट्याइएको वा नछुट्याइएको (डिफाइण्ड) पोलिफोस्फोरिक अम्लहरु ।									
	2809.10.00	-डीफोस्फोरस पेन्टाअक्साइड	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2809.20.00	-फोस्फरिक अम्ल र पोलिफोस्फरिक अम्लहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
28.1	2810.00.00	बोरोनको अक्साइडहरु; बोरिक अम्लहरु ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
28.11		अन्य अप्रांगारिक अम्ल र गैर धातुका अन्य अप्रांगारिक अक्सिजनयुक्त यौगिकहरु ।									
		-अन्य अप्रांगारिक अम्लहरु :									
	2811.11.00	--हाइड्रोजन फ्लोराइड (हाइड्रोफ्लोरिक अम्ल)	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
	2811.19.00	--अन्य	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
		-गैह्र धातुका अन्य अप्रांगारिक अक्सीजन यौगिकहरु:									
	2811.21.00	--कार्बन डाइअक्साइड	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
	2811.22.00	--सिलिकन डाइअक्साइड	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
	2811.29.00	--अन्य	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
		३. ह्यालोजन वा गैर धातुका गन्धकयुक्त यौगिकहरु ।									
28.12		ह्यालाइडस् र गैर धातुका ह्यालाइड अक्साइड ।									
	2812.10.00	-क्लोराइड र क्लोराइडअक्साइड	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2812.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
28.13		गैर धातुका सल्फाइडहरु; ब्यापारिक फोस्फोरस ट्राईसल्फाइड ।									
	2813.10.00	-कार्बनडाइसल्फाइड	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2813.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		४. अप्रांगारिक भष्महरु (वेस) र धातुका अक्साइडहरु, हाइड्रो अक्साइडहरु र पेरोअक्साइडहरु ।									
28.14		एमोनिया, एनहाइड्रस (जलविहीन) वा जलीय घोला									
	2814.10.00	-एनहाइड्रस एमोनिया	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2814.20.00	-जलीय घोलको एमोनिया	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30

28.15		सोडियम हाइड्रोअक्साइड (काष्टिक सोडा); पोटासियम हाइड्रोअक्साइड (काष्टिक पोटास); सोडियम वा पोटासियमका पेरोक्साइड ।									
		-सोडियम हाइड्रोअक्साइड (काष्टिक सोडा):									
	2815.11.00	--ठोस	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2815.12.00	--जलीय घोल (सोडा लाइ वा तरल सोडा)	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2815.20.00	-पोटासियम हाइड्रोअक्साइड (काष्टिक पोटास)	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2815.30.00	-सोडियम वा पोटासियमका पेरोक्साइड	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
28.16		म्याग्नेसियमको हाइड्रोक्साइड र पेरोक्साइड; स्ट्रोन्टियम वा बेरियमको अक्साइड, हाइड्रोक्साइड र पेरोक्साइडहरु ।									
	2816.10.00	-म्याग्नेसियमको हाइड्रोक्साइड र पेरोक्साइड	6.5	10							
	2816.40.00	-स्ट्रोन्टियम वा बेरियमका अक्साइडहरु, हाइड्रोक्साइडहरु र पेरोक्साइडहरु	6.5	10							
28.17	2817.00.00	जस्ताको अक्साइड, जस्ताको पेरोक्साइड ।	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
28.18		रासायनिक तवरले परिभाषित भएको वा नभएको कृत्रिम कोरुण्डम; एलुमिनियम अक्साइड; एलुमिनियम हाइड्रोक्साइड ।									
	2818.10.00	-रासायनिक तवरले परिभाषित भएको वा नभएको कृत्रिम कोरुण्डम	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2818.20.00	-कृत्रिम कोरुण्डम बाहेकको अलुमिनियम अक्साइड	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2818.30.00	-एलुमिनियम हाइड्रोक्साइड	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
28.19		क्रोमियम अक्साइड र हाइड्रोक्साइडहरु ।									
	2819.10.00	-क्रोमियम ट्राइअक्साइड	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2819.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
28.2		मैगानिज अक्साइडहरु ।									
	2820.10.00	-मैगानिज डाइअक्साइड	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2820.90.00	-अन्य	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
28.21		आइरन अक्साइड र हाइड्रोक्साइडहरु; फेरोस ट्राई अक्साईड मूल्याङ्कन गरिएको फलामको योग (कम्पाईण्ड आइरन) तौलमा ७० प्रतिशत वा बढी भएको मृत्तिका रंगहरु									

		(अर्थकलर) ।									
	2821.10.00	-आइरन अक्साइड र हाइड्रोक्साइडहरु	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
	2821.20.00	-मृत्तिका रंगहरु (अर्थकलर)	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
28.22	2822.00.00	कोवाल्ड अक्साइड र हाइड्रोक्साइडहरु; ब्यापारिक कोवाल्ड अक्साइडहरु ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
28.23	2823.00.00	टिटानियम अक्साइडहरु ।	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
28.24		लिड (शिशु) अक्साइडहरु; रातो शिशु र सुन्तला रंगको शिशु ।									
	2824.10.00	-लिड मोनोक्साइड (लिथार्ज, म्यासिकोट)	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2824.90.00	-अन्य	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
28.25		हाइड्रोजिन र हाइड्रोजाईलामिन र तिनीहरुका अप्रांगारिक लवणहरु; अन्य अप्रांगारिक भष्म; अन्य धातुका अक्साइड, हाइड्रोक्साइड र पेरोक्साइडहरु ।									
	2825.10.00	-हाइड्रोजिन र हाइड्रोजाईलामिन र तिनीहरुका अप्रांगारिक लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2825.20.00	-लिथियम अक्साइड र हाइड्रोक्साइड	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2825.30.00	-भेनेडियम अक्साइड र हाइड्रोक्साइडहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2825.40.00	-निकल अक्साइड र हाइड्रोक्साइडहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2825.50.00	-कपर अक्साइड र हाइड्रोक्साइडहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2825.60.00	-जर्मनियम अक्साइडहरु र जिर्कोनियम डाइअक्साइडहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2825.70.00	-मोलिब्डेनम अक्साइडहरु र हाइड्रोक्साइडहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2825.80.00	-एन्टिमोनी अक्साइड	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2825.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		५. अप्रांगारिक अम्लहरुका र धातुका लवण र पेरोक्सी लवणहरु (साल्ट र पेरोक्सि साल्ट) ।									
28.26		फ्ल्युओराइडहरु, फ्लुरोसिलिकेटहरु फ्ल्युरो एल्युमिनेटहरु र अन्य जटिल फ्लोरिन लवणहरु ।									
		-फ्ल्युओराइडहरु:									
	2826.12.00	--एलुमिनियमको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2826.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2826.30.00	-सोडियम हेक्साफ्लुरोआलुमिनेट	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30

		(सिन्थेटिक क्रिओलाइट)									
	2826.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
28.27		क्लोराइडहरु, क्लोराइडअक्साइडहरु र क्लोराइड हाइड्रोक्साइडहरु, ब्रोमाइडहरु र ब्रोमाइड अक्साइडहरु, आयोडाइडहरु र आयोडाइड अक्साइडहरु ।									
	2827.10.00	-एमोनियम क्लोराइड (नौसादर)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2827.20.00	-क्याल्सियम क्लोराइड	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-अन्य क्लोराइडहरु:									
	2827.31.00	--म्याग्नेसियमको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2827.32.00	--एलुमिनियमको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2827.35.00	--निकलको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2827.39.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-क्लोराइड अक्साइड र क्लोराइड हाइड्रोक्साइडहरु::									
	2827.41.00	--कपरको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2827.49.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-ब्रोमाइडहरु र ब्रोमाइड अक्साइडहरु:									
	2827.51.00	--सोडियम वा पोट्यासियमको ब्रोमाइडहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2827.59.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2827.60.00	-आयोडाइडस र आयोडाइड अक्साइडहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
28.28		हाइपोक्लोराइटहरु; ब्यापारिक क्याल्सियम हाइपोक्लोराइट; क्लोराइटहरु, हाइपोब्रोमाइटहरु ।									
	2828.10.00	-ब्यापारिक क्याल्सियम हाइपोक्लोराइट, अन्य क्याल्सियम हाइपोक्लोराइटहरु	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
	2828.90.00	-अन्य	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
28.29		क्लोरेटहरु र परक्लोरेटहरु; ब्रोमेट र परब्रोमेटहरु; आयडेटहरु र परआयोडेटहरु ।									
		-क्लोरेटस्									
	2829.11.00	--सोडियमको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2829.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2829.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
28.30		सल्फाइडहरु; रासायनिक तवरले छुट्याइएका वा नछुट्याइएका पोलिसल्फाइडहरु ।									

	2830.10.00	-सोडियम सल्फाइड	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2830.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
28.31		डाइथीयोनाइटहरू र सल्फोजाइ-लेटहरू ।									
	2831.10.00	-सोडियमको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2831.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
28.32		सल्फाइडहरू, थायोसल्फेटहरू ।									
	2832.10.00	-सोडियम सल्फाइडहरू	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2832.20.00	-अन्य सल्फाइडहरू	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2832.30.00	-थायोसल्फेटहरू	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
28.33		सल्फेटहरू, एलमहरू (फिटकिरी); पेरोक्सोसल्फेटहरू (परसल्फेट्स) ।									
		-सोडियम सल्फेटहरू :									
	2833.11.00	--डिसोडियम सल्फेट	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
	2833.19.00	--अन्य	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
		-अन्य सल्फेटहरू :									
	2833.21.00	--म्याग्नेसियमको	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
	2833.22.00	--एलुमिनियमको	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
	2833.24.00	--निकलको	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
	2833.25.00	--कपरको (निलोतुथो)	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
	2833.27.00	--वेरियमको	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
	2833.29.00	--अन्य	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
	2833.30.00	-एलमहरू (फिटकिरी)	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
	2833.40.00	-पेरोक्सोसल्फेटहरू (परसल्फेटहरू)	8.25	15			13	22.32	22.32	29.28	29.95
28.34		नाइट्राइटहरू: नाइट्रेटहरू ।									
	2834.10.00	-नाइट्राइटहरू	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-नाइट्रेटहरू :									
	2834.21.00	--पोटासियमको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2834.29.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
28.35		फोस्फिनेटहरू (हाइपोफो-स्फाइडहरू), फोस्फोनेटहरू (फोस्फाइडहरू), र फोस्फेटहरू; रासायनिक तवरले छुट्याइएको वा नछुट्याइएको पोलिफोस्फेटहरू ।									
	2835.10.00	-फोस्फिनेटहरू (हाइपोफोस्फाइड्स) र फोस्फोनेटहरू (फोस्फाइड्स)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-फोस्फेटहरू :									
	2835.22.00	--मोनो वा डाइसोडियमको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30

	2835.24.00	--पोटासियमको	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2835.25.00	--क्याल्सियम हाइड्रोजन अर्थोफोस्फेट ("डाइक्याल्सियम फोस्फेट")	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2835.26.00	--क्याल्सियमका अन्य फोस्फेटहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2835.29.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-पोलिफोस्फेटहरु :									
	2835.31.00	--सोडियम ट्राइफोस्फेट (सोडियम ट्राइपोलि-फोस्फेट)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2835.39.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
28.36		कार्बोनेटहरु; पेरोक्सोकार्बोनेटहरु (परकार्बोनेटहरु); एमोनियम कार्बोनेट भएको ब्यापारिक एमोनियम कार्बोनेट ।									
	2836.20.00	-डाइसोडियम कार्बोनेट	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2836.30.00	-सोडियम हाइड्रोजन कार्बोनेट (सोडियम बाइकार्बोनेट)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2836.40.00	-पोटासियम कार्बोनेटहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2836.50.00	-क्याल्सियम कार्बोनेट	8.25	10							
	2836.60.00	-बेरियम कार्बोनेट	6.5	10							
		-अन्य :									
	2836.91.00	--लिथियम कार्बोनेटहरु	6.5	10							
	2836.92.00	--स्ट्रोनटियम कार्बोनेट	6.5	10							
	2836.99.00	--अन्य	6.5	10							
28.37		साइनाइडहरु, साइनाइड अक्साइडहरु र जटिल साइनाइडहरु ।									
		-साइनाइडहरु र साइनाइड अक्साइडहरु:									
	2837.11.00	--सोडियमको	6.5	10							
	2837.19.00	--अन्य	6.5	10							
	2837.20.00	-जटिल साइनाइडहरु	6.5	10							
[28.38]											
28.39		सिलिकेटहरु; ब्यापारिक अल्काली मेटल सिलिकेटहरु ।									
		-सोडियमको :									
	2839.11.00	--सोडियम मेटासिलिकेटहरु ≠	8.25	15							
	2839.19.00	--अन्य	8.25	15							
	2839.90.00	-अन्य	8.25	15							

≠ स्पीलिटिङ्ग एवं डिफ्टिलेशन प्लान्ट राखी डिफ्टिल्ड फेट्टि एसिड, स्टेरिक एसिड, ग्लिसिसिन तथा सावुन उत्पादन गर्ने उद्योगले पैठारी गर्ने सोडियम सिलिकेटमा भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट हुने ।

28.40		वोरेटहरु; पेरोक्सोवोरेटहरु (परवोरेटहरु) ।									
		-डाइसोडियम टेट्रावोरेट रिफाइन्ड (छानिएको वोरेक्स)									
	2840.11.00	--एनहाइड्रस	6.5	10							
	2840.19.00	--अन्य	6.5	10							
	2840.20.00	-अन्य वोरेटहरु	6.5	10							
	2840.30.00	-पेरोक्सोवोरेटहरु (परवोरेटहरु)	6.5	10							
28.41		अक्सोमेटालिक वा पेरोक्सोमेटालिक अम्लका लवणहरु ।									
	2841.30.00	-सोडियम डाइक्रोमेट	6.5	10							
	2841.50.00	-अन्य क्रोमेटहरु र डाइक्रोमेटहरु; पेरेक्सोक्रोमेटहरु	6.5	10							
		-मैगानाइटहरु, मैग्नेटहरु र परमैग्नेटहरु :									
	2841.61.00	--पोटासियम परमैग्नेट	6.5	10							
	2841.69.00	--अन्य	6.5	10							
	2841.70.00	-मोलिब्डेट्स	6.5	10							
	2841.80.00	-टंगस्टेट्स (वोलफ्रेमेट्स)	6.5	10							
	2841.90.00	-अन्य	6.5	10							
28.42		अप्रांगारिक अम्लहरु वा पेरोक्सो एसिडहरु रासायनिक तवरले छुट्याइएको वा नछुट्याइएको, (एलुमिनोसिलिकेटहरु समेत), एजाइडहरु बाहेक ।									
	2842.10.00	-द्वय वा जटिल सिलिकेटहरु, रासायनिक तवरले छुट्याइएको वा नछुट्याइएको एलुमिनोसिलिकेटहरु समेत	6.5	10							
	2842.90.00	-अन्य	6.5	10							
		६. विविध									
28.43		अमणिभीय बहुमूल्य धातुहरु; रासायनिक तवरले परिभाषित गरेको वा नगरेको (छुट्याइएको वा नछुट्याइएको) बहुमूल्य धातुका प्रांगारिक वा अप्रांगारिक यौगिकहरु; बहुमूल्य धातुका एमलगम (पारोमिश्रित धातुहरु) ।									
	2843.10.00	-अमणिभीय (कोलाइडल) बहुमूल्य धातुहरु	6.5	10							
		-चाँदीका यौगिकहरु :									
	2843.21.00	--सिल्वर नाइट्रेट	6.5	10							
	2843.29.00	--अन्य	6.5	10							
	2843.30.00	-सुनका यौगिकहरु	6.5	10							

	2843.90.00	-अन्य यौगिकहरू; एमलगमहरू (पारोमिश्रित धातुहरू)	6.5	10							
28.44		रेडीयोधर्मी रासायनिक तत्वहरू र रेडीयोधर्मी आइसोटोपहरू-फिसाइल (चिरिने वा फटाइल (उर्वर) रासायनिक तत्वहरू र आइसोटोप्स समेत) र तिनीहरूका यौगिकहरू त्यस्तो उत्पादन समावेश भएका मिश्रण र अवशेषहरू ।									
	2844.10.00	-प्राकृतिक यूरेनियम र यसका यौगिकहरू; प्राकृतिक यूरेनियम वा प्राकृतिक यूरेनियम कम्पाउण्ड भएको एल्वायज, डिस्पर्स (सर्मेट समेत) मृत्तिका उत्पादन र मिश्रणहरू	6.5	10							
	2844.20.00	-यूरेनियम भएको यू २३५ र यसका यौगिकहरू; प्लुटोनियम र यसका यौगिकहरू; यूरेनियम भएको यू २३५ प्लुटोनियम वा यी उत्पादनका यौगिकहरू भएका एल्वायज, डिस्पर्सन (सर्मेट समेत) मृत्तिका उत्पादन र मिश्रणहरू	6.5	10							
	2844.30.00	-यूरेनियम घटाइएको यू २३५ र यसका यौगिकहरू; थोरियम र यसका यौगिकहरू; यूरेनियम घटाइएको यू २३५ थोरियम वा यी उत्पादनका यौगिकहरू भएका एल्वायज, डिस्पर्सन (सर्मेट समेत) मृत्तिका उत्पादन र मिश्रणहरू	6.5	10							
	2844.40.00	-उपशीर्षक २८४४.१०, २८४४.२० वा २८४४.३० बाहेकका रेडीयोधर्मी तत्व र आइसोटोप्स र यौगिकहरू; यी तत्वहरू, आइसोटोपहरू वा यौगिकहरू भएका एल्वायज, डिस्पर्सन (सर्मेट समेत) मृत्तिका उत्पादन र मिश्रणहरू; रेडीयोधर्मी अवशेषहरू	6.5	10							
	2844.50.00	-आणविक भट्टीहरूको निसर्जित (स्पेन्ट) नाभीकिय उत्तेजक प्रयुक्त (इराडिएटेड) इन्धन तत्वहरू (टोटा वा कार्टिज)	6.5	10							
28.45		शीर्षक २८.४४ बाहेकको आइसोटोपहरू; त्यस्ता आइसोटोपका रासायनिक तवरले परिभाषित भएका वा नभएका, अप्रौगारिक वा प्रौगारिक यौगिकहरू ।									
	2845.10.00	-भारी पानी (हेभी वाटर) (डियूटेरियम अक्साइड)	6.5	10							

	2845.90.00	-अन्य	6.5	10							
28.46		दुर्लभ मृत्तिका धातु (अर्थ मेटल) का वाइट्रियम वा स्क्वान्डियम वा ती धातुहरुका मिश्रणहरुका प्रांगारिक वा अप्रांगारिक यौगिकहरु ।									
	2846.10.00	-सेरियम यौगिकहरु	6.5	10							
	2846.90.00	-अन्य	6.5	10							
28.47	2847.00.00	यूरिया हाली ठोस बनाएको (सोलिडिफाई गरेको) वा नबनाएको हाइड्रोजन पेरोक्साइड ।	6.5	10							
28.48	2848.00.00	रासायनिक तवरले छुट्याइएको (केमिकली डिफाइण्ड) वा नछुट्याइएको फोस्फाइडहरु, फेरोफोस्फोरस बाहेक ।	6.5	10							
28.49		रासायनिक तवरले परिभाषा गरिएको वा नगरिएको (छुट्याएको वा नछुट्याएको) कार्बाइडस ।									
	2849.10.00	-क्याल्सियमको	6.5	10							
	2849.20.00	-सिलिकनको	6.5	10							
	2849.90.00	-अन्य	6.5	10							
28.5	2850.00.00	रासायनिक तवरले परिभाषित वा अपरिभाषित (छुट्याएको वा नछुट्याएको) हाइड्राइडहरु, नाइट्राइडहरु, एजाइडहरु, सिलिसाइडहरु र बोराइडहरु, शीर्षक २८.४९ को कार्बाइड यौगिक बाहेक ।	6.5	10							
[28.51]											
28.52		एमलगमहरु बाहेकका रासायनिक रूपले परिभाषित वा अपरिभाषित पारोका अप्राङ्गारिक वा प्राङ्गारिक यौगिकहरु ।									
	2852.10.00	-रासायनिक रूपले परिभाषित	6.5	10							
	2852.90.00	-अन्य	6.5	10							
28.53	2853.00.00	अन्य प्राङ्गारिक यौगिकहरु (उर्द्धपातित र संवाहनशील पानी र त्यस्तै शुद्ध पानी समेत); तरल हावा (बिरल ग्याँसहरु हटाइएका वा नहटाइएका); संपीडित(कम्प्रेस्ड) हावा; एमलगम बहुमूल्य धातुको एमलगम बाहेक ।	14.5	30							

नोट :

- दाना तथा पशुपंक्षी उद्योगहरुले पशु सेवा विभागको सिफारिसमा पैठारी गर्ने कच्चा पदार्थ तथा सहायक कच्चा पदार्थमा १ प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्ने ।
- औषधी व्यवस्था विभागको सिफारिसमा औषधी उद्योगले पैठारी गर्ने कच्चा पदार्थ, सहायक पदार्थ एवं रासायनिक पदार्थमा १ प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्ने र मू.अ. कर नलाग्ने ।

भाग-२९
प्राङ्गारिक रसायनहरु

द्रष्टव्य :

१. विषय वा प्रसंगले अर्को व्यवस्था भएकोमा बाहेक यस भागका शीर्षकहरु निम्न विषयमा लागू हुनेछन्:
- (क) अशुद्धता भए वा नभएका, रासायनिक रुपमा परिभाषित प्राङ्गारिक यौगिकहरु;
 - (ख) अशुद्धता भए वा नभएका एसोइक्लिक हाइड्रोकार्बन आइसोमरका मिश्रणहरु बाहेक (स्टेरियो आइसोमरहरु बाहेक) संतृप्त वा असंतृप्त (भाग २७); एउटै प्राङ्गारिक यौगिकको दुई वा सो भन्दा बढी आइसोमर (उस्तै र उत्तिकै तत्वहरुबाट बनेको भिन्न गुणका यौगिकहरु) को मिश्रण;
 - (ग) रासायनिक तवरले परिभाषित भए वा नभएको शीर्षकहरु २९.३६ देखि २९.३९ सम्मका उत्पादनहरु वा शर्करा ईथर (सुगर इथर्स), शर्करा एसिटल (सुगर एसिटल्स) र शर्करा इष्टर (सुगर इष्टर्स), शीर्षक २९.४० का उत्पादनहरु, वा शीर्षक २९.४१ का उत्पादनहरु;
 - (घ) माथि (क), (ख) र (ग) मा उल्लिखित उत्पादनहरु, पानीमा घुलेको;
 - (ङ) अन्य घोलकहरुमा घुलित माथि (क), (ख) वा (ग) मा उल्लिखित उत्पादनहरु सुरक्षा वा परिवहनको मात्र कारणले साधारण र आवश्यक तरीकाले घोलमा राखिएको र सो घोलले त्यस सामानलाई कुनै खास किसिमको कार्यमा प्रयोग हुने तुल्याउने नभई सामान्य प्रयोगमै आउने खालको;
 - (च) सुरक्षा (प्रिजर्भेसन) वा परिवहन (ट्रान्सपोर्ट) को लागि आवश्यक स्थिरक (स्टेबिलाइजर) (अपिण्डन (एण्टिकेकिङ्ग) कारकहरु (एजेण्ट्स) समेत) थप गरिएका माथि (क), (ख), (ग), (घ) वा (ङ) मा उल्लेख भएका उत्पादनहरु;
 - (छ) माथि (क), (ख), (ग), (घ), (ङ) वा (च) का उत्पादनहरुमा तिनीहरुलाई परिचय (चिन्न सकिने गर्न) वा सुरक्षाको लागि धूलो विरोधी पदार्थ वा रंगाउने पदार्थ वा गन्ध भएको पदार्थसंग मिसाइएको (तर मिश्रित पदार्थले उत्पादनलाई साधारण प्रयोग बाहेक विशेष किसिमको प्रयोगमा ल्याउन सकिने नबनाइएको);
 - (ज) एजोर्गको उत्पादनको लागि प्रयोग हुने, मानक शक्तिको हदसम्म पातलो पारिएको (डाइल्यूटेड) निम्नलिखित उत्पादनहरु: डाइजोनियम लवणहरु, यी लवणहरु र डाइजोटिकरण योग्य एमाइनहरु र तिनीहरुका लवणहरुलाई अनुयोजन गर्ने पदार्थहरु।
२. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :
- (क) शीर्षक १५.०४ का सामानहरु वा शीर्षक १५.२० को कच्चा (अप्रशोधित वा कूड) ग्लिसरोल;
 - (ख) इथाइल अल्कोहल (शीर्षक २२.०७ वा २२.०८);
 - (ग) मिथेन वा प्रोपेन (शीर्षक २७.११);
 - (घ) भाग २८ को द्रष्टव्य २ मा उल्लिखित कार्बनका यौगिकहरु;
 - (ङ) शीर्षक ३०.०२ को रोधक्षमता सम्बन्धी (इम्युनोलोजिकल) उत्पादनहरु;
 - (च) यूरिया (शीर्षक ३१.०२ वा ३१.०५);
 - (छ) प्राणी वा वनस्पतिमूलक रंगाउने पदार्थहरु (शीर्षक ३२.०३), कृत्रिम प्राङ्गारिक रंगहरु (कलरिङ म्याटर), प्रतिदीप्तिशील (फ्लुओरेसेन्ट) टल्काउने (ब्राइटनिङ्ग) तत्वको रुपमा वा प्रकाश उत्सर्जक (ल्यूमिनोफोरस) को रुपमा प्रयोग हुने कृत्रिम प्राङ्गारिक उत्पादनहरु (शीर्षक ३२.०४) वा खुद्रा बिक्रीको लागि आकार वा वेष्टन (प्याकिङ्ग) मा राखिएका डाइज (रंजक) रंगाउने पदार्थ (शीर्षक ३२.१२);
 - (ज) स्रावहरु (इन्जाइमहरु) (शीर्षक ३५.०७);
 - (झ) इन्धनको रुपमा प्रयोग हुने, आकारयुक्त (उदाहरणतः टेबलेट, स्टिक वा यस्तै रुपमा रहेका) मेटल्लिहाइड, हेक्सामेथाईलिन टेट्रामाइन वा यस्तै पदार्थहरु, वा ३०० घन सेन्टिमिटर भन्दा कम क्षमताको सिगरेट लाइटर वा यस्तै लाइटरमा भर्ने वा पुनः भर्न हुने तरल वा तरलीकृत ग्याँस इन्धनहरु (शीर्षक ३६.०६);

- (त्र) आगो निभाउने यन्त्र वा आगो निभाउने ग्रिनेडको टोटा (कार्तुस, चार्ज वा कार्टिज) को रुपमा राखिने उत्पादनहरू (शीर्षक ३८.१३); खुद्रा बिक्रीको लागि पुलिन्दा बनाइएका मसी मेटनेहरू (शीर्षक ३८.२४); वा
- (ट) चाक्षुष पदार्थहरू जस्तै इथालिनडायमाइन टार्टेट (शीर्षक ९०.०१) ।
३. यस भागका दुई वा दुई भन्दा बढी शीर्षकहरूमा राख्न सकिने सामानहरूलाई ती मध्ये सांख्यिक क्रममा सबभन्दा पछिल्लो शीर्षकमा वर्गीकरण गरिनेछ ।
४. शीर्षक २९.०४ देखि २९.०६, २९.०८ देखि २९.११ र २९.१३ देखि २९.२० सम्ममा पर्ने कुनै पनि सन्दर्भका ह्यालोजेनेटेड, सल्फोनेटेड, नाइट्रेटेड वा नाइट्रोसेटेड व्युत्पत्तिहरूलाई यौगिक व्युत्पत्तिहरू जस्तै सल्फोह्यालोजेनेटेड, नाइट्रोह्यालोजेनेटेड, नाइट्रोसल्फोनेटेड वा नाइट्रोसल्फोह्यालोजेनेटेड, व्युत्पत्तिहरूलाई समेत समावेश गरेको हुन्छ ।
- नाइट्रो र नाइट्रोसो समूहहरूलाई २९.२९ शीर्षकको तात्पर्यको लागि “नाइट्रोजेनेन्द्रिक” (नाइट्रोजन-फङ्सन) को रुपमा लिनु हुँदैन ।
५. शीर्षक २९.११, २९.१२, २९.१४, २९.१८ र २९.२२ का उद्देश्यका लागि “अक्सीजन फङ्सन” शब्दलाई शीर्षक २९.०५ देखि २९.२० सम्मको सन्दर्भको फङ्सन (लक्षणात्मक प्रांगारिक अक्सीजन भएका समूह) मा सीमित गरिनु पर्दछ ।
- (क) उपभाग १ देखि ७ सम्मका एसिडफङ्सन प्रांगारिक यौगिकका इष्टरहरूलाई यी उपभागहरूका प्रांगारिक यौगिकसंगसंगै यी उपभागका सांख्यिक क्रममा सबभन्दा पछिल्लो शीर्षक मा वर्गीकरण हुने यौगिकका साथ वर्गीकरण गरिनेछ ।
- (ख) इथाइल अल्कोहलका इष्टरहरूलाई उप-भाग १ देखि ७ सम्मका अम्लीय (एसिड फङ्सन) प्रांगारिक यौगिकका साथसाथै त्यही अनुरूपका अम्लीय एसिड फङ्सन) यौगिकहरूसंग वर्गीकरण गरिनेछ ।
- (ग) परिच्छेद ६ को द्रष्टव्य १ र भाग २८ को द्रष्टव्य २ को अधीनमा रही :
- (१) उपभाग क देखि ख सम्मका वा शीर्षक २९.४२ का प्रांगारिक यौगिकका एसिड-, फेनोल-वा एनोल-फङ्सन यौगिक जस्ता वा प्रांगारिक भष्म (वेस) का अप्रांगारिक लवणहरूलाई प्रांगारिक यौगिकका उपयुक्त शीर्षकमा वर्गीकरण गरिनेछ;
- (२) उपभाग क देखि ख सम्म वा शीर्षक २९.४२ अन्तर्गत पर्ने प्रांगारिक यौगिकहरू बीच निर्मित लवणलाई भष्म (वेस) वा अम्ल (फेनोल-वा एनोल-फङ्सन यौगिकहरू समेत) को लागि उपयुक्त शीर्षक हरू मध्ये सांख्यिक क्रममा सबभन्दा पछि आउने शीर्षकमा वर्गीकरण गरिनेछ; र
- (३) उपभाग ट वा शीर्षक २९.४१ मा वर्गीकरण हुने उत्पादनहरू बाहेकका समन्वयी यौगिकहरू, जुन धातु कार्बन बाहेकका संयोजित धातुलाई खण्डित गर्दा तयार हुने उपयुक्त अंश मध्ये पर्दछ, लाई भाग २९ को सांख्यिक क्रममा सबैभन्दा पछि आउने शीर्षकमा वर्गीकरण गरिने छ ।
- (घ) धातुको अल्कोहलेट्सलाई, इथानोल (शीर्षक २९.०५) बाहेक, सम्बन्धित अल्कोहलको शीर्षक अन्तर्गत वर्गीकरण गरिनेछ ।
- (ङ) कार्बोक्सिलिक अम्लहरूका हलाइडसलाई त्यही अनुरूपका अम्लहरू संगसंगै वर्गीकरण गरिनेछ ।
६. शीर्षक २९.३० र २९.३१ का यौगिकहरू त्यस्ता प्रांगारिक यौगिकहरू हुन जसका अणुहरूमा हाइड्रोजन, अक्सीजन वा नाइट्रोजनका अणुहरूका अतिरिक्त अन्य गैरधातु वा धातुहरू (जस्तै गन्धक, आर्सेनिक वा सिसा) का अणुहरू सोभै कार्बन अणुहरूका साथ संयुक्त भई समाविष्ट रहन्छन् ।
- शीर्षक २९.३० (प्रांगारिक गन्धक, यौगिकहरू) र शीर्षक २९.३१ (अन्य प्रांगारिक-अप्रांगारिक यौगिकहरू) मा सल्फोनेटेड वा ह्यालोजेनेटेड व्युत्पत्तिहरू (यौगिक व्युत्पत्तिहरू समेत) समावेश हुँदैनन् । हाइड्रोजन, अक्सीजन र नाइट्रोजनका अतिरिक्त यिनका सल्फर र ह्यालोजेनका अणुहरू सोभै कार्बनका साथ जोडिने हुन्छन् जस्तै तिनलाई सल्फोनेटेड वा ह्यालोजेनेटेड व्युत्पत्तिहरू (वा यौगिक व्युत्पत्तिहरू) को प्रकृति वा स्वभाव प्रदान गर्दछन् ।
७. शीर्षक २९.३२, २९.३३ र २९.३४ मा त्रयांगिक वलय (थ्री मेम्बर्ड रिंग) युक्त एपोक्साइडहरू, केटोन पेरोक्साइडहरू, अल्डिहाइडहरूका वा थायोअल्डिहाइडहरूका साइक्लिक पोलिमरहरू, पोलिबेसिक कार्बोजिलिक अम्ल (एसिड) का एनहाइड्राइडहरू, पोलिहाइड्रिक अल्कोहलहरूका चक्रिक (साइक्लिक) इष्टरहरू वा पोलिबेसिक एसिडहरू सहितको फेनोलहरू र पोलिबेसिक एसिड वा पोलिबेसिक एसिडका इमाइडहरू समाविष्ट छैनन् ।

यहां उल्लेख भएका फङ्गसनहरु वा साइक्लिसिड फङ्गसन बाट मात्र प्राप्त हुन आएका रिंग पोजिसन हेटेरो-एटम्स (वलयवास्थिति विषम अणु) हरु भएमा मात्र यी व्यवस्थाहरु लागू हुन्छन् ।

८. शीर्षक २९.३७ को प्रयोजनको लागि:

- (क) “हार्मोन्स” भन्ने शब्दले हार्मोन-निर्मोचक (हार्मोन-रिलिजिङ्ग) वा हार्मोन-उद्दीपक (हार्मोन-स्टिम्युलेटिङ्ग) कारकहरु (फ्याक्टर्स), हार्मोन-अवरोधक (हार्मोन-इनहिबिटर्स) तथा हार्मोन-प्रतिरोधी (हार्मोन-एन्टागोनिस्ट्स) प्रति-हार्मोन: (एण्टीहार्मोन्स) लाई समेत समावेश गर्दछ;
- (ख) मुख्यतः हार्मोनको रूपमा प्रयुक्त; भन्ने उक्ति हार्मोनका निर्गम वा व्युत्पत्ति (डेरिभेटिभ्स) तथा मुख्यतः हार्मोन सम्बन्धी प्रभाव निमित्त प्रयोग हुने संरचनात्मक अनुषंगी (स्ट्रक्चरल एनालौग्स) हरुको लागि मात्र लागू नभई यस शीर्षकका उत्पादनहरुको संश्लेषण (सिन्थेसिस) मा मुख्य रूपले प्रयोग हुने माध्यमिक (इन्टरमेडिएट्स) हरुको रूपको व्युत्पत्ति (डेरिभेटिभ्स) तथा संरचनात्मक अनुषंगी (स्ट्रक्चर एनालौग्स) हरुको हकमा समेत लागू हुन्छ ।

उपशीर्षक-द्रष्टव्य:

१. सम्बन्धित उपशीर्षकहरुको श्रृंखलामा बढी विशेषतापूर्ण ढंगबाट निर्देशित गर्ने उपशीर्षक वा “अन्य” भन्ने उपशीर्षक नभएको अवस्थामा यस भागका कुनै एक शीर्षक भित्र पर्ने रासायनिक यौगिक (वा रासायनिक यौगिकको समूह) का व्युत्पत्तिहरुलाई त्यही यौगिक (वा यौगिकको समूह) पर्ने उपशीर्षकमा वर्गीकरण गरिनेछ ।

२. यस भागको उपशीर्षकहरुमा भाग २९ को द्रष्टव्य ३ लागू हुने छैन ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
29.01		एसाइक्लिक हाइड्रोकार्बनहरु ।									
	2901.10.00	-संतृप्त गरेको (स्याचुरेटेड)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-संतृप्त नगरेको (अनस्याचुरेटेड)					13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2901.21.00	--इथिलिन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2901.22.00	--प्रोपेन (प्रोपाईलिन)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2901.23.00	--बुटेन (बुटाईलिन) र तिनका आइसोमरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2901.24.00	--बुटा-१, ३-डाइन र आइसोप्रिन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2901.29.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.02		साइक्लिक हाइड्रोकार्बन्स ।									
		-साइक्लेन्स, साइक्लिन्स र साइक्लोटेपेन्स :									
	2902.11.00	--साइक्लोहेक्जेन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2902.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2902.20.00	-बेन्जीन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2902.30.00	-टोल्यान	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-जाइलिनहरु :									
	2902.41.00	--ओ-जाइलिन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2902.42.00	--एम-जाइलिन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2902.43.00	--पी-जाइलिन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2902.44.00	--मिश्रित जाइलिन आइसोमर्स	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2902.50.00	-स्टाइरेन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30

	2902.60.00	-इथाइल बेन्जिन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2902.70.00	-क्यूमेन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2902.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.03		हाइड्रोकार्बनका ह्यालोजनीकृत व्युत्पत्तिहरू ।									
		-संतृप्त गरेको र क्लोरिनले व्याप्त गरेको एसोइक्लिक हाइड्रो-कार्बनहरूका व्युत्पत्तिहरू:									
	2903.11.00	--क्लोरोमिथेन (मिथाईल क्लोराइड) र क्लोरोइथेन (इथाइल क्लोराइड)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2903.12.00	--डाइक्लोरोमिथेन (मिथाइलिन क्लोराइड)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2903.13.00	--क्लोरोफर्म (ट्राइक्लोरोमिथेन)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2903.14.00	--कार्बन टेट्राक्लोराइड	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2903.15.00	--इथाइलिन डाइक्लोराइड (आइएसओ) (१,२-डाइक्लोरोइथेन)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2903.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-संतृप्त नगरेको, क्लोरिनले व्याप्त गरेको एसोइक्लिक हाइड्रो-कार्बनहरूका व्युत्पत्तिहरू:									
	2903.21.00	--भिनाइल क्लोराइड (क्लोरोइथाइलिन)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2903.22.00	--ट्राइक्लोरोइथाइलिन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2903.23.00	--टेट्राक्लोरोइथाइलिन (परक्लोरोइथाइलिन)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2903.29.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-फ्लोरीनेटेड, ब्रोमिनेटेड वा आयोडिनेटेड एसोइक्लिक हाइड्रोकार्बनहरूका व्युत्पत्तिहरू:									
	2903.31.00	--इथाइलिन डिब्रोमाइड (आइएसओ) (१,२-डिब्रोमोइथेन)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2903.39.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-दुई वा सोभन्दा बढी अलग अलग ह्यालोजिनहरू भएका अचक्रिक उदांगार (एसोइक्लिक हाइड्रोकार्बन्स) का ह्यालोजिनेटेड व्युत्पत्तिहरू:									
	2903.71.00	--क्लोरोडाइफ्लुओरोमिथेन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2903.72.00	--डाइक्लोरोट्राइफ्लुओरोइथेन्स	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2903.73.00	--डाइक्लोरोफ्लुओरोइथेन्स	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2903.74.00	--क्लोरोडाइफ्लुओरोइथेन्स	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2903.75.00	--डाइक्लोरोपेन्टाफ्लुओरोप्रोपेन्स	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2903.76.00	--ब्रोमोक्लोरोडाइफ्लुओरोमिथेन, ब्रोमोट्राइफ्लुओरोमिथेन र डाइब्रोमोटेट्राफ्लुओरोइथेन्स	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2903.77.00	--अन्य, फ्लोरिन र क्लोरिनका साथ मात्र ह्यालोजिन मिसाइएको (परह्यालोजिनेटेड)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2903.78.00	--ह्यालोजिन मिसाइएका (परह्यालोजिनेटेड) अन्य व्युत्पत्तिहरू (डेरिभेटिभ्स)	6.5	10							
							13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2903.79.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-साइक्लानिक, साइक्लेनिक वा साइक्लोटेपेनिक हाइड्रोकार्बनहरूका ह्यालोजेनेटेड व्युत्पत्तिहरू :									

	2903.81.00	--१,२,३,४,५,६- हेक्साक्लोरोसाइक्लोहेक्जेन (एचसीएच (आइएसओ)), लिन्डेन (आइएसओ, आइएनएन) समेत	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2903.82.00	--अल्ल्डिन (आइएसओ, क्लोरडेन (आइएसओ र हेप्टाक्लोर (आइएसओ)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2903.89.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-एरोमेटिक हाइड्रोकार्बनको ह्यालोजेनेटेड व्युत्पत्तिहरू:									
	2903.91.00	--क्लोरोबेन्जिन, अर्थो-डाइक्लोरोबेन्जिन र प्यारा- डाइक्लोरोबेन्जिन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2903.92.00	--हेक्साक्लोरोबेन्जीन (आइएसओ) र डीडीटी (आइएसओ) (क्लोफेनोटेन (आइएनएन), १,१,१-ट्राइक्लोरो-२, २-बीस (प्यारा-क्लोरोफेनिल) इथेन)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2903.99.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.04		हालोजेनेटेड भएको वा नभएको सल्फोनेटेड, नाइट्रेटेड वा नाइट्रोसेटेड हाइड्रोकार्बनका व्युत्पत्तिहरू ।					13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2904.10.00	-सल्फो समूह र तिनीहरूको लवण र इथाइल इष्टर्स भएका व्युत्पत्तिहरू	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2904.20.00	-नाइट्रो मात्र वा नाइट्रोसो समूह मात्र भएका व्युत्पत्तिहरू	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2904.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		२. अल्कोहलहरू र त्यसको ह्यालोजनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रेटीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरू ।									
29.05		अचक्रिक (एसाइक्लिक) अल्कोहल र तिनीहरूको ह्यालोजनीकृत, सल्फोजनीकृत, नाइट्रेटीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरू ।									
		-संतृप्त गरेको (स्याचुरेटेड) मोनोहाइड्रिक अल्कोहलहरू :									
	2905.11.00	--मेथानोल (मिथाइल अल्कोहल)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2905.12.00	--प्रोपेन-१-ओएल(प्रोपाइल अल्कोहल) र प्रोपेन-२- ओएल (आइसोप्रोपाइल अल्कोहल)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2905.13.00	--बुटान-१-ओएल (एन-बुटाइल अल्कोहल)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2905.14.00	--अन्य बुटानोलहरू	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2905.16.00	--ओक्टानोल (ओक्टाइल अल्कोहल) र तिनका आइसोमरहरू	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2905.17.00	--डोडेकन-१-ओएल (लाउरील अल्कोहल), हेक्साडेकन - १-ओएल (सिटाइल अल्कोहल) र अक्टाडेकन-१-ओएल (स्टियरिल अल्कोहल)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2905.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-असंतृप्त (अनस्याचुरेटेड) मोनोहाइड्रिक अल्कोहलहरू :									
	2905.22.00	--एसाइक्लिक टर्पेन अल्कोहल	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2905.29.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-डायओलहरू :									

	2905.31.00	--इथाईलिन ग्लाइकोल (इथेनडायओल)+	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2905.32.00	--प्रोपिलिन ग्लाइकोल (प्रोपेन-१,२-डायओल)	6.5	10			13X	20.35	20.35	23.85	24.30
	2905.39.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-अन्य पोलिहाइड्रिक अल्कोहलहरु :									
	2905.41.00	--२-इथाएल-२- (हाइड्रोक्सि-मिथाएल) प्रोपेन-१,३- डायओल (ट्राइमिथाइलोप्रोपेन)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2905.42.00	--पेन्टाईरिथ्रिटोल	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2905.43.00	--म्यानिटोल	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2905.44.00	--डी-ग्लुसिटोल (सर्विटोल)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2905.45.00	--ग्लिसरोल	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2905.49.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-अर्चकिक अल्कोहलका ह्यालोजनीकृत, सल्फोनिकृत, नाइट्रीकृत वा नाइट्रोसिनिकृत (नाइट्रोसेटेड) व्युत्पत्तिहरु :									
	2905.51.00	--एथक्लोरेभिनील (आइ एन एन)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2905.59.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.06		चक्रिक (साइक्लिक) अल्कोहल र तिनीहरुका ह्यालोजनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु ।									
		-चक्रिक (साइक्लानिक), साइक्लेनिक वा साइक्लोटेर्पेनिक :									
	2906.11.00	--मेन्थोल	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2906.12.00	--साइक्लो हेक्सानोल, मिथाइलसाइक्लो हेक्सानोल र डाईमिथाएलसाइक्लो हेक्सानोलहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2906.13.00	--स्टेरोलहरु र आइनोसिटोलहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2906.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-एरोमेटिक :									
	2906.21.00	--वेन्जाएल अल्कोहल	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2906.29.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		३. फेनोल, फेनोल-अल्कोहल र तिनीहरुको ह्यालोजनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु ।									
29.07		फेनोलहरु;फेनोल; अल्कोहलहरु ।									
		-मोनोफेनोलहरु :									
	2907.11.00	--फेनोल (हाइड्रोक्सिबेन्जीन) र तिनका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2907.12.00	--क्रिसोलहरु र तिनका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2907.13.00	--ओक्टाएल फेनोल, नोनायुल फेनोल र तिनका आइसोमर्स; तिनका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2907.15.00	--नाफ्थोलहरु र तिनका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2907.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-पोलिफेनोलहरु;फेनोल-अल्कोहलहरु:									

+ उद्योगले आफ्नो उत्पादनका प्रयोजनको लागि पैठारी गर्ने इथाइलिन ग्लाइकोलमा भन्सार महसुल पूर्ण छुट हुने ।

	2907.21.00	--रिसोर्सिनोल र त्यसका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2907.22.00	--हाइड्रोक्विनोन (क्विनोल) र त्यसका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2907.23.00	--४,४-आइसोप्रोपाइलिडन डाइफिनोल (विस्फेनोल ए, डाइफेनाइलोप्रोपेन) र त्यसका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2907.29.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.08		फेनोल र फेनोल अल्कोहलहरुको ह्यालोजनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु ।									
		-ह्यालोजन प्रतिस्थापक र तिनका लवणहरु मात्र भएका व्युत्पत्तिहरु:									
	2908.11.00	--पेन्टाक्लोरोफेनोल (आइएसओ)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2908.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-अन्य:									
	2908.91.00	--डिनोसेब (आइएसओ) र यसका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2908.92.00	--४,६-डाइनिट्रो-अर्थो-क्रिसोल(डिएनओसी (आइएसओ)) र यसका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2908.99.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		४. इथरहरु, अल्कोहल पेरोक्साइडहरु, इथर पेरोक्साइडहरु, केटोन पेरोक्साइडहरु, त्रयाङ्ग वलयित (थ्रि मेम्बर रिङ), इपोक्साइडहरु, एसिटलहरु र हेमिएसिटलहरु र तिनीहरु को ह्यालोजनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु ।									
29.09		रासायनिक रुपमा परिभाषित भएका वा नभएका-इथरहरु, इथर अल्कोहलहरु, इथर-फेनोलहरु, इथर-अल्कोहल फेनोलहरु, अल्कोहल पेरोक्साइडहरु, इथर पेरोक्साइडहरु, केटोन पेरोक्साइडहरु र तिनका ह्यालोजनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु ।									
		-एसाइक्लिक इथरहरु र तिनका ह्यालोजनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु :									
	2909.11.00	--डाइथाइल इथर	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2909.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2909.20.00	-साइक्लानिक, साइक्लेनिक वा साइक्लोटेर्पेनिक इथरहरु र तिनीहरुका ह्यालोजनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2909.30.00	-एरोमेटिक इथरहरु र तिनका ह्यालोजनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-इथर-अल्कोहलहरु र तिनका ह्यालोजनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु :									
	2909.41.00	--२,२-अक्सिडाइइथानोल (डाइइथाइलिन ग्लाइकोल, डाइगोल)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2909.43.00	--इथाइलिन ग्लाइकोल वा डाइइथाइलिन ग्लाइकोलको मोनोबुटाएल इथरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30

	2909.44.00	--इथिलेन ग्लाइकोल वा डाइथिलिन ग्लाइकोलको अन्य मोनोअलकाइल इथरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2909.49.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2909.50.00	-इथर-फेनोलहरु, इथर-अल्कोहल-फेनोलहरु र तिनका ह्यालोजनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2909.60.00	-अल्कोहल पेरोक्साइडहरु, इथर पेरोक्साइडहरु, केटोन पेरोक्साइडहरु र तिनीहरुका ह्यालोजनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.10		त्रयाङ्ग बलययुक्त (थ्रि मेम्बर रिङ) एपोक्साइडहरु, एपोक्सिअल्कोहलहरु, एपोक्सिफेनोलहरु र एपोक्सिइथर हरू, र तिनका ह्यालोजनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु ।									
	2910.10.00	-अक्सिरेन (इथाइलिन अक्साइड)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2910.20.00	-मिथाइलअक्सिरेन (प्रोपाइलिन अक्साइड)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2910.30.00	-१-क्लोरो-२, ३-एपोक्सिप्रोपेन (इपिक्लोरो हाइड्रिन)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2910.40.00	-डियलड्रिन (आइएसओ, आइएनएन)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2910.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.11	2911.00.00	अन्य अक्सिजनीय कार्य (फङ्सन) भएका वा नभएका एसिटलहरु र हेमिएसिटलहरु र तिनीहरुका ह्यालोजनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		५.अल्डिहाइडीय (अल्डिहाइड-फडसन) यौगिकहरु ।									
29.12		अन्य अक्सिजनीय कार्य (फङ्सन) भएका वा नभएका अल्डिहाइडहरु; अल्डिहाइडहरु को चक्रिक (साइक्लिक) पोलिमरहरु; पारा-फर्मलडिहाइड ।									
		-अन्य अक्सीजनीय कार्य (फङ्सन) नभएका एसाइक्लिक अल्डिहाइडहरु:									
	2912.11.00	--मेथानल (फर्मलडिहाइड)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2912.12.00	--इथानल (एसिटलडिहाइड)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2912.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-अन्य अक्सीजनीय कार्य (फङ्सन) नभएका चक्रिक (साइक्लिक) अल्डिहाइडहरु :									
	2912.21.00	--वेन्जलडिहाइड	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2912.29.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-एल्डीहाइड-अल्कोहलहरु, अल्डिहाइड-इथरहरु, अल्डिहाइड-फेनोलहरु र अन्य अक्सिजनीय कार्य (प्रकार्य) भएका अल्डिहाइडहरु:									
	2912.41.00	--भेनिलिन(४-हाइड्रोक्सी-३-मेथोक्सीवेन्जल-डीहाइड)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2912.42.00	--इथाई भेनिलिन (३-इथोक्सी-४-हाइड्रोक्सी वेन्जल डीहाइड)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2912.49.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2912.50.00	-अल्डिहाइडहरुको साइक्लिक (चक्रीय) पोलिमरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30

	2912.60.00	-परफर्मलडिहाइड	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.13	2913.00.00	शीर्षक २९.१२ अन्तर्गतका उत्पादनका ह्यालोजनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		६.किटोनयुक्त यौगिकहरु र क्विनोनयुक्त यौगिकहरु।									
29.14		अन्य अक्सिजनीय कार्य (फङ्गसन) भएका वा नभएका किटोनहरु र क्विनोनहरु र तिनीहरुका ह्यालोजनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु।									
		-अन्य अक्सिजनीय कार्य (फङ्गसन) नभएका अचक्रिय (एसाइक्लिक) किटोनहरु :									
	2914.11.00	--एसिटोन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2914.12.00	--वुटानोन (मिथाएल इथिलकिटोन)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2914.13.00	--४-मिथाएल पेन्टान-२-एक (मिथाएल आइसोवुटाएल किटोन)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2914.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-अन्य अक्सिजनीय कार्य (फङ्गसन) नभएका साइक्लानिक, साइक्लोनिक वा साइक्लो टर्पेनिक :									
	2914.22.00	--साइक्लोहेक्सानोन र मिथाएल साइक्लोहेक्सानोनहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2914.23.00	--आयोनोनहरु र मिथाएल आयोनोनहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2914.29.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-अन्य ओषजन कार्य (अक्सिजन फङ्गसन) नभएका सुगन्धित (एरोम्याटिक) कीटनहरु (कार्बनिक यौगिक):									
	2914.31.00	--फिनाइलएसिटोन (फिनाइनप्रोपेन २-वन)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2914.39.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2914.40.00	-कीटोन;अल्कोहल्स र कीटोन; अल्डिहाइड्स	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2914.50.00	-किटोन-फेनोलहरु र अन्य अक्सीजनीय कार्य (फङ्गसन) भएका किटोनहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-क्विनोनहरु :									
	2914.61.00	--एन्थाक्विनोन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2914.69.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2914.70.00	-ह्यालोजनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		७. कार्बोक्सिलिक अम्ल र तिनका एनहाइड्राइड, हलाइड, पेरोक्साइडहरु र पेरोक्सिएसिडहरु र तिनका ह्यालोजनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु।									
29.15		संतृप्त (स्याचुरेटेड) एसाइक्लिक मोनो-कार्बोक्सिलिक अम्लहरु र तिनका एनहाइड्राइडहरु, हलाइडहरु, पेरोक्साइडहरु र पेरोक्सी अम्लहरु; तिनका ह्यालोजनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु।									
		-फर्मिक अम्ल र यसका लवण र इष्टरहरु:									
	2915.11.00	--फर्मिक अम्ल	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30

	2915.12.00	--फर्मिक एसिडका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2915.13.00	--फर्मिक एसिडका इस्टरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-एसिटिक एसिड र यसका लवणहरु; एसिटिक एनहाइड्राइड :									
	2915.21.00	--एसिटिक अम्ल	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2915.24.00	--एसिटिक एनहाइड्राइड	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2915.29.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-एसिटिक अम्लका इस्टरहरु :					13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2915.31.00	--इथाइल एसिटेट	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2915.32.00	--भिनाइल एसिटेट	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2915.33.00	--एन-बुटाएल एसिटेट	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2915.36.00	--डिनोसेब (आइएसओ) एसिटेट	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2915.39.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2915.40.00	-मोनो-, डाइ- वा ट्राइक्लोरो एसिटिक अम्लहरु, तिनका लवण र इस्टरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2915.50.00	-प्रोपियोनिक अम्ल (एसिड), यसका लवण र इस्टरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2915.60.00	-बुटानोइक एसिड्स, पेन्टानोइक एसिड्स, तिनका लवणहरु (साल्ट्स) तथा इस्टरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2915.70.00	-पारमिटिक एसिड, स्टियरिक एसिड, तिनका लवण र इस्टरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2915.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.16		असंतृप्त अचक्रिक (एसाइक्लिक) मोनो-कार्बोक्सिलिक अम्लहरु, चक्रिक (साइक्लिक) मोनोकार्बोक्सिलिक अम्लहरु र तिनका एनहाइड्राइडहरु, हलाइडहरु, पेरोक्साइडहरु र पेरोक्सी अम्लहरु; तिनका ह्यालोजनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु ।									
		-असंतृप्त एसाइक्लिक मोनो-कार्बोक्सिलिक अम्लहरु, तिनका एनहाइड्राइडहरु, हलाइडहरु, पेरोक्साइडहरु, र पेरोक्सी एसिडहरु र तिनका व्युत्पत्तिहरु									
	2916.11.00	--एक्रिलिक अम्ल र यसका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2916.12.00	--एक्रिलिक अम्लका इस्टरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2916.13.00	--मेथाक्रिलिक अम्ल र यसका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2916.14.00	--मेथाक्रिलिक अम्लका इस्टरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2916.15.00	--ओलिइक, लिनोलिइक वा लिनोलिनिक अम्लहरु, तिनका लवणहरु र इस्टरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2916.16.00	--विनापाक्रिल (आइएसओ)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2916.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2916.20.00	-साइक्लानिक, साइक्लेनिक वा साइक्लो -टर्पेनिक मोनोकार्बोक्सिलिक अम्लहरु, तिनीहरुका एनहाइड्रिडहरु, हलईडहरु, पेरोक्साइडहरु, पेरोक्सी अम्लहरु र तिनका व्युत्पत्तिहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30

		-एरोमेटिक मोनोकार्बोक्सिलिक अम्लहरु, तिनका एनहाइड्रेडहरु, हलाईडहरु, पेरोक्साइडहरु, पेरोक्सी अम्लहरु र तिनका व्युत्पत्तिहरु:									
	2916.31.00	--वेन्जोइक अम्ल, यसका लवण र इष्टरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2916.32.00	--वेन्जोइल पेरोक्साइड र वेन्जोइल क्लोराइड	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2916.34.00	--फिनाइलएसिटिक अम्ल (एसिड) र यसका लवणहरु (साल्ट्स)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2916.39.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.17		पोलिकार्वोक्सिलिक अम्ल (धेरै कार्वोक्सिल समूह भएको) हरू तिनका एनहाइड्राइडहरु, हलाइडहरु, पेरोक्साइडहरु, पेरोक्सी अम्लहरु; तिनका ह्यालोजनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु।									
		-एसाइक्लिक पोलिकार्वोक्सिलिक अम्लहरु, तिनका एनहाइड्राइडहरु, हलाइडहरु, पेरोक्साइडहरु र पेरोक्सी अम्लहरु र तिनका व्युत्पत्तिहरु:									
	2917.11.00	--अक्जालिक अम्ल, यसका लवणहरु र इष्टरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2917.12.00	--एडिपिक अम्ल, यसका लवणहरु र इष्टरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2917.13.00	--एजेलेक, सिवासिक अम्ल, तिनका लवणहरु र इष्टरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2917.14.00	--मेलइक एनहाइड्राइड	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2917.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2917.20.00	-साइक्लानिक, साइक्लेनिक वा साइक्लो-टर्पेनिक पोलिकार्वोक्सिलिक अम्लहरु, तिनीहरुका एनहाइड्रेडहरु, हलाईडहरु, पेरोक्साइडहरु, पेरोक्सी अम्लहरु र तिनका व्युत्पत्तिहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-एरोमेटिक पोलिकार्वोक्सिलिक अम्लहरु, तिनका एनहाइड्रेडहरु, हलाईडहरु, पेरोक्साइडहरु, पेरोक्सी अम्लहरु र तिनका व्युत्पत्तिहरु:									
	2917.32.00	--डाइओक्टाइल अर्थोथ्यालेटहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2917.33.00	--डाइनोनायल वा डाइडिकाइल अर्थोथ्यालेटहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2917.34.00	--अर्थोथ्यालेट अम्लका अन्य इष्टरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2917.35.00	--थायलिक एनहाइड्राइड	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2917.36.00	--टेरीथायलिक अम्ल र यसका लवणहरु +	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2917.37.00	--डाइमिथायल टेरीथायलेट	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2917.39.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.18		अतिरिक्त अक्सीजनीय कार्य (फङ्गसन) भएका कार्वोक्सीलिक अम्लहरु र तिनका एनहाइड्रेडहरु, हलाइडहरु, पेरोक्साइडहरु र पेरोक्सी अम्लहरु; तिनका ह्यालोजनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रीकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु।									
		-अल्कोहल कार्य (फङ्गसन) भएको तर अक्सीजनीय कार्य (फङ्गसन) नभएको कार्वोक्सीलिक अम्ल, तिनका एनहाइड्रेडहरु, हलाइडहरु, पेरोक्साइडहरु, पेरोक्सी अम्लहरु र तिनका व्युत्पत्तिहरु:									

+ उद्योगले आफ्नो उत्पादनका प्रयोजनको लागि पैठारी गर्ने टेरिप्याथेलिक एसिड र यस्का लवणहरुमा भन्सार महसुल पूर्ण छुट हुने।

	2918.11.00	--न्याक्तिक अम्ल, यसका लवण र इष्टरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2918.12.00	--टार्टरिक अम्ल	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2918.13.00	--टार्टरिक अम्लका लवणहरु र इष्टरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2918.14.00	--साइट्रिक अम्ल	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2918.15.00	--साइट्रिक अम्लका लवणहरु र इष्टरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2918.16.00	--ग्लुकोनिक अम्ल, यसका लवण र इष्टरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2918.18.00	--क्लोरोवेन्जिलेट (आइएसओ)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2918.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-फेनोलीय कार्य (फइसन) भएका तर अन्य अक्सीजनीय कार्य (फइसन) नभएका कार्बोक्सीलिक अम्लहरु, तिनका एनहाइड्रिडहरु, हलाइडहरु, पेरोक्साइड, पेरोक्सी अम्लहरु र तिनका व्युत्पत्तिहरु:									
	2918.21.00	--स्यालिसाइक्लिक अम्ल र यसका लवण	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2918.22.00	--ओ-एसिटाइलस्यालिसाइक्लिक अम्ल, यसका लवणहरु र इष्टरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2918.23.00	--स्यालिसाइक्लिक अम्ल र तिनका लवणहरुका अन्य इष्टरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2918.29.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2918.30.00	-अल्डिहाइड वा केटोन कार्य (फइसन) भएका तर अन्य अक्सीजनीय कार्य (फइसन) नभएका कार्बोक्सीलिक अम्लहरु, तिनका एनहाइड्रिडहरु, हलाइडहरु, पेरोक्साइडहरु, पेरोक्सी अम्लहरु र तिनका व्युत्पत्तिहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-अन्य:									
	2918.91.00	--२,४,५-टी (आइएसओ) (२,४,५-टीक्लोरोफेनोक्सीएसिटिक अम्ल), यसका लवणहरु इष्टरहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2918.99.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		८. धात्वेतर (नन्-मेटल्स) का अप्रोगारिक अम्लका प्रलवण (इष्टर्स) हरु र तिनका लवण (साल्ट्स) हरु, र तिनका ह्यालोजेनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रेटिकृत (नाइट्रेटेड) वा नाइट्रोसोनीकृत (नाइट्रोसोनेड) व्युत्पत्तिहरु।									
29.19		फोस्फोरिक इष्टरहरु र तिनका लवणहरु, ल्याक्टोफोस्फेटहरु समेत; तिनका ह्यालोजेनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रेटिकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु।					13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2919.10.00	-ट्रिस (२,३-डिब्रोमोप्रोपाइल) फोस्फेट	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2919.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.20		धात्वेतर (नन्-मेटल्स) का अप्रोगारिक अम्लका प्रलवण (इष्टर्स) हरु (हाइड्रोजन हलाइड्स का इष्टरहरु बाहेक) र तिनका लवणहरु (साल्ट्स); तिनका ह्यालोजेनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रेटिकृत वा नाइट्रोसोनीकृत व्युत्पत्तिहरु।									
		-थायोफोस्फेरिक इष्टरहरु (फोस्फोरोथायोटहरु) र तिनका लवणहरु; तिनका ह्यालोजेनीकृत, सल्फोनीकृत, नाइट्रेटिकृत वा नाइट्रोसोनीकृत									

		ब्यूत्पत्तिहरु:									
	2920.11.00	--पाराथियन (आइएसओ) र पाराथियन-मिथाइल (आइएसओ) (मिथाइल-प्याराथियन)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2920.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2920.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		९. नाइट्रोजन कार्य (फइसन) यौगिकहरु ।									
29.21		एमाइन(कार्य (फइसन) यौगिकहरु ।									
		-एसाइक्लिक मोनोएमाईनहरु र तिनका ब्यूत्पत्ति; तिनका लवणहरु :									
	2921.11.00	--मिथाइल एमाइन, डाई-वा ट्राईमिथाइल एमाइन र तिनका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2921.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-एसाइक्लिक (अचक्रिक) पोली एमाइनहरु र तिनका ब्यूत्पत्तिहरु; तिनका लवणहरु :									
	2921.21.00	--इथाइलिन डाइएमाईन र यसका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2921.22.00	--हेक्सामिथाइलिन डाइअमाईन र यसका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2921.29.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2921.30.00	-साइक्लानिक, साइक्लेनिक वा साइक्लो-टर्पेनिक मोनो-वा पोलिअमाईनहरु र तिनका ब्यूत्पत्तिहरु; तिनका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-एरोमेटिक मोनोअमाईनहरु र तिनका ब्यूत्पत्तिहरु; तिनका लवणहरु :									
	2921.41.00	--एनिलिन र यसका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2921.42.00	--एनिलिन ब्यूत्पत्तिहरु र तिनका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2921.43.00	--टोलुईडाइनहरु र तिनका ब्यूत्पत्तिहरु; तिनीहरुका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2921.44.00	--डाइफिनाइल एमाइन र यसका ब्यूत्पत्तिहरु; तिनीहरुका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2921.45.00	--१-नाफ्थाएलामाइन(अल्फानाफ्थाएलामाईन) २-नाफ्थाएलामाईन (विटा-नाफ्थाएलामाईन) र तिनका ब्यूत्पत्तिहरु; तिनका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2921.46.00	--एमफेटामाईन (आइ एन एन) बेन्जफेटामाईन (आइ एन एन), डेक्स एमफेटामाईन (आइ एन एन), एटिल एमफेटामाईन (आइ एन एन), फेन्थ्यामफेमिन(आइ एन एन), लेफेटामाईन (आइ एन एन), लेवामफेटामाईन (आइ एन एन), मेफेनोरेक्स (आइ एन एन) र फेण्टरमाईन (आइ एन एन); तिनका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2921.49.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-एरोमेटिक पोलीअमाईनहरु र तिनका ब्यूत्पत्तिहरु; तिनका लवणहरु:									
	2921.51.00	--ओ-,एम-, पी-फिनाईलिन डाइअमाईन, डाईएमिनो; टोलुनहरु र तिनका ब्यूत्पत्तिहरु; तिनका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2921.59.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.22		अक्सीजनीय कार्य (फइसन) का एमिनो-यौगिकहरु ।									

		-एमिनो अलकोहलहरु, एक भन्दा बढी खाले ओषजन क्रिया (अक्सिजन फङ्सन) भएका बाहेक, तिनका इथर र इष्टरहरु; तिनका लवणहरु :									
	2922.11.00	--मोनोइथानोल एमाईन र यसका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2922.12.00	--डाइइथानोल एमाईल र यसका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2922.13.00	--ट्राइइथानोल एमाईल र यसका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2922.14.00	--डेक्स्ट्रोप्रोपोक्षीफिन (आइ एन एन) र यसका लवणहरु (साल्ट्स)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2922.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-एकभन्दा बढी किसिमका ओषजन क्रिया (अक्सिजन फङ्सन) हुने खाले बाहेकका, एमिनो-नाफथोल्स र अन्य एमिनो फिनोलहरु, तिनका इथरहरु र इष्टरहरु; तिनका लवणहरु (साल्ट्स) :									
	2922.21.00	--एमिनोहाइड्रोक्सीनाफथेलिन सल्फोनिक अम्ल र तिनका लवणहरु	6.5	10							
	2922.29.00	--अन्य	6.5	10							
		-एक भन्दा बढी किसिमका ओषजन क्रिया (अक्सिजन फङ्सन) हुने खालका बाहेकका, एमिनो-अल्डीहाइड्स, एमिनो-किटोन्स तथा एमिनो-क्विनोन्स; तिनका लवणहरु (साल्ट्स) :									
	2922.31.00	--एमफेप्रामोन (आइ एन एन), मेथाडोन (आइ एन एन), र नौरमेथाडोन (आइ एन एन); तिनका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2922.39.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-एक भन्दा बढी किसिमका ओषजन क्रिया (अक्सिजन फङ्सन) हुने खाले बाहेकका एमिनो अम्लहरु, र तिनका प्रलवण (इष्टर्स) हरू, तिनका लवणहरु :									
	2922.41.00	--लाइजिन र यसका इष्टरहरु; त्यसका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2922.42.00	--ग्लुटामिक अम्ल र यसका लवणहरु	6.5	20			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2922.43.00	--अन्थ्रानिलिक अम्ल र यसका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2922.44.00	--टिलिडाइन (आइ एन एन) र यसका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2922.49.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2922.50.00	-एमिनो- अल्कोहल- फेनोलहरु, एमिनो-अम्ल-फेनोलहरु र अक्सीजनीय कार्य (फङ्सन) भएका अन्य एमिने-यौगिकहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.23		चतुष्क तिक्रातु लवणहरु (क्वाटर्नरी एमोनियम साल्ट्स) र उद्जारेय (हाइड्रोक्साइड्स) हरू, लेसिथिन्स तथा अन्य फोस्फोएमिनो लिपिड्स, रासायनिक तवरले परिभाषित भएको वा नभएको ।									
	2923.10.00	-चोलिन र यसका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2923.20.00	-लेसिथिन्स र अन्य फोस्फो एमिनोलिपिडहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2923.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.24		कार्बोक्सीएमाइड; कार्य (फङ्सन) युक्त यौगिकहरु; कार्बोनिक अम्लका एमाइड-कार्य (फङ्सन) युक्त यौगिकहरु ।									
		-अचक्रिक (एसाइक्लिक) एमाइड्स (अचक्रिक									

		कार्बामेटहरू समेत) तथा तिनका व्युत्पत्तिहरू; तिनका लवणहरू (साल्ट्स) :									
	2924.11.00	--मेप्रोवामेट (आइ एन एन)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2924.12.00	--फ्लुरोएसेटामाइड (आइएसओ), मोनोक्रोटोपस (आइएसओ) र फोस्फामाइडन (आइएसओ)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2924.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-साइक्लिक (चक्रिक) एमाइडहरू (साइक्लिक कार्बामेटहरू समेत) र तिनका व्युत्पत्तिहरू; तिनका लवणहरू:									
	2924.21.00	--यूरेइन र तिनका व्युत्पत्तिहरू; तिनका लवणहरू	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2924.23.00	--२; एसिटामिडोबेन्जोइक एसिड (एन-एसिटायलएन्थ्रानिलिक एसिड) र यसका लवणहरू	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2924.24.00	--इथिनामेट (आइ एन एन)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2924.29.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.25		कार्बोक्सीइमाइड(कार्य (फङ्सन) युक्त-यौगिकहरू स्याकरिन र यसका लवणहरू समेत) र इमाइन कार्य (फङ्सन) युक्त यौगिकहरू ।									
		-इमाइड र तिनका व्युत्पत्तिहरू; तिनका लवणहरू :									
	2925.11.00	--स्याकरिन र यसका लवणहरू	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2925.12.00	--ग्लुटेथिमाइड (आइ एन एन)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2925.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-इमाइनहरू र तिनका व्युत्पत्तिहरू; तिनका लवणहरू:									
	2925.21.00	--क्लोडिमेफर्म (आइएसओ)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2925.29.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.26		नाइट्राइल; कार्य (फङ्सन) युक्त यौगिकहरू ।									
	2926.10.00	-एक्रिलोनाइट्राइल	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2926.20.00	-१-साइनोगुवानिडाइन(डाइसायानडायामाइड)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2926.30.00	-फेनप्रोपोरेक्स (आइ एन एन) र यसका लवणहरू; मेथाडोन (आइ एन एन) इण्टरमेडिएट (४-सायनो-२-डाइमिथाइलएमिनो -४, ४-डाइफेनाइल बुटेन)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2926.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.27	2927.00.00	डाइएजो-एजो-वा एजोक्सी-यौगिकहरू ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.28	2928.00.00	हाइड्राजिन वा हाइड्रोक्सिलामिनका प्राङ्गारिक व्युत्पत्तिहरू ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.29		अन्य नाइट्रोजन कार्य (फङ्सन) युक्त यौगिकहरू ।									
	2929.10.00	-आसोसाइनेटहरू	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2929.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		१०. प्राङ्गारिक-अप्राङ्गारिक यौगिकहरू, विषम चक्रवत (हेटेरोसाइक्लिक) यौगिकहरू, न्यूक्लिक अम्लहरू र तिनका लवणहरू र सल्फोनामाइडहरू ।									
29.30		प्राङ्गारिक-गन्धक यौगिकहरू ।									
	2930.20.00	-थायोकार्बानेटहरू र डाइथायोकार्बानेटहरू	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2930.30.00	-थियूरम मोनो-, डाइ-अथवा टेट्रासल्फाइडहरू	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30

	2930.40.00	-मेथियोनिन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2930.50.00	-क्याप्ताफोल (आइएसओ) र मेथामाइडोफोस (आइएसओ)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2930.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.31		अन्य प्रांगारिक-अप्रांगारिक (अर्गानो-इनअर्गानिक) यौगिकहरू									
	2931.10.00	-टेट्रामिथाइल लिड (शिशा) र टेट्राइथाइल लिड	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2931.20.00	-ट्राइबुटाइलिन यौगिकहरू	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2931.90.00	-अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.32		अक्सीजन हेटरोएटमहरू मात्र भएका विषम चक्रवत (हेटरोसाइक्लिक) यौगिकहरू ।									
		-बनावटमा हाइड्रोजनेटेड भएको वा नभएको अनफ्यूज्ड फुरान रिड (वलय) मिलाइएका यौगिकहरू:									
	2932.11.00	--टेट्राहाइड्रोफुरान	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2932.12.00	--२-फुरालडिहाइड(फुर्फुरालडिहाइड)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2932.13.00	--फरफुरील अल्कोहल र टेट्राहाइड्रो फरफुरील अल्कोहल	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2932.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2932.20.00	-ल्याक्टोनहरू	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-अन्य :									
	2932.91.00	--आइसोस्याफ्रोज	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2932.92.00	--१; (१,३; बेन्जोडाईआक्जोल; ५; वाइ एल) प्रोपान; २; वन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2932.93.00	--पाइपेरोनल	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2932.94.00	--स्याफ्रोल	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2932.95.00	--टेट्राहाइड्रोक्वानाविनोल्स (सम्पूर्ण सम अवयवीहरू: आइसोमर्स)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2932.99.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.33		नाइट्रोजन हेटरो; एटम (हरू) मात्र भएका हेटरोसाइक्लिक यौगिकहरू (कम्पाउण्डस्) ।									
		-बनावटमा हाइड्रोजनेटेड भएको वा नभएको अनफ्यूज्ड पाइराजोल रिड भएका यौगिकहरू :									
	2933.11.00	--फेनाजोन (एन्टिपाइरिन) र यसका व्युत्पत्तिहरू	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2933.19.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-बनावटमा हाइड्रोजनेटेड भएको वा नभएको अनफ्यूज्ड इमिडाजोल यौगिकहरू :									
	2933.21.00	--हाइडान्टोइन र यसका व्युत्पत्तिहरू	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2933.29.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-बनावटमा हाइड्रोजनेटेड भएको वा नभएको अनफ्यूज्ड पाइरीडीन रिड मिलाइएको यौगिकहरू									
	2933.31.00	--पाइरिडीन र यसका लवणहरू	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2933.32.00	--पिपराइडिन र यसका लवणहरू (साल्ट्स)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2933.33.00	--अलफेण्टानिल (आइ एन एन), अनिलेराइडिन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30

		(आइ एन एन), बेजिट्रामाइड (आइ एन एन), ब्रोमाजेपाम (आइ एन एन), डाईफेनोक्सिन (आइ एन एन), डाइफेनोक्जिलेट (आइ एन एन), डाइपिपानोन (आइ एन एन), फेण्टानिल (आइ एन एन), केटोवीमाइडोन (आइ एन एन), मिथाइलफेनिडेट (आइ एन एन), पेन्टाजोसिन (आइ एन एन) पेथीडाइन (आइ एन एन), पेथीडाइन (आइ एन एन) इण्टरमेडियट ए, फेनसाइक्लडाइन (आइ एन एन) (पि सि पी), फेनोपेरिडीन (आइ एन एन), पिप्राडोल (आइ एन एन), पिरिट्रामाइड (आइ एन एन), प्रोपिरम (आइ एन एन) र ट्राईमेपेरीडिन (आइ एन एन); तिनका लवणहरु (साल्ट्स)									
	2933.39.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-क्विनोलिन वा आइसोक्विनोलिन वृत्त प्रणाली (रिङ सिस्टम) (उद्जनीकृत: हाइड्रोजनेटेड भए वा नभएको) संरचना (स्ट्रक्चर) मा समाविष्ट भएको यौगिकहरु (कम्पाउण्ड्स), यस भन्दा बढी संगलित नभएको(नोट फर्दर फ्यूज्ड):									
	2933.41.00	--लेवोर्फानोल (आइ एन एन) र यसका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2933.49.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-पाइरिमिडाइन चक्र (उद्जनीकृत (हाइड्रोजनेटेड) भएका वा नभएका) वा संरचनामा पिप्राजित चक्र भएका यौगिकहरु :									
	2933.52.00	--म्यालोनिलूरिया (बार्विचुरिक अम्ल) र यसका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2933.53.00	--अलोबार्बिटल (आइ एन एन), एमोबार्बिटल (आइ एन एन), बार्बिटल (आइ एन एन), व्यूटालबिटल (आइ एन एन), व्यूटोबार्बिटल, साइक्लोबार्बिटल (आइएनएन), मिथाइलफेनो-बार्बिटल (आइ एन एन), पेण्टोबार्बिटल (आइ एन एन), फेनोबार्बिटल (आइ एन एन), सेकबुटाबार्बिटल (आइ एन एन), सेकोबार्बिटल(आइ एन एन), भिनाइलबिटल (आइ एन एन); तिनका लवणहरु (साल्ट्स)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2933.54.00	--म्यालोनिलूरिया (बार्विचुरिक अम्ल) का अन्य निर्गम वा व्युत्पत्तिहरु (डेरिभेटिभ्स); तिनका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2933.55.00	--लोप्राजोलम (आइ एन एन), मेकलोक्वालोन (आइ एन एन), मेथाक्वालोन (आइ एन एन) र जाईपेपरोल (आइ एन एन); यसका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2933.59.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-वनावटमा हाइड्रोजेनेटेड भएको वा नभएको अनफ्यूज्ड ट्राईएजाइन रिड मिलाइएका यौगिकहरु									
	2933.61.00	--मेलामाइन	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2933.69.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-ल्याक्टामहरु :									
	2933.71.00	--६ हेक्सानेलाक्टम(इप्सीलोन-काप्रोलाक्टम)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2933.72.00	--क्लोबाजाम (आइ एन एन) र मेथीप्राइलोन (आइ एन एन)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2933.79.00	--अन्य लाक्टमहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30

		-अन्य :									
	2933.91.00	--अलप्राजोलम (आइ एन एन), क्यामाजेपम(आइ एन एन), क्लोरडायाजिपोक्साइड (आइ एन एन), क्लोनाजेपम (आइ एन एन), क्लोराजिपेट, डिलोराजेपम (आइ एन एन) डायाजेपम (आइ एन एन), इष्टाजोलम (आइ एन एन), इथाईल लोफलाजिपेट (आइ एन एन), फ्लूडायाजिपम (आइ एन एन), फ्लूनाइट्राजिपम (आइ एन एन), फ्लूराजिपम (आइ एन एन), ह्लाजिपम (आइ एन एन), लोराजिपम (आइ एन एन), लोरमेटाजिपम (आइ एन एन), माजिनडोल (आइ एन एन), मेडाजिपम (आइ एन एन), मिडाजोलम (आइ एन एन), निमेटाजिपम (आइ एन एन), नाइट्राजिपम (आइ एन एन), नोर्डाजिपन (आइ एन एन), ओक्साजिपम (आइ एन एन), पाइनाजिपम (आइ एन एन), प्राजिपम (आइ एन एन), पाइरोवालेरोन (आइ एन एन), टेमाजिपाम (आइ एन एन), टेट्राजिपम (आइ एन एन) र ट्रायाजोलम (आइ एन एन); यिनका लवणहरु (साल्ट्स)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2933.99.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.34		रासायनिक तवरले परिभाषित भए वा नभएको, नाभिकीय अम्लहरु (न्यूक्लिइक एसिड्स) र तिनका लवणहरु; अन्य विषम चाक्रिक यौगिकहरु (हेटेरोसाइक्लिक कम्पाउण्ड्स) ।									
	2934.10.00	-वनावटमा हाइड्रोजेनेटेड भएको वा नभएको अनफ्यूज्ड थायोजोल रिङ मिलाइएका यौगिकहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2934.20.00	-संरचनामा (इन द स्ट्रक्चर) वेन्जोथायोजोलको वृत्तप्रणाली (रिङ सिस्टम) भएका यौगिकहरु (कम्पाउण्ड्स) (उद्जनीकृत वा हाइड्रोजेनेटेड भए वा नभएको), यस भन्दा बढी (फर्दर) संगलित नभएको (नौट फ्यूज्ड)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2934.30.00	-संरचनामा फेनोथायोजिनको वृत्त प्रणाली (रिङ सिस्टम) भएका यौगिकहरु (कम्पाउण्ड्स) (उद्जनीकृत (हाइड्रोजेनेटेड) भए वा नभएको), यस भन्दा बढी संगलित नभएको (नौट फ्यूज्ड)	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		-अन्य :									
	2934.91.00	--एमिनोरेक्स (आइ एन एन), ब्रोटाइजोलम (आइ एन एन), क्लोटियाजेपम (आइ एन एन), क्लोक्साजोलम (आइ एन एन), डेक्स्ट्रोमोरामाईड (आइ एन एन), ह्यालोक्साजोलम (आइ एन एन), केटाजोलम (आइ एन एन), मेसोकार्ब (आइ एन एन), ओक्साजोलम (आइ एन एन), पेमोलाइन (आइ एन एन), फेनडाइमेट्राजिन (आइ एन एन), फेनमेट्राजिन (आइ एन एन) र सुफेन्टानिल (आइ एन एन) तिनका लवणहरु	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
	2934.99.00	--अन्य	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
29.35	2935.00.00	सल्फोनामाइडहरु ।	6.5	10			13	20.35	20.35	23.85	24.30
		११. प्रोभिटामिनहरु, भिटामिनहरु र हार्मोनहरु									
29.36		प्रोभिटामिनहरु, भिटामिनहरु, प्राकृतिक वा संश्लेषणद्वारा पुनःनिर्मित (प्राकृतिक समाहरण									

		समेत) भिटामिनको रुपमा प्राथमिक तवरले प्रयोग गरिने तिनीहरूका ब्युत्पत्तिहरू र तिनका अन्तरमिश्रणहरू (कुनै घोलमा भएका वा नभएका)।									
		-भिटामिन र यसका ब्युत्पत्तिहरू, अमिश्रित:									
	2936.21.00	--भिटामिन ए र तिनका ब्युत्पत्तिहरू	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2936.22.00	--भिटामिन बी१ र तिनका ब्युत्पत्तिहरू	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2936.23.00	--भिटामिन बी२ र तिनका ब्युत्पत्तिहरू	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2936.24.00	--डी; वा डीएल; पान्थोथेनिक अम्ल (भिटामिन बी ३ वा भिटामिन बी ५) र यसका ब्युत्पत्तिहरू	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2936.25.00	--भिटामिन बी ६ र यसका ब्युत्पत्तिहरू	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2936.26.00	--भिटामिन बी १२ र यसका ब्युत्पत्तिहरू	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2936.27.00	--भिटामिन सी र यसका ब्युत्पत्तिहरू	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2936.28.00	--भिटामिन ड र यसका ब्युत्पत्तिहरू	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2936.29.00	--अन्य भिटामिन र यसका ब्युत्पत्तिहरू	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2936.90.00	-अन्य, प्राकृतिक सार समेत	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
29.37*		हारमोनहरू, प्रोस्टाग्लान्डिनहरू, थ्रोम्बोक्सेनहरू र ल्यूकोट्राइनहरू, प्राकृतिक वा संश्लेषण (सिन्थेसिसद्वारा पुननिर्मित; मुख्यतः हारमोनको रुपमा प्रयोग गरिने, तिनका निर्गम (डेरिभेटिभ्स)हरू तथा संरचनात्मक अनुषंगी (एनालोग्स) हरू, श्रृंखलावद्ध रुपमा आपरिवर्तित (चेन मोडिफाइड) पोलिपेप्टाइडहरू समेत ।									
		-पोलिपेप्टाइड हारमोनहरू, प्रोटीन हारमोनहरू र ग्लाइकोप्रोटीन हारमोनहरू, तिनका निर्गमहरू (डेरिभेटिभ्स) तथा संरचनात्मक अनुषंगीहरू :									
	2937.11.00	--सोमाटोट्रोपिन, यसका निर्गमहरू(डेरिभेटिभ्स) तथा संरचनात्मक अनुषंगीहरू (एनालोग्स)	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2937.12.00	--इनसुलिन तथा यसको लवण	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2937.19.00	--अन्य	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
		-स्टेरोइडल हारमोनहरू, तिनका निर्गमहरू (डेरिभेटिभ्स) तथा संरचनात्मक अनुषंगीहरू :									
	2937.21.00	--कोर्टिजोन, हाइड्रोकोर्टिजोन, प्रेडनिसोन (डिहाइड्रो कोर्टिजोन) तथा प्रेडनिजोलोन (डिहाइड्रोहाइड्रो कोर्टिजोन)	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2937.22.00	--कोर्टिकोस्टेरोइडल हारमोनहरूका ह्यालोजनीकृत (ह्यालोजीनेटेड) निर्गमहरू (डेरिभेटिभ्स)	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2937.23.00	--वोइस्ट्रोजेनहरू तथा प्रोजेस्टोजेनहरू	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2937.29.00	--अन्य	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2937.50.00	-प्रोस्टाग्लान्डिनहरू, थ्रोम्बोक्सेनहरू र ल्यूकोट्राइनहरू, तिनका निर्गमहरू तथा संरचनात्मक अनुषंगीहरू (एनालोग्स)	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2937.90.00	-अन्य	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
		१२. प्राकृतिक वा कृत्रिम तरीकाले (संश्लेषणद्वारा) पुनःनिर्मित ग्लाइकोसाइडहरू र									

- दर्ता भएका मत्स्य फर्महरूले मत्स्य प्रजननका लागि आवश्यक हार्मोन पैठारी गरेमा भन्सार महसुल पूर्ण छुट हुने ।

		वानस्पतीय उपक्षारहरु र तिनका लवणहरु, इथरहरु, इष्टरहरु र अन्य व्युत्पत्तिहरु ।									
29.38		प्राकृतिक वा कृत्रिम तरीकाले पुनःनिर्मित ग्लाइकोसाइडहरु, तिनका लवणहरु, इथरहरु, इष्टरहरु र अन्य व्युत्पत्तिहरु ।									
	2938.10.00	-रुटोसाइड (रुटिन) र यसका व्युत्पत्तिहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2938.90.00	-अन्य	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
29.39		प्राकृतिक वा संश्लेषणद्वारा पुनःनिर्मित वानस्पतीय उपक्षारहरु, तिनका लवणहरु, इथरहरु, इष्टरहरु र अन्य व्युत्पत्तिहरु ।									
		-अफिमका क्षारतत्व (अल्कलाइड) हरु, तथा तिनका निर्गमहरु (डेरिभेटिभ्स); तिनका लवणहरु (साल्ट्स):									
	2939.11.00	--अफिमको घांस (पराल) को (पपी स्ट्रौको) सार (कन्सन्ट्रेट); व्यूप्रिनोर्फिन (आइ एन एन), कोडिन, डाइहाइड्रोकोडिन (आइ एन एन), इथाईलमोर्फिन, इटार्फिन (आइएनएन), अहिफेनक (हिरोइन), हाइड्रोकोडोन (आइ एन एन), हाइड्रोमोर्फो (आइ एन एन), मोर्फिन, निकोमोफोन (आइ एन एन), अक्सिकोडोन (आइ एन एन), अक्सिमोर्फोन (आइ एन एन), फोलकोडिन (आइ एन एन), थेवाकोन (आइ एन एन) र थेबेन; यिनका लवणहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2939.19.00	--अन्य	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2939.20.00	-सिन्कोनाको अल्कलाइडहरु र तिनका व्युत्पत्तिहरु; तिनका लवणहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2939.30.00	-क्याफिन र यसका लवणहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
		-एफिड्रिन र त्यसका लवणहरु :									
	2939.41.00	--एफिड्रिन र त्यसका लवणहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2939.42.00	--स्यूडोएफिड्रिन (आइ एन एन) र त्यसका लवणहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2939.43.00	--केथाइन (आइ एन एन) र यसका लवणहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2939.44.00	--नर्फिड्रिन र यसका लवणहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2939.49.00	--अन्य	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
		-थियोफाईलिन र एमिनोफाईलिन (थियोफाईलिन; इथाइलिनडाईएमाइन) र तिनका निर्गमहरु (डेरिभेटिभ्स); तिनका लवणहरु:									
	2939.51.00	--फेनिटाइलिन (आइ एन एन) र यसका लवणहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2939.59.00	--अन्य	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
		-राई अर्गोट (एक किसिमको धान्य विशेषमा लाग्ने दुसी (फङ्गस) रोग) का क्षारतत्व (अल्काल्वायड्स) र तिनका व्युत्पत्तिहरु (डेरिभेटिभ्स); तिनका लवणहरु:									
	2939.61.00	--अर्गोमेट्रिन (आइ.एन.एन) र यसका लवणहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2939.62.00	--अर्गोटेमिन (आइ.एन.एन) र यसका लवणहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2939.63.00	--लाइसर्जिक एसिड र यसका लवणहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2939.69.00	--अन्य	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65

		--अन्य :									
	2939.91.00	--प्राचेतनी (कोकेन), एकगोनिन, लेवोमेटामफेटामिन, मेटामफेटामिन (आइ एन एन), मेटामफेटामिन रेसमेट, यिनका लवणहरु, प्रलवणहरु (इष्टर्स) र अन्य निर्गमहरु (डेरिभेटिभ्स)	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2939.99.00	--अन्य	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
		१२. अन्य प्रांगारिक यौगिकहरु									
29.4	2940.00.00	शर्कराहरु (सुगर्स), रासायनिक तवरले शुद्ध (केमिकली प्योर), इक्षुशर्करा (स्यूक्रोस), दुग्धशर्करा (ल्याक्टोज), यव शर्करा (माल्टोस), द्राक्षाशर्करा (ग्लुकोज र फलशर्करा (फ्रुक्टोस) बाहेक; शीर्षक २९.३७, २९.३८ वा २९.३९ का उत्पादनहरु बाहेक शर्करा इथरहरु, शर्करा एसिटलहरु र शर्करा इष्टरहरु र तिनका लवणहरु ।	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
29.41		प्रतिजीववी वस्तुहरु (एन्टिबायोटिक्स) ।									
	2941.10.00	-पेनिसिलिन पेन्सिलिनयुक्त अम्लका संरचना भएका तिनका व्युत्पत्तिहरु; त्यसका लवणहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2941.20.00	-स्ट्रेप्टोमाइसिनहरु र तिनका व्युत्पत्तिहरु; त्यसका लवणहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2941.30.00	-टेट्रासाइक्लिनहरु र तिनका व्युत्पत्तिहरु; त्यसका लवणहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2941.40.00	-क्लोरोमफेनिकोल र यसका व्युत्पत्तिहरु; यसका लवणहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2941.50.00	-इरीथ्रोमाइसिन र यसका व्युत्पत्तिहरु; त्यसका लवणहरु	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
	2941.90.00	-अन्य	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65
29.42	2942.00.00	अन्य प्रांगारिक यौगिकहरु ।	5	5			13	18.25	18.65	18.42	18.65

नोट :

- दाना तथा पशुपंक्षी उद्योगहरुले पशु सेवा विभागको सिफारिसमा पैठारी गर्ने कच्चा पदार्थ तथा सहायक कच्चा पदार्थमा १ प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्ने ।
- औषधी व्यवस्था विभागको सिफारिसमा औषधी उद्योगले पैठारी गर्ने कच्चा पदार्थ, सहायक पदार्थ एवं रासायनिक पदार्थमा १ प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्ने र मू.अ. कर नलाग्ने ।

भाग-३० औषधि सम्बन्धी उत्पादनहरु

द्रष्टव्यहरु :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) शिराभ्यन्तर (इन्ट्राभेनस) भेषजावधारण (एडमिनिस्ट्रेशन) निमित्तका पोषणिक (न्यूट्रीशनल) विरचन (प्रिपरेसन्स) बाहेक, भोज्य (फुड्स) वा पेय (विभरेजेज) वस्तुहरु (जस्तै पथ्य सम्बन्धी (डाइटेटिक), मधुमेह रोग सम्बन्धी (डाइबेटिक) वा पोषणतत्व वर्धित (फोर्टिफाइड) भोज्यहरु (फुड्स), संपुरक भोज्य (फुड सप्लीमेण्ट्स), बलवर्धक पेय (टोनिक विभरेजेज) तथा खनीज जल (मिनरल वाटर्स) हरु (परिच्छेद ४)
- (ख) धूमपानको लत भएकालाई धूमपान रोकनका लागि मद्दत गर्ने आशयका तयारी वस्तुहरु, जस्तै ट्याब्लेटहरु (गोलीहरु), चपाउने गम (चुईगम) वा टाँस्ने चक्काहरु (ट्रान्सडरमल सिस्टमहरु) (शीर्षक २१.०६ वा ३८.२४)
- (ग) दन्त चिकित्सामा प्रयोग गर्न विशेष रूपले भस्मित गरिएको वा राम्रोसंग पिधेको प्लाष्टर (लेपन) (शीर्षक २५.२०);
- (घ) औषधिको लागि प्रयोग गर्न योग्य वाष्पशील तेलका जलीय अर्धवाहनहरु र घोलहरु (शीर्षक ३३.०१);
- (ङ) रोगको उपचार वा रोकथाम गर्ने गुण भएका भएता पनि शीर्षक ३३.०३ देखि ३३.०७ सम्मका तयारी वस्तुहरु;
- (च) शीर्षक ३४.०१ अन्तर्गतका औषधियुक्त सावुन र अन्य पदार्थ;
- (छ) दन्तचिकित्सा (डेन्टिस्ट्री) को लागि तयार गरिएका प्लाष्टर (लेप) मा आधारित (शीर्षक ३४.०७) वस्तुहरु; वा
- (ज) रोगको उपचार वा रोकथामको प्रयोगको लागि तयार नगरिएका रगत अल्बुमिन (शीर्षक ३५.०२) ।

२. शीर्षक ३०.०२ को प्रयोजनको लागि “रोधक्षमता विज्ञान सम्बन्धी उत्पादनहरु” (इम्यूनोलोजिकल प्रोडक्ट्स) भन्ने उक्ति पेप्टाइड (दुई वा सोभन्दा बढी एमिनो एसिड क्रमवद्ध रूपमा मिलेर बनेको यौगिक) र प्रोटिन (शीर्षक २९.३७ का वस्तु बाहेक) का हकमा लागू हुन्छ, जुन रोधक्षमतालाई नियमित गर्ने प्रक्रियामा प्रत्यक्ष रूपमा संलग्न हुन्छन्, जस्तै अमिथुनक रोग प्रतिकारक पिण्डहरु (मोनोक्लोनल एण्टिबडी (एमएवी) हरु, रोग प्रतिकारक पिण्डका खण्डहरु (एण्टिबडी फ्र्यागमेण्ट्स), रोगप्रतिकारक पिण्डका संयुग्मीहरु (एण्टिबडी कन्जुगेट्स) र रोगप्रतिकारक पिण्डखण्डका संयुग्मीहरु (एण्टिबडी फ्र्यागमेण्ट्स कन्जुगेट्स), इन्टरल्युकिन्स, इन्टरफेरोन्स (आइएफएन), केमोकिन्स र खास ट्युमर नेक्रोसिस तत्वहरु (टीएनएफ), वृद्धि तत्वहरु (जीएफ), हेमाटोपोइटिन्स र कोलोनी स्टिम्युलेटिङ तत्वहरु (सीएसएफ) ।

३. शीर्षक ३०.०३ र ३०.०४ को र यस भागको द्रष्टव्य ४(घ) को प्रयोजनको लागि निम्न लिखित कुराहरुलाई देहाय बमोजिम मानिनु पर्दछ :

(क) अमिश्रित उत्पादनको रूपमा :

१. पानीमा घुलाइएका अमिश्रित उत्पादनहरु;
२. भाग २८ र २९ मा पर्ने सबै सामानहरु; र
३. शीर्षक १३.०२ मा पर्ने साधारण रूपमा मानकीकृत (स्याण्डराइज्ड) मात्र भएका वा कुनै घोलकमा धुलित सामान्य वनस्पति सारहरु ।

(ख) मिश्रित उत्पादनहरुको रूपमा :

१. अमणीभीय (कोलायडल) घोलहरु र सस्पेन्सन्स (कोलायडल सल्फर बाहेक);
२. वनस्पति पदार्थहरुको मिश्रणलाई उपचार गरी प्राप्त गरिएको वानस्पतिक सारहरु; र
३. प्राकृतिक खनिज पानी (मिनरल वाटर) लाई बाष्पीकरण गरी प्राप्त भएका लवणहरु र सार (कन्सेन्ट्रेट) हरु ।

४. शीर्षक ३०.०६ देहायका वस्तुहरुमा मात्र लागू हुन्छ र ती वस्तुहरु दरवन्दीको यस शीर्षक बाहेक अन्य शीर्षकमा वर्गीकरण गरिदैनन् :

- (क) जीवाणु रहित शल्यचिकित्सा सम्बन्धी तन्तु (तार वा क्याटगट), यस्तै टांका दिने (स्यूचर) वस्तुहरु (जीवाणुविहिन अवशोषणीय शल्यचिकित्सा वा दन्तचिकित्सा सम्बन्धी धागोहरु समेत) र शल्यचिकित्सामा घाउ बन्द गर्ने टिस्यु एडहेसिभहरु;
- (ख) घाउ छेक्ने जीवाणु वा सूक्ष्माणु रहित (स्टेराइल) पातलो पाप्रो वा जाली (ल्यामिनेरिया वा ल्यामिनेरिया टेण्ट);
- (ग) जीवाणु रहित शल्यचिकित्सा सम्बन्धी रगत शोषण क्षमता भएका वा दन्तचिकित्सा सम्बन्धी रक्त स्तंभक (ह्यामोस्टेटिक्स) वस्तुहरु; शोषण क्षमता भएका वा नभएका जीवाणुरहित शल्यचिकित्सा वा दन्त चिकित्सा सम्बन्धी टँसाइ अवरोधकहरु;
- (घ) क्ष-किरण (एक्स-रे) परीक्षणको लागि अपारदर्शी तयारी वस्तुहरु र रोग निदान प्रतिकारक (रिएजेण्ट) को रुपमा रोगीलाई दिइने बनाइएका निश्चित मात्रामा राखिएका अमिश्रित उत्पादनहरु वा दुई वा सो भन्दा बढी तत्वहरु मिलाई यस किसिमको प्रयोगको लागि तयार गरिएका उत्पादनहरु;
- (ङ) रगत समूह छुट्याउने प्रतिकारक (रिएजेण्ट) हरू;
- (च) दन्तचिकित्सा सम्बन्धी सिमेन्ट वा दात भर्ने अन्य पदार्थहरु; अस्थि पुनर्निर्माण गर्ने सिमेन्टहरु (बोन रिक्न्स्ट्रक्सन सिमेन्ट्स);
- (छ) प्राथमिक उपचारको बाक्स र बट्टाहरु;
- (ज) हारमोनमा, शीर्षक २९.३७ का अन्य उत्पादनहरुमा वा शुक्रकीटघातक तत्वमा आधारित रासायनिक गर्भ निरोधक विरचनहरु (प्रिपेरेसन्स);
- (झ) शल्य चिकित्सा (सर्जिकल अपरेसन्स)मा शरीरका अंगलाई वा शारीरिक परीक्षणमा चिप्नो पार्ने (लुब्रिक्याण्ट) वस्तुको रुपमा वा शरीर र चिकित्सा उपकरणहरु बीच संयोजन कारक (कपलिंग एजेण्ट) को रुपमा मानव वा पशुको चिकित्सा औषधीको रुपमा आकल्प (डिजाइण्ड) श्लिषि विरचन (जेल प्रिपरेसन्स) हरू;
- (ञ) बेकम्मा औषधीय उत्पादनहरु (वेष्ट फार्मास्यूटिकल्स), अर्थात् त्यस्ता औषधीय उत्पादनहरु जो तिनका मौलिक (ओरिजिनल) अभिष्ट उद्देश्य (इण्टेण्डेड परपस) को लागि अनुपयुक्त (अनफिट) छन्, उदाहरणतः भण्डारण अवधि (शेल्फ-लाइफ) को समाप्ति (एक्सपाइरी) भएको; र
- (ट) ओस्टोमी प्रयोगका लागि उपयोग हुनसक्ने उपकरणहरु, जस्तै आकारमा काटिएका कोलोस्टोमी, आइलेओस्टोमी र युरोस्टोमीका थैलाहरु (पाउचेज) र तिनका अग्रभागका टाँसिने पदार्थहरु ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		
30.01		अंगसंरोपी चिकित्सामा (और्ग्यानि-थेराप्यूटिकमा) प्रयोग हुने सुक्खा, धूलो पारेको वा नपारेको ग्रन्थीहरु (ग्लान्ड्स) र अन्य अंगहरु; ग्रन्थी वा अन्य अंग वा तिनका स्रावहरुका अंगसंरोपी चिकित्सामा प्रयोग हुने सारहरु (एक्स्ट्राक्ट्स); यकृतिन (हेपारिन) र यसका लवणहरु; अन्यत्र नपरेका वा निर्दिष्ट नगरिएका, रोगको उपचार वा रोकथामका लागि तयार गरिएका मानव वा									

		जीवजन्तु सम्बन्धी अन्य तत्वहरू (सब्स्ट्यान्स) ।									
	3001.20.00	-ग्रन्थी वा अन्य अंग वा तिनका स्रावहरूको सार (एक्स्ट्राक्ट)	6.5	10			०	6.50	6.50	9.60	10.00
	3001.90.00	-अन्य	6.5	10			०	6.50	6.50	9.60	10.00
30.02		मानव रक्त; रोगको उपचार, रोकथामका लागि तयार गरिएको वा रोगलाई निदान गर्ने प्रयोजनका लागि बनाएको जीवजन्तुको रगत, एन्टिसेरा र अन्य रगतका हिस्साहरू र रोधक्षमता सम्बन्धी उत्पादनहरू, परिवर्तन गरिएको वा नगरिएको वा जीव प्रचौगिकीय प्रक्रियाहरू (बायो टेक्नोलोजिकल प्रोसेसेज) को माध्यमबाट उपलब्ध भएको वा नभएको; भ्याक्सिनहरू, विषहरू (टोक्सिन्स), सूक्ष्म जीवाणुका कल्चरहरू (मर्चा वा इस्ट बाहेक) र यस्तै किसिमका उत्पादनहरू ।									
	3002.10.00	-एन्टीसेरा, जीव प्रचौगिकीय प्रक्रियाहरूको माध्यमबाट उपलब्ध भए वा नभएका वा परिवर्तन गरिएका वा नगरिएका अन्य रक्त खण्डहरू र रोधक्षमता सम्बन्धी उत्पादनहरू ⊗	माफी	माफी			-	माफी	माफी	माफी	माफी
	3002.20.00	-मानव औषधिका भ्याक्सिनहरू ⊗	माफी	माफी			-	माफी	माफी	माफी	माफी
	3002.30.00	-पशु औषधी निमित्तका भ्याक्सिनहरू ⊗	माफी	माफी			-	माफी	माफी	माफी	माफी
		-अन्य:									
	3002.90.10	--परीक्षण किट्स(ड्याग्नोस्टिक किट्स)©	6.5	10			-	5	5	5	5
	3002.90.90	-- अन्य© *	6.5	10			-	5	5	5	5
30.03		खुद्रा बिक्रीको लागि पोका (प्याकिङ्ग) नपारेको वा कुनै आकार नदिइएको वा मात्रा नतोकेको, उपचारात्मक वा प्रतिकारात्मक प्रयोजनको लागि दुई वा दुई भन्दा बढी वस्तु (घटकहरू) मिश्रित गरी बनेका औषधिहरू (शीर्षक ३०.०२,									

० भन्सार महसुल ५ प्रतिशत लाग्ने र मू. अ. कर नलाग्ने ।

⊗ भन्सार महसुल तथा मू.अ. कर नलाग्ने ।

© रक्त सञ्चार सेवाको लागि आवश्यक पर्ने नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले पैठारी गर्ने परीक्षण किट्समा भन्सार महसुल तथा मू.अ.कर नलाग्ने ।

* भन्सार महसुल ५ प्रतिशत मात्र लाग्ने र मू.अ. कर नलाग्ने ।

		३०.०५ वा ३०.०६ का वस्तुहरु बाहेक) ।									
	3003.10.00	-पेन्सिलिन अम्ल बनावट (पेन्सिल्यानिक एसिड स्ट्रक्चर), वा स्ट्रेप्टोमाइसिनहरु वा तिनका व्युत्पत्तिहरु सहितका पेन्सिलिन वा तिनका व्युत्पत्तिहरु भएका♣	14.5	15			-	5	5	5	5
	3003.20.00	-अन्य प्रतिजीवी (एण्टिबायोटिक्स) भएका♣	14.5	15			-	5	5	5	5
		-शीर्षक २९.३७ का हार्मोन (आन्तरिक स्राव) वा अन्य उत्पादन भएका तर एन्टिबायोटिक (प्रतिजीवी) उत्पादन नभएका :									
	3003.31.00	--इन्सुलिन भएको ♣	8.25	15			-	5	5	5	5
	3003.39.00	--अन्य♣	8.25	15			-	5	5	5	5
	3003.40.00	-अल्कोलाइड्स वा तिनका व्युत्पत्तिहरु भएको तर आन्तरिक स्राव वा शीर्षक २९.३७ को अन्य उत्पादनहरु वा प्रतिजीवी (एण्टिबायोटिक्स) नभएका♣	14.5	15							
		-अन्य :					-	5	5	5	5
	3003.90.10	--होमियोप्याथिक, विशुद्ध आयुर्वेदिक, यूनानी औषधिहरु ♣	9.5	10			-	5	5	5	5
	3003.90.40	--बत्तीसा, द्राक्षासव, त्रिफला, कब्जहरु, च्यवनप्रास, केशरी जीवन समेत♣	9.5	10			•				
	3003.90.90	--अन्य♣	14.5	15			•	5	5	5	5
30.04		खुद्रा बिक्रीको लागि संवेष्टन (प्याकिङ्ग) को रुपमा वा परिमित (मेजर्ड) मात्राहरु (डोजेज) को रुपमा राखिएका (छालापार (ट्रान्सडर्मल) भेषजावधारण(एड्मिनिष्ट्रेशन) पद्धतिको रुपमा भएका समेत) उपचारात्मक (थेराप्यूटिक) वा प्रतिकारात्मक (प्रोफिल्याक्टिक) प्रयोगका मिश्रित वा अमिश्रित उत्पादनहरु भएका औषधहरु (मेडिकामेण्ट्स) (शीर्षक ३०.०२, ३०.०५ वा ३०.०६ का वस्तुहरु बाहेक) ।									
	3004.10.00	-पेन्सिलिन अम्लको बनावट (पेन्सिल्यानिक एसिड सहितका) पेन्सिलिन वा तिनका	14.5	15			-				

- ❀ भन्सार महसुल ५ प्रतिशत मात्र लाग्ने र मू.अ. कर नलाग्ने ।
- बाम भिक्स तथा स्विचो र च्यवनप्रासमा भन्सार महसुल तथा मू.अ. कर लाग्ने ।

		ब्युत्पत्तिहरु भएका, वा स्ट्रेप्टोमाइसिन वा तिनका ब्युत्पत्तिहरु सहितका♣									
	3004.20.00	-अन्य प्रतिजीवी (एण्टिबायोटिक) भएका♣	14.5	15			-				
		-हार्मोन (आन्तरिक स्राव) वा शीर्षक २९.३७ का अन्य उत्पादनहरु भएका तर एन्टिबायोटिक (प्रतिजीवी) उत्पादन नभएका:									
	3004.31.00	--इन्सुलिन भएका♣	8.25	15			-				
	3004.32.00	--कोर्टिकोस्टेरायड हार्मोनहरु, तिनका निर्गमहरु (डेरिभेटिभ्स) वा संरचनात्मक अनुषंगीहरु भएका♣	14.5	15			-				
	3004.39.00	--अन्य ♣	8.25	15			-				
	3004.40.00	-अल्कोलाइड वा तिनका ब्युत्पत्तिहरु भएका तर आन्तरिक स्राव नभएका, शीर्षक २९.३७ का अन्य उत्पादनहरु वा प्रतिजीवी (एन्टिबायोटिक) ♣	14.5	15			-				
	3004.50.00	-भिटामिन वा शीर्षक २९.३६ का अन्य उत्पादनहरु भएका औषधिहरु ♣	14.5	15			-				
		-अन्य :									
	3004.90.10	--होमियोप्याथिक, आयुर्वेदिक (शुद्ध), यूनानी औषधिहरु ♣	9.5	10			-				
	3004.90.40	--बत्तीसा, द्राक्षासव, त्रिफला, कब्जहरु, च्यवनप्रास, केशरी जीवन समेत♣	9.5	10			•				
	3004.90.90	--अन्य ♣	14.5	15			•				
30.05		नरम कपासको अस्तर (बाडिड), जाली (गज), पट्टी (बैण्डेज) र त्यस्तै सामानहरु (उदाहरणको लागि पट्टी (ड्रेसिङ), टाँसिने प्लाष्टरहरु, लेपहरु (पुल्टिस)), औषधि तत्वले संसिक्त (इम्प्रिग्नेट) गरिएको वा बाहिरपट्टि लेप लगाएको (कोटेड) वा औषधि, चिरफार, दन्त्यचिकित्सा वा पशुचिकित्साको उद्देश्यको लागि खुद्रा बिक्रीको पुलिन्दा वा आकारमा राखिएको ।									
	3005.10.00	-टाँसिने पट्टी (ड्रेसिंग) र टाँसिने तह (लेयर) भएका	6.5	10			13*				

- ♣ भन्सार महसुल ५ प्रतिशत मात्र लाग्ने र मू.अ. कर नलाग्ने ।
- बाम भिक्स तथा स्विचो र च्यवनप्रासमा भन्सार महसुल तथा मू.अ. कर लाग्ने ।
- उपचारको निमित्त प्रयोग हुने व्यान्डेजमा मू.अ. कर नलाग्ने ।

		अन्य वस्तुहरु									
	3005.90.00	-अन्य	6.5	10			13				
30.06		यस भागको द्रष्टव्य ४ मा उल्लेख भएका औषधी निर्माण (फार्मास्यूटिकल) का वस्तुहरु ।									
	3006.10.00	-जीवाणु रहित (स्टेराइल) शल्यचिकित्सा सम्बन्धी तन्तु (क्याटगट) (तार), यस्तै टांका दिने (स्यूचुर) वस्तुहरु (जिवाणुरहित अवशोषणीय शल्यचिकित्सा वा दन्तचिकित्सा सम्बन्धी धागोहरु समेत) र जीवाणु रहित शल्य चिकित्सा सम्बन्धी घाउ छेक्ने (बन्द गर्ने) टिस्यू एडहेसिभहरु; जीवाणु रहित (स्टेराइल) लामिनेरिया र स्टेराइल लामिनेरिया टेण्ट्स (पातलो पाप्रो वा जाली); जीवाणु रहित (स्टेराइल) शोषण क्षमता भएका शल्यचिकित्सा वा दन्तचिकित्साका रक्त स्तंभक(ह्यामोस्टेटिक) वस्तुहरु; जिवाणुरहित शल्यचिकित्सा वा दन्तचिकित्सा सम्बन्धी टँसाई अवरोधकहरु, सोस्ने क्षमता भएका वा नभएका	6.5	10							
	3006.20.00	-रगत समूह छुट्याउने प्रतिकारक (रिएजेण्ट) पदार्थहरु	6.5	10							
	3006.30.00	-एक्स रे परीक्षणको लागि अपारदर्शी तयारी वस्तुहरु; बिरामीलाई दिइनुपर्ने रोग निदान प्रतिकारक (रिएजेण्ट) पदार्थहरु	6.5	10							
	3006.40.00	-दन्तचिकित्सा सम्बन्धी सिमेन्ट वा दातमा भर्ने पदार्थहरु र हाड पुनर्निर्माण गर्ने सिमेन्टहरु	6.5	10							
	3006.50.00	-प्राथमिक उपचारका बाक्स र बट्टाहरु	6.5	10							
	3006.60.00	-हारमोनहरु, शीर्षक २९.३७ का अन्य उत्पादनहरु वा शुक्रकीट घातक(स्पर्मिसाइड्स) हरूमा आधारित रासायनिक गर्भ निरोधक (कण्ट्रासेप्टिभ) विरचनहरु (प्रिपरेसन्स) ®	माफी	माफी			-				
	3006.70.00	-शल्य चिकित्सा (सर्जिकल अपरेसन्स) मा वा शारीरिक परीक्षण (फिजिकल एक्जामिनेशन) निमित्त शरीरका अंगहरु चिप्लो पार्न (लुब्रिक्याण्ट) को रुपमा वा	6.5	10							

® भन्सार महसुल पूर्ण छुट हुने ।

		शरीर र चिकित्सा उपकरणहरु बीच संयोजन कारक (कपलिंग एजेण्ट) को रुपमा मानव वा पशु चिकित्साको औषधीको लागि प्रयोग गर्न आकल्पित (डिजाइण्ड) शिलषि विरचनहरु (जेल प्रिपरेसन्स)									
		-अन्य									
	3006.91.00	--ओस्टोमी प्रयोगका लागि चिनिने उपकरणहरु	6.5	10							
	3006.92.00	--वेकम्मा औषधीय उत्पादन (वेष्ट फर्मास्यूटिकल्स)	6.5	10							

भाग-३१
मल खादहरु

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपने :

- (क) शीर्षक ०५.११ को जीवहरुको रगत;
- (ख) द्रष्टव्य २(क), ३(क), ४(क) वा तल ५ को विवरणसंग मिल्ने बाहेक अन्य रासायनिक तवरले छुट्याइएको (वा परिभाषित) भिन्न यौगिकहरु; वा
- (ग) प्रत्येकको तौल २.५ ग्रा. भन्दा कम नभएका, शीर्षक ३८.२४ का सम्बर्द्धन गरिएका पोट्यासियम क्लोराइडका मणिमहरु (चाक्षुष तत्व बाहेक); शीर्षक ९०.०१ का पोट्यासियम क्लोराइडका चाक्षुषतत्वहरु (अप्टिकल एलिमेन्ट्स) ।

२. शीर्षक ३१.०२ लाई निम्न विवरण अनुसारका सामानमा मात्रै लागू हुने गरी लिइनेछ, तर तिनलाई शीर्षक ३१.०५ मा वर्णन गरिए अनुसारको रूप (आकार) मा वा पुलिन्दामा राखिएको हुनु हुदैन ।

(क) तल दिइएका मध्ये एक वा अन्य विवरणसंग मिल्ने सामानहरु :

- १. शुद्ध वा अशुद्ध सोडियम नाइट्रेट;
- २. शुद्ध वा अशुद्ध एमोनियम नाइट्रेट;
- ३. एमोनियम सल्फेट तथा एमोनियम नाइट्रेटका शुद्ध वा अशुद्ध द्विलवण (डबल साल्ट) हरू;
- ४. शुद्ध वा अशुद्ध एमोनियम सल्फेट;
- ५. क्याल्सियम नाइट्रेट र एमोनियम नाइट्रेटका मिश्रण वा शुद्ध वा अशुद्ध द्विलवण (डबल साल्ट) हरू;
- ६. क्याल्सियम नाइट्रेट र म्याग्नेसियम नाइट्रेटका मिश्रण वा शुद्ध वा अशुद्ध द्विलवण (डबल साल्ट) हरू;
- ७. शुद्ध वा अशुद्ध वा तेल उपचार गरेको वा नगरेको क्याल्सियम साएनामाइड;
- ८. यूरिया, शुद्ध वा अशुद्ध ।

(ख) माथि द्रष्टव्य (क) मा उल्लिखित मध्ये कुनै पनि सामानलाई मिसाएर बनाइएका मलहरु ।

(ग) एमोनियम क्लोराइड वा माथि (क) वा (ख) मा उल्लिखित कुनै सामानका साथ कमरेको (चक), खरीदुङ्गा (जिप्सम) वा अन्य अप्रांगारिक गैर खाद (अनुर्वरक) पदार्थ मिलाएर बनाइएका मलहरु ।

(घ) माथि उल्लिखित (क) २ वा (क) ८ का वस्तुहरु भएका वा ती वस्तुहरुको जलीय वा तरल वा एमोनिया घोलमा मिश्रण गरी तयार गरिएका तरल मलहरु ।

३. शीर्षक ३१.०३ लाई निम्न विवरण अनुसारका सामानमा मात्र लागू हुने गरी लिइनेछ, तर तिनीहरुलाई शीर्षक ३१.०५ मा उल्लिखित पुलिन्दा वा रूप (आकार) मा राखिएको हुनु हुदैन ।

(क) तल दिइएका एउटा वा अन्य विवरणसंग मिल्ने सामानहरु :

- १. आधारभूत धातुमल (बेसिक स्ल्याग);
- २. शीर्षक २५.१० को प्राकृतिक फोस्फेट, भष्मित वा फोहरहरु हटाउने भन्दा बढी तापित (हिट ट्रिटेट);
- ३. सुपर फोस्फेटहरु (एकोहोरो, दोहोरो वा तीनसरो);
- ४. सुक्खा एनहाइड्रस उत्पादनको हिसावले तौलमा ०.२ प्रतिशत भन्दा घटी फ्लोरिन भएको क्याल्सियम हाइड्रोजन-ओर्थोफोस्फेट,

(ख) माथि (क) मा उल्लिखित मध्ये कुनै पनि सामानहरुलाई मिसाएर बनाइएका, तर फ्लोरीनको मात्राको सीमालाई लेखा नगरिएका मलहरु ।

(ग) माथि (क) वा (ख) मा उल्लिखित मध्ये कुनै पनि वस्तु, फ्लोरीनको मात्राको सीमाको लेखा नगरी, कमेरो (चक), खरी ढुङ्गा (जिप्सम) वा अन्य अप्रांगारिक अनुर्वरक (गैरखाद) तत्वसंग मिसाई तयार गरेका मलहरु।

४. शीर्षक ३१.०४ लाई निम्न विवरण अनुसारका सामानमा मात्र लागू हुने गरी लिइन्छ तर तिनीहरुलाई शीर्षक ३१.०५ मा उल्लिखित पुलिन्दा वा अन्य रुप (आकार) मा राखिएको हुनु हुदैन:

(क) तल दिइएका विवरणहरु मध्ये एउटा वा अन्यसंग मिल्ने सामानहरु:

१. कच्चा प्राकृतिक पोटासियम लवणहरु (उदाहरणको लागि कार्नालाइट, काएनाइट र सिल्भाइट);
२. माथि द्रष्टव्य १(ग) मा व्यवस्था भए भन्दा बाहेक, शुद्ध वा अशुद्ध पोटासियम क्लोराइड;
३. शुद्ध वा अशुद्ध पोटासियम सल्फेट;
४. शुद्ध वा अशुद्ध म्याग्नेसियम पोटासियम सल्फेट ।

(ख) माथि (क)मा उल्लिखित मध्ये कुनै सामानहरुलाई मिसाएर बनेका मलहरु ।

५. शुद्ध वा अशुद्ध एमोनियम डाइहाइड्रोजनअर्थोफोस्फेट (मोनोएमोनियम फोस्फेट) र डाइएमोनियम हाइड्रोजनअर्थोफोस्फेट (डाइएमोनियम फोस्फेट) र तिनका अन्तरमिश्रणहरुलाई शीर्षक ३१.०५ मा वर्गीकरण गरिनेछ ।

६. शीर्षक ३१.०५ को प्रयोजनको लागि “अन्य मलखाद” शब्दले नाइट्रोजन, फोस्फोरस वा पोटासियम मध्ये कम से कम एउटा उर्वरक तत्व आवश्यक अवयव (एसेन्सियल कन्स्टिच्युएन्ट) को रुपमा रहेको र मलखादको रुपमा प्रयोग हुने उत्पादनलाई जनाउँछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-३२

छाला प्रशोधन वा रंग सम्बन्धी निष्कर्षणहरु (डाइड, एक्स्ट्राक्ट); द्यानिनहरु
(छाला पाको गर्ने वा मसी बनाउन प्रयोग हुने रुखबाट पाइने स्तंभक पदार्थ)
र त्यसका व्युत्पत्तिहरु; रंजक (डाइज), वर्णक (पिगमेन्ट) र
अन्य रंगाउने पदार्थहरु; रंगलेप (पेन्ट) र रोगन (वार्निश)
हरु; पुटिन (पुट्टी) र अन्य खोटो पदार्थ
(म्यास्टिक्स) हरू; मसीहरु

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) रासायनिक रूपले परिभाषित भिन्दाभिन्दै तत्वहरु वा यौगिकहरु (शीर्षक. ३२.०३ वा ३२.०४ का, प्रकाश (चमक) उत्पादनमा प्रयुक्त हुने खालका (लूमिनोफोरस) अप्रांगारिक उत्पादनहरु (शीर्षक ३२.०६), गलाइएको (फ्र्यूज्ड) स्फटिक (क्वार्ज) वा गलाइएको अन्य सिलिका (शीर्षक ३२.०७ मा व्यवस्था भए अनुसारको रूपमा) बाट बनेको सिसा (ग्लास), र शीर्षक. ३२.१२ का कुनै रूप (आकार) वा पुलिन्दामा खुद्रा विक्रीको लागि राखिएका रंजक (डाइज) र अन्य रंगाउने पदार्थहरु (कलरिड म्याटर समेत बाहेक);
 - (ख) द्यानेटहरु वा शीर्षक २९.३६ देखि २९.३९ सम्म, २९.४१ वा ३५.०१ देखि ३५.०४ सम्मका उत्पादनका अन्य द्यानिन व्युत्पत्तिहरु; वा
 - (ग) अस्फाल्टको खोटो (म्याष्टिक्स) वा बिटुमिनयुक्त म्याष्टिक्स (खोटो पदार्थ) (शीर्षक. २७.१५) ।
२. शीर्षक ३२.०४ मा एजोडाइज (एजोरंजक) उत्पादनको लागि चाहिने स्थिरीकृत डाइजोनियम लवणहरु र योजकहरु (कप्लरहरु) का मिश्रणहरु समावेश छन् ।
३. शीर्षक ३२.०३, ३२.०४, ३२.०५ र ३२.०६ कुनै पदार्थ रंगाउने खालका वा तयारी रंग उत्पादनको अवयवको रूपमा प्रयोग हुने खालका रंगाउने पदार्थहरुमा आधारित तयारी वस्तु (शीर्षक. ३२.०६ को हकमा शीर्षक २५.३० वा भाग २८ का रंगाउने वर्णकहरु (पिगमेन्ट्स) धातुका पातलो चेप्टो चोइटाहरु (फ्लेक्स) वा धातुको चूर्ण (पाउडर) समेतको हकमा पनि लागू हुन्छ । तर, यी शीर्षकहरु ३२.०७, ३२.०८, ३२.०९, ३२.१०, ३२.१२, ३२.१३ वा ३२.१५ का अन्य उत्पादनहरु वा रंगलेप (पेन्ट), इनामेल (शीर्षक ३२.१२) (ऐनाजस्तो कडा बाहिरी पत्र) समेतको उत्पादनमा प्रयोग हुने खालका निर्जलीय माध्यममा प्रक्षिप्त (डिस्पर्सिड), तरल वा लेदो (पेष्ट) रूपमा भएको वर्णक (पिगमेन्ट) का हकमा लागू हुने छैनन् ।
४. शीर्षक ३२.०८ ले शीर्षक ३९.०१ देखि ३९.१३ सम्ममा उल्लेख भएका जुनसुकै उत्पादनयुक्त, द्रावक (सोल्भेन्ट) को तौल घोल (सोल्यूसन) को तौल भन्दा ५० प्रतिशत बढी भएको वाष्पशील प्रांगारिक द्रावकमा बनेको घोल (सोल्यूसन) (कोलोडियन बाहेक) लाई समावेश गर्दछ ।
५. यस भागमा “रंगाउने पदार्थ” भन्ने उक्तिले तेल रंगलेप (आयल पेन्ट) मा एक्सटेन्डर (विस्तारक) को रूपमा प्रयोग हुने खालको, रंगाउने समारंजक (कलरिड डिस्टेम्पर) को लागि पनि उपयुक्त भएका वा नभएका उत्पादनहरुलाई समावेश गर्दैन ।
६. “टांचामार्ने पन्नी” (स्ट्याम्पिङ्ग फ्वायल) भन्ने शीर्षक. ३२.१२ मा भएको उक्तिले पुस्तकको गाता (बुक कभर) हरू वा टोपको पट्टी (ह्याट ब्याण्ड) हरूमा मुद्रण वा टांचा लगाउन प्रयोग गरिने खालको पातलो पाता (शीट) लाई जनाउँछ । यसमा देहाय बमोजिमका वस्तुहरु हुन्छन् :
- (क) सरेस (ग्लु), जिलेटिन वा अन्य योजक द्रव्य (बाइण्डर) द्वारा एकत्रित (एग्लोमेरेटेड) गरिएका धातुको धूलो (बहुमूल्य धातुको धूलो समेत) वा वर्णक (पिगमेन्ट); वा
 - (ख) कुनै पनि पदार्थबाट बनेको आधारपत्र (सपोर्टिङ्ग शीट) मा तह मिलाएर राखिएको धातु (बहुमूल्य धातु समेत) वा वर्णक (पिगमेन्ट)

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर	पैठारी	कृषि सुधार	मु.अ.	जम्मा लाग्ने दर
--------	----------	------------------	------------------	--------	------------	-------	-----------------

			सार्क मुलुक वाट	अन्य मुलुक वाट	अन्तः शुल्क दर	शुल्क	कर	सार्क मुलुक		तिव्वत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-३३
वाष्पशील तेल (इसेन्सियल आइल) र खोटो पदार्थ; सुगन्धित सामग्री,
श्रृंगारका सामग्री र शरीर सफाईका
(ट्वाइलेट) सामानहरु

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :
 - (क) शीर्षक १३.०१ वा १३.०२ का प्राकृतिक तैलीय खोटोहरु (नेचुरल ओलियोरेजिन्स) वा वानस्पतिक सत्वहरु (भेजिटेबुल एक्सट्र्याक्ट्स);
 - (ख) शीर्षक ३४.०१ मा पर्ने साबुन र अन्य उत्पादनहरु; वा
 - (ग) शीर्षक ३८.०५ मा पर्ने गम, काठ वा सल्फेट टर्पेन्टाइन (तारपिनको तेल) वा अन्य उत्पादनहरु ।
२. शीर्षक ३३.०२ मा “सुगन्धयुक्त तत्वहरु” भन्ने उक्तिले शीर्षक ३३.०१ का तत्वहरु (सब्स्टान्सेस) लाई, ती तत्वहरुबाट अलग गरिएका (आइसोलेटेड) सुगन्धयुक्त अवयवीहरु (ओडोरिफेरस कन्स्टिच्यूएण्ट्स) लाई वा संश्लेषित सुरभित द्रव्य (सिन्थेटिक एरोम्याटिक्स) लाई मात्र जनाउँछ ।
३. शीर्षक ३३.०३ देखि ३३.०७ अन्य कुराहरुको साथसाथै मिश्रण भएका वा नभएका (तरल डिस्टिलेटहरु र वाष्पशील तेलका जलीय घोलहरु बाहेक) ती शीर्षकहरुका वस्तुको रुपमा प्रयोग हुन उपयुक्त खालका र त्यस्तो प्रयोगको लागि खुद्रा विक्रीको निमित्त पुलिन्दा (प्याकिङ्ग) मा राखिएका उत्पादनहरुको हकमा लागू हुनेछ ।
४. शीर्षक ३३.०७ को “सुगन्धित सामग्री (परफ्यूमरी), श्रृंगार प्रसाधन (कस्मेटिक) वा शरीर सफाईका वस्तुहरु (ट्वाइलेट)” भन्ने उक्ति अन्य कुराहरुको साथसाथै देहायका कुराहरुमा लागू हुन्छ: सुगन्धित थैलाहरु (स्याचेट); सल्काउँदा बास्ना दिने उत्पादनहरु; सुगन्धित कागत र श्रृंगार सामग्रीद्वारा सिंचित गरिएका (इम्प्रिग्नेटेड) वा जडित (कोटेड) कागतहरु; कन्ट्र्याक्टलेन्स वा आंखा सम्बन्धी कृत्रिम भोल (आई सोल्यूसन); कपास वा सुगन्ध र श्रृंगार सामग्री संसिक्त (इम्प्रिग्नेटेड), लेपित (कोटेड) वा आच्छादित (कभर्ड) गरिएका ऊनको नरम गद्दा (वाडिङ्ग), जमठ (फेल्ट) र नबुनेका वस्तुहरु, (ननउभन्स); जीवजन्तुका शरीर सफाई (ट्वाइलेट) सम्बन्धी सामग्रीहरु ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-३४

साबुन, बाह्य भागमा असर पार्ने प्रांगारिक (सर्फेस एक्टिभ एजेण्ट), धुने काममा प्रयोग हुने वस्तुहरु, चिल्लो पार्ने साधनहरु, कृत्रिम मैन, तयारी मैनहरु, चम्काउने वा माभ्ने साधनहरु, मैनबत्ती र यस्तै वस्तुहरु, नमूना बनाउने लेदो (मोडलिंग पेष्ट), “दांत बनाउने मैनहरु” (डेन्टल वैक्सेस) र प्लाष्टरमा आधारित दांत सम्बन्धी तयारी सामानहरु

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) मोल्ड रिलीज सामग्रीको रुपमा प्रयोग हुने खालका जीवजन्तुजन्य वा वानस्पतिक बोसो वा तेलका खाद्य सामग्रीहरु वा मिश्रणहरु (शीर्षक १५.१७);
- (ख) रासायनिक तवरले परिभाषित छुट्टै यौगिकहरु; वा
- (ग) शेम्पू (कपाल धुने तरल साबुन), दन्तमन्जनहरु (डेन्टिफ्रिसेस), दाहि बनाउने क्रिम र फोम, वा स्नानका तयारी सामग्रीहरु, साबुन वा अन्य बाह्य भागमा असर गर्ने (सर्फेस-एक्टिभ एजेण्ट) कारकतत्व समावेश भएका (शीर्षक ३३.०५, ३३.०६ वा ३३.०७) ।

२. शीर्षक ३४.०१ का प्रयोजनको लागि साबुन भन्नाले पानीमा घोल्न सकिने साबुनलाई मात्र लिइन्छ । शीर्षक ३४.०१ मा पर्ने साबुन र अन्य उत्पादनहरुमा अन्य थपिएको पदार्थ पनि हुन सक्छन्, (जस्तै विसंक्रामक पदार्थहरु, अपघर्षी (खुर्कन वा खुइल्याउने) धूलोहरु, भरौटहरु (फिलर्स) वा औषधिहरु) । अपघर्षी (खुर्कने वा खुइल्याउने) धूलोहरु भएका उत्पादनहरु छड, केक वा आकार भएका टुक्रा वा अन्य आकार वा रुप भएका छन् भने मात्र शीर्षक ३४.०१ मा पर्दछन् । अन्य रुपमा भए तिनीहरुलाई शीर्षक ३४.०५ मा “माभ्ने धूलोहरु र त्यस्तै साधनहरु” अन्तर्गत वर्गीकरण गरिन्छ ।

३. शीर्षक ३४.०२ को प्रयोजनको लागि “बाह्य भागमा असर पार्ने प्रांगारिक कारक” (अर्गानिक सर्फेस एक्टिभ एजेण्ट) भन्नाले २० डिग्री सेल्सियसमा ०.५ प्रतिशत कन्सेन्ट्रेशनको पानीसंग मिलाउँदा र त्यही तापमानमा एक घण्टासम्म स्थिर (स्टैण्ड) राख्दा देहाय बमोजिमको उत्पादनलाई जनाउँछ :

- (क) अधुलनशील पदार्थहरु नछुट्टिई पारदर्शक वा पारभासक (स्पष्ट) तरल (द्रव) वा स्थायी (स्टेबल) इमल्सन दिने; र
- (ख) पानीको सतही उर्द्धेग (सर्फेस टेन्सस) 4.5×10^{-2} एन/एम (४५ डाइन/से.मि.) वा त्यो भन्दा कममा झर्ने ।

४. शीर्षक ३४.०३ को “पेट्रोलियम तेलहरु र विटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेल” भन्ने शब्दले भाग २७ को द्रष्टव्य २ मा परिभाषित उत्पादनहरुलाई जनाउँछ ।

५. तल व्यवस्था गरेको निषेध (एक्सक्लूजन) हरुको अधीनमा रही शीर्षक ३४.०४ मा उल्लेख भएको “कृत्रिम मैन र तयारी मैन” भन्नाले देहाय बमोजिमकोलाई मात्र जनाउने छ :

- (क) पानीमा घोलिन सक्ने वा नसक्ने, मैनको गुण भएको रासायनिक तवरबाट उत्पादित प्रांगारिक उत्पादनहरु;
- (ख) विभिन्न प्रकारका मैनहरुको मिश्रणबाट बनेका उत्पादनहरु;
- (ग) एक वा एक भन्दा बढी मैनको आधारमा बोसो, चोप, खनिज तत्व वा अन्य पदार्थहरु भएको मैनको गुण भएका उत्पादनहरु ।

यो शीर्षक निम्न कुरामा लागू हुने छैन :

- (क) मैनको गुण भएकै भएतापनि शीर्षक १५.१६, ३४.०२ वा ३८.२३ का उत्पादनहरु;

- (ख) शीर्षक १५.२१ का, प्रशोधित भएका वा नभएका रंगीन वा रंगहीन अमिश्रित जीवजन्तुजन्य मैनहरु वा अमिश्रित वानस्पतिक मैनहरु;
- (ग) रंगाइएको मात्र वा नरंगाएको अन्तरमिश्रण गरेको वा नगरेको शीर्षक २७.१२ को खनिज मैन वा यस्तै उत्पादनहरु; वा
- (घ) तरल माध्यममा मिश्रण गरिएको, परिक्षिप्त (डिस्पर्स) गरिएको वा घुलाइएको (डिजोल्भ्ड) मैनहरु (शीर्षक ३४.०५, ३८.०९ आदि) ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-३५
अल्युमिनसदृश (अल्युमिनोआइडल) पदार्थहरु; परिवर्तित श्वेतसार
(मोडिफाइड स्टार्च); सरेस; स्रावहरु

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :
 - (क) मर्चा (शीर्षक २१.०२);
 - (ख) रक्तांश (ब्लड फ्रयाक्सन) (उपचारात्मक र प्रतिकारात्मक प्रयोगको लागि तयार नभएको रगत एल्युमिन बाहेक), औषधिहरु र भाग ३० का अन्य उत्पादनहरु;
 - (ग) पूर्व चर्म-प्रशोधनका लागि तयार गरिएका स्रावहरु (एनजाइम) (शीर्षक ३२.०२);
 - (घ) भाग ३४ का श्रावीय सिक्त गर्ने (सोकिङ्ग) वा धुने (वाशिङ्ग) का तयारी वस्तुहरु वा अन्य उत्पादनहरु;
 - (ङ) कडा गरिएको प्रोटीन (शीर्षक ३९.१३); वा
 - (च) छापाखाना उद्योगको सरेस (जिलाटिन) उत्पादनहरु (भाग ४९) ।
२. शीर्षक ३५.०५ को प्रयोजनको लागि “डेक्स्ट्रीन” भन्ने उक्तिले १० प्रतिशतमा नबढाई सुक्खा पदार्थमा डेक्स्ट्रोस नामले अभिव्यक्त शर्कराको अपचयित (रिड्यूसिङ्ग) मात्रामा भएको श्वेतसार (स्टार्च) को डिग्रेडेशन (प्राङ्गारिक हाइड्रो कार्वन जस्तो पदार्थ विश्लेषण गरी तयार गरेको) भन्ने जनाउँछ ।

उत्पादन अपचयन गराउने शर्करा १० प्रतिशत भन्दा बढी भएका उत्पादनहरु शीर्षक १७.०२ मा पर्दछन् ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-३६
विष्फोटक पदार्थहरू; आतसबाजीका उत्पादनहरू; सलाईहरू; स्वतः
ज्वलनशील (पाइरोफोरिक) मिश्रणहरू; केही ज्वलनशील
(कम्बस्टिबल) तयारी वस्तुहरू

द्रष्टव्य :

१. यस भागले तल द्रष्टव्य २(क) वा २(ख) मा वर्णन गरिएका बाहेक छुट्टै रासायनिक तवरले परिभाषित यौगिकहरूलाई समावेश गर्दैन ।
२. शीर्षक ३६.०६ को “ज्वलनशील पदार्थका सामाग्रीहरू” भन्ने उक्ति निम्नानुसारमा मात्र लागु हुने गरी लिइन्छ :
 - (क) विभिन्न रुपमा (जस्तै-गोटी, छडी र त्यस्तै रुपमा) इन्धनको प्रयोगका लागि राखिएका मेटलडिहाइड, हेक्जामिथाईलिनटेट्रामाइन र त्यस्तै पदार्थहरू; अल्कोहलीय आधारका इन्धनहरू र त्यस्तै तयार गरिएका इन्धनहरू, ठोस वा अर्द्ध ठोस रुपमा;
 - (ख) सिगरेट वा यस्तै वस्तु सल्काउने (लाइटरहरू) मा भर्ने गरी प्रयोग हुने खालका तरल वा तरलीकृत ग्याँस इन्धनहरू, ३०० घन से.मी. भन्दा बढी क्षमता नभएका आधान पात्रहरू (कन्टेनर) मा राखिएको; र
 - (ग) खोटो दीपीका (रेजिन टर्च), आगो सल्काउने साधनहरू (फायर लाइटर्स) र त्यस्तै सामानहरू ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-३७
फोटोग्राफी र चलचित्र उत्पादन सम्बन्धी सामानहरु

द्रष्टव्य :

१. बेकामका (वेष्ट) टुक्राटाक्रीहरु यस भाग अन्तर्गत पर्दैनन् ।
२. यस भागमा “छायाचित्रण” (फोटोग्राफिक) भन्ने शब्दले प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष ढंगले, प्रकाश क्रियाद्वारा वा अन्य प्रकारका विकीरणद्वारा प्रकाशग्राही (फोटोसेन्सीटीभ) सतह (सर्फेस) मा दृश्य (भिजिबुल) आकृति (इमेजेज) निर्माण हुने प्रक्रिया (प्रोसेस) लाई जनाउँछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

द्रष्टव्य :

- (क) खोलिएको (एक्सपोज्ड) र विकसित सिनेमा फिल्मको अस्थायी पैठारीको लागि निम्न प्रक्रिया तथा नियमहरु लागू गरिनेछन् :
 १. पैठारीकर्ताले शीर्षक ३७०६ को महसुल दर अनुसार हिसाव गरिएको रकम धरौटी राख्नु पर्नेछ ।
 २. यदि फिल्म जाँचक समितिबाट फिल्मलाई प्रदर्शनको लागि अनुमति दिइएन भने र फिल्मलाई फिर्ता पठाउनु पर्ने भएमा धरौटी रहेको मध्ये १० प्रतिशत कटाई बाँकी फिर्ता दिइनेछ । यदि फिल्म जाँचक समितिले उक्त फिल्मलाई प्रदर्शन गर्न अनुमति दियो भने सम्पूर्ण रकम सदरस्याहा गरिनेछ ।
 ३. यदि सिनेमा हलको धनी वा आयातकर्ताले फिल्म अस्वीकार भएको सूचना धरौटी जम्मा भएको तीन दिनभित्र नदिएमा धरौटी सदरस्याहा हुनेछ । त्यस्तो फिल्म सिनेमा हलमा नदेखाइने भएतापनि महसुल फिर्ता दिइनेछैन ।
- (ख) चलचित्र उद्योगले पैठारी गर्ने सिनेमा बनाउन नखिचिएको (अनएक्सपोज्ड) फिल्मको पैठारीमा शीर्षक ३७.०२ का सम्बन्धित उपशीर्षकमा लाग्ने महसुल नलिई प्रति मिटर रु.-१५ मात्र लिइनेछ ।

भाग-३८
विविध रासायनिक उत्पादनहरु

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) निम्न लेखिएका बाहेक रासायनिक तवरले छुट्टै रुपमा परिभाषित तत्व वा यौगिकहरु :
- (१) कृत्रिम ग्रेफाइट (शीर्षक ३८.०१);
 - (२) कीटनाशक, कृतकान्तक (रोडेन्टिसाइड), च्याउनाशक, भारपातनाशक, अंकुणरोधी (एण्टीस्प्राउटिड) उत्पादनहरु, वनस्पति वृद्धिनियामक (प्लान्ट ग्रोथ रेगुलेटर), विसंक्रामकहरु र त्यस्तै उत्पादनहरु, शीर्षक ३८.०८ मा उल्लेख भए बमोजिम राखिएका;
 - (३) अग्निशामक (फायरएक्स्टिङ्ग्वीशर) को इन्धन (चार्ज) को रुपमा राखिएको वा अग्निशामक हातगोला (ग्रिनेड) को इन्धन (चार्ज) को रुपमा राखिएका उत्पादनहरु (शीर्षक ३८.१३);
 - (४) तल द्रष्टव्य २ मा उल्लेख भएका प्रमाणित सन्दर्भ सामग्रीहरु (रेफरेन्स म्याटेरियल्स);
 - (५) तल द्रष्टव्य ३(क) वा ३(ग) मा उल्लिखित उत्पादनहरु ।
- (ख) मानवीय भोजन सामाग्रीको रुपमा प्रयोग हुने खालका खाद्य पदार्थहरु वा पौष्टिक महत्वका अन्य वस्तुहरुका साथ रासायनिक द्रव्यको मिश्रण (सामान्यतः शीर्षक २१.०६);
- (ग) धातुहरु (मेटल्स), घातक विष (आर्सेनिक) वा तिनका मिश्रणहरु भएका भाग २६ (शीर्षक २६.२०) को द्रष्टव्य ३(क) वा ३(ख) का आवश्यकता वा अपेक्षा (रिक्वायरमेण्ट्स) पूरा गर्ने धातुमल, क्षार र अवशेषहरु (स्ल्याग, एस एण्ड रेसिड्युज) (फोहोर नालीको हिलो बाहेक फोहोर मैलाको हिलो समेत);
- (घ) औषधिहरु (शीर्षक ३०.०३ वा ३०.०४); वा
- (ङ) अपधातुहरु (बेस मेटल्स)को निस्सारण (एक्स्ट्राक्सन) मा प्रयोगहुने खालका वा अपधातुहरु (बेसमेटल्स) का रासायनिक यौगिक (केमिकल कम्पाउण्ड्स) को उत्पादन (म्यानुफ्याक्चर) को लागि प्रयोग हुने खालका प्रयुक्त उत्प्रेरकहरु (क्याटालिस्ट्स) (शीर्षक २६.२०), बहुमूल्य धातुको पुनर्प्राप्ति (रिकभरी) का लागि मुख्य रुपमा प्रयोग हुने खालका प्रयुक्त उत्प्रेरकहरु (स्पेन्ट क्याटालिस्ट्स) (शीर्षक ७११२) वा; उदाहरणको लागि, मिहीन रुपले छुट्टिने चूर्ण (फाइनली डिभाइडेड पाउडर) वा बुनिएको जाली (बुभेन गज) को रुपमा भएका धातुहरु वा मिश्रधातु भएका उत्प्रेरकहरु (क्याटालिस्ट्स) १४ वा १५) ।
२. (अ) शीर्षक ३८.२२ को प्रयोजनको लागि “प्रमाणित सन्दर्भ सामाग्रीहरु” ‘फाइड रेफरेन्स म्याटेरियल्स’ को अर्थ त्यस्ता सन्दर्भ सामाग्रीहरु जसको साथमा यस्तो प्रमाणपत्र हुन्छ, जसले प्रमाणीत लक्षणहरु (सर्टिफाइड प्रोपर्टिज) का मान वा मूल्यहरु (भ्यालुज), यस्तो मान वा मूल्य (भ्यालु) निश्चित गर्न प्रयोग गरिएका पद्धतिहरु (मेटडस्) र प्रत्येक मान वा मूल्यसंग सम्बद्ध निश्चितता (सरटेण्टी) को मात्रा वा परिमाण (डिग्री) समेत हुन्छन् र यी विश्लेषणी (एनालिटिकल), अनुसंधानीय (क्यालिब्रेटिङ्ग) वा सन्दर्भको रेफरेन्सिङ्ग प्रयोजनको लागि उपयुक्त (सु टेबल) हुन्छन् ।
- (आ) भाग २८ वा २९ का उत्पादनहरु बाहेक, प्रमाणित सन्दर्भ सामाग्रीको वर्गीकरणका लागि यस दरबन्दी (नोमेनक्लेचर) का अन्य शीर्षक (हेडिङ्ग) भन्दा शीर्षक ३८.२२ लाई प्राथमिकता (प्रेसिडेन्स) दिइनेछ ।
३. तल उल्लेख भएका सामानहरु शीर्षक ३८.२४ मा समावेश गरिनेछन् र ती सामानहरु यस दरबन्दीमा अन्य कुनै शीर्षक अन्तर्गत पर्ने छैनन् :
- (क) म्याग्नेसियम अक्साइड वा क्षारीय धातु वा क्षारीय मृत्तिका धातु (अर्थ मेटल) को हलाइडहरुको प्रत्येकको तौल २.५ ग्रा. भन्दा कम नभएका संवर्धित (कल्चर्ड) मणिभहरु (चाक्षुश तत्व बाहेक);
 - (ख) फ्युजल तेल; डिपेलको तेल;

- (ग) खुद्रा बिक्रीको लागि पेक गरेर राखिएको मसी मेटनेहरु (इङ्ग रिमुभर);
- (घ) स्टेनशीलमा सच्याउनेहरु, अन्य सच्याउने द्रव (फ्लूड) हरू र सच्याउने टेपहरु (शीर्षक ९६.१२ मा पर्ने बाहेकका), खुद्रा बिक्रीको लागि प्याक गरिएको; र
- (ङ) सेरामिक फाइरिड टेस्टरहरु, फ्युजिबल (गलनशील) (जस्तै, सेगेर कोनहरु) ।
४. यस दरबन्दी (नोमेन्क्लेचर) भरि नै “नागरिक उत्सर्जित पदार्थ” (म्युनिसिपल वेष्ट) भन्नाले गृहस्थको घर आंगन (हाउसहोल्ड), होटेलहरु, रेष्टुराहरु, अस्पतालहरु, पसलहरु, कार्यालयहरु आदिबाट जम्मा गरिए जस्ता फोहोर मैला (कसिङ्गर) हरू, सडक र सडकका पेटी, खरन्जा (पेभमेण्ट) का बढारकुँढार (स्वीपिङ्ग), साथै निर्माण कार्य र ढाल्ने तोड्ने (डेमोलिशन) कार्यका उत्सर्जनहरु (वेष्ट) लाई जनाउँछ । नागरिक उत्सर्जित पदार्थ (म्युनिसिपल वेष्ट) मा सामान्यतः प्लाष्टिक, रबर, काठ, कागज, तान्तव वस्तुहरु (धागो, कपडा, डोरी आदि टेक्सटाइल), काँच, धातु, खाद्य वस्तुहरु, टुटफुट भएका फर्निचरहरु र अन्य विग्रे भत्केका (ड्यामेज्ड) वा उत्सर्जित (फालिएका: डिस्कार्डेड) वस्तुहरु हुन्छन् । तर “नागरिक उत्सर्जन (उत्सर्जित पदार्थ)” भन्ने शब्दहरुले देहायका वस्तुलाई समावेश गर्दैन :
- (क) कसिंगर फोहर (वेष्ट) बाट छुट्याइएका (सेग्रीगेटेड) अलग अलग (इनडिभिजुअल) पदार्थहरु वा वस्तुहरु जस्तो कि प्लाष्टिक, रबर, काठ, कागज, तान्तव वस्तुहरु (धागो, कपडा, डोरी, आदि: टेक्सटाइल) काँच वा धातुहरुको उत्सर्जन (वेष्ट) तथा प्रयुक्त (स्पेण्ट) ब्याटरीहरु । यस्ता वस्तुहरु दरबन्दीका उपयुक्त शीर्षकहरु मै पर्दछन्;
- (ख) औद्योगिक उत्सर्जित पदार्थहरु (वेष्ट);
- (ग) भाग ३० को द्रष्टव्य ४(ज) मा परिभाषित वेकम्मा औषधीय उत्पादनहरु; वा
- (घ) तल द्रष्टव्य ६(क) मा परिभाषा गरिए अनुसारको औषधोपचारीय उत्सर्जनहरु (क्लिनिकल वेष्ट) ।
५. शीर्षक ३८.२५ को प्रयोजनको लागि, “नालीको फोहोर मैलो” (सिबेज स्लज) भन्नाले शहरी क्षेत्रको निस्सारित फोहोर मैला शोधन संयंत्र (अर्बन एफ्लुएण्ट ट्रिटमेण्ट प्लाण्ट) बाट निस्कने हिलो मैलो (स्लज) लाई जनाउँछ र यसले शोधनपूर्व (प्रि ट्रिटमेण्ट) का फोहोर मैला, धोइ पखाली गर्दाको मैलो (एकाउरिड्स) तथा नजमेको फोहोर हिलो (अनस्टैबिलाइज्ड स्लज) । मल खाद (फर्टिलाइजर) को रुपमा प्रयोग गर्न उपयुक्त भए पछिको फोहोर मैला (हिलो) यसबाट बाहिर पर्छ (भाग ३१) ।
६. “अन्य उत्सर्जित पदार्थ” (फोहोर मैला) भन्ने उक्ति शीर्षक ३८.२५ को प्रयोजनको लागि देहायका वस्तुहरुको हकमा लागू हुन्छ :
- (क) औषधोपचारीय उत्सर्जनहरु (क्लिनिकल वेष्ट), अर्थात, चिकित्सा (मेडिकल) सम्बन्धी अनुसन्धान (रिसर्च), रोग निदान (डैगनोसिस), उपचार (ट्रिटमेण्ट) वा अन्य औषधीय (मेडिकल), शल्यक्रिया (सर्जिकल), दन्त चिकित्सा (डेण्टल) वा पशु स्वास्थ्योपचार (भेटरिनरी) प्रक्रिया (प्रोसिड्यूर) बाट निस्केका संदूषित (कण्टामिनेटेड) फोहोर मैलाहरु (वेष्ट), जसमा प्रायसः रोगजनक पदार्थहरु (प्याथोजिन्स) तथा भेषजीय तत्वहरु (फर्मास्यूटिकल सक्सटान्सेज) रहन्छन् र विशिष्ट निस्तारण क्रियाविधि (डिस्पोजल प्रोसिड्यूर) को अपेक्षा राख्छन् (उदाहरणको लागि, मैलो, दाग लागेको पट्टीहरु (स्वाइल्ड ड्रेसिङ्ग), प्रयुक्त पन्जाहरु (यूज्ड ग्लोभ्स) र प्रयुक्त श्रृंगकहरु (यूज्ड सिरिन्जेज);
- (ख) वेकम्मा प्रांगारिक द्रावक पदार्थहरु (अर्गानिक सोल्भेण्ट्स);
- (ग) धातुको अम्लमार्जन निमित्तका द्रव्यहरु (मेटल पिकलिङ्ग लिक्र्स), द्रव परिचालित यन्त्रका द्रवहरु (हाइड्रोलिक फ्लुइड्स), रोधकका द्रवहरु (ब्रेक फ्लुइड्स) तथा हिमिकरण विरोधी द्रवहरु (ऐण्टी फ्रिजिङ्ग फ्लुइड्स) का उत्सर्जनहरु (वेस्ट्स); तथा
- (घ) रासायनिक वा समवर्गी (एलाइड) उद्योगहरुबाट निस्कने अन्य फोहोर मैला (अदर वेस्ट्स) हरू ।
- तर “अन्य फोहोर मैला” (अदर वेस्ट्स) भन्ने उक्तिले मुख्यतः पेट्रोलियम तेल वा विटुमिन खनिज (विटुमिन मिनरल) बाट प्राप्त तेलहरु भएका फोहोर मैलाहरुलाई समाविष्ट गर्दैन (शीर्षक २७.१०) ।

७. शीर्षक ३८.२६ को प्रयोजनका लागि “जैविकडिजेल” भन्ने उक्तिले प्रयोग भएको वा नभएको जनावर वा वनस्पतिको बोसो र तेलबाट प्राप्त गरिएको इन्धनका रूपमा प्रयोग गर्ने किसिमको बोसे अम्ल (फ्याट्री एसिड) को मोनो-अल्काइल इष्टरहरूलाई बुझाउँदछ ।

उपशीर्षक-द्रष्टव्यः

१. तल उल्लेख भएका एक वा सोभन्दा बढी पदार्थहरू भएका शीर्षक ३८.०८ मा पर्ने वस्तुहरूलाई मात्र उपशीर्षक ३८.०८.५० ले समेटेदछ; आल्डिन(आइएसओ); विनापाक्रिल (आइएसओ); क्यामफेक्लोर (आइएसओ) (टोक्साफेन); क्याप्ताफोल (आइएसओ); क्लोरडेन (आइएसओ); क्लोरडिमफर्म (आइएसओ); क्लारोबेन्जाइलेट (आइएसओ); डीडटी (आइएसओ) (क्लोफेनोटेन (आइ एन एन), १,१,१-ट्राइक्लोरो-२,२- विस (पी-क्लोरोफिनायल) इथेन); डियल्लिन (आइएसओ, आइ एन एन); ४,६-डाइनाइट्रो-ओ-क्रिसोल (डीएनओसी) (आईएसओ) वा यसका लवणहरू; डिनोसेव (आइएसओ), यसका लवणहरू वा इष्टरहरू; इथाइलिन डिब्रोमाइड (आइएसओ) (१,२-डिब्रोमोथेन); इथाइलिन डाइक्लोराइड (आइएसओ) (१,२-डाइक्लोरोइथेन); फ्लूओरोसेटामाइड (आइएसओ); हेप्ताक्लोर (आइएसओ); हेक्जाक्लोरोबेन्जेन (आइएसओ); १, २,३,४,५,६-हेक्जाक्लोरोसाइक्लोहेक्जेन (एचसीएच (आइएसओ)), लिन्डेन (आइएसओ, आइ एन एन) समेत; पारोको यौगिकहरू; मेथामाइडोफोस (आइएसओ); मानोक्रोटोफोस (आइएसओ); अक्सिरेन (इथाइलिन अक्साइड); प्याराथिन (आइएसओ); प्याराथिन-मिथाइल (आइएसओ) (मिथाइल-प्याराथिन); पेन्टाक्लोरोफेनोल (आइएसओ), यसका लवण वा इष्टरहरू; फोस्फामिडोन (आइएसओ); २,४, ५-टी (आइएसओ) (२,४,५-ट्राइक्लोरोफेनोक्सिएसेटिक अम्ल), यसका लवणहरू र यसका इष्टरहरू; ट्राईबुटाईलिन यौगिकहरू

उपशीर्षक ३८.०८.५० मा छर्कने धूलो (पाउडर) पनि पर्दछ जसको बनावटमा विनोमायल (आईएसओ), कार्बोफ्यूरेन (आईएसओ) र थीराम (आईएसओ) को मिश्रण समाविष्ट भएको हुन्छ ।

२. उपशीर्षक ३८.२५.४१.०० तथा ३८.२५.४९.०० का प्रयोजनका लागि “बेकम्मा प्रांगारिक द्रावक पदार्थहरू” (वेष्ट अर्गानिक सोलभेण्ट्स) भनेका त्यस्ता बेकम्मा फोहोर पदार्थहरू हुन् जसमा मुख्यतः प्रांगारिक द्रावक पदार्थहरू (अर्गानिक सोलभेण्ट्स) हुन्छन् र ती जुन रूपमा प्रस्तुत भएका छन् प्राथमिक उत्पादनहरू सरह अग्रिम प्रयोगको लागि उपयुक्त हुँदैनन्, द्रावक पदार्थहरूको पुनः प्राप्ति (रिकोभरी) अभिष्ट भएको वा नभएको ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

परिच्छेद- ७
प्लाष्टिक र प्लाष्टिकका वस्तुहरु: रबर र रबरका वस्तुहरु

द्रष्टव्य :

१. दुई वा दुई भन्दा बढी अलग अलग घटक (कन्स्टिच्यूएण्ट्स) भएका समूह (सेट) मा राखिएका सामानहरु, जसमध्ये केही वा सबै नै यस परिच्छेदमा पर्दछन् र परिच्छेद ६ वा ७ का उत्पादन प्राप्तिको लागि तिनको एक अर्कासंग मिश्रण गर्ने उद्देश्य रहेको छ भने, तिनलाई ती उत्पादनको उपयुक्त शीर्षकमा वर्गीकरण गरिनेछ। यदि तिनका घटकहरु:
 - (क) तिनीहरुलाई राखिएको तरीकालाई विचार गर्दा तिनलाई पुनः प्याक (रिप्याक) गर्नु भन्दा पहिले ती वस्तुहरु एकसाथ प्रयोग गरिने उद्देश्यकै हुन् भन्ने स्पष्ट रूपले चिन्हिने छन्;
 - (ख) एक साथ प्रस्तुत हुन आएका छन्; र
 - (ग) तिनीहरुको स्वभाव (प्रकृति) वा तिनलाई प्रस्तुत गरिएको सापेक्षिक अनुपातको आधारमा ती एक अर्काका पूरक हुन् भनी स्थापित गर्न (छुट्याउन) सकिनेछन्।
२. शीर्षक ३९.१८ वा ३९.१९ का वस्तुहरु बाहेक, मोटिफ (बुट्टा) अक्षरहरु (कैरेक्टर्स) वा चित्रात्मक प्रतिकृतिहरु छापिएका र ती कुराहरु ती वस्तुका प्राथमिक प्रयोगको लागि केवल आकस्मिक रूपले छापिएका होइनन् भने त्यस्ता प्लाष्टिक, रबर वा तिनबाट बनेका वस्तुहरु भाग ४९ मा पर्दछन्।

भाग - ३९
प्लाष्टिक र प्लाष्टिकका सामान

द्रष्टव्य :

१. यस अनुसूचीभरि नै “प्लाष्टिक” भन्ने उक्तिले शीर्षक ३९.०१ देखि ३९.१४ सम्मका ती वस्तुहरु जुन पोलिमराइजेसनकै समय वा त्यसपछिका अवस्थामा बाह्य प्रभाव (सामान्यतः ताप र दबाव, र आवश्यकतानुसार घुलनशील द्रव्य वा प्लाष्टिसाइजर) द्वारा मोल्डिङ, काष्टिङ, एक्स्ट्रूडिङ, रोलिङ वा अन्य प्रक्रियाद्वारा आकार प्रदान गरिन्छ र सो आकार बाह्य प्रभाव हटाइएपछि स्थायी रहन जान्छ।

यस अनुसूची भरि नै “प्लाष्टिक” को सन्दर्भले भल्कानाइज गरेको तन्तुलाई पनि समावेश गर्दछ। तर, यो उक्ति परिच्छेद ११ को टेक्सटाइल (कपडा पदार्थ) भनी मानिएका वस्तुहरुमा भने लागू हुदैन।

२. यस भाग अन्तर्गत पर्ने:

- (क) शीर्षक २७.१० वा ३४.०३ का चिल्लो पार्ने तयारी वस्तुहरु;
- (ख) शीर्षक २७.१२ वा ३४.०४ का मैनहरु;
- (ग) रासायनिक तरीकाबाट छुट्टै परिभाषित प्रांगारिक यौगिकहरु (भाग २९);
- (घ) हेपारिन (कलेजो सम्बन्धी) वा यसको लवण (शीर्षक ३०.०१);
- (ङ) वाष्पशील (भोलाटाइल) जैविक (अर्गानिक) विलयक द्रव्य (सोलभेण्ट्स) हरूमा विलयक द्रव्य (सोलभेण्ट) को तौल घोल (सोल्यूसन) को तौल भन्दा ५० प्रतिशत बढी हुने गरी बनेका, शीर्षक ३९.०१ देखि ३९.१३ सम्मका शीर्षकहरुमा उल्लेख भएका कुनै पनि उत्पादन समाविष्ट घोलहरु (सोल्यूसन) (कोलोडियन बाहेक) (शीर्षक ३२.०८); शीर्षक ३२.१२ को पत्राङ्क पर्णीकाहरु (स्टैम्पिङ्ग फवायल्स);
- (च) शीर्षक ३४.०२ का प्रांगारिक सर्फेस-एक्टिभ एजेन्ट वा त्यसका तयारी वस्तुहरु;
- (छ) रन (पग्लेको) गुन्द वा इस्टर (रक्सीको थिगर) गुन्द (शीर्षक ३८.०६);
- (ज) खनिज तेल (ग्याँसोलिन समेत) वा खनिज तेलकै जस्तो उद्देश्यका लागि प्रयोग हुने अन्य तरल पदार्थहरुलाई रङ्गाउने तयारी पदार्थहरु (शीर्षक ३८.११);
- (झ) भाग ३९ मा पर्ने पोलिग्लाइकोल्स, सिलिकन्स वा अन्य पोलिमरहरुमा आधारित तयारी हाइड्रोलिक द्रवहरु (शीर्षक ३८.१९);
- (ञ) प्लाष्टिकको पृष्ठाङ्कन (ब्याकिङ्ग) मा भएको नैदानिक (डायग्नोस्टिक) वा प्रयोगशाला (लेबोरेटरी) का प्रतिकारक (रिएजेण्ट्स) हरू (शीर्षक ३८.२२);
- (ट) भाग ४० को प्रयोजनको लागि परिभाषित कृत्रिम रबर वा तिनका सामग्रीहरु (आर्टिकल्स);
- (ठ) घोडा वा पशुको काठी वा साजबाज सम्बन्धी सामग्रीहरु (शीर्षक ४२.०१); वा शीर्षक ४२.०२ का ट्रंकहरु, सुटकेसहरु, हाते भोलाहरु (ह्याण्डब्याग्स) वा अन्य कन्टेनरहरु;
- (ड) चोया, पोया र भाग ४६ मा पर्ने अन्य सामग्रीहरु;
- (ढ) शीर्षक ४८.१४ को भित्तो ढाक्ने (वालकभरिङ्ग) हरू;
- (ण) परिच्छेद ११ का सामानहरु (कपडा र कपडाबाट बनेका सामान);
- (त) परिच्छेद १२ का सामानहरु (जस्तै जुताहरु (पाउपोशहरु), टोप, टोपीहरु (शीरपोशहरु), छाताहरु, छतरीहरु, लौरोहरु, कोराहरु, राइडिङ्ग कोरहरु वा तिनका पार्टपूजाहरु);
- (थ) शीर्षक ७१.१७ अन्तर्गतका नक्कली गहनाहरु;
- (द) परिच्छेद १६ अन्तर्गत पर्ने सामानहरु यन्त्र (मेशिन) वा यान्त्रिक उपकरणहरु (मेकानिकल अप्लायन्सेस);
- (ध) परिच्छेद १७ का हवाईजहाज वा भेहिकल (वाहन वा सवारी साधन) का अंगहरु (पार्टपूजा);
- (न) भाग ९० का सामानहरु (जस्तै चाक्षुष तत्व (अप्टिकल एलिमेन्ट), चश्माको फ्रेम र ड्रइड (रेखाचित्रण) का उपकरणहरु);
- (प) भाग ९१ का सामानहरु (दिवाल घडी (क्लौक) र घडीका बट्टाहरु (वाच केसेस));
- (फ) भाग ९२ का सामानहरु (जस्तै वाद्य यन्त्र र तिनका पार्टपूजा);
- (ब) भाग ९४ का सामान (जस्तै फर्निचर, ल्याम्प्स (चिम), र बत्तीका सरसामानहरु (लाइटिङ्ग फिटिङ्ग्स) प्रकाश गर्ने चिन्ह (इल्यूमिनेटेड साइन), पूर्वनिर्मित भवन (प्रीफ्याब्रिकेटेड विल्डिङ्ग));
- (भ) भाग ९५ का सामानहरु (जस्तै खेलौना, आमोद प्रमोदका सामानहरु र खेलकूदका सामानहरु);

(म) भाग ९६ का सामानहरू (जस्तै ब्रुस, टांक, स्लाइड फासनर्स, कांडियो, धुम्रपानको पाइपको डांठ (माउथपिस), चुरोट दानी, सिगरेट होल्डर वा यस्तै वस्तु, भ्याकुम फ्लास्क वा यस्तै वस्तुका पार्टपूजा, कलमहरू (पेन्स); प्रोपेलिड पेन्सिलहरू) ।

३. शीर्षक ३९.०१ देखि ३९.११ सम्म देहायका वर्गमा पर्ने रासायनिक संश्लेषण (केमिकल सिन्थेसिस) द्वारा उत्पादित सामानहरूको हकमा मात्र लागू हुने गरी लिइन्छः

(क) रिड्यूस्ड प्रेसर डिस्टिलेसन मेथड प्रयोग गरिंदा १०१३ मिलिवारमा परिवर्तन पछि ३०० डिग्री सेल्सियस को तापमानमा घनत्वको हिसावले ६० प्रतिशत भन्दा कम उर्द्धपातन हुने तरल संश्लेषित (कृत्रिम) पोलिओलेफिन्स (शीर्षक ३९.०१ र ३९.०२);

(ख) धेरै बढी पोलिमराइज्ड नगरेको कोमारोन इन्डेन टाइपको खोटो (रेजिन) (शीर्षक ३९.११);

(ग) औसत ५ मोनोमर इकाईका अन्य कृत्रिम पोलिमरहरू;

(घ) सिलिकनहरू (शीर्षक ३९.१०);

(ङ) रिसोल (पगिलने वस्तु) (शीर्षक ३९.०९) र अन्य प्रिपोलिमरहरू;

४. “कोपोलिमरहरू” भन्ने उक्तिले त्यस्ता सबै पोलिमरहरूलाई समावेश गर्दछ जसमा कूल पोलिमरको मात्रा (कन्टेण्ट)मा कुनै पनि एकल मोनोमर इकाईको अंश तौलको हिसावले ९५ प्रतिशत वा बढी रहदैन ।

विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा, यस भागको प्रयोजनको लागि कोपोलिमरहरू (कोपोलिकण्डेन्सेटहरू, कोपोलिएडिसन उत्पादनहरू, ठीका (ब्लौक) कोपोलिमरहरू र ग्राफ्ट कोपोलिमरहरू समेत) र पोलिमर ब्लेण्ड्स (पोलिमरका मिश्रणहरू) लाई त्यस शीर्षकमा वर्गीकरण गरिनेछ जसमा प्रत्येक अन्य एकल (सिंगल) कोमोनोमर इकाई भन्दा तौलमा अधिकता (प्रिडोमिनेट) भएको कोमोनोमर इकाईको पोलिमरहरू समावेश हुन्छन् । यस द्रष्टव्यको प्रयोजनको लागि, एउटै शीर्षकमा पर्ने पोलिमरहरूका अवयवी (कन्स्टिच्यूएण्ट) कोमोनोमर इकाईहरूलाई एकैसाथ लिइनेछ ।

एकल कोमोनोमर इकाईको प्रधानता (प्रिडोमिनेट) नभएमा, स्थिति अनुसार कोपोलिमरहरू वा पोलिमर मिश्रण (ब्लेण्ड्स) हरूलाई उत्तिकै ध्यान दिन योग्य शीर्षकहरू मध्ये सांख्यिक क्रममा सबभन्दा पछिल्लो (लास्ट) शीर्षक मा वर्गीकरण गरिनेछ ।

५. रासायनिक तरीकाले परिवर्तन गरिएको (केमिकली मोडिफाइड) पोलिमरहरू अर्थात् जसमा मुख्य पोलिमर श्रृंखलामा उपांग (एपेन्डेज) हरूमा मात्र रासायनिक प्रतिक्रियाद्वारा परिवर्तन गरिएका हुन्छन्, त्यस्ता पोलिमरहरूलाई परिवर्तन नगरिएका (अनमोडिफाइड) पोलिमरको उपयुक्त शीर्षकमा वर्गीकरण गरिनेछ । यो व्यवस्था ग्राफ्टकोपोलिमर (निरोपितको पोलिमर) को हकमा भने लागू हुने छैन ।

६. शीर्षक ३९.०१ देखि ३९.१४ सम्मका “प्राथमिक आकार” भन्ने शब्दले निम्न बमोजिमको आकारलाई मात्र जनाउँछ ।

(क) तरल र लेदो (पेष्ट), डिस्पर्सन (विक्षेपण) (इमल्सन र सस्पेन्सन) र घोल समेत;

(ख) साइज नमिलेका (विषम आकृतिका) ठीका, लम्प्स (पिण्ड) हरू र धूलो (माउल्लिङ पाउडर समेत), दाना, चोइटा (फ्लेक वा पाप्रा) र यस्तै बहुमात्रा (बल्क) भएको रूपमा ।

७. प्राथमिक रूपमा परिवर्तन भएका एक्लो थर्मोप्लाष्टिक पदार्थका अवशेष, कतरन (पेयिरिड) र टुक्राटाक्री (स्क्याप) हरू शीर्षक ३९.१५ मा पर्दैनन् (शीर्षक ३९.०१ देखि ३९.१४ सम्म)

८. शीर्षक ३९.१७ को प्रयोजनको लागि “नली (ट्युब) नल (पाइप) र लचकदार नल (होज)” भन्ने शब्दले अर्द्धउत्पादित वा तयारी (सेमीम्यानुफ्याक्चर वा फिनिस्ड), खोक्रो, सामान्यतः ग्याँस वा तरल पदार्थ वहन (कन्भे), संचालन (कण्डक्ट) वा वितरणको कार्यमा प्रयोग हुने खालको (उदाहरणको लागि बगैचामा प्रयोग हुने करड भएको होज, छिद्रदार नली (ट्युबहरू) जस्तै उत्पादनलाई जनाउँछ । यस शब्दले ससेज भर्ने नलिका र अन्य ले-फ्ल्याट ट्यूबिङलाई पनि समावेश गर्दछ । तर, अन्तिम उल्लेख भएको बाहेक तेर्सो परिच्छेद (क्रस-सेक्सन) वृत्ताकार, अण्डाकार, चतुर्भुजाकार (जसको लम्वाई चौडाईको १.५ गुना भन्दा बढी हुदैन) वा रेगुलर पोलिगन (समबहुभुज) आकारको भएका बाहेकलाई पाइप, ट्युब वा होज नमान्ने प्रोफाइल आकारका मान्नु पर्दछ ।

९. शीर्षक ३९.१८ को प्रयोजनका लागि “भित्ता (वाल) वा अन्तश्छद (सिलिड वा भित्री छाना) ढाक्ने (आच्छादी) प्लाष्टिक” भन्नाले ४५ से.मी. भन्दा कम चौडाई नभएको, भित्ता वा भित्री छत सजावटका लागि उपयुक्त कागज बाहेक अरु कुनै पदार्थको पृष्ठाधार (ब्याकिङ) मा स्थायीरूपमा प्लाष्टिक जडिएको (फिक्सड) र (सुल्टोपट्टि) प्लाष्टिकको तह (लेयर) दाना दाना पारेको, उच्चित्रित (एम्बोस्ड), रंगाएको, बुट्टापारी छापेको वा अन्य किसिमले सजाएको, रोलमा राखिएको प्लाष्टिकको उत्पादनलाई संभन्नु पर्दछ ।
१०. शीर्षक ३९.२० र ३९.२१ मा “पाता (प्लेट), चादर (शीट), फिल्ली (फिल्म), पन्नी (फवायल) र पाटा (स्ट्रिप)” भन्ने उक्तिले बुट्टा हालेको (प्रिन्टेड) वा नहालेको वा अन्य किसिमले सतही (सर्फेस) कार्य गरिएको वा नगरिएको, नकाटिएको वा चारपाटे (वर्गाकार समेत) पारी काटिएको तर त्यसभन्दा बढी कार्य नगरिएको (त्यसरी काटिँदा, ती प्रयोगको लागि तयार हुने भए तापनि (भाग ५४ मा भएका बाहेक) पाता, चादर, फिल्ली, पन्नी र पाटा तथा रेगुलर ज्यामितीय आकृतिका ढिकाहरू (ब्लौक) लाई जनाउँछ ।
११. उपभाग २ का अधिल्ला कुनैपनि शीर्षकहरूमा पर्ने उत्पादनहरू नहुदा, शीर्षक ३९.२५ अन्तर्गत देहायका वस्तुहरू मात्र पर्दछन् :
 - (क) रिजर्भायर्स, ट्यांक (सेप्टिक समेत), भ्याट्स र यस्तै कन्टेनर (आधान पात्र) ३०० लि. भन्दा बढी अट्ने क्षमता भएको;
 - (ख) निर्माण सम्बन्धी अवयवहरू उदाहरणको लागि घर बनाउने सामान, भूईँ, भित्ता, कठवार, अन्तश्छद (सिलिङ्ग) वा छाना (रुफ) मा प्रयोग हुने;
 - (ग) ढल (गटर) र ढलका सरसामानहरू (फिटिङ्स);
 - (घ) ढोकाहरू, भ्यालहरू र तिनीहरूका चौकोस (फ्रेम) र ढोकाका संघारहरू;
 - (ङ) वाल्केनिज (कौशी), ब्यालुस्ट्रेड (डंडाली), फेन्सिङ्ग (वार) गेट (पर्खाल वा बारमा भएको मूलढोका वा तगारो) र त्यस्तै छेकवारहरू (ब्यारियर्स);
 - (च) सटरहरू (कपाट) ब्लाइन्ड्स (भ्यालका फिलिमिली पर्दा) (भेनेसिएन ब्लाइन्ड्स समेत) र त्यस्तै सामान तथा तिनका अवयवहरू (पार्ट) र फिटिङ (उपकरणहरू);
 - (छ) एसेम्ब्ली र स्थायी जडान (इन्स्टलेशन) को लागि ठूलो परिमाणका तखताहरू (सेल्भिड), उदाहरणको लागि पसलमा, कार्यशालामा, गोदाममा जडान हुने;
 - (ज) भवन निर्माणका आलंकारिक फीचरहरू (आकृतिहरू), उदाहरणको लागि फ्लूटिङ (खोल्सा काट्ने काम), गुम्बज र परेवाको घुर; र
 - झ) ढोका, भ्याल, भर्याड, भित्ता वा भवनको अन्य भागमा स्थायी रूपमा जडान गरिने फिटिङ र माउण्डिङ्स, जस्तै नोब्स (मूठ), ह्याण्डिल, हुक, ब्याकेट, टोब्ल रेल्स, स्विच-प्लेट्स र अन्य सुरक्षात्मक प्लेटहरू ।

उपशीर्षक-दृष्टव्यहरू:

१. यस भागको कुनै एक शीर्षकभित्र, पोलिमरहरू (कोपोलिमरहरू समेत) र रासायनिक तरिकाले संशोधित (मोडिफाइड) पोलिमरहरूलाई देहायका व्यवस्था (प्रोभिजन्स) अनुरूप वर्गीकरण गरिनेछ:
 - (क) एकै श्रृंखला (सेरिज) मा “अन्य” नामक उपशीर्षक जहाँ जहाँ छ:
 - १) कुनै उपशीर्षकमा कुनै पोलिमरलाई “पोली” उपसर्ग (प्रिफिक्स) द्वारा निर्दिष्ट गरिएको (उदाहरणतः, पोलिइथिलिन र पोलियामाइड -६, ६) छ भने त्यसको अर्थ यसरी निर्दिष्ट गरिएको पोलिमरका अवयवी (कन्स्ट्रिब्यूएण्ट) मोनोमर इकाइ वा मोनोमर इकाइहरूलाई एकसाथ मिलाउँदा त्यसले कुल पोलिमरको मात्रा (कण्टेण्ट) को तौलको हिसावले ९५ प्रतिशत वा बढी अंशदान (कण्ट्रिब्यूट) गरेकै हुनु पर्दछ ।
 - २) कूल पोलिमरको वस्तु परिमाण (कन्टेन्ट) मा तौलको हिसावले ९५ प्रतिशत भन्दा बढी कोपोलीमरहरू नामक कोमोनोमर इकाईहरू रहेका भए उपशीर्षक ३९०१.३०, ३९०३.२०, ३९०३.३० र ३९०४.३० मा उल्लेख भएका (नेम्ड) कोपोलिमरहरूलाई सोही उपशीर्षकहरूमा वर्गीकरण गरिनु पर्दछ ।

- ३) रासायनिक तवरले (केमिकली) संशोधित वा परिवर्तित (मोडिफाइड) पोलिमरहरूलाई “अन्य” नामाङ्कित उपशीर्षकमा वर्गीकरण गर्नु पर्दछ, तर त्यसरी रासायनिक तवरले संशोधित वा परिवर्तित (मोडिफाइड) पोलिमरहरू अन्य उपशीर्षकद्वारा बढी स्पष्ट रूपमा (स्पेसिफिकली) समावेश (कभर) गरिएको हुनु हुँदैन।
- ४) माथिका (१), (२) वा (३) संग नमिल्ने पोलिमरहरूलाई त्यस श्रृंखला (सिरिज) का बांकी उपशीर्षकहरू मध्ये त्यस उपशीर्षकमा वर्गीकरण गरिनेछ जसले अन्य प्रत्येक एकल कोमोनोमर इकाइको तौलको हिसावले प्रधानता (प्रिडोमिनेट) भएको त्यस मोनोमर इकाइको पोलिमरलाई समावेश (कभर) गरेको हुन्छ। यस प्रयोजनको लागि, उही उपशीर्षकमा पर्ने पोलिमरहरूका अवयवी (कन्स्ट्रिक्ट्यूएण्ट) मोनोमर इकाइहरू (यूनिट्स) लाई एकसाथ लिइनेछ। यसमा विचाराधीन उपशीर्षकहरूका श्रृंखला (सिरिज) मा पर्ने पोलिमरहरूका अवयवी कोमोनोमर इकाइहरूलाई मात्र तुलना गरिनु पर्दछ।

(ख) उही श्रृंखला (सिरिज) मा “अन्य” नामाङ्कित उपशीर्षक नभएमा :

१. अन्य प्रत्येक कोमोनोमर इकाइ माथि तौलको हिसावले अधिकतामा (प्रिडोमिनेट) हुने त्यस मोनोमर इकाइका पोलिमरहरू समावेश भएको उपशीर्षकमा पोलिमरहरूलाई वर्गीकरण गरिनेछ। यस प्रयोजनको लागि, उही उपशीर्षकमा पर्ने पोलिमरहरूका अवयवी (कन्स्ट्रिक्ट्यूएण्ट) मोनोमर इकाइहरूलाई एकसाथ लिइनेछ। विचाराधीन श्रृंखला (सिरिज) भएका पोलिमरहरूका अवयवी कोमोनोमर इकाइहरूको मात्र तुलना गरिनेछ।
२. रासायनिक तवरले संशोधित वा परिवर्तित (मोडिफाइड) पोलिमरहरूलाई असंशोधित वा अपरिवर्तित (अनमोडिफाइड) पोलिमरको लागि उपयुक्त (एप्रोप्रिएट) उपशीर्षकमा वर्गीकरण गरिनेछ।
- पोलिमर मिश्रण (पोलिमर ब्लेण्ड्स) लाई उही अनुपातमा उही मोनोमर इकाइहरूको पोलिमर वर्गीकरण भएको उपशीर्षकमा वर्गीकरण गरिनेछ।

२. उपशीर्षक ३९२०.४३.०० को प्रयोजनार्थ, “सुघट्यकारी” (प्लास्टिसाइजर्स) भन्ने शब्दले अमौलिक सुघट्यकारी (सेकेण्डरी) प्लास्टिसाइजर्स लाई समेत जनाउँछ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्वक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्वक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग - ४०
रबर र यिनबाट बनेका सामानहरु

द्रष्टव्यहरु :

१. विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ लागेमा बाहेक यस अनुसूची भरि “रबर” शब्दले गन्धकीकरणद्वारा नम्य (लचकदार) र बलियो (भल्कनाइज) पारिएको वा नपारिएको वा कडा भएको वा नभएको देहायका उत्पादनहरुलाई जनाउँछः प्राकृतिक रबर, बलाटा (दक्षिण अमेरिकाको एकथरी रुखबाट आउने चोप वा लिसो), गट्टा पर्चा (दक्षिण अमेरिकाको रुखबाट भिकिने एक प्रकारको रबर), ग्वेयूली (दक्षिण पश्चिम संयुक्त राज्य अमेरिकामा पाइने एकथरी रुखबाट पाइने रबर), चिकल (सैपोडिला बृक्षबाट निस्कने एक किसिमको गूद जस्तो पदार्थ) र यस्तै प्राकृतिक गूदहरु, संश्लेषित (सिन्थेटिक) रबर, तेलबाट भिकिने फ्याक्टिस (मुलायम रबर जस्तो पदार्थ), र यस्तै सुधारिएका (रिकलेम्ड) रबर तत्वहरु ।
२. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :
 - (क) परिच्छेद ११ का सामानहरु (कपडा र कपडाबाट बनेका सामान);
 - (ख) भाग ६४ का पाउपोस (जुता) वा त्यसका अङ्गहरु (पार्ट्स);
 - (ग) भाग ६५ का शिरपोस (टोपी) वा त्यसका अङ्गहरु (पार्ट्स) (वाथिङ क्याप समेत);
 - (घ) परिच्छेद १६ का कडा रबरका यान्त्रिक वा वैद्युतिक उपकरणहरु वा तिनका पूर्जाहरु (सबै किसिमका वैद्युतिक सामानहरु समेत);
 - (ङ) भाग ९०, ९२, ९४ वा ९६ का सामानहरु; वा
 - (च) भाग ९५ का सामानहरु (खेलकूदको पन्जाहरु (ग्लोभ्स), बुढी औंला एकातिर अरु चारओटा औंला एकै ठाउँ अर्कोतिर ढाक्ने गरी तयार गरिएका पन्जाहरु (मिट्टेन्स) र औंलाहरु खुलै रहने खालका पन्जाहरु (मिट्स) र शीर्षक ४०.११ देखि ४०.१३ सम्मका सामानहरु बाहेक) ।
३. शीर्षक ४०.०१ देखि ४०.०३ सम्म र ४०.०५ मा उल्लेख भएको “प्राथमिक रुपका” भन्ने शब्द निम्न रुपका सामानमा मात्र लागू हुनेछ :
 - (क) तरल र लेदो (पेष्ट) (प्रिभल्कनाइज गरेको वा नगरेको लेटेक्स र अन्य डिस्पर्सन (विक्षेपण) र घोलहरु समेत);
 - (ख) विषम आकारका ढीका, पिण्ड, गांठ, धूलो, दाना, मसिना टुक्राटाक्री र यस्तै किसिमको थुप्रो (बल्क) रुपको ।
४. यस भागको द्रष्टव्य १ र शीर्षक ४०.०२ को “संश्लेषित रबर” (सिन्थेटिक रबर) भन्ने उक्ति देहाय बमोजिम लागू हुन्छ :
 - (क) असंतृप्त संश्लेषित तत्वहरु जसलाई गन्धक (सल्फर) का साथ बल्कनीकरण (भल्कनाइजेशन) गरी अप्रत्यावर्ती ढंगले अतापसुनम्य तत्व (नन्थर्मोप्लाष्टिक सब्स्टान्स) मा रुपांतरित गर्न सकिन्छ, जुन १८० देखि २९० सेल्सियस बीचको तापक्रममा आफ्नो मौलिक लम्वाईको तीन गुणासम्म तन्काउदा चुँडिदैन र मौलिक लम्वाईको दुई गुणासम्म तन्क्याउँदा पाँच मिनेटको अवधिभित्र मौलिक लम्वाईको डेढ गुणा भन्दा कम लम्वाईमा फर्किन्छ । यस परीक्षणको उद्देश्यको निमित्त क्रस लिङ्गिङ्को लागि आवश्यक पर्ने तत्वहरु, जस्तै बल्कनीकरण सक्रिय कारक (भल्कनाइजिङ्को एक्टिभेटर) वा त्वरक (एक्सिलेरेटर) हरू थप गर्न सकिन्छ; द्रष्टव्य ५(ख) (२) मा व्यवस्था गरिएका तत्वहरुको उपस्थिति पनि स्वीकार्य छ । तर, क्रस लिङ्गिङ्को लागि आवश्यक नभएका तत्वहरुको उपस्थिति, अर्थात् विस्तारक (एक्सटेण्डर) हरू, सुनम्यकारकहरु (प्लाष्टिसाइजर) र फिलरहरु भने स्वीकार्य हुने छैनन्;
 - (ख) थायोप्लाष्ट्स (टी.एम); र
 - (ग) प्लाष्टिक पदार्थका साथ मिसाएर वा कलमी (ग्राफिटिङ्ग) गरेर अर्को रुप दिइएको प्राकृतिक रबर, डिपोलिमराइज्ड प्राकृतिक रबर, संतृप्त संश्लेषित उच्च पोलिमरहरुका साथ असंतृप्त संश्लेषित तत्वहरुको मिश्रण । तर यी

सबै माथि उल्लेख भएका उत्पादनहरूले भल्कनाइजेशन, तन्काई (एलोङ्गेशन) र खुम्चाई (रीकोभरी) सम्बन्धी माथि (क) मा उल्लेख गरिएका आवश्यकताको पूर्ति गरेको हुनु पर्दछ ।

५. (क) शीर्षक ४०.०१ र ४०.०२ तरलबाट ठिका भई जम्नु (कोएग्यूलेशन) अगाडि वा पछाडि देहायका तत्वहरूसंग मिलाइएका (कम्पाउन्डिङ्ग) कुनै पनि रबर वा रबरको मिश्रणका हकमा लागू हुदैन :
 १. वल्कनीकरणका (भल्कनाइजिङ्ग) कारकहरू (एजेन्ट), त्वरकहरू (एक्सिलेरेटर), विलम्बकर (रिटार्डर) वा सक्रियकारक (एक्टिभेटर्स) (पूर्व वल्कनीकृत (प्रिभल्कनाइज्ड) रबर लेटेक्स तयार गर्न मिसाइने बाहेकका);
 २. पहिचानको लागि मात्र मिसाइएको बाहेक, वर्णक (पिगमेन्ट) वा अन्य रंगाउने पदार्थ;
 ३. सुनम्यकारकहरू (प्लाष्टिसाइजर्स) वा विस्तारकहरू (एक्सटेण्डर्स) (तेल विस्तारित रबर (आयल) एक्सटेण्डेड रबर) को हकमा खनिज तेल बाहेक), पूरकहरू (फिलर्स), प्रवलन कारकहरू (रिइनफोर्सिङ्ग एजेन्ट्स), प्राङ्गारिक विलायक द्रव्यहरू (सोल्भेन्ट्स) वा अन्य कुनै तत्वहरू, तल (ख) मा स्वीकार्य (तत्वहरू) बाहेक;
- (ख) रबर वा रबरहरूको मिश्रणमा देहायका वस्तुहरूको उपस्थितिले यसको शीर्षक ४०.०१ वा ४०.०२ मा स्थिति अनुसार वर्गीकरण गर्नमा केही असर पार्दैन, तर त्यस्ता रबर वा रबरको मिश्रणले कच्चा पदार्थको सारभूत लक्षण भने कायमै राखेको हुनु पर्दछ :
 १. इमल्सिफायर (पयस्यकारक) वा चिपचिपेपन निरोधी (एण्टीट्याक) कारकहरू (एजेन्ट्स)
 २. इमल्सिफायरका ब्रेकडाउन उत्पादनको सानो परिमाण
 ३. देहायका वस्तुहरूको अति लघु परिमाण: ताप संवेदी कारकहरू (हिट सेन्सिटिभ एजेन्ट्स) (सामान्यतः ताप संवेदी रबर लेटेक्सहरूको प्राप्तिको लागि), धनायनिक (क्याटिओनिक) पृष्ठ सक्रियन कारकहरू (सर्फेस एक्टिभ एजेन्टहरू) (सामान्यतः धनविद्युति (एलेक्ट्रो पोजिटिभ) रबर लेटेक्सको प्राप्तिको लागि), उपचय निरोधी तत्वहरू (एण्टिओक्सिडेण्ट्स), स्कन्दक पदार्थ (कोएग्यूल्याण्ट्स), टुक्राउने वा धूलो पार्ने कारकहरू (क्रम्बलिङ्ग एजेण्ट्स), हिम निरोधी (फ्रीजेसिस्टिङ्ग) कारकहरू (एजेन्ट्स), पाचकहरू पेप्टाइजर), परिरक्षकहरू (प्रिजर्वेटिभ्स) स्थिरीकारकहरू (स्टेबिलाइजर्स), लसी लोपन-नियन्त्रण कारकहरू (भिस्कोसिटीकण्ट्रोल एजेन्ट्स) वा यस्तै विशेष उद्देश्यका योगात्मकहरू (एडिटिभ्स) ।
६. शीर्षक ४०.०४ को प्रयोजनको लागि “रद्दी (वेष्ट), काटछाँट पेयरिडस) र टुक्राटाक्री (स्क्रयाप)” (वा “अवशेष”) भन्ने उक्तिले रबर वा रबरको सामानको उत्पादन (म्यानुफ्याक्चर) वा काम (वर्किङ) बाट निस्केका र काटिएको वा घस्टिएको (वियर) वा अन्य कारणले रबर वा रबरको सामानको रूपमा निश्चित रूपले प्रयोग गर्न नहुने रबरको रद्दी (वेष्ट), काँटछाँट (पेयरिडस) र टुक्राटाक्री (स्क्रयाप) (वा अवशेष) लाई जनाउँछ ।
७. जुनसुकै अनुप्रस्थ परिच्छेद (क्रस-सेक्सनल) माप (डाइमेन्सन) ५ मिलिमिटर भन्दा बढी भएको वल्कनीकृत (भल्कनाइज्ड) रबरको मात्र धागोलाई शीर्षक ४०.०८ को पाता (स्ट्रिप), छड (रड) वा पार्श्व आकार (प्रोफाइल शेप) सरह वर्गीकरण गरिन्छ ।
८. शीर्षक ४०.१० भित्र रबरले संसिक्त (इम्प्रिग्नेटेड), लेपित (कोटेड), ढाकिएको (कभर्ड) वा पटलित (ल्यामिनेटेड) कपडा पदार्थ वा रबरले संसिक्त, लेपित, ढाकिएको वा आच्छादित (शिड्ड) कपडा पदार्थका धागो (यार्न) वा डोरी (कर्ड) का बाहक (कन्भेयर) वा संचरण वा पारगमन (ट्रान्समिशन) का फित्ता पेटीहरू (बेल्ट) वा पट्टा (बेल्टिङ्ग) समाविष्ट हुन्छन् ।
९. शीर्षक ४०.०१, ४०.०२, ४०.०३, ४०.०५ र ४०.०८ मा “पाता” (प्लेट) “चादर” (शीट) र “पैट्टी” (स्ट्रिप) भन्ने उक्तिले केवल ज्यामितीय समभुज आकारका, नकाटिएका वा सामान्य रूपले चतुर्भुजाकार (वर्गाकार समेत) मा काटिएका, कुनै सामानको लक्षण भएका वा नभएका, छाप्निएका वा नछापिएका वा अरु किसिमको सतही कार्य गरिएका वा नगरिएका, तर अरु किसिमबाट आकारमा नकाटिएका वा बढी काम नगरिएका पाता (प्लेट), चादर (शीट) र पैट्टी (स्ट्रिप) लाई जनाउँछ ।

शीर्षक ४०.०८ मा “छड (रौड)” र “प्रोफाइल शेप” (पार्श्व आकार) भन्ने उक्तिले लम्बाइमा काटिएका वा नकाटिएका वा सतही कार्य गरिएका वा नगरिएका तर अरु किसिमबाट काम नगरिएका उत्पादनहरूलाई मात्र जनाउँछ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

परिच्छेद-८
कांचो छाला, तयारी छाला र भुवादार छाला र त्यसबाट बनेका सामान;
घोडा हात्तीको काठी, हौदा र साजहरु; सफरका सामान,
हाते भोला र त्यस्तै प्रकारका आधानपत्र (कन्टेनर)
रेशम किराको बाहेक अन्य जीवजन्तुको
आन्द्राबाट बनेका सामानहरु

भाग-४१
भुवादार बाहेकको कांचो छाला र तयारी छाला

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) शीर्षक ०५.११ भित्र पर्ने कांचो छालाका काँटछाँट (पेयरिड) वा त्यस्तै छालाका अवशेष;
 (ख) शीर्षक ०५.०५ वा ६७.०१ भित्र पर्ने भुवा (डाउन) वा प्वांख सहितको चराको छाला वा सोको भाग; वा
 (ग) भुत्ला वा ऊन सहितको छाला, कांचो प्रशोधित (ट्यान्ड वा ड्रेस्ड) (भाग ४३); तर, चौपाया (बोभाइन जन्तु) (भैसी समेत) का, अश्वसदृश जनावरका, भेडा वा भेडाका पाठाहरुका (अष्ट्राखान, ब्रोडटेल, काराकुल, पर्सियन वा त्यस्तै भेडाका पाठा, भारतीय, चिनीया, मङ्गोलियन वा तिब्बती भेडा पाठा बाहेक), खसी बाखा वा पाठाका (यमनी, मङ्गोली वा तिब्बती खसी (बाखा र पाठा बाहेक), सुंगुरका (पेकरी-अमेरिकाको एक प्रकारको सुंगुर समेत), साँभर (वंराठको), चिनकारा (गजेल) को, ऊँटको (ठूलो जूरो भएको एक जातको ऊँट (ड्रोमेडरी) समेत) को, हिममृग (रेन्डियर) को, एल्क (बारसिङ्गा) को, हरिणको, रोवक (सानो यूरोपेली (मृग) को वा कुकुरको भुवा वा ऊन सहितका कांचो छालालाई भने भाग ४१ मा वर्गीकरण गरिने छ।

२. (अ) चर्मशोधन प्रक्रिया (ट्यानिङ्ग प्रोसेस) जुन कि उत्क्रमणीय (रिभर्सिबल) छ त्यसबाट निस्केका चमडा र छाला (हाइड्स र स्कीन) लाई शीर्षकहरु ४१.०४ देखि ४१.०६ ले समावेश गर्दैनन् (शीर्षकहरु यथायोग्य ४१.०१ देखि ४१.०३ सम्ममा पर्दछन्)।

(आ) शीर्षक ४१.०४ देखि ४१.०६ सम्मको प्रयोजनार्थ, “क्रस्ट” शब्दले सुकाउनु भन्दा पहिले पुनर्शोधन (रिट्याण्ड), रंगाइएको (कलर्ड) वा बोसोले उपचार गरिएको (फ्याट लिक्ड) (स्टफ्ड) चमडा र छालालाई समावेश गर्दछ।

३. यो अनुसूची भरिमा “कम्पोजिशन लेदर” (मिश्रित छाला) भन्ने उक्तिले शीर्षक ४१.१५ मा सन्दर्भित (उल्लेखित) पदार्थ जस्तालाई मात्र जनाउँछ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर				
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक	
								भारत	अन्य मुलुक			

भाग - ४२
तयारी छायाबाट बनेका सामानहरु; घोडा हात्तीको काठी हौदा र साजहरु;
सफरका सरसामान, भोला र यस्तै प्रकारका सामान राख्ने वा
आधानपात्र (कन्टेनर्स) (थैलो); रेशम किराको बाहेक
अरु जीव-जन्तुको आन्द्राबाट बनेका-सामान

द्रष्टव्य :

१. यस भागको प्रयोजनका लागि “तयारी छाया (लेदर)” अन्तर्गत साँभर मृगको नरम तयारी छाया (स्यामवा लेदर) (संयोजित याम्बाको छाया समेत), चमकिलो बनाइएको नरम खाले छाया (पेटेन्ट लेदर) र चमकिलो र नरम बनाइएको पटलित तयारी छाया (पेटेन्ट ल्यामिनेटेड लेदर) र धात्विकीकृत तयारी छाया (मेटालाइज्ड लेदर) पर्दछन् ।
२. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :
 - (क) जीवाणु रहित (स्टेरिल) चिरफार गर्ने काममा प्रयोग हुने (सुकेको) आन्द्रा (क्याटगट) र त्यस्तै चिरफारमा टांका दिने धागो (नहर) पदार्थ (स्यूचर) (शीर्षक ३०.०६);
 - (ख) लुगाफाटो र पोशाकसंग सम्बन्धित उपाङ्गहरुका सहायक वस्तुहरु (एक्सेसरिज) (पंजाहरु (ग्लोभ्स), बुढी औला एकातिर अरु चारवटा औला एकैठाउँ अर्कोतिर ढाक्ने गरी बनाइएका पंजाहरु (मिटेन्स) तथा औलाहरु खुल्ला रहने गरी बनाइएका पंजाहरु (मिट्स) बाहेक) का तयारी सामान, भुवादर छाया वा कृत्रिम भुवाको अस्तर हालिएको वा त्यसमा सजावटको (शोभाकरण वा ट्रिमिङ्ग) लागि मात्र बाहेक भुवादर छाया वा कृत्रिम भुवा बाहिरपट्टी जडेको (शीर्षक ४३०३ वा ४३०४)
 - (ग) जाली (जालिदार कपडा) बाट बनेका तयारी सामान (शीर्षक ५६.०८);
 - (घ) भाग ६४ मा पर्ने सामानहरु;
 - (ङ) भाग ६५ मा पर्ने शिरपोश वा त्यसका अंगहरु (पार्टपूर्जा);
 - (च) शीर्षक ६६.०२ का चावुक (हवीप्स), घोडाचढीको सिर्कनु (राइडिङ्ग क्रप्स) वा त्यस्तै अन्य सामान;
 - (छ) कफलिक्स (बाहुलाको जोडी टांक), वाला (ब्रासलेट) वा अन्य नक्कली गहना (शीर्षक ७१.१७);
 - (ज) घोडाचढी (साज) का फिटिंग्स वा ट्रिमिंग्स (सजावटका सामान), जस्तै स्टिरप्स (रिकाव), लगामको नाडी (बिट), घोडाको साजको सजावटका पित्तलका वस्तुहरु (हर्स ब्रासेस) र खिपहरु (बकल) वेग्लावेग्लै प्रस्तुत गरिएका (सामान्यतया परिच्छेद १५);
 - (झ) तार (स्ट्रिङ्ग), ढोल वा यस्तै वस्तुको लागि छाया, वा संगीत वाद्य उपकरणका अन्य अवयवहरु (पार्टपूर्जा) (शीर्षक ९२.०९);
 - (ञ) भाग ९४ का सामानहरु (उदाहरणतः फर्निचर, ल्याम्प र लाइटिङ्ग फिटिङ्गहरु);
 - (ट) भाग ९५ मा पर्ने सामानहरु (जस्तै खेलौनाहरु, आमोदप्रमोद र खेलकूदका सरसामानहरु); वा
 - (ठ) शीर्षक ९६.०६ को टांक (बटन), प्रेसफास्नर, स्न्यापफास्नर, प्रेसस्टड, बटनमोल्ड र यी वस्तुका अन्य अवयवहरु, बटन ब्लाङ्क ।
३. (क) माथि द्रष्टव्य २ मा भएका व्यवस्थाहरु (प्रोभिजिन्स)का अतिरिक्त शीर्षक ४२.०२ भित्र नपर्ने:
 - (अ) दीर्घकालिक प्रयोगको लागि अभिकल्पना (डिजाइन) नगरिएको, अङ्कन गरिएका (प्रिन्टेड) वा नगरिएका, हैण्डलहरु भएका, प्लाष्टिकका पाता (सिटिङ्ग) बाट बनेका भोलाहरु (ब्याग्स) (शीर्षक ३९.२३);
 - आ) चोया पदार्थ (प्लेटिङ्ग म्याटेरियल) का वस्तुहरु (शीर्षक ४६.०२) ।
 - (ख) बहुमूल्य धातु वा बहुमूल्य धातुले ढाकिएका (क्ल्याड) धातुका, प्राकृतिक वा संवर्धित (क्लचर्ड) मोतीहरुका, बहुमूल्य वा अर्द्ध बहुमूल्य पत्थरहरु (प्राकृतिक, संश्लेषित वा पुनर्निर्मित) का अङ्गहरु (पार्ट्स) भएका शीर्षक

४२.०२ र ४२.०३ का वस्तुहरु ती शीर्षकहरु मै वर्गीकृत रहने छन्, यद्यपि त्यस्ता अंगहरु (पार्ट्स) सामान्य (माइनर) आसंजन (फिटिङ्ग) भन्दा बढी नै भएको पाइन्छन्, तर त्यस्ता अंगहरु (पार्ट्स) ले ती वस्तुहरुको सारभूत लक्षण (एसेन्सियल क्यारेक्टर) भने प्रदान गरेको हुनु हुँदैन । अर्को तिर यदि ति अंगहरु (पार्ट्स) ले ती वस्तुहरुलाई तिनको सारभूत लक्षण (एसेन्सियल क्यारेक्टर) प्रदान गर्दछन् भने, ती वस्तुहरु भाग ७१ मा वर्गीकरण गरिनेछन् ।

४. शीर्षक ४२०३ को प्रयोजनका लागि “लुगाफाटो वा सहायक परिधानहरु” भन्ने उक्तिले अन्य कुराको साथसाथै पंजाहरु (ग्लोभ्स), बुढीऔंला एकातिर अरु चारवटा औंला एकैठाउँ अर्कोतिर ढाक्ने गरी बनाइएका पंजाहरु (मिटेन्स) तथा औंलाहरु खुल्ला रहने गरी बनाइएका पंजाहरु (मिट्स) (खेलकूद र सुरक्षाको लागि समेत), एप्रोन र अन्य बचावटको निमित्त बनाइएका (प्रोटेक्टीभ), परिधानहरु, अठ्याउने पट्टी (ब्रेस), पेटी, कांधमा भिर्ने कार्टुस पेटी र नाडीको फित्ता (स्ट्रैप) (घडीको फित्ता बाहेक) (शीर्षक ९१.१३) लाई जनाउँछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-४३
भुवादार छांला र कृत्रिम भुवा; यिनबाट बनेका सामानहरु

द्रष्टव्य :

१. शीर्षक ४३.०१ को कांचो भुवादारी छांलाको सन्दर्भ बाहेक, यस अनुसूची भरिमा “भुवादारी छांला” को सन्दर्भले सबै जनावरका रौं वा ऊन (भुत्ला) सहितका प्रशोधित (ट्याण्ड) वा उपचार गरिएको (ड्रेस्ड) कांचो छांलालाई जनाउँछ ।
२. यस भाग अन्तर्गत पर्ने :
 - (क) प्वांख वा भुवा सहितको चराचुरुङ्गीको छांला वा चराचुरुङ्गीको छांलाका अंशहरु (टुक्रा); (शीर्षक ०५.०५ वा ६७.०१ अन्तर्गत पर्ने)
 - (ख) भाग ४१ को रौं वा ऊन (भुत्ला) सहितको कांचो छांला, (भाग ४१ को द्रष्टव्य १ को (ग) हेर्नुहोस्);
 - (ग) तयारी छांला र भुवादारी छांला भएको वा छांला र कृत्रिम भुवा भएका पंजाहरु (ग्लोभ्स), बुढी औंला एकातिर र अरु चार औंला एकैठाउँ अर्कोतिर ढाक्ने गरी बनाइएको पंजाहरु (मिटेन्स), तथा औंलाहरु खुल्ला रहने गरी बनाइएका पंजाहरु (मिट्स) (शीर्षक ४२०३)
 - (घ) भाग ६४ मा पर्ने सामानहरु;
 - (ङ) भाग ६५ मा पर्ने शिरपोश वा त्यसका अवयवहरु; वा
 - (च) भाग ९५ मा पर्ने सामान (जस्तै खेलौना, आमोद प्रमोद र खेलकूदका आवश्यक सामानहरु) ।
३. शीर्षक ४३.०३ ले अन्य पदार्थहरु जोडेर (थपेर) समायोजन गरिएका (एसेम्बल्ड), र पोशाकको रुपमा वा अवयव (पार्ट) को रुपमा वा परिधान सहायक वा अन्य वस्तुहरुको रुपमा एकसाथ सिइएका भुवादारी छांला वा तिनका अंग (पार्ट) लाई समावेश गर्दछ ।
४. भुवादारी छांला वा कृत्रिम भुवाको भित्री अस्तर (लाइनिंग) भएका वा जसमा शोभोपकरण (ट्रिमिङ्ग) को लागि बाहेक बाहिरी भागमा भुवादारी छांला वा कृत्रिम भुवा टाँसिएको (एट्याच्ड) हुन्छ त्यस्ता पोशाकका सामान र परिधान सहायकहरु (क्लोदिङ्ग एक्सेसरीज) लाई (द्रष्टव्य २ ले वर्जित गरेको बाहेक) शीर्षक ४३.०३ वा ४३.०४ अन्तर्गत वर्गीकरण गरिने छ ।
५. यस अनुसूची (नोमेन्क्लेचर) भरि “कृत्रिम भुवा” भन्नाले भुवादारी छांला (फर स्किन) को जुनसुकै किसिमको अनुकृति वा नक्कललाई जनाउँछ, जसमा ऊन, केश वा अन्य रेशाहरुलाई छांला, बुनेको कपडा वा अन्य पदार्थहरुका साथ गूँदले टाँसेको (गम्ड) वा सियोले सिएको (स्यून) हुन्छ, तर यसमा बुनेर (उभेन) वा सलाइले बुनेर (निटेड) बनाइने नक्कली (इमिटेसन) भुवादारी छांलालाई समावेश गरिदैन (सामान्यतः शीर्षक ५८.०१ वा ६०.०१) ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

परिच्छेद-९

काठ र काठबाट बनेका सामान; काठको गोल; कर्क र कर्कबाट बनेका सामान;
परालको; एस्पार्टो (कागज, डोरी बाटने एक प्रकारको खर) को र अन्य
बाटने पदार्थबाट बनेका उत्पादित सामानहरु; चोयाबाट बनेको
डोको, डाली, जस्ता सामानहरु र बेत बाँसका सामानहरु

भाग-४४

काठ र काठबाट बनेका सामान; काठको गोल

द्रष्टव्यहरु :

१. यस भाग अन्तर्गत पर्ने :

- (क) मुख्यतया सुगन्ध, औषधि, कीटनाशक, च्याउनाशक वा यस्तै उद्देश्यको लागि प्रयोग हुने खालको चोइटाचोइटी (चिप्स) को रुपमा, छ्याकन (शेभिङ्ग) को रुपमा भएको, पेलेको (क्रस्ड), पिंघेको वा धूलो काठ (शीर्षक १२.११);
- (ख) प्राकृतिक रुपमा रहेका (इन द रफ), चिरेका (स्प्लिट) वा नचिरेका, आराले लम्वाइमा चिरेका (सौन लेडथवाइज) वा नचिरेका, लम्वाइमा काटेर (कट टु लेडथ) टुक्याइएका वा नटुक्याइएका बाँस वा मुख्य रुपले (प्राइमरिली) बुन्न वा बाट्नको लागि (चोया वा पोयाको रुपमा) प्रयोग गरिने खालका वन्य प्रकृति (ऊडी नेचर) का अन्य पदार्थहरु (शीर्षक १४.०१);
- (ग) मुख्यतया रंगाउने वा छाला प्रशोधन गर्ने काममा प्रयोग हुने खालको चोइटाचोइटी, छ्याङ्गनको रुपमा भएको, पिंघेको वा धूलो काठ (शीर्षक १४.०४);
- (घ) सक्रिय कोइला (गोल) (शीर्षक ३८.०२);
- (ङ) शीर्षक ४२.०२ का सामान;
- (च) भाग ४६ मा पर्ने सामानहरु;
- (छ) भाग ६४ मा पर्ने पाउपोश र तिनका पार्टपूजा;
- (ज) भाग ६६ मा पर्ने सामान (जस्तै छाता, लठ्ठी र यिनीहरुका पार्टपूजा);
- (झ) शीर्षक ६८.०८ मा पर्ने सामानहरु;
- (ञ) शीर्षक ७१.१७ मा पर्ने नक्कली गहना;
- (ट) परिच्छेद १६ वा १७ मा पर्ने सामान (जस्तै, यन्त्र र उपकरण र पाङ्ग्रा वा गाडा बनाउने सिकर्मीको सामानका लागि यन्त्रका पार्टपूजाहरु, बट्टा, ढकनी र कन्तुरहरु);
- (ठ) परिच्छेद १८ मा पर्ने सामान (जस्तै दिवाल घडी (क्लौक) को बट्टाहरु, बाद्ययन्त्रहरु र तिनका पार्टपूजा);
- (ड) आग्नेयास्त्र (हातहतियार) का पार्टपूजाहरु (शीर्षक ९३.०५);
- (ढ) भाग ९४ मा पर्ने सामानहरु (जस्तै फर्निचर, ल्याम्पस, लाइटिङ्गफिटिङ्ग, पूर्वनिर्मित घरहरु (प्रिफ्याब्रिकेटेड विल्डिङ्ग);
- (ण) भाग ९५ मा पर्ने वस्तुहरु (जस्तै खेलौना, आमोदप्रमोदका वस्तुहरु, खेलकूदका सामानहरु);
- (त) भाग ९६ मा पर्ने वस्तुहरु (जस्तै धूमपानको नली (स्मोकिङ्ग पाइप) र त्यसका अंगहरु, बटन, पेन्सिलहरु), शीर्षक ९६.०३ मा पर्ने वस्तुका लागि चाहिने काठका विंड (हैण्डल) र मुख्यभाग (वडी) बाहेक; वा
- (थ) भाग ९७ का वस्तुहरु (उदाहरणतः कलाकृतिहरु) ।

२. यस भागमा “घनीकृत काठ” (डेन्सिफाइड उड) भन्ने उक्तिले रासायनिक वा भौतिक उपचार गरिएका (तह तह मिलाएर राखिएकामा तहलाई जोड्ने वा गाँस्ने कामको हकमा त्यस्तो जोडलाई राम्ररी अड्याउने भन्दा बढी उपचारको

क्रिया) र त्यस किसिमको उपचारबाट घनत्व वा कडापनामा बृद्धि भएको साथै यान्त्रिक शक्तिको विकास वा रासायनिक वा वैद्युतिक कारकहरूको प्रतिरोध क्षमतामा विकास भएको काठलाई जनाउँछ ।

३. शीर्षक ४४.१४ देखि ४४.२१ सम्म काठका जस्ता किसिमका वस्तुहरूको हकमा लागू हुन्छन्, पार्टिकल बोर्ड वा त्यस्तै बोर्डहरू, फाइबर बोर्ड, अस्तर हालेको काठ (ल्यामिनेटेड उड) वा घनीकृत काठ (डेन्सिफाइड उड) का त्यस्तै विवरणका सामानहरूका हकमा पनि लागू हुन्छन् ।
४. शीर्षक ४४.१० वा ४४.११ वा ४४.१२ का उत्पादनहरूलाई शीर्षक ४४.०९ का वस्तुहरूको सम्बन्धमा व्यवस्था भएको आकार दिन, बक्र (कर्भ), कर्कट (गरागरा पार्ने कोरुगेटेड), छिद्रित (परफोरेटेड) पार्ने वा वर्ग वा चतुर्भुज आकार बाहेक अन्य आकारमा काट्ने वा बनाउने काम वा कुनै अन्य क्रिया (अपरेसन) मा प्रस्तुत गर्न सकिनेछ, तर यसो गर्दा ती वस्तुहरूमा अन्य शीर्षकका वस्तुहरूको लक्षण आउनु भने हुदैन ।
५. शीर्षक ४४.१७ त्यस्ता औजारहरूका सम्बन्धमा लागू हुदैन जसमा पत्ती (धार वा ब्लेड), कामचलाउ धार (वर्किङ एज), कामचलाउ सतह (वर्किङ सर्फेस) वा अन्य काम चलाउने भाग (वर्किङ पार्ट) भाग ८२ को द्रष्टव्य १ मा उल्लेख भएका कुनै पनि पदार्थबाट बनेको हुन्छ ।
६. माथिको द्रष्टव्य १ को अधीन र प्रसंगले अन्यथा अपेक्षा गरेकोमा बाहेक यस भागका शीर्षकहरूमा “काठ” (उड) को सन्दर्भले बाँस र वन्य प्रकृतिका अन्य पदार्थहरूलाई पनि जनाउँछ ।

उपशीर्षक-द्रष्टव्यहरू :

१= उपशीर्षक ४४०१.३१ को प्रयोजनका लागि “काठका गुटिका (उड पेलेट) हरू” भन्ने पदावलीले काठ प्रशोधन गर्ने यान्त्रिक उद्योग, फर्निचर बनाउने उद्योग वा अन्य काठको स्वरूप परिवर्तन गर्ने क्रियाकलापका क्रममा निस्कने छयाकन, धुलो वा स-साना चोइटाचोइटी जस्ता किसिमका उपोत्पादन (बाइ-प्रोडक्ट) हरूलाई जनाउँदछ जुन सिधै थिचेर वा तौलको हिसावले ३ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी योजक द्रवहरू (बाईन्डर) राखेर एकत्रित गरिएको हुन्छ । यस्ता गुटिकाहरू २५ एमएम भन्दा बढी व्यास नभएका र १०० एमएम भन्दा बढी लम्बाई नभएका बेलनाकार (सिलिण्ड्रिकल) हुन्छन् ।

@= उपशीर्षकहरू ४४०३.४१ देखि ४४०३.४९ सम्म, ४४०७.२१ देखि ४४०७.२९ सम्म, ४४०८.३१ देखि ४४०८.३९ सम्म र ४४१२.३१ को प्रयोजनार्थ, “उष्ण कटिवन्धीय काष्ठ” (ट्रपिकल उड) भन्ने उक्तिले देहायकामध्ये कुनै एक किसिमको काठलाई जनाउँछ:

अबुरा, अकाजो डी अफ्रिके, अफोमोसिया, अको, अलान, एण्डिरोबा, अनिन्त्री, अभोडिरी, अजोवी, बलाउ, बालसा, बोस्सी क्लेयर, बोस्सी फोन्सी, क्याटिभो, सेद्रो, दावेमा, गाढा रातो मेरान्ती, डिबितो, दाउसी, फ्रामिरी, फ्रइजो, फ्रोमाजर, फ्यूमा, गेरोधगाङ्ग, इलोम्बा, इम्बुइया, आइपी, इरोको, जाबोटी, जेलुटोङ्ग, जेक्वियटिबा, जौडकौड, कपूर, केम्पास, केरुइङ्ग, कोसिपो, कोटिबी, कोटो, हलुको रातो मेरान्ती, लिम्बा, लोउरो, मासाराण्डुबा, महोगनी, मकोरे, मण्डियोक्वेइरा, मनसोनिया, मेङ्गकुलाङ्ग, मेरान्ती बकाउ, मेरावान, मरबाउ, मरपाउह, मोरसावा, मोआवी, निआङ्ग, नियातोह, ओबेचे, ओकौमी, ओम्भाविली, ओरे, ओभेडकोल, ओभिगो, पादौक, पालदाओ, पालिसान्दे डी ग्वाटेमाला, पालिसान्दे डी पारा, पालिसान्दे डी रायो, पालिसान्दे डी रोज, पाउ अमारेलो, पाउ मार्फिम, पुलाइ पुनाह, कुआरुबा, रमिन, सापेली, साकी-साकी, सेपेटिर, सिपो सुक्यूपिरा, सुरेन, तौआरी, टीक, टियामा, टोला, भिरोला, ह्वाइट, लौआन, सेतो मेरान्ती, सेतो सेराया, पहेंलो मेरान्ती ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-४५
कर्क र कर्कबाट बनेका सामान

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) भाग ६४ मा पर्ने जुत्ता वा जुत्ताका अंगहरु (पार्टपूर्जा);
- (ख) भाग ६५ मा पर्ने शिरपोस र त्यसका अंगहरु (पार्टपूर्जा); वा
- (ग) भाग ९५ का सामानहरु (जस्तै खेलौना, आमोदप्रमोदका सामान र खेलकूदका आवश्यक सामान) ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिव्वत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग - ४६

परालको, इस्पार्टो (डोरी बाटने एक प्रकारको खर) को वा अन्य चुल्ली पारी बाटने (प्लेटिड) पदार्थका उत्पादनहरु; डोको, डालो र चोयाबाट बनाइने बस्तुहरु

द्रष्टव्यहरु :

१. यस भागमा “बाटिने वा चोयाबाट बुनिने पदार्थ” (प्लेटिड म्याटेरियल) भन्ने शब्दले चुल्ली पारी बुन्न (प्लेटिड), जेलेर वा जोल्थ्याएर (इण्टरलेसिंग) बुन्न वा यस्तै प्रक्रियाले बुन्न उपयुक्त अवस्था र रूप भएका पदार्थहरुलाई जनाउँछ; यसमा पराल, ओसियर (चोयाले बुन्ने काममा प्रयोग हुने एक किसिमको विलो) वा विलो (पानीको छेउमा उम्रने एक किसिमको वेत वा बैँस), बाँस, लहरेताड (न्याटन), रश (नर्कट वेत), निगालो (रिड) काठका पट्टीहरु (स्ट्रिप्स), अन्य वनस्पति पदार्थका पट्टीहरु (स्ट्रिप्स) (उदाहरणको लागि बाकल (बोक्रा) का भीना पातहरु (नैरो लिभ्स) र राफियाका पट्टीहरु (स्ट्रिप्स), वा चाक्लो पात (ब्रोडलिभ्स) बाट उपलब्ध अन्य पट्टीहरु), कपडा पदार्थका नकातिएका प्राकृतिक रेशा, मोनोफिलामेन्ट र प्लाष्टिकका पट्टी (स्ट्रिप) र यस्तै वस्तुहरु, कागतका पट्टी (स्ट्रिप) पर्दछन् । तर छालाको वा मिश्रित छालाको वा फेल्डको वा नबुनेको कपडा (नन-उभेन्स), मानिसको रौं, घोडाको रौं, कपडा पदार्थका लच्छीहरु वा धागो वा, मोनोफिलामेन्ट र भाग ५४ का पट्टी (स्ट्रिप) र यस्तै वस्तुहरु यसमा पर्दैनन् ।
२. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :
 - (क) शीर्षक नं ४८.१४ को भित्ता ढाक्ने वस्तु (वाल कभरिङ्ग);
 - (ख) चुल्ली पारी बाटोको वा नवाटोको डोरी, लठारो, लखाकी (ट्वाइन, कोर्डेज, रोप वा केवुल) (शीर्षक ५६.०७);
 - (ग) भाग ६४ वा ६५ मा पर्ने जुत्ता (पाउपोस) वा टोपी (शिरपोस) वा त्यसका अंगहरु;
 - (घ) चोयाबाट बुनी बनाइएको वाहन (भेहिकल) वा वाहनको मुख्य भाग (बडी) (भाग ८७); वा
 - (ङ) भाग ९४ को सामान (जस्तै फर्निचर, ल्याम्प, लाइटिङफिटिङ्ग)
३. शीर्षक ४६.०१ को प्रयोजनको लागि “बाटिने वा चोयाबाट बुनिने पदार्थ (प्लेटिड म्याटेरियल) चुल्ली (प्लेटस) र बाटिने वा चोयाबाट बुनिने पदार्थ (प्लेटिड म्याटेरियल) का यस्तै किसिमका उत्पादनहरु, समानान्तर पोया (स्ट्राण्ड) हरूमा संगसंगै बाँधिएका” भन्ने उक्तिले बाँध्ने पदार्थ कातिएको कपडा पदार्थ (धागो) भएको वा नभएको, संगसंगै जोरेर वा नारेर राखिएका र एक साथ बाँधिएका पाता वा चादरको रूपमा बाटिने वा चोयाबाट बुनिने पदार्थ, चुल्ली (प्लेटस) र बाटिने वा बुनिने पदार्थ (प्लेटिड म्याटेरियल) का यस्तै उत्पादनहरुलाई जनाउँछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

परिच्छेद- १०

काठ वा अन्य रेशायुक्त कोषीय (सेल्यूलोजिक) पदार्थको गुभो (पल्प, थलथले); प्रतिलब्ध (रिकभर्ड) (रद्दी र टुक्राटाक्री) कागत वा कागतको गाता (पेपरबोर्ड); कागत र कागतको गाता (पेपरबोर्ड) र तिनबाट बनेका वस्तुहरु,

भाग-४७

काठ वा अन्य रेशायुक्त सेल्यूलोजिक (कोषीय) पदार्थको गुभो (पल्प); प्रतिलब्ध (रिकभर्ड) (रद्दी र टुक्राटाक्री) कागत वा कागतको गाता (पेपरबोर्ड)

द्रष्टव्य :

१. शीर्षक ४७.०२ को प्रयोजनको लागि “रासायनिक काठको गुभो (उड पल्प), विलयन स्तर (डिसोल्विड ग्रेड)” भन्ने उक्तिले २० डिग्री सेल्सियसको तापक्रममा १८ प्रतिशत सोडियम हाइड्रोक्साइड (एन.ए.ओ.एच.) भएको काष्टिक सोडाको घोलमा १ घण्टा (राखे) पछि सोडा अथवा सल्फेट उड पल्पको लागि ९२ प्रतिशत वा बढी र सल्फाइट उड पल्पको लागि ८८ प्रतिशत वा बढी तौलमा अधुलनशील अंश भएको, र सल्फाइट उड पल्पको लागि तौलमा ०.१५ प्रतिशत भन्दा कम खरानीको मात्रा भएको रासायनिक उड पल्प भन्ने जनाउँछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-४८
कागत र कागत गाता (पेपरबोर्ड); कागत गुभो (पेपरपल्प) का,
कागतका वा कागतगाताका वस्तुहरु

द्रष्टव्य :

१. यस भागको प्रयोजनको लागि, प्रसङ्गले अन्यथा अपेक्षा गरेकोमा बाहेक, “कागत” को सन्दर्भले कागतगाता (पेपरबोर्ड) (मोटाई वा प्रति वर्गमिटर तौलको गणना नगरी) समेतलाई समावेश गर्दछ।
२. यस भाग अन्तर्गत पर्ने :
 - (क) भाग ३० का सामानहरु;
 - (ख) शीर्षक ३२.१२ का स्टाम्पिङ फ्वाइलहरु;
 - (ग) सुगन्धित कागत वा सौन्दर्य सामग्रीले संसिक्त (इम्प्रिग्नेटेड) गरिएको वा लेपित गरिएका (कोटेड) कागतहरु (भाग ३३);
 - (घ) सावुन वा अपमार्जक (डिटर्जेण्ट) पदार्थ (शीर्षक ३४.०१) वा चमक (पालिस), क्रिम वा यस्तै तयारी वस्तु (शीर्षक ३४.०५) द्वारा संसिक्त, लेपित वा आच्छादित (कभर्ड) कागत वा कोष्ठमय गद्दा (सेल्यूलोज वाडिङ) हरू;
 - (ङ) शीर्षक ३७.०१ देखि ३७.०४ सम्मका प्रकाशग्राही कागत र कागतगाता (पेपरबोर्ड);
 - (च) नैदानिक (डाइग्नोस्टिक) वा प्रशोगशालाका प्रतिकारकहरु (रिएजेण्ट्स) ले संसिक्त (इम्प्रिग्नेटेड) कागत (शीर्षक ३८.२२);
 - (छ) कागत (टांसेर) बलियो पारेको प्लाष्टिकको पत्रपत्र परेको (स्ट्राटिफाइड) पाताहरु (शीटिङ) वा एक तह कागत वा कागतगाता (पेपरबोर्ड) लाई एक तह प्लाष्टिक लेप गरेको वा ढाकेको; पछिल्लो (प्लाष्टिक) को मोटाई सो वस्तुको मोटाईको आधा भन्दा बढी भएको वा त्यस्ता वस्तुबाट बनेका सामानहरु, शीर्षक ४८.१४ को भित्ता ढाक्ने वस्तुहरु (वाल कभरिङ) बाहेक (भाग ३९);
 - (ज) शीर्षक ४२.०२ का सामानहरु (जस्तै, सफरका सामानहरु);
 - (झ) भाग ४६ का सामानहरु (चोया पोयाबाट उत्पादित सामानहरु);
 - (ञ) कागतको धागो वा कागतको धागोको कपडाका सामानहरु, (परिच्छेद ११);
 - (ट) भाग ६४ वा भाग ६५ का सामानहरु;
 - (ठ) खाक्सीयुक्त कागत वा कागतगाता (पेपरबोर्ड) (शीर्षक ६८.०५) वा कागत वा कागतगाताको अस्तर लगाएको अवरख (शीर्षक ६८.१४) (तर, अवरखको धूलो लेप (कोट) गरिएको कागत र कागतगातालाई भने यसै भागमा वर्गीकरण गरिनेछ);
 - (ड) कागत वा कागतगाता (पेपरबोर्ड) को अस्तर लगाइएको धातुको पन्नी (मेटल फ्वाइल) (सामान्यतया परिच्छेद १४ वा १५);
 - (ढ) शीर्षक ९२.०९ का सामानहरु;
 - (ण) भाग ९५ का सामानहरु (उदाहरणतः, खेलौना, आमोदप्रमोद, खेलकुदका सामग्रीहरु); वा
 - (त) भाग ९६ का सामानहरु (जस्तै, टांकहरु, सेनिटरी टावेल (प्याड)हरु र ट्याम्पोनहरु, केटाकेटीहरुका न्याफ्किन (डायपर) हरू तथा पुछ्ने रुमाल (न्याफ्किन लाइनर) हरू)।
३. द्रष्टव्य ७ को व्यवस्थाका अधीनमा रही शीर्षक ४८.०१ देखि ४८.०५ सम्मका टल्कने गरी सम्याइएको (क्यालेण्डरीङ), बढी टल्कने गरी सम्याइएको (सुपर क्यालेण्डरीङ्ग), टल्क्याइएको (ग्लेजिङ्ग) वा यस्तै किसिमको परिष्कार (फिनिशिंग) गरेको, कृत्रिम पानीको छाप (फाल्स वाटर मार्क) लगाइएको वा सतहको छिद्र भर्न सरेस लगाइएको (सर्फेस साइजिङ) कागत र कागतगाता तथा जुनसुकै तरीकाले पूर्णतः, रङ्गाइएको (कलर्ड) वा रङ्गिन बुट्टा निकालिएका (मार्बल्ड) कागत, कागतगाता, कोषीय गद्दा (सेल्यूलोज वाडिङ) र कोषीय रेशाका जालो (वेब) समेतलाई समावेश गरिनेछ। शीर्षक

४८.०३ ले अन्यथा व्यवस्था गरेकोमा बाहेक अन्य किसिमको प्रक्रियाले परिष्कार गरिएका कागत्, कागत्गाता (पेपरबोर्ड), कोषीय गद्दा (सेल्यूलोज वाडिङ) वा कोषीय रेशाका जालो (वेव) हरूमा यी शीर्षकहरू लागू हुदैनन् ।

४. यस भागमा “अखबारी कागत्” (न्यूजप्रिन्ट) भन्ने उक्तिले समाचार पत्र छापन प्रयोग हुने खालको, कूल रेशाको मात्रामा तौलको हिसावले ५० प्रतिशतमा नघट्ने गरी यान्त्रिक वा रसायन-यान्त्रिक (केमी-मेकानिकल) प्रक्रियाद्वारा उपलब्ध गरिएको काष्ठरेशाहरू (उड फाइबर्स) भएको, सज्जीकरण (साइजिङ्ग) नगरिएको वा धेरै हलुका सज्जीकरण (साइजिङ्ग) गरिएको, प्रत्येक पाटो (साइड) मा २.५ माइक्रोमीटर (माइक्रोन) भन्दा बढी पार्कर प्रिन्ट सफ्ट (१ एम. पी ए) सतह (सरफेस) को खस्रोपना (रफनेस) भएको, ४० ग्राम प्रति वर्गमिटरभन्दा कम तथा ६५ ग्राम प्रति वर्गमिटरभन्दा बढी तौल नभएको, लेपन नगरिएको कागत्लाई जनाउँछ ।
५. शीर्षक ४८.०२ का प्रयोजनार्थ “लेखन, मुद्रण वा अन्य आलेखीय (ग्राफिक) प्रयोजनार्थ प्रयोग हुने खालका कागज र कागत्गाता” र “अछिद्रित (ननपरफोरेटेड) छेदनपत्र (पन्चकार्ड) र छेदुन पट्टिका पत्र (पन्च टेप कार्ड)” भन्ने उक्तिहरूले देहायका कुनै मानक (क्राइटेरिया) सङ्ग मिल्ने मुख्यतः विरजित लेदो (ब्लिचड पल्प) बाट वा यान्त्रिकीय वा रसायन-यान्त्रिकीय प्रक्रियाबाट बनेको कागत् वा कागत्गाता भन्ने जनाउँछ:

प्रति वर्गमिटर १५० ग्राम भन्दा बढी तौल नभएको कागत् र कागत्गाताको लागि:

- (क) यान्त्रिकीय (मेकानिकल) वा रसायन-यान्त्रिकीय (केमि-मेकानिकल) प्रक्रियाबाट प्राप्त तन्तुहरू १० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी भएको र
१. तौल ८० ग्राम प्रति वर्गमिटर भन्दा बढी नभएको, वा
२. सम्पूर्णतया रङ्गाएको (कलर्ड थ्रुआउट द मास)स वा
- (ख) ८ प्रतिशत भन्दा बढी खरानीको मात्रा भएको, र
१. तौल ८० ग्राम प्रति वर्गमिटर भन्दा बढी नभएको, वा
२. सम्पूर्णतया रङ्गाएको (कलर्ड थ्रुआउट द मास); वा
- (ग) ३ प्रतिशत भन्दा बढी खरानीको मात्रा भएको र ६० प्रतिशत वा बढी चम्किलोपन (ब्राइटनेस) भएको, वा
- (घ) खरानीको मात्रा ३ प्रतिशत भन्दा बढी भएको तर ८ प्रतिशत भन्दा बढी नभएको, ६० प्रतिशत भन्दा कम चम्किलोपन (ब्राइटनेस) भएको र प्रस्फोट अभिसूचक (बर्स्ट इण्डेक्स) २.५ के पी ए वर्गमीटर/ग्राम बराबर वा सो भन्दा कम भएको; वा
- (ङ) ३ प्रतिशत वा सो भन्दा घटी खरानीको मात्रा भएको, चम्किलोपन (ब्राइटनेस) ६० प्रतिशत वा सो भन्दा बढीको भएको र प्रस्फोट अभिसूचक (बर्स्ट इण्डेक्स) २.५ के. पी. ए. वर्गमीटर/ग्राम भएको ।

१५० ग्राम प्रति वर्गमिटर भन्दा बढी तौल भएको कागत् वा कागत् गाताको लागि :

- (क) सम्पूर्णतया रङ्गाएको (कलर्ड थ्रुआउट द मास); वा
- (ख) चम्किलोपन (ब्राइटनेस) ६० प्रतिशत वा सो भन्दा बढीको भएको, र
१. मोटाई वा त्रय-आयामिक घनता (क्यालिपर) २२५ माइक्रोमिटर (माइक्रोन्स) वा सो भन्दा घटीको, वा
२. मोटाई वा त्रय-आयामिक घनता (क्यालिपर) २२५ माइक्रोमिटर (माइक्रोन्स) भन्दा बढीको तर ५०८ माइक्रोमिटर (माइक्रोन्स) भन्दा बढी नभएको र खरानीको मात्रा ३ प्रतिशत भन्दा बढीको वा
- (ग) चम्किलोपन (ब्राइटनेस) ६० प्रतिशत भन्दा कम, मोटाई वा त्रय-आयामिक घनता (क्यालिपर) २५४ माइक्रोमिटर (माइक्रोन्स) वा सो भन्दा कम तथा खरानीको मात्रा ८ प्रतिशत भन्दा बढीको भएको ।

तर, शीर्षक ४८.०२ ले निस्पन्दकपत्र (फिल्टर पेपर) वा कागतगाता (पेपरबोर्ड) (चियाथैले कागत (टी ब्याग पेपर) समेत) वा जमोठ कागत वा कागतगाता (फेल्ड पेपर वा पेपरबोर्ड) लाई समावेश गर्दैन ।

६. यस भागमा “क्राफ्टपेपर र कागतगाता” भन्नाले सम्पूर्ण रेशाको मात्राको तौलको हिसावले ८० प्रतिशतमा नघटाई केमिकल (रासायनिक) सल्फेट वा सोडा प्रोसेसेज (प्रक्रिया) बाट उपलब्ध रेशा भएको कागत वा कागतगातालाई जनाउँछ ।
७. शीर्षकहरुमा भएका शब्दावली (टर्म्स) मा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक, शीर्षक ४८.०१ देखि ४८.११ सम्म मध्ये दुई वा दुईभन्दा बढी शीर्षकहरुमा भएको विवरणसंग मिल्ने कागत, कागतको गाता (पेपरबोर्ड), सेलुलोज वाडिङ्ग र सेलुलोजको जालीलाई ती मध्ये त्यस्तो एक शीर्षकमा वर्गीकरण गरिनेछ, जुन दरबन्दी (नोमेन्क्लेचर) मा सांख्यिक क्रम अनुसार सबभन्दा अन्तमा पर्न आउनेछ ।
८. शीर्षक ४८.०१ तथा ४८.०३ देखि ४८.०९ सम्म केवल कागत, कागतगाता, कोशमय गद्दा (सेलुलोज वाडिङ्ग) र कोशमय तन्तुहरु (सेलुलोज फाइबर्स) का जालोहरु (वेब्स) को निमित्त मात्र लागू हुन्छन् :
 - (क) ३६ से.मि. भन्दा बढी चौडाइको मुट्टा (रौल्स) वा पट्टी वा धजो (स्ट्रीप्स) को रुपमा वा
 - (ख) नदोब्याइएको अवस्थामा (अनफोल्डेड स्टेट) एकापट्टिको छेउ ३६ सेमि भन्दा बढी र अर्को पट्टिको छेउ १५ सेमि भन्दा बढी चौडाइ भएको आयताकार (वर्गाकार समेत) रुपमा भएका ताउहरु (शिट्स)।
९. शीर्षक ४८.१४ को प्रयोजनको लागि “भित्तेकागत र त्यस्तै भित्ताका आवरण” (वालपेपर र वाल कभरिड्स) भन्ने उक्ति देहाय बमोजिमका वस्तुमा मात्र लागू हुन्छ :
 - (क) रोलमा भएको कागत जसको चौडाई ४५ से.मी. देखि १६० से.मी. सम्म हुन्छ र जो भित्ता वा अन्तश्छद (सिलिड) सजाउन उपयुक्त हुन्छ :
 १. काठको रेशाको अथवा सङ्गमरमरको बुट्टाको नक्कल गरी रङ्गाइएको वा प्रतिरूप निकालिएको (ग्रेन्ड), उत्थितालंकृत (एम्बोस्ड), सतह रङ्गाइएको (सर्फेस-कलर्ड), बुट्टा छापिएको (डिजाइन-प्रिन्टेड) वा अन्य किसिमबाट सतह सिङ्गारिएको (जस्तै कपडाको भुवाले), पारदर्शी संरक्षी (प्रोटेक्टिभ) प्लाष्टिकले आवृत (कोटेड) वा आच्छादित (कभर्ड) गरेको वा नगरेको;
 २. काठ, पराल आदिको समावेशन (इनकरपोरेशन) को परिणामस्वरूप विषम (अनइभेन) सतहयुक्त;
 ३. प्लाष्टिकको तहमा प्रतिरूप निकालिएको वा काठको रेशाको वा सङ्गमरमरको बुट्टाको नक्कल गरी रङ्गेको (ग्रेन्ड), उत्थितालंकृत (एम्बोस्ड), रङ्गाएको (कलर्ड), बुट्टा छापिएको वा अन्य किसिमले सिङ्गारिएको (डिकोरेटेड), त्यस्तो प्लाष्टिकले अगाडिपट्टिको सतह (फेस साइड) मा आवृत (कोटेड) वा आच्छादित (कभर्ड) गरेको वा
 ४. समानान्तर डोरीमा एकसाथ बाँधेर जोडेको वा नजोडेको, बुनेको वा नबुनेको, चुल्ठी पार्ने पोयो पदार्थले अगाडि पट्टिको सतह (फेस साइड) आच्छादित (कभर्ड) गरेको;
 - (ख) भित्ता र अन्तश्छद (सिलिड) सजावटको लागि उपयुक्त, रोलमा भएका वा नभएका, माथि उल्लेख भए अनुसारको उपचार गरिएको, कागतका बुट्टादार किनारा र पट्टीहरु (बोर्डर र फिजेज);
 - (ग) भित्तोमा लगाउंदा दृश्य, बुट्टा वा मोटिफ बन्ने गरी छापिएको, खण्ड खण्डमा तयार गरिएको, रोल वा ताउ (शीट) मा भएको कागतका भित्ते आच्छादनहरु (वाल कभरिड) ।

भुइँमा ओछ्याउने (फ्लोर कभरिड्स) र भित्ता छोप्ने (वाल कभरिड्स) दुवै रुपमा प्रयोग गर्न उपयुक्त कागत र कागतगाताको आधार भएको उत्पादनहरुलाई शीर्षक ४८.२३ मा वर्गीकरण गरिनेछ ।

- १०. छापिएका वा नछापिएका, उत्थितालंकृत (एम्बोस्ड) गरिएका वा नगरिएका वा छिद्रित वा अछिद्रित, आकार मिलाएर काटिएका, खुला ताउ (लूज शीट) वा पत्रक (कार्ड) लाई शीर्षक ४८.२० ले समावेश गर्दैन ।

११. शीर्षक ४८.२३ मा अन्य कुराहरुको साथसाथै जेकार्ड वा त्यस्तै किसिमका यन्त्रहरुको लागि र कागतको फिता (पेपर लेस) को लागि छिद्रित कागत वा कागतगाता (पेपरबोर्ड) का पत्रक (कार्डहरु) समावेश हुन्छन् ।
१२. शीर्षक ४८.१४ वा ४८.२१ का सामानहरु बाहेक पुनरावर्ती आकृति वा बुट्टा (मोटिफ), चिन्ह (क्यारेक्टर), चित्रात्मक प्रतिकृति (पिक्टोरियल रिप्रीजेन्टेशन) छापिएका, जो ती वस्तुको प्राथमिक प्रयोगको लागि केवल प्रासंगिक हुदैनन्, त्यस्ता कागत, कागतगाता (पेपरबोर्ड), कोषीय गद्दा (सेल्यूलोज वाडिड) र तिनबाट बनेका सामानहरु भाग ४९ मा पर्दछन् ।

उपशीर्षक-दृष्टव्यहरु :

१. उपशीर्षक ४८०४.११ र ४८०४.१९ को प्रयोजनको लागि “क्राफ्ट-लाइनर” भन्नाले यन्त्र परिसज्जित (मेशिन फिनिस्ड) वा यन्त्रद्वारा चम्काइएको (मेशिन ग्लेज्ड), सम्पूर्ण रेशायुक्त तत्वको परिमाणको तौलको हिसावले ८० प्रतिशतमा नघटाई रसायनिक सल्फेट वा सोडा प्रक्रियाहरुद्वारा उपलब्ध काष्ठतन्तु (उड फाइबर) ले बनेको, रोलमा भएको, तौलमा ११५ ग्राम प्रति वर्गमिटर भन्दा बढी भएको र न्यूनतम म्यूलेन प्रस्फोट शक्ति (ब्रिष्टिङ्ग स्ट्रेङ्थ) तल तालिकामा देखाइए बमोजिम भएको वा अन्य कुनै तौलको लागि रेखात्मक रुपले (लाइनियर्ली) अन्तर्वेशित वा वहिर्वेशित (इण्टर पोलेटेड वा एक्स्ट्रा पोलेटेड) समान वस्तु भएको कागत र कागतगातालाई जनाउँछ ।

<u>तौल ग्राम/वर्गमीटर</u>	<u>न्यूनतमम म्यूलेन प्रस्फोट शक्ति केपीए</u>
११५	३९३
१२५	४१७
२००	६३७
३००	८२४
४००	९६१

२. उप-शीर्षक ४८०४.२१ र ४८०४.२९ को प्रयोजनको लागि “स्याक क्राफ्ट पेपर” भन्नाले यन्त्र परिसज्जित (मेशिन फिनिस्ड), सम्पूर्ण तन्तुतत्व (फाइबर) को परिमाणको तौलको हिसावले ८० प्रतिशतमा नघट्ने गरी रासायनिक सल्फेट वा सोडा प्रक्रियाहरु (प्रोसेसेज)द्वारा उपलब्ध रेशायुक्त तत्व भएको, रोलमा भएको, ६० ग्राम प्रति वर्गमिटरमा नघटाई तर ११५ ग्राम प्रति वर्गमिटरमा नबढ्ने गरी तौल भएको र देहायमा लेखिएका विवरण (स्पेसिफिकेसन्स) को समूहहरु मध्ये कुनै एकसङ्ग मिल्ने खालको कागतलाई जनाउँछ :

- (क) म्यूलेन प्रस्फोट अभिसूचक (म्यूलेन वर्स्ट इण्डेक्स) ३.७ केपीए वर्गमीटर प्रति ग्राम (केपीए.मी^२/ग्रा) को भन्दा कम नभएको र विस्तारको कारक (स्ट्रेच फ्याक्टर) तिर्यक दिशा (क्रसडाइरेक्सन) मा ४.५ प्रतिशत भन्दा बढीको र यन्त्र तर्फमा २ प्रतिशत भन्दा बढीको भएको ।
- (ख) विदारण (टियर) र तन्य (टेन्साइल) को लागि देहायको तालिकामा देखाइए अनुसारका न्यूनतमहरु (मिनिमा) वा अन्य कुनै भारको लागि रेखात्मक रुपले अन्तरवेशित (इण्टरपोलेटेड) समानवस्तु (इक्यूभ्यालेन्ट) भएको

तौलग्राम/ वर्गमिटर	न्यूनतम विवरण (टियर)एम.एन.		न्यूनतम तन्व (टेन्साइल) के.एन/एम	
	मशीन डाइरेक्सन (यन्त्रतर्फ)	मशीन डाइरेक्सन (यन्त्रतर्फ) र तिर्यक दिशातर्फ (क्रस डाइरेक्सन)	क्रस डाइरेक्सन (तिर्यक दिशातर्फ)	मशीन डाइरेक्सन (यन्त्रतर्फ) र तिर्यक दिशातर्फ (क्रस डाइरेक्सन)
६०	७००	१,५१०	१.९	६
७०	८३०	१,७९०	२.३	७.२
८०	९६५	२,०७०	२.८	८.३
१००	१,२३०	२,६३५	३.७	१०.६
११५	१,४२५	३,०६०	४.४	१२.३

३. उपशीर्षक ४८०५.११ को प्रयोजनार्थ “अर्ध रासायनिक खोल्सा पारिने कागज (सेमी केमिकल फ्लूटिङ पेपर)” भन्नाले यान्त्रिक तथा रासायनिक प्रक्रियाको संयोजनबाट कागज बनाउन लेदो बनाउने प्रक्रिया(पल्पिङ प्रोसेस) बाट प्राप्त, तौलको हिसावले सम्पूर्ण रेशाहरुको मात्रा (कण्टेण्ट) को ६५ प्रतिशतमा नघट्ने गरी कडा काठका अविरजित रेशाहरु भएको, तथा २३ डिग्री सेल्सियस (तापक्रम) मा, ५० प्रतिशत सापेक्षित आर्द्रतामा सी. एम. टी. ३० (कोरुगेटेड मिडियम टेस्ट विथ ३० मिनुट्स अफ कन्डिसनिङ्ग) क्रस रेसिस्टान्स (संदलन प्रतिरोध) १.८ न्यूटन्स प्रतिग्राम प्रति वर्गमिटर भन्दा बढी भएको, मुट्टा (रौल) मा भएको, कागतलाई जनाउँछ ।
४. उपशीर्षक ४८०५.१२ ले, मुट्टामा भएको (इनरौल्स), यान्त्रिक तथा रासायनिक प्रक्रियाको संयोजनबाट प्राप्त, घांस परालको कागज बनाउने लेदो (पल्प) बाट मुख्य रूपमा निर्मित, १३० ग्राम प्रति वर्गमिटर वा सो भन्दा बढी तौल भएको, तथा सि एम टि ३० (कोरुगेटेड मिडियम टेस्ट विथ ३० मिनुट्स अफ कण्डिसनिङ्ग) क्रस रेसिस्टान्स (संदलन प्रतिरोध) १.४ न्यूटन्स प्रतिग्राम प्रति वर्गमिटर ५० प्रतिशत सापेक्षित आर्द्रतामा, २३ डिग्री सेल्सियस (तापक्रममा) भएको कागजलाई जनाउँछ ।
५. उपशीर्षक ४८०५.२४ र ४८०५.२५ ले पुनराप्त (रद्दी र अवशेष) कागत वा कागतगाता (रिकभर्ड (वेष्ट एण्ड स्क्राप) पेपर वा पेपरबोर्ड) को कागत बनाउने लेदो (पल्प) बाट पूर्णतया वा मुख्य रूपले निर्मित कागज वा कागजगातालाई समावेश गर्दछ । माथिल्लो अस्तर (ट्रेप्लाइनर) को बाहिरी तह (सर्फेस लेयर) रङ्गीन (डाइड) कागतको वा अपुनराप्त (नन-रिकभर्ड) विरन्जित वा अविरजित कागज बनाउने लेदो (पल्प) बाट बनेको कागतको वा कागतगाताको हुन पनि सक्छ । यस्ता उत्पादनहरुको मुलेन प्रस्फोट अभिसूचक (बर्ष्ट इण्डेक्स) २ के पि ए वर्गमिटर प्रति ग्राममा नघट्ने गरी रहन्छ ।
६. उपशीर्षक ४८०५.३० को प्रयोजनको लागि “सल्फाइट र्यापिड पेपर” (सल्फाइट आवेष्टन कागत) भन्नाले यन्त्रद्वारा चमकदार (ग्लेज्ड) पारिएको रासायनिक सल्फाइट प्रक्रियाद्वारा प्राप्त काठका तन्तुतत्व (फाइबर) को परिमाण सम्पूर्ण तन्तुतत्वको परिमाणको तौलमा ४० प्रतिशत भन्दा बढी भएको, खरानीको मात्रा ८ प्रतिशत भन्दा बढी नभएको र १.४७ केपीए वर्गमिटर प्रतिग्राममा नघटाई म्युलेन प्रस्फोट अभिसूचक भएको कागतलाई जनाउँछ ।
७. उपशीर्षक ४८१०.२२ को प्रयोजनाको लागि “हलुका लेपित कागत” (लाइटवेट कोटेड पेपर) भन्नाले दुवैतिर लेपन गरिएको (कोटेड), सम्पूर्ण तौल ७२ ग्राम प्रति वर्गमिटर भन्दा बढी नभएको, लेपन (कोटिङ) को तौल प्रत्येक पार्श्व (साइड) मा १५ ग्राम प्रति वर्गमिटर भन्दा बढी नभएको, यान्त्रिक प्रक्रिया (मेकानिकल प्रोसेस) द्वारा प्राप्त काठका तन्तुतत्वको मात्रा सम्पूर्ण तन्तुतत्वको परिमाणको तौलमा ५० प्रतिशत भन्दा कम नरहेको मुख्य अवयव (बेस) मा आधारित कागतलाई जनाउँछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-४९
छापेको किताब, अखबार, तस्वीरहरु र छापाखाना उद्योगबाट उत्पादित अन्य
वस्तुहरु; हस्तलिपि, टाइप लेख र हस्तलिखित चित्र (मानचित्र)

द्रष्टव्यहरु :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :
 - (क) पारदर्शक आधार (बेस) मा भएको फोटोग्राफिक (छायाचित्रणको) नेगेटिभ वा पोजिटिभ (भाग ३७);
 - (ख) नक्सा (म्याप), मानचित्र (प्लान्स) वा गोलका मानचित्र (ग्लोब) हरू, उच्चावच रूपमा (इन रिलिफ), छापिएको वा नछापिएको (शीर्षक ९०.२३);
 - (ग) खेल्ने तास (प्लेइड कार्ड) र भाग ९५ का अन्य सामानहरु, वा
 - (घ) मौलिक उत्कीर्णन (एनग्रेभिडस), मुद्रण (प्रिन्टस) वा शिलामुद्रण (लिथोग्राफ्स) (शीर्षक ९७.०२), हुलाक टिकट वा आर्याटिकट (रेभेन्यू स्ट्याम्पस), हुलाकको छाप लागेको टिकटहरु (स्ट्याम्प-पोष्टमार्क), प्रथम दिवसीय आवरणहरु (फ्रण्ट डे कभर्स), हुलाक लेखन सामग्री (पोष्टल स्टेशनरी) वा शीर्षक ९७.०४ का यस्तै सामानहरु, एकसय वर्षभन्दा पुरानो पुरातात्विक वस्तु वा भाग ९७ का अन्य सामानहरु ।
२. भाग ४९ को प्रयोजनको लागि “मुद्रित” भन्ने उक्तिले अनुलिपियन्त्र (डुब्लिकेटिङ मेसिन) द्वारा प्रतिलिपि निकालिएको, स्वचालित आंकडा प्रशोधनयन्त्र (अटोमेटिक डाटा प्रोसेसिङ मेसिन) को नियन्त्रण अन्तर्गत उत्पादित, उच्चित्रण (एम्बोस्ड) गरेको, छाया चित्रण (फोटोग्राफ) गरेको, छाया प्रतिलिपि (फोटोकपी) गरिएको, ताप प्रतिलिपि (थर्मोकपी) गरिएको वा टाइप गरिएको (टाइप रिटेन) समेतलाई जनाउँछ ।
३. कागत बाहेक अन्य किसिमबाट जिल्ला लगाइएको समाचारपत्रहरु, पत्रपत्रिकाहरु (जर्नल्स) वा आवधिक पत्रपत्रिकाहरु (पेरियोडिकल्स), र एकै जिल्लामा एक भन्दा बढी अंकहरु समाविष्ट भएका समाचारपत्रहरु, पत्रपत्रिकाहरु वा आवधिक पत्रिकाहरुको समूह (सेट्स), विज्ञापन सामग्रीहरु भएको वा नभएको (मा पनि) शीर्षक ४९.०१ मा वर्गीकरण गरिनेछ ।
४. शीर्षक ४९.०१ मा देहायका वस्तुहरु पनि समावेश हुन्छन् :
 - (क) एक वा सो भन्दा बढी ठेली (भोल्यूम) मा जिल्दा बांधी राख्न उपयुक्त हुने गरी पृष्ठसंख्या हाली राखिएको, उदाहरणको लागि कलाकृतिका रेखाचित्र (ड्रइङ), सम्बन्धित पाठ (टेक्स्ट) सहितको, मुद्रित पुनरुत्पादन संग्रह;
 - (ख) जिल्दा बाँधिएको ठेली साथ संलग्न र सहायक सचित्र परिशिष्टाङ्क; र
 - (ग) एक पूर्णग्रन्थको सम्पूर्ण वा अंश वा खण्ड भएको, जिल्दा बाँध्ने उद्देश्यले एकत्रित वा छुट्टा छुट्टै पानाहरुको रूपमा रहेका पुस्तक वा पुस्तिकाको मुद्रित भाग वा सिग्नेचर (पुस्तक वा पत्रिकाको रूपमा जिल्दा बाँध्न पानाको आकारमा दोब्ब्राइएका छापिएका ताउहरु);
तर, पाठ (टेक्स्ट) नभएका, सिग्नेचरको रूपमा वा छुट्टा छुट्टै ताउ (सिट) को रूपमा रहेका मुद्रित चित्रहरु (पिक्चर्स) वा निदर्शचित्रहरु (इल्युस्ट्रेशन्स) शीर्षक ४९.११ मा पर्दछन् ।
५. यस भागको द्रष्टव्य ३ का अधीनमा रही शीर्षक ४९.०१ मा मुख्यरूपले विज्ञापन मा समर्पित (डिभोटेड) प्रकाशनहरु (जस्तो व्यापार संघ वा पर्यटन प्रचारद्वारा प्रकाशित विवरणिकाहरु (ब्रोशयोर), पर्चाहरु (पम्प्लेट), पत्रक (लिफलेट), व्यापारिक सूचीहरु (ट्रेड क्याटालौग), शब्दकोष वा वर्ष पुस्तक (इयर बुक) लाई समावेश गरिने छैन । त्यस्ता प्रकाशनहरुलाई शीर्षक ४९.११ मा वर्गीकरण गरिनेछ ।
६. शीर्षक ४९.०३ को प्रयोजनको लागि “केटाकेटीहरुको चित्रमय पुस्तक” भन्नाले उद्धरण वा पाठहरु (टेक्स्ट) सहायक भई चित्रहरु प्रमुख अभिरुचिको विषय भएको केटाकेटीहरुको पुस्तकलाई जनाउँछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

परिच्छेद-११ कपडा र कपडाका सामान

द्रष्टव्यहरु :

१. यस परिच्छेद अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) जीव-जन्तुको बृश बनाउने जगर वा रौं (शीर्षक ०५.०२); घोडाको जगर वा घोडाको जगरको अवशेष (शीर्षक ०५.११);
- (ख) मानिसको रौं वा मानिसको रौंबाट बनेको सामान (शीर्षक ०५.०१, ६७.०३ वा ६७.०४), शीर्षक ५९.११ को तेल पेट्टा प्रयोग हुने तेल छान्ने कपडा र यस्तै बाहेक;
- (ग) कपासको स-साना भूवा (कटन् लिन्टर्स) वा भाग १४ मा पर्ने अन्य वानस्पतिक पदार्थ;
- (घ) शीर्षक २५.२४ को अस्वेस्टस वा शीर्षक ६८.१२ वा ६८.१३ अन्तर्गतका अस्वेस्टसबाट बनेको सामान वा अन्य उत्पादनहरु;
- (ङ) शीर्षक ३०.०५ वा ३०.०६ का वस्तुहरु; अलग अलग (इण्डिभिजुअल) खुद्रा विक्रीको प्याकेजमा भएको, शीर्षक ३३.०६ को दांतको चेप सफा गर्न प्रयोग हुने तन्तुहरु (यार्न) (डेण्टल फ्लास);
- (च) शीर्षक ३७.०१ देखि ३७.०४ सम्मका सूक्ष्मग्राहीकृत (सेन्सिटाइज्ड) कपडा;
- (छ) तिर्यकछेदीय (क्रस-सेक्सनल) माप (डाइमेन्सन) १ मिलिमिटर भन्दा बढी भएको एकतन्तु (मोनोफिलामेन्ट) वा प्रकटमा ५ मिलिमिटर भन्दा बढी चौडाई भएको प्लाष्टिकको पाता (स्ट्रिप) वा यस्तै वस्तु (जस्तै कृत्रिम पराल) (भाग ३९), वा यस्ता एकतन्तु (मोनोफिलामेन्ट) वा पाता (स्ट्रिप) का चुल्ठी वा संग्रथित वस्तु (प्लेट्स) वा कपडा (फ्याब्रिक) वा अन्य डोको, डालो, टोकरी आदि (वास्केटवेयर) वा वेतवासका चोया र हांगाविगाबाट बुनिने खालका सामानहरु (विकरवर्क) (भाग ४६);
- (ज) प्लाष्टिकले संसिक्त गरेको (इम्प्रिग्नेटेड), लेपन गरेको (कोटेड), आच्छादित (कभर्ड) वा अस्तर गरेको (ल्यामिनेटेड) बुनेको (उभेन्), सियो वा सलाईले बुनेको (निटेड) वा कुरुसले बुनेको (क्रोसेटेड) कपडा, जमोठ (फेल्ड वा ननउभेन्स) (रासायनिक कारक वा तापन क्रियाद्वारा तन्तुहरुलाई जोडेर (नबुनीकन) तयार गरेको कपडा) वा तिनबाट बनेका भाग ३९ का सामानहरु;
- (झ) रबर संसिक्त, लेपित, आच्छादित वा अस्तर गरेर बुनेको, सियो वा सलाईले बुनेको वा कुरुसले बुनेको कपडा, जमोठ वा ननउभेन्स वा ती वस्तुबाट बनेका, भाग ४० का, सामानहरु;
- (ञ) रौं वा ऊन सहितको छाला (भाग ४१ वा ४३) वा शीर्षक ४३.०३ वा ४३.०४ को भुवादारी छालाका सामानहरु, कृत्रिम भुवा वा त्यसबाट बनेका सामानहरु;
- (ट) शीर्षक ४२.०१ वा ४२.०२ का कपडा पदार्थका सामानहरु;
- (ठ) भाग ४८ का उत्पादनहरु वा वस्तुहरु (उदाहरणको लागि, सेल्यूलोज वाडिड (कोशिय गद्दा));
- (ड) पाउपोश वा पाउपोशका अंगहरु, टंगावरण (लेगिङ), ग्याटिस (गेटर्स) वा भाग ६४ का यस्तै वस्तुहरु;
- (ढ) भाग ६५ का कपालका जालीहरु वा अन्य सिरपरिधान वा शिरोभूषण (हेडगियर) र तिनका अंगहरु;
- (ण) भाग ६७ का मालसामानहरु;
- (त) अपघर्षक (खाक्सी) लेपित कपडा पदार्थ (शीर्षक ६८.०५) र कार्बोन रेशाहरु समेत वा शीर्षक ६८.१५ का कार्बन रेशाका वस्तुहरु;
- (थ) कांचका रेशाहरु (ग्लास फाइवर्स) वा कांचका रेशाहरुबाट बनेका सामानहरु, कांचको धागोले कपडाको स्पष्ट पृष्ठभूमि (भिजिबल ग्राउण्ड) मा जरी भरिएको (इम्ब्राइडरी) बाहेक (भाग ७०);

- (द) भाग ९४ का वस्तुहरु (उदाहरणार्थ, फर्निचर, वरविछौना (वेडिङ), वती (ल्याम्प) हरु र प्रकाश व्यवस्था जडानका सामाग्रीहरु (लाइटफिटिङ्स));
- (ध) भाग ९५ का वस्तुहरु (उदाहरणतः खेलौना, आमोदप्रमोदका साधन, खेलकूदका सामानहरु र जाल (नेट) हरु);
- (न) भाग ९६ का वस्तुहरु (उदाहरणतः कुचोकुची (ब्रस) हरु, यात्राको निमित्तको सिलाइ सेट, स्लाइड फास्नरहरु, टाइपराइटरका रिबनहरु, स्यानिटरी टावेल (प्याड) हरु र टेम्पोनहरु, न्याप्किन (डायपर) हरु र केटाकेटीका पुछ्ने रुमाल (न्याप्किन लाइनर) हरु); वा
- (प) भाग ९७ का वस्तुहरु ।
२. (क) भाग ५० देखि ५५ सम्म वा शीर्षक ५८.०९ वा ५९.०२ मा वर्गीकरण गर्न सकिने सामानहरु र दुई वा दुई भन्दा बढी कपडा पदार्थको मिश्रणका सामानहरुलाई त्यस्ता मिश्रणमा भएका पदार्थहरु मध्ये तौलमा जुन कपडा पदार्थको प्रबलता (प्रिडोमिन्यान्स) छ, पूर्णतः सोही एकल कपडा पदार्थ भएको मानी वर्गीकरण गरिनेछ ।
- तौलको हिसावले जब कुनै पनि कपडा पदार्थको प्रबलता (प्रिडोमिन्यान्स) रहदैन तब सोही एकल कपडा पदार्थ भएको मानी जुन शीर्षक अन्तर्गत पर्दछन् समान गुण भएका र (इक्वेली मेरिट कन्सिडरेशन) हरु मध्ये संख्यात्मक क्रम (न्यूमेरिकल अर्डर) मा सबैभन्दा पछिल्लोमा वर्गीकरण गरिनुपर्छ ।
- (ख) माथिको नियमको प्रयोजनको लागि :
- (अ) तारसित बाटेको घोडाको रौं को धागो (जिम्पड हर्सहेयर यार्न) (शीर्षक ५१.१०) र धात्विकीकृत (मेटालाइज्ड) धागो (शीर्षक ५६.०५) लाई एउटै कपडा पदार्थको रुपमा मान्नु पर्दछ र यसको तौललाई यसका अवयवहरु (कम्पोनेन्ट) को तौलहरुको जोडको रुपमा लिइनु पर्दछ; बुनेको (उभेन्) कपडाको वर्गीकरणको लागि धातुको धागोलाई कपडा पदार्थको रुपमा लिइनु पर्दछ;
- (आ) उपयुक्त शीर्षकको चयन (च्वाइस) सर्वप्रथम भाग (च्वाप्टर) को अनि त्यसपछि त्यस भागभित्रको प्रयोज्य (अप्लिकेबुल) शीर्षक निश्चित गरेर पूरा गरिने छ, त्यस भागमा वर्गीकरण नहुने कुनै पदार्थको उपेक्षा (डिसरिगार्ड) गरिनेछ;
- (इ) भाग ५४ र भाग ५५ दुवै अन्य भागका साथ संवद्ध (इनभोलभ) हुन (वा मुछिन) आएमा भाग ५४ र ५५ लाई एउटै भागको रुपमा लिइनेछ;
- (ई) कुनै भाग वा कुनै शीर्षकले विभिन्न कपडा पदार्थका सामानहरुको उल्लेख गर्दछ भने त्यस्तै पदार्थहरुलाई एकल कपडा पदार्थको रुपमा लिइनेछ ।
- (ग) माथि (क) र (ख) अनुच्छेद (पाराग्राफ) को व्यवस्था तलका द्रष्टव्यहरु ३,४,५ वा ६ मा उल्लेख भएका धागोहरुको सम्बन्धमा पनि लागू हुनेछ ।
३. (क) यस परिच्छेदको प्रयोजनको लागि, र तलको अनुच्छेद (ख) मा भएका अपवादहरुको अधीनमा रही, देहायका विवरण अनुसारको धागो (एकल (सिंगल), बहुल (मल्टिपल वा फोल्डेड) वा केवुलड) लाई ट्वाइन (दुई वा बढी पोया वटारेको डोरी वा सुतली), कर्डेज (खासगरी जहाजमा प्रयोग हुने डोरी वा लखाकी), रोप (लठारो, वा रस्सी) र केवल (बलियो मोटो लठारो वा रस्सा) को रुपमा लिइनेछ :
- (अ) २०,००० डेसिटेक्स भन्दा बढी नापको रेशम वा रद्दी रेशम (वेष्ट सिल्क) को;
- (आ) १०,००० डेसिटेक्स भन्दा बढी नापको कृत्रिम (म्यानमेड) रेशाको (भाग ५४ को दुई वा दुई भन्दा बढी एकतन्तु (मोनोफिलामेन्ट) भएको धागो समेत);
- (इ) टू-हेम्प वा फ्ल्याक्स (सन वा पाट जातिको) :
- (१) १,४२९ डेसिटेक्स वा सो भन्दा बढी नापको, चिल्याइएको वा चम्काइएको (पोलिस्ट) वा (ग्लेज्ड); वा
- (२) २०,००० डेसिटेक्स भन्दा बढी नाप भएको, नचिल्याइएको वा नचम्काइएको;
- (ई) तीन वा तीन भन्दा बढी तह (प्लार्ड) भएको नरिवलको जटाको;

- (उ) २०,००० डेसिटेक्स भन्दा बढी नाप भएको अन्य वानस्पतिक रेशाको; वा
- (ऊ) धातुको धागो (मेटल थ्रेड) ले सुदृढ पारिएको (रिइन्फोर्सड) ।
- (ख) अपवादहरु :
- (अ) धातुको धागोले सुदृढ पारेको धागो बाहेक, ऊन वा अन्य जीव जन्तुको रौं;
- (आ) भाग ५५ कृत्रिम (म्यान-मेड) तन्तु (फिलामेन्ट) को शिरोगुच्छ (टो) र भाग ५४ को बटार (ट्विस्ट) नभएको वा प्रतिमिटर ५ फन्को भन्दा कमको बटार (ट्विस्ट) भएको बहुतन्तुमय (मल्टीफिलामेन्ट) धागो (यार्न);
- (इ) शीर्षक ५०.०६ को रेशम कीराको आन्द्राभूँडी (गट), र भाग ५४ को एकतन्तु (मोनोफिलामेन्ट) हरु;
- (ई) शीर्षक ५६.०५ को धात्विकीकृत (मेटालाइज्ड) धागो; धातुको धागोले सुदृढ पारिएको धागो माथि अनुच्छेद (क), (ऊ) को अधीनमा रहनेछ; र
- (उ) शीर्षक ५६.०६ को मखमली कपडाको धागो (शानिल यार्न), डोरी वा तारसंग बाटेको धागो (गिम्पड) यार्न र सुर्केनी पारेर उकासेर बनाएको धागो (लूप वेल-यार्न) ।
४. (क) भाग ५०, ५१, ५२, ५४ र ५५ को प्रयोजनका लागि धागोको सम्बन्धमा खुद्रा बिक्रीको लागि राखिएका भन्ने उक्तिले तलको अनुच्छेद (ख) को अपवादहरुका अधीनमा रही देहाय बमोजिम राखिएका(पुट अप) धागो (एकल, बहुल वा केवलड) लाई जनाउँछ :
- (अ) आलम्व (सपोर्ट) समेत देहाय बमोजिम भन्दा बढी वजन नभएको कार्ड, लट्टाई (रील), नलिका (ट्यूब) वा यस्तै आलम्व (सपोर्ट) मा भएको :
- (१) रेशम, रद्दी रेशम वा कृत्रिम (म्यानमेड) रेशा (फिलामेन्ट) को हकमा ८५ ग्राम; वा
- (२) अन्यको हकमा १२५ ग्राम;
- (आ) डल्लो (बौल), मुठो (ह्यान्क), लडिया वा पोलो (स्केन्स) मा भएको देहायको भन्दा बढी वजन नभएको:
- (१) ३,००० डेसिटेक्स भन्दा कमको कृत्रिम तन्तुको धागो, रेशम वा रद्दी (अवशेष) रेशमको हकमा ८५ ग्राम;
- (२) २,००० डेसिटेक्स भन्दा कमको अन्य धागोको हकमा १२५ ग्राम; वा
- (३) अन्यको हकमा ५०० ग्राम;
- (इ) देहायको भन्दा नबढ्ने गरी प्रत्येकको समान वजन भएको, एक अर्कोदेखि स्वतन्त्र राख्न विभाजक धागोहरुले छुटाईएको विभिन्न साना साना मुठ्ठा (ह्यान्क) वा लडिया (स्केन्स) हरु मिलेर बनेका मुठ्ठा (ह्यान्क) वा लडिया (स्केन्स) हरुमा भएका
- (१) रेशम, अवशेष (रद्दी) रेशम वा कृत्रिम तन्तु (फिलामेन्ट) को धागोको हकमा ८५ ग्राम; वा
- (२) अन्यको हकमा १२५ ग्राम ।
- (ख) अपवादहरु :
- (अ) देहायको बाहेक, कुनैपनि कपडा पदार्थको एकल धागो (सिंगलयार्न):
- (१) अविरंजित (अनब्लिचड) ऊन वा जीवजन्तुको मसिना रौंको एकल धागो; र
- (२) ५,००० डेसिटेक्स भन्दा बढीको नाप भएको, ऊन वा जीवजन्तुको मसीनो रौं को विरंजित (ब्लिचड), रंगाएको (डाइड) वा छापिएको (प्रिन्टेड) एकल धागो (सिङ्गल यार्न);
- (आ) बहुल (मल्टिपल वा फोल्डेड) वा केवलड धागो, अविरंजित (अनब्लिचड);

- (१) जुनसुकै किसिमले प्रस्तुत गरिएको (राखिएको) रेशम र रद्दी रेशमको; वा
 - (२) लच्छी वा लडियामा भएको, ऊन र जीवजन्तुको मसिना रौं बाहेक, अन्य कपडा पदार्थको;
 - (इ) १३३ वा सो भन्दा कम डेसिटेक्स नापको, विरजित (ब्लिचड), रंगाएको (डाइड) वा छापिएको (प्रिन्टेड) रेशमको वा रद्दी रेशमको बहुल (मल्टिपल वा फोल्डेड) वा केवल धागो; र
 - (ई) एकल (सिंगल), बहुल (मल्टिपल वा फोल्डेड) वा केवल धागो, कुनै पनि कपडा पदार्थको :
 - (१) एक अर्का माथि खप्तिने गरी बेहिएको (क्रस रीलड) लच्छी र लडियामा भएको; वा
 - (२) कपडा उद्योगमा यसको प्रयोग देखाउने गरी कुनै आलम्ब (सपोर्ट) मा वा अन्य किसिमबाट प्रस्तुत गरिएको (वा राखिएको) (उदाहरणको लागि शंकुआकारमा धागो बेहिएको (कोप्स), बटार्ने मिलका नलिकाहरु (टिबस्टिङ मिल ट्यूब्स), फिरकी (पिर्न), शंकुआकारका परेता वा बोविन वा कतुवा (स्पिण्डल), वा कारचोपी (इम्ब्राइडरी) भर्ने करघा (लूम) को लागि कोया (कोकून) को रूपमा) ।
५. शीर्षक ५२.०४, ५४.०१ र ५५.०८ को प्रयोजनका लागि “सिउने धागो” (सुइड) थ्रेड) भन्ने उक्तिले देहाय बमोजिमको बहुल (मल्टिपल फोल्डेड) वा केवल धागो (यार्न) लाई जनाउँछ :
- (अ) आलम्ब (सपोर्ट) (उदाहरणतः रिल, ट्यूब) मा राखिएको (आलम्ब सहित) तौलमा १,००० ग्राम भन्दा बढी नभएको;
 - (आ) सिउनेधागोको रूपमा प्रयोग गर्न परिष्कार गरिएको (ड्रेस्ड); र
 - (इ) अन्तिम “जेड” बटराई (टिबस्ट) सहितको ।
६. यस परिच्छेदको प्रयोजनको लागि “उच्च दृढताको धागो (हाई टिन्यासिटी यार्न)” भन्नाले देहायको भन्दा बढी सीएन/टेक्स (सेन्टिन्यूटन प्रति टेक्स) भएको धागोलाई जनाउँछ:
नाइलन वा अन्य पोलियामाइड वा पोलिष्टरको एकल धागो	६० सीएन/टेक्स
नाइलन वा अन्य पोलियामाइड वा पोलिष्टरको बहुल (मल्टिपल फोल्डेड) वा केवल धागो	५३ सीएन/टेक्स
भिस्कोस रेयनको एकल, बहुल (मल्टिपल वा फोल्डेड) र केवल धागो	२७ सीएन/टेक्स
७. यस परिच्छेदको प्रयोजनको लागि “तयारी” (मेडअप) भन्ने उक्तिले देहायको अवस्थालाई जनाउँछ :
- (अ) बर्गाकार वा चारकुने बाहेक अन्य प्रकारले काटेको;
 - (आ) तैयार स्थितिमा उत्पादित, सिउने वा अन्य केही कार्य नगरी प्रयोगको लागि तैयार (वा विभाजक धागोहरुलाई काटेर मात्र छुट्याउन हुने, जस्तै, केही धुलो भार्ने (डस्टर), तौलिया (गम्छा), टेबुल क्लथ, स्कार्फ बर्ग, कम्बल);
 - (इ) आकारमा काटिएको र कम्तिमा एक छेउ (एज) तापद्वारा बन्द गरिएको एवं देखिने किसिमले एकातिर भिनो हुँदै गएको (ट्यापर्ड) वा किनारामा सेप्टी हालेको (कम्प्रेस्ड बोर्डर) तथा अर्को छेउ यस द्रष्टव्यको कुनै अन्य उपनुच्छेदहरुमा उल्लेख गरिए भैं तयार गरिएको, तर काटिएको किनारालाई धागो छुट्टिनबाट रोक्नलाई उष्ण कटाई (हट कटिङ्ग) वा अरु सामान्य उपायद्वारा रोकिएको कपडा बाहेक;
 - (ई) औँटारेको वा किनारमा सेप्टी लगाएको वा किनारा उल्टाएको वा कुनै किनारामा गाँठो पारेको फूर्का भएको, तर काटिएको किनारालाई धागो छुट्टिनबाट रोक्नेलाई खुटेर (ब्लिपिड) वा सामान्य उपायद्वारा रोकिएको कपडा बाहेक;
 - (उ) आकारमा काटिएको र डुन-थ्रेड-वर्कको प्रक्रिया (कारचोपी भर्ने कपडाको ताना र बानाका केही धागोहरु तानेर बुट्टा बनाउने र त्यसपछि कारचोपी भर्ने काम) गरिएको;

- (ऊ) सिएर, गूंद टांसेर वा अन्य किसिमबाट एकत्रित गरिएको (दुईथरी वा सो भन्दा बढी थरी लम्बाइका एकैथरी टुक्रा कपडालाई छेउछेउ जोडेर र दुईथरी वा सो भन्दा बढी थरी कपडाका टुक्रालाई तह तह (लेयर) पारेर एकत्रित गरिएको, गद्दादार भएको वा नभएको बाहेक);
- (ए) सियो (सलाइ) ले वा कुरुसले बुनेर (निटेड वा क्रोसिड) आकृति दिइएका, अलग अलग वस्तुको रूपमा प्रस्तुत गरिएको वा लम्बाइमा विभिन्न वस्तुहरूको रूपमा प्रस्तुत गरिएको ।

८. भाग ५० देखि ६० सम्मको प्रयोजनको लागि :

(अ) माथि द्रष्टव्य ७ को अर्थ अन्तर्गत निर्मित वस्तुहरूको हकमा भाग ५० देखि ५५ एवं ६० र, प्रसंगले अन्यथा अपेक्षा गरेकोमा बाहेक, भाग ५६ देखि ५९ सम्म लागू हुदैनन् ।

आ) भाग ५६ देखि ५९ सम्मको वस्तुहरूको हकमा भाग ५० देखि ५५ एवं ६० लागू हुदैनन् ।

९. भाग ५० देखि ५५ सम्मका बुनिएका कपडामा समानान्तर बुन्न योग्य (टेक्सटाईल) धागोहरूलाई एक अर्का माथि न्यूनकोण वा समकोणमा परिस्थापना (सुपरइम्पोज) गरिएको तह-तह भएको कपडा पनि समावेश हुनेछ । ती तहहरूलाई धागोहरूको प्रतिच्छेद बिन्दु (इण्टर सेक्सन) मा टाँस्ने पदार्थ (आसंजक) द्वारा वा उष्मीय जोडाई (थर्मल बौण्डिङ) द्वारा जोडिन्छ ।
१०. कपडा पदार्थका साथ रबरको धागो भएको इलाष्टिक (लचिलो) उत्पादनहरूलाई यस परिच्छेदमा वर्गीकरण गरिनेछ ।
११. यस परिच्छेदको प्रयोजनको लागि “संसिक्त” वा “संसेचित” (इम्प्रिगनेटेड) भन्नाले “चोपेको” वा “डुबाएको” (डिप्ड) लाई समेत जनाउँछ ।
१२. यस परिच्छेदको प्रयोजनको लागि “पोलियामाइड्स” भन्ने उक्तिले “अरामिड्स” लाई समेत जनाउँछ ।
१३. यो परिच्छेद र यस दरबन्दीभरि नै, जहाँ प्रयोज्य (अप्लिकेवल) छ, इलास्टोमेरिक धागो भन्नाले, टेक्सचर्ड धागो बाहेक संस्लेषित बुन्नयोग्य (कपडा) पदार्थका, एकतन्तु (मोनोफिलामेन्ट) लगायत तन्तुमय धागो, जसलाई यसको मूल लम्बाइको तीन गुणासम्म तन्काउँदा पनि चुडिदैन र जो यसको मूल लम्बाइको दुई गुणासम्म तन्काउँदा ५ मिनेटको अवधिभित्र मूल लम्बाइको डेढ गुणामा नबढ्ने गरी खुम्चिन आउँछ, लाई जनाउँछ ।
१४. प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा, विभिन्न शीर्षक अन्तर्गतका कपडाका पोशाक (गार्मेन्ट) हरूलाई खुद्रा बिक्रीको लागि समूह (सेट) मा राखेको भएपनि आफ्नै शीर्षकमा वर्गीकरण गरिनेछ । यस द्रष्टव्य को प्रयोजनको लागि, “कपडाका पोशाक” (टेक्सटाइल गार्मेन्ट्स) भन्नाले शीर्षक ६१.०१ देखि ६१.१४ सम्म र शीर्षक ६२.०१ देखि ६२.११ सम्मका पोशाकहरू (गार्मेन्ट्स) लाई जनाउँछ ।

उपशीर्षक-द्रष्टव्य :

१. यस परिच्छेदमा र यस अनुसूची भरिने, जहाँ प्रयोज्य (अप्लिकेवल) छ, देहायका उक्तिहरूको अर्थ यसबाट निर्धारित गरे अनुसार हुनेछ :

(अ) **अविरजित (अनब्लिच्ड) धागो**

देहाय बमोजिमको धागो :

- (१) रचक (कन्स्ट्रिक्ट) रेशाहरूको प्राकृतिक रंग भएको र सेतो वा विरंजित (ब्लिच्ड) नपारिएको, (संपूर्णतः वा असंपूर्णतः) रंगाइएको (डाइड) वा छापिएको (प्रिण्टेड);
- (२) गार्नेटेड स्टक (रद्दीबाट पुनरुज्जित) बाट उत्पादित, अनिशचित रंग भएको (खरानी रंगको धागो वा ग्रे यार्न) ।

यस्तो धागोलाई रंगहीन परिष्करण (ड्रेसिङ) वा उड्ने रंग (फ्यूजिटिभ डाई) (जुन सावुनले सामान्य धुलाई गर्दा उड्छ) ले उपचार गरिएको र कृत्रिम (म्यानमेड) रेशाको हकमा चमक हटाउने कारक (डिलस्चरिड एजेन्ट) (उदाहरणतः टिटानियम डाई औक्साइड) द्वारा सम्पूर्णतः उपचार गरिएको हुन सक्छ ।

(आ) **विरंजित (ब्लिच्ड) धागो**

देहाय बमोजिमको धागो :

- (१) विरंजन प्रक्रिया (ब्लिचिङ प्रोसेस) गरिएको, विरंजित रेशाहरुबाट बनाइएको वा, प्रसंगले अन्यथा व्यवस्था गरेमा बाहेक, (सम्पूर्णतः वा असम्पूर्णतः) सेतो रंगाएको वा सेतो परिष्करण (ह्वाइट ड्रेसिङ) द्वारा उपचार गरिएको;
 - (२) अविरंजित र विरंजित रेशाहरुको मिश्रण भएको; वा
 - (३) बहुल (मल्टिपल, फोल्डेड) वा केवल भएको र अविरंजित र विरंजित धागोहरु भएको ।
- (इ) **रंगीन (रंगाएको वा छापिएको: डाइड वा प्रिन्टेड) धागो**

देहाय बमोजिमको धागो:

- (१) सेतो बाहेक अन्य रंगमा वा उड्ने रंगमा (संपूर्णतः वा असंपूर्णतः) रंगाएको, वा छापिएको, वा रंगाएको वा छापिएको रेशाबाट बनेको;
- (२) विभिन्न रंगका रंगाइएका रेशाहरुको मिश्रण वा रंगीन रेशाहरुका साथ अविरंजित वा विरंजित रेशाहरुको मिश्रण (मार्ल) (छिर्केमिके) वा मिश्रित धागो, वा एक वा एक भन्दा बढी रंगहरुमा अन्तर पारी विन्दुहरुको आभास दिनेगरी छापिएको;
- (३) छापिएका प्युरीहरु (स्लिभर्स वा रोभिड्स) बाट उपलब्ध; वा
- (४) बहुल (मल्टिपल वा फोल्डेड) वा केवल र अविरंजित वा विरंजित (अनब्लिचिङ वा ब्लिचिङ) धागो र रंगीन धागो समावेश भएको;

उपर्युक्त परिभाषाहरु, आवश्यक परिवर्तनका साथ, एकलतन्तु (मोनोफिलामेन्ट) र पाटा (स्ट्रिप) वा यस्तै (भाग ५४ का वस्तुहरु) का हकमा पनि लागू हुन्छ ।

(ई) **अविरंजित बुनिएका कपडाहरु (उभेन फ्याब्रिक)**

अविरंजित धागोबाट बनेको र विरंजित नगरिएको, रंगाइएको वा छापिएको बुनिएको कपडा । यस्तो कपडालाई रंगहीन परिष्करण (ड्रेसिङ) वा उड्ने रंग (फ्यूजिटिभ डाई) द्वारा उपचार गरिएको हुन सक्तछ ।

(उ) **विरंजित बुनेको कपडा (ब्लिचिङ उभेन फ्याब्रिक)**

देहायको बुनेको कपडा :

- (१) विरंजित गरिएको वा, प्रसंगले अर्को व्यवस्था गरेमा बाहेक, बुनिसके पछि, सेतो रंगमा रंगाइएको वा सेतो परिष्करण (ड्रेसिङ) ले उपचार गरिएको;
- (२) विरंजित धागोबाट बनेको; वा
- (३) अविरंजित र विरंजित (ब्लिचिङ) धागोबाट बनेको ।

(ऊ) **रंगाएको बुनेको कपडा (डाइड उभेन फ्याब्रिक)**

देहायको बुनेको कपडा:

१. बुनिसके पछि सेतो रंगबाहेक (प्रसंगले अन्यथा व्यवस्था गरेकोमा बाहेक) अन्य एक रंगमा एकनाससंग रंगाइएको वा सेतो बाहेक (प्रसंगले अन्यथा व्यवस्था गरेकोमा बाहेक) अन्य परिष्करण (फिनिश) द्वारा उपचार गरिएको; वा
२. एकनासको एकरंगा धागोबाट बुनेको कपडा ।

(ए) **विभिन्न रंगका धागोबाट बुनेको कपडा**

बुनिएको कपडा (उभेन फ्याब्रिक) (छापिएको बुनिएको कपडा बाहेक) जुन:

१. विभिन्न रंगका धागोहरु वा एकैरंगका विभिन्न आभासक्रम (शेड) का (रचक (कन्स्टिच्यूएन्ट) रेशाहरुको प्राकृतिक रंग बाहेक धागोबाट बनेको;
२. अविरजित (अनब्लिच्ड) वा विरजित (ब्लिच्ड) धागो र रंगीन धागोबाट बनेको; वा
३. छिर्केमिके (मार्ल) वा मिश्रित धागोहरु भएको (सबै स्थितिमा, कपडाको किनारा र थानको अन्तमा प्रयोग भएको धागोलाई गणना गरिदैन) ।

(ऐ) **छापिएको बुनेको कपडा**

विभिन्न रंगको धागोबाट बनेको वा नबनेको, बुनिसकेपछि छापिएको (प्रिन्टेड) बुनेको कपडा (उभेन फ्याब्रिक) ।

(देहायका लाई पनि छापिएका बुनिएको कपडा मानिन्छ: उदाहरणको रूपमा, कुरुसले वा पिचकारी (स्प्रेगन) ले, अनुचित्रपत्र (ट्रान्सफर पेपर) को माध्यमले, फ्लोइङ (ऊन वा कपडाको धूलो कपडाको बुट्टामा छर्ने प्रक्रिया) द्वारा वा बाटिक प्रक्रियाबाट बनाइएका बुट्टाहरु भएको बुनेको कपडा) ।

मर्सराइजेशन (रेशमीकरण) को प्रक्रियाले माथिका वर्गभित्र धागो वा कपडालाई वर्गीकरण गर्नमा कुनै असर पार्दैन ।

माथिका (उ) देखि (ओ) सम्मका परिभाषाहरु उपयुक्त परिवर्तन सहित निटेड् वा क्रोसिड् कपडा (फ्याब्रिक्स) को लागि पनि लागू हुन्छ ।

(ओ) **सरल बुनौट**

बानाको प्रत्येक धागो एकान्तर रूपले (अल्टरनेटली) तानाका क्रमिक (सक्सेसिभ) धागो माथि र तल भएर पार हुने र तानाको प्रत्येक धागो एकान्तर रूपले (अल्टरनेटिभली) बानाको क्रमिक (सक्सेसिभ) धागोको माथि र तल भएर पार हुने किसिमको कपडाको बनावट ।

२. (क) दुई वा दुईभन्दा बढी कपडा पदार्थ भएका भाग ५६ देखि ६३ सम्मका उत्पादनहरुलाई एउटै कपडा पदार्थबाट बनेको भाग ५० देखि ५५ सम्म वा शीर्षक ५८.०९ का उत्पादनहरुको वर्गीकरणको लागि यस परिच्छेदको द्रष्टव्य २ अन्तर्गत छानिने कपडा पदार्थबाट नै पूर्णतया बनेको मान्नु पर्दछ ।

(ख) यस नियमको लागि :

- (अ) व्याख्यात्मक नियमहरु ३ अन्तर्गत जुन अंशले वर्गीकरण निर्धारित गर्दछ, उपयुक्तता अनुसार, त्यसलाई मात्र ध्यान दिइनेछ ।
- (आ) आधार (पृष्ठभूमि) कपडा र मखमली भुवा (पाइल) वा सुर्केनी गांठोदार फुर्का (लूप) भएको कपडा उत्पादनको हकमा आधार कपडा (ग्राउण्ड फ्याब्रिक) को लेखा गरिनेछैन ।
- (इ) शीर्षक ५८.१० को कारचोपी (इम्ब्राइडरी) र तिनका वस्तुहरु (गुड्स) को हकमा आधार कपडा (ग्राउण्ड फ्याब्रिक) को मात्र गणना गरिनेछ । तर, दृश्य (भिजिबल) आधार बिनाको (भुईँ नदेखिने) कारचोपी (इम्ब्राइडरी) र तिनका वस्तुहरु (गुड्स) लाई कारचोपी भर्ने धागोहरुको मात्र प्रसंग (रेफरेन्स) बाट वर्गीकरण गरिनेछ ।

भाग-५०

रेशम

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर				
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक	
								भारत	अन्य मुलुक			

भाग-५१
ऊन, जीवजन्तुको मसिनो वा खस्रो रौं; घोडाको जगर
र यिनबाट बुनिएका कपडा

द्रष्टव्य :

१. यो अनुसूची भरि :

- (क) “ऊन” भन्नाले भेडाबाट उत्पादन हुने प्राकृतिक रेशालाई सम्झनु पर्दछ;
- (ख) “जीवजन्तुको मसिनो रौं” भन्नाले अमेरिकन ऊँट (अल्पाका), दक्षिण अमेरिकाको ऊँट (लामा), दक्षिण अमेरिकामा पाइने स्तनधारी जनावर (भिकुना), ऊँट (ठूलो जुरो भएको एक जातिको ऊँट (ड्रोमेडरी) समेत), चौँरी, एंगोरा, च्याङ्गा, काश्मीरी र यस्तै खालका खसी बाख्रा (तर साधारण खसी बाख्रा बाहेक), खरायो (एंगोरा खरायो समेत), ओत, पानी मुसो (न्यूट्रिआ) वा कस्तुरी मुसा (मस्क्याट) का रौं सम्झनु पर्दछ;
- (ग) “जीव जन्तुको खस्रो रौं” भन्नाले ब्रुस बनाउने रौं र सुंगुरको जगर (शीर्षक ०५.०२) र घोडाको जगर (शीर्षक ०५.११) बाहेकको माथि उल्लेख नगरिएका जीवजन्तुको रौंलाई जनाउँछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिव्वत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-५२
कपास

उपशीर्षक-द्रष्टव्य :

१. उपशीर्षकहरु ५२०९.४२ र ५२११.४२ को प्रयोजनको लागि “डेनिम” भन्ने उक्तिले तानातर्फ बाहिरी (सुल्टो वा फेस) भएको, तानाका धागोहरु एउटै उही रंगको भएको, र बानाको धागोहरु अविरन्जित (अनब्लिचड), विरन्जित (ब्लिचड), खैरो रंगाइएको (डाइड ग्रे) वा तानाको धागोको रंगभन्दा हलुका रंग (लाइट शेड) को भएको, ब्रोकेन टिबल लगायत, ३-डोरे वा ४-डोरे टिबलको, विभिन्न रंगका धागोको कपडा (फ्याब्रिक्स) लाई जनाउँछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु.अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्वक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्वक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-५३
अन्य वानस्पतिक कपडाका रेशाहरु; कागजको धागो र कागजको
धागाका बुनिएका कपडाहरु

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्वक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्वक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-५४
मानव निर्मित (कृत्रिम) तन्तुहरू (फिलामेन्ट्स); मानव निर्मित कपडा
पदार्थहरूका धरो (स्ट्रीप) र यस्तै वस्तुहरू

द्रष्टव्य :

१. यस अनुसूची भरिने “मानव निर्मित रेशा (कृत्रिम रेशा)” भन्नाले देहायका मध्ये कुनै एक निर्माण प्रक्रिया (म्यानुफ्याक्चरिङ्ग प्रोसेस) द्वारा उत्पादित प्राङ्गारिक बहुलक (और्गानिक पोलिमर) का प्रमुख रेशा वा तन्तु (स्टेपुल फाइबरका फिलामेन्ट) लाई जनाउँछ :

- (क) पोलिमरहरू उत्पादन गर्ने प्राङ्गारिक एकलक (अर्गानिक पोलिमर), जस्तै पोलियामाइड्स, पोलिस्टर्स, पोलियुरेथेन्सको पोल्योलेफिन्स, वा यस प्रक्रियाद्वारा उत्पादित पोलिमरहरूका रासायनिक परिवर्तनद्वारा (जस्तै पोलि (भिनायल एसेटेट) को हाइड्रोलाइसिस प्रक्रियाबाट तयार भएको पोली (भिनाइल अल्कोहल); वा
- (ख) प्राकृतिक प्राङ्गारिक बहुलक (अर्गानिक पोलिमर्स) को अघुलन वा रासायनिक उपचारद्वारा (जस्तै, सेलुलोज), कुप्रोमोनियम रेयन (कुप्रो) वा भिस्कोस रेयन जस्ता बहुलक (पोलिमर) उत्पादन गर्ने वा प्राकृतिक प्राङ्गारिक बहुलक (जस्तै, सेलुलोज, क्यासेन र अन्य प्रोटीनहरू, वा एल्जिनिक अम्ल) को रासायनिक परिवर्तनद्वारा सेलुलोज एसिटेट वा एल्जिनेट जस्ता बहुलक (पोलिमर्स) उत्पादन गर्ने,

रेशाको सम्बन्धमा प्रयोग गरिएका “संश्लेषित” वा “संश्लिष्ट” (सिन्थेटिक) र “कृत्रिम”(आर्टिफिसियल) भन्ने शब्दहरूको अर्थ: संश्लेषित (सिन्थेटिक):(क) मा परिभाषा गरिए अनुसार रेशाहरू; कृत्रिम (आर्टिफिसियल): (ख) मा परिभाषा गरिए अनुसारका रेशाहरू । शीर्षक ५४.०४ वा ५४.०५ का धरा (स्ट्रीप) र यस्तै वस्तुहरूलाई मानव निर्मित प्रमुख रेशाहरू मानिने ।

मानव निर्मित “संश्लेषित” र “कृत्रिम” शब्दहरू कपडा पदार्थ को सम्बन्धमा प्रयुक्त हुँदा एउटै अर्थका हुनेछन् ।

२. शीर्षक ५४.०२ र ५४.०३ भाग ५५ को संश्लेषित वा कृत्रिम तन्तुको शिरोगुच्छ (फिलामेन्ट टो) को हकमा लागू हुने ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर				
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिव्वत	अन्य मुलुक	
								भारत	अन्य मुलुक			

भाग-५५

मानव निर्मित प्रमुख रेशाहरु (स्टेपल फाइबर्स)

द्रष्टव्य :

शीर्षक ५५.०१ र ५५.०२ देहायको विवरण अनुसारको टो (धागो काल्म तयार गरिएको संश्लेषित रेशाहरुको गुच्छा) को लम्वाई बराबरको एकनास लम्वाई (यूनिफर्म लेन्थ) को समानान्तर तन्तुहरु (फिलामेन्ट) बाट बनेको मानव निर्मित तन्तु गुच्छा (म्यानमेड फिलामेन्ट) को हकमा मात्र लागू हुन्छ :

- (क) तन्तु गुच्छा (टो) को लम्वाई २ मीटर भन्दा बढी;
- (ख) बटाई (टिबस्ट) प्रति मीटर ५ फन्को (टर्न) भन्दा कम;
- (ग) प्रत्येक तन्तु (फिलामेन्ट टो) को नाप ६७ डेसिटेक्स भन्दा कम;
- (घ) संश्लेषित तन्तु गुच्छा (फिलामेन्ट टो) मात्र: तन्तु गुच्छा (टो) लाई तानिएको (ड्रन) हुनु पर्दछ, अर्थात्, तन्काउंदा लम्वाईको १०० प्रतिशत भन्दा बढी नतन्किने हुनु पर्दछ;
- (ङ) तन्तु गुच्छा (टो) को कूल नाप २०,००० डेसिटेक्स भन्दा बढी । लम्वाई २ मिटर ननाघ्ने तन्तु गुच्छा (टो) लाई शीर्षक ५५.०३ वा ५५.०४ मा वर्गीकरण गरिनेछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-५६

गद्दा (वाडिङ्ग), जमोठ (फेल्ड) र नबुनिएको कपडा (ननुउभेन्स); विशिष्ट धागो; बाटेको डोरी (ट्वाइन), खास गरी जहाजमा प्रयोग हुने डोरी वा लखाकी (कर्डेज), रस्सा वा लठारो (रोप) र बलियो मोटो लठारो (केबुल) र तिनबाट बनेका सामानहरू

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) गद्दा, जमोठ वा नबुनिएको कपडा (ननुउभेन्स), कुनै पदार्थ वा विरचन (प्रिपेरेशन: तयारी बस्तु) ले संसेचित, लेपित वा आच्छादित (जस्तै भाग ३३ को सुगन्ध वा सौन्दर्यका वस्तुहरू (कस्मेटिक्स), शीर्षक ३४.०१ को सावुन वा अपमार्जक (डिटर्जेन्ट) हरू, शीर्षक ३४.०५ को पालिस, क्रिम र त्यस्तै तयारी वस्तुहरू, शीर्षक ३८.०९ को कपडा मुलायम वा नरम पार्ने (फ्याब्रिक सोफ्नर) जसमा कपडा पदार्थ (टेक्सटाइल म्याटेरियल) केवल वाहक माध्यम (क्यारिइड मेडियम) को रूपमा उपस्थित रहन्छ;
- (ख) शीर्षक ५८.११ को कपडा उत्पादन (टेक्सटाइल प्रोडक्ट्स);
- (ग) जमोठ वा नबुनिएको कपडा (ननुउभेन्स) (शीर्षक ६८.०५) को पृष्ठाधार (ब्याकिङ्ग) मा भएको प्राकृतिक वा कृत्रिम अपघर्षी (एब्रेसिभ) धूलो (पाउडर) वा दाना;
- (घ) जमोठ वा नबुनिएको कपडा (ननुउभेन्स) शीर्षक ६८.१४ को पृष्ठाधार (ब्याकिङ्ग) मा भएको एकत्रित (एग्लोमेरेटेड) वा पुनर्गठित (रिकन्स्ट्र्यूटेड) अवरख;
- (ङ) जमोठ वा नबुनिएको कपडा (ननुउभेन्स) को पृष्ठाधार (ब्याकिङ्ग) मा भएको धातुको पन्नी (मेटल फ्वाइल); (सामान्यतया परिच्छेद १४ वा १५); वा
- (च) स्यानिटरी टवेल (प्याड)हरू र टेम्पोनहरू, केटाकेटीका न्यापकिन र पुछ्ने रुमाल (न्यापकिन लाइनर) हरू तथा यस्तै सामानहरू (शीर्षक ९६.१९) ।

२. “जमोठ” शब्दले निडिल्लूम जमोठ र जालोबाटै तन्तुहरू प्रयोग गरी टांका लगाई (स्टिचबौन्डिङ गरी) संसक्ति (टांसिने कार्य) मा वृद्धि गरिएको कपडाको रेशा (फाइबर) को जाली (वेव) भएको कपडालाई समावेश गर्दछ ।

३. शीर्षक ५६.०२ र ५६.०३ ले सुसंहत (कम्प्याक्ट) वा कोशमय जस्तोसुकै प्रकृतिको प्लाष्टिक वा रबरले संसिक्त (इम्प्रिग्नेटेड), लेपित (कोटेड), आच्छादित (कभर्ड) वा अस्तर वा पटल हालेको (ल्यामिनेटेड), क्रमशः जमोठ (फेल्ड) र कपडा (फ्याब्रिक) समावेश गर्दछ ।

शीर्षक ५६.०३ ले नबुनेको कपडा (ननुउभेन्स) लाई पनि समावेश गर्दछ, जसमा प्लाष्टिक वा रबर आवन्धन (जोड्ने-बौण्डिङ्ग) तत्वको काम गर्दछ । तर, देहायका कुराहरू शीर्षक ५६.०२ र ५६.०३ मा समावेश हुदैनन् :

- (क) तौलमा ५० प्रतिशत वा सो भन्दा कम कपडा पदार्थ भएको, प्लाष्टिक वा रबरले संसिक्त, लेपित (कोटेड), आच्छादित (कभर्ड) वा पटलित (अस्तर हालेको: ल्यामिनेटेड) जमोठ वा प्लाष्टिक वा रबरमा पूर्ण रूपमा जडिएको (इम्बेडेड) जमोठ (फेल्ड) (भाग ३९ वा ४०);
- (ख) पूर्ण रूपेण प्लाष्टिक वा रबरमा जडिएको (इम्बेडेड) अथवा दुबैतर्फ सम्पूर्ण रूपमा त्यस्ता पदार्थले लेपन (कोटेड) वा आच्छादित (कभर्ड) गरिएको, तर त्यस्तो लेपन र आच्छादनलाई परिमाणतः हुने कुनै रंगको परिवर्तनलाई लेखा नगरी नाङ्गो आंखाले देख्न सकिने किसिमको नबुनिएको कपडा (ननुउभेन्स) (भाग ३९ वा ४०); वा
- (ग) कपडा पदार्थ केवल सुदृढ बनाउनको लागि राखिएको जमोठ (फेल्ड) वा नबुनेको कपडा (ननुउभेन्स) को साथ संयुक्त गरिएको कोशमय (सेल्यूलर) प्लाष्टिक वा कोशमय रबरका पाता (प्लेट), चादर (शिट) वा पाटा (स्ट्रिप) (भाग ३९ वा ४०),

४. शीर्षक ५६.०४ मा शीर्षक ५४.०४ वा ५४.०५ को कपडा बुन्ने धागो, वा पट्टी (स्ट्रिप) वा यस्तै वस्तुहरू, जसमा संसेचन (इम्प्रिग्नेशन), लेपन (कोटिङ्ग) आच्छादन (कभरिङ्ग) लाई नाङ्गो आंखाले देख्न सकिदैन, (साधारणतया भाग ५० देखि ५५) समावेश हुदैनन्; यस व्यवस्थाको प्रयोजनको लागि रङ्गको परिणामिक परिवर्तनलाई भने लेखाजोखा गरिनु हुन्न ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु.अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-५७
गलैचा (कार्पेट) र कपडा पदार्थका अन्य भुईँ ढाक्ने
वस्तुहरु (फ्लोर कभरिंग्स)

द्रष्टव्य :

१. यस भागको प्रयोजनको लागि “गलैचा र अन्य कपडा पदार्थका भुईँ ढाक्ने वस्तुहरु” भन्नाले प्रयोग गरिँदा कपडा पदार्थ अनावृत्त सतहको रुपमा काम गर्ने भुईँ ढाक्ने वस्तुहरु (फ्लोर कभरिङ) लाई जनाउँछ र यसमा कपडा पदार्थको भुईँ ढाक्ने वस्तुहरुको लक्षण भएको तर अन्य प्रयोजनको लागि प्रयोग हुने वस्तुहरु समाविष्ट छन् ।
२. भुईँ ढाक्ने वस्तुको तल ओछ्याइने तलवस्त्र (फ्लोर कभरिङ अण्डरलेज) यस भागमा पर्दैन ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-५८
विशेष बुनेका कपडाहरु; भुप्पादार बुनिएको कपडा; फिता
(लेस); बेल बुझा भएका कपडा (ट्यापेष्ट्री); झालर
(ट्रिमिङ्ग); कारचोपी (इम्ब्राइडरी)

द्रष्टव्य :

१. भाग ५९ को द्रष्टव्य १ मा उल्लेख भएको संसिक्त (इम्प्रिग्नेटेड), लेपित (कोटेड), आच्छादित (कभर्ड) वा पटलित (ल्यामिनेटेड; अस्तर हालेको) बुनिएको कपडा वा भाग ५९ का अन्य सामानहरुको हकमा यो भाग लागू हुने छैन।
२. शीर्षक ५८.०१ ले बुनिएको बानाको मखमली वा भूवादारी कपडा जसको कपडाको सतहका फुर्का छरिएका धागोहरु (फ्लोट्स) काटी नसकिएका, यस स्थितिमा भूवा वा मखमल (पाइल) ठाडो नभएको कपडालाई पनि समावेश गर्दछ।
३. शीर्षक ५८.०३ को प्रयोजनको लागि जाली (गज) भन्नाले पूर्णतः वा अंशतः स्ट्याण्डिङ वा ग्राउण्ड थ्रेड (धागो) र क्रसिङ्ग वा डोप धागो जुन स्ट्याण्डिङ वा ग्राउण्ड धागोलाई आधा फन्को (हाफ टर्न), पूरा फन्को (कम्प्लीट टर्न) वा अझ त्यो भन्दा बढी सुर्केनी बनाई त्यसबाट बाना (वेफ्ट) को धागो पार गर्ने किसिमबाट बनेको ताना भएको बुनेको कपडालाई जनाउँछ।
४. शीर्षक ५६.०८ को डोरी (ट्वाइन), लखाकी (कडेंज) वा लठारो (रोप) को गांठो पारिएको जालीदार कपडा (नेट फ्याब्रिक) को हकमा शीर्षक ५८.०४ लागू हुँदैन।
५. शीर्षक ५८.०६ को प्रयोजनको लागि “सांगुरो पारी बुनेको कपडा” (न्यारो उभेन फ्याब्रिक) भन्नाले:
 - (क) चौडाई ३० से.मी मा नबढ्ने गरी सोही रुपमा बुनिएको वा चाक्लो (चौडा) थानहरुबाट काटेर निकालिएको (बुनेको, गुंद लगाएर बनाएको वा अन्य किसिमले बनाएको) वस्त्रप्रान्त वा किनारा (सेल्भेज) दुवै छेउमा बनाइएको बुनेको कपडा;
 - (ख) चेप्टो (सम्म) पार्दा ३० से.मी. मा नबढ्ने गरी चौडाई भएको नलिकाकार (ट्यूबुलर) बुनेको कपडा; र
 - (ग) किनारा मोडेर तेर्सो पारी सिएको, फुकाउंदा ३० से.मी भन्दा बढी नहुने गरी चौडाई भएको।
 बुनेको फुर्का भएको सांगुरो पारी बुनेको कपडालाई शीर्षक ५८.०८ मा वर्गीकरण गरिनेछ।
६. शीर्षक ५८.१० मा “कारचोपी” (इम्ब्राइडरी) भन्ने उक्तिले, अन्य कुराको साथसाथै बुनेको कपडाको दृश्य भुइँ (भिजिबल ग्राउण्ड)मा धातु वा कांचको धागोबाट भरेको कारचोपी, र सितारा (सेक्विन), पोते (विड्स) वा कपडा पदार्थ वा अन्य पदार्थको आलंकारिक मोटिफ अप्लिके (एक वस्तुबाट काटेर अर्को वस्तुको तहमा जडान गरिने बुझादार बनौट) को सिलाइएको कामलाई जनाउँछ। यो शीर्षक सूची शिल्प (सियो धागोले तयार गरिने) (निडलवर्क) बुझाहरु (टापेष्ट्री) को हकमा लागू हुँदैन (शीर्षक ५८.०५)।
७. शीर्षक ५८.०९ को उत्पादनहरुका अतिरिक्त यस भागमा सजावटका कपडाहरु (फर्निचिङ्ग फ्याब्रिक्स) वा यस्तै प्रयोजनका लागि प्रयोग हुने खालका, पोशाकको लागि प्रयोग हुने खालका र धातुको धागोबाट बनेको वस्तुहरु समावेश हुन्छन्।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-५९
संसिक्त (इम्प्रिग्नेटेड), लेपित (कोटेड), आच्छादित (कभर्ड) वा अस्तरयुक्त
वा पटलित (ल्यामिनेटेड) बुनिएका कपडा (टेक्सटाइल फ्याब्रिक्स);
औद्योगिक प्रयोगको लागि उपयुक्त कपडा पदार्थका वस्तुहरु

द्रष्टव्य :

१. प्रसंगले अन्यथा अपेक्षा गरेमा बाहेक, यस भागको प्रयोजनको लागि “बुनेको कपडा” (टेक्सटाइल फ्याब्रिक्स) भन्ने उक्तिले भाग ५० देखि ५५ सम्मका र शीर्षक ५८.०३ र ५८.०६ का बुनेका कपडाहरु, शीर्षक ५८.०८ का थानमा (खुद्रा बिक्रीका लागि उपयुक्त निश्चित नापका टुक्रा रुपमा) (इन दी पीस) भएका फित्ता (ब्रेड्स) र आलंकारिक भालर (ट्रिमिङ्स) हरू र शीर्षकहरु ६०.०२ देखि ६०.०६ सम्मको निटेड वा क्रोशिड कपडाहरुमा मात्र लागू हुन्छ।
२. शीर्षक ५९.०३ देहाय बमोजिम लागू हुन्छ :
 - (क) देहाय बमोजिमका बाहेक जस्तोसुकै प्रकृतिको प्लाष्टिक पदार्थ (सुसंहत वा कोशमय: कमप्याक्ट वा सेल्यूलर) र प्रति वर्गमिटर जतिसुकै तौल भएको प्लाष्टिकले संसिक्त इम्प्रिग्नेटेड, लेपित (कोटेड) आच्छादित (कभर्ड) वा पटलित (ल्यामिनेटेड) बुनेको कपडा:
 १. संसेचन, लेपन वा आच्छादन लाई नाङ्गो आंखाले देख्न नसकिने कपडाहरु (सामान्यत: भाग ५० देखि ५५, ५८ वा ६०); यस व्यवस्था (प्रोभिजन) को प्रयोजनको लागि रंगको परिणामिक (रिजल्टिड) परिवर्तनको लेखाजोखा गरिनु हुदैन;
 २. १५) देखि ३०) सेल्सियसको तापक्रममा, ७ मी.मी. को व्यास भएको वेलन (सिलिण्डर) को चारैतिर नर्भाचिई वा नचर्कीकन हातले नुहाउन वा मोड्न नसकिने उत्पादनहरु (सामान्यत: भाग ३९);
 ३. बुनिएको कपडा पदार्थका पूर्णरूपले प्लाष्टिकमा डुवाइएको (अन्त: स्थापित वा इम्बेड गरिएको) वा त्यस्तो पदार्थले दुबैतर्फबाट लेपन (कोटेड) वा आच्छादन (कभर्ड) गरिएको, तर त्यस्तो लेपन वा आच्छादनलाई नाङ्गो आंखाले, रंगको परिणामिक (रिजल्टिड) परिवर्तनको लेखाजोखा नगरीकन देख्न सकिने किसिमका उत्पादनहरु (भाग ३९);
 ४. प्लाष्टिकले अंशत: लेपित वा अंशत: आच्छादित र यस्तो उपचारको परिणामस्वरूप बनेका बुट्टाहरु भएका कपडाहरु (सामान्यत: भाग ५० देखि ५५, ५८, वा ६०);
 ५. कपडा पदार्थ केवल सुदृढीकरणको प्रयोजनले राखिएको, कपडा पदार्थ संग संयुक्त (कम्बाइन्ड) कोशमय (सेल्यूलर) प्लाष्टिकका पाता (प्लेट), चादर (शिट) वा पाटा (स्ट्रिप) (भाग ३९); वा
 ६. शीर्षक ५८.११ को कपडा (टेक्सटाइल) उत्पादनहरु।
 - (ख) शीर्षक ५६.०४ को, प्लाष्टिकले संसिक्त (इम्प्रिग्नेटेड), लेपित (कोटेड), आच्छादित (कभर्ड) वा ढाकिएको (शिड्ड) धागो, पाटा (स्ट्रिप) वा यस्तै वस्तुबाट बनेका कपडाहरु (फ्याब्रिक्स);
३. शीर्षक ५९.०५ को प्रयोजनको लागि भित्ता ढाक्ने कपडा पदार्थ (टेक्सटाइल वाल-कभरिङ्ग) भन्ने उक्तिले बलियो अस्तर (ब्याकिङ्ग) मा जडिएको (फिक्स्ड), कपडा पदार्थको सतह (सर्फेस) भएको वा पृष्ठ भागमा उपचार गरिएको (टांस्न वा पेस्ट गर्न संभव पार्न संसेचन वा लेपन गरिएको), भित्ता वा अधश्छद (सिलिङ्ग) सजाउन उपयुक्त, ४५ से.मी.मा नघट्ने गरी चौडाई भएको, रोल (बेहिएको गोला) मा भएको उत्पादनलाई जनाउँछ।
 तर, कागजको बलियो अस्तर (ब्याकिङ्ग) मा (शीर्षक ४८.१४) वा कपडाको बलियो अस्तर (सामान्यतय: शीर्षक ५९.०७) मा कपडा पदार्थको भुवा (फ्लोक) वा धूलो (डस्ट) सोभै जडान (फिक्स) गरिएको भित्ता ढाक्ने पदार्थहरुको सम्बन्धमा यो शीर्षक नम्वर लागू हुदैन।
४. शीर्षक ५९.०६ को प्रयोजनको लागि “रबर संसाधित (रबराइज्ड) बुनेको कपडा” भन्ने उक्तिले देहायका कपडालाई जनाउँछ:

(क) देहाय बमोजिमको रबरले संसेचित (इम्प्रिग्नेटेड), लेपित (कोटेड), आच्छादित (कभर्ड) वा पटलित (ल्यामिनेटेड) बनेको कपडा,

१. तौलमा १,५०० ग्राम प्रति वर्गमिटर भन्दा बढी नभएको; वा

२. तौलमा १,५०० ग्राम प्रति वर्गमिटर भन्दा बढी भएको र तौलको हिसावले ५० प्रतिशत भन्दा बढी कपडा पदार्थ भएको;

(ख) रबरले संसिक्त (इम्प्रिग्नेटेड), लेपित (कोटेड), आच्छादित (कभर्ड) वा ढाकिएको (शिड्ड) धागो, पाटा (स्ट्रीप) वा यस्तै वस्तुबाट बनेको, शीर्षक ५६.०४ को कपडा; र

(ग) रबरले एकत्रित गरिएको समानान्तर बुनिने धागोबाट रचना गरिएको, तिनको प्रति वर्गमिटर तौलको विचार नगरिएका कपडा ।

तर, यो शीर्षक केवल सुदृढ पार्न (रिइन्फोर्सिङ्ग) उद्देश्य का लागि तान्त्व कपडा (टेक्सटाइल फ्याब्रिक) को विद्यमानता भएको, तान्त्व कपडा (टेक्सटाइल फ्याब्रिक) युक्त सेल्यूलर रबरका पाताहरु (प्लेट्स), चादरहरु (शीट्स) वा पट्टी (स्ट्रिप) को हकमा (भाग ४०), वा शीर्षक ५८.११ का तान्त्व उत्पादनहरु (टेक्सटाइल प्रोडक्ट्स) का हकमा लागू (अप्लाई) हुदैन ।

५. शीर्षक ५९.०७ देहायका वस्तुहरुमा लागू हुदैन :

(क) जुन कपडामा संसेचन, लेपन वा आच्छादन नाङ्गो आंखाले देख्न सकिदैन (साधारणतया भाग ५० देखि ५५, ५८ वा ६०); यस व्यवस्थाको प्रयोजनका लागि रंगको परिणामिक (रिजल्टिङ्ग) परिवर्तनको लेखाजोखा गरिनु हुदैन;

(ख) बुट्टा (डिजाइन) छापिएका कपडा (नाटकको दृश्यावलीको छापिएको केनवास, स्टुडियो (कला कक्ष) को पृष्ठपट (पर्दा) वा यस्तै सामानहरु बाहेक);

(ग) भूवा, धूलो कर्कको धूलो र यस्तै पदार्थले अंशतः ढाकिएका र यस्तो उपचारको परिणाम स्वरुप बुट्टाहरु धारण गर्ने कपडा; तर भुवादारी वा मखमली कपडाको अनुकृति (इमिटेसन) भने यसै शीर्षकमा वर्गीकरण हुनेछ ।

(घ) श्वेतसारयुक्त (मडिल) वा त्यस्तै तत्वको आधार (वेसिस) भएको सरेस (ड्रेसिङ्ग) द्वारा परिष्करण (फिनिस्ड) गरिएको कपडा;

(ङ) बुनिएको कपडाको दृढ अस्तर (ब्याकिङ) मा काठको परत (भेनियर) लगाएको (शीर्षक ४४.०८);

(च) बुनिएको कपडाको बलियो अस्तर (ब्याकिङ) मा प्राकृतिक वा कृत्रिम अपघर्षक (एब्रेसिभ) धूलो वा दाना लगाइएको (शीर्षक ६८.०५);

(छ) बुनेको कपडाको बलियो अस्तरमा एकत्रित वा पुननिर्मित अभ्रख भएको (शीर्षक ६८.१४); वा

(ज) बुनेको कपडाको अस्तर (ब्याकिङ) मा धातुका पन्नी (मेटल फ्वाइल) भएको (सामान्यतया परिच्छेद १४ वा १५) ।

६. देहायको सामानका सम्बन्धमा शीर्षक ५९.१० लागू हुदैन :

(क) ३ मी.मी. भन्दा कम मोटाई भएको कपडा पदार्थको संप्रेषण (ट्रान्समीसन) वा परिवहन (कन्भेयर) पट्टाहरु (बेल्टिङ्ग); वा

(ख) रबर संसिक्त, लेपित, आच्छादित वा पटलित बुनिएको कपडाको वा रबर संसिक्त, लेपित आच्छादित (कभर्ड) वा ढाकिएको (शिड्ड) कपडा पदार्थको धागो (यार्न) वा डोरी (कोर्ड) को संप्रेषण (ट्रान्समीसन) वा परिवहन (कन्भेयर) का पेटी वा पट्टाहरु (शीर्षक ४०.१०) ।

७. परिच्छेद ११ का अन्य कुनैपनि शीर्षकमा नपर्ने देहायका वस्तुहरुका सम्बन्धमा शीर्षक ५९.११ लागू हुन्छ :

- (क) थान (खुद्रा बिक्रीको लागि उपयुक्त नापको टुक्रा) (इन द पिस) मा भएको, लम्बाइमा काटेको वा चारकुने (बर्गाकार समेत) को आकारमा काटेको (शीर्षक ५९.०८ देखि ५९.१० सम्मका उत्पादनको लक्षण भएका बाहेकका) कपडा उत्पादनहरू, देहायका मात्र :

१. रबर, छाला वा अन्य पदार्थले लेपित (कोटेड), आच्छादित (कभर्ड) वा पटलित (ल्यामिनेटेड), कार्ड क्लोदिङ्ग (कपास वा ऊन धुन्ने काम गर्ने यन्त्रमा प्रयोग हुने कपडा) निमित्त उपयोग गरिने खालको, तान्त्रिक कपडाहरू (टेक्सटाइल फ्याब्रिक्स), जमोठ (फेल्ड) र जमोठको अस्तर हालिएका (फेल्ड-लाइन्ड) बुनिएका कपडाहरू (बुभेन फ्याब्रिक्स), र अन्य प्राविधिक प्रयोजनमा उपयोग गरिने खालका यस्तै किसिमका कपडाहरू, वयनधुरी (विभिन्न स्पिण्डल) वा (विभिन्न बिम्स) लाई ढाक्ने काममा प्रयोग हुने रबर संसिक्त (इम्प्रिग्नेटेड) मखमल (भेलभेट) को बनाइएको सांघुरो कपडाहरू (न्यारो फ्याब्रिक्स) समेत;
 २. बोल्टिङ्ग क्लथ (कारचोपी, सेरिग्राफी, केशमय टोपी (विग) बनाउने आधार बस्त्रको लागि आवश्यक रेशम वा नायलनका मजबूत कपडा);
 ३. बुनेको कपडा पदार्थको वा मानव रौं (ह्यूमान हेयर) को, तेल पेल्ले संपीडक यन्त्र (प्रेस) मा प्रयोग हुने खालको छान्ने कपडा (स्ट्रेनिङ्ग क्लथ);
 ४. यन्त्रमा वा अन्य यान्त्रिक प्रयोजनको लागि प्रयोग हुने खालका जमोठ, संसेचन वा लेपन गरिएका वा नगरिएका, बहुल (मल्टिपल) ताना वा वाना युक्त फ्ल्याट उभेन्स कपडाहरू;
 ५. प्राविधिक (टेक्निकल) प्रयोजनको लागि प्रयोग गरिने खालको धातुले सुदृढ (रिइनफोर्स) गरेको बुनेको कपडाहरू;
 ६. परिवेष्ठन (प्याकिङ्ग) वा स्नेहन (लुब्रिकेटिङ्ग) पदार्थको रुपमा उद्योगमा प्रयोग हुने खालको धातुले लेपन (कोटेड), संसेचन (इम्प्रिग्नेटेड) वा सुदुढीकरण (रिइनफोर्स) गरेको वा नगरेको डोरी (कोर्ड), फित्ता (ब्रेडस) र यस्तै वस्तुहरू;
- (ख) प्राविधिक (टेक्निकल) प्रयोजनको लागि प्रयोग हुने खालको (उदाहरणको लागि कागज बनाउने वा यस्तै यन्त्रहरू (जस्तै पल्प (गुदी) को लागि वा एस्वेस्टस सिमेन्टका लागि) मा प्रयोग हुने खालका अन्तहीन (एण्डलेस) वा सम्बन्धन साधन (लिङ्किड डिभाइस) जडान भएको बुनेको कपडा र जमोठ गार्स्केट, वासर चम्काउने चक्का (पोलिशिङ डिस्क) र अन्य यान्त्रिक पूर्जाहरू जस्ता) कपडा पदार्थबाट तयार भएका वस्तुहरू (सकेत ५९.०८ देखि ५९.१० सम्मका बाहेक) ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-६०
सियोले बुनेको (निटेड) वा हुक सियोले बुनेको (क्रोशिड) कपडा

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :
 - (क) शीर्षक ५८.०४ को क्रोशिलेस (अंकुशे परेको सियोले बुनेको फित्ता);
 - (ख) शीर्षक ५८.०७ को निटेड (सियो वा सलाइले बुनेको) वा क्रोशिड (हुक सियोले बुनेको) नामपत्र (लेवल), प्रतीक (ब्याज) वा यस्तै वस्तुहरु; वा
 - (ग) भाग ५९ को संसिक्त, लेपित (कोटेड), आच्छादित (कभर्ड) वा पटलित (अस्तर हालेको: ल्यामिनेटेड) सियोले बुनेको (निटेड) वा हुकले बुनेको (क्रोशिड) कपडाहरु । तर, संसिक्त, लेपित, आच्छादित वा पटलित निटेड वा क्रोशिड भूवा वा मखमलको कपडा शीर्षक ६०.०१ मै वर्गीकरण हुन्छ ।
२. धातुको धागोबाट बनेको र परिधान (पोशाक) को रुपमा प्रयोग हुने खालको, सजावटको कपडाको रुपमा प्रयोग हुने खालको वा यस्तै प्रयोजनको कपडा पनि यसै भागमा पर्दछन् ।
३. यस अनुसूची भरिने “निटेड (सियोले बुनेको)” वस्तुहरुको प्रसंगले कपडा पदार्थको धागोले श्रृखला-सिलाई (चेन-स्टिच) गरिएको टांकाले जोडेको (स्टिच बोण्डेड) सामानहरुको प्रसंगलाई पनि समावेश गर्दछ

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-६१
सलाईले बुनेको (निटेड) वा कुरुसले बुनेको (क्रोशिड) पोशाक
र परिधान सहायक (क्लोदिड एक्सेसरीज) का वस्तुहरु

द्रष्टव्य :

१. यो भाग सलाईले बुनेको वा कुरुसले बुनेको तयारी (मेड-अप) वस्तुहरुको लागि मात्र लागु हुन्छ ।
२. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :
 - (क) शीर्षक ६२.१२ का सामानहरु;
 - (ख) शीर्षक ६३.०९ का पुराना (लगाएको) लुगाफाटा वा अन्य पुराना (लगाएको) सामानहरु; वा
 - (ग) विकलाङ्गता वा अङ्गभङ्गताको चिकित्सा सम्बन्धी (अर्थोपेडिक) उपकरणहरु, शल्य चिकित्सा सम्बन्धी पेटी (सर्जिकल वेल्ड), अन्य वृद्धिमा लगाउने गद्दादार पेटी (ट्रसेस) वा यस्तै वस्तुहरु (शीर्षक ९०.२१) ।
३. शीर्षक ६१.०३ र ६१.०४ को प्रयोजनका लागि :
 - (क) “सुट” शब्दले दुई वा तीन थान (पिस) पोशाकहरु मिलेर बनेको, तिनको बाहिरी पृष्ठभूमि (आउटर सरफेस) को हिसावले, उस्तै कपडाबाट तयार गरिएको, पोशाकहरुको समुच्चय (सेट) लाई जनाउँछ र यसमा देहायका सामान समाविष्ट गरिन्छन् :
 - एउटा सुट कोट वा ज्याकेट, जसको बाहिरी आवरण (आउटर सेल), बाहुलाहरु बाहेक, चार वा बढी टुक्रा (प्यानेल्स) बाट बनेको, शरीरको ऊर्ध्व (माथिल्लो) भाग ढाक्नको लागि अभिकल्पित (डिजाइन्ड), संभवतः एउटा सिएको (टेलर्ड) वेष्टकोट पनि रहन्छ, जसको अगाडिको भाग (फ्रन्ट) सेट (समुच्चय) का अवयवहरु (कम्पोनेन्ट्स) का बाहिरी पृष्ठभूमि (आउटर सरफेस) जस्तै उही कपडाबाट बनेको हुन्छ र जसको पछिल्लो भाग (ब्याक) चाहिँ सुट कोट वा ज्याकेटको भित्री अस्तर (लाइनिङ्ग) कै कपडाबाट बनेको हुन्छ; र
 - शरीरको तल्लो भाग ढाक्न अभिकल्पना (डिजाइन) गरिएको र सुरुवाल (ट्राउजर्स), ब्रिचेज वा शोर्ट्स (हाफपैण्ट (पौडी खेल्दा लगाउने (स्विमवियर) बाहेक), बाँध्ने वा कस्ने इन्जार वा पेटी (ब्रेस र बिब) दुवै नभएको एउटा स्कर्ट (घाँघर वा जामा) वा एउटा डिभाइडेड स्कर्ट (स्कर्ट संग मिल्ने खुकुरो सुरुवाल जस्तो पहिर्न) भएको एउटा पोशाक ।

सुटका सबै अवयव वा अंगहरु (कम्पोनेन्ट्स) उही बस्त्र रचना (फ्याब्रिक कन्स्ट्रक्सन), रंग र बनौट (कम्पोजिसन) को हुनै पर्दछ; तिनको शैली (स्टाइल) पनि उही नै हुनु पर्दछ र नाप (साइज) पनि मिल्दो (करेस्पोंडिङ्ग) वा अनुरूप (कम्प्याटिबल) हुनै पर्दछ । तर, ती अवयवहरु (कम्पोनेन्ट्स) मा भिन्न कपडाको पाइपिङ्ग (जोर्नी (सिभ) मा हालेर सिइने कपडाको पट्टी) लगाइएको हुन सक्दछ ।

यदि शरीरको अधो भाग ढाक्ने विभिन्न छुट्टाछुट्टै अवयवहरु (कम्पोनेन्ट्स) एकै साथ प्रस्तुत हुन आउँछन् भने (उदाहरणतः दुइ जोर सुरुवाल (ट्राउजर्स) वा सुरुवाल र शोर्ट्स, वा स्कर्ट र डिभाइडेड स्कर्ट र सुरुवाल), अवयवी अधो भाग (कन्स्ट्रिक्टिभ एण्ट लोअर पार्ट) एकजोर सुरुवाल वा, जनाना वा केटीको सुटको हकमा, स्कर्ट वा डिभाइडेड स्कर्ट हुनेछ । अन्य पोशाकलाई छुट्टै रूपमा विचार गरिनेछ ।

माथिका सम्पूर्ण शर्तहरु पूरा गरे वा नगरे पनि “सुट” शब्दले देहाय का पोशाकहरुको समुच्चय (सेट) हरूलाई समावेश गर्दछ :

 - प्रातः कालीन पोशाक, पछाडि तलसम्म लर्कने बाटुलो पृष्ठ भाग (टेल) भएको सादा (प्लेन) ज्याकेट (कटअवे) (कम्मर भन्दा तलको कोटको छेउलाई बाँगो (कर्भ) वा तेर्सो (स्लोप) पारेर काटिएको कोट) तथा धर्का भएको (स्ट्राइप्ड) सुरुवाल (ट्राउजर्स) भएको;
 - सायंकालिन पोशाक (टेलकोट); साधारणतया कालो रंगको कपडाबाट बनेको अगाडिपट्टि अपेक्षतया छोटो, बन्द नहुने, नितम्ब भागमा काटिएको साँघुरो स्कर्ट (कोटको तल लर्किने भाग) भएको र पछाडिपट्टि लर्किने भएको कोट;

- डिनर ज्याकेट सुटहरु, ज्याकेटको शैली साधारण ज्याकेट सरह भएको (यद्यपि अगाडि कमीजको अधिकांश भाग देखिने गरी शायद खुला रहने), तर कोटको कठालोबाट मोडिने भाग (ल्यापेल) भने चम्किलो रेशम वा नकली रेशम (इमिटेशन सिल्क) को भएको ।
- (ख) “संपरिधान (अँसब्ल)” भन्ने शब्दले पोशाकहरुको (सुटहरु र शीर्षक ६१.०७, ६१.०८ वा ६१.०९ का वस्तुहरु बाहेक) त्यस्तो समूहलाई जनाउँछ जसमा समान रूपको कपडाबाट बनेका, खुद्रा बिक्रीको लागि राखिएका, विभिन्न पोशाकहरु हुन्छन् र तिनमा देहायका वस्तुहरु समावेश हुन्छन्:
- शरीरको माथिल्लो (ऊर्ध्व) भाग ढाक्नको लागि अभिकल्पित (डिजाइन) गरिएको, टाउकोबाट छिराएर लगाइने स्वीटर (पुलओभर) बाहेक (यसले दोश्रो ऊर्ध्व पोशाकको रूपमा दोहोरो समुच्चय (ट्विन सेट्स) को प्रसंगमा काम गर्दछ) एउटा पोशाक, र इस्टकोट (यसले पनि दोश्रो ऊर्ध्व पोशाकको काम गर्दछ), र
 - एक वा दुई भिन्न पोशाकहरु, शरीरको अधो भाग ढाक्नको लागि अभिकल्पना (डिजाइन) गरिएको ट्राउजर्स (सुरुवाल), विव (एप्रोनको माथिल्लो भागको घेरा) र ब्रेस ओभरअल (साधारण बस्त्रहरु माथि लगाउने बाँध्ने पेटी भएको पोशाक), त्रिचेज (जाँघ भन्दा तल साँगुरो भएको एक किसिमको शुरुवाल) शोर्ट्स (कट्टु वा हाफपैन्ट) (पौडी खेल्दा लगाउने बाहेक), स्कर्ट (घाँगर वा जामा) वा डिभाइडेड स्कर्ट (स्कर्टसँग मिल्ने खुकुलो सुरुवाल) हरूको समावेश ।
- संपरिधान (अँसब्ल) का सम्पूर्ण अंगहरु (कम्पोनेन्ट्स) एउटै बस्त्र रचना (फ्याब्रिक कन्स्ट्रक्सन), शैली, रंग र बनौट (कम्पोजिशन) कै हुनु पर्दछ; तिनीहरुको नाप (साइज) पनि मिल्दो (करेस्पन्डिङ्ग) वा तदनुरूप (कम्प्याटिबल) हुनै पर्दछ । “संपरिधान” (अँसब्ल) शब्द शीर्षक ६१.१२ को ट्रयाक सुट वा स्कि सुटको हकमा लागु हुदैन ।
४. शीर्षक ६१.०५ र ६१.०६ ले कम्मर मुनि खल्ली (पाकेट) भएको, करडदार कम्मर पेटी (रिब्ड वेस्टब्यान्ड) भएको वा पोशाकको तल्लो भागमा कस्ने अन्य साधन भएको वा कम से कम १० से.मी. X १० से.मी. नापको क्षेत्रमा गणना गर्दा लम्बाई तर्फमा प्रति दिशा (डाइरेक्सन) मा प्रति से.मी. मा सरदर १० टाँका भन्दा कम सिलाई भएको पोशाकलाई समावेश गर्दैन । शीर्षक ६१.०५ ले बाहुला नभएका (स्लीभलेस) पोशाक समावेश गर्दैन ।
५. शीर्षक ६१.०९ ले पोशाकको छेउ (बटम) मा इन्जार, करडदार कम्मर पेटी वा अन्य कस्त हुने (टाइटेनिङ्ग) साधन भएका पोशाकहरुलाई समावेश गर्दैन ।
६. शीर्षक ६१.११ को प्रयोजनको लागि :
- (क) “केटाकेटीका पोशाक र परिधान सहायकहरु” (बेबीज गार्मेन्ट्स एण्ड क्लोदिङ्ग एक्सेसरीज) भन्नाले शरीरको उंचाई ८६ से.मी. भन्दा बढी नभएका साना केटाकेटीहरु निमित्तको सामानहरुलाई जनाउँछ;
 - (ख) प्रथम दृष्टिमा शीर्षक ६१.११ र यस भागका अन्य शीर्षकहरु दुवैमा वर्गीकरण गर्न सकिने खालका वस्तुहरुलाई शीर्षक ६१.११ मै वर्गीकरण गरिनेछ ।
७. शीर्षक ६१.१२ को प्रयोजनको लागि “स्की सुट” भन्नाले सामान्य रूप (एपिरेन्स) र बनावट (टेक्सचर) ले मुख्य रूपमा क्षेत्रपार (क्रसकन्ट्री) वा पर्वतीय (अल्पाइन) स्कीधावन (स्किइङ्ग) मा लगाउनको लागि उद्दिष्ट (इन्टेडेड) हो भनी पहिचान हुन सक्ने खालका पोशाक वा पोशाकको समूह (सेट) लाई जनाउँछ । ती देहाय बमोजिम कुनै एक अनुसार हुन सक्छन् :
- (क) “स्की ओभर अल” अर्थात् शरीरको माथिल्लो र तल्लो भाग ढाक्ने गरी अभिकल्पित (डिजाइन) गरिएको एउटै सिङ्गो (वन पीस) पोशाक; बाहुला र कठालो (कलर) का अतिरिक्त “स्किओभर अल” मा खल्लीहरु र फुटस्ट्रैप (खुट्टामा बाँध्ने लोता) हुन सक्छन्; वा
 - (ख) “स्कि अँसब्ल” (स्की संपरिधान) अर्थात् दुई वा तीन थान पोशाक भएको, खुद्रा बिक्रीको लागि राखिएको, देहाय बमोजिम भएको पोशाकहरुको समूह (सेट):
 - अनोराक (भुवादारी कोट), विण्डचिटर, विण्डज्याकेट वा यस्तै वस्तुको एउटा पोशाक, जसलाई स्लाइड फास्नर (जिप्पर) ले बन्द गरिन्छ । साथमा एउटा इस्टकोट पनि हुन सक्छ, र
 - कम्मर भन्दा माथिसम्म पुग्ने वा नपुग्ने एकजोडी सुरुवाल (ट्राउजर्स), एक जोडी त्रिचेज वा एउटा विव र ब्रेस ओभरअल ।

“स्की अँसब्ल” मा माथि अनुच्छेद (क) मा उल्लेख गरे जस्तो एउटा ओभरअल र त्यस ओभरअल माथि लगाउने गद्दादार बाहुला नहुने खालको ज्याकेट पनि समावेश हुन सक्तछ ।

“स्की अँसब्ल” का सम्पूर्ण अंग (कम्पोनेन्ट) हरु एउटै रचना (टेक्सचर) शैली र बनौट (कम्पोजिशन) को कपडाबाट बनाइएको हुनु पर्दछ र त्यसमा एउटै रंगको हुन वा नहुन सक्तछ; तिनको नाप (साइज) पनि मिल्दो (करेस्पोण्डिङ) वा तदनुरूप (कम्प्याटिबल) हुनै पर्दछ ।

८. प्रथम दृष्टिमा शीर्षक ६१.१३ र यस भागको, शीर्षक ६१.११ बाहेक अन्य शीर्षकहरुमा वर्गीकरण गर्न सकिने पोशाकहरुलाई शीर्षक ६१.१३ मै वर्गीकरण गरिनेछ ।

९. दाहिने माथि देब्रे पारी अगाडिपट्टि बन्द गरी लगाउने गरी अभिकल्पना (डिजाइन) गरिएका यस भागका पोशाकहरु (गार्मेन्टस) लाई पुरुषको वा केटाको पोशाकहरु मानिनेछ, र देब्रे माथि दाहिने पारी अगाडि बन्द गरी लगाउने गरी अभिकल्पना (डिजाइन) गरिएका पोशाकहरुलाई महिलाको वा केटीको पोशाक मानिनेछ । जहाँ पोशाकको कटाई वा छांट (कट) ले नै स्पष्ट रूपले नै पुरुषको वा महिलाको लागि अभिकल्पित भएको पोशाक भनी दर्शाउँछ, त्यहाँ यी ब्यवस्थाहरु लागु हुने छैनन् ।

यस भागमा भएका पुरुष वा केटाको पोशाक वा महिला वा केटीको पोशाक भनी चिन्न वा छुट्याउन नसकिने पोशाकहरुलाई महिलाको वा केटीको पोशाक समावेश गर्ने शीर्षकहरुमा वर्गीकरण गरिनु पर्दछ ।

१०. यस भागमा वस्तुहरु धातुको धागोबाट बनेका हुन सक्तछन् ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-६२
सलाई वा कुरुसले नबुनिएका (नौट निटेड वा क्रोशिड)
पोशाक र परिधान सहायक वस्तुहरु

द्रष्टव्य :

१. सलाईले बुनेका (निटेड) वा कुरुसले बुनेका (क्रोशिड) बाहेक (शीर्षक ६२.१२ का अतिरिक्त) जुनसुकै किसिमका बुनेका (टेक्सटाइल) कपडाबाट तयार गरिएका वस्तुहरुको हकमा यो भाग लागु हुन्छ ।

२. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

(क) शीर्षक ६३.०९ को पुराना लुगाफाटा वा अन्य पुराना वस्तुहरु; वा

(ख) विकलाङ्गता वा अङ्गभङ्गताको चिकित्सा सम्बन्धी (अर्थोपेडिक) उपकरणहरु, शल्य चिकित्सा सम्बन्धी पेटी (सर्जिकल बेल्ट), अन्तर्बद्धिमा लगाउने गद्दादार पेटी (ट्रसेस) वा यस्तै वस्तुहरु (शीर्षक ९०.२१) ।

३. शीर्षक ६२.०३ र ६२.०४ को प्रयोजनका लागि :

(क) “सुट” शब्दले दुइ वा तीन थान (पिस) पोशाकहरु मिलेर बनेको, तिनको बाहिरी पृष्ठभूमि (आउटर सर्फेस) को हिसावले, उस्तै (सेम) कपडाबाट तयार गरिएको, पोशाकहरुको समुच्चय (सेट) लाई जनाउँछ र यसमा देहायका सामान समाविष्ट गरिन्छन् :

➤ एउटा सुट कोट वा ज्याकेट, जसको बाहिरी आवरण (आउटर सेल), बाहुलाहरु बाहेक, चार वा बढी टुक्रा (प्यानेल्स) बाट बनेको, शरीरको उर्ध्व (माथिल्लो) भाग ढाक्नको लागि अभिकल्पित (डिजाइन), संभवतः एउटा सिएको (टेलर्ड) इस्टकोट (वेष्टकोट) पनि रहन्छ, जसको अगाडिको भाग (फ्रण्ट) समुच्चय (सेट) का अवयवहरु (कम्पोनेन्ट्स) का बाहिरी पृष्ठभूमि (आउटर सर्फेस) जस्तै उही कपडाबाट बनेको हुन्छ र जसको पछिल्लो भाग (ब्याक) चाहिँ सुटकोट वा ज्याकेटको भित्री अस्तर कै कपडाको बनेको हुन्छ; र

➤ शरीरको तल्लो भाग ढाक्न अभिकल्पना (डिजाइन) गरिएको र सुरुवाल (ट्राउजर्स), त्रिचेज वा शोर्ट्स (हाफपैण्ट) (पौडी खेल्दा लगाउने (स्विमवियर) बाहेक), बाँध्ने वा कस्ने इन्जार वा पेटी (ब्रेस र बिब) दुवै नभएको एउटा घाँघर वा जामा (स्कर्ट) वा एउटा डिभाइडेड स्कर्ट (स्कर्टसंग मिल्ने खुकुलो सुरुवाल जस्तो पहिरन) भएको एउटा पोशाक ।

सुटका सबै अवयव वा अंगहरु (कम्पोनेन्ट्स) उही बस्त्र रचना (फ्याब्रिक कन्स्ट्रक्सन), रंग र बनावट (कम्पोजिसन) को हुनै पर्दछ; तिनको शैली (स्टाइल) पनि उही नै हुनु पर्दछ र नाप (साइज) पनि मिल्दो (करेस्पोण्डिङ्ग) वा अनुरूप (कम्प्याटिबल) हुनै पर्दछ । तर ती अवयवहरु (कम्पोनेन्ट्स) मा भिन्न कपडाको पाइपिङ्ग (जोर्नी (सिम) मा हालेर सिइने कपडाको पट्टी) लगाइएको हुन सक्छ ।

यदि शरीरको अधो भाग ढाक्ने विभिन्न छुट्टाछुट्टै अवयवहरु (कम्पोनेन्ट्स) एकै साथ प्रस्तुत हुन आउँछन् भने (उदाहरणतः दुइ जोर सुरुवाल ट्राउजर्स) वा सुरुवाल र शोर्ट्स, वा स्कर्ट र डिभाइडेड स्कर्ट र सुरुवाल) अवयवी अधो भाग एक जोर सुरुवाल वा, जनाना वा केटीको सुटको हकमा, स्कर्ट वा डिभाइडेड स्कर्ट हुनेछ । अन्य पोशाकलाई छुट्टै रुपमा विचार गरिनेछ ।

माथिका सम्पूर्ण शर्तहरु (कण्डिसन्स) पूरा गरे वा नगरे पनि “सुट” शब्दले देहायका पोशाकहरुको समुच्चय (सेट) हरूलाई समावेश गर्दछ :

➤ प्रातः कालीन पोशाक (डेस) पछाडि तलसम्म लर्कने बाटुलो पृष्ठ भाग (टेल) भएको सादा (प्लेन) ज्याकेट (कटअवे) (कम्मर भन्दा तलको कोटको छेउलाई बाँगो (कर्भ) वा तेर्सो (स्लोप) पारेर काटिएको कोट) तथा धर्का भएको (स्ट्राइप्ड) सुरुवाल (ट्राउजर्स) भएको;

➤ सायंकालीन पोशाक (टेलकोट), साधारणतया कालो रंगको कपडाबाट बनेको, अगाडिपट्टि अपेक्षतया छोटो, बन्द नहुने, नितम्ब भागमा काटिएको साँघुरो स्कर्ट (कोटको तल लर्किने भाग) भएको र पछाडिपट्टि लर्किने भएको कोट;

- डिनर ज्याकेट सुटहरु, ज्याकेटको शैली साधारण ज्याकेट सरह भएको (यद्यपि अगाडि कमीजको अधिकांश भाग देखिने गरी शायद खुला रहने), तर कोटको कठालोबाट मोडिने भाग (ल्यापेल्स) भने चम्किलो रेशम वा नकली रेशम (इमिटेशन सिल्क) को भएको ।
- (ख) “संपरिधान” (अँसब्ल) भन्ने शब्दले पोशाकहरुको (सुटहरु र शीर्षक ६२.०७ वा ६२.०८ का वस्तुहरु बाहेक) त्यस्तो समूह (सेट) लाई जनाउँछ जसमा समान रूपको (आइडेन्टिकल) कपडा (फ्याब्रिक) बाट बनाइएका, खुद्रा बिक्रीको लागि राखिएका, विभिन्न पोशाकहरु हुन्छन् र तिनमा देहायका वस्तुहरु समावेश हुन्छन् :
- शरीरको माथिल्लो (ऊर्ध्व) भाग ढाक्नको लागि अभिकल्पित (डिजाइन) गरिएको, दोश्रो ऊर्ध्व पोशाक बन्न सक्ने इस्टकोट (वेस्कोट) बाहेक, एउटा पोशाक, र
- एक वा दुई भिन्न पोशाकहरु, शरीरको अधो भाग ढाक्नको लागि अभिकल्पना (डिजाइन) गरिएका ट्राउजर्स (सुरुवाल), बिब (एप्रोनको माथिल्लो भागको घेरा) र ब्रेस ओभरअल (साधारण वस्त्रहरु माथि लगाइने, बाध्ने पेटी भएको पोशाक), बिचेज् (जांघ भन्दा तल सांगुरो भएको एक किसिमको सुरुवाल), शौर्ट्स (कट्टु वा हाफपैन्ट) (पौडी खेल्दा लगाउने स्वमवियर बाहेक), स्कर्ट (घांगर वा जामा) वा डिभाइडेड स्कर्ट (स्कर्ट जस्तै खुकुलो सुरुवाल) हरूको समावेश ।

संपरिधान (अँसब्ल) का सम्पूर्ण अवयवहरु (कम्पोनेन्ट्स) एउटै बस्त्र रचना (फ्याब्रिक कन्स्ट्रक्सन), शैली (स्टाइल), रंग (कलर) र बनौट (कम्पोजिशन) कै हुनुपर्दछ; तिनीहरुको नाप (साइज) पनि मिल्दो (करेस्पन्डिङ्ग) वा तदनुरूप (कम्प्याटिबल) हुनै पर्दछ । “संपरिधान” (अँसब्ल) शब्द शीर्षक ६२.११ को ट्रयाक सुट वा स्कि-सुटको हकमा लागु हुदैन ।

४. शीर्षक ६२.०९ को प्रयोजनको लागि

- (क) “केटाकेटीका पोशाक र परिधान सहायकहरु” (वेबिज गार्मेन्ट्स एण्ड क्लोदिङ्ग एक्सेसरीज) भन्नाले शरीरको उंचाई ८६ से.मी. भन्दा बढी नभएका साना केटाकेटीहरु निमित्तका सामानहरुलाई जनाउँछ;
- (ख) प्रथम दृष्टिमा, शीर्षक ६२.०९ र यस भागका अन्य शीर्षकहरु (समेत) दुबैमा वर्गीकरण गर्न सकिने खालका वस्तुहरुलाई शीर्षक ६२.०९ मै वर्गीकरण गरिनेछ।

५. प्रथम दृष्टिमा शीर्षक ६२.१० र यस भागका शीर्षक ६२.०९ बाहेक अन्य शीर्षकहरु (समेत) दुबैमा वर्गीकरण गर्न सकिने खालका वस्तुहरुलाई शीर्षक ६२.१० मा नै वर्गीकरण गरिने छ ।

६. शीर्षक ६२.११ को प्रयोजनको लागि “स्की-सुट” भन्नाले सामान्य रूप (एपियरेन्स) र बनावट (टेक्स्चर) ले मुख्य रूपमा क्षेत्रपार (क्रसकन्ट्री) वा पर्वतीय (अल्पाइन) स्कीधावन (स्किइङ्ग) मा लगाउनको लागि उद्दिष्ट (इन्टण्डेड) हो भनी पहिचान (आइडेण्टिफाई) हुन सक्ने खालका पोशाकहरु वा पोशाकका समूहहरु (सेट्स) लाई जनाउँछ । ती देहाय बमोजिम कुनै एक अनुसार हुन सक्तछन् :

- (क) “स्की ओभरअल” अर्थात् शरीरको माथिल्लो र तल्लो भाग ढाक्ने गरी अभिकल्पित (डिजाइन) गरिएको एउटै सिङ्गो (वन पीस) पोशाक; बाहुला र कठालो (कलर) का अतिरिक्त “स्की ओभरअल” मा खल्लीहरु र फुटस्ट्रैप (खुट्टामा बाध्ने लोता) पनि भएको हुन सक्तछ; वा
- (ख) “स्की अँसब्ल” (स्की संपरिधान), अर्थात् दुई वा तीन थान (पिस) भएको खुद्रा बिक्रीको लागि राखिएको, देहाय बमोजिम भएको पोशाकहरुको समूह (सेट):
- अनोराक (भापन वा हुड समेत भएको भुवादारी कोट), विण्डचिटर, (खेलकुदमा लगाउने हलुका ज्याकेट), विण्डज्याकेट वा यस्तै वस्तुहरु, स्लाइड फास्नर (जिप्पर) ले बन्द गरिने एउटा पोशाक, र थप एउटा इस्टकोट (वेस्कोट) पनि हुन सक्ने संभावना भएको, र
- कम्मर भन्दा माथि पुग्ने वा नपुग्ने एकजोडी सुरुवाल (ट्राउजर्स), एक जोडी ब्रिचेज वा एउटा बिब र ब्रेस ओभरअल । “स्की अँसब्ल” (स्की संपरिधान), मा माथि अनुच्छेद (क) मा उल्लेख गरे जस्तो एउटा ओभरअल र त्यस ओभरअल माथि लगाउने बाहुला नभएको गद्दादार (प्याडेड) ज्याकेट पनि समावेश हुन सक्तछ ।

- “स्की अँसब्ल” का सम्पूर्ण अंग (कम्पोनेन्ट)हरु एउटै रचना (टेक्स्चर), शैली (स्टाइल) र बनौट (कम्पोजिशन) भएको कपडाबाट बनाइएको हुनु पर्दछ, एउटै रंगको हुन वा नहुन सक्तछ; तिनको नाप (साइज) पनि मिल्दो (करेस्पोण्डिङ) वा तदनुरूप (कम्प्याटिबल) हुनै पर्दछ ।

७. स्कार्भ र स्कार्फ जस्ता वर्गाकार वा भण्डै वर्गाकार (एप्रोक्समेटली स्क्वायर) वस्तुहरु, जसको कुनै पनि किनारा (साइड) ६० से.मी. भन्दा बढी हुदैन, लाई हाते रुमाल (ह्याण्डकरचिफ) जस्तै (शीर्षक ६२.१३ मा) वर्गीकरण गरिनु पर्दछ । कुनै पनि किनारा (साइड) ६० से.मी. भन्दा बढी भएका हाते रुमाल (ह्याण्डकरचिफ) लाई शीर्षक ६२.१४ मा वर्गीकरण गरिनेछ ।
८. दाहिने माथि देब्रे पारी अगाडिपट्टि बन्द गरी लगाउने गरी अभिकल्पना (डिजाइन) गरिएका यस भागका पोशाकहरु (गार्मेन्ट्स) लाई पुरुषको वा केटाका पोशाकहरु मानिनेछ र देब्रे माथि दाहिने पारी अगाडि बन्द गरी लगाउने गरी अभिकल्पना (डिजाइन) गरिएका पोशाकहरुलाई महिलाको वा केटीको पोशाक मानिनेछ । जहाँ पोशाकको कटाई वा छाँट (कट) ले नै स्पष्ट रूपले नै पुरुषको वा महिलाको लागि अभिकल्पित भएको पोशाक भनी दर्शाउँछ त्यहाँ यी व्यवस्थाहरु लागु हुने छैनन् ।

यस भागमा भएका पुरुष वा केटाको पोशाक वा महिला वा केटीको पोशाक भनी चिन्न वा छुट्याउन (आइडेण्टिफाई) नसकिने पोशाकहरुलाई महिलाको वा केटीको पोशाक समाविष्ट हुने शीर्षकमा वर्गीकरण गरिने छ ।

९. यस भागमा वस्तुहरु धातुको धागो (मेटल थ्रेड) बाट बनेका हुन सक्तछन् ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-६३
कपडाका अन्य तयारी सामानहरु; समूहहरु (सेट्स); पुराना लुगाफाटा
र पुराना कपडाका वस्तुहरु; कपडाका भुत्राहरु (च्याग्स)

द्रष्टव्य :

१. उपभाग १ कुनै पनि बुनेका कपडाका तयारी वस्तुहरुको हकमा लागू हुन्छ ।
२. उपभाग १ अन्तर्गत नपर्ने :
 - (क) भाग ५६ देखि ६२ सम्मका वस्तुहरु; वा
 - (ख) शीर्षक ६३.०९ का पुराना लुगाफाटा वा पुराना कपडाका अन्य वस्तुहरु ।
३. शीर्षक ६३.०९ देहायका सामानहरुको हकमा मात्र लागू हुन्छ :
 - (क) कपडा पदार्थका वस्तुहरु :
 १. लुगाफाटा र परिधान सहायकहरु, तिनका अंग (पार्ट) हरू;
 २. कम्बल (ब्लाङ्केट) हरू र सफरका रगहरु (ट्राभेलिङ रग्स);
 ३. तन्ना (बेडलिनेन) टेबुलपोश, स्नानागारका (सरसफाइ सम्बन्धी) कपडाहरु (ट्वाइलेट लिनेन) र भान्साका कपडाहरु (किचेन लिनेन);
 ४. शीर्षक ५७.०१ देखि ५७.०५ सम्मका गलैचा (कार्पेट) हरू र शीर्षक ५८.०५ का ट्यापेस्ट्री (बुट्टा पारी बुनिएका पर्दाका कपडाहरु) बाहेक, सजावटका वस्तुहरु ।
 - (ख) एस्वेस्टस बाहेक जुनसुकै पदार्थका पाउपोश (फुटवियर) र शिरपोश (हेडगियर) ।

यस शीर्षकमा वर्गीकरण गरिनको लागि, माथि उल्लेख भएका वस्तुहरुले देहायका दुवै आवश्यकता (रिक्वायरमेन्ट) पूरा (कम्प्लाइ) गरेको हुनै पर्दछ :

 १. तिनमा अनुपेक्षणीय (एप्रीसिएबल) रुपमा लगाई घस्टिएको (वियर) को शीर्षक (साइन) हुनै पर्दछ, र
 २. तिनलाई बल्क (थोक वा ठूलो परिमाणमा) वा गांठ (बेल्स), बोरा वा यस्तै संपुटन (प्याकिङ्ग)मा प्रस्तुत गरिएको हुनै पर्दछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

परिच्छेद १२
पाउपोश, शिरपोश, छाता, घाम छेक्ने छाता, लट्टी (वाकिड स्टिक,
सिट-स्टिक), कोरी, घोडचढीको चाबुक (राइडिङ्ग क्रप्स)
र तिनका अङ्ग (पार्टहरू); तयार गरिएका प्वांखहरू
र तिनबाट बनेका वस्तुहरू; कृत्रिम फूलहरू;
मानव रौबाट बनेका वस्तुहरू

भाग-६४
पाउपोश, गेटर (वा गेटिस) र यस्तै वस्तुहरू, त्यस्ता
वस्तुहरूका अंग (पार्ट) हरू

द्रष्टव्यहरू :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) भनीनो (निर्बल वा लिफ्मजी) पदार्थका (उदाहरणतः, कागज, प्लाष्टिकको चादर) परित्यजनीय (डिस्पोजेबल) पाउ वा जुताका आच्छादनहरू (कभरिङ्ग्स), संप्रयुक्त तलुवाहरू (अप्लाइड सोल्स) रहित । यी उत्पादनहरू तिनका अवयवी (कन्स्ट्रिक्ट्युएण्ट) पदार्थहरू अनुसार वर्गीकरण गरिन्छन्,
- (ख) टांसेर (ग्लूड), सिएर (स्यून्) वा अन्य किसिमबाट जुताको माथिल्लो भाग (अपर) का साथ जोडिएका (एफिक्स्ड) वा प्रयुक्त (अप्लाइड) बाहिरी तलुवा (आउटर सोल) रहित तान्तव पदार्थ (टेक्सटाइल म्याटेरियल) को पाउपोश (फुटवियर) (परिच्छेद ११);
- (ग) शीर्षक ६३.०९ को पुरानो पाउपोश;
- (घ) एस्वेस्टोस (अश्मतन्तु) का वस्तुहरू (शीर्षक ६८.१२);
- (ङ) बिकृतांग उपचारी (अर्थोपेडिक) पाउपोश वा अन्य बिकृतांग उपचारी उपकरणहरू, वा तिनका अंगहरू (पार्ट) (शीर्षक ९०.२१); वा
- (च) खेलौना पाउपोश (ट्वाई फुटवियर) वा हिउं वा चिल्लो कडा जमीनमा चिप्लेटी खेल्ने पाता वा गुड्ने कुरा समेत भएको स्केटिंग बुटहरू, फुटबल (भकुण्डो) खेल्दा पांसुलाको अधिल्लो भागको सुरक्षाको लागि लगाइने वस्तु (शिन-गार्ड) (नली कवच) वा खेलकूद (स्पोर्ट) का यस्तै सुरक्षात्मक लाउने कुराहरू (स्पोर्टस्वियर) (भाग ९५) ।

२. शीर्षक ६४.०६ को प्रयोजनको लागि “अंगहरू” (पार्ट्ज) भन्ने शब्दले किलाहरू (पेग्स), जुताका संरक्षी (प्रोटेक्टर्स), आइलेटहरू (फित्ता छिराउने साना प्वालहरू), अंकुसे (हुक्स), खिपहरू (बकल्स), अलंकरणहरू (ओर्नामेण्ट्स), लोता (ब्रेड्स), फित्ता (लेस), आलंकारिक फुर्काहरू (पम्पोन्स) वा अन्य सजावटका वस्तुहरू (ट्रिमिङ्ग्स) (यी वस्तुलाई यिनका उपयुक्त शीर्षकहरूमा वर्गीकरण गर्नु पर्दछ) वा शीर्षक ९६.०६ का टांकहरू (बटन्स) वा अन्य वस्तुहरूलाई समावेश गर्दैन ।

३. यस भागको प्रयोजनको लागि :

- (क) “रबर” तथा “प्लाष्टिक” शब्दले नाङ्गा आंखाले देख्न सकिने गरी रबर वा प्लाष्टिकको बाहिरी तह (एक्सटर्नल लेयर) चढाइएको बुनिएको कपडा वा अन्य तान्तव उत्पादन (टेक्सटाइल प्रोडक्ट्स) लाई समावेश गर्दछ; यस व्यवस्थाको प्रयोजनका लागि, रंगको परिणाम स्वरूप हुने परिवर्तनलाई गणना गरिनु हुँदैन; र
- (ख) “छाला” (लेदर) शब्दले शीर्षक ४१.०७ र ४१.१२ देखि ४१.१४ सम्मका वस्तुहरूलाई जनाउँछ ।

४. यस भागको द्रष्टव्य ३ का अधीनमा रही :

- (क) सहायक वस्तुहरू (एक्सेसरीज) वा सुदृढ गर्ने वस्तुहरू (रिइनफोर्समेण्टस्) जस्तै याङ्गल प्याचेज, घेरा (एजिड), सजावटका वस्तु (ओर्नामेण्टेशन), खिप, टुप्पो धातुले मोहोरेको फित्ता (ट्याबस), आइलेट स्टेस (जुताको प्वालको धातु वा यस्तै पदार्थको घेरो) वा यस्तै उपांगहरू (एट्याचमेण्ट) को गणना नगरी सर्वाधिक बाहिरी

सतह (आउटर सर्फेस) को क्षेत्र (एरिया) भएको जुत्ताको मास्टरको भाग (अपर) को पदार्थलाई जुत्ताको अंगीभूत (कन्स्ट्रिक्ट्युएण्ट) पदार्थको रूपमा लिइनेछ;

- (ख) सहायक वस्तुहरू (एक्सेसरीज) वा सुदृढ गर्ने वस्तुहरू (रिइनफोर्समेण्टस), जस्तै स्पाइक (जुत्ताको तलुवामा ठोक्ने कांटा वा फलामे छेका), बारहरू, फूली किला (नेल्स), प्रोटेक्टर (रक्षक वस्तु) हरू वा यस्तै उपांगहरू (एट्याचमेण्टस्) को लेखाजोखा नगरी सर्वाधिक सतही क्षेत्र (सर्फेस एरिया) जमीनसंग संसर्ग वा सम्पर्क (कन्ट्याक्ट) हुने पदार्थलाई बाहिरी तलुवा (आउटर सोल) को अंगीभूत (कन्स्ट्रिक्ट्युएण्ट) पदार्थको रूपमा लिइनेछ ।

उपशीर्षक-दष्टव्य :

उप शीर्षक, ६४०२.१२, ६४०२.१९, ६४०३.१२, ६४०३.१९ र ६४०४.११ को प्रयोजनको लागि “खेलकूदको पाउपोश” (स्पोर्ट्स फुटवियर) भन्ने उक्ति देहायका अवस्थामा मात्र लागू हुन्छ :

- (क) खेलकूदको क्रियाकलापको लागि अभिकल्पना (डिजाइन) गरेको र स्पाइक, स्प्रिग (टाउको नभएको कीलो), स्टोप्स, क्लिप, बार वा यस्तै उपाङ्ग भएको वा सोको लागि व्यवस्था भएको पाउपोश,
- (ख) स्केटिङ्ग बुटहरू, स्कि बुटहरू र क्षेत्रपार (क्रसकन्ट्री) स्कि को पाउपोश, स्नोबोर्ड बुटहरू, कुस्तीका बुटहरू, बक्सिङ्गका बुटहरू र साइकलिङ्गका जुत्ताहरू ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-६५
शिरपोश र तिनका अंगहरु (पार्ट्स)

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) शीर्षक ६३.०९ को लगाएको पुरानो (वोर्न) शिरपोश (हेडगियर);
- (ख) एस्वेस्टोस (अश्मतन्तु) को शिरपोश (शीर्षक ६८.१२); वा
- (ग) भाग ९५ का पुतली (डल्स) को टोप (ह्याट), अन्य खेलौनाका टोपहरु (ह्याट्स) वा जात्रा-पर्व (मनोरन्जन-मेला वा कार्निभल) मा लगाइने वस्तुहरु ।

२. शीर्षक ६५.०२ मा सर्पिल शिखर वा कुण्डली (स्पाइरल) पारी पट्टी (स्ट्रिप्स) हरुलाई सिएर मात्र बनेको टोप-आकृति (ह्याट शेप) बाहेक सिएर तयार गरिएका टोप-आकृति (ह्याट-शेप) समावेश हुँदैन ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-६६

छाता (अम्ब्रेला), घामछेक्ने छाता (सन-अम्ब्रेला), हिड्ने घुम्ने काममा प्रयोग हुने लट्टी (वाकिङ स्टिक), बस्न हुने खालको छडी (सिट-स्टिक), कोर्वा वा चाबुक (क्लिप), घोडचढीको छोटो चाबुक (राइडिङ कोर) र तिनका अंगहरु (पार्ट्स)

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) मापन लट्टी (मिजर वाकिङ स्टिक्स) वा यस्तै वस्तु (शीर्षक ९०.१७);
- (ख) अग्न्यास्त्र लट्टी (फायरआर्म-स्टिक), गुप्ती वा भित्रपट्टी तरवार वा यस्तै हतियार राख्न हुने गरी बनाइएको लट्टी (शोर्ड-स्टिक), लोडेड वाकिङ स्टिक वा यस्तै वस्तुहरु (भाग ९३); वा
- (ग) भाग ९५ का वस्तुहरु (उदाहरणको लागि खेलौना छाता, खेलौना घाम छेक्ने छाता (सन-अम्ब्रेला) ।

२. शीर्षक ६६.०३ ले कपडा पदार्थका अंगहरु (पार्ट्स), शोभोपकरण (ट्रिमिङ्ग) वा सहायक वस्तुहरु (एक्सेसरीज), वा कुनै पनि पदार्थका खोल (कभर्स), झलर वा फुर्काहरु (ट्यासेल), छाताको डोरी (थोङ्ग), छाताको खोल (अम्ब्रेलाकेस) वा यस्तै वस्तुहरु समावेश गर्दैन । यस्ता वस्तुहरु शीर्षक ६६.०१ वा ६६.०२ का वस्तुहरुका साथ प्रस्तुत हुन आएका तर ती वस्तुका साथ जडान (फिटेड) नभएकालाई छुट्टै वर्गीकरण गरिनु पर्दछ र ती वस्तुहरुको अङ्ग (पार्ट) को रुपमा मान्नु हुदैन ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्वक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्वक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-६७
तयार गरिएका प्वांखहरु (फेदर्स) र भूवा (डाउन) र प्वांख र
भूवाबाट बनाइएका वस्तुहरु; कृत्रिम फूलहरु; मानिसका
रौबाट बनेका वस्तुहरु

द्रष्टव्यहरु :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) मानिसको रौबाट बनेको छान्ने कपडा (स्ट्रेनिङ्ग क्लथ) (शीर्षक ५९.११);
- (ख) शोभाजाली (लेस) को वा कारचोपी (इम्ब्राइडरी) को फूलबुट्टाको आकृति (फ्लोरल मोटिफ्स) वा अन्य बुनिएका कपडा (परिच्छेद ११);
- (ग) पाउपोश (भाग ६४);
- (घ) शिरपोश र केश जाली (हेयर-नेट्स) (भाग ६५);
- (ङ) खेलौनाहरु, खेलकूदका आवश्यक वस्तु (स्पोर्ट्स रिक्विजिट) वा चाडपर्वका वस्तुहरु (भाग ९५); वा
- (च) प्वांखहरुको धूलिमार्ज (डस्टर), पाउडर-पफ (फा लगाउने नरम भूवाको उपकरण) वा रौबाट बनेको चाल्नो (हेयर सिभ) (भाग ९६) ।

२. शीर्षक ६७.०१ अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) प्वांख वा भूवाहरु भराई (फिलिङ्ग) वा गद्दा (प्याडिङ्ग) को अवयव मात्रको रुपमा प्रयोग गरिएका वस्तुहरु (उदाहरणतः zLif[s ९४.०४ sf] डस्ना (बेडिङ्ग);
- (ख) प्वांख वा भूवाहरु केवल भल्लर वा अलंकरण (ट्रिमिङ्ग) वा गद्दा (प्याडिङ्ग) भन्दा बढी केही नभएका पोशाकहरु वा परिधान सहायकहरु; वा
- (ग) कृत्रिम फूलहरु वा पालुवा वा तिनका अङ्गहरु (पार्ट) वा शीर्षक ६७.०२ का तयारी वस्तुहरु ।

३. शीर्षक ६७.०२ अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) कांचका वस्तुहरु (भाग ७०); वा
- (ख) माटाका भांडा (पोटरी), पत्थर, धातु, काठ वा अन्य पदार्थका, सांचोमा ढालेर, गढेर, कुदेर, मुद्रांकित गरेर वा अन्य प्रक्रियाद्वारा सिङ्गो रुपमा (इन वन पिस) प्राप्त हुन आएको वा टांसेर, गूंद लाएर, एक अर्कोसङ्ग जोडेर वा यस्तै तरीकाबाट बाहेक अङ्गहरु (पार्ट्स) लाई जोडेर (एसेम्बल्ड) बनाइएका कृत्रिम फूलहरु, पालुवा वा फल ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

परिच्छेद १३

पत्थर (स्टोन), प्लाष्टर, सिमेण्ट, अश्मतन्तु (एस्बेस्टोस) अबरख

(माइका) वा यस्तै

पदार्थहरूका सामानहरू; चिनियां
माटोका (सेरामिक) उत्पादनहरू; कांच
(ग्लास) र कांचका वस्तुहरू

भाग-६८

पत्थर, प्लाष्टर, सिमेण्ट, एस्बेस्टोस (अश्मतन्तु), अबरख वा
यस्तै किसिमका पदार्थहरूबाट बनेका वस्तुहरू

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) भाग २५ का मालसामानहरू;
- (ख) शीर्षक ४८.१० वा ४८.११ का लेपित (कोटेड), संसिक्त (इम्प्रिगनेटेड), वा आच्छादित (कभर्ड) कागत तथा कागतगाता (उदाहरणको लागि, अबरखको धूलो लेपन गरिएको वा ग्रेफाइट लेपन गरेको कागत तथा कागतगाता, विटुमिनीकृत (बिटुमिनाइज्ड) वा एस्फाल्टीकृत (एस्फाल्टेड) कागत);
- (ग) भाग ५६ वा भाग ५९ का लेपित, संसेचित वा आच्छादित बुनिएका कपडा (उदाहरणको लागि, अबरखको धूलो लेपित वा आच्छादित कपडा, विटुमिनीकृत वा एस्फाल्टीकृत कपडा);
- (घ) भाग ७१ का वस्तुहरू;
- (ङ) भाग ८२ का औजार वा औजारका अंगहरू (पार्ट्स);
- (च) शीर्षक ८४.४२ का शिलामुद्रण (लिथोग्राफ) का पत्थरहरू;
- (छ) वैद्युतिक अवरोधकहरू (इलेक्ट्रिकल इन्सुलेटर) (शीर्षक ८५.४६) वा शीर्षक ८५.४७ को अवरोधक पदार्थ (इन्सुलेटेड म्याटेरियल) का जडान सामग्रीहरू (फिटिंग्स);
- (ज) दन्तचिकित्सा सम्बन्धी वर (डेन्टल वर) (शीर्षक ९०.१८);
- (झ) भाग ९१ का वस्तुहरू (उदाहरणका लागि, घडी (क्लौक) र घडीका (क्लौकका) खोल (बट्टा) हरू);
- (ञ) भाग ९४ का वस्तुहरू (उदाहरणका लागि फर्निचर, सज्जा सामग्री: कुर्सीमेच आदि), बत्ती (ल्याम्प) हरू, र बत्तीका जडान सामग्री (लाइटिङ फिटिङ्स) हरू, पूर्व निर्मित भवनहरू);
- (ट) भाग ९५ का वस्तुहरू (उदाहरणको लागि, खेलौना, आमोद प्रमोदका सामग्री (गेम्स) र खेलकूदका आवश्यक सामग्रीहरू (रिक्विजिट्स);
- (ठ) भाग ९६ को द्रष्टव्य २ (ख) मा उल्लिखित (स्पेसिफाइड) पदार्थहरूबाट बनाइएको भएमा शीर्षक ९६.०२ का वस्तुहरू वा शीर्षक ९६.०६ का वस्तुहरू (उदाहरणका लागि बटन वा टांक) शीर्षक ९६.०९ का वस्तुहरू (उदाहरणका लागि स्लेटको पेन्सिल) वा शीर्षक ९६.१० का वस्तुहरू (उदाहरणका लागि रेखाङ्कनका स्लेटहरू (ड्रइङ स्लेटहरू); वा
- (ड) भाग ९७ का वस्तुहरू (उदाहरणका लागि, कलाकृतिहरू) ।

२. शीर्षक ६८.०२ मा काम गरिएका स्मारक वा निर्माण सम्बन्धी पत्थर भन्ने उक्ति शीर्षक २५.१५ वा २५.१६ मा उल्लेख भएका विविध पत्थरहरूको लागि मात्र नभई त्यस्तै किसिमले काम गरिएका अन्य सम्पूर्ण प्राकृतिक पत्थरहरू (जस्तै क्वार्ट्जाइट, फ्लिण्ट, डोलोमाइट र स्टटाइट) को हकमा पनि लागू हुन्छ; तर, स्लेटको लागि भने सो लागू हुदैन ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

भाग-६९
चिनियां माटाका उत्पादनहरु (सेरामिक प्रोडक्ट्स)

द्रष्टव्य :

१. आकृति प्रदान (शेपिड) पछि आगोमा पोलिएका चिनियां माटाका उत्पादनहरुको हकमा मात्र यो भाग लागू हुन्छ ।
शीर्षक ६९.०१ देखि ६९.०३ सम्मका शीर्षकहरुमा वर्गीकरण हुन सक्ने बाहेकका उत्पादनहरुका हकमा मात्र शीर्षक ६९.०४ देखि ६९.१४ सम्म लागू हुन्छ ।
२. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :
 - (क) शीर्षक २८.४४ का उत्पादनहरु;
 - (ख) शीर्षक ६८.०४ का वस्तुहरु;
 - (ग) भाग ७१ का वस्तुहरु (उदाहरणको लागि नकली गरगहना);
 - (घ) शीर्षक ८१.१३ का सरमिटहरु;
 - (ङ) भाग ८२ का वस्तुहरु;
 - (च) वैद्युतिक अवरोधकहरु (शीर्षक ८५.४६) वा अवरोधक पदार्थका जडानका सामग्रीहरु (फिटिंग्स) (शीर्षक ८५.४७);
 - (छ) कृत्रिम दांतहरु (शीर्षक ९०.२१);
 - (ज) भाग ९१ का वस्तुहरु (उदाहरणको लागि, घडी वा घडीका खोल वा वट्टा);
 - (झ) भाग ९४ का वस्तुहरु (उदाहरणको लागि, फर्निचर मेचकुर्सी आदि, बत्ती (ल्याम्प) हरू, बत्ती जडानका सामग्रीहरु (लाइटिङ्गफिटिंग्स), पूर्वनिर्मित भवनहरु;
 - (ञ) भाग ९५ का वस्तुहरु (उदाहरणको लागि, खेलौनाहरु, आमोद प्रमोदका सामग्रीहरु र खेलकूदका आवश्यक सामग्रीहरु (रिक्विजिट्स);
 - (ट) शीर्षक ९६.०६ का वस्तुहरु (जस्तै टांक वा बटन) वा शीर्षक ९६.१४ का वस्तुहरु (जस्तै धूमपान नली वा स्मोकिंग पाइप); वा
 - (ठ) भाग ९७ का वस्तुहरु (जस्तै, कलाकृतिहरु)

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-७०
कांच र कांचबाट बनेका वस्तुहरु (ग्लासवेयर)

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) शीर्षक ३२.०७ का सामानहरु (उदाहरणको लागि, कांचनीय तामचिनी (कांचको रुपमा बदल्न हुने एनामेल) र चमक (ग्लेज), कांच बनाउन बालुका र एकथरी कडा पत्थरको योग (ग्लास फ्रिट), धूलो, दाना र पाप्री (फ्लेक) को रुपमा अन्य कांचहरु);
- (ख) भाग ७१ का वस्तुहरु (जस्तै, नकली गहना);
- (ग) शीर्षक ८५.४४ को प्रकाशवाही रेशाको तार (मिहीन कांच रेशाको सुरक्षण खोलभित्र भएको संचारको तार: अप्टिकल फाइबर केबुल), वैद्युतिक अवरोधक (शीर्षक ८५.४६) वा अवरोधक पदार्थका जडान सामग्रीहरु (फिटिङ्ग) (शीर्षक ८५.४७);
- (घ) भाग ९० का प्रकाशवाही तन्तु (अप्टिकल फाइबर), प्रकाशकीय ढंगले काम गरिएका प्राकाशिक तत्वहरु (अप्टिकल एलिमेण्ट्स), अन्तस्त्वक् श्रृंगक वा पिचकारी (हाइपोडर्मिक सिरिन्ज), कृत्रिम आंखाहरु, तापमापकहरु (थर्मामिटर्स), वायुभार मापकहरु (ब्यारोमिटर्स), द्रवघनत्व मापी (हाइड्रोमीटर) वा अन्य वस्तुहरु;
- (ङ) शीर्षक ९४.०५ का बत्ती वा बत्ती जडानका सामग्रीहरु, प्रदीप्त शीर्षकपट्ट, प्रदीप्त नामपट्ट र स्थायी रूपले निश्चित प्रकाश श्रोत भएका यस्तै वस्तुहरु र तिनका अंगहरु (पार्ट);
- (च) भाग ९५ का खेलौनाहरु, आमोदप्रमोदका सामग्रीहरु (गेम्स), खेलकूदका आवश्यक सामग्रीहरु (रिक्विजिट्स), क्रिसमस वृक्षाभूषण वा अन्य वस्तुहरु (पुतलीको लागि वा भाग ९५ का अन्य वस्तुको लागि यन्त्र रचना विनाको कांचको आंखाहरु बाहेक); वा
- (छ) भाग ९६ का टांकहरु (बटन्स), जडान भएका वायुशून्य (निर्वात) बोतल (भ्याकुम फ्लास्क), सुगन्ध (सेण्ट) वा त्यस्तै फोहोरा (स्प्रे) वा अन्य वस्तुहरु ।

२. शीर्षक ७०.०३, ७०.०४ र ७०.०५ को प्रयोजनको लागि :

- (क) कांचलाई निस्तापन (एनिल) गर्नु अगाडि जुनसुकै प्रक्रिया (प्रोसेस) गरिएको कारणले “काम गरेको” (कार्यान्वित वा वर्कड) मानिने छैन;
- (ख) कांचको चादर (शिट) लाई आकारमा काटिनाले वर्गीकरणमा कुनै असर पर्ने छैन;
- (ग) “अवशोषक (एब्जोर्बेण्ट), प्रतिविम्बीय (रिफ्लेक्टिङ्ग) वा अप्रतिविम्बीय (ननरिफ्लेक्टिङ्ग) तह (लेयर)” भन्ने उक्तिले धातु वा रासायनिक योग (जस्तै मेटल अक्साइड) को सूक्ष्मदर्शी ढंगको (माइक्रोस्कोपिकली) पातलो लेपन (कोटिङ) लाई जनाउँछ; जसले, उदाहरणको लागि, अवरक्त प्रकाश (इन्फ्रारेड लाइट) लाई अवशोषण गर्दछ वा कांच (ग्लास) को प्रतिविम्बिय गुणहरुलाई विकसित गर्दछ साथै पारदर्शिता (ट्रान्सप्यारेन्सी) वा पारभासकता (ट्रान्सलुसेन्सी) को केही अंश जोगाई राख्ने गुंजाइस पनि रहन्छ; वा जसले प्रकाशलाई कांचको सतहमा प्रतिविम्बित हुनबाट रोक्छ ।

३. शीर्षक ७०.०६ मा उल्लेख भएका उत्पादनहरु, तिनमा कुनै वस्तुको लक्षण भए वा नभएमा पनि सोही शीर्षकमै वर्गीकृत रहन्छन् ।

४. शीर्षक ७०.१९ को प्रयोजनको लागि “कांच ऊन” (ग्लास ऊन) भन्ने उक्तिले देहाय बमोजिम भएकालाई जनाउँछ :

- (क) तौलमा ६० प्रतिशत भन्दा घटी नहुने गरी सिलिका (यस आई ओ २) को मात्रा (कन्टेण्ट) भएको खनिज ऊन (मिनरल ऊन);
- (ख) सिलिका (एस आई ओ २) को मात्रा ६० प्रतिशत भन्दा कम भएको तर अल्कलाईनन अक्साइड (के २ ओ वा एन ए २ ओ) को मात्रा तौलमा ५ प्रतिशत भन्दा बढी वा बोरिक अक्साइड (बी २ ओ ३) को मात्रा तौलमा २

प्रतिशतभन्दा बढी भएको खनिज ऊन ।

माथिको विवरणसंग मेल नखाने खनिज ऊन शीर्षक ६८.०६ मा पर्दछ ।

५. यस अनुसूचीभरि नै “कांच” भन्ने उक्तिले संगलित (फ्यूज्ड) स्फटिक वा काचमणि (क्वार्ज) र अन्य संगलित सिलिकालाई समावेश गर्दछ ।

उपशीर्षक-द्रष्टव्य :

उपशीर्षक ७०१३.२२, ७०१३.३३, ७०१३.४१ र ७०१३.९१ का प्रयोजनका लागि सीसा स्फटिक (लीड क्रिस्टल) भन्ने उक्तिले लिडमोनोक्साइड (पीबीओ) को मात्रा तौलमा २४ प्रतिशत भएको कांचलाई मात्र जनाउँछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

परिच्छेद १४
प्राकृतिक वा संवर्धित मोती, बहुमूल्य वा अर्धबहुमूल्य पत्थरहरु, बहुमूल्य धातुहरु,
बहुमूल्य धातुको आवरण चढाएका धातुहरु, र तिनीहरुबाट बनेका
वस्तुहरु; नक्कली गहना (इमिटेशन ज्वेलरी)
मुद्रा (क्वायन)

भाग-७१
प्राकृतिक वा संवर्धित मोती, बहुमूल्य वा अर्धबहुमूल्य पत्थरहरु, बहुमूल्य
धातुहरु, बहुमूल्य धातुको आवरण चढाएका धातुहरु, र
तिनीहरुबाट बनेका वस्तुहरु; नक्कली गहना;
मुद्रा (क्वाइन)

द्रष्टव्य :

१. परिच्छेद ६ को द्रष्टव्य १ (क) को अधीनमा रही तथा तल व्यवस्था भए अनुसार बाहेक पूर्णतः वा अंशतः देहाय बमोजिम बनेका वस्तुहरु:
 - (क) प्राकृतिक वा संवर्धित मोती वा बहुमूल्य वा अर्धबहुमूल्य पत्थर (प्राकृतिक, संश्लेषित वा पुनर्निर्मित), वा
 - (ख) बहुमूल्य धातु वा बहुमूल्य धातुको आवरण चढेको (क्ल्याड) धातु, यस भागमा वर्गीकरण गरिनेछन् ।
२. (क) बहुमूल्य धातु वा बहुमूल्य धातुको आवरण चढेको धातुको अल्प वा गौण अवयवी (कन्स्ट्र्युएण्ट) मात्र भएका वस्तुहरु, जस्तै लघु जडान सामग्री (फिटिंग्स) वा लघु अलंकरण (उदाहरणको लागि, गुम्फाक्षर (मोनोग्राम), फेरुल (लट्टी, विंड खम्बा आदिको टुप्पोमा बलियो पार्नको लागि जडान गरिने धातुको मुन्द्री, नलिका, टोपी) र पांग्रा आदिको घेरा (रिम) हरू, शीर्षक ७१.१३, ७१.१४ र ७१.१५ ले समावेश गर्दैनन् । र माथिको द्रष्टव्यको अनुच्छेद (ख) यस्ता वस्तुका हकमा लागू हुदैन ।
 - (ख) शीर्षक ७१.१६ ले बहुमूल्य धातु वा बहुमूल्य धातुको आवरण चढाइएको धातु भएको वस्तुहरु (लघु अवयवी (माइनर कन्स्ट्र्युएण्ट्स) बाहेक) लाई समावेश गर्दैन ।
३. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :
 - (क) बहुमूल्य धातु वा श्लेषाभीय (कोलायडल) बहुमूल्य धातुहरुको पारद मिश्रण (वा मिश्रण) (एमलगम्स) हरू, (शीर्षक २८.४३);
 - (ख) भाग ३० का विसंक्रमित (स्टेराइल) शल्यचिकित्साका सिउनी-सन्धी (सुचर) का पदार्थहरु, दन्तगुहा पूरक (दांतमा भर्ने डेन्टल फिलिंग्स) हरू वा अन्य वस्तुहरु;
 - (ग) भाग ३२ का सामानहरु (उदाहरणको लागि, चमक (लस्टर));
 - (घ) समर्थित उत्प्रेरकहरु (सपोर्टेड क्याटालिस्ट्स) (शीर्षक ३८.१५);
 - (ङ) भाग ४२ को द्रष्टव्य ३(ख) मा उल्लेख भएका शीर्षक ४२.०२ वा ४२.०३ का वस्तुहरु;
 - (च) शीर्षक ४३.०३ वा ४३.०४ का वस्तुहरु;
 - (छ) परिच्छेद ११ का सामानहरु (बुनिएका कपडा र कपडा पदार्थका वस्तुहरु);
 - (ज) भाग ६४ वा ६५ का पाउपोश, शिरपोश वा अन्य वस्तुहरु;
 - (झ) भाग ६६ का छाताहरु, लट्टीहरु वा अन्य वस्तुहरु;
 - (ञ) बहुमूल्य वा अर्धबहुमूल्य पत्थर (प्राकृतिक वा संश्लिष्ट) को धूलो (डस्ट) वा चूर्ण (पाउडर) भएको शीर्षक ६८.०४ वा ६८.०५ वा भाग ८२ को अपघर्षक (एब्रेसिभ) सामानहरु; बहुमूल्य पत्थर वा अर्धबहुमूल्य पत्थर (प्राकृतिक, संश्लिष्ट वा पुनर्निर्मित) का काम गर्ने अंग भएका भाग ८२ का वस्तुहरु; परिच्छेद १६ का यन्त्र, यान्त्रिक उपकरणहरु वा वैद्युतिक सामानहरु वा तिनका अंगहरु (पार्ट्स) । तर प्रशुक (स्टाइलस) हरूको लागि, तयार गरिएका (वर्ड), नजडिएका (अनमाउण्टेड) नीलम (स्याफिएर) हरू र हीरा (डायमण्ड) हरू (शीर्षक

- ८५.२२) बाहेक, पूर्णत बहुमूल्य वा अर्ध बहुमूल्य पत्थरहरु (प्राकृतिक, संश्लिष्ट वा पुनर्निर्मित) यस भागमा वर्गीकरण भएर रहन्छन्;
- (ट) भाग ९०, ९१ वा ९२ का वस्तुहरु (वैज्ञानिक औजारहरु (इन्स्ट्रुमेण्टस्), घडीहरु (क्लकहरु र वाचहरु), वाद्ययन्त्रहरु);
- (ठ) हात हतियार (आर्मस्) र तिनका अंगहरु (पार्टस्) (भाग ९३);
- (ड) भाग ९५ को द्रष्टव्य २ ले समावेश गरेका वस्तुहरु;
- (ढ) भाग ९६ को द्रष्टव्य ४ को कारणले त्यस भाग (भाग ९६) मा वर्गीकरण गरिएका वस्तुहरु; वा
- (ण) प्राकृतिक वा संबंधित मोती वा बहुमूल्य वा अर्ध बहुमूल्य पत्थरहरु बाहेक मौलिक (ओरिजिनल) मूर्तिकलाका वस्तुहरु (स्कल्पचर वा स्ट्याच्यूअरी) (शीर्षक ९७.०३), संग्रहकर्ताका संग्रहणीय वस्तुहरु (कलेक्टर्स पिसेस) (शीर्षक ९७.०५), वा एक सय वर्ष भन्दा पुरानो पुरातात्विक वस्तुहरु (एन्टिक) (शीर्षक ९७.०६) ।
४. (क) “बहुमूल्य धातु” भन्ने उक्तिले चाँदी, सुन र महारजत (प्लाटिनम), लाई जनाउँछ ।
- (ख) “महारजत” (प्लाटिनम) भन्ने उक्तिले महारजत (प्लाटिनम), घनातु (इरिडियम) गुर्वातु (ओस्मियम), निचुषातु (प्यालेडियम), नाम्लातु, (रोडियम) र नक्षरातु (रुथेनियम) लाई जनाउँछ ।
- (ग) “बहुमूल्य वा अर्ध बहुमूल्य पत्थर” भन्ने उक्तिले भाग ९६ को द्रष्टव्य २(ख) मा उल्लेख भएका कुनै पनि तत्वलाई समावेश गर्दैन ।
५. यस भागको प्रयोजनका लागि बहुमूल्य धातु भएको कुनै पनि मिश्रधातु (एल्वाय) (संपुजित मिश्रण (सिन्टर्ड मिक्सचर)) वा अन्तरधात्विक यौगिक (इण्टर-मेटालिक कम्पाउण्ड) लाई, मिश्रधातुको तौलको २ प्रतिशतसम्म अवयवी भएको कुनै बहुमूल्य धातु छ भने, त्यसलाई बहुमूल्य धातुको मिश्रधातु (एल्वाय) सरह मान्नु पर्दछ । बहुमूल्य धातुको मिश्रधातु (एल्वाय) लाई देहायका नियमहरु अनुसार वर्गीकरण गरिनु पर्दछ :
- (क) तौलमा २ प्रतिशत वा सो भन्दा बढी प्लाटिनम (महारजत) भएको मिश्रधातु (एल्वाय) लाई प्लाटिनम (महारजत) को मिश्रधातु मान्नु पर्दछ;
- (ख) तौलमा २ प्रतिशत वा सो भन्दा बढी सुन भएको तर प्लाटिनम (महारजत) नभएको वा भए पनि तौलको २ प्रतिशत भन्दा कम प्लाटिनम भएको मिश्रधातु (एल्वाय) लाई सुनको मिश्रधातु मान्नु पर्दछ;
- (ग) तौलमा २ प्रतिशत वा सो भन्दा बढी चाँदी भएका अन्य मिश्रधातुहरु (एल्वाय) लाई चाँदीको मिश्रधातु मान्नु पर्दछ ।
६. प्रसंगले अन्यथा व्यवस्था गरेकोमा बाहेक, यस अनुसूचीमा बहुमूल्य धातु वा कुनै खास बहुमूल्य धातुको उल्लेखले माथि द्रष्टव्य ५ का नियम अनुसार बहुमूल्य धातु वा कुनै खास बहुमूल्य धातुको मिश्रधातु (एल्वाय) को उल्लेखलाई समावेश गरेको मान्नु पर्दछ, तर यस्तो उल्लेखले बहुमूल्य धातुको आवरण चढाइएको धातु वा बहुमूल्य धातुको पानी चढाइएको अपधातु (वेस मेटल) वा अधातु (नन्-मेटल) लाई भने समावेश गर्दैन ।
७. यस अनुसूची भरि नै “बहुमूल्य धातुको आवरण चढाइएको धातु” भन्ने उक्ति धातुको आधारमा बनेको र सो धातुको एक वा बढी सतहमा सोल्डरिंग, ब्रेजिंग, वेल्डिङ, हट-रोलिंग वा यस्तै यान्त्रिक साधनद्वारा बहुमूल्य धातुको खोल (कभरिंग) जडेर बनाइएका पदार्थहरुलाई जनाउँछ । प्रसंगले अन्यथा व्यवस्था गरेकोमा बाहेक यस उक्तिले बहुमूल्य धातुले मोहोरिएका (इनलेड) अपधातु (वेसमेटल) लाई समेत समावेश गर्दछ ।
८. परिच्छेद ६ को द्रष्टव्य १(क) को अधीनमा रही शीर्षक ७१.१२ मा भएको विवरणसंग मिल्ने सामानहरु त्यस शीर्षक मै वर्गीकरण गरिनेछन् र यस दरबन्दी (नोमेन्क्लेचर) का अन्य कुनै शीर्षकमा वर्गीकरण गरिने छैनन् ।
९. शीर्षक ७१.१३ को प्रयोजनको लागि “गरगहनाका वस्तुहरु” (आर्टिकल्स अफ ज्वेलरी) भन्ने उक्तिले देहाय बमोजिमलाई जनाउँछ :
- (क) व्यक्तिगत शोभा वा सजावटको कुनै पनि सानो वस्तु (उदाहरणको लागि औँठी, बाला, कण्ठाहार (नेकलेस) ब्रोचेज, इयरिङ्ग (कानको गहना), घडीको सिक्री (वाच चेन), फौब (जेवघडीको खल्ली बाहिर भुण्डिएको

सिक्री), लोलक-अलंकरण (पेण्डेन्ट), टाइ-पिन, कफ-लिंक्स, ड्रेस-स्टड (टांक), धार्मिक वा अन्य पदक (मेडल) र चिन्ह (इनसिग्निया) हरू; र

- (ख) खल्लीमा, हातेभोलामा वा शरीरमै सामान्यतया धारण गरिने व्यक्तिगत प्रयोगका वस्तुहरू (जस्तै सिगार वा चुरोटको बट्टा, नशको बट्टा, कल्था वा चक्की (पिल) को बट्टा, पाउडरको बट्टा, सिक्रीको थैली (चेन पर्सेस) वा जप्ने माला (प्रेयर बिड्स) ।

यी वस्तुहरू प्राकृतिक वा संवर्धित मोती, बहुमूल्य वा अर्ध बहुमूल्य पत्थर, कृत्रिम वा पुनर्निर्मित बहुमूल्य वा अर्ध बहुमूल्य पत्थर, कछुवाको खबटा, मोतीको आवरण (मदर अफ पर्ल) हस्ती हाड, प्राकृतिक वा पुनर्निर्मित तृणमणि (एम्बर), कालो पत्थर (जेट) वा मुगा जस्ता वस्तुहरूसँग जडित हुन सक्दछन् ।

१०. शीर्षक ७१.१४ को प्रयोजनको लागि “स्वर्णकारको वस्तुहरू” (आर्टिक्ल्स अफ गोल्डस्मीथ) वा रजतकारको वस्तुहरू (सिलभरस्मीथ वेयर्स) भन्ने उक्तिले आभूषणहरू, टेबलवेयर (भोजनका लागि प्रयोग गरिने प्लेटहरू, वाउलहरू, काँटाहरू आदि जस्ता सामान), स्नानगारका सामानहरू (टवेइलटवेयर), धुम्रपानकर्ताहरूको आवश्यक सामानहरू र गृहस्थ, कार्यालय वा धार्मिक प्रयोजनका वस्तुहरूलाई समावेश गर्दछ ।
११. शीर्षक ७१.१७ को प्रयोजनको लागि “नकली गहना” (इमिटेशन ज्वेलरी) भन्ने उक्तिले माथिको दृष्टव्य ९ को अनुच्छेद (क) को तात्पर्य अन्तर्गतका गहनाका वस्तुहरूलाई जनाउँछ (तर यसमा टांकहरू (बटन्स) वा शीर्षक ९६.०६ का अन्य वस्तुहरू, वा शीर्षक ९६.१५ का ड्रेस (कौम्ब, हेयर-स्लाइड वा यस्तै वस्तुहरू, र हेयर-पिन समाविष्ट छैनन् ।), प्राकृतिक वा संवर्धित मोती, बहुमूल्य वा अर्ध बहुमूल्य पत्थरहरू (प्राकृतिक, संश्लेषित वा पुनर्निर्मित) र (जलप लगाएको (प्लेटिड) वा लघुअवयवी (माइनर कन्स्ट्रिक्ट्स) को रूपमा रहेको बाहेक) बहुमूल्य धातु वा बहुमूल्य धातु मोहोरेको (क्ल्याड विथ प्रेसियस मेटल) धातु पनि यसमा समाविष्ट छैनन् ।

उपशीर्षक-दृष्टव्य :

१. उपशीर्षकहरू ७१०६.१०, ७१०८.११, ७११०.११, ७११०.२१, ७११०.३१ र ७११०.४१ का प्रयोजनको लागि “चूर्ण” (पाउडर) र “चूर्णको रूपमा” (इन पाउडर फोर्म) भन्ने उक्तिहरूले तौलमा १० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी ०.५ मिमि को छिद्र (प्वाल) भएको जाली युक्त चाल्नोबाट छिर्ने (वा चालिने) खालका उत्पादनहरूलाई जनाउँछन् ।
२. यस भागको दृष्टव्य ४ (ख) मा जस्तोसुकै व्यवस्था भएको भए तापनि उपशीर्षकहरू ७११०.११ र ७११०.१९ को प्रयोजनका लागि “महारजत” (प्लेटिनम) शब्दले घनातु (इरिडियम), गुर्वातु (ओस्मियम), निवृषातु (पैलेडियम), नाम्लातु (रोडियम) वा नक्षरातु (रुथेनियम) लाई समावेश गर्दैन ।
३. शीर्षक ७१.१० का उपशीर्षकहरूमा मिश्रधातु (एल्वायज) को वर्गीकरण गर्नको लागि प्रत्येक मिश्रधातु (एल्वाय) लाई त्यस्ता धातु, प्लेटिनम, पैलेडियम, रोडियम, इरिडियम, ओस्मियम वा रुथेनियम मध्ये तौलमा त्यस्ता धातुहरूमा अर्को प्रत्येकको भन्दा आधिक्य भएको धातुको साथ वर्गीकरण गरिनु पर्दछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

परिच्छेद १५
अपधातु वा आधारभूत धातु (बेसमेटल) र अपधातु
(बेसमेटल) का वस्तुहरु

द्रष्टव्य :

१. यस परिच्छेद अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) तयारी रोगनहरु (पेन्ट्स), मसीहरु (इन्क्स) वा धात्विक पाप्राहरु (मेटालिक फ्लेक्स) वा चूर्ण (पाउडर) को आधार (बेसिस) भएका अन्य उत्पादनहरु (शीर्षक ३२.०७ देखि ३२.१०, ३२.१२, ३२.१३ वा ३२.१५);
- (ख) फेरो-सेरियम वा अन्य स्वतः ज्वलनशील (पाइरोफोरिक) मिश्र धातुहरु (एल्वायज) (शीर्षक ३६.०६);
- (ग) शीर्षक ६५.०६ वा ६५.०७ को शिरपोश र त्यसका अंगहरु (पार्ट्स);
- (घ) शीर्षक ६६.०३ को छाताको ढाँचा (फ्रेम) वा अन्य वस्तुहरु;
- (ङ) भाग ७१ का सामानहरु (उदाहरणको लागि, बहुमूल्य धातुका मिश्रण (एल्वाय) हरू, बहुमूल्य धातुको आवरण चढाइएको अपधातु (बेसमेटल), नकली गहना);
- (च) परिच्छेद १६ का वस्तुहरु (यन्त्र, यान्त्रिक उपकरणहरु र विद्युतीय सामानहरु);
- (छ) संयोजित (एसेम्बल्ड) रेल्वे वा ट्रामवेका लीकहरु (ट्रयाक) (शीर्षक ८६.०८) वा परिच्छेद १७ का अन्य वस्तुहरु (बाहन वा गाडी, पानी जहाजहरु र नौकाहरु, हवाईजहाजहरु);
- (ज) परिच्छेद १८ का औजार (इन्स्ट्रुमेण्ट) वा उपकरण (अपरेटस) हरू, घडी (क्लक वा वाच) का कमानीहरु (स्प्रिङ्स) समेत;
- (झ) खरखजाना (गोली बारुद) को लागि तयार गरिएको सीसाको गोली वा छर्पी (शीर्षक ९३.०६) वा परिच्छेद १९ का अन्य वस्तुहरु (हात हतियार र खरखजाना);
- (ञ) भाग ९४ का वस्तुहरु (उदाहरणको लागि, फर्निचर, म्याट्रेस-सपोर्ट, बत्ती (ल्याम्प) र बत्ती जडानका सामग्रीहरु (फिटिङ्स), प्रकाशमय (इल्युमिनेटेड) चिन्हहरु (साइन्स), पूर्व निर्मित भवनहरु;
- (ट) भाग ९५ का वस्तुहरु (उदाहरणतः खेलौना, आमोद प्रमोदका सामग्रीहरु, खेलकूदका आवश्यक वस्तुहरु);
- (ठ) भाग ९६ का हाते चाल्नी (सिभ) टांक(बटन), कलम (पेन) पेन्सिल होल्डरहरु, पेननिबहरु वा अन्य वस्तुहरु; वा
- (ड) भाग ९७ का वस्तुहरु (उदाहरणतः कलाकृतिहरु) ।

२. यस अनुसूची भरि नै “साधारण प्रयोगका अंगहरु” (पार्ट्स अफ जनरल युज) भन्ने उक्तिले देहाय बमोजिम जनाउँछ :

- (क) शीर्षक ७३.०७, ७३.१२, ७३.१५, ७३.१७ वा ७३.१८ का वस्तुहरु र अन्य अपधातु वा आधारभूत धातु (बेसमेटल) का यस्तै वस्तुहरु;
- (ख) घडी (क्लक वा वाच) का कमानीहरु (स्प्रिङ्स) बाहेक (शीर्षक ९१.१४) अपधातु वा आधारभूत धातु (बेसमेटल) का कमानीहरु र कमानीहरुको निमित्तका पत्तीहरु; र
- (ग) शीर्षक ८३.०१, ८३.०२, ८३.०८, ८३.१० का वस्तुहरु र शीर्षक ८३.०६ का अपधातु (आधारभूत धातु वा बेसमेटल) का फ्रेम(ढाँचा) हरू र ऐनाहरु ।

भाग ७३ देखि ७६ सम्म तथा भाग ७८ देखि ८२ सम्म (तर संकेत नं. ७३.१५ बाहेक) का सामानका अंगहरु (पार्ट्स) को सन्दर्भले (भन्नाले) माथि परिभाषित सामान्य प्रयोगका अंगहरु (पार्ट्स अफ जनरल युज) को सन्दर्भलाई समावेश गर्दैन ।

अघिल्लो अनुच्छेद तथा भाग ८३ को द्रष्टव्य १ का अधीनमा रही भाग ८२ वा भाग ८३ का वस्तुहरुलाई भाग ७२ देखि ७६ सम्म तथा भाग ७८ देखि ८१ बाट बाहेक गरिएको छ ।

३. यस दरबन्दी भरि नै “अपधातु” (बेस मेटल) हरू भन्ने उक्तिले : फलाम र इस्पात, तामो, गिलट (निकेल), आलमुनी (अलमिनियम), सीसा (लिड), जस्ता (जिङ्क), टिन, चण्डातु (टङ्गस्टेन वा वुल्फ्राम), संवर्णातु (मलिब्डिनम), सहातु (ट्याण्टालम), भ्राजातु (म्याग्नेशियम), केत्वातु (कोबाल्ट), कसकुट (बिसमथ), मृज्यधातु (क्याडमियम), रंजातु (

टिटानियम), गोमेदातु (जाइक्रोनियम), अंजन (एण्टिमनी), लोहकस्फटिक (मैगनीज), बिडूर (बेरिलियम), वर्णातु (कोमियम), जर्मनधातु (जर्मानियम), रोचातु (भेनेडियम), द्रवातु (ग्यालियम), हैफनियम, इण्डियम, काशधातु (नियोबियम वा कोलम्बियम), वास्पातु (रिनियम) र सिक्ष्यधातु (क्यालियम)लाई जनाउँछ ।

४. यस दरबन्दी भरिनै “सरमेटस” भन्ने शब्दले धात्विक (मेटालिक) अवयव र मृत्तिका (सेरामिक) अवयवको सूक्ष्मदर्शी (माइक्रोस्कोपिक) विजातीय (हेटेरोजिनस) सम्मिश्रण (कम्बिनेसन) लाई जनाउँछ । “सरमेटस” शब्दले संपुंजित (सिण्टर्ड) धातु कार्बनका यौगिकहरु (मेटल कार्बाइड्स) (धातु कार्बनका यौगिकलाई कुनै धातुका साथ संपुंजन गरिएको) लाई समेत जनाउँछ ।

५. मिश्रधातु (एल्वायज) (भाग ७२ र ७४ मा परिभाषित फेरो-एल्वायज र माष्टर एल्वायज बाहेक) को वर्गीकरण :

- (क) अपधातु (आधारभूत धातु वा वेस मेटल) को मिश्रधातु (एल्वाय) लाई तौलमा प्रत्येक धातुको भन्दा बढी हुने धातुको मिश्रधातु (एल्वाय) को रूपमा वर्गीकरण गरिन्छ;
- (ख) यस परिच्छेदको अपधातु (वेस मेटल) र यस परिच्छेदमा नपर्ने तत्वहरुबाट बनेको मिश्र धातुलाई त्यस्ता धातुहरुको तौल वर्तमान अन्य तत्वहरुको तौलको बराबर वा बढी छ भने अपधातु (वेसमेटल) को मिश्रधातु (एल्वाय) को रूपमा लिनु पर्दछ;
- (ग) यस परिच्छेदमा “मिश्रधातु” (एल्वाय) भन्ने शब्दले धातुका चूर्ण (पाउडर) हरूको संपुंजित (सिण्टर्ड) मिश्रणहरु, पगालेर प्राप्त भएको विषमजातीय (हेटेरोजेनस) आन्तरिक (इन्टिमेट) मिश्रणहरु (सरमिटहरु बाहेक) र अन्तरधातवीय यौगिकहरुलाई समावेश गर्दछ ।

६. प्रसंगले अन्यथा अपेक्षा नगरेसम्म, यस अनुसूचीमा अपधातु (आधारभूत धातु वा वेसमेटल) को कुनै पनि उल्लेखले, माथि द्रष्टव्य ३ को कारणले त्यस धातुको मिश्रधातु (एल्वाय) को रूपमा वर्गीकरण गरिने मिश्रधातु (एल्वाय) लाई पनि समावेश गर्दछ ।

७. संयुक्त (कम्पोजिट) वस्तुहरुको वर्गीकरण:

शीर्षकहरुले अन्यथा अपेक्षा गरेकोमा बाहेक दुई वा दुई भन्दा बढी अपधातुहरु (वेसमेटल) भएको अपधातु (आधारभूत धातु वा वेसमेटल) का वस्तुहरु (ब्याख्यात्मक नियमहरु अन्तर्गत अपधातुको वस्तु मानिने मिश्रित पदार्थहरुका वस्तुहरु समेत) लाई तौलमा प्रत्येक अन्य धातु भन्दा बढी अंश भएका अपधातु (वेसमेटल) को वस्तु मान्नु पर्दछ । यस प्रयोजनका लागि:

- (क) फलाम र इस्पात, वा विभिन्न किसिमका फलाम वा इस्पातलाई एउटै उही धातुको रूपमा लिइन्छ,
- (ख) द्रष्टव्य ५ का कारणले, मिश्रधातुलाई जुन धातुको मिश्रधातुको रूपमा वर्गीकरण गरिन्छ, सम्पूर्णतः त्यही धातुबाट बनेको मानिन्छ; र
- (ग) शीर्षक ८१.१३ को सरमिट (कुनै धातु र ताप प्रतिरोधक पदार्थबाट बनेको मिश्रधातु) लाई एक्लो अपधातु (आधारभूत धातु वा वेसमेटल) को रूपमा लिइन्छ ।

८. यस परिच्छेदमा देहायका उक्तिहरुलाई यस प्रकारको अर्थ लाग्ने गरी निर्धारित गरिएको छः

- (क) **रद्दी र टुक्राटाक्री (वेस्ट र स्क्याप)**

निर्माण उत्पादन (म्यानुफ्याक्चर) वा धातुको यान्त्रिक कामबाट प्राप्त हुने धातुका अवशेष रद्दी र टुक्रा टाक्री र टुटफूट, काटछांट, प्रयोगबाट पुरानो भएको वा अन्य कारणले निश्चित रूपले प्रयोगको लागि अनुपयुक्त भएका धातुका सामानहरु ।

(ख) चूर्ण (पाउडर) हरु

१ मि.मि छिद्र भएको जालीदार चाल्नीबाट तौलमा ९० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी छानिएर निस्कने वा चालिने उत्पादनहरु ।

भाग-७२

फलाम र इस्पात

द्रष्टव्य :

१. यस भागमा र द्रष्टव्य (घ), (ङ) र (च) को हकमा यस अनुसूची भरी नै देहायको शब्दावलीलाई यसैद्वारा देहायको अर्थ प्रदान गरिएको छ :

(क) कच्चा लोहा वा फलाम (पिग आइरन)

तौलमा २ प्रतिशत भन्दा बढी कार्बन भएको, उपयोगी रूपमा आघात वर्धनीय नभएको र देहायको सीमा भित्र रही तौलको हिसावले एक वा बढी अन्य तत्वहरु (एलिमेण्टस्) हुन सक्ने फलाम कार्बनको मिश्रधातु (एल्वाय) :

- १० प्रतिशत मा नबढ्ने गरी क्रोमियम
- ६ प्रतिशत मा नबढ्ने गरी मैंगानीज
- ३ प्रतिशत मा नबढ्ने गरी फोस्फोरस (गन्धक)
- ८ प्रतिशत मा नबढ्ने गरी सिलिकोन
- सम्पूर्णमा १० प्रतिशत मा नबढ्ने गरी अन्य तत्वहरु ।

(ख) स्पिगिलेइजन (एक किसिमको ढलुवा फलाम)

तौलमा ६ प्रतिशत भन्दा बढी तर ३० प्रतिशत मा नबढ्ने गरी मैंगानीज भएको र अरु कुरामा माथि (क) को विवरणसंग मिल्ने फलाम कार्बनको मिश्रधातु ।

(ग) लौहिक-मिश्रधातु (फेरो -एल्वायज्)

तौलमा ४ प्रतिशत वा सो भन्दा बढी तत्व फलाम र देहायका एक वा बढी तत्वहरु भएको लाम्चो ढीक (पिग्स), ढिका (ब्लौक्स), पिण्डराशी (लम्प्स) वा यस्तै प्राथमिक रूपमा भएका, निरन्तर ढलाई (कण्टिन्यूअस कास्टिंग) बाट प्राप्त हुन आएको रूपमा र दानादार (ग्यानुलर) वा चूर्ण (पाउडर) रूपमा भएका, एकत्रित (एग्लोमोरेटेड) गरिएको वा नगरिएको, सामान्यतः अन्य मिश्रधातु (एल्वायज), वा विअक्सिकरण (डिअक्सिडेण्ट) वा विगन्धकीकरणको कारकको रूपमा वा लौहधातुकर्म (फेरस मेटालर्जी) मा वा यस्तै प्रयोजनको लागि प्रयोग गरिने उपयोगी रूपमा आघात वर्धनीय वा नम्य (म्यालिएबल) नभएका मिश्रधातुहरु :

- १० प्रतिशत भन्दा बढी क्रोमियम
- ३० प्रतिशत भन्दा बढी मैंगानीज
- ३ प्रतिशत भन्दा बढी फोस्फोरस(गन्धक)
- ८ प्रतिशत भन्दा बढी सिलिकन
- तामाको हकमा अधिकतम मात्रा १० प्रतिशत रहने शर्तमा, कार्बन बाहेक, सम्पूर्णतः १० प्रतिशत भन्दा बढी अन्य तत्वहरु ।

(घ) इस्पात (स्टिल)

उपयोगी रूपमा आघात वर्धनीय (म्यालिएबुल) भएका (ढलाईको रूपमा उत्पादन हुने केही निश्चित किसिमको बाहेकको) शीर्षक ७२.०३ का अतिरिक्त लौहिक (फलामे) पदार्थहरु जसमा तौलको हिसावले २

प्रतिशत वा सो भन्दा कम कार्बन रहन्छ । तर, क्रोमियम स्टील (क्रोमियम इस्पात) मा कार्बनको उच्च मात्रा हुन सक्तछ ।

(ड) **खिया नलाग्ने इस्पात (स्टेनलेस स्टील)**

तौलको हिसावले १.२ प्रतिशत वा सो भन्दा कम कार्बन भएको र १०.५ प्रतिशत वा सो भन्दा बढी क्रोमियम भएको, अन्य तत्वहरु भए वा नभएको मिश्रधातुको इस्पात (स्टील) हरु ।

(च) **अन्य मिश्रधातुका इस्पात (एल्वाय स्टील)**

खिया नलाग्ने इस्पात (स्टेनलेस स्टील) को परिभाषासंग मेल नखाने र तौलको हिसावले देहायका एक वा सो भन्दा बढी तत्वहरु देखाइएका अनुपातमा हुने इस्पातहरु:

- ०.३% वा सो भन्दा बढी एल्युमिनियम
- ०.०००८% वा सो भन्दा बढी बोरोन
- ०.३% वा सो भन्दा बढी क्रोमियम
- ०.३% वा सो भन्दा बढी कोबाल्ट
- ०.४% वा सो भन्दा बढी तामा
- ०.४% वा सो भन्दा बढी सीसा (लिड)
- १.६५% वा सो भन्दा बढी मैगगानीज
- ०.०८% वा सो भन्दा बढी मोलिब्डेनम
- ०.३% वा सो भन्दा बढी निकेल
- ०.०६% वा सो भन्दा बढी नियोबियम
- ०.६% वा सो भन्दा बढी सिलिकन
- ०.०५% वा सो भन्दा बढी टिटानियम
- ०.३% वा सो भन्दा बढी टंगस्टेन (वुल्फ्राम)
- ०.१% वा सो भन्दा बढी भेनेडियम
- ०.०५% वा सो भन्दा बढी जाइक्रोनियम
- ०.१% वा सो भन्दा बढी भिन्दा भिन्दै रुपमा रहेका अन्य तत्वहरु (सल्फर, फोस्फोरस, कार्बन र नाइट्रोजन बाहेक)

(छ) **फलाम वा इस्पातका पुनः पगाल हुने (रिमेल्टिंग) पत्रुका ढिका (इन्गोट)**

कच्चा फलाम (पिग आयरन), स्पिंगलाइजन (ढलुवा फलामको एक किसिम) को फलाम-मिश्रधातुहरु (फेरा-एल्वायज) वा रासायनिक बनौटसंग मेल नखाने, प्रत्यक्ष सतह त्रुटी भएको, फिडर-हेड्स वा हट टप्स रहित लाप्साहरु वा पिण्डहरुको रुपमा मोटामोटी रुपमा ढालिएका उत्पादनहरु ।

(ज) **दाना (ग्रान्यूल)**

१ मि.मि.छिद्र भएको जालीदार चाल्नोबाट तौलमा ९०% भन्दा कम छिर्ने र ५ मि.मि.छिद्र भएको जालीदार चाल्नोबाट ९०% भन्दा बढी छिर्ने वा चालिने उत्पादनहरु ।

(झ) **अर्ध तयारी उत्पादनहरु**

प्राथमिक ताप-वेलित (हट रोलिङ्ग) गरिएको वा नगरिएको, लगातार ढलाई (कन्टिन्युयस कास्ट) गरेको ठोस खण्ड भएका उत्पादनहरु; र प्राथमिक ताप-वेलन (हट रोलिङ्ग) भन्दा बढी काम नगरिएको वा आघात (घनको पिटाइ) बाट (फोर्जिङ्गद्वारा) मोटामोटी आकार दिइएका कोण (एङ्गल्स) आकृति (शेप्स) वा खण्ड (सेक्सन्स) को निमित्तको ब्लैक समेतका ठोस खण्ड (सोलिड सेक्सन) का उत्पादनहरु ।

यस्ता उत्पादनहरु कुण्डली वा बेहिएको (क्वाइल) रुपमा प्रस्तुत हुँदैनन् ।

(ञ) **चेप्टो वेलित (फ्ल्याट रोल्ड) उत्पादनहरु**

माथि (झ) मा भएको परिभाषासंग मेल नखाने वर्गाकार बाहेकका ठोस चतुर्भुजाकार तेर्सो खण्ड (क्रस -सेक्सन) को देहायको रुपमा भएको वेलित (रोलड) उत्पादनहरु :

- एक पछि अर्को तह गरी मिलाइएको (सक्सेसिभली सुपर इम्पोज्ड) बेहिएको कुण्डली (क्वाइल)हरु, वा
- ४.७५ मि.मि.भन्दा कम मोटाइको भएमा मोटाइको कमसेकम १० गुणा चौडाई भएका वा ४.७५ मि.मि.वा सो भन्दा बढी मोटाई छ भने १५० मि.मि.भन्दा बढी चौडाई भएको र मोटाइको कमसेकम दुई गुणा नाप भएको सोभो लम्बाइ (स्ट्रेट लेङ्थ) का ।

चेप्टो बेलित उत्पादनहरु (फ्ल्याट रोल्ड) मा बेलिंदा (रोलिंग) का समयमा सोभै बनेका उच्चावच (रिलिफ) चिन्ह वा बुट्टा (प्याटर्न) भएका (उदाहरणको लागि, खांच (गुभ्स), धर्सा (रिब्स), अग्लो होचो (चेकर्स), धांजा (टियर्स), थोप्लाथोप्ली (बट्टन्स), चारकुने आकृति (लोजेन्ज)) र प्वाल परिएका (पफोरेटेड), गरा गरा पारी दोब्याइएको (कोरुगेटेड) वा चम्काइएको (पोलिस्ड) तर यसो गर्दा ती वस्तुमा अन्य शीर्षकहरुका वस्तु वा उत्पादनको लक्षण भने नआउने वस्तुहरुलाई समावेश गरिन्छ ।

अन्य शीर्षकहरुको उत्पादन वा वस्तुहरुको लक्षण धारण नगर्ने भएमा, चतुर्भुज वा वर्गाकार आकृति बाहेकको, जस्तो सुकै नाप(साइज) को भए पनि ६०० मि.मि. चौडाइको उत्पादनको रुपमा चेप्टो बेलित (फ्ल्याट रोल्ड) उत्पादनहरुलाई वर्गीकरण गरिनेछ ।

- (ट) **ताप बेलित (हट रोल्ड), असममित (इरेगुलर्ली) रुपले कुण्डली (क्वाइल) मा बेहिएका छड र डण्डीहरु (बार्स र रड्स)**

वृत्त (सर्कल), वृत्तखण्ड (सेगमेण्ट अफ सर्कल), दीर्घ वृत्ताकार (ओभल), चतुर्भुज (वर्गाकार समेत), त्रिभुजाकार वा अन्य उत्तल (कन्भेक्स) बहुभुज (पोलिगन) (“चेप्टयाइएको” वा “समतलित वृत्तहरु” (फ्ल्याटेण्ड सर्कल्स) र “परिवर्तित चतुर्भुजहरु” (मोडिफाइड रेक्ट्याङ्गल्स), जसका सम्मुखका भुजाहरु उत्तल चाप (कन्भेक्स आर्क) को रुपमा, अन्य दुई भुजाहरु भने सिधा (स्ट्रेट), बराबर लम्बाइका (इक्वल लेङ्थ) र समानान्तर रुपमा हुन्छन् समेत) आकारमा ठोस तिर्यक परिच्छेद (क्रस सेक्सन) भएका, असममित (इरेगुलर) रुपले कुण्डली आकार (क्वाइल) मा बेहिएका (वाउण्ड) ताप-बेलित उत्पादनहरु । यस्ता उत्पादनहरुमा बेलन (रोलिङ्ग) प्रक्रिया (छड र डण्डीलाई सवलीकरण) गरिदाका बखत भंगुरीकरण (इण्डेन्टेसन), धर्सा (रिब्स), खांच (गुभ्स) वा अन्य विकृतिहरु (डिफोर्मेसन) उत्पन्न भएका हुन सक्छन् ।

- (ठ) **अन्य छड र डण्डीहरु**

माथिका (झ), (ञ) वा (ट) का कुनै पनि परिभाषासंग नमिल्ने वा वृत्त (सर्कल), वृत्तखण्ड (सेगमेण्ट अफ सर्कल), दीर्घवृत्त (ओभल), चतुर्भुज (वर्गाकार समेत), त्रिभुजाकार वा अन्य उत्तल (कन्भेक्स) बहुभुज (पोलिगन) (“चेप्टयाइएको” वा “समतलित वृत्तहरु” (फ्ल्याटेण्ड सर्कल्स) र “परिवर्तित चतुर्भुजहरु” (मोडिफाइड रेक्ट्याङ्गल्स), जसका सम्मुखका भुजाहरु उत्तल चाप (कन्भेक्स आर्क) को रुपमा, अन्य दुई भुजा भने सीधा, बराबर लम्बाइका र समानान्तर रुपमा हुन्छन्, समेत) आकारमा सम्पूर्ण लम्बाइ भरी एक समान ठोस तिर्यक परिच्छेद भएको तार (वायर) को परिभाषासंग मेल नखाने खालका उत्पादनहरु । त्यस्ता उत्पादनहरु देहाय बमोजिमका हुन सक्छन् :

- बेलन प्रक्रिया (छड र डण्डीलाई सवलीकरण) गरिंदाका बखत भंगुरीकरण (इण्डेन्टेसन), धर्साहरु (रिब्स), खांचहरु (गुभ्स) वा अन्य विकृतिहरु (डिफोर्मेसन) उत्पन्न भएका;
- बेलन प्रक्रिया पछि बटारिएको (ट्विस्टेड) ।

- (ड) **कोण (एङ्गल्स) आकृति (शेप्स) र खण्ड (सेक्सन्स)**

सम्पूर्ण लम्बाई भरी समान रुपको ठोस तिर्यक परिच्छेद (क्रस सेक्सन) भएका माथिका (झ), (ञ), (ट) वा (ठ) मध्ये कुनै पनि परिभाषासंग वा तार (वायर) को परिभाषासंग मेल नखाने उत्पादनहरु

शीर्षक ७३.०१ वा ७३.०२ को उत्पादनहरु भाग ७२ मा समावेश हुदैनन् ।

- (ढ) **तार (वायर)**

चेप्टो बेलिएको (फ्ल्याट रोल्ड) उत्पादनहरुको परिभाषासंग नमिल्ने, सम्पूर्ण लम्बाई भरि कुनै समान रूपको ठोस तिर्यक् परिच्छेद (क्रस सेक्सन) भएको, कुण्डली (क्वायल) मा भएको अतप्त निर्मित(कोल्ड फोर्म्ड) उत्पादनहरु ।

(ण) **खोक्रो बर्मा (ड्रिल) को छड र डण्डी**

बर्मा (ड्रिल) को लागि उपयुक्त जतिसुकै तिर्यक परिच्छेद (क्रस सेक्सन) को तिर्यक परिच्छेदको सर्वाधिक बाहिरी आयाम (डाइमेन्सन) १५ मी. मी. भन्दा बढी तर ५२ मी.मी. भन्दा कम भएको, सर्वाधिक आन्तरिक आयाम सर्वाधिक बाहिरी आयामको आधामा नबढ्ने गरी रहेको हुन्छ । फलाम वा इस्पातका यस परिभाषासंग मेल नखाने खोक्रा छड र डण्डीहरुलाई शीर्षक ७३.०४ मा वर्गीकरण गरिन्छ ।

२. अन्य लौहिक धातु (फेरस मेटल्स) को आवरण चढाइएको (क्ल्याड) लौहिक धातुको वर्गीकरण तौलको हिसावले प्रधानता वा वरीयता भएको (प्रिडोमिनेटिड) लौहिक धातु (फेरस मेटल) को उत्पादनको रूपमा गरिनेछ ।
३. बैद्युतीयश्लेषिक संचय (एलेक्ट्रोलाइटिक डिपोजिट) द्वारा, चाप ढलाई (प्रेसर कास्टिंग) द्वारा वा संपुंजन (सिन्टरिंग) द्वारा उपलब्ध फलाम वा इस्पातका उत्पादनहरुलाई तिनको रूप (फोर्म), तिनको बनावट (कम्पोजिशन) र तिनको आकृति (एपियरेन्स) अनुसार यस भागका मिल्दा ताप-वेलित (हटरोल्ड) उत्पादनका शीर्षकहरुमा वर्गीकरण गरिनेछ ।

उपशीर्षक-द्रष्टव्य :

१. यस भागमा देहायका उक्तिहरूको यसै द्वारा देहाय बमोजिमको अर्थ प्रदान गरिएको छ:

(क) कच्चा फलामको मिश्रधातु (एल्वाय पिग आइरन)

देहायका एक वा सो भन्दा बढी तत्वहरू तौलको हिसावले उल्लेख भएको अनुपातमा रहेको कच्चा फलाम (पिग आइरन):

- ०.२% भन्दा बढी क्रोमियम
- ०.३% भन्दा बढी तामा (कौपर)
- ०.३% भन्दा बढी निकेल
- ०.१% भन्दा बढी निम्न लिखित मध्ये कुनै तत्वहरू: एल्युमिनियम, मोलिब्डेनम, टिटानियम, टंगस्टेन (बुलफ्राम), भेनेडियम ।

(ख) अ-मिश्रधातु (नन् एल्वाय) फिर् कटिङ्ग इस्पात :

देहायमा उल्लेख गरिएको अनुपातमा तौलको आधारमा देहायका एक वा सो भन्दा बढी तत्वहरू भएको अ-मिश्रधातु इस्पात :

- ०.०८% वा सो भन्दा बढी गन्धक (सल्फर)
- ०.१% वा सो भन्दा बढी सीसा (लिड)
- ०.०५% भन्दा बढी सेलेनियम
- ०.०१% भन्दा बढी टेल्यूरियम
- ०.०५% भन्दा बढी विस्मथ

(ग) सिलिकन वैद्युतिक इस्पात

तौलको हिसावले कमसेकम ०.६% तर ६% मा नबढ्ने गरी सिलिकन र ०.०८% मा नबढ्ने गरी कार्वनको मात्रा भएको मिश्रधातुका इस्पातहरू । तिनमा तौलको हिसावले १% मा नबढ्ने गरी एल्युमिनियम समेत भएको हुन सक्तछ, तर उक्त इस्पातलाई अन्य मिश्रधातुको इस्पातको लक्षण प्रदान गर्ने अनुपातमा अन्य तत्वहरू भने हुँदैनन् ।

(घ) उच्च गतिको इस्पात (हाइस्पीड स्टिल)

अन्य तत्वहरू सहित वा रहित मोलिब्डेनम, टंगस्टेन र भेनेडियम यी तीन तत्वमध्ये कम्तिमा दुईवटा तत्व तौलको हिसावले ७% वा सो भन्दा बढी भएको, ०.६% वा सो भन्दा बढी कार्वन र ३ देखि ६% सम क्रोमियम भएको मिश्रधातुको इस्पात ।

(ङ) सिलिको म्याङ्गानीज इस्पात

तौलको हिसावले देहाय अनुसारका तत्वहरू भएका मिश्रधातुको इस्पात

- ०.७% भन्दा बढी कार्वन नभएको,
- ०.५ % वा बढी तर १.९% मा नबढ्ने गरी म्याङ्गानीज, र
- ०.६ % वा बढी तर २.३% मा नबढ्ने गरी सिलिकोन भएको,

तर उक्त इस्पातलाई अन्य मिश्रधातुको इस्पातको लक्षण प्रदान गर्ने अनुपातमा अन्य तत्वहरू नभएको ।

२. शीर्षक ७२.०२ अन्तर्गतका उपशीर्षकहरूमा लौहिक-मिश्रधातुको वर्गीकरण गर्नको लागि देहायको नियमको पालना गरिनु पर्दछ :

लौहिक मिश्रधातुलाई द्विधातुक (वाइनरी) को रूपमा मानिन्छ र उक्त मिश्रधातुको तत्वहरूमध्ये एउटा मात्र तत्वको प्रतिशत यस भागको द्रष्टव्य १ (ग) मा उल्लेख भएको न्यूनतम प्रतिशत नाघेमा त्यस्तो सम्बन्धित उपशीर्षक (यदि त्यस्तोको अस्तित्व छ भने) अन्तर्गत त्यसको वर्गीकरण गरिन्छ; सादृश्यले दुई वा तीन मिश्रधातुका तत्वहरू

न्यूनतम प्रतिशत भन्दा बढी भएमा तिनलाई क्रमशः त्रिधातुक मानिन्छ ।

(टर्नरी) वा चतुर्धातुक (क्वाटर्नरी)

यस नियमको कार्यान्वयनको लागि, यस भागको द्रष्टव्य १ (ग) मा उल्लेख भएको अनुलिखित (अन्स्पेशिफाइड) “अन्य तत्वहरु” प्रत्येक तौलको हिसावले १०% भन्दा बढी भएकै हुनु पर्दछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-७३
फलाम र इस्पातका वस्तुहरु

द्रष्टव्य :

१. यस भागमा “ढालेको फलाम” (काष्ट आइरन) भन्ने उक्तिले तौलमा अन्य तत्वहरु भन्दा फलाम बढी भएको र भाग ७२ को द्रष्टव्य १ (घ) मा परिभाषित इस्पातको रासायनिक बनावटसंग मेल नखाने, ढलाइबाट उपलब्ध उत्पादनहरुको हकमा लागू हुन्छ ।
२. यस भागमा “तार” (वायर) भन्ने शब्दले कुनै पनि तिर्यक्छेदीय माप (क्रस-सेक्सनल डाइमेन्सन) १६ मी.मी. भन्दा बढी नभएको, जस्तोसुकै तिर्यक्छेदीय आकृति (शेप) को तप्त वा अतप्त-निर्मित (हट वा कोल्ड-फर्मड्) उत्पादनहरुलाई जनाउँछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्व मूलुक बाट	अन्य मूलुक बाट				सार्व मूलुक		तिब्बत	अन्य मूलुक
								भारत	अन्य मूलुक		

भाग-७४
तामा र तामाका वस्तुहरु

द्रष्टव्य :

१. यस भागमा देहायका उक्तिहरुलाई यसद्वारा देहायका अर्थ प्रदान गरिएका छन् :

(क) विशुद्ध तामा (रिफाइण्ड कपर)

तौलमा ९९.८५ प्रतिशत तामाको धातु भएको; वा तौलमा ९७.५ प्रतिशत तामाको धातु भएको; तर अन्य कुनै पनि तत्वको मात्रा (कन्टेन्ट) को सीमा तौलको हिसावले निम्नलिखित तालीकामा उल्लेख भएको भन्दा बढी नभएको :

तालीका-अन्य तत्वहरु

तत्वहरु	तौलको हिसावले सीमाकारी मात्राको प्रतिशत
एजी चाँदी (सिल्वर)	०.२५
एस हस्ताल वा संखिया (आर्सेनिक)	०.५
सीडी क्याडमियम	१.३
सीआर क्रोमियम	१.४
एमजी म्याग्नेसियम	०.८
पीवी सीसा (लिड)	१.५
एस गन्धक (सल्फर)	०.७
एसएन टिन	०.८
टीई टेल्यूरियम	०.८
जेडएन जस्ता (जिङ्क)	१
जेडआर जाइकोनियम	०.३
अन्य तत्वहरु* प्रत्येक	०.३

(ख) तामाको मिश्रधातु (कपर एल्वायज)

अपरिष्कृत तामा बाहेक धात्विक द्रव्य (मेटालिक सब्स्टान्सेज) हरू जसमा तौलको हिसावले अन्य प्रत्येक तत्व भन्दा तामा बढी रहन्छ, तर :

१. अन्य तत्वहरुमध्ये कमसेकम एउटा तत्वको मात्रा तौलको हिसावले माथिको तालिकामा उल्लेख भएको सीमा भन्दा बढी हुन्छ, वा

२. त्यस्ता अन्य तत्वहरुको कूल मात्रा तौलको हिसावले २.५ प्रतिशत भन्दा बढी भएको हुनु पर्दछ ।

(ग) मूल मिश्रधातु (मास्टर एल्वायज)

अन्य तत्वहरुको साथसाथै तौलमा १० प्रतिशत भन्दा बढी तामा भएको, काम लाग्ने किसिमले नम्य वा घातवर्ध (म्यालिङ्गल) नभएको र अन्य मिश्रधातुको निर्माणमा संयोज्य (एडिटिभ) को रूपमा, वा अ-उपचायक (डिओक्सिडेन्ट) को रूपमा, विगन्धकीकरणको कारकको (एजेन्ट) रूपमा वा लौहेतर (नन्फेरेस) धातुहरुको धातुकर्म (मेटालर्जी) मा यस्तै प्रयोगको लागि साधारणतया काममा लगाइने मिश्रधातुहरु । तर, तौलको हिसावले १५ प्रतिशत भन्दा बढी भास्वर (फोस्फोरस) भएको ताम्र भास्वर (कपर फोस्फाइड) (भास्वर ताम्र: फोस्फोर कपर) भने शीर्षक २८.४८ मा पर्दछ ।

* pbfx/0fsf] nflu cGo tTjx? x'g _ PPn, jLO, l;cf], Pk'O, PdPg, PgcfO, P; cfO .

(घ) छड र डण्डी

सम्पूर्ण लम्बाइभरी समान रूपको वृत्त (सर्कल), दीर्घवृत्त (ओभल), चतुर्भुज (वर्ग समेत), समभुजत्रिभुज वा उत्तल सम बहुभुज (रेगुलर कन्भेक्स पोलिगन) “चेष्टोवृत्त” (फ्ल्याटेण्ड सर्कल्स) र “आपरिवर्तित चतुर्भुज” (मोडिफाइड रेक्ट्याङ्गल्स) समेत, जसको दुइटो सम्मुखका भुजाहरु उत्तल चापहरु हुन्छन्, अर्का दुई भुजा सरल, बराबर लम्बाइका र समानान्तर भएका हुन्छन्। आकारको समरूप (युनिफर्म) ठोस तिर्यक्छेद भएको, कुण्डली (क्वाइल) मा नभएको वेल्लित (रोल्ड), निःस्रावित (एक्सट्रुडेड), निकर्षित (ड्रन) वा गढेको (फोर्ज्ड) उत्पादनहरु । चतुर्भुज (वर्ग समेत), त्रिभुज वा बहुभुज तिर्यक्छेद भएका उत्पादनहरुको कोण (कुना वा चुच्चो) हरुलाई सम्पूर्ण लम्बाइ भरी गोल्याएको हुन सक्छ । चतुर्भुजाकार (आपरिवर्तित चतुर्भुज समेत) तिर्यक्छेद भएका त्यस्ता उत्पादनहरुको मोटाइ (थिकनेस) चौडाइको दशांश भन्दा बढी हुन्छ । यस उक्ति (एक्सप्रेसन)ले उही रूप (फोर्म) र माप (डाइमेन्सन)का, (सामान्य कांटेछांट (ट्रिमिङ्ग) वा खुर्कने वा पाप्रो उपक्याउने (डि स्केलिङ्ग) काम बाहेक) उत्पादन भएपछि अनुगामी (सब्सिक्वेण्ट) कार्य गरिएका ढालिएका (काष्ट) वा संपुजित (सिण्टर्ड) उत्पादनहरुलाई समावेश गर्दछ, तर यसबाट तिनले अन्य शीर्षकहरुको उत्पादन वा वस्तुहरुको लक्षण धारण गरेको भने हुनु हुदैन ।

तर, ड्रइङ्ग-स्टक (वायर-रड) वा नली (ट्यूब) जस्ता वस्तुमा परिवर्तन गर्न यन्त्रमा पसाउन सजिलो पार्नको लागि मात्र टुप्पोलाई शुण्डाकार (टेपरिङ्ग) गरिएको वा अन्य किसिमको काम गरिएको तार, छड र सांप्लाहरु (विलेट) लाई शीर्षक ७४.०३ को अप्रभावित (केही काम नगरिएको: अनरौट) तामा मान्नु पर्दछ।

(ङ) प्रोफाइलहरु

छड, डण्डी, तार (वायर), पाता (प्लेट), चांदर, पट्टी (स्ट्रिप), पन्नी (फ्वाइल), नली (ट्यूब) वा नल (पाइप) हरु मध्ये कसैको पनि परिभाषासंग मेल नखाने, सम्पूर्ण लम्बाइभरी समरूप (युनिफर्म) तिर्यक्छेद भएको, कुण्डलीकृत (क्वाइल्ड) गरिएको वा नगरिएको, वेल्लित (रोल्ड), निःस्रावित (एक्सट्रुडेड), निकर्षित (ड्रन), गढेको (फोर्ज्ड) वा रूप दिएको (फोर्म्ड) उत्पादनहरु । उही रूपको, उत्पादन गरिएपछि अनुगामी (सब्सिक्वेण्ट) कार्य गरिएको (सामान्य कांटेछांट (ट्रिमिङ्ग) वा खुर्कने वा पाप्रो उपक्याउने (डि स्केलिङ्ग) काम बाहेक) ढालिएको (काष्ट) वा संपुजित (सिण्टर्ड) उत्पादनहरु पनि यस उक्ति (एक्सप्रेसन) भित्र पर्दछन्, तर तिनले त्यसबाट तिनका शीर्षकहरुको वस्तु वा उत्पादनहरुको लक्षण भने धारण गरेको हुनु हुदैन ।

(च) तार (वायर)

सम्पूर्ण लम्बाइभरि वृत्त (सर्कल), दीर्घवृत्त (ओभल), चतुर्भुज (वर्ग समेत), समभुज त्रिभुज वा उत्तल समबहुभुज (रेगुलर कन्भेक्स पोलिगन) (चेष्टोवृत्त) (फ्ल्याटेण्ड सर्कल्स) र आपरिवर्तित चतुर्भुज (मोडिफाइड रेक्ट्याङ्गल्स) समेत, जसका सम्मुखका (अपोजिट) दुइटो भुजाहरु उत्तल चाप (कन्भेक्स आर्क्स), अर्को दुई भुजा सरल बराबर लम्बाइका र समानान्तर हुन्छन्। आकारको समरूप (यूनिफर्म) ठोस तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएको, कुण्डली (क्वाइल) मा भएको वेल्लित (रोल्ड), निःस्रावित (एक्सट्रुडेड) वा निकर्षित (ड्रन) उत्पादनहरु । चतुर्भुज (वर्ग समेत), त्रिभुज वा बहुभुज (पोलिगन) आकारको तिर्यक्छेद (क्रस-सेक्सन) भएका उत्पादनहरुको सम्पूर्ण लम्बाइभरी कुना वा चुच्चाहरु गोल्याइएका (राउण्डेड) हुन सक्छन् । चतुर्भुजाकार (अपरिवर्तित चतुर्भुज समेत) तिर्यक्छेद भएका त्यस्ता उत्पादनहरुको मोटाइ (थिकनेस) चौडाइको दशांश (वन टेन्थ) भन्दा बढी हुन्छ ।

(छ) पाता (प्लेट्स), चांदर (सिट्स), पाटा (स्ट्रिप्स) र पन्नी (फ्वाइल),

कुण्डली (क्वाइल) मा भएको वा नभएको, ठोस चतुर्भुजाकार (वर्गाकार बाहेक) तिर्यक्छेद भएको, कुना वा चुच्चाहरु (कर्नर्स) गोल्याइएको (राउण्डेड) वा नगोल्याइएको, (सम्मुखका दुई भुजाहरु उत्तल चाप र अर्का दुई भुजा सरल, बराबर लम्बाइका र समानान्तर भएका अपरिवर्तित चतुर्भुज समेत), एक रूपको मोटाइ (थिकनेस) भएको चेष्टो सतह भएको (फ्ल्याट-सर्फेस्ड) उत्पादनहरु (शीर्षक ७४.०३ को अप्रभावित (अनरौट) उत्पादनहरु बाहेक), जो:

➤ चतुर्भुजाकार (वर्गाकार समेत) आकृति (शेप) को, मोटाई चौडाइको दशांश भन्दा बढी नभएको छ,

- चतुर्भुजाकार वा वर्गाकार बाहेक, जुनसुकै पनि नाप (साइज) को छ, तर तिनले अर्को शीर्षकहरूका उत्पादनहरूको लक्षण भने धारण गरेको हुनु हुँदैन।

शीर्षक ७४.०९ र ७४.१०, अन्य कुराको साथसाथै, बुट्टाहरू (उदाहरणको लागि खाँचा (गुभ्स), धर्सा (रिक्स), चारखाना (चेकर्स), चिरा (टियर्स), थोप्ला (बटन्स), विषमकोण चतुर्भुज (लोजेन्जेज)) भएका पाता (प्लेट), चादर (सीट), पाटा (स्ट्रिप) र पन्ती (फ्वाइल) को लागि पनि लागू हुन्छ र छिद्रित (प्वाल पारिएको: परफोरेटेड), गरा बनाइएको (कोरुगेटेड), चम्काइएको (पोलिस्ड) वा लेपित (कोटेड) गरिएका, तर यसबाट तिनले अन्य शीर्षकहरूका वस्तुहरू वा उत्पादनहरूको लक्षण ग्रहण नगरेका, उत्पादनहरूको लागि पनि लागू हुन्छ।

(ज) **नली र नलहरू (ट्यूब र पाइप)**

कुण्डली (क्वाइल) पारेको वा नपारेको, वृत्त (सर्कल), दीर्घवृत्त (ओभल), चतुर्भुज (वर्ग समेत), समभुज त्रिभुज वा उत्तल समवहुभुज (रेगुलर कन्भेक्स पोलिगन) को आकार (शेप) मा सम्पूर्ण लम्बाइभरी एक मात्र समावृत्त (इनक्लोज्ड) रिक्तस्थान (भ्वाइड) युक्त समरूप तिर्यक्छेद भएको र भित्ताको मोटाइ समान रूपको भएको खोक्रा (होलो) उत्पादनहरू। चतुर्भुज (वर्ग समेत) आकार, समभुज त्रिभुजाकार वा उत्तल सम बहुभुज (रेगुलर कन्भेक्स पोलिगन) आकारको तिर्यक्छेद भएका, सम्पूर्ण लम्बाइभरी चुच्चा कुना (कर्नर्स) हरू गोल्याइएको (राउण्डेड), उत्पादनलाई पनि भित्री (इनर) र बाहिरी (आउटर) तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) एक केन्द्रीय (कन्सेन्ट्रिक) छन् र उही रूप (फोर्म) र अनुस्थापन (ओरिएण्टेशन) का छन् भने नली र नलको रूपमा लिनु पर्दछ। पूर्व उल्लेखित तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) का नली र नलहरू चम्काइएका (पोलिस्ड), लेपित (कोटेड), बङ्ग्याइएका (बेन्ट), पेंचदार वा घाट बनाइएका (थ्रेडेड), छिद्रित (ड्रिल्ड), कटीयुक्त (वेष्टेड), विस्तारित (एक्सप्याण्डेड), शंकु आकार (कोन-शेड) का वा किनारा (फ्लान्जेज), पट्टा (कोलर्स) वा घेरा (रिङ्स) युक्त हुन सक्छन्।

उपशीर्षक-द्रष्टव्य :

यस भागमा देहायका उक्ति (एक्सप्रेसन) हरुलाई यसैद्वारा देहायबमोजिमको अर्थ प्रदान गरिएको छ :

(क) **ताम्र-यशद (कपर-जिङ्ग) अपधातु-मिश्र (बेस एल्वायज) (पितल ब्रास)**

अन्य तत्वहरु सहित वा रहित, तामा र जस्ताको मिश्रधातु । अन्य तत्वहरु भएमा :

- त्यस्ता प्रत्येक तत्वहरु भन्दा तौलमा जस्ताको मात्रा बढी रहन्छ;
- कुनै निकेलको मात्रा भएमा, तौलमा ५ प्रतिशत भन्दा घटी रहन्छ (हेर्नुहोस् तामा-निकेल-जस्ताको धातुमिश्र (निकेल-सिल्वर)); र
- कुनै टिनको मात्रा भएमा तौलमा ३ प्रतिशत भन्दा कम हुन्छ (हेर्नुहोस् तामा (टिनको मिश्रधातु (कांस)) ।

(ख) **तामा-टिन अपधातु मिश्र (कांस: ब्रोन्ज)**

अन्य तत्वहरु सहित वा रहित तामा र टिनको मिश्रधातु । अन्य तत्वहरु भएमा, तौलको हिसावले त्यस्ता प्रत्येक तत्व भन्दा टिनको मात्रा बढी रहन्छ, सिवाय टिनको मात्रा ३ प्रतिशत वा बढी भई जस्ताको मात्रा तौलको हिसावले टिनको भन्दा बढी भएको अवस्थामा, तर १० प्रतिशत भन्दा भने कम हुनै पर्दछ ।

(ग) **तामा-निकेल-जस्ता अपधातु मिश्र (बेस एल्वायज) (निकेल सिल्वर)**

अन्य तत्वहरु सहित वा रहित तामा, निकेल र जस्ताको मिश्रधातु । निकेलको मात्रा तौलको हिसावले ५ प्रतिशत वा सो भन्दा बढी रहन्छ (हेर्नुहोस् तामा-जस्ताको धातुमिश्र (पितल)) ।

(घ) **तामा-निकेल अपधातु मिश्र (बेस एल्वायज)**

अन्य तत्वहरु सहित वा रहित तामा र निकेलको मिश्रधातु, तर जुनसुकै स्थितिमा पनि तौलमा १ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी जस्ता भएको हुन्छ । अन्य तत्वहरु भएमा, त्यस्ता अन्य तत्वहरु मध्ये प्रत्येक भन्दा निकेलको मात्रा बढी हुनेछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-७५
निकेल र त्यसका वस्तुहरु

द्रष्टव्य :

१. यस भागमा देहायका उक्तिहरु (एक्सप्रेसन्स) लाई यसैद्वारा देहायका अर्थ प्रदान गरिएका छन्:

(क) **छड र डण्डी (बार्स र रौड्स)**

वृत्त (सर्कल), दीर्घ वृत्त (ओभल), चतुर्भुज (रेक्टाङ्गल) (वर्ग समेत), समभुज त्रिभुज वा उत्तल सम बहुभुज (रेगुलर कन्भेक्स पोलिगन) (चेप्ट्याइएको “वृत्त” र “परिवर्तित चतुर्भुज” जसका दुई सम्मुख भुजाहरु उत्तल चाप हुन्छन्, अन्य दुई भुजाहरु सरल, समान लम्बाइका र समानान्तर हुन्छन्) आकार (शेप) मा सम्पूर्ण लम्बाइ भरी समरुप ठोस तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका कुण्डली (क्वाइल) मा नभएका, वेल्लित (रोल्ड), निःस्रावित (एक्सट्रुडेड), निकर्षित (ड्रन) वा गढेका (फोर्ज्ड) उत्पादनहरु । चतुर्भुज (वर्ग समेत), त्रिभुज वा बहुभुज आकारको तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका उत्पादनहरुको सम्पूर्ण लम्बाइ भरी कोण वा चुच्चाहरुलाई गोल्याइएको (राउण्डेड) हुन सक्तछन् । चतुर्भुजाकार (आपरिवर्तित चतुर्भुज समेत) तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका यस्ता उत्पादनहरुको मोटाई चौडाईको दशांश (दश अंशमा एक अंश) भन्दा बढी हुन्छ । यस उक्तिले उही रूप (फोर्म) र माप वा आयाम (डाइमेन्सन), भएका, उत्पादन पछि अनुगामी (सब्सीक्वेन्ट) कार्य गरिएका (साधारण कांटाछांट (ट्रिमिङ्ग) वा खुर्कने वा पाप्रो उप्काउने (डि स्केलिंग) गर्ने काम बाहेक), यसबाट यस्ता वस्तुले अन्य शीर्षकका वस्तुहरु वा उत्पादनहरुको लक्षण धारण गरेका छैनन् भने त्यस्ता ढालिएका वा संपुजित (सिन्टर्ड) उत्पादनहरुलाई पनि समावेश गर्दछ ।

(ख) **प्रोफाइलहरु**

छड, डण्डी, तार, पाता (प्लेट), चादर (सिट), पाटा (स्ट्रिप), पन्नी (फ्वाइल), नली (ट्यूब) वा नल (पाइप) का परिभाषाहरु मध्ये कुनैसंग नमिल्ने सम्पूर्ण लम्बाइ भरी समरुप (यूनिफर्म) तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका, कुण्डली (क्वाइल) मा भएको वा नभएको, वेल्लित (रोल्ड), निःस्रावित (एक्सट्रुडेड), निकर्षित (ड्रन), गढेको (फोर्ज्ड) वा बनाइएका (फोर्मड) उत्पादनहरु । यस उक्तिले उही रूप (फोर्म) को, उत्पादन पश्चात् अनुगामी (सब्सीक्वेन्ट) कार्य गरिएका (सामान्य कांटाछांट (ट्रिमिङ्ग) वा खुर्कने वा पाप्रा उप्काउने कार्य बाहेक) तर त्यसो गर्नाले अन्य शीर्षकका वस्तुहरु वा उत्पादनहरुको लक्षण धारण नगरेका, ढालेका (काष्ट) वा संपुजित (सिन्टर्ड) उत्पादनहरुलाई पनि समावेश गर्दछ ।

(ग) **तार (वायर)**

वृत्त (सर्कल), दीर्घवृत्त(ओभल), चतुर्भुज (रेक्टाङ्गल) (वर्ग समेत), समभुज त्रिभुज वा उत्तल सम बहुभुज (“चेप्ट्याइएको वृत्त” (फ्ल्याटेण्ड सर्कल) र “आपरिवर्तित चतुर्भुज” (मोडिफाइड रेक्टाङ्गल) समेत, जसका दुई सम्मुख भुजाहरु उत्तल चाप र अन्य दुई भुजाहरु सरल, एकै लम्बाइका र समानान्तर छन्) आकारको सम्पूर्ण लम्बाइ भरी समरुप ठोस तिर्यक्छेद निःस्रावित (क्रससेक्सन) भएको, कुण्डली (क्वाइल) मा भएका वेल्लित (रोल्ड), निःसुरवित (एक्सट्रुडेड) वा निकर्षित (ड्रन) उत्पादनहरु । चतुर्भुज (वर्ग समेत), त्रिभुज वा बहुभुज आकारको तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका उत्पादनहरुको सम्पूर्ण लम्बाइभरी कोण वा चुच्चो (कर्नर्स) गोल्याइएका हुन सक्तछन् । चतुर्भुजीय (“आपरिवर्तित चतुर्भुजीय” समेत) आकारको तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका त्यस्ता उत्पादनहरुको मोटाई (थिकनेस) चौडाई (विड्थ) को दशांश (वन टेन्थ) भन्दा बढी हुन्छ ।

(घ) **पाता (प्लेट), चांदर (सिट), पाटा (स्ट्रिप) र पन्नी (फ्वाइल)**

गोल्याइएका (राउण्डेड) चुच्चाहरु (कर्नर्स) भएको वा नभएको ठोस चतुर्भुजाकार (वर्गाकार बाहेक) तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएको, (“आपरिवर्तित चतुर्भुज” जसका दुई सम्मुख भुजाहरु उत्तल चाप र अन्य दुई भुजाहरु सरल, बराबर लम्बाइको समानान्तर हुन्छन्, समेत), समरुप मोटाइ

(थिकनेस) का चेप्टो सतह भएका (फ्ल्याट सर्फेस) उत्पादनहरू (शीर्षक ७५.०२ का काम नगरिएका (अनरौट) उत्पादनहरू बाहेक), जो :

- चतुर्भुजाकार (वर्गाकार समेत) को, मोटाइ चौडाईको दशांश (वन टेन्थ) भन्दा बढी नभएको हुन्छ ।
- चतुर्भुज वा वर्ग आकार बाहेक अन्य आकारको, जुनसुकै नाप (साइज) को हुन्छ, तर तिनले अन्य शीर्षकहरूका वस्तुहरू वा उत्पादनहरूको लक्षण भने धारण गरेको हुनु हुदैन ।

शीर्षक ७५.०६ अन्य कुराको साथसाथै बुझा (प्याटर्न्स) हरू भएका उदाहरणतः खांचा (गुभ्स), धर्सा (रिब्स), चारखाना परेको (चेकर्ड), चिरा (टियर्स), थोप्लाहरू (वटन्स), समचतुर्भुजाकृति (लोजेन्जेज), पाता (प्लेट), चादर (सिट) पाटा (स्ट्रिप) र पन्नी फ्वाइल) र छिद्रित (परफोरेटेड) गरा पारिएका (कोरुगेटेड), चम्काइएका (पोलिस्ड) वा लेपित (कोटेड) तर यसबाट तिनले अन्य शीर्षकहरूका वस्तुहरू वा उत्पादनहरूको लक्षण ग्रहण नगरेका उत्पादनहरूको हकमा लागू हुन्छ ।

(ड) नली (ट्यूब) र नल (पाइप) हरू

कुण्डली (क्वाइल) पारेको वा नपारेको, वृत्त (सर्कल), दीर्घवृत्त (ओभल), चतुर्भुज (वर्ग समेत), समभुज त्रिभुज वा उत्तल सम बहुभुज (रेगुलरकन्भेक्स पोलिगन) को आकार (शेप) मा सम्पूर्ण लम्बाइ भरी एक मात्र समावृत्त (इन्क्लोज्ड) रिक्त स्थान (भ्वाइड) भएको समरूप (यूनिफर्म) तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) युक्त र भित्ताको मोटाइ समान रूपको भएको खोक्रा उत्पादनहरू । चतुर्भुजाकार (वर्गाकार समेत), समभुज त्रिभुजाकार वा उत्तल सम बहुभुजाकार तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका, जसको सम्पूर्ण लम्बाइभरी चुच्चा वा कुनाहरू (कर्नर्स) गोल्याइएको (राउण्डेड) हुन सक्तछन्, उत्पादनहरूलाई पनि भित्री (इनर) र बाहिरी (आउटर) तिर्यक्छेदहरू (क्रस सेक्सन्स) एक केन्द्रीय (कन्सेन्ट्रिक) भएमा र उही रूप (फर्म) र अनुस्थापन (ओरिएन्टेशन) भएमा नली (ट्यूब) र नल (पाइप) को रूपमा सम्झनु पर्दछ । पूर्व उल्लेखित तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका नली र नलहरू चम्काइएका (पोलिस्ड), लेपित (कोटेड), बङ्ग्याइएका (बेन्ट), पेंचदार वा घाट काटिएका (थ्रेडेड), छिद्रित (ड्रिल्ड) कटियुक्त (वेस्टेड), विस्तारित (एक्सप्याण्डेड), शंकु आकार (कोन-शेड) का वा किनार (फ्लान्जेन), पट्टा (कोलर्स) वा घेरा (रिङ्ग) जटित हुन सक्तछन् ।

उपशिर्षक-द्रष्टव्यहरू :

१. यस भागमा देहायका उक्तिहरूलाई यसैद्वारा देहायबमोजिम अर्थ प्रदान गरिएको छ :
- (क) निकेल, अमिश्रित (नौट एल्वायड)
तौलमा कमसेकम ९९ प्रतिशत निकेल साथै कोबाल्ट भएको, तर :
१. कोबाल्टको मात्रा तौलको हिसावले १.५ प्रतिशत भन्दा बढी हुनु हुदैन, र
२. कुनै अन्य तत्वको मात्रा तौलको हिसावले निम्न लिखित तालीकामा उल्लेख गरेको सीमा भन्दा बढी हुनु हुदैन:

तालिका-अन्य तत्वहरू

तत्वहरू	तौलको हिसावले सीमाकारी मात्राको प्रतिशत
फलाम (एफ इ)	०.५
ओषजन (अक्सिजन) (ओ)	०.४
अन्य तत्वहरू, प्रत्येक	०.३

(ख) निकेल मिश्रधातु (निकेल एल्वायज)

तौलको हिसावले अन्य प्रत्येक तत्वको भन्दा निकेलको मात्रा बढी भएको धातुक (मेटालिक) द्रव्य (सब्सटान्स), तर :

१. तौलको हिसावले कोबाल्टको मात्रा १.५ प्रतिशत भन्दा बढी भएको हुनु पर्दछ,
२. अन्य तत्वहरु मध्ये कमसेकम एक तत्वको मात्रा तौलको हिसावले माथिको तालीकामा उल्लेख भएको सीमा भन्दा बढी भएको हुनु पर्दछ,
३. निकेलको साथै कोबाल्टलाई पनि बाहेक गर्दा अन्य तत्वहरुको सम्पूर्ण मात्रा तौलको हिसावले १ प्रतिशत भन्दा बढी भएको हुनु पर्दछ ।

२. यस भागको द्रष्टव्य १(ग) मा जस्तोसुकै व्यवस्था गरिएको भएता पनि उपशीर्षक ७५०८.१० को प्रयोजनको लागि “तार” (वायर) शब्द, कुण्डली (क्वायल्स) मा भए वा नभएका, जुनसुकै तिर्यक्छेदीय आकारका, जसको तिर्यक्छेदीय (क्रस-सेक्सनल) माप (डायमेन्सन) ६ मी.मी. भन्दा बढी हुदैन, त्यस्ता उत्पादनहरुको हकमा मात्र लागू हुन्छ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-७६
अल्यूमिनियम र त्यसका वस्तुहरू

द्रष्टव्य :

यस भागमा देहायका उक्तिहरू (एक्सप्रेसनस) लाई यसैद्वारा देहायका अर्थ प्रदान गरिएका छन्:

(क) छड र डण्डीहरू

वृत्त, दीर्घवृत्त, चतुर्भुज (वर्ग समेत), समभुज त्रिभुज वा उत्तल समवहुभुज (‘‘चेप्टाइएका वृत्त’’ र ‘‘आपरिवर्तित चतुर्भुज’’ जसका दुई सम्मुख भुजाहरू उत्तल चाप र बांकी दुई भुजाहरू सरल, बराबर लम्बाइका र समानान्तर छन्, समेत) आकार (शेप) को सम्पूर्ण लम्बाई भरि समरूप ठोस तिर्यक्छेद (क्रस-सेक्सन) भएको, कुण्डली (क्वाइल) मा नभएको वेल्लित (रोल्ड), निःस्त्रावित (एक्सट्रुडेड), निकर्षित (ड्रन) वा गढेको (फोर्ज्ड) उत्पादनहरू । चतुर्भुज (वर्ग समेत), त्रिभुज वा बहुभुज आकारको तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका उत्पादनहरूको सम्पूर्ण लम्बाइभरी कोण वा चुच्चाहरू (कर्नर्स) लाई गोल्याइएको (राउण्डेड) हुन सक्तछन् । चतुर्भुजाकार (आपरिवर्तित चतुर्भुजाकार समेत) तिर्यक्छेद (क्रस-सेक्सन) भएका यस्ता उत्पादनहरूको मोटाई चौडाइको दशांश भन्दा बढी हुन्छ । यस उक्तिले उही रूप (फोर्म) र माप वा आयाम (डाइमेन्सन) भएका, उत्पादन पछि अनुगामी (सब्सीक्वेण्ट) कार्य (साधारण कांटेछांट वा खुर्कने वा पाप्रो उप्काउने भन्दा भिन्दै किसिमको) गरिएका, यसबाट यस्ता वस्तुले अन्य शीर्षकका वस्तुहरू वा उत्पादनहरूको लक्षण धारण गरेका छैनन् भने त्यस्ता ढालिएका (काष्ट) वा संपुजित (सिन्टर्ड) उत्पादनहरूलाई पनि समावेश गर्दछ ।

(ख) प्रोफाइलहरू

छड, डण्डी, तार (वायर) पाता (प्लेट), चादर (सिट्स), पाटा (स्ट्रिप), पन्नी (फ्वाइल), नली (ट्यूब) वा नल (पाइप) का परिभाषाहरू मध्ये कुनैसंग नमिल्ने सम्पूर्ण लम्बाइभरी समरूप (युनिफर्म) तिर्यक्छेद (क्रससेक्सन) भएका, कुण्डली (क्वाइल) मा भएको वा नभएको, वेल्लित (रोल्ड), निःस्त्रावित (एक्सट्रुडेड), निकर्षित (ड्रन), गढेको (फोर्ज्ड) वा बनाइएको (फोर्म्ड) उत्पादनहरू । यस उक्तिले उही रूप (फोर्म)को, उत्पादन पश्चात अनुगामी (सब्सीक्वेण्ट) कार्य साधारण कांटेछांट (ट्रिमिङ्स) वा पाप्रा उप्काउने वा खुर्कने भन्दा भिन्दै किसिमको) गरिएको, तर त्यसो गर्नाले अन्य शीर्षकहरूका वस्तुहरू वा उत्पादनहरूको लक्षण भने धारण नगरेको, ढालेको (काष्ट) वा संपुजित (सिन्टर्ड) उत्पादनहरूलाई पनि समावेश गर्दछ ।

(ग) तार (वायर)

वृत्त (सर्कल), दीर्घवृत्त (ओभल), चतुर्भुज (रेक्टांगल) (वर्ग समेत), समभुज त्रिभुज (इक्वीलेटरल ट्रायांगल) वा उत्तल सम बहुभुज (रेगुलर कन्भेक्स पोलिगन) (‘‘चेप्टाइएको वृत्त’’ (फ्ल्याटेण्ड सर्कल) र ‘‘आपरिवर्तित चतुर्भुज’’ (मोडिफाइड रेक्टांगल) जसका दुई सम्मुख भुजाहरू उत्तल चाप(कन्भेक्स आर्क) र अन्य दुई भुजाहरू सरल, समान लम्बाइका र समानान्तर छन्, समेत) आकारको सम्पूर्ण लम्बाई भरि समरूप ठोस तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएको, कुण्डली (क्वाइल) मा भएको, वेल्लित (रोल्ड), निःस्त्रावित (एक्सट्रुडेड) वा निकर्षित (ड्रन) उत्पादनहरू । चतुर्भुजाकार (वर्गाकार समेत), त्रिभुजाकार वा बहुभुजाकारको तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका उत्पादनहरूको सम्पूर्ण लम्बाइभरी चुच्चो वा कोण (कर्नर्स) हरू गोल्याइएका (राउण्डेड) हुन सक्तछन् । चतुर्भुजीय (‘‘आपरिवर्तित चतुर्भुजीय’’ समेत) आकारको तिर्यक्छेद (क्रससेक्सन) भएका त्यस्ता उत्पादनहरूको मोटाई चौडाइको दशांश भन्दा बढी हुन्छ ।

(घ) पाता (प्लेट), चादर (सिट), पाटा (स्ट्रिप) र पन्नी (फ्वाइल)

मोडिएका चुच्चाहरू (राउण्डेड कर्नर्स) सहित वा रहित ठोस चतुर्भुजाकार (वर्गाकारका अतिरिक्त) (‘‘आपरिवर्तित चतुर्भुज’’ जसका दुई सम्मुख भुजाहरू उत्तल चाप (कन्भेक्स आर्क) र अन्य दुई भुजाहरू सरल, समान लम्बाइका र समानान्तर हुन्छन्, समेत) तिर्यक्छेद (क्रससेक्सन) भएको, समान (यूनिफर्म) मोटाई (थिकनेस) का चेप्टो सतह (फ्ल्याट सर्फेस्ड) भएका उत्पादनहरू (शीर्षक ७६.०१ का काम नगरिएका (अनरोट) उत्पादनहरू बाहेक), जो :

➤ चतुर्भुजाकार (वर्ग समेत) आकृति (शेप) को, मोटाई चौडाइको दशांश भन्दा बढी नभएको हुन्छ,

- चतुर्भुजाकार वा वर्गाकार बाहेक अन्य आकृति (शेप) को जुनसुकै पनि नाप (साइज) को हुन्छ । तर, तिनले अन्य शीर्षकहरूका वस्तुहरू वा उत्पादनहरूको लक्षण भने धारण गरेको हुनु हुँदैन ।
- शीर्षक ७६.०६ र ७६.०७, अन्य कुराको साथसाथै बुझाहरू (उदाहरणको लागि खाँचा (ग्रुप्स), धर्सा (रिब्स), चारखाना परेको (चेकर्स), चिरा (टियर्स), थोप्लाहरू (बटन्स), समचतुर्भुजाकृति (लोजन्जेज)) भएका पाता (प्लेट), चादर (सिट), पाटा (स्ट्रिप) र पन्नी (फ्वाइल) र छिद्रित (परफोरेटेड), गरा पारिएको (कोरुगेटेड), चम्काइएका (पोलिस्ड) वा लेपित (कोटेड) त्यस्ता उत्पादनहरूको हकमा यदि यसबाट तिनले अन्य शीर्षकहरूका वस्तुहरू वा उत्पादनहरूको लक्षण ग्रहण गर्दैनन् भने, लागू हुन्छ ।

(ड) नली (ट्यूब) र नल (पाइप) हरू

कुण्डली (क्वाइल) बनाइएको वा नबनाइएको, वृत्त (सर्कल), दीर्घवृत्त (ओभल), चतुर्भुज (वर्ग समेत), समभुज त्रिभुज वा उत्तल सम बहुभुज (रेगुलर कन्भेक्स पोलिगन) को आकृति (शेप) मा सम्पूर्ण लम्बाइभरी एक मात्र समावृत्त (इन्क्लोज्ड) रिक्त स्थान (भ्वाइड) भएको समरूप (यूनिफर्म) तिर्यक्छेद (क्रससेक्सन) युक्त र भित्तो (वाल) को मोटाई समान रूपको (यूनिफर्म) भएको खोक्रा(होली) उत्पादनहरू । भित्री (इनर) र बाहिरी (आउटर) तिर्यक्छेदहरू (क्रससेक्सन) समकेन्द्रीय (कन्सेन्ट्रिक) छन् र उही रूप (फोर्म) र अनुस्थापन (ओरिएण्टेशन) छन् भने चतुर्भुजाकार (वर्गाकार समेत), समभुज त्रिभुजाकार वा उत्तल सम बहुभुजाकार (रेगुलर कन्भेक्स पोलिगोनल) तिर्यक्छेद (क्रससेक्सन) भएका उत्पादनहरू, जसको सम्पूर्ण लम्बाइभरी कुना वा चुच्चाहरू (कर्नर्स) मोडिएका (राउण्डेड) हुन सक्छन्, लाइ पनि नली (ट्यूब) र नल (पाइप) को रूपमा मान्नु पर्दछ । पूर्व उल्लेखित तिर्यक्छेद (क्रससेक्सन) भएका नली र नलहरू चम्काइएका (पोलिस्ड), लेपित (कोटेड), बङ्ग्याइएका (बेण्ट), पेंचदार वा घाट काटिएका (थ्रेडेड), छिद्रित (ड्रिल्ड), कटियुक्त (वेस्टेड), विस्तारित (एक्सप्याण्डेड), शंकु आकारमा (कोन-शेप्ड) वा किनारा (फ्लान्जेज), पट्टा (कोलर्स) वा घेरा (रिङ्स) जडित (फिटेड) हुन सक्छन् ।

उपशीर्षक-द्रष्टव्यहरू :

१. यस भागमा देहायका उक्ति (एक्सप्रेसन) हरूलाई यसैद्वारा देहाय बमोजिमको अर्थ प्रदान गरिएको छ :

(क) अलुमिनियम, अभिश्रित (नट एल्वायड)

तौलमा घटीमा ९९ प्रतिशत अलुमिनियम भएको धातु, तर अन्य तत्वको मात्रा तौलको हिसावले तलको तालीकामा उल्लेख भएको भन्दा बढी हुनु हुँदैन ।

तालीका-अन्य तत्वहरू

तत्व	तौलको हिसावले सीमाकारी मात्राको प्रतिशत
फलाम साथै सिलिकोन (एफ इ+ एस आइ)	१
अन्य तत्वहरू ^(१) प्रत्येक	०.१ ^(२)
^१ . अन्य तत्वहरू हुन् :जस्तै, सीआर, सियू, एमजी, एमएन, एनआइ, जेड एन । ^२ . ०.१ प्रतिशत भन्दा बढी तर ०.२ प्रतिशतमा नबढ्ने अनुपातमा तामालाई छुट (परमिट) दिइन्छ । तर क्रोमियम वा म्याङ्गानिज मध्ये कुनैको पनि मात्रा ०.०५ प्रतिशत भन्दा बढी हुनु हुँदैन ।	

(ख) अलुमिनियम मिश्रधातुहरू (एल्वायज्)

तौलको हिसावले अन्य प्रत्येक तत्वभन्दा अलुमिनियमको मात्रा बढी भएको धातुक (मेटालिक) द्रव्यहरू (सब्सटान्सेज), तर:

१. तौलको हिसावले अन्य तत्वहरू मध्ये कुनै एक तत्व वा फलाम र सिलिकोनलाई एकसाथ लिंदाको मात्रा माथिको तालीकामा उल्लेख भएको सीमा भन्दा बढी हुनु पर्दछ, वा
२. त्यस्ता अन्य तत्वहरूको तौलको हिसावले कूल मात्रा १ प्रतिशत भन्दा बढी हुनु पर्दछ ।

२. यस भागको द्रष्टव्य १(ग) मा जस्तो सुकै व्यवस्था गरिएको भएतापनि, उपशीर्षक ७६१६.९१ को प्रयोजनको लागि “तार” (वायर) शब्द कुण्डली (क्वायल) मा भए वा नभएका, कुनै पनि तिर्यक्परिच्छेदीय आकार (क्रस-सेक्सनलशेप) भएको, जसको तिर्यक्छेदीय माप (डायमेन्सन) ६ मी.मी. भन्दा बढी हुँदैन, त्यस्ता उत्पादनहरूका हकमा मात्र लागू हुन्छ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्वक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्वक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-७७

(भविष्यमा संभावित प्रयोगको लागि सुरक्षित)

भाग-७८
सीसा (लिड) र त्यसका वस्तुहरु

द्रष्टव्य :

यस भागमा देहायका उक्तिहरु (एक्सप्रेसनस) लाई यसैद्वारा देहायका अर्थ प्रदान गरिएका छन्:

(क) छड र डण्डीहरु (बार्स र रौड्स)

वृत्त (सर्कल्स), दीर्घवृत्त (ओभल्स), चतुर्भुज (रेक्ट्यांगल) (वर्ग समेत), समभुज त्रिभुज (इक्विलेटरेल ट्रायांगल) वा उत्तल समवहुभुज (रेगुलर कन्भेक्स पोलिगन) (चेष्टाइएका वृत्त (फ्ल्याटेण्ड सर्कल्स) र “आपरिवर्तित चतुर्भुज” (मोडिइड रेक्ट्यांगल), जसका दुई सम्मुख भुजाहरु उत्तल चाप (कन्भेक्स आर्क्स) र बांकी दुई भुजाहरु सरल, बराबर लम्बाइका र समानान्तर छन्, समेत) आकार (शेप) को, सम्पूर्ण लम्बाइभरी समरूप (यूनिफर्म) ठोस तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएको कुण्डली (क्वाइल) मा नभएको, वेल्लित (रोल्ड), निःस्रावित (एक्सट्रुडेड), निकर्षित (ड्रन) वा गढेको (फोर्ज्ड) उत्पादनहरु । चतुर्भुज (वर्ग समेत), त्रिभुज वा बहुभुज आकारको तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका उत्पादनहरुको सम्पूर्ण लम्बाइभरी कोण वा चुच्चाहरु (कर्नर्स) मोडिएका (राउण्डेड) हुन सक्छन् । चतुर्भुजाकार (आपरिवर्तित चतुर्भुजाकार समेत) तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका यस्ता उत्पादनहरुको मोटाइ चौडाइको दशांश भन्दा बढी हुन्छ । यस उक्तिले उही फोर्म(रूप) र माप वा आयाम (डाइमेन्सन) भएका, उत्पादन पछि अनुगामी (सब्सीक्वेण्ट) कार्य (साधारण कांटछांट वा खुर्कने वा पाप्रो उप्काउने भन्दा भिन्दै किसिमको) गरिएका, यसबाट यस्ता वस्तुले अन्य शीर्षकहरुका वस्तुहरु वा उत्पादनहरुको लक्षण धारण गरेका छैनन् भने त्यस्ता ढालिएका (काष्ट) वा संपुजित (सिन्टर्ड) उत्पादनहरुलाई पनि समावेश गर्दछ ।

(ख) प्रोफाइलहरु

छड, डण्डी, तार, पाता, चादर, पाटा, पन्नी, नली वा नलका परिभाषाहरु मध्ये कुनैसंग नमिल्ने, सम्पूर्ण लम्बाइभरी समरूप(यूनिफोर्म) तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका, कुण्डली (क्वाइल) मा भएका वा नभएका वेल्लित (रोल्ड) निःस्रावित (एक्सट्रुडेड), निकर्षित (ड्रन), गढेको (फोर्ज्ड), वा बनाइएको (फोर्म) उत्पादनहरु । यस उक्तिले उही रूप (फोर्म) को उत्पादन पश्चात अनुगामी (सब्सीक्वेण्ट) कार्य (साधारण कांटछांट (ट्रिमिङ्स) वा पाप्रा उप्काउने वा खुर्कने भन्दा भिन्दै किसिमको) गरिएका, तर त्यसो गर्नाले अन्य शीर्षकहरुका वस्तुहरु वा उत्पादनहरुको लक्षण भने धारण नगरेका, ढालेका (काष्ट) वा संपुजित (सिन्टर्ड) उत्पादनहरुलाई पनि समावेश गर्दछ ।

(ग) तार (वायर)

वृत्त, दीर्घवृत्त, चतुर्भुज (वर्ग समेत), समभुज त्रिभुज वा उत्तल समवहुभुज (फ्ल्याटेण्ड सर्कल) र आपरिवर्तित चतुर्भुज (मोडिफाइड रेक्टांगल), जसका दुई सम्मुख भुजाहरु उत्तल चाप (कन्भेक्स आर्क) र अन्य दुई भुजाहरु सरल, समान लम्बाइका र समानान्तर छन्, समेत) आकारको सम्पूर्ण लम्बाइभरी समरूप (यूनिफर्म) ठोस तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएको, कुण्डली (क्वाइल) भएको, वेल्लित (रोल्ड), निःस्रावित (एक्सट्रुडेड) वा निकर्षित (ड्रन) उत्पादनहरु चतुर्भुजाकार (वर्गाकार समेत), त्रिभुजाकार वा बहुभुजाकार तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका उत्पादनहरुको सम्पूर्ण लम्बाइभरि चुच्चो वा कोण (कर्नर्स) हरू मोडिएका (राउण्डेड) हुन सक्छन् । चतुर्भुजीय (आपरिवर्तित चतुर्भुजीय समेत) आकारको तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका त्यस्ता उत्पादनहरुको मोटाइ चौडाइको दशांश भन्दा बढी हुन्छ ।

(घ) पाता (प्लेट्स), चादर (सिट्स), पाटा (स्ट्रिप्स) र पन्नी (फ्वाइल)

मोडिएका चुच्चाहरु (राउण्डेड कर्नर्स) सहित वा रहित, ठोस चतुर्भुजाकार (वर्गाकार बाहेक) (आपरिवर्तित चतुर्भुज) जसका दुई सम्मुख भुजाहरु उत्तल चाप (कन्भेक्स आर्क) र अन्य दुई भुजाहरु सरल, समान लम्बाइका र समानान्तर हुन्छन्, समेत) तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएको, समान (यूनिफर्म) मोटाई (थिकनेस) को चेष्टो सतह (फ्ल्याट सर्फेस) भएका उत्पादनहरु (शीर्षक ७८.०१ का काम नगरिएका (अनरोट) उत्पादनहरु बाहेक), जो :

- चतुर्भुज (वर्ग समेत) आकारका, चौडाइको दशांशमा नबढ्ने गरी रहेका हुन्छन्,
- चतुर्भुज वा वर्ग बाहेक अन्य आकारका, जतिसुकै नाप (साइज) का हुन्छन् तर तिनले अन्य शीर्षकहरूका वस्तुहरू वा उत्पादनहरूको लक्षण भने धारण गरेको हुनु हुदैन ।

शीर्षक ७८.०४, अन्य कुराको साथसाथै, बुट्टाहरू (प्याटर्न्स) (उदाहरणको लागि, खांचा (गुभ्स), धर्सा (रिब्स), चारखाना परेको (चेकर्स), चिरा (टियर्स), थोप्लाहरू (बटन्स), सम चतुर्भुजाकृति (लोजेन्जेज)) भएका पाता (प्लेट्स), चादर (सिट्स) पाटा (स्ट्रिप्स) र पन्ती (फवाइल) तथा त्यस्ता उत्पादनहरू जो छिद्रित (परफोरेटेड), गरागरा पारिएका (कोरुगेटेड), चम्काइएका (पोलिस्ड) वा लेपित (कोटेड), तर यसबाट तिनले अन्य शीर्षकहरूका वस्तुहरू वा उत्पादनहरूको लक्षण धारण गर्दैनन् भने, तिनका हकमा लागू हुन्छ ।

(ड) नली (ट्यूब) र नल (पाइप) हरू

कुण्डली (क्वाइल) बनाइएको वा नबनाइएको, वृत्त, दीर्घवृत्त, चतुर्भुज (वर्गसमेत) समभुजत्रिभुज वा उत्तल समबहुभुज (रेगुलर कन्भेक्स पोलिगन) को आकृति (शेप) मा सम्पूर्ण लम्बाइभरी एक मात्र समावृत्त (इनक्लोज्ड) रिक्त स्थान (भ्वाइड) भएको समरूप (यूनिफर्म) तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) युक्त र भित्तोको मोटाइ समान रूपको (यूनिफर्म) भएका खोक्रा (होलो) उत्पादनहरू । भित्री (इनर) र बाहिरी (आउटर) तिर्यक्छेदहरू (क्रस सेक्सन) समकेन्द्रीय (कन्सेन्ट्रिक) छन् र उही रूप (फोर्म) र अनुस्थापन (ओरिएन्टेशन) युक्त छन् भने चतुर्भुजाकार (वर्गाकार समेत), समभुज त्रिभुजाकार वा उत्तल समबहुभुजाकार तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका उत्पादनहरू, जसको सम्पूर्ण लम्बाइभरी कुना वा चुच्चाहरू (कर्न्स) मोडिएका (राउण्डेड) हुन सक्छन्, लाइ पनि नली (ट्यूब) र नल (पाइप) भनी मान्नु पर्दछ । पूर्व उल्लेखित तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका नली र नलहरू (ट्यूब तथा पाइप) चम्काइएका (पोलिस्ड), लेपित (कोटेड), बङ्ग्याइएका (वेन्ट), पेंचदार वा धाट काटिएका (थेडेड), छिद्रित (ड्रिल्ड) कटी आकृतिको (वेस्टेड), विस्तारित (एक्सप्याण्डेड), शंकु आकारको (कोन शेपड) वा किनारा (फ्लान्जेज), पट्टा (कोलर्स) वा घेरा (रिङ्स) जडित (फिटेड) हुन सक्छन् ।

उपशीर्षक-दृष्टव्य :

यस भागमा “परिष्कृत सीसा” (रिफाइण्ड लिड) भन्ने उक्तिले :

तौलको हिसावले कमसेकम ९९ .९ प्रतिशत सीसा भएको धातुलाई जनाउँछ । तर अन्य कुनै तत्वको मात्रा तौलको हिसावले तलको तालीकामा उल्लेख भएको सीमालाई नाघेको हुनु हुदैन:

तालीका-अन्य तत्वहरू

तत्व	तौलको हिसावले सीमाकारी मात्राको प्रतिशत
एजी	चांदी
एएस	हरताल(आर्सेनिक)
वी	आइ. विस्मथ
सिए	चून (क्याल्सियम)
सिडी	क्याडमियम
सियू	तामा
एफइ	फलाम
एस	गन्धक (सल्फर)
एसवी	एन्टिमनी
एसएन	टिन
जेडएन	जस्ता
अन्य	(जस्तै, टेल्यूरियम), प्रत्येक

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु.अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-७९
जस्ता (जिङ्ग) र त्यसका वस्तुहरु

द्रष्टव्य :

यस भागमा देहायका उक्तिहरु (एक्सप्रेसनस) लाई यसैद्वारा देहायका अर्थ प्रदान गरिएका छन्:

(क) **छड (बार्स) र डण्डी (रौड्स)**

वृत्त (सर्कल), दीर्घवृत्त (ओभल), चतुर्भुज (रेक्टांगल) (वर्ग समेत), समभुज त्रिभुज (इक्विलेटरल ट्रायंगल) वा उत्तल समवहुभुज (रेगुलर कन्भेक्स पोलिगन) (“चेप्टाइएका वृत्त” (फ्ल्याटेण्ड सर्कल) र “आपरिवर्तित चतुर्भुज” (मोडिफाइड रेक्टांगल), जसका दुई सम्मुख भुजाहरु उत्तल चाप (कन्भेक्स आर्क) र बाँकी दुई भुजाहरु सरल (स्ट्रेट), बराबर लम्बाइका (अफइक्वल लेन्थ) र समानान्तर (प्यारेलल) छन्, समेत आकार (सेप) को सम्पूर्ण लम्बाई भरि समरूप (यूनिफर्म) ठोस तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएको, कुण्डली (क्वाइल) मा नभएको वेल्लित (रोल्ड), निःस्रावित (एक्सट्रुडेड), निकर्षित (ड्रन) वा गढेको (फोर्ज्ड) उत्पादनहरु । चतुर्भुज (वर्ग समेत), त्रिभुज वा बहुभुज आकारको तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका उत्पादनहरुको तिनका सम्पूर्ण लम्बाइभरी कुना वा चुच्चाहरु (कर्नर्स) मोडिएका (राउण्डेड) हुन सक्तछन् । चतुर्भुजाकार (“आपरिवर्तित चतुर्भुजाकार” समेत) तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका यस्ता उत्पादनहरुको मोटाइ चौडाइका दशांश भन्दा बढी हुन्छ । यस उक्तिले उही रूप (फोर्म) र माप वा आयाम (डाइमेन्सन) भएका, उत्पादन पछि अनुगामी (सब्सीक्वेण्ट) कार्य (साधारण कांटछांट (ट्रिमिङ्ग) वा खुर्कने वा पाप्रो उप्काउने (डिस्कैलिङ्ग) भन्दा भिन्दै किसिमको) गरिएका, यसबाट यस्ता वस्तुले अन्य शीर्षकहरुका वस्तुहरु वा उत्पादनहरुको लक्षण धारण गरेका छैनन् भने त्यस्ता ढालिएका (काष्ट) वा संपुजित (सिन्टर्ड) उत्पादनहरुलाई पनि समावेश गर्दछ ।

(ख) **प्रोफाइलहरु**

छड, डण्डी, तार, पाता, चादर, पाटा (स्ट्रिप), पन्नी (फ्वाइल), नली (ट्यूब) वा नल (पाइप) का परिभाषाहरु मध्ये कुनैसंग नमिल्ने, सम्पूर्ण लम्बाइभरी समरूप (यूनिफर्म) तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका, कुण्डली (क्वाइल) पारिएका वा नपारिएका, वेल्लित (रोल्ड), निःस्रावित (एक्सट्रुडेड), निकर्षित (ड्रन), गढेको (फोर्ज्ड) वा वनाइएका (फोर्म्ड) उत्पादनहरु । यस उक्तिले उही रूप (फोर्म) को, उत्पादन पश्चात अनुगामी (सब्सीक्वेण्ट) कार्य (साधारण कांटछांट (ट्रिमिङ्ग) वा पाप्रा उप्काउने वा खुर्कने (डिस्कैलिङ्ग) भन्दा भिन्दै किसिमको) गरिएको, तर त्यसो गर्नाले अन्य शीर्षकहरुका वस्तुहरु वा उत्पादनहरुको लक्षण भने धारण नगरेका, ढालेका (काष्ट) वा संपुजित (सिन्टर्ड) उत्पादनहरुलाई पनि समावेश गर्दछ ।

(ग) **तार (वायर)**

वृत्त, दीर्घवृत्त, चतुर्भुज (वर्ग समेत), समभुज त्रिभुज वा उत्तल समवहुभुज “चेप्टाइएको वृत्त” (फ्ल्याटेण्ड सर्कल) र आपरिवर्तित चतुर्भुज (मोडिफाइड रेक्टांगल) जसका दुई सम्मुख भुजाहरु उत्तल चाप (कन्भेक्स आर्क) र अन्य दुई भुजाहरु सरल समान लम्बाइका र समानान्तर छन्, समेत) आकारको सम्पूर्ण लम्बाइभरी समरूप ठोस तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएको कुण्डली (क्वाइल) मा भएको वेल्लित (रोल्ड), निःस्रावित (एक्सट्रुडेड) वा निकर्षित (ड्रन) उत्पादनहरु । चतुर्भुजाकार (वर्गाकार समेत), त्रिभुजाकार वा बहुभुजाकार तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका उत्पादनहरुको सम्पूर्ण लम्बाइभरी चुच्चा वा कुना (कर्नर्स)हरु मोडिएका (राउण्डेड) हुन सक्तछन् । चतुर्भुजीय (“आपरिवर्तित चतुर्भुजीय” समेत) आकारको तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका त्यस्ता उत्पादनहरुको मोटाइ चौडाइको दशांश भन्दा बढी हुन्छ ।

(घ) **पाता (प्लेट), चादर (सिट्स), पाटा (स्ट्रिप), र पन्नी (फ्वाइल)**

मोडिएका चुच्चाहरु (राउण्डेड कर्नर्स) सहित वा रहित, ठोस चतुर्भुजाकार (वर्गाकार बाहेक) (आपरिवर्तित चतुर्भुज, जसका दुई सम्मुख भुजाहरु उत्तल चाप (कन्भेक्स आर्क) र अन्य दुई भुजाहरु सरल, समान लम्बाइका र समानान्तर हुन्छन्, समेत) तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएको समान मोटाइ (थिकनेस) को चेप्टो

सतह (फ्ल्याट सर्फेस्ड) भएका उत्पादनहरू (शीर्षक ७९.०१ को काम नगरिएका (अनरौट) उत्पादनहरू बाहेक) जो :

- चतुर्भुज (वर्ग समेत) आकारका, मोटाइ चौडाइको दशांशमा नबढ्ने गरी रहेका हुन्छन्,
- चतुर्भुज वा वर्ग बाहेक अन्य आकार (शेप) का, जतिसुकै नाप (साइज) का हुन्छन् तर तिनले अन्य शीर्षकहरूका वस्तुहरू वा उत्पादनहरूको लक्षण भने धारण गरेको हुनु हुदैन ।

शीर्षक ७९.०५ अन्य कुराको साथसाथै, बुझाहरू (प्याटर्न्स) (उदाहरणतः खाँचा (गुभ्स), धर्सा (रिब्स), चारखाना परेको (चेकर्स), चिरा (टियर्स), थोप्लाहरू (वटन्स), समचतुर्भुजाकृति (लोजेन्जेज)) भएका पाता (प्लेट्स), चादर (सिट्स), पाटा (स्ट्रिप्स) र पन्नी (फवाइल्स) तथा त्यस्ता उत्पादनहरू, जो छिद्रित (परफोरेटेड), गरागरा पारिएका (कोरुगेटेड), चम्काइएका (पोलिस्ड) वा लेपित (कोटेड), तर यसबाट तिनले अन्य शीर्षकहरूका वस्तुहरू वा उत्पादनहरूको लक्षण धारण गर्दैनन् भने, तिनका हकमा लागू हुन्छ ।

(ड) नली (ट्यूब) र नल (पाइप)

कुण्डली (क्वाइल) पारिएका वा नपारिएको बृत, दीर्घवृत, चतुर्भुज (वर्ग समेत) समभुज त्रिभुज वा उत्तल समवहुभुज (रेगुलर कन्भेक्स पोलिगन) को आकृति (शेप) मा सम्पूर्ण लम्वाईभरी एक मात्र समावृत्त (इनक्लोज्ड) रिक्त स्थान (भ्वाइड) भएको समरूप (यूनिफर्म) तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) युक्त र भित्तोको मोटाइ समानरूपको (यूनिफर्म) भएको खोक्रो (होलो) उत्पादनहरू। भित्री (इनर) र बाहिरी (आउटर) तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन्स) समकेन्द्रीय (कन्सेन्ट्रिक) छन् र उही रूप (फोर्म) र अनुस्थापन (ओरिएन्टेशन) युक्त छन् भने चतुर्भुजाकार (वर्गाकार समेत), समभुज त्रिभुजाकार वा उत्तल समवहुभुजाकार तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका उत्पादनहरू, जसका सम्पूर्ण लम्वाईभरि कुना वा चुच्चा (कर्नस) सबै मोडिएका (राउण्डेड) हुन सक्छन्, लाई पनि नली (ट्यूब) र नल (पाइप) भनी मान्नु पर्दछ। पूर्व उल्लिखित तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएका नली र नलहरू चम्काइएका (पोलिस्ड) लेपित (कोटेड), बङ्ग्याइएका (वेन्ट) पेंचदार वा धार काटिएका (थ्रेडेड), छिद्रित (ड्रिल्ड), कटि आकृतिको (वेस्टेड), विस्तारित (एक्सप्याण्डेड), शंकु आकारको (कोन शेप्ट) वा किनारा (फ्लान्जेज), पट्टा (कोलर्स) वा घेरा (रिङ्स) जटित (फिटेड) हुन सक्छन्।

उपशीर्षक-दृष्टव्य :

यस भागमा तलका उक्तिहरूलाई यसैद्वारा देहायको अर्थ प्रदान गरिएको छ :

(क) **जस्ता, अमिश्रित (नट एल्वायज)**

तौलको हिसावले कम्तिमा पनि ९७.५ प्रतिशत जस्ता भएको धातु।

(ख) **जस्ता मिश्रधातुहरू (एल्वायज)**

तौलको हिसावले अन्य तत्वहरू प्रत्येक भन्दा जस्ताको बाहुल्य भएको धातुक द्रव्यहरू, तर त्यस्तो अन्य तत्वहरूको कूल मात्रा तौलको हिसावले २.५ प्रतिशत भन्दा बढी हुनु पर्दछ।

(ग) **जस्ताको धूलो (जिङ्ग डस्ट)**

जस्ताचूर्ण (जिङ्ग पाउडर) भन्दा मिहीन (फाइनर) गोलाकार (स्फेरिकल) कणहरू भएको जस्ताको भाप (जिङ्ग भेपर) को सुद्रवण (कन्डेन्सेसन) द्वारा प्राप्त धूलो (डस्ट)। ६३ माइक्रोमिटर (माइक्रोन) को जालीदार चाल्नोबाट तौलको हिसावले कम्तिमा पनि ८० प्रतिशत कणहरू छिर्दछन्। यसमा कम्तिमा पनि तौलको हिसावले ८५ प्रतिशत धातुक जस्ता भएको हुनै पर्दछ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-८०
टिन र त्यसका वस्तुहरु

द्रष्टव्य :

यस भागमा देहायका उक्तिहरु (एक्सप्रेसन्स) लाई यसैद्वारा देहायका अर्थ प्रदान गरिएका छन्:

(क) **छड (बार्स) र डण्डी (रौड्स)**

वृत्त (सर्कल), दीर्घवृत्त (ओभल), चतुर्भुज (रेक्ट्याङ्गल) (वर्ग समेत), समभुज त्रिभुज (इक्विलेटरल ट्रायङ्गल) वा उत्तल समवहुभुज (रेगुलर कन्भेक्स पोलिगन) र “चेप्टाइएका वृत्त” (फ्ल्याटेण्ड सर्कल) र “आपरिवर्तित चतुर्भुज” (मोडिफाइड रेक्ट्याङ्गल), जसका दुई सम्मुख भुजाहरु उत्तल चाप (कन्भेक्स आर्क) र बांकी दुई भुजाहरु सरल (स्ट्रेट), बराबर लम्बाइका (अफ इक्वल लेङ्थ) र समानान्तर (प्यारेलेल) छन्, समेत) आकार (शेप) को सम्पूर्ण लम्बाइभरी समरूप (यूनिफर्म) ठोस तिर्यक्छेद (क्रससेक्सन) भएको, कुण्डली (क्वाइल) मा नभएको, वेल्लित (रोल्ड), निःस्रावित (एक्सट्रुडेड), निकर्षित (ड्रन) वा गढेको (फोर्ज्ड) उत्पादनहरु । चतुर्भुज (वर्ग समेत), त्रिभुज वा बहुभुज आकारको तिर्यक्छेद (क्रससेक्सन) भएका उत्पादनहरुको तिनका सम्पूर्ण लम्बाइ भरी कुना वा चुच्चाहरु (कर्नर्स) मोडिएका (राउण्डेड) हुन सक्तछन् । चतुर्भुजाकार (“आपरिवर्तित चतुर्भुजाकार” समेत) तिर्यक्छेद (क्रससेक्सन) भएका यस्ता उत्पादनहरुको मोटाइ चौडाइको दशांश भन्दा बढी हुन्छ । यस उक्तिले उही रूप (फोर्म) र माप वा आयाम (डाइमेन्सन) भएका, उत्पादन पछि अनुगामी (सब्सिक्वेण्ट) कार्य (साधारण काटछांट (ट्रिमिङ्ग) वा खुर्कने वा पाप्रो उप्काउने (डिस्केलिङ्ग) भन्दा भिन्दै किसिमको) गरिएका, यसबाट यस्ता वस्तुले अन्य शीर्षकहरुका वस्तुहरु वा उत्पादनहरुको लक्षण धारण गरेको छैनन् भने त्यस्ता ढालिएका काष्ट) वा संपुजित (सिन्टर्ड) उत्पादनहरुलाई पनि समावेश गर्दछ ।

(ख) **प्रोफाइलहरु**

छड, डण्डी, तार, पाता, चादर, पाता (स्ट्रिप), पन्नी (फ्वायल), नली (ट्यूब) वा नल (पाइप) का परिभाषाहरु मध्ये कुनैसंग नमिल्ने, सम्पूर्ण लम्बाइभरी समरूप (यूनिफर्म) तिर्यक्छेद (क्रससेक्सन) भएको, कुण्डली (क्वाइल) पारिएका वा नपारिएका वेल्लित (रोल्ड), निःस्रावित (एक्सट्रुडेड), निकर्षित (ड्रन), गढेको (फोर्ज्ड) वा बनाइएको (फोर्म्ड) उत्पादनहरु । यस उक्तिले उही रूप (फोर्म) को उत्पादन पश्चात अनुगामी (सब्सिक्वीन्ट) कार्य (साधारण काटछांट (ट्रिमिङ्ग) पाप्रा उप्काउने वा खुर्कने (डि स्केलिङ्ग) भन्दा भिन्दै किसिमको) गरिएको, तर त्यसो गर्नाले अन्य शीर्षकहरुका वस्तुहरु वा उत्पादनहरुको लक्षण भने धारण नगरेका, ढालेका (काष्ट) वा संपुजित (सिन्टर्ड) उत्पादनहरुलाई पनि समावेश गर्दछ ।

(ग) **तार (वायर)**

वृत्त, दीर्घ वृत्त चतुर्भुज (वर्गसमेत), समभुज त्रिभुज वा उत्तल सम बहुभुज (“चेप्टाइएको वृत्त” (फ्ल्याटेण्ड सर्कल) र “आपरिवर्तित चतुर्भुज” (मोडिफाइड रेक्ट्याङ्गल), जसका दुई सम्मुख भुजाहरु उत्तल चाप (कन्भेक्स आर्क) र अन्य दुई भुजाहरु सरल, समान लम्बाइका र समानान्तर छन्, समेत) आकारको सम्पूर्ण लम्बाइभरी समरूप ठोस तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) भएको, कुण्डली (क्वाइल) मा भएको वेल्लित (रोल्ड), निःस्रावित (एक्सट्रुडेड) वा निकर्षित (ड्रन) उत्पादनहरु । चतुर्भुजाकार (वर्गाकार समेत), त्रिभुजाकार वा बहुभुजाकार तिर्यक्छेद (क्रससेक्सन) भएका उत्पादनहरुको सम्पूर्ण लम्बाइभरी चुच्चो वा कुना (कर्नर्स) हरू मोडिएको (राउण्डेड) हुन सक्तछन् । चतुर्भुजीय (“आपरिवर्तित चतुर्भुजीय” समेत) आकारको तिर्यक्छेद (क्रससेक्सन) भएका त्यस्ता उत्पादनहरुको मोटाइ चौडाइको दशांश भन्दा बढी हुन्छ ।

(घ) **पाता (प्लेट), चादर (सिद्स), पाता (स्ट्रिप) र पन्नी (फ्वाइल)**

मोडिएका चुच्चाहरु (राउण्डेड कर्नर्स) सहित वा रहित, ठोस चतुर्भुजाकार (वर्गाकार बाहेक) (“आपरिवर्तित चतुर्भुज”, जसका दुई सम्मुख भुजाहरु उत्तल चाप (कन्भेक्स आर्क) र अन्य दुई भुजाहरु सरल, समान लम्बाइका र समानान्तर हुन्छन्, समेत) तिर्यक्छेद (क्रससेक्सन) भएको, समान मोटाइ (थिकनेस) को चेप्टो सतह (फ्ल्याट सर्फेस्ड) भएका उत्पादनहरु (शीर्षक ८०.०१ को काम नगरिएका (अनरौट) उत्पादनहरु बाहेक), जो:

- चतुर्भुज (वर्ग समेत) आकारका, मोटाई चौडाइको दशांशमा नबढ्ने गरी रहेका हुन्छन्,

- चतुर्भुज वा वर्ग बाहेक अन्य आकार (शेप) का, जुनसुकै नाप (साइज) का हुन्छन्, तर तिनले अन्य शीर्षकहरुका वस्तुहरु वा उत्पादनहरुको लक्षण भने धारण गरेको हुनु हुँदैन ।

(ड) **नली (ट्यूब) र नल (पाइप)**

कुण्डली (क्वाइल) पारिएको वा नपारिएको वृत्त, दीर्घवृत्त, चतुर्भुज (वर्ग समेत), समभुज त्रिभुज वा उत्तल समवहुभुज (रेगुलर कन्भेक्स पोलिगन) को आकृति (शेप) मा सम्पूर्ण लम्बाइभरी एक मात्र समावृत्त (इन्क्लोज्ड) रिक्तस्थान (भ्वाइड) भएको समरूप (यूनिफर्म) तिर्यक्छेद (क्रस सेक्सन) युक्त र भित्तोको मोटाइ समान रूपको (यूनिफर्म) भएको खोक्रो (होलो) उत्पादनहरु । भित्री (इनर) र बाहिरी (आउटर) तिर्यक्छेदहरु (क्रससेक्सन्स) समकेन्द्रीय (कन्सेन्ट्रिक) छन् र उही रूप (फोर्म) र अनुस्थापन (ओरिएण्टेशन) युक्त छन् भने चतुर्भुजाकार (वर्गाकार समेत), समभुज त्रिभुजाकार वा उत्तल सम बहुभुजाकार तिर्यक्छेद (क्रससेक्सन) भएका उत्पादनहरु, जसको सम्पूर्ण लम्बाइ भरी कुना वा चुच्चाहरु (कर्नर्स) मोडिएका (राउण्डेड) हुन सक्छन्, लाई पनि नली (ट्यूब) र नल (पाइप) भनी मान्नु पर्दछ । पूर्व उल्लिखित तिर्यक्छेद (क्रससेक्सन) भएका नली र नलहरु चम्काइएका (पोलिस्ड) लेपित (कोटेड), बङ्ग्याइएका (बेन्ट), पेंचदार वा घाट काटिएका (थ्रेडेड), छिद्रित (ड्रिल्ड), कटिआकृतिको (वेस्टेड), विस्तारित (एक्सप्याण्डेड), शंकु आकारको (कोनशेड) वा किनारा (फ्लान्जेज), पट्टा (कोलर्स) वा घेरा (रिड्ग्स) जडित (फिटेड) हुन सक्छन् ।

उपशीर्षक-दृष्टव्य :

यस भागमा तलका उक्तिहरु (एक्स्प्रेसन) लाई यसैद्वारा देहायको अर्थ प्रदान गरिएको छ:

(क) **टिन, अमिश्रित (नट एल्वायज)**

तौलको हिसावले कम्तिमा पनि ९९ प्रतिशत टिन धातु भएको, तर विस्मथ वा तामाको कुनै मात्रा भएमा तौलको हिसावले देहायको तालीकामा उल्लेख भएको सीमा (लिमिट) भन्दा कम रहनु पर्दछ :

तालीका - अन्य तत्वहरु

तत्व _____ तौलको हिसावले सीमाकारी मात्राको प्रतिशत

वीआई विस्मथ ०.१
सीयु तामा (कपर) ०.४

(ख) **टिन धातु मिश्र (एल्वायज)**

अन्य तत्वहरु मध्ये प्रत्येकको भन्दा टिनको मात्राको बाहुल्य भएको धातुको द्रव्यहरु, तर:

१. त्यस्ता अन्य तत्वहरुको कूल मात्रा तौलको हिसावमा १ प्रतिशत भन्दा बढी हुनु पर्दछ, वा
२. तौलको हिसावले विस्मथको वा तामाको मात्रा माथिको तालीकामा उल्लेख भएको सीमाको बराबर वा सो भन्दा बढी हुनु पर्दछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्वक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्वक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-८१
अन्य अपघातु वा आधारभूत धातुहरु (बेस मेटल);
सरमिट्स; तिनका वस्तुहरु

उपशीर्षक-द्रष्टव्य :

भाग ७४ को “छड र डण्डीहरु”, प्रोफाइलहरु “तार (वायर)” र “पाता (प्लेट), चादर (सिट्स), पाटा (स्ट्रिप) र पन्ती (फ्वाइल)” को परिभाषा गर्ने द्रष्टव्य १ आवश्यक परिवर्तनका साथ यस भागको हकमा पनि लागू हुन्छ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-८२

अपधातु (बेसमेटल) का औजारहरु (टुल्स), उपकरणहरु (इम्प्लिमेन्ट्स), चक्कु, स्यांगीहरु (कटलरी), चमचा र कांटाहरु (स्पून एण्ड फौर्क्स); अपधातु (बेस मेटल)का तिनका अङ्गहरु (पार्ट्स)

द्रष्टव्य :

१. धमनदीप (ब्लोलेम्प), यताउति सार्न हुने आरन वा भट्टी (पोर्टेबल फोर्जेज), ढाँचा (फ्रेमवर्क) सहितको शाण वा पेषण चक्र (ग्राइण्डिङ्ग व्हील), हात र नडको उपचार वा पाद उपचारका वस्तुहरुको समूह (म्यानिक्चोर वा पेडिक्योर सेट्स), र शीर्षक ८२.०९ का सामानहरुका अतिरिक्त यस भागमा :
 - (क) अपधातु वा आधारभूत धातु (बेसमेटल) का;
 - (ख) धातुको कारवाइड (मेटल कारवाइड) वा सरमिटका;
 - (ग) अपधातु (बेस मेटल), मेटल कारवाइड वा सरमिटको आधार (सपोर्ट) मा रहेका बहुमूल्य वा अर्ध बहुमूल्य (प्राकृतिक, संश्लिष्ट वा पुनर्निर्मित) पत्थरहरुका; वा
 - (घ) अपधातु (बेसमेटल) को आधारमा रहेका अपघर्षक पदार्थहरु (एब्रेसिभ म्याटेरियल्स) का, तर त्यस्ता वस्तुहरुमा अपघर्षक (एब्रेसिभ) को प्रयोग पछि पनि तिनको पहिचान (आइडेण्टिटी) र कार्यहरु (फङ्ग्सन्स) यथावत रहने अपधातुका काट्ने (कटिङ्ग) दांती (टीथ), खोल्सा (फ्लूट्स) र खाँचा (गुम्स) वा यस्तै भएका
२. छुट्टै हुने गरी उल्लेख गरेका अङ्गहरु (पार्ट्स) र हाते औजारका औजार धारक (टूल होल्डर्स) हरू (शीर्षक ८४.६६) बाहेक यस भागका वस्तुहरुका अपधातु (बेसमेटल) का अङ्गहरु (पार्ट्स) लाई जुन वस्तुका अङ्गहरु हुन्, त्यसैका साथ वर्गीकरण गर्नु पर्दछ । तर, परिच्छेद १५ को द्रष्टव्य २ मा परिभाषा गरिएका सामान्य प्रयोगका अङ्गहरु (पार्ट्स अफ जनरल यूज) भने सवै स्थितिमा यस भागबाट हटाइएका छन् ।

वैद्युतिक छुरा (इलेक्ट्रिक शेभर) वा वैद्युतिक केश कर्तक (इलेक्ट्रिक हेयर क्लिपर) निमित्तका टाउको (हेड्स), पत्ती (ब्लेड्स) र काट्ने पाताहरु (कटिङ्ग प्लेट्स) लाई शीर्षक ८५.१० मा वर्गीकरण गरिन्छ ।
३. शीर्षक ८२.११ को एक वा बढी चक्कुहरु भएको र शीर्षक ८२.१५ को उत्ति नै (इक्वल) संख्या भएका वस्तुहरुको समूह (सेट्स) लाई शीर्षक ८२.१५ मा वर्गीकरण गरिन्छ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-८३
अपधातु (बेसमेटल) का विविध वस्तुहरु

द्रष्टव्य :

१. यस भागको प्रयोजनको लागि, अपधातु (बेसमेटल) का अङ्गहरु (पार्ट्स) लाई तिनका मूल वस्तु (प्यारेन्ट आर्टिकल) का साथ वर्गीकरण गरिनु पर्दछ । तर, शीर्षक ७३.१२, ७३.१५, ७३.१७, ७३.१८ वा ७३.२० का फलाम र इस्पातका वस्तुहरु, वा अपधातु (बेस मेटल) का त्यस्तै वस्तुहरु (भाग ७४ देखि ७६ र ७८ देखि ८१) लाई यस भागका वस्तुहरुका अङ्गहरु (पार्ट्स) को रुपमा लिइनु हुँदैन ।
२. शीर्षक ८३.०२ को प्रयोजनको लागि “क्यास्टोर्स” शब्दले ७५ मी.मी. मा नबहने गरी ब्यास (डायमिटर) (जहाँ उपयुक्त छ, टायर समेत गरी) भएको वा (जहाँ उपयुक्त छ, टायर समेत गरी) ७५ मी.मी. भन्दा बढी ब्यास (डायमिटर) भएको, तर त्यसमा जडान भएको चक्का (ह्वील) वा टायरको चौडाइ ३० मी.मी. भन्दा कम रहेकोलाई जनाउँदछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्वक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्वक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

परिच्छेद १६

यन्त्र र यान्त्रिक उपकरणहरू (मेकानिकल अप्लायन्सेस); वैद्युतिक सर्जामहरू
(इलेक्ट्रिकल इक्विपमेण्ट); तिनका अंगहरू (पार्ट्स); ध्वनि अभिलेखक
(साउण्ड रिकर्ड्स) र पुनरुत्पादक (रिप्रोड्यूसर्स) टेलिभिजन
प्रतिविम्ब (इमेज) र ध्वनि अभिलेखक (साउण्ड रिकर्ड्स)
र पुनरुत्पादक (रिप्रोड्यूसर्स), र त्यस्ता
वस्तुहरूका अंगहरू (पार्ट्स) र सहायक
वा उपसाधनहरू (एक्सेसरिज)

द्रष्टव्य :

१. यस परिच्छेद अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) भाग ३९ को प्लाष्टिकको, वा लोचदार र बलियो पारिएको (भल्कनाइज्ड) रबर (शीर्षक ४०.१०), को संप्रेषण वा परिवहन (ट्रान्समिशन वा कन्भेयर) पेटी र पट्टाहरू (बेल्ट्स वा वेल्डिंग), वा कडा रबर बाहेकको गन्धकीकृत (भल्कनाइज्ड) रबरको यन्त्र वा यान्त्रिक वा वैद्युतिक उपकरणहरूमा प्रयोग हुने वा अन्य प्राविधिक प्रयोगका निमित्तका अन्य वस्तुहरू (शीर्षक ४०.१६);
- (ख) यन्त्र वा यान्त्रिक उपकरणहरूमा प्रयोग हुने खालका वा अन्य प्राविधिक प्रयोग निमित्तको, छाला वा समिश्रण छाला (कम्पोजिसन लेदर) को (शीर्षक ४२.०५) वा भुवादारी छाला (फरस्किन) का (शीर्षक ४३.०३) सामानहरू;
- (ग) जुनसुकै पदार्थका बोबिनहरू, स्पूलहरू, कौपहरू, शंकु (कोन) हरू, कोरहरू, रीलहरू वा त्यस्तै आधार (सपोर्ट) हरू (उदाहरणको लागि भाग ३९, ४०, ४४ वा ४८ वा परिच्छेद १५);
- (घ) जेकर्ड वा त्यस्तै यन्त्रहरूको लागि छिद्रित (परफोरेटेड) कार्डहरू (उदाहरणतः भाग ३९ वा ४८ वा परिच्छेद १५);
- (ङ) कपडा पदार्थको संप्रेषण वा परिवहन पेटी (ट्रान्समिसन वा परिवहन वेल्ड एण्ड वेल्डिङ) (शीर्षक ५९.१०) वा प्राविधिक प्रयोग निमित्तको कपडा पदार्थको अन्य वस्तुहरू (शीर्षक ५९.११);
- (च) शीर्षक ७१.०२ देखि ७१.०४ सम्मका (प्राकृतिक, संश्लेषित वा पुनर्निर्मित) बहुमूल्य वा अर्ध बहुमूल्य पत्थरहरू, वा (शीर्षक ८५.२२ को) अनीहरू (स्टाइलस) को लागि चाहिने काम गरिएका (वर्कड) नीलम र हीराहरू बाहेक शीर्षक ७१.१६ का पूर्णतः त्यस्ता पत्थरहरूका वस्तुहरू;
- (छ) परिच्छेद १५ को द्रष्टव्य २ मा परिभाषित अपधातु (वेसमेटल) का (परिच्छेद १५) साधारण प्रयोगका अंगहरू (पार्ट्स अफ जनरल यूज), वा प्लाष्टिकका त्यस्तै सामानहरू (भाग ३९);
- (ज) ड्रिलपाइप (शीर्षक ७३.०४);
- (झ) धातुका तार (वायर) वा पाटा (स्ट्रिप) को अन्त्यहीन पेटी (एण्डलेस वेल्ड) (परिच्छेद १५);
- (ञ) भाग ८२ वा ८३ का वस्तुहरू;
- (ट) परिच्छेद १७ का वस्तुहरू;
- (ठ) भाग ९० का वस्तुहरू;
- (ड) ठूला र साना घडीहरू (क्लक, वाचेज) वा भाग ९१ का अन्य वस्तुहरू;
- (ढ) शीर्षक ८२.०७ का आन्तः परिवर्तनशील औजारहरू (टुल्स) वा यन्त्रहरूका अंगहरू (पार्ट्स) को रूपमा प्रयोग हुने खालका कुचीहरू (ब्रसेस) (शीर्षक ९६.०३); यस्तै आन्तः परिवर्तनशील (इण्टर चेन्जेबल) औजारहरूलाई तिनको काम गर्ने अंग (वर्किङ पार्ट) को रचक पदार्थ (कन्स्ट्रक्च्युएण्ट म्याटेरियल) बमोजिम वर्गीकरण गरिन्छ (उदाहरणतः भाग ४०, ४२, ४३, ४५ वा ५९ मा वा शीर्षक ६८.०४ वा ६९.०९ मा);

- (ण) टाइपराइटरका वा यस्तै किमिसका रिबनहरु, वेर्ने चक्का (स्पूल्स) मा वा कारतूस (कार्ट्रिज) मा भए वा नभएको (तिनका संघटक (कन्स्ट्रिच्युएण्ट) पदार्थको अनुसार वा मसी राखिएको (इङ्गकड) वा छाप अङ्कित गर्न अन्य किसिमबाट तयार गरिएको भएमा शीर्षक ९६.१२ मा वर्गीकरण हुने) ।
- (त) भाग ९५ का वस्तुहरु; वा
२. यस परिच्छेदको द्रष्टव्य १, भाग ८४ को द्रष्टव्य १ र भाग ८५ को द्रष्टव्य १ का अधीनमा रही, यन्त्रहरु (मशीन) का अंगहरु (पार्ट्स) (शीर्षक ८४.८४, ८५.४४, ८५.४५, ८५.४६ वा ८५.४७ का वस्तुहरुका अंगहरु (पार्ट्स) नभएका जतिलाई देहायका नियमहरु बमोजिम वर्गीकरण गरिनेछः
- (क) भाग ८४ वा ८५ का जुनसुकै शीर्षकहरुमा (शीर्षकहरु ८४.०९, ८४.३१, ८४.४८, ८४.६६, ८४.७३, ८४.८७, ८५.०३, ८५.२२, ८५.२९, ८५.३८ र ८५.४८ बाहेक) सामानको रुपमा समाविष्ट अंग (पार्ट्स) हरुलाई सबै स्थितिमा तिनका सम्बन्धित शीर्षकहरुमै वर्गीकरण गरिनेछ;
- (ख) कुनै खास किसिमको यन्त्र (मशीन) मा वा उही शीर्षकका अनेकौं यन्त्रहरुका साथमा (शीर्षक ८४.७९ वा ८५.४३ को यन्त्र समेत), पूर्णतया वा मुख्यतया प्रयोगको लागि उपयुक्त, अन्य अंगहरु (पार्ट्स) लाई त्यस किसिमका यन्त्रहरुका साथै वा शीर्षक ८४.०९, ८४.३१, ८४.४८, ८४.६६, ८४.७३, ८५.०३, ८५.२२, ८५.२९ वा ८५.३८ मा जस्तो उपयुक्त हुन्छ वर्गीकरण गरिनेछ । तर, शीर्षक ८५.१७ र ८५.२५ देखि ८५.२८ सम्मका सामानहरुका साथ मुख्यतया प्रयोगको लागि उत्तिकै उपयुक्त अंगहरु (पार्ट्स) लाई शीर्षक ८५.१७ मा वर्गीकरण गरिनेछ;
- (ग) अन्य सबै अङ्गहरु (पार्टपूजा) लाई शीर्षक ८४.०९, ८४.३१, ८४.४८, ८४.६६, ८४.७३, ८५.०३, ८५.२२, ८५.२९ वा ८५.३८ मा जहाँ उपयुक्त हुन्छ वर्गीकरण गरिनेछ अथवा, सो हुन नसकेमा, शीर्षक ८४.८७ वा ८५.४८ मा वर्गीकरण गरिनेछ ।
३. प्रसंगले अन्यथा अपेक्षा गरेकोमा बाहेक, दुई वा दुई भन्दा बढी यन्त्रहरुलाई संगै जडान गरी एउटा पूर्ण यन्त्र बनाइएका संयुक्त यन्त्रहरु (कम्पोजिट मशीन्स) तथा दुई वा दुई भन्दा बढी संपूरक (कम्प्लीमेण्टरी) वा वैकल्पिक (अल्टरनेटिभ) कार्यहरु सम्पादन गर्ने प्रयोजनको लागि अभिकल्पित (डिजाइण्ड) अन्य यन्त्रहरु (मशीन्स) लाई प्रमुख कार्य (प्रिन्सीपल फङ्सन) सम्पादन गर्ने उपादान (कम्पोनेन्ट) मात्र भएको वा प्रमुख कार्य सम्पादन गर्ने यन्त्र (मशीन्स) को रुपमा वर्गीकरण गरिनेछ ।
४. भाग ८४ वा भाग ८५ मा कुनै एक शीर्षकद्वारा समाविष्ट स्पष्टतया निर्दिष्ट कार्यमा योगदान गर्ने उद्देश्य भएका अलग अलग उपादानहरु (कम्पोनेन्ट्स) (छुट्टाछुट्टै वा नलिका (पाइपिङ्ग) द्वारा, संचारण साधन (ट्रान्समीसन डिभाइस) द्वारा, वैद्युतिक तार (केबुल) द्वारा वा अन्य साधन द्वारा परस्पर सम्बद्ध (इण्टरकनेक्टेड) भएका) बाट बनेको यन्त्र (यन्त्रहरुको संयोजन (कम्बिनेशन समेत) सम्पूर्ण रुपमा त्यस्तो कार्यको लागि उपयुक्त शीर्षकमा वर्गीकरण गरिनेछ ।
५. यी द्रष्टव्यहरुको प्रयोजनका लागि “यन्त्र” (मशीन) भन्ने उक्तिले भाग ८४ वा ८५ का शीर्षकहरुमा उल्लेख भएका जुनसुकै यन्त्र (मशीन), यन्त्रावली (मशीनरी), संयन्त्र (प्लान्ट), उपकरण (इक्विपमेण्ट), औजार (एपरेट्स) वा साधित्र (अप्लायन्स) लाई जनाउँछ ।

भाग-८४
नाभिकीय अभिक्रियक (न्यूक्लियर रिएक्टर्स)हरु, वाष्पित्र
(ब्वाइलर्स) हरु, यन्त्रावली (मशीनरी) र यान्त्रिक
साधित्र (वा उपकरणहरु) (अप्लायन्सेस);
तिनका अंगहरु (पार्ट्स)

द्रष्टव्यहरु :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) भाग ६८ का जांतोका पत्थरहरु (मिलस्टोन्स), सांघ लगाउने (उदयाउने) वा पिंघने पत्थरहरु (ग्राइण्ड स्टोन्स) वा अन्य वस्तुहरु;
- (ख) चिनियां माटो (सेरामिक म्याटेरियल) पदार्थका यन्त्रावली (मशीनरी) वा साधित्र (उपकरण वा अप्लायन्सेस) (जस्तै, पम्पहरु) र जुनसुकै पदार्थ (म्याटेरियल) का यन्त्रावली वा साधित्र (उपकरण) का चिनियां माटो (सेरामिक) का अङ्गहरु (पार्ट्स) (भाग ६९);
- (ग) प्रयोगशाला (लेबोरेटरी) का कांचका सामानहरु (शीर्षक ७०.१७); कांचका यन्त्रावली (मशीनरी), साधित्र (उपकरण वा अप्लायन्सेस) वा प्राविधिक प्रयोगका अन्य वस्तुहरु वा तिनका अंगहरु (पार्ट्स) (शीर्षक ७०.१९ वा ७०.२०);
- (घ) शीर्षक ७३.२१ वा ७३.२२ का वस्तुहरु वा अन्य अपधातु (वेसमेटल वा आधारभूत धातु) का त्यस्तै किसिमका वस्तुहरु (भाग ७४ देखि ७६ सम्म वा ७८ देखि ८१ सम्म);
- (ङ) शीर्षक ८५.०८ का निर्वात मार्जनीहरु (भ्याकुम क्लिनर्स);
- (च) शीर्षक ८५.०९ का विद्युत-यान्त्रिकीय घरेलु उपकरणहरु (डोमेष्टिक अप्लायन्सेस), शीर्षक ८५.२५ का डिजिटल क्यामराहरु; वा
- (छ) हस्त-परिचालित (ह्याण्ड ओपरेटेड) भुई बढार्ने यान्त्रिक उपकरणहरु (फ्लोर स्वीपर्स), मोटररहित (शीर्षक ९६.०३) ।

२. परिच्छेद १६ को द्रष्टव्य ३ र यस भागको द्रष्टव्य ९ को कार्यविधि (ओपरेसन) का अधीनमा रही, शीर्षक ८४.०१ देखि ८४.२४ सम्मका वा शीर्षक ८४.८६ का एक वा अधिक (शीर्षकका) विवरण अनुरूपका, साथसाथै शीर्षक ८४.२५ देखि ८४.८० सम्मका एक वा अर्को (शीर्षकको) विवरणसंग पनि मिल्ने खालका यन्त्र (मशीन) वा साधित्र (उपकरण वा अप्लायन्सेस) लाई पछिल्लो वर्ग (ल्याटर ग्रुप) मा होइन, अघिल्लो वर्ग (फोर्मर ग्रुप) को उपयुक्त शीर्षक वा शीर्षक ८४.८६ अन्तर्गत नै वर्गीकरण गरिनेछ ।

तर, देहायका वस्तुहरु शीर्षक ८४.१९ अन्तर्गत पर्दैनन् :

- (क) अंकुरण संयन्त्र (जर्मिनेशन प्लाण्ट), उद्भवन-पात्र (इन्क्यूबेटर) वा फुल कोरल्ने मशीन (ब्रुडर्स) (शीर्षक ८४.३६);
- (ख) अन्न ओस्याउने यन्त्रहरु (ग्रेन ड्याम्पेनिङ्ग मशीन्स) (शीर्षक ८४.३७);
- (ग) उखुको रस निकाल्नको लागि विसरण औजारहरु (डिफ्यूजिंग एपरेट्स) (शीर्षक ८४.३८);
- (घ) कपडा बुन्ने धागो (टेक्सटाइल यार्न्स), बुनेको कपडा (फ्याब्रिक्स) वा कपडा पदार्थका तयारी वस्तुहरुको तापोपचार (हिट ट्रीटमेण्ट) निमित्तका यन्त्रावली (मशीनरी) (शीर्षक ८४.५१); वा
- (ङ) यान्त्रिक परिचालनको लागि अभिकल्पित (डिजाइन्ड), तापमानको परिवर्तन, आवश्यक भए पनि पूरक (वा गौण) मात्र भएको, यन्त्रावली (मशीनरी) वा संयन्त्र (प्लाण्ट);

देहायका वस्तुहरु शीर्षक ८४.२२ अन्तर्गत पर्दैनन् :

- (क) भोला वा त्यस्तै किसिमका आधानपात्र (कन्टेनर्स) लाई बन्द गर्ने सिउने कल (सुइङ्ग मशीन) (शीर्षक ८४.५२); वा

- (ख) शीर्षक ८४.७२ को कार्यालय (अफिस) यन्त्रावली (मशिनरी) ।
शीर्षक ८४.२४ मा देहायका मालवस्तुहरु पर्दैनन्:
- (क) इङ्ग-जेट मुद्रण यन्त्रहरु (प्रिण्टिङ्ग मशिनस) (शीर्षक ८४.४३); वा
(ख) वाटर-जेट कटिङ्ग यन्त्र (मेशिन) (शीर्षक ८४.५६) ।
३. शीर्षक ८४.५६ मा भएको विवरण अनुकूल र साथसाथै शीर्षकहरु ८४.५७, ८४.५८, ८४.५९, ८४.६०, ८४.६१, ८४.६४ वा ८४.६५ मा भएका विवरणहरु अनुकूल कुनै पनि पदार्थको काम गर्न निमित्तको यन्त्र-औजार (मशीन-टुल) लाई शीर्षक ८४.५६ मा वर्गीकरण गरिनेछ ।
४. शीर्षक ८४.५७ देहायका कुनै पनि प्रक्रियाद्वारा विभिन्न किसिमका यान्त्रिक क्रियाहरु (मशिनिङ्ग ओपरेशन्स) संचालन गर्न सक्ने लेथहरु (टर्निङ्ग सेण्टर समेत) बाहेक धातुको काम गर्न निमित्तका यन्त्रोपकरण (मशिनटुल्स) का हकमा मात्र लागू हुन्छ :
- (क) यान्त्रिक कार्यक्रम (मसिनिङ्ग प्रोग्राम) (मशिनिङ्ग सेण्टर) अनुरूप मैगजिन वा त्यस्तैबाट स्वचालित रूपले औजार परिवर्तनद्वारा,
(ख) साथसाथै (साइमलटेनियसली) वा आनुक्रमिक ढंगले (सिक्वेन्सियली) स्थिर स्थानमा भएको काम गरिने वस्तु (वर्कपिस) मा काम गर्ने विभिन्न एकांक शीर्ष (यूनिट हेड्स)को स्वचालित प्रयोग (यूनिट कन्स्ट्रक्सन मशीन, सिङ्गल स्टेशन) द्वारा,
(ग) काम गरिने वस्तु (वर्कपिस) लाई विभिन्न एकांक शीर्ष (यूनिट हेड्स) मा स्वचालित स्थानान्तरण (ट्रान्सफर) (बहुकेन्द्र स्थानान्तरण यन्त्र) द्वारा ।
५. (अ) शीर्षक ८४.७१ को प्रयोजनको लागि “अटोम्याटिक डेटा प्रोसेसिंग मशीन” भन्नाले देहायको कार्य गर्न सक्षम मेशिनहरु भन्ने अर्थ लाग्दछ :
- (१) प्रोसेसिंग प्रोग्राम वा प्रोग्रामहरु र त्यस प्रोग्रामको कार्यान्वयन (एक्जिक्यूशन) को लागि कम से कम तुरुन्त आवश्यक पर्ने डेटालाई संचय गर्न सक्ने;
(२) प्रयोगकर्ताको आवश्यकताहरु बमोजिम स्वतन्त्र रूपले प्रोग्राम गर्न सक्ने;
(३) प्रयोगकर्ताद्वारा निर्दिष्ट (स्पेसिफाइड) संख्यात्मक (अर्थमेटिकल) संगणना (कम्प्यूटेशन) संपादन गर्न सक्ने; र
(४) प्रोसेसिंग रनको क्रममा तार्किक निर्णयद्वारा कार्यान्वयनको सुधार (मोडिफिकेशन) को अपेक्षा गर्ने प्रोसेसिंग प्रोग्रामलाई मानव हस्तक्षेपविना नै कार्यान्वयन गर्न सक्ने संख्या सम्बन्धी यन्त्र;
- (आ) स्वचालित आंकडा प्रशोधन यन्त्रहरु (अटोमेटिक डेटा प्रोसेसिङ्ग मसिन्स) परिवर्तनशील संख्या (भ्यारिएबल नम्बर) मा बेग्लाबेग्लै इकाइहरु भएको एक प्रणाली (सिस्टम) को रूपमा हुन सक्तछ ।
- (इ) तलको अनुच्छेद (पाराग्राफ) (ई) र (उ) का अधीनमा रही, इकाइलाई, यदि देहायका शर्तहरु पूरा हुन्छन् भने, पूर्ण प्रणाली (कम्प्लीट सिस्टम) कै एक अङ्गको रूपमा लिइनु पर्दछ:
- (१) यो पूर्णतया वा मुख्यतया कुनै स्वचालित आंकडा प्रशोधन प्रणाली (अटोमेटिक डेटा प्रोसेसिङ्ग सिस्टम) मा प्रयोग हुने खालको हुन्छ;
(२) यो सोभै (डाइरेक्टली) वा एक वा बढी अन्य इकाइहरु मार्फत केन्द्रीय प्रशोधन वा अभिसंस्करण इकाई (सेण्ट्रल प्रोसेसिङ्ग यूनिट) का साथ संयोज्य (कनेक्टेबल) हुन्छ; र
(३) यो प्रणालीद्वारा प्रयोग गर्न सकिने रूप (शीर्षक वा चिन्ह) मा आंकडाहरु (डेटा) ग्रहण (एक्सेप्ट) गर्न वा प्रदान (डेलिभर) गर्न सक्षम हुन्छ ।
- कुनै पनि स्वचालित आंकडा प्रशोधन (अभिसंस्करण) यन्त्रका वेग्ला वेग्लै प्रस्तुत हुन आएका (सेपरेटली प्रिजेण्टेड) इकाइहरुलाई शीर्षक ८४.७१ मा वर्गीकरण गरिनेछ ।

तर, कुंजीपटलहरु (की बोर्ड्स), एक्स-वाई निर्देशाङ्क निवेश साधनहरु (एक्स-वाई कोओर्डिनेट इनपुट डिभाइसेस) र चक्र संचय इकाइहरु (डिस्क स्टोरेज यूनिट्स) जसले माथिका अनुच्छेदहरु इ(२) र इ(३) का शर्तहरु (कण्डिसन्स) लाई पूरा गर्दछन्, तिनलाई सबै स्थितिमा (इन अल केसेस) शीर्षक ८४.७१ का इकाइहरुको रूपमा वर्गीकरण गरिनेछ ।

(ई) माथिको द्रष्टव्य ५ (इ) मा उल्लेख भएका सम्पूर्ण शर्तहरु पूरा गरेको भएपनि तलका वस्तुहरु वेग्लै प्रस्तुत भएमा शीर्षक ८४.७१ अन्तर्गत पर्दैनन्:

- (१) मुद्रण यन्त्रहरु, प्रतिलिपि उतार्ने यन्त्रहरु, फ्याक्स गर्ने यन्त्रहरु, संयुक्त भएका वा नभएका;
 - (२) ध्वनी प्रसारण वा ग्रहण गर्ने उपकरणहरु, छवि चित्रहरु (इमेजेज) वा अन्य आंकडा (डेटा), तार सहित वा तार रहित संचार उपकरणहरु समेत (जस्तै स्थानीय वा विस्तृत क्षेत्र संजाल) (लोकल अर वाइड एरिया नेटवर्क);
 - (३) लाउड स्पीकरहरु, माइक्रोफोनहरु;
 - (४) टेलिभिजन क्यामराहरु, डिजिटल क्यामराहरु र भिडियो क्यामरा रेकर्डरहरु;
 - (५) मनिटरहरु र प्रक्षेपकहरु (प्रोजेक्टर्स), टेलिभिजन संग्रहण निमित्तका उपकरणहरुसंग समाविष्ट नभएका ।
- (उ) आंकडा अभिसंस्करण (डेटा प्रोसेसिङ्ग) बाहेक विशेष कार्य संपादन गर्ने यन्त्रहरु र स्वचालित आंकडा प्रशोधन (अभिसंस्करण) यन्त्र समाविष्ट भएका वा स्वचालित आंकडा प्रशोधन यन्त्रका संगै (इन कन्जङ्गसन विथ) काम गर्ने यन्त्रहरुलाई तिनका आ-आफ्नो कार्यहरु (फङ्क्सन्स) अनुरूपका शीर्षकहरुमा वा, सो हुन नसकेमा, अवशिष्ट (रेसिडुअल) शीर्षकहरुमा वर्गीकरण गरिनेछ ।

६. शीर्षक ८४.८२, अन्य कुराको साथसाथै चम्काइएका (पोलिस्ड) इस्पातका गोडीहरु (स्टील बौल्स) को हकमा पनि लागू हुन्छ । यस्ता गोडीहरुको अधिकतम र न्यूनतम व्यासहरु (डायमिटर्स) को नोमिनल डायामिटर (नाम मात्रको व्यास) संग १ प्रतिशत वा ०.०५ मी.मी. मध्ये जुन कम हुन्छ, त्यो भन्दा बढीको अन्तर रहदैन । अन्य इस्पातका गोडीहरु (स्टील बौल्स) लाई शीर्षक ७३.२६ मा वर्गीकरण गरिन्छ ।

७. एक भन्दा बढी प्रयोजनका लागि प्रयोग गरिने यन्त्रलाई, वर्गीकरण प्रयोजनको लागि, त्यसको मुख्य प्रयोजनलाई नै सोको एक मात्र (सोल) प्रयोजन मानिनेछ ।

यस भागको द्रष्टव्य २ र परिच्छेद १६ को द्रष्टव्य ३ का अधीनमा रही कुनै पनि शीर्षकमा मुख्य प्रयोजन उल्लेख नगरिएको वा जसको कुनै एक प्रयोजनको मुख्य प्रयोजन नभएको किसिमको यन्त्रलाई प्रसंगले अन्यथा अपेक्षा गरेकोमा बाहेक, शीर्षक ८४.७९ मा वर्गीकरण गरिनेछ । शीर्षक ८४.७९ ले धातुका तार, कपडा पदार्थको धागो वा कुनै अन्य पदार्थ वा यस्ता पदार्थहरुको मिलावट (कम्बिनेशन) बाट डोरी वा लठारो (रोप वा केबुल) बनाउने यन्त्रहरुलाई पनि समावेश गर्दछ ।

८. शीर्षक ८४.७० को प्रयोजनको लागि “बगली नापको” (पकेट साइज) भन्ने शब्द त्यस्ता यन्त्रहरुको लागि मात्र लागू हुन्छन् जसको आयाम वा माप (डायमेन्सन्स) १७० मिमि X १०० मिमि X ४५ मिमि भन्दा बढी हुदैन ।

९. (अ) क्रमशः “अर्धचालक (सेमीकन्डक्टर) उपकरणहरु” र “इलेक्ट्रोनिक इन्टिग्रेटेड सर्किट (परिपथ)” भन्ने उक्तिहरुका सम्बन्धमा पनि, यो द्रष्टव्य र शीर्षक ८४.८६ मा प्रयोग भएजस्तै, भाग ८५ का द्रष्टव्यहरु ८(अ) र ८(आ) लागू हुन्छन् । तथापि यो द्रष्टव्य र शीर्षक ८४.८६ को प्रयोजनको लागि “अर्धचालक(सेमीकन्डक्टर) उपकरणहरु” भन्ने उक्तिले फोटोसेन्सेटिभ (प्रकाशसंग बढी संवेदनशील हुने) अर्धचालक (सेमीकन्डक्टर) उपकरणहरु र प्रकाश उत्सर्जन गर्ने डायोड्सलाई पनि समावेश गर्दछ ।

(आ) यो द्रष्टव्य र शीर्षक ८४.८६ को प्रयोजनका लागि “फ्ल्याट प्यानल डिस्प्ले (चौडा र लामो प्रदर्शन पट)” को निर्माण भन्ने उक्तिले चौडा र लामो प्रदर्शन पटको आधारहरु (सबस्ट्रेट्स) को निर्माणलाई समावेश गर्दछ । यसले काँचका उत्पादन वा मुद्रित परिपथ पाटीहरु (प्रिन्टेड सर्किट बोर्ड्स) को जडान वा

फ्ल्याट प्यानलमा लाग्ने अन्य विद्युतीय अवयवहरूलाई समावेश गर्दैन । “फ्ल्याट प्यानल डिस्प्ले (चौडा र लामो प्रदर्शन पट)” भन्ने उक्तिले क्याथोड रे ट्यूब प्रविधिलाई समावेश गर्दैन ।

(इ) तलका कार्यहरू गर्दा पूर्णरूपमा वा मुख्यरूपमा प्रयोग हुने यन्त्रहरू र उपकरणहरू पनि शीर्षक ८४.८६ मा पर्दछन्:

- (१) नकाव (मास्क) र रेटिकल्स (दूरबीनको सिसामा राखिने रेखा) को उत्पादन वा मर्मत,
- (२) अर्धचालक (सेमिकन्डक्टर) उपकरणहरू वा इलेक्ट्रोनिक इन्टिग्रेटेड सर्किट्स (परिपथहरू) को जडान;
- (३) बुल्स, वेफर्स (टाँस्न हुने पातलो चक्का), अर्धचालक (सेमिकन्डक्टर) उपकरणहरू, इलेक्ट्रोनिक इन्टिग्रेटेड सर्किट्स (परिपथहरू) र फ्ल्याट प्यानल डिस्प्ले (चौडा र लामो प्रदर्शन पट) को उत्तोलन, संचालन (हेन्डलिङ्ग), लडाई (लोडिङ्ग) वा भार अवतरण (अनलोडिङ्ग) ।

(ई) परिच्छेद १६ को द्रष्टव्य १ र भाग ८४ को द्रष्टव्य १ का अधिनमा रही शीर्षक ८४.८६ को विवरणसंग मिल्ने यन्त्र र उपकरणहरू सोही शीर्षकमा वर्गीकरण हुनेछन् र यस दरबन्दीका अन्य शीर्षकमा वर्गीकरण हुने छैनन् ।

उपशीर्षक-द्रष्टव्यहरू :

१. उपशीर्षक ८४७१.४९ को प्रयोजनका लागि “प्रणाली” (सिष्टम) भन्नाले स्वचालित आंकडा अभिसंस्करण (प्रशोधन) यन्त्रहरू (अटो-मेटिक डेटा प्रोसेसिङ्ग मशिनस) लाई जनाउँछ, जसका इकाइहरू (यूनिट्स) ले भाग ८४ को द्रष्टव्य ५(इ) मा निर्दिष्ट शर्तहरू पूरा गरेका हुन्छन् र जसमा कमसेकम एउटा केन्द्रीय प्रशोधन इकाइ (सेन्ट्रल प्रोसेसिङ्ग यूनिट), एउटा निवेश इकाइ (इनपुट यूनिट) (उदाहरणको लागि, एउटा कुंजीपटल वा कीबोर्ड अथवा एउटा स्क्यानर) र एउटा उत्पादन इकाइ (आउटपुट यूनिट) (उदाहरणको लागि, दार्ष्टिक प्रदर्शन इकाइ वा भिजुअल डिस्प्ले यूनिट अथवा मुद्रक वा प्रिन्टर) अन्तर्निहित हुन्छन् ।

२. उपशीर्षक ८४८२.४० केवल ५ मी.मी. मा नबढ्ने गरी समान (यूनिफर्म) व्यास (डायामिटर) भएका र व्यास भन्दा कमिमा तीन गुना लम्बाइ भएका वेलनाकार (सिलिन्ड्रिकल) रोलरहरू सहितका वियरिंगहरूको हकमा लागू हुन्छ । ती रोलरहरूको छेउ गोल्याइएका (राउण्डेड) हुन सक्छन् ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-८५
वैद्युतिक यन्त्रावली (इलेक्ट्रिक मशिनरी) र उपकरण (इक्विपमेन्ट)
र तिनका अङ्गहरू (पार्ट्स); ध्वनि अभिलेखक र पुनरुत्पादक
(साउण्ड रिकर्डर्स एण्ड रिप्रोड्यूसर्स), टेलिभिजन बिम्ब
(इमेज) र ध्वनि अभिलेखक (साउण्ड रिकर्डर्स) र
पुनरुत्पादक (रिप्रोड्यूसर्स) र त्यस्ता
वस्तुहरूका अङ्गहरू (पार्ट्स) र
सहायक वस्तुहरू (एक्सेसरीज)

द्रष्टव्यहरू :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) बिजुलीद्वारा न्यानो पारिएका कम्बलहरू (ब्लाङ्केट्स), विछौनाको गद्दा (वेड प्याड्स), खुट्टा ढाक्ने (फूट-मप्स) वा यस्तै वस्तुहरू; बिजुलीद्वारा न्यानो पारिएका कपडाहरू, पाउपोशहरू वा कान छोप्ने गद्दाहरू वा बिजुलीद्वारा न्यानो पारिएका शरीरमा लगाउने वा शरीर ढाक्ने वस्तुहरू;
- (ख) शीर्षक ७०.११ का कांचका वस्तुहरू;
- (ग) शीर्षक ८४.८६ का यन्त्र र उपकरणहरू;
- (घ) चिकित्सा, शल्यचिकित्सा, दन्तचिकित्सा वा पशु चिकित्सा विज्ञानमा प्रयोग हुने किसिमका निर्वात (भ्याकुम) उपकरणहरू (शीर्षक ९०.१८); वा
- (ङ) भाग ९४ का बिजुलीद्वारा तापित (हिटेड) फर्निचर ।

२. शीर्षक ८५.११, ८५.१२, ८५.४०, ८५.४१ वा ८५.४२ को विवरणमा परेका सामानहरूको हकमा शीर्षक ८५.०१ देखि ८५.०४ लागू हुँदैनन् । तर मेटल टैंक मर्करी आर्क रेक्टिफायरलाई शीर्षक ८५.०४ मा नै वर्गीकरण गरिन्छ ।

३. शीर्षक ८५.०९ ले साधारणतया घरेलु प्रयोजनका लागि प्रयोग हुने खालका देहायका विद्युत् यान्त्रिकीय यन्त्रहरू (मशीन्स) लाई मात्र समावेश गर्दछ :

- (क) फ्लोर पोलिशर्स (भूईँ चम्काउने), फुड ग्राइन्डर्स एण्ड मिक्सर्स (आहार पेषक र मिश्रक) र फल वा सागसब्जीको रस निस्सारकहरू (जूस एक्सट्र्याक्टर्स), जतिसुकै तौलको भएपनि;
- (ख) अन्य यन्त्रहरू, यदि त्यस्ता यन्त्रहरूको तौल २० के.जी. भन्दा बढी हुँदैन भने ।

तर, यो शीर्षक पंखाहरू, निस्पन्दक (फिल्टर) जडान भएको वा नभएको पंखा संयुक्त भएको संवातन (भेन्टिलेटेड) वा रिसाइक्लिङ्गहरू (शीर्षक ८४.१४), केन्द्रापसारी (सेन्ट्रिफ्यूगल) वस्त्र शोषक (क्लोथ ड्रायर्स) (शीर्षक ८४.२१), थाली परिमार्जक यन्त्र (डिस वाशिङ्ग मशीन) (शीर्षक ८४.२२), घरेलु परिमार्जक यन्त्र (हाउसहोल्ड वाशिङ्ग मशीन्स) (शीर्षक ८४.५०), वर्तनयन्त्र (रोलर) वा अन्य इस्त्री गर्ने यन्त्रहरू (आइरनिङ मशीन) (शीर्षक ८४.२० वा ८४.५१), सिलाइ यन्त्र (स्यूविङ मशीन) (शीर्षक ८४.५२), विद्युत कैची (इलेक्ट्रिक सिजर्स) (शीर्षक ८४.६७) वा विद्युत्तापीय साधित्र वा उपकरणहरू (इलेक्ट्रोथर्मिक अप्लाइन्सेस) (शीर्षक ८५.१६) का हकमा लागू हुँदैन ।

४. शीर्षक ८५.२३ को प्रयोजनका लागि:

- (क) सुगठित अवस्थाका वास्पिकरण नहुने संचय उपकरणहरू (जस्तै, “फ्ल्यास मेमोरी कार्ड्स” वा “फ्ल्यास इलेक्ट्रोनिक स्टोरेज कार्ड्स”) मुद्रित परिपथ पट (प्रिन्टेड सर्किट बोर्ड) मा जडित इन्टिग्रेटेड सर्किट (परिपथ) को स्वरूपमा रहेका जोड्ने सकेट भएका एउटै हाउजिङ्गमा समाविष्ट भएका एक वा बढी फ्ल्यास मेमोरीहरू (जस्तै, एफ एल ए एस एच इ^२ पि आर ओ एम”) संचय उपकरणहरू हुन् । तिनीहरूमा क्यापासिटर्स र रेसिस्टर्स जस्ता खण्डित निस्कृय अवयवहरू र इन्टिग्रेटेड सर्किटको रूपमा एउटा नियन्त्रक समावेश भएको हुन सक्दछ ।

(ख) “स्मार्ट कार्ड्स” भन्नाले चिप्स (साना पातला चक्काहरु) को रूपमा रहेका एक वा बढी इलेक्ट्रोनिक इन्टिग्रेटेड सर्किट्स(माइक्रोप्रोसेसर, च्यान्डम एक्सेस मेमोरी (च्याम) वा रिड वान्ती मेमोरी (रोम) भएका कार्डहरु भन्ने बुझिन्छ । ती कार्डहरुमा चुम्बकीय पट्टी (स्ट्रिप) वा जडित शृङ्गिका (एन्टेना) जोडिएका हुन सक्छन् तर अन्य कुनै सक्रिय वा निष्क्रिय परिपथका अंशहरु (सर्किट एलिमेन्ट्स) समावेश भएका हुदैनन् ।

५. शीर्षक ८५.३४ को प्रयोजनको लागि “मुद्रित परिपथ” (प्रिन्टेड सर्किट) भन्नाले वैद्युतिक संकेत (इलेक्ट्रिकल सिग्नल) उत्पादन (प्रोड्यूस) गर्न परिशोधन (रेक्टिफाइ) गर्न आवश्यकता अनुसार घटवढ गर्न वा बदल्न (मोड्युलेट) वा परिवर्द्धित (एम्पलिफाइ) गर्न सक्ने इलिमेन्टहरु (उदाहरणतः अर्ध संवाहक (सेमिकण्डक्टर) इलिमेन्टहरु) बाहेक, विद्युत रोधन (इन्सुलेटिङ्ग) आधार (बेस) मा बनाएर, कुनै पनि मुद्रण प्रक्रिया (जस्तै- समुद्रभरण (इम्बोसिङ), प्लेटिङ-अप, उत्कीर्णन (एचिङ)) द्वारा वा आवरण परिपथ “फिल्म सर्किट”) प्रविधि, सम्बाहक (कण्डक्टर) इलिमेन्टहरु, सम्पर्कहरु (कन्ट्याक्ट्स) वा अन्य मुद्रित अवयवहरु (उदाहरणको लागि-संस्पर्शीहरु (इण्डक्टेन्स), तरंगरोधकहरु (रेसिस्टर्स), धारित्रहरु (क्यापासिटर्स) एकलै वा पूर्व स्थापित ढाँचा (प्याटर्न) अनुसार अन्तर्सम्बन्धित (इन्टरकनेक्टेड) द्वारा उपलब्ध परिपथ (सर्किट्स) लाई जनाउँछ ।

“मुद्रित परिपथ” (प्रिन्टेड सर्किट्स) भन्ने उक्तिले मुद्रण प्रक्रियाको क्रममा उपलब्ध बाहेकका तत्वहरु (एलिमेन्ट्स) संग संयुक्त परिपथ (सर्किट) हरूलाई समावेश गर्दैन, न ता यसले वैयक्तिक (इनडिभिड्युअल), पृथक (डिस्क्रीट) प्रतिरोधकहरु (रेसिस्टर्स), संधारित्रहरु (क्यापासिटर्स) वा प्रेरित्रहरु (इनडक्टेन्सेस) लाई नै समावेश गर्दछ । तर मुद्रित परिपथ (प्रिन्टेड सर्किट्स) अमुद्रित संयोगी (नन् प्रिन्टेड कनेक्टिड) एलिमेन्ट्स जडित पनि हुन सक्छन् ।

सोही प्राविधिक (टेक्नोलजिकल) प्रक्रियाको क्रममा प्राप्त हुने निष्कृत र सक्रिय (प्यासिभ एण्ड एक्टिभ) एलिमेन्ट्स समावेश (कम्प्राइजिङ) भएको पातलो वा बाक्लो “आवरण परिपथ” (फिल्म सर्किट) लाई शीर्षक ८५.४२ मा वर्गीकरण गरिनेछ ।

६. शीर्षक ८५.३६ को प्रयोजनको लागि चाक्षुषीय तन्तुहरु (अप्टिकल फाइबर्स) को निमित्तका संयोजकहरु (कनेक्टर्स), चाक्षुषीय तन्तुका मुड्डाहरु वा मोटा तारहरु (केबल्स): भन्नाले डिजिटल प्रसारण प्रणालीमा चाक्षुषीय तन्तुहरुको टुप्पालाई सामान्य यान्त्रिक तवरले जोड्ने संयोजकहरु (कनेक्टर्स) लाई जनाउँदछ । तिनीहरुले अन्य कार्यहरु, जस्तै संकेतलाई विस्तार, पुनरुत्पादन वा रूपान्तरण, सम्पादन गर्दैनन् ।

७. टेलिभिजन रिसिभरहरु वा अन्य विद्युतीय उपकरण (शीर्षक ८५.४३) का दूर नियन्त्रण (रिमोट कन्ट्रोल) का लागि तारविहिन परावैजनी (इन्फ्रारेड) उपकरणहरु शीर्षक ८५.३७ मा पर्दैनन् ।

८. शीर्षक ८५.४१ र ८५.४२ को प्रयोजनको लागि:

(अ) “द्विद्वारक (डायोड्स) हरू, ट्रान्जिस्टरहरु र त्यस्तै अर्ध-संवाहक (सेमि कन्डक्टर) साधनहरु (डिभाइसेस)” भन्नाले विद्युत क्षेत्र (इलेक्ट्रिक फिल्ड) को अनुप्रयोग (अप्लिकेशन) मा प्रतिरोधकता (रेसिस्टिभिटी) को विभिन्नता (भ्यारिएशन) माथि परिचालन (अपरेशन) भर पर्ने अर्ध संवाहक साधनहरु (सेमिकन्डक्टर डिभाइसेज) लाई जनाउँछ;

(आ) “विद्युदणु सघन परिपथहरु” (इलेक्ट्रोनिक इन्टिग्रेटेड सर्किट्स), भन्नाले:

(१) नछुट्टिने गरी संवद्ध (इनसेपरेब्ली एसोसिएटेड), अर्धसंवाहक पदार्थ (सेमिकन्डक्टर म्याटेरियल) (जस्तै डोपड सिलिकोन, ग्यालियम आर्सेनाइड, सिलिकोन जरम्यानियम, इन्डियम फोस्फाइड) को सतहमा (आवश्यक रूपले) एकीकृत ढंगले (इन द मास) रचना गरिएका (क्रिएटेड) परिपथ (सर्किट) एलिमेन्टहरु (डायोड्स, ट्रान्जिस्टर्स, रेसिस्टर्स, क्यापासिटर्स, इन्डक्टेन्सेस आदि) भएका अखण्ड सघन परिपथहरु (मोनोलिथिक इन्टीग्रेटेड सर्किट्स) लाई जनाउँछ;

(२) पातलो वा बाक्लो आवरण (थिन अर थिक फिल्ड) प्रविधि (टेक्नोलोजी) द्वारा उपलब्ध निष्कृत तत्व (एलिमेन्ट्स) (रेसिस्टर्स, क्यापासिटर्स इन्टरकनेक्सन्स आदि) र अर्ध-संवाहक प्रविधि (सेमिकन्डक्टर टेक्नोलोजी) द्वारा उपलब्ध क्रियाशील तत्वहरु (एलिमेन्ट्स) (डायोड्स, ट्रान्जिस्टर्स, अखण्ड सघन परिपथहरु (मोनोलिथिक इन्टिग्रेटेड सर्किट्स) आदि) लाई यथार्थतः अविभाजनीय ढंगले (इनडिभिजिबली), अन्तरङ्ग रूपमा वा अन्तरसंयोजक तारद्वारा (बाइ इन्टरकनेक्सन्स अर इन्टरकनेक्टिङ्ग केबल्स), एउटै (सिङ्गल) विद्युतरोधन

(इन्सुलेटिड) आधार (सबस्ट्रेट) (कांच, सेरामिक वा चिनिया माटो आदि) माथि संयोजन गरिएको (कम्वाइन्ड) संकर सघन परिपथ (हाइब्रिड इन्टिग्रेटेड सर्किट्स) लाई जनाउँछ । यी परिपथहरू (सर्किट्स) मा विविक्त उपादानहरू (डिस्क्रीट कम्पोनेन्ट्स) पनि समावेश भएका हुन सक्छन्;

- (३) दुई वा सोभन्दा बढी अन्तरसंयोजित अखण्ड सघन परिपथहरू (इन्टरकनेक्टेड मोनोलिथिक इन्टिग्रेटेड सर्किट्स) समावेश भएका, यथार्थतः अविभाजनीय ढङ्गले (इन्डिभिजिवली) संयोजन गरिएका, एक वा सोभन्दा बढी विद्युत अवरोधी आधारहरू (इन्सुलेटिङ सबस्ट्राट्स) मा संयोजन गरिएको वा नगरिएको, सिसाकृतिहरू (लिडफ्रेम्स) भएको वा नभएको तर अन्य सकृय वा निस्कृय परिपथ तत्वहरू नभएको बहुलघुचक्र (मल्टीचिप) सघन परिपथहरू (इन्टिग्रेटेड सर्किट्स) ।

यस द्रष्टव्यमा परिभाषित वस्तुहरूको वर्गीकरणको लागि शीर्षक ८५.४१ र ८५.४२ ले यस अनुसूचीका, शीर्षक ८५.२३ को हकमा बाहेक, अन्य कुनैपनि शीर्षक, जसले ती वस्तुहरूलाई खासगरी तिनको कार्यको सन्दर्भबाट समावेश गर्न सक्ने हुन्छ, त्यो भन्दा प्रमुखता पाउँदछन् ।

९. शीर्षक ८५.४८ को प्रयोजनको लागि, “प्रयुक्त प्राथमिक सेलहरू (स्पेण्ट प्राइमरी सेल्स), प्रयुक्त प्राथमिक ब्याटरीहरू र प्रयुक्त विद्युत संचायकहरू (स्पेण्ट इलेक्ट्रिक एक्क्यूमुलेटर्स)” ती हुन् जो टुटफुट (ब्रेकेज), टुक्राटाक्री भएर (कटिङ्ग-अप), घर्षण (वियर) वा अन्य कारणहरूले गर्दा न प्रयोगको लागि उपयुक्त हुन्छन्, न रिचार्ज गर्न सकिने हुन्छन् ।

उपशीर्षक द्रष्टव्य :

१. उपशीर्षक ८५.२७.१२ ले, परिवर्द्धक यन्त्र समाविष्ट भएको (विथ बिल्ट-इन एम्प्लिफायर), ध्वनि विस्तारक यन्त्र समाविष्ट नभएको (विदाउट बिल्ट-इन लाउडस्पीकर), वैद्युतिक शक्तिको बाह्य श्रोत बिना संचालन हुन सक्षम (क्यापाबल अफ अपरेटिङ्ग) र जसको परिमाण (डाइमेन्सन्स) हरू १७० मिमि X १०० मिमि X ४५ मिमि भन्दा बढी हुँदैन, त्यस्ता क्यासेट प्लेयरहरूलाई मात्र समावेश गर्दछन् ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर				
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिव्वत	अन्य मुलुक	
								भारत	अन्य मुलुक			

परिच्छेद- १७
वाहनहरु (भेहिकल्स), वायुयान (एयरक्राफ्ट), पानी जहाजहरु
(भेसेल्स) र सम्बद्ध परिवहनका (ट्रान्सपोर्ट) सामग्रीहरु

द्रष्टव्यहरु :

१. यस परिच्छेदमा शीर्षक ९५.०३ वा ९५.०८ का वस्तुहरु, वा शीर्षक ९५.०६ का बौब स्लेज, हिमयान (टोबोगन्स) वा त्यस्तै वस्तुहरु समावेश हुदैनन् ।
२. यस परिच्छेदका सामानहरुको लागि भनी चिन्हने (आइडेन्टिफाएवल) वा नचिन्हने जे भएपनि देहायका वस्तुहरुको हकमा “अङ्ग” पार्टस) र “अङ्ग र सहायक वस्तु” (पार्टस एण्ड एक्सेसरीज) भन्ने उक्ति लागू हुदैनन् :
 - (क) जुनसुकै पदार्थको भए पनि जोर्नी (ज्वायन्ट्स), वासर्स वा यस्तै वस्तुहरु र (तिनका अवयवी (कन्स्ट्रिक्ट्युएण्ट) पदार्थ अनुसार वा शीर्षक ८४.८४ मा वर्गीकरण गर्न उपयुक्त) वा कडा रबर बाहेक भल्कनाइज्ड रबरका अन्य वस्तुहरु (शीर्षक ४०.१६);
 - (ख) अपधातुका, परिच्छेद १५ को द्रष्टव्य २ मा परिभाषा गरिए बमोजिमका सामान्य प्रयोगका अङ्गहरु (पार्टस अफ जेनरल यूज) (परिच्छेद १५), वा प्लास्टिकका यस्तै किसिमका सामानहरु (भाग ३९);
 - (ग) भाग ८२ का वस्तुहरु (औजारहरु);
 - (घ) शीर्षक ८३.०६ का वस्तुहरु;
 - (ङ) शीर्षक ८४.०१ देखि ८४.७९ सम्मका यन्त्र वा उपकरणहरु, वा तिनका अङ्ग (पार्टस) हरू; शीर्षक ८४.८१ वा ८४.८२ का वस्तुहरु, वा मोटर वा इन्जिनको अभिन्न अङ्ग (इण्टिग्रल पार्ट) हुन् भने शीर्षक ८४.८३ का वस्तुहरु;
 - (च) विद्युत् यन्त्रावली (इलेक्ट्रिक मशिनरी) वा सामग्रीहरु (भाग ८५);
 - (छ) भाग ९० का वस्तुहरु;
 - (ज) भाग ९१ का वस्तुहरु;
 - (झ) हातहतियार (आर्म्स) (भाग ९३);
 - (ञ) शीर्षक ९४.०५ को बत्ती (ल्याम्प्स) वा बत्ती जडानका सामग्रीहरु (लाइटिङ फिटिङ्स); वा
 - (ट) वाहन वा गाडीहरु (भेहिकल्स) को अङ्ग (पार्टस) को रुपमा प्रयोग हुने खालका कुची (बुरस) हरू (शीर्षक ९६.०३) ।
३. भाग ८६ देखि ८८ सम्ममा उल्लेख भएका “अङ्गहरु” (पार्टस) वा “सहायक वस्तुहरु” (एक्सेसरीज) ती भागहरुका वस्तुहरुका साथ सम्पूर्ण एवं मुख्य रुपले प्रयोग गर्न उपयुक्त नभएका अङ्गहरु (पार्टस) वा सहायक वस्तुहरु (एक्सेसरीज) का हकमा लागू हुदैनन् । ती भागहरुका दुई वा दुई भन्दा बढी शीर्षकहरुको विवरणसंग मेल खाने अङ्ग (पार्ट) वा सहायक वस्तु (एक्सेसरीज) लाई त्यस अङ्ग (पार्ट) वा सहायक वस्तु (एक्सेसरीज) को मुख्य प्रयोगसंग मेलखाने शीर्षक अन्तर्गत वर्गीकरण गरिनेछ ।
४. यस परिच्छेदको प्रयोजनको लागि :
 - (क) सडक तथा लिक (रेल) दुवैमा हिंडुन (ट्राभेल गर्न) विशेष रुपले बनाइएका (कन्स्ट्रक्टेड) वाहनहरु (भेहिकल्स) लाई भाग ८७ को उपयुक्त शीर्षक अन्तर्गत वर्गीकरण गरिनेछ;
 - (ख) जल तथा स्थल दुवैमा हिंडुने (एम्फिबियस) मोटर वाहनहरुलाई भाग ८७ को उपयुक्त (एप्रोप्रिएट) शीर्षक अन्तर्गत वर्गीकरण गरिनेछ;
 - (ग) सडक वाहन (रोड भेहिकल) को रुपमा पनि प्रयोग गर्न सकिने गरी विशेष रुपले निर्माण गरिएको वायुयान (एयर क्राफ्ट) लाई भाग ८८ को उपयुक्त शीर्षक अन्तर्गत वर्गीकरण गरिनेछ ।
५. एयरकुशन वाहन (भेहिकल) हरूलाई यस परिच्छेद अन्तर्गत त्यस्तो वाहन (भेहिकल) हरूका साथमा वर्गीकरण गरिनेछ, जो तिनका सर्वाधिक सजातीय (मोस्ट एकिन) छन् । यस प्रकार देहाय बमोजिम वर्गीकरण हुनेछन् :
 - (क) नियामक-मार्ग (गाइड ट्रयाक)मा हिंडुन अभिकल्पना गरिएको (डिजाइण्ड) छ भने (होभर ट्रेनहरु) भाग ८६ मा;

- (ख) जमीनमा वा जल र स्थल दुवैमा हिडने अभिकल्पित (डिजाइण्ड) छ भने भाग ८७ मा;
- (ग) पानी माथि हिड्न अभिकल्पना (डिजाइन) गरिएको, किनारा (विचेज) वा अवतरण स्थान वा घाट (ल्याण्डिङ्ग स्टेज) हरूमा अवतरण गर्न वा लाग्न सक्ने वा नसक्ने वा हिड्नुमा पनि यात्रा गर्न सक्ने भएमा भाग ८९ मा ।
- एयर-कुशन वाहन (भेहिकल) का अङ्गहरु (पार्ट्स) र सहायक वस्तुहरु (एक्सेसरीज) लाई माथिको व्यवस्था अन्तर्गत त्यस्तै किसिमले एयरकुशन भेहिकल वर्गीकरण गरिने शीर्षकहरुका वाहन (भेहिकल) का अङ्गहरु (पार्ट्स) र सहायक वस्तुहरु (एक्सेसरीज) सरह वर्गीकरण गरिनेछ ।
- होभरट्रेन ट्रयाक (लीक) का जडान सामग्री (फिक्स्चर्स एण्ड फिटिङ्स) लाई रेलवे ट्रयाक (लीक) का जडान सामग्री (फिक्स्चर्स एण्ड फिटिङ्स) सरह र होभरट्रेन परिवहन प्रणालीका संकेत (सिग्नलिङ्ग) सुरक्षा (सेफ्टी) वा आवागमन (ट्राफिक) नियन्त्रण (कन्ट्रोल) का उपकरण (इक्विपमेन्ट) लाई रेलवेको शीर्षक (सिग्नलिङ्ग) सुरक्षा (सेफ्टी), वा आवागमन नियन्त्रण ट्राफिक कन्ट्रोल) उपकरण (इक्विपमेन्ट) सरह वर्गीकरण गरिनेछ ।

भाग-८६
रेलवे वा ट्रामवे इन्जिनहरु (लोकोमोटिभ्स), रोलिङ स्टोक (लीकमा हिडने
पाङ्गा भएका गाडीहरु) र तिनका अङ्गहरु (पार्ट्स);
रेलवे वा ट्रामवे का ट्रयाक (लिक) का जडान सामग्रीहरु
(फिक्स्चर्स एण्ड फिटिङ्स) र तिनका अङ्गहरु
(पार्ट्स); यान्त्रिकीय (विद्युत् यान्त्रिकीय समेत)
आवागमन शीर्षक सूचक सवै
किसिमका उपकरणहरु

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) काठका वा कंक्रीटका रेलवे वा ट्रामवेका पटरीहरु (स्लीपर्स), वा होभरट्रेनको लागि कंक्रीटका नियामक-मार्ग खण्डहरु (गाइड ट्रयाक सेक्सन्स) (शीर्षक ४४.०६ वा ६८.१०);
- (ख) शीर्षक ७३.०२ का फलाम वा इस्पातका ट्रामवे वा रेलवे मार्ग (ट्रयाक) निर्माण सम्बन्धी सामानहरु (म्याटेरियल);
- (ग) शीर्षक ८५.३० को शीर्षकसूचक (सिग्नलिङ), सुरक्षा (सेफ्टी) वा आवागमन नियन्त्रण सम्बन्धी वैद्युतिक उपकरणहरु ।

२. शीर्षक ८६.०७ अन्य कुराहरुको साथसाथै देहायका कुराहरुमा पनि लागू हुन्छ :

- (क) ऐक्सलहरु, ह्वीलहरु, ह्वीलसेटहरु (रनिङ गियर), धातुका टायरहरु, हूपहरु र हवहरु र ह्वीलहरुका अन्य अङ्गहरु (पार्ट्स);
- (ख) फ्रेमहरु, अण्डरफ्रेमहरु, बौगीहरु र विसेल बौगीहरु;
- (ग) ऐक्सल बक्सहरु ब्रेक, गियरहरु;
- (घ) रोलिङ-स्टोकका ठोकर प्रतिरोधक (बफर्स) हुकहरु र अन्य कपलिङ गीयर र कोरिडोर कनेक्सनहरु;
- (ङ) कोचवर्क ।

३. माथि द्रष्टव्य १ को व्यवस्थाका अधीनमा रही शीर्षक ८६.०८ अन्य कुराहरुको साथसाथै देहायका वस्तुहरुमा पनि लागू हुन्छ :

- (क) समायोजित (एसेम्बल्ड) ट्रयाक, टर्नटेबुल्स, प्लेटफर्म बफर्स, लोडिङ गेजेज;
- (ख) प्रकाशीय संकेत यन्त्रहरु (सेमाफोर्स), यान्त्रिकीय शीर्षक चक्र (सिग्नल डिस्क), समपारण नियन्त्रण साधन (लेभेल क्रसिङ कन्ट्रोल गियर), शीर्षक तथा विन्दु नियन्त्रणहरु (सिग्नल एण्ड प्वाइण्ट्स कन्ट्रोल्स) र अन्य यान्त्रिकीय (विद्युत यान्त्रिकीय समेत) शीर्षक सूचक (सिग्नलिङ), सुरक्षा (सेफ्टी) वा आवागमन (ट्राफिक) नियन्त्रण उपकरण, विद्युत प्रकाशको लागि, रेलवे, ट्रामवे, सडक, अन्तरस्थलीय जलमार्ग (इनल्याण्ड वाटरवेज), पार्किङ सुविधाहरु (फ्यासिलिटिज), नौकाश्रय निवेशन (पोर्ट इन्स्टलेशन) वा विमान क्षेत्र (एयरफिल्ड)हरुको लागि जडान (फिटिङ) भएको वा नभएको ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-८७
रेलवे वा ट्रामवे रोलिङ्ग स्टौक, बाहेकका वाहन (भेहिकल) हर,
र तिनका अङ्गहरु (पार्ट्स) र सहायक
वस्तुहरु (एक्सेसरिज)

द्रष्टव्य :

१. यस भागले लिफ (रेल्स) मा दौडनको लागि मात्र अभिकल्पना (डिजाइन) गरिएको रेलवे वा ट्रामवे रोलिङ्ग-स्टोकहरुलाई समावेश गर्दैन ।
२. यस भागको प्रयोजनको लागि “ट्रयाक्टर” भन्नाले अन्य वाहन (भेहिकल), साधित्र (अप्लायन्स) वा भार (लोड) लाई तान्न (हाउल) वा घचेट्न (पुस) को लागि आवश्यक रुपले निर्माण गरिएको, ट्रयाक्टरको मुख्य प्रयोगको सम्बन्धमा, औजारहरु (टुल्स), बीज (सिड्स), उर्वरक वा मलखाद (फर्टिलाइजर्स) वा अन्य सामानहरुको परिवहन (ओसार पसार) गर्न सहायककारी (सबसिडियरी) व्यवस्था (प्रोभिजन) भएको वा नभएको वाहनहरु (भेहिकल्स) लाई जनाउँछ ।
शीर्षक ८७.०१ का ट्रयाक्टरहरुका साथ अन्तर्वदल (अदल बदल गर्न सकिने ईण्टरचेन्जेबल) साजसामान (ईक्विपमेण्ट) को रुपमा अभिकल्पित यन्त्रहरु (मशिनस्) तथा काम गर्ने औजारहरु (वर्किङ्ग टुल्स) ट्रयाक्टरका साथ प्रस्तुत हुन आए पनि, र सोमा जडान (माउण्टेड) भए वा नभए पनि तिनका आ-आफ्नो (रेस्पेक्टिभ) शीर्षकमा वर्गीकृत रहन्छन् ।
३. चालक-कोष्ठ (क्याब्स) हरु जडान भएको मोटर चेसिस शीर्षक ८७.०२ देखि ८७.०४ सम्ममा पर्दछ, र शीर्षक ८७.०६ मा पर्दैन ।
४. शीर्षक ८७.१२ अन्तरगत केटाकेटीहरुका सवै दुइपांग्रे साइकलहरु (बाइसाइकलहरु) समावेश हुन्छन् । केटाकेटीका अन्य साइकलहरु शीर्षक ९५.०३ मा पर्दछन् ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्वक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्वक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-८८
हवाईजहाज, अन्तरिक्षयान र तिनका पार्टपूजाहरु

उपशीर्षक-दृष्टव्य :

१. उपशीर्षकहरु ८८०२.११ देखि ८८०२.४० सम्मको प्रयोजनको लागि, “निर्भार तौल” (सामान नहाल्दाको वा अनल्याडेन वेट) भन्ने उक्तिले सामान्य उडानको अवस्थामा (इन नोर्मल फ्लाइट अर्डर), कर्मीदल (क्रु) को तथा इंधन (फ्यूल) र स्थायी रूपले जडान गरिएका उपकरणका वस्तुहरु बाहेकको उपकरणको तौललाई अलग (एक्सक्लूड) गर्दा हुन आउने (उडान) यन्त्रको तौललाई जनाउँछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-८९
पानी जहाजहरु (शिप्स), नौकाहरु (बोट्स) र प्लवमान
संरचनाहरु (फ्लोटिङ स्ट्रक्चर्स), (वा
पानी माथि चल्ने संरचनाहरु)

द्रष्टव्य :

१. समायोजित (एसेम्बल्ड), असमायोजित (अन-एसेम्बल्ड) वा खोलखाल गरिएको (डिसएसेम्बल्ड) जहाजको ढाँचा वा जहाजको मुख्य अङ्ग (हल), निर्माण पूरा नभएको (अन फिनिस्ड) वा अपूर्ण (इनकम्प्लिट) जहाज (भेसल), वा समायोजित (एसेम्बल्ड), असमायोजित (अनएसेम्बल्ड) वा खोलखाल गरिएको (डिस एसेम्बल्ड) पूर्ण जहाज (कम्प्लिट भेसल) लाई विशेष किसिमको जहाजको सारभूत लक्षण नभएमा शीर्षक ८९.०६ मा वर्गीकरण गरिने छ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

परिच्छेद-१८

चाक्षुषीय (अप्टिकल), छायां चित्रण सम्बन्धी (फोटोग्राफिक), चलचित्र सम्बन्धी (सिनेमाटोग्राफिक), मापन (मेजरिङ), जांच गर्ने (चेकिङ), परिशुद्धता (प्रीसिजन), आयुर्विज्ञान (मेडिकल) वा शल्यचिकित्सा (सर्जिकल) सम्बन्धी उपकरणहरू (इन्स्ट्रुमेन्ट्स) र औजारहरू (एपारेट्स); ठूलो घडी (क्लोक) र सानो घडी (वाच)हरू; संगीत वाद्ययन्त्रहरू (म्युजिकल इन्स्ट्रुमेन्ट्स); तिनकाअङ्गहरू(पार्ट्स) र सहायक वस्तुहरू (एक्सेसरिज)

भाग-९०

चाक्षुषीय (अप्टिकल), छायां चित्रण सम्बन्धी (फोटोग्राफिक), चलचित्र सम्बन्धी (सिनेमाटोग्राफिक), मापन (मेजरिङ), जांच गर्ने सम्बन्धी (चेकिङ), परिशुद्धता (प्रीसिजन) सम्बन्धी, आयुर्विज्ञान (मेडिकल) वा शल्यक्रिया (सर्जिकल) सम्बन्धी उपकरणहरू (इन्स्ट्रुमेन्ट्स) र औजारहरू (एपारेट्स); तिनका अङ्गहरू (पार्ट्स) र सहायक वस्तुहरू (एक्सेसरिज)

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) कडा रबर बाहेक गन्धकीकृत (भल्कनाइज्ड) रबरका, यन्त्रहरूमा, उपकरणहरू (एप्लाइएन्सेज) मा वा अन्य प्राविधिक प्रयोजनको लागि प्रयोग हुने खालका वस्तुहरू (शीर्षक ४०.१६), छाला वा मिश्रित छाला (कम्पोजिसन लेदर) का (शीर्षक ४२.०५) वा कपडा पदार्थका (शीर्षक ५९.११);
- (ख) कपडा पदार्थका अड्याउने (वा पुठ दिने) पेटीहरू वा अड्याउने अन्य वस्तुहरू, अड्याउने वा पुठ दिने अंग माथि जसको अभीष्ट प्रभाव पूर्णतः तिनको लोच (इल्यास्टिसिटी) बाट प्राप्त हुन्छ (जस्तै, प्रसूतिका पेटीहरू (म्याटर्निटी बेल्ट्स), वक्षीय अवलम्ब पट्टीहरू (थोरासिक सपोर्ट ब्याण्डेजेज), उदरावलम्ब पट्टीहरू (एब्डोमिनल सपोर्ट ब्याण्डेजेज), जोर्नीहरू (ज्वायन्ट्स) वा मांशपेशीहरू (मसल्स) निमित्तका अवलम्बहरू (सपोर्ट्स) (परिच्छेद ११);
- (ग) शीर्षक ६९.०३ का उच्च ताप सहन गर्नसक्ने सामानहरू (रिफ्र्याक्टोरी गुड्स); प्रयोगशाला (लेबोरेटरी, रासायनिक (केमिकल) वा अन्य प्राविधिक (टेक्निकल) प्रयोग निमित्तका चिनिया माटाका (सेरामिक) भाँडाहरू (वेयर्स), शीर्षक ६९.०९ का;
- (घ) शीर्षक ७०.०९ को चाक्षुषीय काम नगरिएको (नौट ओप्टिकली वर्कड) कांचका ऐनाहरू वा चाक्षुष तत्व नभएको, अपधातु (वेसमेटल) का वा बहुमूल्य धातुका ऐनाहरू (शीर्षक ८३.०६ वा भाग ७१);
- (ङ) शीर्षक ७०.०७, ७०.०८, ७०.११, ७०.१४, ७०.१५ वा ७०.१७ का सामानहरू;
- (च) परिच्छेद १५ को द्रष्टव्य २ मा परिभाषित, अपधातुका सामान्य प्रयोगका अंगहरू (पार्ट्स) वा प्लास्टिकका त्यस्तै सामानहरू (भाग ३९);
- (छ) शीर्षक ८४.१३ को, मापन (मेजरिङ) साधन (डिभाइसेज) समावेश भएका पम्पहरू; भार-चालित (वेट ओपरेटेड) गणना गर्ने वा जांच गर्ने यन्त्रावली (मशिनरी) वा तराजु (ब्यालेन्सेज) को लागि चाहिने छुट्टै प्रस्तुत हुन आएका ढक्कनहरू (वेट्स) (शीर्षक ८४.२३); उचाल्ने वा उठाउने (लिफ्टिङ्ग) वा (मालवस्तुको) व्यवस्था गर्ने (ह्याण्डलिङ्ग) यन्त्रावली (मेशिनरी) (शीर्षक ८४.२५ देखि ८४.२८); कागत वा कागतको गाता (पेपरबोर्ड) काट्ने सबै किसिमका यन्त्रहरू (शीर्षक ८४.४१); यन्त्र औजार (मशिन टुल्स) हरूमा काम वा औजार मिलाउने (एडजस्टिङ) शीर्षक ८४.६६ का जडानका सामानहरू (फिटिङ्स),

माप (स्केल) वताउने (उदाहरणतः ओप्टिकल डिभाइडिङ हेड), चाक्षुष साधनहरू (ओप्टिकल डिभाइसेस) भएका जडानका सामानहरू (फिटिङ्स) समेत, तर जो स्वयंमा मूल रूपले (एसेन्सीयली) चाक्षुष (ओप्टिकल) उपकरणहरू (इन्स्ट्रुमेन्ट्स) छन् (जस्तै एलाइनमेन्ट टेलिस्कोपहरू) त्यस्ता चाहिँ होइन गणना (क्यालकुलेटिङ) गर्ने यन्त्र (मशीन) (शीर्षक ८४.७०); भाल्भ र शीर्षक ८४.८१ का अन्य साधनहरू (एप्लायन्सेज); शीर्षक ८४.८६ का यन्त्र र उपकरणहरू (संवेदनशील (सेन्सीटाइज्ड) अर्धसंवाहक (सेमिकन्डक्टर) सामग्रीहरूमा प्रक्षेपण (प्रोजेक्सन) वा परिपथ (सर्किट) को नमूना (प्याटर्न) को रेखाङ्कन निमित्तका उपकरणहरू समेत) ।

- (ज) साइकल वा मोटरगाडीहरू निमित्त प्रयोग हुने खालका खोजवत्ती (सर्चलाइट) हरू वा विन्दु प्रदीप (स्पोट लाइट) हरू (शीर्षक ८५.१२); शीर्षक ८५.१३ का यताउति लान ल्याउन हुने (पोर्टेबल) विद्युत प्रदीप (एलेक्ट्रिक ल्याम्प); चलचित्र सम्बन्धी (सिनेमाटोग्राफिक) ध्वनि अभिलेखन, पुनरुत्पादन वा पुनर्भिलेखन उपकरणहरू (साउण्ड रिकर्डिङ रिप्रोड्यूसिङ्ग अर रि-रिकर्डिङ्ग एपरेट्स) (शीर्षक ८५.१९); ध्वनीमुखहरू (साउण्डहेड्स) (शीर्षक ८५.२२); टेलिभिजन क्यामराहरू, डिजिटल क्यामराहरू र दृष्य क्यामरा अभिलेखन यन्त्रहरू (भिडियो क्यामरा रेकर्डर्स) शीर्षक ८५.२५); राडार (सर्वदर्शित्र) उपकरणहरू, रेडियो मार्ग निर्देशन सहायक उपकरणहरू (रेडियो नेविगेशनल एड एपरेटस्) रेडियो रिमोट कन्ट्रोल एपरेट्स (रेडियो दुरुस्थ नियन्त्रण उपकरणहरू) (शीर्षक ८५.२६); चाक्षुषीय तन्तुहरू (अप्टिकल फाइबर्स) निमित्तका संयोजकहरू (कनेक्टर्स), चाक्षुषीय तन्तु (अप्टिकल फाइबर) का मुठाहरू (बन्डल्स) वा मोटो तारहरू (केबल्स) (शीर्षक ८५.३६); शीर्षक ८५.३७ का सांख्यिक नियन्त्रण उपकरणहरू (न्यूमेरिकल कन्ट्रोल एपरेट्स); शीर्षक ८५.३९ का सिल्ड विम ल्याम्प युनिट्स (बन्द किरणपुञ्ज इकाइहरू); शीर्षक ८५.४४ का चाक्षुषीय तन्तुका तारहरू (अप्टिकल फाइबर केबल्स);
- (झ) शीर्षक ९४.०५ का सर्चलाइट (खोजी प्रदीप) हरू वा स्पोटलाइटहरू;
- (ञ) भाग ९५ का वस्तुहरू;
- (ट) क्षमता मापकहरू (क्यापासिटी मेजर्स), जसलाई तिनका अवयवी (कन्स्टिच्युएण्ट) पदार्थहरू (म्याटेरियल) अनुसार वर्गीकरण गरिनेछ; वा
- (ठ) स्पूल्स (अन्तरनली), रिल्स (वेलन) वा यस्तै आधार (सपोर्ट्स) हरू (जसलाई तिनका घटक वा रचक (कन्स्टिच्युएण्ट) पदार्थ (म्याटेरियल) अनुसार वर्गीकरण गरिनेछ, उदाहरणको लागि, शीर्षक ३९.२३ वा परिच्छेद १५) ।

२. माथिको दृष्टव्य १ को अधीनमा रही यन्त्रहरू, औजारहरू, उपकरणहरू निमित्तका अङ्गहरू (पार्ट्स) र सहायक सामग्रीहरू (एक्सेसरीज) वा यस भागका वस्तुहरूलाई देहायका नियमहरू अनुसार वर्गीकरण गरिनेछ :

- (क) यस भागका वा भाग ८४, ८५ वा ९१ (शीर्षक ८४.८७, ८५.४८ वा ९०.३३ बाहेक) का कुनैपनि शीर्षकहरूमा समावेश भएका सामानहरूको रूपमा भएका अङ्गहरू (पार्ट्स) र सहायक सामग्रीहरू (एक्सेसरीज) लाई सबै स्थितिमा तिनको सम्बन्धित शीर्षकहरूमा वर्गीकरण गरिनेछ;
- (ख) एक खास किसिमको यन्त्र, उपकरण वा औजार वा एउटै शीर्षक अन्तर्गतका विभिन्न यन्त्रहरू, उपकरणहरू वा औजारहरू (शीर्षक ९०.१०, ९०.१३ वा ९०.३१ का यन्त्र, उपकरण वा औजार समेत) का साथ पूर्णतः वा मुख्यतः प्रयोग गरिन उपयुक्त छन् भने त्यस्ता अन्य अङ्गहरू (पार्ट्स) र सहायक सामग्रीहरू (एक्सेसरीज) लाई त्यस किसिमका यन्त्र, उपकरण वा औजारका साथ वर्गीकरण गरिनेछ;
- (ग) अन्य सबै अङ्गहरू (पार्ट्स) र सहायक सामग्रीहरू (एक्सेसरीज) लाई भने शीर्षक ९०.३३ मा वर्गीकरण गरिनेछ ।

३. परिच्छेद १६ को दृष्टव्य ३ र ४ मा भएका व्यवस्थाहरू यस भागको हकमा पनि लागू हुन्छन् ।

४. परिच्छेद १६ वा यस भागका हतियारहरूमा जडान गरिने दूरबीक्षणीय दृश्य (टेलिस्कोपिक साइट), सम्बन्धित वा टैंकमा जडान गरिने परिदर्शी दूरबीक्षण यन्त्र (पेरिस्कोपिक टेलिस्कोप) वा यन्त्रहरू, साधनहरू (एप्लायन्सेज), उपकरणहरू (इन्स्ट्रुमेन्ट्स) वा औजारका हकमा शीर्षक ९०.०५ लागू हुँदैन; त्यस्ता दूरबीक्षणीय दृश्य (टेलिस्कोपिक साइट) र दूरबीक्षण यन्त्रहरूलाई शीर्षक ९०.१३ मा वर्गीकरण गरिनेछ ।

५. मापन (मेजरिङ्ग) वा परीक्षण (चेकिङ्ग) का चाक्षुष उपकरणहरू, साधित्रहरू (एप्लाइन्सेज) वा यन्त्रहरू जो यो दृष्टव्य नभएको भए शीर्षक ९०.१३ र शीर्षक ९०.३१ दुवैमा वर्गीकरण हुन सक्दथे, तिनलाई शीर्षक ९०.३१ मा वर्गीकरण गरिनेछ ।
६. शीर्षक ९०.२१ को प्रयोजनार्थ, “विकृताङ्ग उपचारीय साधित्रहरू” (अर्थोपेडिक अप्लायन्सेज) भन्ने उक्तिले देहाय निमित्तका साधितहरू (अप्लायन्सेज) लाई जनाउँछ :
- शारीरिक विकृतिहरू (डिफोर्मिटीज) बाट जोगाउने वा
 - त्यसलाई सच्याउने (प्रिभेण्टिङ्ग वा करेक्टिङ्ग); वा
- विरामी (इलनेस), शल्योपचार (अपरेशन) वा चोटपटक (इनजुरी) पछि शरीरका अंगहरूलाई सहारा दिने (सर्पोटिङ्ग) वा थाम्ने (होल्डिङ्ग) ।
- विकृताङ्ग उपचारीय साधित्रहरू (अर्थोपेडिक अप्लायन्सेज) भित्र विकृताङ्गको अवस्थालाई सुधार गर्न अभिकल्पित (डिजाइण्ड) जुता (फुट वियर) र विशेष भित्री तलुवाहरू (स्पेशल इनसोलस) पर्दछन्, यदि ती कि त (१) नाप अनुसार बनाइएका हुन्छन् (मेड टु मेजर), कि त (२) जोडा (पेयर) मा नभई दुइ खुट्टा मध्ये जुनसुकैमा पनि उत्तिकै रूपले (इक्वली) ठिक्क (फिट) हुने गरी एकल रूपमा पुन्ज उत्पादन (मास-प्रोड्युस्ड) गरिएका हुन्छन् ।
७. शीर्षक ९०.३२ देहायका वस्तुहरूको हकमा लागू हुन्छ :
- (क) द्रव (लिक्विड) वा वायव्य (ग्याँस) वा प्रवाह (फ्लो), स्तर (लेभेल), चाप (प्रेसर) वा अन्य परिवर्तीहरू (भेरियबल्स) लाई स्वतः नियन्त्रण गर्न निमित्तका, अथवा तापमान (टेम्परेचर) लाई स्वतः नियन्त्रण गर्न निमित्तका औजार (इन्स्ट्रुमेन्ट्स) हरू तथा उपकरण (एपरेटस) हरू, जसको परिचालन (अपरेशन) स्वतः नियन्त्रण गरिने कारक (फ्याक्टर) अनुसार हेरफेर भैरहने (भ्यारिइङ्ग) वैद्युतिक घटना (इलेक्ट्रिकल फेनोमेनन) माथि निर्भर हुने वा नहुने हुन्छ,, जसलाई उक्त कारक (फ्याक्टर) को यथार्थ मूल्य (एक्चुअल भ्यालु) को निरन्तर (कन्स्ट्याण्टली) वा नियत समयमा (पिरियोडिकली) मापन (मेजरिंग) गर्दै यसलाई ब्याघातहरू (डिस्टर्बेन्सेस) को विरुद्ध स्थिर पारिएको (स्टेबिलाइज्ड) अभिष्ट मूल्य (डिजायर्ड भ्यालु) सम्म पुर्‍याउने र सोमा कायम (मेन्टेन) राख्नेगरी अभिकल्पित गरिएको (डिजाइण्ड) हुन्छ, र
- (ख) विद्युत-आवेश (इलेक्ट्रिकल क्वाण्टिटिज) का स्वचालित नियामकहरू (अटोमेटिक रेगुलेटर्स), तथा अवैद्युतिक आवेश (नन् इलेक्ट्रिकल क्वाण्टिटिज) लाई स्वचालित रूपमा (अटोमेटिकली) नियन्त्रण गर्न निमित्तका औजारहरू एवं उपकरणहरू, जसको परिचालन (अपरेशन) नियन्त्रण गरिने कारक (फ्याक्टर टु बी कण्ट्रोल्ड) अनुसार हेरफेर भैरहने (भ्यारिइङ्ग) वैद्युतिक घटना (इलेक्ट्रिकल फेनोमेनन) माथि भर पर्दछ, जसलाई निरन्तर (कन्स्ट्याण्टली) वा नियत समयमा (पिरियोडिकली) यसको यथार्थ मूल्य (एक्चुअल भ्यालु) को मापन (मेजरिङ्ग) द्वारा यस कारकलाई ब्याघातहरू (डिस्टर्बेन्सेज) का विरुद्ध स्थिर पारिएको (स्टेबिलाइज्ड) अभिष्ट मूल्य (डिजायर्ड भ्यालु) मा पुर्‍याउन र सोमा कायम (मेन्टेन) राख्न अभिकल्पित गरिएको (डिजाइण्ड) हुन्छ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु.अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-११
ठूलो घडी (क्लौक्स) हरु र सानो घडी (वाचेज) हरु र
तिनका अङ्गहरू (पार्ट्स)

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) ठूलो घडी (क्लौक) वा सानो घडी (वाच) का कांचहरू (ग्लासेस) वा भारहरू (वेट्स) (तिनका रचक (कन्स्ट्रिक्ट्युएण्ट) पदार्थ अनुसार वर्गीकरण गरिने);
- (ख) सानोघडी (वाच) का सिक्रीहरू (चेन्स) (स्थिति अनुसार शीर्षक ७१.१३ वा ७१.१७);
- (ग) परिच्छेद १५ को द्रष्टव्य २ को परिभाषा अनुसारको सामान्य प्रयोगका अङ्गहरू (पार्ट्स अफ जनरल यूज), अपधातुको (परिच्छेद १५), वा प्लास्टिक्सका त्यस्तै सामानहरू (भाग ३९) वा बहुमूल्य धातु वा बहुमूल्य धातुको आवरण चढाइएको धातुको (सामान्यतया शीर्षक ७१.१५); ठूलो घडी (क्लौक) वा सानो घडी (वाच) का कमानीहरू (स्प्रिङ्स) लाई भने ठूलो घडी (क्लौक) वा सानो घडी (वाच) का अङ्गहरूका (पार्ट्सको) रूपमा वर्गीकरण गरिनेछ (शीर्षक ९१.१४);
- (घ) वियरिङ्ग बलहरू (शीर्षक ७३.२६ वा ८४.८२ स्थिति अनुसार);
- (ङ) घडीको गतिक्रमको पूर्जा (इस्केपमेन्ट) बिना नै काम गर्न निर्माण गरिएका शीर्षक ८४.१२ का वस्तुहरू;
- (च) बल वियरिङ्गहरू (शीर्षक ८४.८२); वा
- (छ) वाच मुभमेन्ट वा क्लौक मुभमेन्टको वा पूर्णतः वा मुख्यतः त्यस्ता मुभमेन्टका अङ्गहरू (पार्ट्स) को रूपमा प्रयोग हुने उपयुक्त वस्तुहरूको रूपमा अन्य उपादानहरूसित वा ससंगै संयोजन (एसेम्बल) भै नसकेका भाग ८५ का वस्तुहरू (भाग ८५) ।

२. शीर्षक ९१.०१ ले त्यस्ता साना घडी (वाचेज) हरुलाई मात्र समावेश गर्दछ जसको आवरण (केस) पूर्णतः बहुमूल्य धातु वा बहुमूल्य धातुको आवरण चढाइएको (क्ल्याड विथ प्रेसियस मेटल) धातु वा यही पदार्थहरूको साथ शीर्षक ७१.०१ देखि ७१.०४ सम्मका प्राकृतिक वा संवर्धित मोती वा बहुमूल्य वा अर्धबहुमूल्य (प्राकृतिक, संश्लिष्ट वा पुनर्निर्मित) पत्थरहरू संयोजन (कम्बाइन) गरिएका हुन्छन् । अपधातुको आवरण (केस) मा बहुमूल्य धातु जडेको (इनलेड) केस (आवरण) भएका साना घडीहरू (वाचेज) शीर्षक ९१.०२ मा पर्दछन् ।

३. यस भागको प्रयोजनको लागि वाच मुभमेन्ट भन्ने उक्तिले प्रदर्शन (डिस्प्ले) सहित वा यान्त्रिक प्रदर्शन (मेकानिकल डिस्प्ले) समावेश (इन्क्पोर्टेड) गर्न सकिने प्रणाली सहित समय वा काल नियन्त्रक चक्र (ब्यालेन्स ह्वील) र वाल कमानी (हेयरस्प्रिङ्ग), स्फटिक मणिभ (क्वार्ज क्रिस्टल) वा समयको अन्तराल (इन्टरभल अफ टाइम) निश्चित गर्न सक्षम कुनै अन्य प्रणालीद्वारा नियमन वा नियन्त्रण (रेगुलेट) गरिएका साधनहरू (डिभाइसेज) लाई जनाउँछ । यस्ता वाच मुभमेन्टहरूको मोटाई १२ मी. मी. तथा चौडाई, लम्वाई वा व्यास ५० मी. मी. भन्दा बढी हुनेछैन ।

४. द्रष्टव्य १ मा व्यवस्था भएकोमा बाहेक, मुभमेन्टहरू र ठूलो घडी (क्लौक) वा सानोघडी (वाच) दुवैमा र अन्य वस्तुहरूमा (उदाहरणको लागि, परिशुद्धताका उपकरणहरू (प्रिसिजन इन्स्ट्रुमेन्ट्स)) प्रयोगको लागि उपयुक्त अन्य अङ्गहरू (पार्ट्स) लाई यसै भागमा वर्गीकरण गरिनेछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-१२
संगीत बाद्ययन्त्रहरु; त्यस्ता वस्तुहरुका अङ्गहरु (पार्ट्स) र
सहायक वस्तुहरु (एक्सेसरीज)

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) अपधातु (आधारभूत धातु) का परिच्छेद १५ को द्रष्टव्य २ मा परिभाषित साधारण प्रयोगका अङ्गहरु (पार्ट्स) (परिच्छेद १५), वा प्लाष्टिकका त्यस्तै किसिमका सामानहरु (भाग ३९);
- (ख) भाग ८५ वा ९० का यस भागका यन्त्र (इन्स्ट्रुमेण्ट) हरुको साथ प्रयोग हुने तर एउटै क्याबिनेटमा नराखिएको वा सम्मिलित नगरिएका माइक्रोफोन, एम्प्लिफायर, लाउडस्पीकर, हेडफोन, स्वीच, स्ट्रोबोस्कोप वा अन्य सहायक उपकरणहरु, औजारहरु वा साधित्र (सरजाम);
- (ग) खेलौना यन्त्रहरु (इन्स्ट्रुमेण्टस) वा साधित्र (एपरेटस वा औजार) (शीर्षक ९५.०३);
- (घ) बाद्ययन्त्रहरु सफा गर्ने कार्य निमित्तका बुरुसहरु (शीर्षक ९६.०३);वा,
- (ङ) सङ्ग्रहकर्ताका संग्रहणीय वस्तुहरु वा पुरातात्विक वस्तुहरु (शीर्षक ९७.०५ वा ९७.०६) ।

२. शीर्षक ९२.०२ वा ९२.०६ का बाद्ययन्त्र बजाउनमा प्रयोग गरिने (सारंगीको कमानी, ढोलको डण्डा वा भायोलिनको गज जस्ता) वो र स्टिक तथा यस्तै किसिमका साधनहरु डिभाइसेज) बाजाको लागि उपयुक्त (नर्मल) संख्यामा बाजा वा बाद्ययन्त्रहरुका साथमा प्रस्तुत हुन आएमा र बाजाको लागि नै प्रयुक्त हुने भनी स्पष्ट रुपमा अभीष्ट (इण्टेण्डेड) देखिएमा सम्बन्धित बाद्ययन्त्रका साथ नै वर्गीकरण गरिनेछन् ।

संकेत ९२.०९ का कार्डहरु, चक्का (डिस्कहरु) र रोलहरु बाद्ययन्त्रका साथमै प्रस्तुत हुन आएमा पनि भिन्न (सेपरेट) वस्तुहरुको रुपमा लिइनु पर्दछ र त्यस्ता बाद्ययन्त्रको अंगभूत रुपमा लिइनु हुदैन ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

परिच्छेद-१९
हातहतियार र खरखजाना; तिनका अङ्ग (पार्ट्स) र
सहायक वस्तुहरु

भाग-९३
हातहतियार र खरखजाना; तिनका अङ्ग (पार्ट्स) र
सहायक वस्तुहरु

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) भाग ३६ का सामानहरु जस्तै, समाघात-पिधान (पर्कशन क्याप), प्रस्फोटक (डिटोनेटर्स), शीर्षक दिने प्रकाश (सिग्नलिङ्ग फ्लेयर्स);
- (ख) अपघातु (बेस मेटल) का, परिच्छेद १५ को द्रष्टव्य २ मा परिभाषित सामान्य प्रयोगका अङ्गहरु (पार्ट्स) (परिच्छेद १५) वा प्लाष्टिकका त्यस्तै सामानहरु (भाग ३९);
- (ग) कवचित वा बख्तरबन्द (आर्मर्ड) लडाकू बाहनहरु (फाइटिङ्ग भेहिकल्स) (शीर्षक ८७.१०);
- (घ) दूरेक्षीय दृष्टि वा शस्त्रास्त्रको साथ प्रयोग हुने उपयुक्त अन्य चाक्षुषीय साधनहरु, अग्न्यास्त्रका साथ जडान नभएको वा जडान हुन अभिकल्पित (डिजाइन) अग्न्यास्त्रका साथ प्रस्तुत हुन नआएमा (भाग ९०);
- (ङ) धनुष बाण, तरवारबाजी अभ्यास गर्ने भोथो तरवार (फेन्सिङ्ग फ्वाइल्स) वा खेलौनाहरु (भाग ९५); वा
- (च) संग्रहकर्ताका वस्तुहरु (कलेक्टर्स पिसेज) वा पुरातात्विक वस्तुहरु (एण्टिक्स) (शीर्षक ९७.०५ वा ९७.०६) ।

२. शीर्षक ९३.०६ मा, “तिनका अङ्गहरु” (पार्ट्स दियर अफ) भन्ने प्रसंगले शीर्षक ८५.२६ का रेडियो वा राडार उपकरणहरु (एपरेट्स) लाई समावेश गर्दैन ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

परिच्छेद-२०
बिबिध निर्मित (म्यानुफ्याक्चर्ड) बस्तुहरु

भाग-९४

फर्निचर; शय्योपकरण वा बर बिछ्यौनाहरु (बेडिङ्ग), डस्ना, लम्पट वा गद्दाहरु (म्याट्रेसेज), खाट वा पलङ्गहरु (म्याट्रेस सपोर्ट्स), गद्दादार चकटी र तकियाहरु (कुशन्स); तथा यस्तै किसिमका केही वस्तु कोचेर वा ठुसेर गद्दा जस्तो बनाइएका (स्टपड) सजावटका सामानहरु (फर्निशिङ्गस); बत्ती (ल्याम्प) र बत्ती जडानका सामग्रीहरु (लाइटिङ्ग फिटिङ्गस), अन्यत्र उल्लेख नभएका; प्रदीप्त शीर्षकहरु (इल्युमिनेटेड साइन्स), प्रदीप्त नामपट (इल्युमिनेटेड नेमप्लेट्स) र यस्तै बस्तुहरु; पूर्व विरचित भवनहरु (प्रिफ्याब्रिकेटेड बिल्डिङ्गस)

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) भाग ३९, ४० वा ६३ का, हावादार (न्यूमाटिक) वा पानी भरिने डस्ना लम्पट आदि (म्याट्रेसेस), तकिया (पिलोज) वा चकटीहरु (कुशन्स);
- (ख) कृतिम वा फर्श (फ्लोर) वा धरातल (ग्राउण्ड) मा लगाउनको लागि ऐनाहरु (मिरर्स) (उदाहरणको लागि, शीर्षक ७०.०९ को पिङ्गको ऐना (शेभल ग्लासेस वा स्विङ्गमिरर्स);
- (ग) भाग ७१ का बस्तुहरु;
- (घ) परिच्छेद १५ को द्रष्टव्य २ मा परिभाषा गरिएबमोजिमका, अपधातुका सामान्य प्रयोगका अङ्गहरु (पार्ट्स) (परिच्छेद १५), वा प्लाष्टिकका त्यस्तै सामानहरु (भाग ३९), वा शीर्षक ८३.०३ का सेफहरु;
- (ङ) शीर्षक ८४.१८ का प्रशीतक (रेफ्रिजेरेटिङ्ग) वा हिमीकरण (फ्रिजिङ्ग) उपकरणका अङ्ग (पार्ट) को रुपमा विशेष रुपमा अभिकल्पित (डिजाइण्ड) फर्निचर; सिउने कल (स्युइङ्ग मशीन) को लागि विशेषतः अभिकल्पना गरिएको (डिजाइण्ड) फर्निचर (शीर्षक ८४.५२);
- (च) भाग ८५ का बत्ती (ल्याम्प) हरु वा बत्ती जडानका सामग्रीहरु (लाइटिङ्ग फिटिङ्गस);
- (छ) शीर्षक ८५.१८ का औजारहरु (एपरेटस्) का अङ्ग (पार्ट्स) का रुपमा विशेष किसिमले अभिकल्पित (डिजाइण्ड) फर्निचर (शीर्षक ८५.१८), शीर्षक ८५.१९ वा ८५.२१ का औजारहरु (एपरेटस्) का अङ्ग (पार्ट्स) का रुपमा विशेष किसिमले अभिकल्पित (डिजाइण्ड) फर्निचर (शीर्षक ८५.२२) वा शीर्षक ८५.२५ देखि ८५.२८ सम्मका औजारहरु (एपरेटस्) का अङ्ग (पार्ट्स) का रुपमा विशेष किसिमले अभिकल्पित (डिजाइण्ड) फर्निचर (शीर्षक ८५.२९) ;
- (ज) शीर्षक ८७.१४ का बस्तुहरु;
- (झ) शीर्षक ९०.१८ का दन्तचिकित्साका साधनहरु (एप्लायन्सेज) समाविष्ट (इनकरपोरेटिङ्ग) भएका दन्तचिकित्सक (डेन्टिस्ट) का कुर्सीहरु (चेयर्स) वा दन्तचिकित्सकका पिकदानहरु (स्पिटोन्स) (शीर्षक ९०.१८);
- (ञ) भाग ९१ का बस्तुहरु (उदाहरणतः ठूलो घडी (क्लौक) र तिनका केसहरु; वा
- (ट) खेलौना फर्निचर वा खेलौना बत्ती (ल्याम्प) वा बत्ती जडानका सामग्रीहरु (लाइटिङ्ग फिटिङ्गस) (शीर्षक ९५.०३), विलियार्ड टेबुलहरु वा खेलको लागि विशेष रुपले निर्मित अन्य फर्निचर (शीर्षक ९५.०४), इन्द्रजाल (हातको सफाई) (कन्जुरिड ट्रिक्स) को लागि वा चिनिआ लालटेनहरु जस्ता सजावटको लागि का फर्निचर (बैद्युतिक माला बाहेक) (शीर्षक ९५.०५) ।

२. शीर्षक ९४.०१ देखि ९४.०३ सम्ममा उल्लेख भएका वस्तुहरू (अङ्गहरू (पार्ट्स) बाहेक) लाई ती वस्तु कृत्रिम वा फर्श (प्लोर) वा धरातल (ग्राउण्ड) मा लगाउनको लागि अभिकल्पना (डिजाइन) गरेको हो भने मात्र ती शीर्षकहरूमा वर्गीकरण गरिनेछन् ।

तर, देहायका वस्तुहरूलाई भुण्ड्याउन, गारोमा जडान गर्न वा एक अर्को माथि खडा गरी राख्न अभिकल्पना (डिजाइन) गरिएको भए पनि माथि उल्लेख भएका शीर्षकहरू मै वर्गीकरण गरिनेछ :

- (क) दराज (कपबोर्ड), पुस्तक राख्ने दराज (बुक केस), अन्य तखता भएको वा खानादार फर्निचर (भित्तामा जडान गर्ने आधारका साथमा प्रस्तुत भएका एकल तखता भएका समेत) र यूनिट फर्निचर;
- (ख) आसन (सिट्स) र शैय्या (पलङ्ग, खाट आदि) (वेड्स) ।
३. (क) शीर्षक ९४.०१ देखि ९४.०३ सम्मको वस्तुहरूका अङ्गहरू (पार्ट्स अफ गुड्स) भन्नाले कांच (ऐना समेत), सङ्गमर्मर (मार्बल) वा अन्य पत्थर वा भाग ६८ वा ६९ मा उल्लेख भएका अन्य पदार्थहरूका चादर (शीट्स) हरू वा फलक (स्ल्याब) हरू (कुनै आकारमा काटिएका वा नकाटिएका तर अन्य अङ्गहरू (पार्ट्स) सङ्ग समायोजन (कम्बाइन) नगरिएको) लाई समावेश गरिने छैन ।
- (ख) शीर्षक ९४.०४ मा वर्णन भएका सामानहरू, भिन्दा भिन्दै (सेपरेटली) प्रस्तुत हुन आएमा शीर्षक ९४.०१, ९४.०२ वा ९४.०३ का सामानहरूका अङ्गहरू (पार्ट्स) को रूपमा वर्गीकरण गरिने छैन ।
४. शीर्षक ९४.०६ को प्रयोजनको लागि, “पूर्व विरचित भवनहरू” (प्रीफ्याब्रिकेटेड बिल्डिङ्स) भन्ने उक्तिले कारखाना (फ्याक्ट्री) मा तयार (फीनिश) गरिएका वा अवयव (एलिमेण्ट्स) को रूपमा राखिएको, एक साथ प्रस्तुत हुन आएका, निर्माणस्थल (साइट) मा समायोजन (एसेम्बल) गरिने, घरहरू (हाउसिङ्ग) वा कार्यस्थलका आवास (वर्कसाइट एकोमोडेसन), कार्यालयहरू, विद्यालयहरू, पसलहरू, छाप्रोहरू (शेड्स), मोटरघर (गैरीज) वा त्यस्तै घरहरू जस्ता भवनहरूलाई जनाउँछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर				
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक	
								भारत	अन्य मुलुक			

भाग-१५
खेलौनाहरु (ट्वायज), आमोद प्रमोद र खेलकूदका आवश्यक सामग्रीहरु
(गेम्स एण्ड स्पोर्ट्स रिक्विजिट्स); तिनका अङ्गहरु (पार्ट्स)
र सहायक सामग्रीहरु (एक्सेसरीज)

दृष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) मैनबत्तीहरु (शीर्षक ३४.०६);
- (ख) शीर्षक ३६.०४ का आतिशवाजी वा अन्य अग्निक्रीडा (पाइरोटेक्निक) का वस्तुहरु;
- (ग) भाग ३९, शीर्षक ४२.०६ वा परिच्छेद ११ का लम्बाइमा काटिएका तर माछा मार्ने बल्लीको धागो (फिशिङ्ग लाइन्स) को रुपमा तयार नगरिएका धागो (यार्न), एकल तन्तु (मोनोफिलामेण्ट), डोरी (कर्ड) वा आन्द्रो वा तांत (गट) वा यस्तै माछा मार्ने वस्तुहरु;
- (घ) शीर्षक ४२.०२, ४३.०३ वा ४३.०४ का खेलकूदका भोला (स्पोर्ट्स ब्यागस) वा अन्य आधानपत्र वा राख्ने भाँडो (कन्टेनर्स);
- (ङ) भाग ६१ वा ६२ का, कपडा पदार्थका खेलकूदका परिधानहरु (स्पोर्ट्स क्लोदिङ्ग) वा चित्र-विचित्र पोशाक (फ्यान्सी ड्रेस);
- (च) भाग ६३ का कपडाका ध्वजाहरु (फ्ल्याग्स) वा झण्डाहरु (बन्टिङ्ग), वा नौका (बोट्स) हरूको लागि पालहरु (सेल्स), सेलबोर्डहरु वा स्थलयान (ल्याण्ड क्र्याफ्ट) हरू;
- (छ) भाग ६४ का खेलकूदका पाउपोश (हिम स्केट वा गुड्ने (रोलर) स्केटहरु जोडिएका (एट्याच्ड) स्केटिङ्ग बूटहरु बाहेक), वा भाग ६५ को खेलकूदका शिरपोश;
- (ज) टेम्ने लौरो (छडी), कोर्न (हिवप्स), घोडचढीको छोटो चावुक (राइडिङ्गकोस) वा यस्तै वस्तुहरु (शीर्षक ६६.०२) वा तिनका अङ्गहरु (पार्ट्स) (शीर्षक ६६.०३);
- (झ) शीर्षक ७०.१८ को, पुतलीहरु वा अन्य खेलौनाको लागि नजडेका (अनमाउण्टेड) काँचका आँखाहरु;
- (ञ) परिच्छेद १५ को दृष्टव्य २ मा परिभाषित, अपधातु (आधारभूत धातु) का साधारण प्रयोगका अङ्गहरु (पार्ट्स अफ जेनरल यूज) (परिच्छेद १५), वा प्लाष्टिकका यस्तै किसिमका सामानहरु (भाग ३९);
- (ट) शीर्षक ८३.०६ को घण्टीहरु (बेल्स), घण्टाहरु (गौङ्स) वा यस्तै वस्तुहरु;
- (ठ) तरल वस्तु निमित्तका पम्पहरु (शीर्षक ८४.१३), तरल वा ग्याँसहरुको निमित्त निस्पदक (फिल्टरिङ्ग) वा शुद्ध गर्ने (प्युरिफाइङ्ग) यन्त्रावली र उपकरण (एपरेटस) (शीर्षक ८४.२१), वैद्युतिक चालकहरु (इलेक्ट्रिक मोटर्स) (शीर्षक ८५.०१), विद्युत ट्रान्सफर्मरहरु (शीर्षक ८५.०४) डिस्क (चक्का), टेप, सुगठित अवस्थाका वाष्पीकरण नहुने (सोलिड-स्टेट नन्-भोलाटाइल) सञ्चय उपकरणहरु, “स्मार्ट कार्ड” र अन्य ध्वनि वा अन्य प्रत्यक्ष दृष्य घटना (फेनोमेना) अभिलेख (रेकर्ड) गर्न सकिने माध्यम (मिडिया), अभिलेखित (रेकर्डेड) भएको वा नभएको (शीर्षक ८५.२३), रेडियो दूर नियामक (रिमोट कण्ट्रोल) उपकरण (शीर्षक ८५.२६) वा तारविहीन पारवैजनी दूर नियामक (कर्डलेस इन्फ्रारेड रिमोट कण्ट्रोल) उपकरण (शीर्षक ८५.४३);
- (ड) परिच्छेद १७ का खेलकूदका वाहनहरु (स्पोर्ट्स भेहिकल्स) (हिउंमा हिड्ने बिना पांग्राको गाडी (बौबस्लेज), हिमवाहन (टोबोगन्स) र यस्तै (वाहनहरु) बाहेक);
- (ढ) केटाकेटीहरुको दुइपांग्रे साइकल (बाइस्कल) (शीर्षक ८७.१२);
- (ण) डुङ्गा (क्यानोज) हरू र सानो डुङ्गा (स्किप्स) जस्ता खेलकूदका जल-पोत (क्र्याफ्ट) हरू (भाग ८९), वा तिनका प्रणोदन (प्रोपल्सन) का साधनहरु (काठबाट बनेका त्यस्ता वस्तुहरुको लागि भाग ४४);

- (त) चशमा (स्पेक्टेकल्स), धूप चशमा (गोगल्स) र यस्तै वस्तुहरु, खेलकूदको लागि वा घर बाहिरका आमोदप्रमोद (आउटडोर गेम्स) हरूको लागि (शीर्षक ९०.०४);
- (थ) डिक्वाय काल्स वा सिट्टीहरु (हिवसिल्स) (शीर्षक ९२.०८);
- (द) भाग ९३ का हातहतियारहरु वा अन्य वस्तुहरु;
- (ध) सबै किसिमका विद्युत मालाहरु (इलेक्ट्रिक गाल्याण्ड्स) (शीर्षक ९४.०५);
- (न) च्याकेटका तन्तुहरु (स्ट्रिङ्स), पालहरु (टेन्ट्स) वा शिविर हाल्ले (क्याम्पिङ्ग) सामानहरु वा पन्जाहरु (ग्लोभ्स), बुढी औंला एकातिर र अरु चार औंला एकै ठाउँ अर्कोतिर ढाक्ने गरी बनाइएको पन्जाहरु (मिटेन्स) तथा औंलाहरु खुल्ला रहने गरी बनाइएको पन्जाहरु (मिट्स) (तिनका रचक पदार्थ अनुसार वर्गीकरण हुने); वा
- (प) टेबुलका सामान, भान्छाका सामान, शौचालयका सामानहरु, भूईँ ढाक्ने वस्तुहरु (कार्पेट्स) र अन्य कपडा पदार्थका भूईँ ढाक्ने वस्तुहरु (टेक्स्टाइल फ्लोर कभरिङ्स), कपडाहरु (एप्पारेल), तन्ना, टेबुलपोश, तौलिया, भान्सामा प्रयोग हुने रुमाल (वेड लिनेन, टेबुल लिनेन, ट्वाइलेट लिनेन, किचन लिनेन) र उपयोगी कार्य भएका यस्तै प्रकारका सामग्रीहरु । (तिनीहरुका अवयवी पदार्थ (कन्स्ट्रिच्युएन्ट म्याटेरियल) अनुरूप वर्गीकरण भएका)
२. प्राकृतिक वा संबर्द्धित मोतीहरु, बहुमूल्य वा अर्द्धबहुमूल्य पत्थरहरु (प्राकृतिक, संश्लेषित वा पुनर्निर्मित), बहुमूल्य धातु वा बहुमूल्य धातु मोहोरेको (क्ल्याड) धातु नगण्य (माइनर) अवयवको रुपमा रहेको वस्तुहरुलाई यस भागले समावेश गर्दछ ।
३. माथिको द्रष्टव्य १ का अधीनमा रही, यस भागका वस्तुहरुका साथ पूर्णतः वा मुख्यतः प्रयोग गर्न उपयुक्त अङ्गहरु (पार्ट्स) र सहायक वस्तुहरु (एक्सेसरीज) लाई ती वस्तुहरु कै साथमा वर्गीकरण गरिनेछ ।
४. माथिको द्रष्टव्य १ का अधीनमा रही, एक वा सोभन्दा बढी वस्तुहरु (आइटम्स) संग संयोजित (कम्बाइन्ड) भएका वस्तुहरु यदि खुद्रा बिक्रीका लागि एकैसाथ राखिएका (पुट अप टुगेदर फर रिटेल सेल) छन् र तिनीहरुको संयोजन (कम्बिनेशन) मा खेलौनाहरु (टवायज) को आधारभूत गुण(एसेन्सियल क्यारेक्टर) रहेको छ भने त्यस्ता वस्तुहरुको हकमा, अन्य कुराका साथसाथै, शीर्षक ९५.०३ लागू हुन्छ र व्याख्या सम्बन्धी सामान्य नियमहरुको ३(ख) अन्तर्गत समूहहरु (सेट्स) को रुपमा व्यवहार गर्न नसकिने त्यस्ता वस्तुहरु यदि पृथक रुपमा प्रस्तुत भएका छन् भने अन्य शीर्षकहरुमा वर्गीकरण हुनेछन् ।
५. रुपाङ्कन (डिजाइन), आकृति (शेप) वा रचक पदार्थ (कन्स्ट्रिच्युएन्ट म्याटेरियल) का कारण अन्य रुपले जनावरहरुको लागि अभिप्रेत (इन्टेन्डेड) भनी अभिज्ञेय (आइडेन्टिफाएबल) हुन आउने वस्तुहरु, उदाहरणतः “पेट ट्वाइज”, शीर्षक ९५.०३ मा समावेश हुँदैनन् (तिनका वर्गीकरण तिनको आफ्नै उपयुक्त शीर्षकमा गरिनेछ) ।

उपशीर्षक द्रष्टव्य

१. उपशीर्षक ९५०४.५० मा निम्न वस्तुहरु पर्दछन्:
- (क) टेलिभिजन रिसिभर, मोनिटर वा अरु वाह्य पर्दा वा सतहमा छवि पुनरुत्पादन गर्ने भिडियो गेमका कन्सोलहरु; वा
- (ख) यताउता लैजान सकिने (पोर्टेबल) वा नसकिने, आफैमा दृश्य पर्दा (भिडियो स्क्रीन) भएका भिडियो गेमका यन्त्रहरु ।

यो उपशीर्षकमा मुद्रा (क्वाइन्स), वैङ्क नोट्स (कागजी मुद्रा), वैङ्क कार्ड्स, टोकन वा भुक्तानीका अन्य माध्यमद्वारा संचालन गरिने भिडियो गेमका कन्सोलहरु वा यन्त्रहरु पर्दैनन् (उपशीर्षक ९५०४.३०) ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सार्क मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सार्क मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

भाग-९६
बिबिध निर्मित (म्यानुफ्याक्चर्ड) वस्तुहरु

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) अंगराग (कस्मेटिक) वा श्रृङ्गार प्रसाधनको (ट्वाइलेट) प्रयोगका पेन्सिलहरु (भाग ३३);
- (ख) भाग ६६ का वस्तुहरु (जस्तै-छाता वा लट्टी (वाकिड स्टिक) वा अंगहरु (पार्ट्स));
- (ग) नकली गहना (शीर्षक ७१.१७);
- (घ) परिच्छेद १५ को द्रष्टव्य २ मा परिभाषित, अपधातु (वेस मेटल) का साधारण प्रयोगका अङ्गहरु (पार्ट्स) (परिच्छेद १५), वा प्लाष्टिकका त्यस्तै सामानहरु (भाग ३९);
- (ङ) कुंदेको (कार्भिङ्ग) वा ढालिएको (मोल्डिङ्ग) पदार्थको बीड (वा मुठ) हरु वा अन्य अङ्गहरु (पार्ट्स) भएका, भाग ८२ का चक्कु, कांटा, स्याङ्गी आदि (कटलरी) वा अन्य सामानहरु; तर, शीर्षक ९६.०१ वा ९६.०२ त्यस्ता वस्तुहरुका छुट्टै (सेपरेटली) प्रस्तुत गरिएका बीड (ह्याण्डल्स) हरु वा अन्य अङ्गहरु (पार्ट्स) का हकमा लागू हुन्छन्;
- (च) भाग ९० का वस्तुहरु (उदाहरणतः चश्माका फ्रेमहरु (शीर्षक ९०.०३), गणितीय रेखांकन कलम (म्याथम्याटिकल ड्राइङ्ग पेन्स) (शीर्षक ९०.१७), दन्त चिकित्सामा वा औषधीय, शल्य चिकित्सा वा पशु चिकित्साको प्रयोजनको लागि प्रयोग हुने खालका बुरुसहरु (शीर्षक ९०.१८);
- (छ) भाग ९१ का वस्तुहरु (जस्तै-ठूलो घडी (क्लौक) वा सानो घडी (वाच) का केसहरु);
- (ज) संगीत बाद्ययन्त्रहरु वा तिनका अङ्गहरु (पार्ट्स) वा सहायक वस्तुहरु (एक्सेसरीज) (भाग ९२);
- (झ) भाग ९३ का वस्तुहरु (हातहतियार र तिनका अङ्गहरु (पार्ट्स));
- (ञ) भाग ९४ का वस्तुहरु (जस्तै-फर्निचर, ल्याम्पहरु र बत्ती जडानका सामानहरु (लाइटिङ्ग फिटिङ्गस));
- (ट) भाग ९५ का वस्तुहरु (खेलौनाहरु, आमोदप्रमोद, खेलकूदका आवश्यक सामानहरु (रिक्विजिट्स)); वा
- (ठ) कला-कृतिहरु, संग्रहकर्ताका संग्रहणीय वस्तुहरु (क्लेक्टर्स पिसेज) वा पुरातात्विक महत्वका वस्तुहरु (एण्टिक्स) (भाग ९७) ।

२. शीर्षक ९६.०२ मा “बनस्पति वा खनिजजन्य कुंदने पदार्थ” (कार्मिङ्ग म्याटेरियल) भन्नाले देहायका वस्तुहरुलाई जनाउँछ :

- (क) कुंदने कार्यमा प्रयोग हुने खालका कडा बीऊहरु, बियांहरु, बोक्राहरु र कडा बियांको काष्ठफल (नट्स) हरु र यस्तै बानस्पतिक पदार्थहरु (उदाहरणको लागि, कोरोजो र डोम);
- (ख) तृणमणी (अम्बर), समुद्रफेन (मीरशौम), एकत्रित वा संकुलित तृणमणि (एग्लोमेरेटेड अम्बर) र एकत्रित वा संकुलित समुद्रफेन (एग्लोमेरेटेड मीरशौम), कृष्ण प्रस्तर (जेट) र कृष्ण प्रस्तर (जेट) को खनिज स्थानापन्न (सब्सीच्यूट) ।

३. शीर्षक ९६.०३ मा “कुचो वा कुची (ब्रुम वा ब्रस) बनाउने तयारी ग्रन्थी (नोट) हरु र गुच्छाहरु (टफ्ट)” भन्ने उक्ति केवल जनावरको रौं, बानस्पतिक रेशा (फाइबर) वा अन्य पदार्थहरुका अवलंब नहालिएका (अनमाउण्टेड) ग्रन्थीहरु (नोट्स) र गुच्छाहरु (टफ्ट्स), जो विभाजन नगरीकन कुचोहरु (ब्रुस) वा बुरुस (कुची) हरु मा समावेशन (इनकरपोरेशन) को लागि तयार हुन्छन् वा जसमा त्यस्तो समावेशनको लागि तयार पार्न टुप्पो काटछांट गरी आकार दिने जस्ता सामान्य (माइनर) अग्रिम प्रक्रियाको अपेक्षा राखिएका हुन्छन्, को हकमा लागू हुन्छ ।

४. शीर्षक ९६.०१ देखि ९६.०६ वा ९६.१५ का बाहेक यस भागका बस्तुहरु पूर्णतः वा अंशतः बहुमूल्य धातु वा बहुमूल्य धातु मोहोरेको धातुको, प्राकृतिक वा संवर्द्धित मोती वा बहुमूल्य वा अर्धबहुमूल्य पत्थरहरु (प्राकृतिक, संश्लिष्ट वा पुनर्निर्मित) को संयोजनबाट (कम्पोज्ड अफ) बनेका वा नबनेका भए पनि यसै भागमा वर्गीकृत रहने छन् । तर, शीर्षक ९६.०१ देखि ९६.०६ सम्म र ९६.१५ मा प्राकृतिक वा संवर्द्धित मोती, वा बहुमूल्य वा अर्ध बहुमूल्य पत्थरहरु (प्राकृतिक, संश्लिष्ट वा पुनर्निर्मित), बहुमूल्य धातु वा बहुमूल्य धातुको आवरण चढाइएका धातु अल्प (माइनर) अवयवीको रुपमा रहेका बस्तुहरु समावेश हुन्छन् ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

परिच्छेद-२१
कलाकृति, संग्रहकर्ताको संग्रहणीय वस्तुहरु, (कलेक्टर्स पिसेज) र
पुरातात्विक वस्तुहरु (एण्टिक्स)

भाग-९७
कलाकृति, संग्रहकर्ताको संग्रहणीय वस्तुहरु (कलेक्टर्स पिसेज) र
पुरातात्विक वस्तुहरु (एण्टिक्स)

द्रष्टव्य :

१. यस भाग अन्तर्गत नपर्ने :

- (क) प्रयोग नभएका हुलाक टिकट (पोस्टेज स्टैम्पस्) हरु वा राजस्व वा आय टिकट रेभेन्यू स्टैम्पस्) हरु, हुलाक लेखन सामग्री (टिकट छापिएका कागजहरु) वा यस्तै सामग्रीहरु, शीर्षक ४९.०७ का;
- (ख) चित्रांकित क्यान्वासका नाट्य सम्बन्धी दृश्यावली, स्टुडियोको पृष्ठपट पर्दा: व्याक क्लथ) र यस्तै वस्तुहरु (शीर्षक ५९.०७), शीर्षक ९७.०६ मा वर्गीकरण हुन सक्ने भन्दा बाहेकका; वा
- (ग) प्राकृतिक वा संवर्द्धित मोतीहरु, वा बहुमूल्य वा अर्धवबुमूल्य पत्थरहरु (शीर्षक ७१.०१ देखि ७१.०३) ।

२. शीर्षक ९७.०२ को प्रयोजनकोलागि “मौलिक उत्कीर्णन, मुद्रण र शिलामुद्रण” रीजिनल इन्फोभिङ्गस, प्रिन्टस एण्ड लिथोग्राफ्स) भन्नाले कलाकार (आर्टिस्ट) ले पूर्णतः हातले निष्पादन एक्जीक्यूट) गरेको एक वा विभिन्न (सेभरल) प्लेटबाट सोभ्रै डाइरेक्टली) उत्पादिन मुद्राङ्कन (इम्प्रेसन) लाई जनाउँछ । यसमा कलाकारले प्रयोग गरेको (इम्प्लवायड) प्रकृया (प्रोसेस) वा पदार्थ (म्याटेरियल) को उपेक्षा गरिन्छ, तर कुनै पनि यान्त्रिकी (मेकानिकल) वा प्रकाशयान्त्रिकी (फोटो मेकानिकल) प्रकृयाहरु भने यसमा समावेश हुने छैनन् ।

३. पुंजित रुपमा वा विशाल रुपमा उत्पादन गरिएको (मास-प्रड्यूस्ड) पुनरुत्पादनहरु (रिप्रोडक्सन्स) वा व्यापारिक चरित्र (कमर्सियल क्यारेक्टर) को परम्परागत (कन्भेन्सनल) शिल्पकौशल (क्राफ्टम्यानसिप) का कृतिहरु (वर्कस्), त्यस्ता वस्तुहरु कलाकारद्वारा नै अभिकल्पना गरेको (डिजाइण्ड) वा रचना गरेको (क्रिएटेड) भए पनि शीर्षक ९७.०३ तिनको हकमा लागू हुदैन ।

४. (क) माथिका १ देखि ३ सम्मका द्रष्टव्यका अधिनमा रही, यस भागका वस्तुहरुलाई यसै भागमा वर्गीकरण गरिनेछ र यस अनुसूचीका अन्य कुनै भागमा गरिने छैन ।

(ख) शीर्षक ९७.०६ यस भागका पूर्ववर्ती शीर्षकहरुको हकमा लागू हुने छैन ।

५. चित्रपट (पेन्टिङ्गस) हरु, रेखाचित्रहरु (ड्रइङ्गस), वर्तिका चित्रहरु (पेस्टल्स), समुच्चित चित्रहरु (क्लेजेज) वा यस्तै सजावटका (डिकोरेटिभ) प्लाकहरु, उत्कीर्णनहरु (इन्फोभिङ्गस), मुद्रणहरु (प्रिन्टर्स) वा शिला मुद्रणहरु (लिथोग्राफ्स) का चारैतिरको फ्रेमहरुलाई ती वस्तुहरुसंगै वर्गीकरण गरिनेछ, तर ती फ्रेमहरु मूल्य र किसिमको हिसावले ती वस्तुहरुसंग स्वाभाविक (नर्मल) रुपले मिल्ने हुनु पर्दछ । यस द्रष्टव्यमा उल्लेख भएका वस्तुहरुसंग स्वाभाविक रुपले नमिल्ने किसिम वा मूल्यका फ्रेमहरुलाई छुट्टै वर्गीकरण गरिनेछ ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार दर		पैठारी अन्तः शुल्क दर	कृषि सुधार शुल्क	मु. अ. कर	जम्मा लाग्ने दर			
			सारक मुलुक बाट	अन्य मुलुक बाट				सारक मुलुक		तिब्बत	अन्य मुलुक
								भारत	अन्य मुलुक		

२. आर्थिक ऐन २०६८ को अनुसूची १ को दफा २ देखि २० सम्मका सम्पूर्ण व्यवस्थाहरु खारेज गरी सोको सट्टा देहायका व्यवस्थाहरु राखिएका छन् । यस अनुसूचीको दफा १ मा जुनसुकै कुरा उल्लेख भएतापनि देहायका दफाहरुमा उल्लिखित व्यवस्थाहरुको सम्बन्धमा देहाय बमोजिम नै हुनेछ :-

यावृहरूले भन्सार महसुल छुटमा ल्याउन पाउने मालवस्तु बाहेक निजी गुण्टा भिटी भारी सम्बन्धी सूचना अनुसार विदेशबाट आफूसँग ल्याएको (एकम्पनिड) वा आफू आउनुभन्दा अघि वा पछि ल्याएको (अनएकम्पनिड) मालवस्तुमा भन्सार महसुल, अन्तःशुल्क तथा मूल्य अभिवृद्धि करको सट्टा देहाय बमोजिम एकमुष्ट समदरबाट भन्सार महसुल लाग्नेछ :-

- (क) भन्सार दर माफी भएका मालवस्तुमा पन्ध्र प्रतिशत,
 - (ख) पाँच प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्ने मालवस्तुमा बीस प्रतिशत,
 - (ग) दश प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्ने मालवस्तुमा पच्चीस प्रतिशत;
 - (घ) पन्ध्र प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्ने मालवस्तुमा तीस प्रतिशत;
 - (ङ) बीस प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्ने मालवस्तुमा पैतीस प्रतिशत;
 - (च) तीस प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्ने मालवस्तुमा पचास प्रतिशत,
- तर,
- (१) चाँदीका गहना, चुरोट, पाइप टोवाको, मदिरा सवारी साधनहरु, हातहतियार, खरखजाना एवं अन्य आयात इजाजतपत्र लिई पैठारी गर्न पाइने मालवस्तुहरुमा दरबन्दी बमोजिम नै महसुल लाग्नेछ ।
 - (२) सुन, सुनका गहना र चाँदीमा दफा १४ को उपदफा (३) को खण्ड (भ) मा उल्लेख भए बमोजिमको दर लाग्नेछ ।
 - (३) सम्वत २०६५ साल कात्तिक १ गते नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित निजी गुण्टा भिटी भारी सम्बन्धी सूचनाको दफा १ को उपदफा (२) को खण्ड (क) मा उल्लिखित टेलिभिजन मध्ये एल.सी.डी., प्लाज्मा वा एल.इ.डी. टेलिभिजनमा दफा १९ को उपदफा (१५) बमोजिम महसुल लाग्नेछ ।
 - (४) सम्वत २०६५ साल कात्तिक १ गते नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित निजी गुण्टा, भिटी भारी सम्बन्धी सूचनामा तोकिएको परिमाणभन्दा बढी भएको मालवस्तुमा लाग्ने महसुलको शत प्रतिशत थप गरी असुल गरिनेछ ।
३. भारतमा उत्पादित मालवस्तु भारतबाटै नेपालभित्र पैठारी हुँदा मूल्यगत दर (परिमाणगत दर बाहेक) अनुसार लाग्ने भन्सार महसुलमा तीस प्रतिशतसम्मको दरमा सात प्रतिशत र सोभन्दा बढीका दरहरूमा पाँच प्रतिशत छुट दिइनेछ ।
 ४. जनवादी गणतन्त्र चीनमा उत्पादित मालवस्तु चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतबाट नेपालभित्र प्रतीतपत्रको माध्यमबाट पैठारी हुँदा मूल्यगत दर (परिमाणगत दर बाहेक) अनुसार लाग्ने भन्सार महसुल दरमा चार प्रतिशत छुट दिइनेछ ।
 ५. सार्क मुलुकमा उत्पादित साफ्टा सम्झौता अन्तर्गत तोकिएका मालवस्तु सोही मुलुकमा प्रतीतपत्र खोली बिल बिजक बनी सोही मुलुकबाटै सिम्पेण्ट भई पैठारी भएमा तोकिएको दरमा भन्सार महसुल छुट दिइनेछ ।
 ६. यस अनुसूचीको दफा २० मा उल्लिखित नेपाल सरकारको संवेदनशील सूचीमा परेका मालवस्तुहरू र यसै अनुसूचीको दफा २१ मा उल्लिखित मालवस्तुहरु बाहेक सार्क मुलुकमा उत्पादित अन्य मालवस्तुहरू सोही मुलुकमा प्रतीतपत्र खोली सोही मुलुकबाटै बिल/बिजक बनी सोही मुलुकबाटै साफ्टा उत्पत्तिको प्रमाणपत्र सहित पैठारी भएमा २०६२ साल पुस १७ गते कायम रहेको देहाय अनुसारको भन्सार महसुल दरमा आंशिक छुट दिई देहाय बमोजिमको दरमा भन्सार महसुल असुल गरिनेछ ।

१७ पुस २०६२ मा कायम रहेको भन्सार महसुल दर	सार्क मुलुकहरूबाट पैठारी गर्दा लाग्ने भन्सार महसुल दर
५%	५%
१०%	६.५%
१५%	८.२५%

२५%	११.७५%
३५%	१४.५%
४०%	१४.५%
८०%	१४.५%

तर,

- (क) सार्क मुलुकबाट पैठारी गर्दा लाग्ने भनी माथि उल्लेख भएकोभन्दा यस आर्थिक अध्यादेशद्वारा तोकिएको भन्सार महसुल दर घटी भएमा सोही दर बमोजिम महसुल असुल गरिनेछ ।
- (ख) यस दफामा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस अनुसूचीको अन्य दफाहरूबाट भन्सार महसुल पूर्ण वा आंशिक छुट दिइएको कारणले यस दफा अनुसार लाग्ने महसुलभन्दा घटी महसुल लाग्ने वा महसुल नलाग्ने भएमा सोही बमोजिम हुनेछ ।
- (ग) २०६२ साल पुस १७ मा कायम नरहेका तर यस अनुसूचीको दफा १ मा रहेका तथा यस अनुसूचीको दफा २० तथा दफा २१ मा नपरेका उपशीर्षकहरूमा उल्लिखित मालवस्तुहरू दफा ६ बमोजिम सार्क मुलुकबाट पैठारी गर्दा उक्त दफामा उल्लिखित सार्क मुलुकहरूबाट पैठारी गर्दा लाग्ने भन्सार महसुल दर नै लाग्नेछ ।

७. सार्क मुलुकमा उत्पादित यस अनुसूचीको दफा २१ मा उल्लिखित उपशीर्षकहरूका मालवस्तुहरू सोही मुलुकमा प्रतीतपत्र खोली सोही मुलुकबाटै बिल/विजक बनी सोही मुलुकबाटै साफ्टा उत्पत्तिको प्रमाणपत्र सहित पैठारी भएमा २०६७ साल कात्तिकमा कायम रहेको देहाय अनुसारको भन्सार महसुल दरमा आंशिक छुट दिई देहाय बमोजिमको दरमा भन्सार महसुल असुल गरिने छ ।

२०६७ साल कात्तिकमा कायम रहेको भन्सार महसुल दर	सार्क मुलुकहरूबाट पैठारी गर्दा लाग्ने भन्सार महसुल दर
५%	५%
१०%	९.५%
१५%	१४.५%
२०%	१९.५%
२५%	२२.५%
३०%	२८.५%
८०%	७१%

तर,

- (क) सार्क मुलुकबाट पैठारी गर्दा लाग्ने भनी माथि उल्लेख भएको भन्दा यस आर्थिक ऐनद्वारा तोकिएको भन्सार महसुल दर घटी भएमा सोही दरबमोजिम महसुल असुल गरिनेछ ।
- (ख) यस दफामा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस अनुसूचीको अन्य दफाहरूबाट भन्सार महसुल पूर्ण वा आंशिक छुट दिइएको कारणले यस दफा अनुसार लाग्ने महसुल भन्दा घटी महसुल लाग्ने वा महसुल नलाग्ने भएमा सोही बमोजिम हुनेछ ।

८. यस अनुसूचीमा उल्लेख भएबमोजिम कुनै मालवस्तुमा दिइएको छुट प्रदान गर्दा दोहोरो नपर्ने गरी कुनै एक छुट मात्र प्रदान गरिनेछ ।

९. पुराना सवारी साधन एवं यन्त्र उपकरणहरूको मूल्य कायम गर्दा देहाय बमोजिम ह्रासकट्टी गरिने छ :-

- (१) कूटनीतिक सुविधा वा महसुल सुविधामा पैठारी भएका वा आयोजना वा आयोजनाको ठेकेदार वा परामर्शदाताका नाममा पछि फिर्ता लैजाने शर्तमा पूर्ण वा आंशिक महसुल सुविधा वा बैङ्क ग्यारेण्टी वा धरौटीमा पैठारी भएका वा अन्य संघ, संस्थाको नाममा पूर्ण वा आंशिक भन्सार महसुल छुटमा पैठारी भएका

सवारी साधन एवं यन्त्र उपकरण नेपालभित्र कसैलाई उपहार दिएमा वा बिक्री गरेमा वा पैठारी गर्नेले आफ्नै प्रयोजनको लागि राख्ने भएमा त्यस्ता सवारी साधन एवं यन्त्र उपकरणहरूको भन्सार महसुल लिने प्रयोजनको लागि भन्सार अधिकृतले पैठारी हुँदाको अवस्थामा कायम भएको मूल्यमा (प्रत्येक वर्षको अवशिष्ट मूल्यमा) वार्षिक दश प्रतिशतको दरबाट अधिकतम पाँच वर्षको ह्रासकट्टी गरी मूल्य कायम गरिनेछ ।

- (२) उपदफा (१) बाहेक निजी प्रयोगका लागि आंशिक भन्सार महसुल छूटमा व्यक्तिगत रुपमा आयात भएका सवारी साधनहरू अन्य व्यक्तिलाई बिक्री गर्ने वा हक हस्तान्तरण गर्ने भएमा भन्सार महसुल लिने प्रयोजनको लागि मूल्य कायम गर्दा वार्षिक दश प्रतिशतका दरले अधिकतम पाँच वर्षको (प्रत्येक वर्षको अवशिष्ट मूल्यमा) ह्रासकट्टी गरी मूल्य कायम गरिनेछ ।

तर उत्पादन भएको मितिले दश वर्ष व्यतित भइसकेका सवारी साधनहरूको हकमा पैठारी हुँदा कायम भएको मूल्यमा साठी प्रतिशत ह्रासकट्टी गरी मूल्य कायम गरिनेछ ।

- (३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम पैठारी भएका सवारी साधनहरूको पैठारीका अवस्थामा कायम भएको मूल्य अन्य त्यस्तै सवारी साधनहरूको मूल्यभन्दा धेरै कम भएको अवस्थामा बाहेक सामान्यतः पैठारी गर्दा कायम गरेको विदेशी मुद्रालाई आधार मानी उपदफा (१) वा (२) बमोजिम मूल्य कायम गरिनेछ ।
- (४) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम सवारी साधनहरूमा ह्रासकट्टी गर्दा उक्त सवारी साधनको उत्पादन मितिदेखि गणना गरिनेछ र पैठारी हुनु पूर्व विदेशमा व्यतित भएको अवधि कटाई बाँकी अवधिको मात्र ह्रासकट्टी गरिनेछ ।

१०. हवाईमार्गबाट व्यापारिक रुपमा पैठारी गरिने मालवस्तुको भन्सार ऐन, २०६४ को दफा १३ को उपदफा (३) बमोजिम भन्सार कार्यालयमा मूल्य घोषणा गर्दा पैठारीकर्ताले मालवस्तुको मूल्य, भाडा तथा बीमा रकम छुट्टाछुट्टै घोषणा गर्नु पर्नेछ । पैठारीकर्ताले घोषणा गरेको भाडा रकम र एयर वे बिलमा उल्लिखित भाडा रकममध्ये जुन बढी देखिन्छ सोही भाडा रकमलाई समावेश गरी मूल्य निर्धारण गरिनेछ । एयर वे बिलमा भाडा रकम उल्लेख नभएको र पैठारीकर्ताले घोषणा गरेको भाडा रकम वास्तविक भाडा रकमभन्दा कम देखिएमा भन्सार अधिकृतले उक्त मालवस्तु हवाईमार्गबाट पैठारी गर्दा लाग्न सक्ने अनुमानित भाडा रकम समेत समायोजन गरी मूल्य निर्धारण गर्नु पर्नेछ । हवाईमार्गबाट मालवस्तु पैठारी गर्दा लाग्ने भाडा रकमको जानकारी भन्सार अधिकृतले सम्बन्धित हवाई सेवाबाट लिन सक्नेछ । यसरी भन्सार अधिकृतले मालवस्तुमा लागेको वा लाग्न सक्ने भाडा रकमको जानकारी मागेको बखत त्यस्तो जानकारी वा विवरण उपलब्ध गराउनु सम्बन्धित हवाई सेवाको कर्तव्य हुनेछ ।

तर, एयर वे बिलमा उल्लिखित भाडा रकम र सम्बन्धित हवाई सेवाले वास्तविक रुपमा असुल गरेको भाडा रकम फरक भएमा सम्बन्धित हवाई सेवाले वास्तविक भाडा रकम असुल गरी जारी गरेको नगदी रसीदलाई मान्यता दिन सकिनेछ ।

११. निर्यात हुने वस्तुको कच्चा पदार्थ धरौटीमा पैठारी गर्न सकिने : बण्डेड वेयर हाउसको इजाजत नलिएका उद्योगहरूले आफ्नो उत्पादन प्रतीतपत्रको माध्यमद्वारा वा प्रचलित बैकिङ्ग कागजातको माध्यमबाट निकासी गर्ने वा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा स्वदेशमै बिक्री गर्ने भएमा त्यस्तो मालवस्तु उत्पादन गर्न आवश्यक कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ (नेपालमा उत्पादन नहुने प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) पैठारी गर्दा लाग्ने भन्सार महसुल निम्न लिखित शर्त र कार्यविधिको अधिनमा रही धरौटी राखी पैठारी गर्न पाउनेछ । नेपालमा उत्पादन नहुने प्याकिङ्ग मेटेरियलको हकमा उद्योग विभागले नेपालमा उत्पादन नहुने भनी प्रमाणित गरी सुविधा दिन सिफारिस गरेको अवस्थामा मात्र यस्तो सुविधा दिइनेछ ।

- (क) यस्ता उद्योगहरूले यस दफा बमोजिम पैठारी गर्ने कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) पैठारी गर्दा तयारी वस्तु निकासी गर्ने व्यहोरा जनाई उक्त कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) मा दरबन्दी अनुसार लाग्ने भन्सार महसुल धरौटीमा जाँचपास गर्ने व्यवस्थाको लागि तोकिएको ढाँचामा भन्सार अधिकृत समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

- (ख) उक्त निवेदनको आधारमा, पैठारी भएको कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) मा लाग्ने भन्सार महसुल बापतको रकम धरौटीमा राखी जाँचपास गरिनेछ । साथै कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) पैठारी गर्दा वा निकासी प्रक्रिया पूरा गरेपछि सोको विवरण पैठारीकर्तालाई दिइने निर्धारित ढाँचाको पासबुकमा स्पष्टसँग उल्लेख गरिनेछ ।

- (ग) यस दफा बमोजिम पैठारी भएको कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) बाट उत्पादित तयारी मालवस्तु वाह्र महिनाभित्र निकासी वा स्वदेशमै परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा बिक्री गरिसक्नु पर्नेछ ।
- (घ) उद्योगले आफ्नो उत्पादन परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा स्वदेशमा बिक्री गर्दा नेपाल सरकारबाट आंशिक वा पूर्णरूपमा महसुल सुविधा पाएको आयोजना वा निकायलाई बिक्री गर्ने भएमा मात्र उपर्युक्त बमोजिमको सुविधा प्रदान गरिनेछ ।
- (ङ) यसरी निकासी वा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा स्वदेश मै बिक्री गरेको प्रमाण, बैङ्कद्वारा प्रमाणित विदेशी मुद्रा आर्जन भएको कागजात वा वस्तु विनिमय अन्तर्गत मालवस्तु निकासी भएको भए सोवापत मालवस्तु पैठारी भएको प्रमाण र उद्योग विभागको खपत अनुपातको प्रमाण सहित तोकिएको ढाँचामा उक्त धरौटी फुकुवा वा फिर्ताको लागि खण्ड (ग) बमोजिमको अवधिभित्रै सम्बन्धित भन्सार कार्यालयमा निवेदन गर्नुपर्नेछ ।

तर, वन्द, हड्ताल वा प्राकृतिक प्रकोप वा अन्य यस्तै कावुवाहिरको परिस्थिति परी खण्ड (ग) बमोजिमको अवधिभित्र तयारी मालवस्तु निकासी गर्न वा स्वदेशमै परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा बिक्री गर्न वा विदेशी मुद्रा आर्जन गरेको प्रमाण पेश गर्न नसकेको व्यहोरा जनाई भन्सार कार्यालयका प्रमुख समक्ष निवेदन दिएमा र व्यहोरा मनासिव देखिएमा भन्सार कार्यालयका प्रमुखले बढीमा छ महिनासम्मको म्याद थप गर्न सक्नेछ । यसरी थप भएको म्यादभित्र यस उपदफामा उल्लिखित कागजात सहित निवेदन गरेमा धरौटी रकम फुकुवा गरिनेछ ।

- (च) धरौटी फुकुवाको लागि खण्ड (ङ) बमोजिमको अवधिभित्र निवेदन गरेपछि पेश भएका कागजातको छानविन गरी एक महिनाभित्र धरौटी फुकुवा गरिनेछ । यसरी धरौटी फुकुवा भएको विवरण पासबुकमा जनाइदिनु पर्नेछ ।
- (छ) उद्योगले यस दफा बमोजिम पैठारी गर्ने कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) मा लाग्ने भन्सार महसुलमा फुकुवा भएको धरौटी मिलान गरी पासबुकमा जनाइनेछ । एक महिनासम्म त्यस्तो फुकुवा भएको धरौटी मिलान हुन नसकेमा त्यस्तो बढी भएको धरौटी रकम फिर्ता दिइनेछ ।
- (ज) यस दफा बमोजिम पैठारी भएको कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) बाट तयारी वस्तु बनाई निकासी गर्दा पैठारीको अवस्थाको कारोबार मूल्यमा कम्तीमा दश प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि भएको हुनु पर्नेछ ।
- (झ) यस दफा बमोजिम पैठारी भएको कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) बाट उत्पादित मालवस्तु शर्त बमोजिम पूर्ण वा आंशिक निकासी नगरेमा वा स्वदेशमै खण्ड (ग) अनुसार परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा बिक्री नगरेमा स्थानीय बिक्री मानी स्थानीय बिक्री गरे जतिको हकमा नियम अनुसार लाग्ने महसुल धरौटी रहेको रकमबाट सदरस्याहा गरी लाग्ने महसुलको दश प्रतिशत जरिवाना समेत पैठारीकर्ताबाट असुल गरिनेछ ।
- (ञ) यसरी धरौटीमा कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) पैठारी गर्ने र त्यसबाट निर्मित मालवस्तु निकासी गर्ने प्रयोजनका लागि भन्सार विभागले भन्सार कार्यालयहरू तोकनेछ ।

तर, उद्योगले यस्तो सुविधामा कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) पैठारी गर्दा भन्सार विभागले तोकेकोमध्ये कुनै एउटा भन्सार कार्यालयबाट मात्र गर्नु पर्दछ ।

१२. सवारी साधन पैठारी सम्बन्धी विशेष व्यवस्था : (१) सवारी वा ढुवानीका साधनहरू पैठारी गर्दा देहायका शर्तहरू पालना गर्नु पर्नेछ :-

- (क) निर्माता कम्पनी वा निजको आधिकारिक बिक्रेताबाट खरिद गरिएका नयाँ सवारी वा ढुवानीका साधनहरू नेपालस्थित आधिकारिक बिक्रेताहरूले मात्र पैठारी गर्न पाउने छन् ।
- (ख) रिकण्डीसन्ड, प्रयोग भइसकेको वा नेपाल सवारी प्रदूषण मापदण्ड, २०६९ भित्र नपर्ने सवारी वा ढुवानीका साधनहरू पैठारी गर्न पाइने छैन ।

- (ग) बिक्री गर्ने प्रयोजनको लागि खण्ड (क) बमोजिम पैठारी गरेका सवारी वा ढुवानीका साधनहरूको पैठारीकर्ताले एक वर्षमा तीन पटक (प्रत्येक चार महिनामा) त्यस्ता साधनहरूको अधिकतम खुद्रा बिक्री मूल्य (एम.आर.पी.) राष्ट्रिय स्तरको दैनिक पत्रिकामा अनिवार्यरूपले प्रकाशित गर्नु पर्नेछ ।
- (घ) खण्ड (ग) बमोजिम पैठारी भएका सवारी वा ढुवानीका साधनहरूको अधिकतम खुद्रा बिक्री मूल्य (एम.आर.पी.) प्रकाशित नगर्ने आयातकर्ताहरूको भन्सार विभागले आयात तथा बिक्री कारोबार रोक्का राखी छानविन गर्न सक्नेछ ।
- (ङ) यस उपदफाको खण्ड (क) तथा खण्ड (ख) मा उल्लिखित शर्तहरू उल्लङ्घन गरी पैठारी गरिएका सवारी वा ढुवानीका साधनहरू जफत गर्न सकिनेछ ।

तर,

- (१) सरकारी निकाय, कूटनैतिक वा महसुल सुविधा प्राप्त व्यक्ति वा निकाय, ऋण तथा अनुदान सहयोगमा सञ्चालित सरकारी आयोजनाहरूले पैठारी गर्ने सवारी तथा ढुवानीका साधनहरू तथा अपाङ्गहरूले आफ्नो प्रयोजनको लागि पैठारी गर्ने स्कुटरमा यस उपदफाको खण्ड (क) लागू हुने छैन ।
- (२) दमकल पैठारी गर्दा यस उपदफाको खण्ड (क) तथा (ख) लागू हुने छैन ।
- (३) एक वर्षभन्दा बढी विदेशस्थित नेपालको कूटनीतिक नियोगमा काम गरी कार्य अवधि समाप्त भई फर्केका नेपाली नागरिकहरूले विदेशमा आफ्नो नाममा दर्ता गरी आफैले प्रयोग गरेको सवारी साधन वातावरण, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी गर्न सक्नेछन् ।

तर, नेपालस्थित विदेशी कूटनीतिक नियोग वा कूटनीतिज्ञ वा नियोगमा काम गर्ने कर्मचारीहरूले पुरानो वा प्रयोग गरेको सवारी साधन पैठारी गर्न पाउने छैनन् ।

(२) कार्नेट अन्तर्गत पर्यटकहरूले ल्याएका व्यक्तिगत प्रयोगका यातायातका साधनहरू नेपालभित्र अस्थायी रूपमा प्रथम पटक प्रवेश गरेको मितिले एक वर्षको अवधिमा लगातार वा पटक पटक गरी जम्मा छ महिनाको अवधिसम्म नेपालभित्र विना महसुल राख्न पाउनेछन् । यसरी ल्याइएका (पैठारी भएका) यातायातका साधनहरू छ महिनाभित्र फिर्ता नलगेमा स्वतः जफत हुनेछ । तर दुर्घटना भई प्रहरी कब्जामा रहेको वा मर्मतको लागि वर्कशपमा रहेको भनी प्रहरी कार्यालयले सिफारिस गरेको अवधि भने भन्सारले कार्नेटमा तोकिदिएको अवधिमा गणना हुने छैन । यसरी कार्नेट अन्तर्गत पैठारी भएका सवारी साधनहरू दान, दातव्य वा उपहार दिन वा बिक्री गर्न पाइने छैन । कार्नेट अन्तर्गत सवारी साधनसाथ रहेका मालवस्तुहरू सवारी साधन साथ फिर्ता लैजान पर्ने व्यहोरा कार्नेटमा जनाई छाड्न सकिनेछ ।

(३) कार्नेट बाहेक अस्थायी तवरबाट पैठारी गरी ल्याएका मोटरकार, स्टेशन वाइगन, लैण्डरोभर, जीप, ट्रक, ट्रयाक्टर, लहरी, भ्यान र मोटरसाइकल आदि साधनहरू र तिनका टेलर समेतमा देहाय बमोजिम भन्सार महसुल लगाई असुलउपर गरिनेछ :-

- (क) अस्थायी पैठारी गरी ल्याएको ट्रयाक्टरमा दैनिक दुइसय रुपैयाका दरले पैठारी महसुल असुल गरिनेछ । तर ट्रेलर फिट भएको ट्रयाक्टर वा ट्रेलर मात्र अस्थायी पैठारी गरी ल्याएमा प्रति दिन चार सय रुपैयाका दरले महसुल असुल गरिनेछ । तर मालवस्तु बोकी ल्याएका ट्रेलर सहितको ट्रयाक्टर अट्चालिस घण्टाभित्र रिटै फर्कि गएमा सो ट्रयाक्टरको महसुल लिइने छैन । यसरी पैठारी गरी ल्याएको ट्रयाक्टर, ट्रेलर वा ट्रेलरसहितको ट्रयाक्टर तीस दिनभन्दा बढी नेपालमा राख्न पाइने छैन ।
- (ख) अस्थायी तवरबाट पैठारी गरिएका र कार्नेट नभएका सवारी साधनहरू पैठारी हुँदा कार, जीप र भ्यानमा दैनिक चार सय रुपैया, बस, मिनिबस लगायतका टुरिष्ट गाडीमा दैनिक चार सय रुपैया, मोटरसाइकल तथा स्कुटरमा दैनिक एक सय रुपैया र तीन पाङ्ग्रे सवारी साधनमा दैनिक तीन सय रुपैया महसुल लाग्नेछ । यसरी महसुल तिरी अस्थायी पैठारी भएका सवारी साधनहरू एक वर्षमा तीस दिनभन्दा बढी नेपालभित्र राख्न पाइने छैन ।

तर,

- (१) यसरी पैठारी भएका सवारी साधनहरू नजिकको बजारसम्म पुगी प्रवेश गरेकै दिन फर्कने भएमा कुनै महसुल लाग्ने छैन ।
- (२) दुई देशबीच भएको सम्झौता वा सहमति बमोजिम सञ्चालन गरिने यात्रुवाहक बस तथा मिनिबसहरू अस्थायी पैठारी गर्दा सम्झौता वा सहमतिमा तोकिएबमोजिम हुनेछ ।
- (३) चलचित्र छायाँकन, शैक्षिक प्रदर्शन तथा सामाजिक जनचेतना अभिवृद्धिका निमित्त संयन्त्र जडित भई आउने विशेष प्रकारका सवारी साधनहरूको लागि यस खण्डमा उल्लिखित समयवधिले नपुग हुने भई सम्बन्धित कार्यालय प्रमुखको राय सहित लेखी आएमा महानिर्देशकले नियम अनुसारको महसुल लिई बढीमा तीन महिनासम्मको म्याद थप गरिदिन सक्नेछ ।
- (ग) मालवस्तुहरूको परिवहनको लागि अस्थायी पैठारी हुने ट्रेक्टर बाहेकका ट्रेलर ट्रक र अन्य गाडीहरूलाई अस्थायी रूपमा एकपटकमा सात दिनसम्म प्रति दिन आठ सय रुपैयाका दरले महसुल लिई पैठारी गर्न दिन सकिनेछ ।
- (घ) अस्थायी पैठारी गरी ल्याएका सवारी र ढुवानीका साधनहरू अनिवार्यरूपमा फिर्ता लैजानु पर्नेछ । खण्ड (क), (ख) र (ग) मा उल्लिखित सवारी र ढुवानीका साधनहरू प्रज्ञापनपत्रमा घोषणा गरेको अवधिभन्दा बढी बसेको फेला परेमा वा नेपालभित्र भुट्टा विवरण दिई बसेको ठहरेमा जफत गर्न सकिनेछ । फिर्ता लैजाने क्रममा मनासिव कारण भएमा सवारी साधनको मूल्यमा नबढ्ने गरी बढी बसेको अवधिको मोटरसाइकलमा दैनिक पाँचसय रुपैयाका दरले र अन्य सवारी साधनमा दैनिक एक हजार रुपैयाका दरले महसुल असुल गरी फिर्ता लैजान दिन सकिनेछ ।
- (ङ) विदेशबाट मालवस्तु ढुवानी गरी ल्याएको ट्रक र मालवस्तुसहितको कन्टेनर बोकी ल्याएको ट्रेलरलाई सो मालवस्तु गन्तव्यस्थलमा अनलोड गर्नको लागि र रिक्तो कन्टेनर लिई आएको ट्रेलरलाई भन्सार क्षेत्रभित्र रहेको मालवस्तु लोड गर्नका निमित्त बहत्तर घण्टासम्म अस्थायी पैठारी महसुल लिइने छैन । यसरी नेपाल प्रवेश गरेका ट्रक वा ट्रेलरले भन्सार क्षेत्रबाहिरबाट मालवस्तु लोड गरी अट्चालिस घण्टाभित्र फर्केमा एक दिनको मात्र अस्थायी पैठारी महसुल लिइनेछ ।

तर बन्द, हड्ताल, दैवीप्रकोप, दुर्घटना जस्ता कारणले बहत्तर घण्टाभित्र फिर्ता हुन नसकेकोले अस्थायी महसुल लाग्ने अवस्था भएमा भन्सार कार्यालयका प्रमुखले बढीमा अर्को तीन दिनसम्मको म्याद थप दिन सक्नेछ र यसरी म्याद थप दिइएको अवधिको महसुल लाग्ने छैन ।

- (४) भाग ८७ को गाडी र तिनका चेसिस पैठारी भएकोमा जुन किसिमको सवारी साधनको चेसिस वा जुन किसिमको गाडी भनी महसुल बुझाएको छ सोही किसिमको सवारी साधनमा दर्ता गर्नु पर्नेछ । अर्को किसिमको सवारी साधनमा दर्ता गरी प्रयोग गर्नु परेमा भन्सार कार्यालयले, महसुल नपुग हुने भए सो रकम असुल गरी स्वीकृति दिएको अवस्थामा मात्र अर्को किसिमको सवारी साधनमा दर्ता गरी प्रयोग गर्न सकिनेछ र स्वीकृति नलिई दर्ता गरेको वा प्रयोगमा ल्याएको सवारी साधनहरू जफत गरिनेछ ।
- (५) यस भागको शीर्षक ८७०२ को प्रयोजनका लागि सीट संख्या गणना गर्नु पर्दा नियमित सीट र ड्राइभर सिट गणना गरिनेछ । तर कण्डक्टर सीट एवं अन्य अतिरिक्त सीट तथा फोल्डीङ्ग सीटलाई गणना गरिने छैन ।
- (६) सरकारी निकाय, जिल्ला विकास समिति, महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका, गाउँ विकास समिति तथा नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्व रहेका संस्थाहरूले महसुल सुविधामा पैठारी गरेका पाँच वर्षभन्दा पुराना गाडीहरू र यन्त्रोपकरण समेत लिलाम बिक्री गर्दा त्यसमा भन्सार महसुल लाग्ने छैन ।

तर, भन्सार ऐन, २०६४ तथा भन्सार नियमावली २०६४ बमोजिम जफत भई नेपाल सरकारको निर्णयानुसार नेपाल सरकारको स्वामित्वमा रहेका सवारी साधन लिलाम गर्दा उपरोक्त पाँच वर्षको बन्देज लागू हुने छैन ।

- (७) भाग ८७ मा व्यवस्था भए अनुसार अस्थायी पैठारी भएका सवारी तथा ढुवानी साधनहरू दुर्घटना भई वा अन्य अनुसन्धानको सिलसिलामा कब्जामा रहेको व्यहोरा सम्बन्धित प्रहरी वा राजस्व अनुसन्धान विभाग वा सो अन्तर्गत कार्यालयबाट प्रमाणित भएमा सो अवधिको लाग्ने महसुल मूल भन्सार कार्यालयको प्रमुखले मिनाहा दिन सक्नेछ ।

१३. **भन्सार सुविधा (कूटनीतिक सुविधा), पूर्ण वा आंशिक महसुल सुविधा, लगत वा बैङ्क ग्यारेण्टीमा पैठारी भएका सवारी साधन, यन्त्रोपकरण वा मालवस्तुहरू सम्बन्धी व्यवस्था :** (१) नेपाल सरकारबाट भन्सार सुविधा (कूटनीतिक सुविधा) वा पूर्ण वा आंशिक महसुल सुविधा पाई वा नेपाल सरकारको निर्णयबाट एक प्रतिशत भन्सार महसुल लिई वा लगत वा बैङ्क ग्यारेण्टीमा पैठारी भएका सवारी साधन, यन्त्रोपकरण एवं मालवस्तुहरू बिक्री गरेमा वा उपहार दिएमा वा आफैले उपयोग गरेमा यस अनुसूची बमोजिम लाग्ने कुल भन्सार महसुलको साठी प्रतिशत छुटहुनेछ । आंशिक महसुल छुटमा पैठारी भएका सवारी साधनका हकमा पहिले तिरको भन्सार महसुल रकम कट्टा गरी बाँकी महसुल असुल गरिनेछ ।

तर, यस्ता सवारी साधन, यन्त्रोपकरण एवं मालवस्तुहरू पैठारी गरेको मितिले पाँच वर्ष अवधि व्यतित भइसकेको हुनु पर्नेछ । भन्सार सुविधा (कूटनीतिक सुविधा) वा महसुल सुविधामा पैठारी भएका यस्ता सवारी साधन, यन्त्रोपकरण एवं मालवस्तुको हकमा सो सुविधा कुनै व्यक्तिको हकमा उपलब्ध गराउँदा निजको नेपालमा पदाधिकार रहेको अवधिभर एकपटकमात्र दिइनेछ ।

(२) कुनै खास कार्य वा प्रयोजनको लागि अस्थायी तवरबाट पछि फिर्ता लैजाने शर्तमा लगत वा बैङ्क ग्यारेण्टीमा पैठारी भएका सवारी साधन, यन्त्रोपकरण एवं अन्य मालवस्तुहरू उक्त कार्य समाप्त भएपछि नेपालभित्र कसैलाई उपहार दिई वा बिक्री गरी वा आफैले प्रयोग गर्ने गरी महसुल बुझाई सकेको अवस्थामा बाहेक तीन महिनाभित्र फिर्ता लगिसक्नु पर्नेछ । यसरी तोकिएको अवधिभित्र फिर्ता नलगेका वा महसुल नबुझाएका सवारी साधन, यन्त्रोपकरण एवं अन्य मालवस्तुहरू नेपाल सरकारले म्याद थप दिएको अवस्थामा बाहेक जफत गरिनेछ ।

(३) उपदफा (२) को अवधिभित्र फिर्ता नलगेका वा महसुल नबुझाई म्याद नघाइ राखिएका सवारी साधन, यन्त्रोपकरण वा अन्य मालवस्तुहरूको यथार्थ सूचना दिई पक्राउ गर्न सहयोग गर्ने व्यक्तिलाई त्यस्तो मालवस्तु लिलाम गरी प्राप्त हुने रकमको पन्ध्र प्रतिशत रकम पुरस्कार स्वरूप दिइनेछ ।

(४) नेपालभित्रका आयोजना सञ्चालनार्थ ती आयोजना वा ठेकेदारको नाममा पैठारी हुने सवारी र ढुवानीका साधन लगायतका निर्माण उपकरण र यन्त्रहरू समेतको सम्बन्धमा देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- (क) नेपाल सरकारसँग भएको सम्झौता वा नेपाल सरकारको निर्णयको अधिनमा रही आयोजना वा सम्बन्धित ठेकेदारको नाममा पैठारी भएको सवारी र ढुवानी साधन, निर्माण उपकरण र यन्त्रहरू लगायतका मालवस्तु समेत आंशिक भन्सार महसुल लिई वा महसुल बापतको बैङ्क ग्यारेण्टी लिई अस्थाई पैठारी गर्न दिइनेछ ।
- (ख) यसरी पैठारी हुने सवारी र ढुवानी साधन लगायतका मालवस्तु पैठारी गर्दा प्रज्ञापनपत्रमै नेपालभित्र रहने अवधि उल्लेख गरी जाँचपास गर्नु पर्नेछ । निर्धारित अवधिमा आयोजना सम्पन्न नभएको कारणले प्रज्ञापनपत्रमा उल्लिखित अवधिभन्दा बढी अवधिसम्म नेपालभित्र राख्नु पर्ने भएमा सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृति लिई आयोजनाको अवधि थप भएको जानकारी भन्सार विभागलाई दिनु पर्नेछ । सो आधारमा भन्सार विभागले सम्बन्धित भन्सार कार्यालय एवं अन्य निकायलाई जानकारी गराउनेछ ।
- (ग) उपर्युक्तानुसार पैठारी हुने सवारी र ढुवानी साधनको दर्ता गर्दा छुट्टै पहिचान हुने किसिमले दर्ता गर्नु पर्नेछ र परियोजना अवधि समाप्त भएपछि यस्ता साधनको नवीकरण गरिने छैन ।
- (घ) यसरी पैठारी भएका सवारी साधन, यन्त्रोपकरण एवं मालवस्तु नेपालको एउटा आयोजनाबाट अर्को आयोजना सञ्चालनको लागि नेपाल सरकारले अनुमति दिएकोमा बाहेक भन्सार महसुल नतिरी लगत हस्तान्तरण गरिने छैन ।
- (ङ) नेपाल सरकारले म्याद थप दिएकोमा बाहेक आयोजना सम्पन्न भएको मितिले तीन महिनाभित्र उपरोक्तानुसारका मालवस्तुहरू फिर्ता लगिसक्नु पर्नेछ ।
- (च) खण्ड (ङ) बमोजिम फिर्ता नलगी आफैले उपयोग गरेमा, कसैलाई उपहार दिएमा वा बिक्री गरेमा उल्लिखित अवधिभित्रै यस अनुसूचीबमोजिम लाग्ने महसुल बुझाई सक्नु पर्नेछ । यसरी म्यादभित्र

फिर्ता नलगेका र महसुल पनि नबुझाएका उक्त सवारी साधन, यन्त्रोपकरण एवं अन्य मालवस्तुहरूको हकमा माथि उपदफा (२) मा लेखिएबमोजिम हुनेछ ।

- (छ) तोकिएको अवधिभित्र फिर्ता नलगी वा महसुल नबुझाई म्याद नघाई राखेका यस्ता मालवस्तुहरूको यथार्थ सूचना दिई पक्राउ गर्न सहयोग गर्ने व्यक्तिलाई माथि उपदफा (३) बमोजिम पुरस्कार दिइनेछ ।
- (ज) सम्बन्धित ठेकेदारले एउटा परियोजनाको नाममा पैठारी गरेको मालवस्तु फिर्ता नलगी वा महसुल नतिरी अर्को परियोजनाका लागि सोही ठेकेदारले सवारी साधन यन्त्रोपकरण एवं मालवस्तुहरू पैठारी गर्न पाउने छैन ।

१४. देहायका मालवस्तुहरूमा देहाय बमोजिम भन्सार महसुल छुट हुनेछ :

(१) भन्सार महसुल पूर्ण छुट हुने :

(क) निम्न उपशीर्षकहरूमा पर्ने मालवस्तुहरू

०५११९१०	२५०१००९०	२७६००००	४०१४१०००	४४०११०००
४४०१२१००	४४०१२२००	४४०१३१००	४४०१३२००	४४०२१०००
४४०२९०००	४४०३१०००	४४०३२०००	४४०३४१००	४४०३४९००
४४०३९१००	४४०३९२००	४४०३९९००	४४०४१०००	४४०४२०००
४४०६१०००	४४०६९०००	४४०७१०००	४४०७२१००	४४०७२२००
४४०७२५००	४४०७२६००	४४०७२७००	४४०७२८००	४४०७२९००
४४०७९१००	४४०७९२००	४४०७९३००	४४०७९४००	४४०७९५००
४४०७९९००	४९०२१०००	४९०२९०००	५००१००००	५१०१११००
५१०११९००	५१०१२१००	५१०१२९००	५१०१३०००	५२०१००००
५२०२१०००	५२०२९१००	५२०२९९००	५२०३००००	

- (ख) उद्योगले आफ्नो उत्पादनको प्रयोजनको लागि पैठारी गर्ने इथाइलिन ग्लाइकोल (उपशीर्षक २९०५.३१.००) र टेरिप्याथेलिक एसिड र यस्का लवणहरू (उपशीर्षक २९१७.३६.००) ।
- (ग) आंशिक चहकिलो पारिएको धागो (पी.ओ.वाई) उत्पादन गर्ने उद्योगले उद्योग विभागले तोकेको हदसम्मका कच्चा पदार्थका खपत अनुपात, स्वदेशमा हुने उपभोग एवं विदेशमा हुने निकासीको आधारमा उद्योगले आयात गर्ने उपशीर्षक ३९०७.६०.०० मा पर्ने Pet Chips ।
- (घ) भाग ३१ को मलखाद ।
- (ङ) भाग ३२ का सिन्दूर, भाग ३९ र ७० मा पर्ने चुरा, टीका र टिकुली ।
- (च) जूट उद्योगहरूले पैठारी गर्ने भाग ५३ को कच्चा जूट ।
- (छ) देहाय बमोजिमका मालवस्तुहरू:
- (१) नेपाल सरकारले पैठारी गर्ने हुलाक टिकट, पोष्टकार्ड, हवाईपत्र, राहदानी, अन्तःशुल्क टिकट,
- (२) परम्परागत पात्रो, शीर्षक ४९.०१ तथा ४९.०३ का मुद्रित कितावहरू र शीर्षक ४९.०४ को किताब ।

तर नेपाली प्रकाशक, वितरक वा सोल एजेण्ट वा प्रतिलिपि अधिकार उल्लेख भएका पुस्तक नेपालबाहिरबाट मुद्रण गरी पैठारी गरेमा त्यसरी पैठारी भएको पुस्तकको छपाई मूल्य (कागज, मुद्रणमा लागेको खर्च, भाडा र बीमा जोडी हुन आउने मूल्य) मा पन्ध्र प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्नेछ ।

- (ज) निजी प्रयोगको लागि आंशिक भन्सार महसुल सुविधामा पैठारी भई सवारी साधनका धनीको मृत्यु भएको कारणले निजको हकवाला पति वा पत्नीको नाममा नामसारी हुने सवारी साधन ।
- (झ) भारतमा उत्पादन भई भारतबाटै पैठारी भएको भाग २७ को शीर्षक २७.०९ को कच्चा पेट्रोलियम तेल र विटुमिन खनिजबाट प्राप्त कच्चा तेल ।
- (ञ) भारतमा उत्पादन भई भारतबाटै पैठारी भएको भाग २५ र २६ का निम्न उपशीर्षकहरूका अप्रशोधित खनिज उत्पादनहरू :

२५०२००००	२५०४१०००	२५०४९०००	२५१०१०००	२५१११०००
२५११२०००	२५१३१०००	२५१३२०००	२५१९९०००	२५२१००००
२५२५१०००	२५२८००००	२५३०९०००	२६०१११००	२६०११२००
२६०१२०००	२६०२००००	२६०३००००	२६०४००००	२६०५००००
२६०६००००	२६०७००००	२६०८००००	२६०९००००	२६१०००००
२६११००००	२६१२१०००	२६१२२०००	२६१३१०००	२६१३९०००
२६१४००००	२६१५१०००	२६१५९०००	२६१६१०००	२६१६९०००
२६१७१०००	२६१७९०००			

- (ट) मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका धागो उद्योगहरूले पैठारी गर्ने भाग ५४ र ५५ मा पर्ने आंशिक चहकिलो पारिएको धागो (पि.ओ.वाई) र सबै किसिमका मानव निर्मित स्टेपुल फाइबर ।
- (ठ) विद्युत सोलार वा ब्याट्रीबाट मात्र चल्ने तीन पांग्रे वा चार पांग्रे सवारी वा ढुवानी साधन उत्पादन गर्ने गरी दर्ता भएका उद्योगले आफुले उत्पादन गर्ने सवारी वा ढुवानी साधनको उत्पादनमा प्रयोग गर्ने चेसिस, इन्जिन, मोटर र ब्याट्री चार्जर ।
- (ड) रक्त सञ्चार सेवाको लागि आवश्यक पर्ने नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले आयात गर्ने रगत राख्ने प्लाष्टिकका थैला, ट्रान्सफ्यूजन सेट, टेस्टिङ किट्स, रिएजेण्ट तथा रक्त परीक्षण रिएजेण्ट निर्माणको लागि आवश्यक पर्ने विभिन्न औजार उपकरणहरू एवं रसायनहरू ।
- (ढ) दृष्टिविहिनहरूले प्रयोग गर्ने सेतो छडी, (हवाईट केन) स्लेटस्टाइलस, ब्रेल नोटटेकर, ब्रेलो (ब्रेल प्रिन्टर), रङ्गसूचक, पानीसूचक र प्रकाशसूचक यन्त्रहरू, आवाज दिने थर्मामिटर, ब्रेल टाइपराइटर, ब्रेल घडी, एवाकस, मेग्नीफाइङ ग्लास, ब्रेल कम्पास, ब्रेल पुस्तक, ब्रेल इम्बोसर, ब्रेल स्टेनसिल मेशिन ।
- (ण) अपाङ्ग व्यक्तिहरूले प्रयोग गर्ने ह्वील चेयर, ट्राई साइकल, बैशाखीहरू, कृत्रिम अंगहरू, हेरिङ्ग एड एवं जुताहरू ।

(२) **भन्सार महसुल एक प्रतिशत मात्र लाग्ने :**

- (क) १० किलोवाट वा सोभन्दा बढी क्षमताको जेनेरेटर ।
- (ख) हवाईजहाज, हेलिकोप्टर, तिनका गेयर बक्स, इन्जिन, टायर, ब्याट्री, नट, बोल्ट, रिभेट र पार्टपुर्जा,
तर लिजमा पैठारी भएका हवाईजहाज, हेलिकोप्टर वा तिनका इन्जिन पैठारी गरेको मितिले तीन वर्षभित्र फिर्ता गरेमा पैठारी हुँदा तिरेको भन्सार महसुल फिर्ता दिइनेछ ।
- (ग) दाना तथा पशुपंक्षी उद्योगहरूले स्वदेशमा प्रयोग गर्ने गरी पैठारी गर्ने शीर्षक ०५११ मा पर्ने माछाका टुक्राटाक्री वा धुलो, सिपिको टुक्रा शीर्षक २३०१ को फिड सप्लीमेन्टको कच्चा पदार्थ, उपशीर्षक २३०९.१०.०० को फिड सप्लीमेन्ट, शीर्षक २५२१ को चुन ढुंगाको धुलो ।
- (घ) मसी बनाउने उद्योग र मसलन्द उद्योगले पैठारी गर्ने शीर्षक ७०.१० को ०.३३ लिटरसम्मको बोटल ।
- (ङ) तोरी, रायो सस्यु र क्यानोला (रेपसीड) को गेडा ।

- (च) उद्योगले पैठारी गर्ने शीर्षक ९०.२७ का भन्सार दर शून्य भए बाहेकका सम्पूर्ण यन्त्र उपकरण एवं औजारहरू र तिनका पार्टपुर्जा तथा सोही शीर्षक अन्तर्गत औषधी उद्योगले पैठारी गर्ने अनुसन्धानको लागि आवश्यक उपकरणहरू ।
- (छ) शीर्षक ७१.०२ मा पर्ने हिरा तथा शीर्षक ७१.०१, ७१.०३, ७१.०४ र ७१.०५ मा पर्ने प्राकृतिक वा सम्बर्धित बहुमूल्य वा अर्ध बहुमूल्य पत्थरहरू ।
- (ज) टायर उत्पादन गर्ने उद्योगले आफ्नो उत्पादनको प्रयोजनको लागि पैठारी गर्ने सम्पूर्ण कच्चा पदार्थ एवं सहायक कच्चापदार्थहरू ।
- (झ) यातायात व्यवस्था कार्यालयमा दर्ता भइसकेका डिजेल तथा पेट्रोलबाट चल्ने टेम्पोलाई ब्याट्रीबाट सञ्चालन गरी सफा टेम्पो बनाउने प्रयोजनका लागि यस्ता उद्योग वा टेम्पोधनीले पैठारी गर्ने यन्त्र तथा उपकरण ।
- (ञ) सवारी प्रदूषण कम गर्ने उद्देश्यले सवारी साधनमा प्रयोग गर्ने गरी पैठारी गर्ने क्याटलिक कन्भर्टर र म्याग्नेटाइजर ।
- (ट) पशुको चारा काट्ने मेशिन, धान तथा गहुँ चुट्ने, निफन्ने थ्रेसर, पंखी, उपशीर्षक ८४३२.१०.००, ८४३२.२१.००, ८४३२.२९.००, ८४३२.३०.०० र ८४३२.४०.०० मा पर्ने कृषि तथा वागवानीमा प्रयोग हुने कल्टिभेटर, लेभलर, हलो, ह्यारो, बीउ तथा विरुवा रोप्ने (सिडर्स, प्लाण्टर्स, ट्रान्सप्लाण्टर्स), मल छर्ने (म्यान्योर स्प्रेडर्स र फर्टिलाइजर डिस्ट्रिब्यूटर्स) र उपशीर्षक ८४३३.५१.००, ८४३३.५३.०० र ८४३३.५९.०० मा पर्ने कृषि कार्यमा प्रयोग हुने हार्भेष्टिङ्ग सम्बन्धी यन्त्र तथा यन्त्रावलीहरू ।
- (ठ) सिचाई कार्यमा प्रयोग हुने दुई हर्ष पावरदेखि आठ हर्ष पावरसम्म शक्ति भएको इन्जिन सहितको पम्पिङ सेट र सोको साथमा पैठारी हुने होज पाइप ।
- (ड) तयारी पोशाक निर्यात गर्ने उद्योगहरूले पैठारी गर्ने भ्याकुम आइरनिङ टेबुल र स्टीम आइरन ।
- (ढ) कृषि तथा पशुजन्य उद्योगमा प्रयोग हुने सेपरेटर, मिल्क चिलिड भ्याट, लिक्वीड नाइट्रोजन, औद्योगिक रेफ्रिजरेटर, कन्टेनर र शीर्षक ८४३६ को इन्कुवेटर, फिडिङ प्लाण्ट, (सामान्य भाडावर्तन बाहेकका कुखुराको दाना खुवाउने विशेष किसिमका भाँडा) र कुखुरा पालन व्यवसायका लागि आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण यन्त्र । यस्ता यन्त्र उपकरणहरू सि.के.डी. वा एस.के.डी. रुपमा पैठारी हुँदा द्विविधा पर्न गएमा पैठारी गर्दाकै अवस्थामा एक प्रतिशत भन्सार महसुल लिई बाँकी महसुल बापतको बैङ्क ग्यारेण्टी लिने र उक्त यन्त्रोपकरण जडान भइसकेपछि मेशिन ठहरिएमा उक्त बैङ्क ग्यारेण्टी फुकुवा गरिनेछ ।
- (ण) कफी परफ्युरेटर (शीर्षक ८५.१६), वीऊ विजन स्क्रिनिङ सर्टिङ सम्बन्धी मेशिन (शीर्षकहरू ८४.३७ र ८४.७४), फलफूलको रस निकाल्ने मेशिन (शीर्षक ८४.३५), फुल सफा गर्ने मेशिन, सिँचाइमा प्रयोग हुने स्प्रीङ्गल र ड्रिप इरिगेशन सम्बन्धी उपकरणहरू ।
- (त) चिया उद्योगले पैठारी गर्ने मेशिनरी, उपकरण र पार्टपुर्जाहरू, स्पीडकल, ड्रिप इरिगेशन र सो सम्बन्धी सहायक सामग्रीहरू, चिया प्याकिङ्गको लागि उद्योगको नाम छपाई पैठारी गर्ने प्याकिङ्ग मेटेरियल ।
- (थ) दर्ता भएका मत्स्य फार्महरूले पैठारी गर्ने विभिन्न किसिमका तयारी जालहरू, जाल बनाउन प्रयोग गरिने नाइलन धागो र माछा पाल्ने तयारी केजहरू, पम्पसेट, ह्याककिट, एरेटर, हाँसको चल्ला कडाउने इन्कुवेटर, मत्स्य विष एवं मत्स्य प्रजननका लागि आवश्यक हार्मोन ।
- (द) कृषि, वागवानी तथा पुष्प फार्महरूले पैठारी गर्ने ग्रिन हाउस, सिँचाइ उपकरण र यस्तै अन्य यन्त्र उपकरण ।
- (ध) मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका जेनेरेटर उत्पादन गर्ने उद्योगहरूले पैठारी गर्ने जेनेरेटिङ पार्ट्स ।
- (न) उद्योगहरूले प्रदूषण नियन्त्रणका लागि पैठारी गर्ने संयन्त्र र उपकरण ।
- (प) शीर्षक ५१.०८ मा पर्ने पशिमनाको धागो (काशिमरी यार्न) ।

- (फ) भन्सार उपशीर्षक ८९०३.९१ मा पर्ने मोटर रहित वा सहित सेलवोट (खियाउने ढुङ्गा)
- (ब) शीर्षक ८४.५२ मा पर्ने लुगा सिउने कल ।
- (भ) मौरी पालन उद्योगले पैठारी गर्ने मौरी पालनको लागि आवश्यक पर्ने मेटल व्यारल, रानी छेक्ने पाता, मौरी ब्रुस, आधार चाका रोलर, गियर पम्प र व्हील प्लेट तथा मौरीपालन व्यवसायको मेशिन (शीर्षक ८४.३६) र मह छान्ने र रस छान्ने मेशिन (शीर्षक ८४.३३) ।
- (म) उपशीर्षक ८७१२.००.०० अन्तर्गत पर्ने साइकलहरु ।

(३) भन्सार महसुल आंशिक रुपमा छुट हुने :

- (क) कार्पेट उद्योगहरूले पैठारी गर्ने भाग ५५ मा पर्ने सबै किसिमका मानवनिर्मित स्टेपुल फाइबरमा लाग्ने भन्सार महसुलमा नब्बे प्रतिशत छुट दिइनेछ ।
- (ख) भाग ३० मा पर्ने दरबन्दीमा माफी जनिए बाहेकका औषधी (च्यवनप्रास, बाम, भिक्स, स्वीचो तथा बाम, भिक्स वा स्वीचोको कार्य गर्ने अन्य यस्तै उत्पादनहरू बाहेक), रोग निदानमा प्रयोग हुने परीक्षण किट्स (डायग्नोस्टिक किट्स) (भाग ३८ को समेत) मा पाँच प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ग) भाग ८४ को दरबन्दीमा माफी जनिए बाहेकका पाँच प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्ने घरायसी प्रयोग हुन सक्ने बाहेकका मिल मेशिनरी एवं यन्त्रोपकरणहरू (पार्टपुर्जा बाहेक) को पैठारीमा चार प्रतिशतमात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ । यस्ता मेशिनहरू सि.के.डी र एस.के.डी. अवस्थामा पटक पटक पैठारी हुँदा उद्योग विभागको स्वीकृत स्कीम समेतको आधारमा मिल मेशिनका मुख्य अवयव र तिनका अभिन्न भागहरू बाहेकका अन्य मालवस्तुहरूमा उल्लिखित सुविधा प्रदान गर्न द्विविधा भएमा न्यूनतम लाग्ने चार प्रतिशत महसुल पैठारीकै अवस्थामा असुल गरी बाँकी दरबन्दी अनुसार लाग्ने महसुलको बैङ्क ग्यारेण्टी लिई जाँचपास गर्न सकिनेछ र औद्योगिक स्थलमा मेशिन सम्पूर्ण रुपमा जडान भई सकेपछि सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट औद्योगिक स्थलको निरीक्षण गरी मेशिन ठहरिने जति मालवस्तुको बैङ्क ग्यारेण्टी फुकुवा गरिनेछ ।

तर पुराना वा प्रयोग भइसकेका मिल मेशिनरी यन्त्रोपकरणमा यस खण्ड बमोजिमको छुट दिइने छैन ।

- (घ) उद्योगहरूले औद्योगिक प्रयोजनका लागि भाग ८४ अन्तरगत पर्ने चार टनभन्दा बढी क्षमताको एयर कण्डीसनर यूनिट पैठारी गरेमा पाँच प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ङ) डेरी उद्योगले पैठारी गर्ने देहायका मालवस्तुमा देहाय बमोजिम छुट हुनेछ :-
- (१) आफ्नो नाम छपाई पैठारी गर्ने शीर्षक ८०.०७ का टीनका वट्टामा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत ।
- (२) दूध ढुवानीमा प्रयोग हुने शीर्षक ८७.०४ मा पर्ने ट्याङ्करमा असी प्रतिशत ।

साथै यस्ता उद्योगले दूध ढुवानी गर्न प्रयोग हुने तयारी ट्याङ्कर पैठारी नगरी त्यसको चेसिस पैठारी गरेमा त्यस्तो चेसिस पैठारी गर्दा लाग्ने भन्सार महसुल धरौटीमा लिइनेछ र छ महिनाभित्र ट्याङ्कर बनाई यातायात व्यवस्था कार्यालयमा दर्ता गरी सोही अवधिभित्र सम्बन्धित भन्सार कार्यालयमा सोको प्रमाण पेश गरेपछि यस उपखण्ड बमोजिम छुट दिइ धरौटी रकम फिर्ता गरिनेछ । यसरी पैठारी गरिएका ट्याङ्करहरू दूध ढुवानी प्रयोजनको लागि अन्य डेरी उद्योगलाई बिक्री गर्दा समेत भन्सार महसुल लाग्ने छैन । दूध ढुवानी गर्ने कार्यदेखि बाहेक अन्य प्रयोजनको लागि बिक्री गर्ने भएमा वा आफैले अन्य प्रयोगमा ल्याउन चाहेमा कानून बमोजिम लाग्ने महसुल तिरी बिक्री गर्न वा अन्य प्रयोजनमा ल्याउन पाइनेछ । सो बमोजिम नगरी अन्य प्रयोगमा ल्याएको पाइएमा त्यस्तो ट्याङ्कर जफत गरिनेछ ।

- (च) शीर्षक ५२.०५ र ५२.०७ को सूती धागोको पैठारीमा पाँच प्रतिशत भन्सार महसुलमा असी प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- (छ) मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका पोलिकोटिङ्ग पेपर र प्रिन्टेड लेमिनेशन फिल्म उत्पादन गर्ने उद्योगहरूले पोलिकोटिङ्ग पेपर वा प्रिन्टेड लेमिनेशन फिल्म उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने परिमाणसम्मको शीर्षक ३९.१९, ३९.२० र ३९.२१ को पोलिष्टर फिल्म, वि.ओ.पी.पी. फिल्म, एक्स्ट्रुडेड पोलिफिल्म पैठारी गर्दा दश प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ज) एल.पी. ग्याँस आयात गर्दा पाँच प्रतिशतमात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।

- (भू) भाग ७१ को शीर्षक ७१.०८ मा पर्ने सुनमा प्रति दश ग्राम तीन हजार छ सय रूपैयाँ र शीर्षक ७१.०६ मा पर्ने चाँदीमा प्रति दशग्राम छयालिस रूपैयाँ भन्सार महसुल लाग्नेछ । साथै शीर्षक ७१.१३ मा पर्ने सुनका गहनामा दश प्रतिशतमात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- तर, वाणिज्य वैज्ञानिकले सर्वसाधारण जनताहरूलाई विक्री गर्ने उद्देश्यले आफ्नो लोगो अंकित स-साना परिमाणका सिक्काहरू पैठारी गरेमा सो सिक्काहरूमा भाग ७१ को शीर्षक ७१.०८ मा पर्ने सुन सरह नै भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ज) शीर्षक ६२.११ मा पर्ने साडी, लुङ्गी, सुतीको गम्छा र सुतीको धोती (जनाना/मर्दाना) मा पाँच प्रतिशतमात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ट) भारतबाट पैठारी हुने शीर्षक ५२०८, ५२०९ र ५२१२ मा पर्ने सुती कपडामा पाँच प्रतिशत र भारतबाटै पैठारी हुने सुतीको भित्री गञ्जी (वनियान) सुतीको भित्री कट्टा, सुतीको ब्रेसियर तथा सुतीको पेन्टीमा दश प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ठ) देहायका मालवस्तुहरूमा प्रन्ध प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछः
१. शीर्षक ३९.१८ मा पर्ने यूपिभिर्सीको कोरुगेटेड रुफिङ सिट (टायल्स)
 २. यूपिभिर्सी को भ्याल ढोका पार्टीशन लगायत विभिन्न सामान उत्पादन गर्ने उद्योगले आफ्नो उत्पादनको प्रयोजनको लागि पैठारी गर्ने शीर्षक ३९.१६ को मालवस्तु ।
- (ड) शीर्षक ३९.२० मा पर्ने फिलर मास्टर ब्याचमा दश प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ढ) विद्युत वा ब्याट्रीबाट मात्र चल्ने गरी उत्पादन भएका भाग ८७ का सवारी तथा ढुवानी साधन पैठारी गर्दा दरबन्दी बमोजिम लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- (ण) मालवस्तु चिस्यानमा राखी ढुवानी गर्न प्रयोग हुने गरी पूर्णरूपले रेफ्रिजरेटिङ प्रणाली जडान गरिएका शीर्षक ८७.०४ मा पर्ने ढुवानीका साधनहरूमा दश प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (त) उद्योगले भटमास तथा सूर्यमुखिको तेल उत्पादन गर्न पैठारी गर्ने भटमासको गोडा, सूर्यमुखिको गोडा, दाना तथा पशुपक्षी उद्योगले पैठारी गर्ने भटमासको पिना तथा उद्योगले आफ्नो उत्पादनको प्रयोजनको लागि पैठारी गर्ने मकैको गोडा तथा उखुमा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट र कृषि सुधार शुल्कको हकमा ६८ प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- (थ) उद्योगले आफ्नो उत्पादनको प्रयोजनको लागि पैठारी गर्ने उपशीर्षक ३९.२३.१०.१० मा पर्ने प्लाष्टिकका परिवेष्टन (प्याक) गर्ने ट्यूबहरूमा लाग्ने भन्सार महसुलमा पच्चीस प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- (द) स्पिलिटिङ एवं डिस्टिलेशन प्लान्ट राखी डिस्टिल्ड फेट्टि एसिड, स्टेरिक एसिड, ग्लिसरिन तथा साबुन उत्पादन गर्ने उद्योगले पैठारी गर्ने भन्सार शीर्षक १५.०३ मा पर्ने टेलो आयल, शीर्षक २८.३९ मा पर्ने सोडियम सिलिकेट र शीर्षक ३८.२३ मा पर्ने पाम एसिड आयल, पाम फेट्टी एसिड र एसिड आयलमा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- (ध) वनस्पति घ्यू तथा तोरीको तेल उत्पादन गर्ने स्वदेशी उत्पादन मूलक उद्योगले आयात गर्ने कच्चा सोयाबिन तेल, कच्चा सूर्यमुखीको तेल र कच्चा पामओलिन तेलको आयातमा भन्सार महसुल २.५ प्रतिशत मात्र लाग्नेछ ।
- (न) टेलिभिजन जडान (एसेम्बल) गर्ने उद्योगहरूले टेलिभिजन जडान गर्नको लागि आवश्यक पार्टपुर्जाहरू, अर्ध तयारी एल.सी.डी. वा एल.ई.डी, प्यानेल, क्याथोड रे पिक्चर ट्यूब तथा सहायक सामग्रीहरू सहितको उपशीर्षक ८५.२८.७२.१० मा पर्ने जडान नगरिएको (अनएसेम्बल्ड) टेलिभिजन पैठारी गर्दा दश प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (प) सि.डि. वा पेन ड्राइभ वा अन्य यस्तै माध्यम वा कागजमा मुद्रित भई आउने सबै प्रकारका भन्सार महसुल माफी जनिए वाहेकका शीर्षक अन्तर्गत आयात हुने सफ्टवेयरहरूमा पाँच प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।

१५. नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायको सिफारिसमा देहायका मालवस्तुमा देहाय बमोजिम भन्सार महसुल छुट हुनेछ :

(१) भन्सार महसुल पूर्ण छुट हुने :-

- (क) कूटनीतिक नियोग, परियोजना र अन्य निकायहरूले (सरकारी एवं गैरसरकारी संघ संस्था) महसुल सुविधामा पैठारी गरेका शुरु उत्पादन वर्षले पन्ध्र वर्ष नाघेका पुराना सवारी साधन अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई पुनः प्रयोग हुन नसक्ने गरी स्क्र्याप गरी रजिष्ट्रेशन रद्द गर्न चाहेमा त्यस्तो सवारी साधन ।
- (ख) रक्षा मन्त्रालयको सिफारिसमा नेपाली सेनाका नाममा पैठारी हुने देहाय बमोजिमका मालवस्तु :-
- (अ) सैनिक प्रयोगका खरखजाना, हातहतियार, गोली गट्टा, बारुद र तिनका स्पेयर पार्टस, विशेष प्रकारको तेल र टल्लीहरू, एक्सेसरिज, विष्फोटक पदार्थ, सैनिक सामग्री उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ तथा सुरक्षाको निमित्त प्रयोग गर्ने मेशिनरी औजारहरू र पार्टपुर्जाहरू ।
- (आ) सैनिक जवान तथा घोडा खच्चडहरूको स्वास्थ्य उपचारको लागि आवश्यक पर्ने औजार, उपकरण, औषधी र तत्सम्बन्धी सामानहरू ।
- (इ) नेपाली सेनाले उपयोग गर्ने सञ्चारका उपकरणहरू र सोको सञ्चालनको लागि आवश्यक मालसामानहरू ।
- (ई) इन्जिनियरिङ्ग सर्भे र निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने हेभी अर्थमुभिङ्ग प्लाण्ट, औजार र सो सम्बन्धी पार्टस, अप्टिकल इक्वीपमेण्ट तथा रक्षा मन्त्रालयद्वारा तोकिए बमोजिमको डिफेन्स स्टोरका सामानहरू ।
- (उ) क्याम्पिङ्ग इक्वीपमेण्टस तथा स्पेशल फोर्स र प्यारा टुपरलाई आवश्यक पर्ने विभिन्न सामानहरू ।
- (ऊ) सैनिक अस्पतालको लागि आवश्यक पर्ने फर्निचर तथा सरसामानहरू, औषधी, मेडिकल औजारहरू र उपकरणहरू ।
- (ए) नेपाली सेनाको नाममा पैठारी हुने हवाई जहाज, हेलिकोप्टर र तिनका पार्टपुर्जा, प्यारासुट (व्याग समेत) टुल्स, तथा ग्राउण्ड इक्वीपमेण्टहरू ।
- (ऐ) दैवी प्रकोप उद्धार कार्यमा प्रयोग हुने सामानहरू ।
- (ग) गृह मन्त्रालयको सिफारिसमा सशस्त्र प्रहरी प्रधान कार्यालयको नाममा पैठारी हुने देहाय बमोजिमका मालवस्तु :-
- (अ) शान्ति सुरक्षा कायम गर्न आवश्यक पर्ने मेशिनरी औजारहरू ।
- (आ) हातहतियार ।
- (इ) भीड नियन्त्रणका सामानहरू ।
- (ई) अस्पताल सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने उपकरण तथा औजारहरू ।
- (उ) सशस्त्र प्रहरीले प्रयोग गर्ने सञ्चार सम्बन्धी सामानहरू (सञ्चार मन्त्रालयको सिफारिस बमोजिम) ।
- (ऊ) अपराध अनुसन्धानको लागि आवश्यक उपकरण तथा अन्य सामानहरू ।
- (ए) विष्फोटक सम्बन्धी सशस्त्र प्रहरीलाई आवश्यक पर्ने सामानहरू ।
- (ऐ) वैज्ञानिक प्रयोगशालाको लागि चाहिने सामानहरू ।
- (ओ) दैवीप्रकोप उद्धार कार्यमा प्रयोग हुने सामानहरू ।
- (घ) गृह मन्त्रालयको सिफारिसमा नेपाल प्रहरीको नाममा पैठारी हुने देहायका मालवस्तु :-

- (अ) शान्ति सुरक्षा कायम राख्न आवश्यक मेशिनरी तथा औजारहरू ।
- (आ) हातहतियार ।
- (इ) भीड नियन्त्रणको लागि आवश्यक सामानहरू ।
- (ई) अस्पताल सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने उपकरण तथा औजारहरू ।
- (उ) प्रहरीले प्रयोग गर्ने सञ्चार सम्बन्धी सामानहरू (सञ्चार मन्त्रालयको सिफारिस बमोजिम)
- (ऊ) ट्राफिक सम्बन्धी सामानहरू ।
- (ए) फिङ्गर प्रिन्ट्स र सो सम्बन्धी आवश्यक सामानहरू ।
- (ऐ) अपराध अनुसन्धानको लागि चाहिने उपकरण तथा अन्य सामानहरू ।
- (ओ) विष्फोटक सम्बन्धी प्रहरीलाई आवश्यक पर्ने सामानहरू ।
- (औ) वैज्ञानिक प्रयोगशालाको लागि चाहिने सामानहरू ।
- (अं) दैवीप्रकोप उद्धार कार्यमा प्रयोग हुने सामानहरू ।
- (ड) वाणिज्य विभागको सिफारिसमा पर्वतारोहण दलले ट्रान्जिटको रुपमा नेपालको बाटो गरी आयात/निर्यात गर्ने मालवस्तुहरू ।
- (च) नेपाल राष्ट्र बैङ्कको सिफारिसमा नेपाल राष्ट्र बैङ्कको नाममा पैठारी हुने बैङ्क नोट, सिक्का, सुन, चाँदी, टकमरीको निमित्त आवश्यक पर्ने कागज, धातु एवं रसायन, चेकबुक तथा बैङ्कलाई आवश्यक पर्ने अन्य मालवस्तुहरू ।

(छ) **स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी हुने देहाय बमोजिम मालवस्तुहरु :-**

- (अ) वी पी कोइराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल, वी पी कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान र शहीद गंगालाल राष्ट्रिय हृदय केन्द्रको नाममा पैठारी हुने निर्माण तथा सञ्चालनको लागि आवश्यक निर्माण सामग्री एवं चिकित्सा सम्बन्धी उपकरणहरु एवं औजारहरु ।
- (आ) क्यान्सर विरामीलाई निःशुल्क वितरण गर्ने प्रयोजनको लागि सरकारी वा सामुदायिक अस्पतालहरुले पैठारी गर्ने क्यान्सर निरोधक Glivec HGC र यस्तै औषधीहरु ।
- (ज) उद्योग विभागको सिफारिसमा जुट उद्योगले आफ्नो उद्योगको सञ्चालनको लागि पैठारी गर्ने स्पेयर पार्टहरु ।

(२) **भन्सार महसुल एक प्रतिशत मात्र लाग्ने :-**

(क) स्वीकृति प्राप्त निजी वा सामुदायिक अस्पतालहरुले देहाय बमोजिमको शर्त अनुसार यस अनुसूचीको दफा १२ को खण्ड (क) को अधिनमा रही नेपालस्थित आधिकारिक विक्रेताहरु मार्फत पैठारी गर्ने देहाय बमोजिमको परिणामसम्मका एम्बुलेन्स र शववाहन :-

(अ) स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय वा एसोसिएसन अफ प्राइभेट हेल्थ इन्स्टिच्युशन नेपालको सिफारिसमा एक सयभन्दा कम शैया भएको निजी वा सामुदायिक अस्पतालको लागि एउटा एम्बुलेन्स र एउटा शववाहन तथा एक सय वा सोभन्दा बढी शैया भएको अस्पतालको लागि दुई वटासम्म एम्बुलेन्स र एउटा शववाहन । यस उपखण्ड बमोजिम सिफारिस गर्दा स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय वा एसोसिएसन अफ प्राइभेट हेल्थ इन्स्टिच्युशन नेपालले उक्त संस्थाले त्यसभन्दा अधि यस्तो सुविधा उपभोग नगरेको व्यहोरा उक्त सिफारिसपत्रमा खुलाउनु पर्नेछ ।

यसरी सुविधामा पैठारी भएको एम्बुलेन्स पुरानो भई प्रयोग गर्न नसकिने भएमा त्यसलाई स्क्र्याप गरेको प्रमाण भन्सार कार्यालयमा पेश गरेपछि सोही प्रकारको अर्को एम्बुलेन्स पैठारी गर्दा समेत यो सुविधा दिइनेछ ।

(आ) खण्ड (ख) वा यस खण्डको उपखण्ड (अ) बमोजिम एम्बुलेन्स वा शववाहन पैठारी गर्दा निम्न बमोजिमको शर्त समेत पालना गर्नु पर्नेछ :-

- (१) एम्बुलेन्स वा शववाहन पैठारी गर्दा पैठारीकै अवस्थामा त्यस्तो एम्बुलेन्स वा शववाहनको अगाडि पछाडि टाढैबाट देखिने गरी ठूला-ठूला अक्षरमा एम्बुलेन्स (Ambulance) वा शववाहन भनी लेखिएको हुनु पर्नेछ ।
- (२) एम्बुलेन्समा साइरन, इमर्जेन्सी बत्ती, स्ट्रेचरका साथै अन्य आवश्यक औजारहरु फिट गरिएको हुनु पर्नेछ ।
- (३) एम्बुलेन्स वा शववाहनमा चालकको पछाडिपट्टि कुनै पनि सीट राखिएको हुनु हुँदैन ।
- (४) त्यस्तो एम्बुलेन्स विरामीको सेवा बाहेक अन्यत्र प्रयोग गर्न र शववाहन शवको ओसार पसार गर्न बाहेक अन्य प्रयोजनमा प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- (५) उक्त एम्बुलेन्स वा शववाहन नेपाल सरकारको सवारी प्रदूषण मापदण्डभित्र रहेर सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।
- (६) यसरी पैठारी भएको एम्बुलेन्स वा शववाहनको सवारी दर्ता गर्दा एम्बुलेन्स वा शववाहन भनी सवारी दर्ता प्रमाणपत्रमा स्पष्ट उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।
- (७) एम्बुलेन्समा टाढैबाट देखिने गरी ठूला ठूला अक्षरमा “नेपाल सरकारबाट राजस्व छुट सुविधा प्राप्त” भन्ने पनि लेखिएको हुनु पर्नेछ ।

- (द) राजस्व छुट सुविधामा पैठारी गरेका एम्बुलेन्सले विरामी ओसार पसार लगायतका सेवा प्रदान गरे बापत लिने भाडा दर स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले तोके बमोजिम हुनेछ।
- (इ) उपखण्ड (आ) मा उल्लिखित शर्त उल्लङ्घन गरेको पाइएमा त्यस्तो एम्बुलेन्स वा शववाहन जफत गरी बिगो बमोजिम जरिवाना गरिनेछ।
- (ख) सरकारी, सामुदायिक एवं निजी क्षेत्रका अस्पताल बाहेक कानून बमोजिम दर्ता भएका अन्य संघ, संस्था, कम्पनी एवं उद्योगले स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सिफारिसमा यस उपदफाको खण्ड (क) को उपखण्ड (आ) बमोजिमको शर्तका अधिनमा रही पैठारी गर्ने एम्बुलेन्स र शववाहन एक/एक थान। यस खण्ड बमोजिम सिफारिस गर्दा स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले उक्त संस्थाले त्यसभन्दा अधि यस्तो सुविधा उपभोग नगरेको व्यहोरा उक्त सिफारिसपत्रमा खुलाउनु पर्नेछ।
- (ग) सरकारी अस्पतालले स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी गर्ने एम्बुलेन्स र शववाहन।
- (घ) औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०४९ को दफा २५क. मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देशको आन्तरिक तथा बाह्य कारणले राम्रोसँग चल्न नसकी ठूलो नोक्सानी व्यहोर्नु परेका उद्योगहरूको प्रवर्द्धन तथा सुधारको लागि नेपाल सरकारले निश्चित मापदण्ड निर्धारण गरेर नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी कुनै उद्योगलाई रुग्ण उद्योग घोषणा गरी त्यस्ता उद्योगलाई सोही सूचनामा तोकिएको निकायको सिफारिसमा त्यस्ता रुग्ण उद्योगहरूको पुनर्स्थापनाको लागि पैठारी गर्ने औद्योगिक मेशिनरी र पार्टपुर्जा।
- (ङ) **पशु सेवा विभागको सिफारिसमा देहाय बमोजिमका मालवस्तुहरू :-**
- (अ) दाना तथा पशुपक्षी उद्योगहरूले पैठारी गर्ने भाग २८, २९ र ३० मा पर्ने कच्चा पदार्थ तथा सहायक कच्चा पदार्थ एवं प्याकिङ्ग मेटेरियल।
- यसरी सिफारिस गर्दा एक आर्थिक वर्षमा खपत हुन सक्ने परिमाण एकैपटक सिफारिस गर्न सक्नेछ। यस्तो सुविधा अनुसार पैठारी गर्ने कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ एवं उद्योगको ट्रेडमार्क अङ्कित प्याकिङ्ग मेटेरियलको सिफारिस गर्दा पशु सेवा विभागले खपत अनुपात र तयारी वस्तुको स्वदेशमा उपभोगको आधारमा गर्नु पर्नेछ।
- (आ) नश्ल सुधारको लागि विदेशबाट आयात गरिने उपशीर्षक ०५११.१० अन्तर्गत पर्ने उन्नत जातका चौपायको वीर्य (Semen)।
- (च) पर्यटन उद्योगको प्रचार तथा प्रवर्द्धनको लागि नेपालबाहिरबाट छपाई ल्याएको स्तरीय प्रचार सामग्री,
- (छ) **वैकल्पिक उर्जाका स्रोत सम्बन्धी देहाय बमोजिमका मालवस्तुहरू :-**
- (अ) वैकल्पिक उर्जाको स्रोत जस्तै हावाबाट विद्युत उत्पादन गर्ने हावा मिल र तिनका एसेसरिज र पार्टपुर्जा,
- (आ) दरबन्दीमा माफी जनिए बाहेकका सौर्य शक्तिबाट विद्युत उत्पादन गर्ने उपकरण, तिनका पार्टपुर्जा (शीर्षक ८५.४१), सोलार फोटोभोल्टिक ट्यूबलर ब्याट्री (शीर्षक ८५.०७), सफा टेम्पोको ब्याट्री उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने एण्टिमोनियल लिड एल्वाय इन्गट, लिड (शीर्षक ७८.०१), ब्याट्री बक्स, सेपरेटर र ट्यूबलर ब्याग (शीर्षक ८५.०७) एवं शीर्षक ९४.०५ मा पर्ने सोलार लिड डिसि बत्तीहरू, उपशीर्षक २९०५.३२, ७४१०.२१, ७६०७.१९, ८४०३.१०, ८४०३.९०, ८४१२.८०, ८४१३.८१, ८४१९.१९, ८४१९.३१, ८५१६.६०, ८५४३.८९ अन्तर्गत पर्ने सौर्य ताप ऊर्जा सम्बन्धी उपकरण र पार्टपुर्जाहरू।
- (इ) गोबर ग्याँस लगायत बायोग्याँसका लागि आवश्यक पर्ने उपकरण जस्तै मेन ग्याँस भल्भ, गोबरग्याँस बत्ती, ग्याँस टेप (ब्रास) गोबरग्याँस चुल्हो र तिनका पार्टपुर्जा, रिडक्सन इल्भो र रवर होज पाइप,

- (ई) गोबरबाट विद्युत उत्पादन गर्ने ब्याट्री बनाउने उद्योगले आयात गर्ने कच्चा पदार्थ (उद्योगको वार्षिक क्षमता र स्वीकृत स्कीममा तोकिएको परिमाणसम्म) सो ब्याट्री बनाउन आवश्यक कच्चा पदार्थहरू भनी उद्योग विभाग वा घरेलु तथा साना उद्योग विभागबाट सिफारिस भई आएका कच्चा पदार्थहरू
- (उ) बायो उर्जामा आधारित बायो स्टोभ (राइस हस्क स्टोभ) ।
- (ऊ) जैविक इन्धन उत्पादनको प्रयोजनको लागि आयात हुने मिल, मेशिनरी उपकरण, तिनका पार्टपुर्जा तथा रसायनहरू ।
- (ज) ट्रलीबस सेवा सञ्चालन तथा विस्तारको लागि पैठारी गरिने यन्त्र, उपकरण, ट्रलीबस तथा त्यसका पार्टपुर्जाहरू,
- (झ) कृषिजन्य उत्पादन, फलफूल, माछा आदि सुरक्षित गर्न निर्माण गरिने शित भण्डारको लागि आवश्यक पर्ने यन्त्र तथा उपकरणहरू र थर्मोकोल,
- (ञ) बालीनालीको लागिमात्र प्रयोग हुने भाग ३८ का कीटनाशक, दुसीनाशक, भारपातनाशक, मुसानाशक औषधी र त्यसको कच्चा पदार्थ,
- (ट) **स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी हुने देहाय बमोजिमका मालवस्तुहरू :-**
- (अ) सरकारी, सरकारी अनुदान प्राप्त र सामुदायिक अस्पतालले पैठारी गर्ने भाग ८४ र ९० का औषधीय एवं शल्यचिकित्सा सम्बन्धी यन्त्र उपकरण तथा औजारहरू, मुटुभिन्न प्रत्यारोपण गरिने भल्भहरू, स्टेण्टहरू, पेस मेकरहरू ।
- तर यसरी पैठारी गरेका मालवस्तुहरू वारेण्टी वा ग्यारेण्टीको अवधिमा पैठारी गरेको मितिले एक वर्षभित्र मर्मत गर्न लैजाँदा वा मर्मत गरी ल्याउँदा वा सोको सट्टा सोही प्रकारको अर्को मालवस्तु पैठारी गर्दा त्यसमा भन्सार महसुल पूर्ण छुट हुनेछ ।
- (आ) सरकारी, सरकारी अनुदान प्राप्त, सामुदायिक र गैर सरकारी अस्पतालहरूले पैठारी गर्ने आँखा उपचारको प्रयोगमा आउने इण्ट्राओकुलर लेन्स उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ र तिनका सहायक सामग्रीहरू ।
- (ठ) गाउँ विकास समितिको हकमा सम्बन्धित जिल्ला विकास समिति र नगरपालिकाको हकमा सम्बन्धित नगरपालिकाको सिफारिसमा बारुण यन्त्र (दमकल) एवं ढलको फोहोर पानी प्रशोधनको लागि पैठारी हुने ट्रिटमेण्ट प्लान्ट, मेशिनरी र संयन्त्रहरू ।
- (ड) सम्बन्धित नगरपालिकाको सिफारिसमा फोहर मैला सङ्कलन गरी पुनः उत्पादन गर्ने उद्योगहरूले पैठारी गर्ने गावेँज कम्पाक्टर, गावेँज कन्टेनर तथा फोहर मैला प्रशोधन गरी पुनः उत्पादन गर्ने मेशिनरीहरू ।
- (ढ) विदेशी नियोग तथा दातृ संस्थाले कूटनीतिक सुविधा वा महसुल सुविधामा पैठारी गरी कुनै आयोजनाको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुरूप आयोजनालाई नै हस्तान्तरण गरी सरकारी नम्बर प्लेटमा परिवर्तन गर्ने वा कुनै आयोजनाको नाममा पूर्ण वा आंशिक महसुल सुविधामा (लगत वा बैङ्क ग्यारेण्टीमा पैठारी भएको बाहेक) पैठारी भएका र आयोजना समाप्तिपछि अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई सरकारी नम्बर प्लेटमा परिवर्तन गर्ने गरी सरकारी निकायलाई हस्तान्तरण गर्ने वा स्वीकृति प्राप्त कम्तीमा १५ शैयाभन्दा बढी क्षमताका गैर नाफामुखी सामुदायिक अस्पताललाई हस्तान्तरण गर्ने सवारी साधन ।
- (ण) औषधी व्यवस्था विभागको सिफारिसमा औषधी उद्योगले पैठारी गर्ने कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ, रासायनिक पदार्थ, प्याकिङ मेटेरियल तथा १५ एम.एल. सम्म क्षमताका मेजरिङ्ग कपहरू ।

यस्तो सिफारिस गर्दा औषधी व्यवस्था विभागले कच्चा पदार्थको खपत अनुपात, स्वदेशमा हुने उपभोग एवं विदेशमा भएको निकासीको आधारमा एक आर्थिक वर्षको लागि चाहिने परिमाण एकैपटक सिफारिस गर्न सक्नेछ ।

- (त) विद्युत विकास विभागको सिफारिसमा जलविद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरण, सञ्चालन वा संभारको लागि आवश्यक पर्ने नेपालमा उत्पादन नहुने निर्माण उपकरणहरू, मेशिनरी औजारहरू र सोको सम्बन्धित पार्टपुर्जाहरू तथा त्यस्ता उपकरणहरू निर्माण गर्न आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ (स्टील सिट) ।
- (थ) मृगौला रोगीहरूको उपचारमा प्रयोग गर्ने शीर्षक ३८.२४ मा पर्ने डाइलासिस बाथ कन्सन्ट्रेट (ठोस वा तरल) ।
- (द) गोलभेडाको केचप तथा सस उत्पादन गर्ने गरी सहकारी संस्थाले स्थापना गरेको उद्योगले गोलभेडाको केचप तथा सस उत्पादनको लागि कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी गर्ने मिल मेशिनरी तथा यन्त्र उपकरण ।
- (ध) वातावरण, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको सिफारिसमा सफा टेम्पोमा प्रयोग हुने डिप साइकल लिड एसिड ब्याट्रीहरू

(३) **भन्सार महसुल आंशिक छुट हुने :-**

- (क) मसी बनाउने उद्योगले उद्योग विभागको सिफारिसमा पैठारी गर्ने रासायनिक पदार्थमा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट दिइनेछ ।
- (ख) स्वदेशी मुद्रण (प्रेस) उद्योगले आफ्नो उद्योगको प्रयोगको लागि मेशिनरी पार्टपुर्जा, छापने टाइप ब्लक, प्लेट, शीट, ग्राफिक आर्ट, फिल्म, शीर्षक ९०.०६ अन्तर्गतका भर्तिकल क्यामरा, केमिकलहरू पैठारी गरेमा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ । साथै, यस्ता उद्योगले पैठारी गर्ने मसीको पैठारीमा भने पाँच प्रतिशतमात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ग) ट्रेकिङ एजेन्सीले आफ्नो प्रयोजनको लागि पाल (टेन्ट) आइस एक्स, क्याम्पन, पिटन, क्लाइम्बिङ रोप, क्लाइम्बिङमामात्र प्रयोग हुने मालवस्तुहरू, विशेष प्रकारका क्याम्पिङ क्रोकरी तथा कटलरी र रुकस्याक पहिलो पटक पैठारी गर्दा पाँच प्रतिशतमात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ । साथै, यस्ता एजेन्सीहरूले सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी गर्ने सञ्चार उपकरणमा समेत लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ । यसरी पैठारी हुने मालवस्तुमध्ये क्याम्पिङ क्रोकरी र कटलरीमा ट्रेकिङ एजेन्सीको नाम र चिन्ह अङ्कित भएको हुनु पर्नेछ ।
- (घ) जलयात्राको व्यवसाय गर्ने राफ्टिङ एजेन्सीले आफ्नो व्यवसाय सञ्चालनको लागि रबर र मोटरको डुङ्गा दश/दश थान, हेलमेट एकसय थान, प्याडल एकसय जोर र वाटर प्रुफ क्यामरा कण्टेनर दश थान पहिलो पटक पैठारी गर्दा भन्सार महसुल पाँच प्रतिशतमात्र लाग्नेछ ।
- (ङ) नेपालमा छायाङ्कन गरिएको सिनेमा डेभलप गर्न वा प्रशोधन गर्न वा प्रदर्शन गर्न अस्थायी निकासी गर्नु परेमा चलचित्र विकास बोर्डको सिफारिसमा भन्सार महसुल नलिई लगतमा राखी निकासी गर्न दिइनेछ । यस्तो सिनेमा पुनः पैठारी गर्दा प्रति सिनेमा पाँच हजार रुपैया भन्सार महसुल लाग्नेछ । विदेशमा प्रदर्शनका लागि लिएको सिनेमा फिर्ता ल्याउँदा भने भन्सार महसुल लाग्ने छैन ।

तर, विदेशी चलचित्र नेपालमा प्रदर्शनको लागि पैठारी गर्दा प्रति चलचित्र दश हजार रुपैया भन्सार महसुल लाग्नेछ । साथै नेपालमा चलचित्र छायाङ्कन गर्नको लागि विदेशी नागरिकहरूले आफूसँग ल्याउने तथा नेपाली नागरिकले विदेशमा चलचित्र छायाङ्कन गर्नको लागि आफूसँग लैजाने चलचित्र सम्बन्धी यन्त्र उपकरणहरू र सोसँग सम्बन्धित मालवस्तुहरू चलचित्र विकास बोर्डको सिफारिसमा पछि फिर्ता लैजाने वा फिर्ता ल्याउने शर्तमा भन्सार महसुल नलिई लगतमा राखी पैठारी वा निकासी गर्न दिन सकिनेछ ।

- (च) स्थायी स्वीकृत प्राप्त ट्राभल एजेन्सी, ट्रेकिङ एजेन्सी, राफिटङ एजेन्सी र तारे तथा रिसोर्ट होटलले पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी गरेको लग्जरी कोच, माइक्रोबस र मिनिबसमध्ये जम्मा दुई थानमा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- तर यसरी पैठारी हुने सवारी साधनहरू पैठारी भएको आठ वर्षसम्म निजी सवारीको रुपमा दर्ता गर्न वा नामसारी गर्न नपाइने र सवारी साधनमा बाहिरपट्टी त्यस्ता एजेन्सी वा होटलको नाम लेखिएको हुनु पर्नेछ । यस्ता सवारी साधन आठ वर्ष नपुगी नामसारी गरेमा नियमानुसार पूरै भन्सार महसुल लाग्नेछ र आठ वर्षपछि नामसारी भएमा भन्सार महसुल लाग्ने छैन । एकपटक यस्तो सुविधा उपभोग गरिसकेको आठ वर्ष व्यतित गरिसकेपछिमात्र पुनः यस्तो सुविधा प्रदान गरिनेछ ।
- (छ) तारे होटलहरूले स्वीकृत योजनाअनुसार होटलको निर्माण वा क्षमता विस्तार वा स्तरवृद्धिका लागि वा पहिले पैठारी गरेका मालवस्तुहरू पुराना भई तिनलाई प्रतिस्थापन गर्नको लागि पैठारी गर्ने देहायका उपखण्ड (अ) मा उल्लिखित मालवस्तुमा पाँच प्रतिशतमात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ :-
- (अ) किचेन इक्वूपमेण्ट, लिफ्ट, एयरकण्डीसनिङ, फर्निचर एण्ड फिक्सचर्स, रङ्गहरू, कार्पेट (ऊनी वाहेक), इलेक्ट्रिक इन्स्टालेशन एण्ड फिक्सचर्स, लण्डी तथा ड्राइक्लिनिङ, हाउसकिपिङ इक्वूपमेण्ट, इलेक्ट्रिकल पार्ट्स, कम्प्रेसर एण्ड पम्पस्, लक्स एण्ड लकिङ्ग फर डोर्स, इलेक्ट्रिकल ट्रान्सफर्मर एण्ड जेनेरेटर्स, क्रकरी, ग्लास वेयर, कटलरी एण्ड टेबुलवेयर्स, सेनिटरी फिटिङ्ग र लिनेन्स ।
- (आ) उपखण्ड (अ) मा उल्लिखित मालवस्तुमध्ये क्रकरी, ग्लासवेयर, कटलरी, टेबुलवेयर, सेनिटरी फिटिङ्ग र लिनेन्समा होटलको नाम र चिन्ह अङ्कित भएको हुनु पर्दछ ।
- (इ) यस खण्डमा उल्लिखित सुविधा पाँच वर्षको अवधिमा एकपटक मात्र प्रदान गरिनेछ ।
- (ज) स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सिफारिसमा सरकारी अस्पतालले र स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय वा एशोसियसन अफ प्राइभेट हेल्थ इन्स्टिच्यूसन नेपालको सिफारिसमा सामुदायिक वा निजी अस्पतालले पैठारी गर्ने माइक्रोबस एवं मिनिबसहरूमा देहाय बमोजिम भन्सार महसुल छुट दिइनेछ :-
- (अ) न्यूनतम पन्ध्र शैयादेखि पचास शैयासम्म भएको अस्पतालको लागि माइक्रोबस वा मिनिबसमध्ये एउटा र पचास शैयाभन्दा बढी भएको अस्पतालको लागि माइक्रोबस वा मिनिबसमध्ये जम्मा दुईवटा सवारी साधनमा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट दिइनेछ ।
- (आ) उपखण्ड (अ) बमोजिम सुविधामा पैठारी भएको माइक्रोबस वा मिनिबस पुरानो भई प्रयोग गर्न नसकिने भएमा त्यसलाई स्क्र्याप गरेको प्रमाण भन्सार कार्यालयमा पेश गरेपछि सोही प्रकारको अर्को सवारी साधन पैठारी गर्दा समेत यो सुविधा दिइनेछ ।
- (झ) चलचित्र धुलाई गर्ने ध्वनी भर्ने समेत उद्देश्यले दर्ता भएका उद्योग वा कम्पनीहरूले चलचित्र विकास बोर्डको सिफारिसमा पैठारी गर्ने देहायका उपखण्ड (अ), (आ) र (इ) मा उल्लिखित मालवस्तु र चलचित्र प्रदर्शन गर्ने उद्देश्यले दर्ता भएका उद्योग वा कम्पनीहरूले उपखण्ड (ई) मा उल्लिखित मालवस्तुहरू पहिलो पटक पैठारी गर्दा २.५ प्रतिशत महसुल लिई बाँकी महसुल छुटहुनेछ । यसरी सिफारिस गर्दा चलचित्र विकास बोर्डले सम्बन्धित उद्योग वा कम्पनीको क्षमता र प्रयोगको आधारमा परिमाण किटान गरी सिफारिस गर्नु पर्नेछ ।
- (अ) नेगेटिभ प्रोसेसिङ मेशिन, कम्प्यूटराइज्ड प्रिभ्यूएवल नेगेटिभ कटिङ मेशिन सेट, फाइनल नेगेटिभ अल्ट्राक्लिनिङ मेशिन, भिडियो एसिष्ट सहित कलर एनालाइजिङ्ग (करेक्सन) मेशिन सेट, फाइनल प्रिन्टिङ्ग तथा फाइनल प्रोसेसिङ्ग मेशिन, प्रोसेसर एवं प्रिन्टर, एनालाइजर, प्रोजेक्टर, स्टेनवेक, साउण्ड रिडर, सिक्रोमीटर, स्पेलाइजर, रिवाइण्डर, ३ चिप एच.डी. क्यामेरा र सोको लेन्स, एच.डी. टेप रेकर्डर, एच.डी. हार्ड डिस्क, एच. डी. मोनिटर, पी २ रेकर्डर, पी. २ कार्ड र भिडियो क्यामेरा स्टेबलाइजर ।

- (आ) कलर करेक्सन समेतको टेलिसिने मेशिन, बेटा-एस.पी. भिडियो रेकर्डर एवं टेलिसिने सम्बन्धी उपकरणहरू, मनिटर, अडियो मिक्सिङ्ग कन्सोल र बेटा भीडियो एस.पी. एवं टेपरिकर्डरहरू, डवर, मिक्सचर, एम्प्लीफायर, स्पीकर र माइक्रोफोन ।
- (इ) साउण्ड अप्टिकल ट्रान्सफरिङ्ग मेशिन सेट, प्रिन्ट प्रिभ्यू प्रोजेक्टरहरू, १६ एम.एम. एवं ३५ एम.एम. का क्यामराहरू, साउण्ड अप्टिकल क्यामरा, लेन्स, फिल्टरहरू, म्यागेजिन, क्यामेरा स्टैण्ड, बैट्री चार्जरहरू, ट्रली, डली, क्रेन र रिफ्लेक्टरहरू । वेवी, सुपर मल्टी-१०, मल्टी-२० सोलार, एच. एम. आई, डीमर ।
- (ई) लगजरी सिट्स, ४ टनभन्दा बढी क्षमताका एयर कण्डीसन्स, प्रोजेक्टर लेन्स, प्रोजेक्टर ल्याम्पस र रेक्टिफाईर्स, प्रोजेक्ट कन्सोल, जेनन बल्ब्स, प्रोजेक्ट कार्बन्स, डिजिटल फिल्म सर्वर, सवउफर्स, फिल्म प्लेटर्स, फिल्म अटोमेशन इक्विपमेण्ट्स, स्क्रिन्स, डिजिटल सिनेमा प्रोजेक्टर (५००० ल्यूमेन्स-नेटिभ १०८०X७२० रिसोलुसन) र सोको लेन्स ।
- (ज) मोटरसाइकलको लेगगार्ड बनाउने उद्योगले लेगगार्ड उत्पादनको लागि आवश्यक पर्ने उद्योग विभागले सिफारिस गरेको परिमाणसम्मको फलामे पाइप पैठारी गर्दा दश प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ट) पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको सिफारिसमा पर्वतारोहण दलले नेपालका हिमाल आरोहण गर्नको निमित्त पैठारी गर्ने नेपालमा खपत हुने मदिरा तथा चुरोट बाहेकका मालवस्तुहरूमा १० प्रतिशतभन्दा बढी भन्सार महसुल लाग्ने भएमा १० प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ । यस्ता दलहरूले पैठारी गर्ने नेपालमा खपत नहुने मालवस्तुहरूको हकमा दरबन्दी बमोजिम लाग्ने महसुल धरौटीमा लिई मालवस्तु फिर्ता गरेपछि धरौटी रकम फिर्ता दिइनेछ ।
- (ठ) सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयको सिफारिसमा ग्रामीण क्षेत्रमा सेवा पुऱ्याउने दूरसञ्चार सेवा प्रदायक वा दूरसञ्चार सेवा स्थापना गरी सञ्चालन गर्ने सरकारी वा निजी क्षेत्रका निकायले एक्सचेन्ज स्थापना तथा नेटवर्क विस्तारका लागि आयात गर्ने दरबन्दीमा माफी भए बाहेकका केबुल, व्याट्री तथा दूरसञ्चार सम्बन्धी उपकरणहरू (टावर स्ट्रक्चर र सेल्टर बाहेक) मा पाँच प्रतिशतभन्दा बढी भन्सार महसुल दर भएमा सात प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ड) नेपाल गुणस्तर तथा नापतौल विभागले गुणस्तर प्रमाणित गरी आयात गर्न सिफारिश गरेका शीर्षक ३९२३ मा पर्ने कम्पोजिट एल.पी.जी. सिलिण्डरमा पन्ध्र प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ढ) पत्र-पत्रिका प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्राप्त सञ्चार गृहहरूले पैठारी गर्ने अखबारी कागज (भन्सार उपशीर्षक ४८०१.००.००) मा लाग्ने भन्सार महसुलको पचास प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- (ण) शीर्षक ९०.१८ मा पर्ने सिरिन्ज उत्पादन गर्ने उद्योगले सिरिन्ज उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने परिमाणसम्मको प्लाष्टिक दानामा उद्योग विभागको सिफारिसमा पैठारी गर्दा दुई दशमलव पाँच प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ । उद्योग विभागले यसरी सिफारिस गर्दा उद्योगले उत्पादन तथा विक्री गरेको सिरिन्जको परिमाण, सो सिरिन्ज उत्पादन गर्दा लाग्ने प्लाष्टिक दानाको परिमाण एवं खपत अनुपात समेतका आधारमा एक आर्थिक वर्षको लागि आवश्यक पर्ने प्लाष्टिक दानाको परिमाण एकैपटक सिफारिस गर्नुपर्नेछ ।

१६. देहायका मालवस्तुहरू भारत र जनवादी गणतन्त्र चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल पूर्णरूपले छुट हुनेछ :-

- (१) भाग १ को जीवित जन्तु सबै,
- (२) भाग ३ को शीर्षक ०३.०१ देखि ०३०४.९९ सम्मका मालवस्तुहरू,
- (३) भाग ४ को शीर्षक ०४.०१ का उत्पादनहरू, शीर्षक ०४.०७ का उत्पादनहरू र शीर्षक ०४.०९ को अप्रशोधित प्राकृतिक मह,

- (४) शीर्षक ०५.०६ का उत्पादनहरू,
- (५) भाग ६ का सबै उत्पादनहरू,
- (६) भाग ७ का देहायका शीर्षक/उपशीर्षकमा पर्ने मालवस्तु बाहेकका अन्य सबै उत्पादनहरू,
उपशीर्षक ०७१२.१०.११ तथा ०७१२.१०.१२ को (सुकाएको लसुन), ०७१३.१०, ०७१३.२०, ०७१३.३१, ०७१३.३२, ०७१३.३३, ०७१३.३४, ०७१३.३५, ०७१३.६० र शीर्षक ०७.१४,
- (७) भाग ८ को उपशीर्षकहरू, ०८०१.१२, ०८०१.१९, ०८०३.१०, ०८०३.१०, ०८०४.२० को ताजा अंजिर, उपशीर्षकहरू ०८०४.३०, ०८०४.४०, ०८०४.५०, शीर्षक ०८.०५ को सबै उत्पादन, उपशीर्षक ०८०६.१० र शीर्षक ०८.०७ देखि उपशीर्षक ०८१०.१० सम्मका उत्पादनहरू,
- (८) भाग ९ को उपशीर्षक ०९१०.११.१० र ०९१०.३०.१० का उत्पादनहरू,
- (९) भाग १० का खाद्यान्नहरू सबै,
- (१०) भाग ११ को शीर्षक ११.०१ देखि उपशीर्षक ११०४.३० सम्मका उत्पादनहरू,
- (११) भाग १२ को शीर्षक १२.०१ देखि उपशीर्षक १२०२.४२ सम्मका उत्पादन, शीर्षक १२.०६, उपशीर्षक १२०७.२१, १२०७.२९, उपशीर्षक १२०७.४० र उपशीर्षक १२०७.९९ का उत्पादन । शीर्षकहरू १२.०८, १२.०९, १२.१० र १२.११, उपशीर्षकहरू १२१२.९१, १२१२.९२, १२१२.९३, १२१२.९४ र १२१२.९९ का उत्पादनहरू, शीर्षक १२.१३ र शीर्षक १२.१४ का उत्पादनहरू,
- (१२) भाग १४ का उपशीर्षक १४०४.१०.११, १४०४.१०.१२, १४०४.१०.१३, १४०४.१०.१५, १४०४.१०.१६, १४०४.१०.१७ र १४०४.१०.१८, बाहेकका सबै उत्पादनहरू,
- (१३) भाग १५ को उपशीर्षक १५२१.१० का उत्पादन,
- (१४) भाग १७ का उपशीर्षकहरू १७०१.१३.१० र १७०१.१४.१० का गुंड सख्खर,
- (१५) भाग २३ का शीर्षकहरू २३.०४, २३.०५ र २३.०६ का सबै उत्पादनहरू,

१७. **भन्सार महसुल तथा कृषि सुधार शुल्क पूर्ण छुट हुने** : देहायका मालवस्तुहरू पैठारी गर्दा भन्सार महसुल तथा कृषि सुधार शुल्क पूर्ण रुपमा छुट हुनेछ :-

- (क) शीर्षक ०१.०५ अन्तर्गत पर्ने माउ जाती (भाले पोथी) को चल्ला ।
- (ख) पुष्प फार्महरूले पैठारी गर्ने फूलका विरुवा (मदर प्लान्ट्स) कलमी विरुवाहरू, फूलको गाना तथा जराहरू र फूलको बीउ बीजन ।
- (ग) कुखुराको दाना उत्पादन गर्ने उद्योग वा ह्याचरी फर्महरूले पैठारी गर्ने कुखुराको दानामा प्रयोग हुने शीर्षक ०५.०६ मा पर्ने हाडको धूलो र अवशेषहरू ।
- (घ) नेपालमा जैविक मल उत्पादन गर्नेगरी दर्ता भएका उद्योगले जैविक मलको उत्पादनका लागि पैठारी गर्ने निमखली र अण्डीखली ।
- (ङ) जैविक इन्धन उत्पादनको लागि आयात गरिने सजिवन (Jatropha) को दाना तथा बीउ (सिङ्स)

१८. **मालवस्तुको स्पष्ट घोषणा गर्नुपर्ने**:- नेपालभित्र पैठारी हुने मालवस्तुको प्रतीतपत्र खोल्दाकै अवस्थामा मालवस्तुको किटानी (स्पेसिफिक) विवरण, वस्तु वर्गीकरण शीर्षक, प्रत्येक वस्तुको प्रति इकाई मूल्य र परिमाण, उत्पत्तिको मुलुक एवं यथासंभव मालवस्तुको प्रकृति अनुसार मोडेल नम्बर र कम्पनी समेत प्रतीतपत्र र विजकमा खुलाउनु पर्नेछ । साथै मालवस्तु धनी वा भन्सार एजेन्टले पैठारी गर्ने मालवस्तुको घोषणा गर्दा विजकमा उल्लिखित मालवस्तुलाई प्रज्ञापनपत्रमा अलग अलग घोषणा (सिङ्गल इन्ट्री) गर्नु पर्नेछ । माथि उल्लेख गरिएबमोजिम अलग अलग घोषणा (सिङ्गल इन्ट्री) गरेको नपाइएमा वा प्रतीतपत्र खोल्दाको अवस्थामा मालवस्तुको किटानी (स्पेसिफिक) विवरण, वस्तु वर्गीकरण शीर्षक, प्रत्येक वस्तुको प्रति इकाई मूल्य, परिमाण, उत्पत्तिको मुलुक, मालवस्तुको प्रकृति, अनुसारको

मोडेल नं. र कम्पनी जस्ता विवरण उल्लेख गरेको नपाइएमा भन्सार अधिकृतले सो बमोजिम घोषणा गर्न लगाई त्यस्ता मालवस्तुमा भन्सारले निर्धारण गरेको मूल्यको दुई प्रतिशत र महसुल नलाग्ने मालवस्तु भएमा मूल्यको एक प्रतिशत थप रकम असुल गरी जाँचपास गर्न सक्नेछ ।

१९. **विविध :**

- (१) उद्योगले आफ्नो उद्योगको सञ्चालनको लागि आफैं प्रयोग गर्ने गरी उद्योग विभागको सिफारिसमा पुराना मिल मेशिनरी यन्त्र उपकरण तथा स्क्राप (पत्रु) र नेपालमा सञ्चालित आयोजनाहरूले आयोजना सञ्चालनको लागि पैठारी गर्ने पुराना मिल, मेशिनरी, यन्त्र, उपकरणहरू र हवाई सेवा कम्पनीहरूले हवाई सेवा सञ्चालनको लागि नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणको सिफारिसमा पुराना वा प्रयोग भएका हवाईजहाज, हेलिकोप्टर र तिनका इञ्जिनहरू पैठारी गर्न पाउनेछन् । माथि उल्लेख गरिएदेखि बाहेकका अन्य पुराना मालवस्तु पैठारी गर्न पाइने छैन ।

तर निजी गुण्टा भिटी भारी सम्बन्धी सूचना अन्तर्गत पैठारी गर्न पाइने निजी प्रयोगका मालवस्तु र राहत तथा उद्धार कार्यका लागि अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाबाट सहयोग स्वरूप प्राप्त भई नेपाल सरकारको स्वीकृति लिई पैठारी हुने मालवस्तुमा यो दफा लागू हुने छैन ।

- (२) भारतबाट बैकिङ्ग प्रणाली अनुसार पैठारी गरेका मालवस्तुमा मात्र यस अनुसूचीको दफा ३ मा उल्लिखित छुट प्रदान गरिनेछ ।
- (३) चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतबाट मालवस्तुहरू पैठारी गर्दा देहायमा उल्लिखित मालवस्तु वस्तु विनिमय वा बैङ्किङ्ग प्रणाली अनुसार र अन्य सबै मालवस्तु बैङ्किङ्ग प्रणाली अनुसार गर्नु पर्नेछ :-

- (क) कच्चा ऊन
- (ख) जीवित भेडा च्यांग्रा
- (ग) नून
- (घ) चौरी गाई र चौरी गाईको पुच्छर
- (ङ) गलैचा
- (च) जडीबुटी

तर निकासी गर्दा र सोढा हजार रुपैयासम्मको मालवस्तु पैठारी गर्दा बैङ्किङ्ग प्रणाली अनिवार्य हुने छैन ।

- (४) ब्रुअरी कम्पनीले क्राउनकर्क पैठारी गर्दा आन्तरिक राजस्व कार्यालयको सिफारिसमामात्र पैठारी गर्नु पर्नेछ ।
- (५) तेस्रो मुलुकमा निकासी हुने मालवस्तु कुनै निकासीकर्ताले काठमाण्डौंमै त्रिभुवन विमानस्थल भन्सार कार्यालयमा जाँचपास गराई बन्द कन्टेनरमा भन्सारको सिलछाप लगाई स्थल मार्गस्थित भन्सार कार्यालयबाट निकासी गर्न चाहेमा भन्सार विभागले प्रक्रिया तोकी उक्त सुविधा प्रदान गर्नेछ ।
- (६) कुनै उद्योग, व्यक्ति, संस्था वा विदेशी नागरिकले कुनै खास कार्य प्रयोजनको लागि (व्यापारिक प्रयोजन बाहेक) पछि फिर्ता लैजाने शर्तमा पैठारी गर्ने मालवस्तु सम्बन्धित मन्त्रालय वा दूतावासको सिफारिसमा बढीमा तीन महिनासम्मको लागि लगतमा राखी पैठारी गर्न दिन सकिनेछ । यसरी सिफारिस नभएको अवस्थामा भन्सार कार्यालयले औचित्य हेरी पछि फिर्ता गर्ने शर्तमा बढीमा एकवर्षको अवधि तोकी लाग्ने कर, महसुल तथा शुल्कहरू धरौटी लिई जाँचपास गर्न स्वीकृति दिन सक्नेछ । तोकिएको समयमा मालवस्तु फिर्ता नगरेमा धरौटी फिर्ता हुने छैन ।

तर,

- (क) नेपालको भन्सार कार्यालय क्षेत्रभित्र मालवस्तु लोड/अनलोड गर्ने कार्यको लागि पैठारी गरिने क्रेनको हकमा प्रतिदिन पाँच सय रुपैयाका दरले महसुल लिई एक पटकमा तीन महिनासम्मको लागि अस्थायी पैठारी गर्न दिइनेछ । यसरी पैठारी गर्दा प्रज्ञापनपत्रमा भन्सार क्षेत्रभित्र मात्र कार्य गर्ने गरी भन्ने उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।
- (ख) नेपालभित्र प्रवेश गर्ने कम्वाईन थ्रेसरलाई प्रति दिन एक हजार रुपैयाका दरले महसुल लिई बढीमा एक महिनासम्मको लागि अस्थायी पैठारी गर्न दिन सकिनेछ ।

- (७) चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतबाट क्रेडिट सुविधा अन्तर्गत मालवस्तु पैठारी गर्दा राखेको धरौटी रकम फिर्ता पाउनको लागि उक्त मालवस्तु पैठारी गरेको मितिले तीन महिनाभित्र बैङ्किङ प्रणालीबाट भुक्तानी पठाएको प्रमाण पेश गरी धरौटी फिर्ता लिइसक्नु पर्नेछ । मालवस्तु पैठारी भएको मितिले तीन महिनाभित्र उपरोक्तबमोजिम फिर्ता नभएको धरौटी रकम सदरस्याहा गरिनेछ र त्यसमा पैठारीकर्ताको दाबी लाग्नेछैन ।
- (८) नेपालको अन्य राष्ट्रहरूसँग भएका द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय सम्झौता वा सन्धिको प्रतिकूल नहुने गरी एक मुलुकबाट आयातित मालवस्तुहरू पुनः अर्को मुलुकमा छ महिनाभित्र निर्यात गर्ने गरी पैठारी गरेमा उक्त मालवस्तुमा दरबन्दी अनुसार लाग्ने भन्सार महसुल धरौटीमा राखी पैठारी गर्न दिन सकिनेछ । यस्ता वस्तुहरू निकासी गर्दा पैठारी गर्दाको अवस्थामा भुक्तानी गरेको विदेशी मुद्रामा नघट्ने गरी आर्जन गरेको प्रमाण र निकासी भएको प्रमाण पेश गरेको एक महिनाभित्र धरौटी रहेको रकमबाट लाग्ने भन्सार महसुलको दश प्रतिशत रकम असुल गरी बाँकी भन्सार महसुल फिर्ता गरिनेछ ।
- (९) दुई पक्षीय सन्धिमा असर नपर्ने गरी प्रयोग भइसकेको औद्योगिक मेशिनरी यन्त्र एवं उपकरणहरू विदेशमा बिक्री गर्न चाहेमा बिक्री बापतको विदेशी मुद्रा अग्रिम रुपमा प्राप्त भई सकेको वा सो बापत खोलिएको प्रतीतपत्रको आधारमा उद्योग विभागको सिफारिसमा निकासी गर्न दिइनेछ ।
- (१०) दुई पक्षीय सन्धिमा असर नपर्ने गरी नेपालमा प्रयोग भइसकेका निर्माण सम्बन्धी पुराना यन्त्र उपकरणहरू विदेशमा बिक्री गर्न चाहेमा बिक्री बापतको विदेशी मुद्रा अग्रिम रुपमा प्राप्त भएको वा सो बापत खोलिएको प्रतीतपत्रको आधारमा निकासी गर्न दिइनेछ ।
- (११) मालवस्तु जाँचपास गर्दा वस्तु वर्गीकरण वा वस्तु पहिचान तथा गुणस्तर परीक्षण गर्न आवश्यक देखिएका वा महानिर्देशकले प्रयोगशाला परीक्षण गराई मात्र जाँचपास गर्ने भनी तोकिदिएका मालवस्तुहरूको नमूना सङ्कलन गरी परीक्षणका लागि भन्सार अधिकृतले भन्सार प्रयोगशाला वा प्रचलित कानूनले निर्धारित गरेको प्रयोगशालामा पठाउनु पर्नेछ ।
- (१२) भन्सार दरबन्दी प्रयोजनको लागि निर्धारित आठ अङ्कको उपशीर्षकलाई तथ्याङ्क प्रयोजनको लागि महानिर्देशकले अङ्क थप गर्न सक्नेछ ।
- (१३) अपाङ्गहरूले प्रयोग गर्न मिल्ने गरी बनाइएका स्कुटर, महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालय वा सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीको सिफारिसमा अपाङ्गहरूको नाममा पैठारी गर्दा भन्सार महसुल लाग्नेछैन । पैठारीको अवस्थामा अपाङ्गहरूले प्रयोग गर्न मिल्ने नभएका र पैठारी गरिसकेपछि अपाङ्गहरूले प्रयोग गर्न मिल्ने बनाई दर्ता गर्ने भएमा उक्त मन्त्रालय वा सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीको सिफारिसमा पैठारी गर्दा लाग्ने भन्सार महसुल धरौटी लिइनेछ । अपाङ्गको नाममा उपर्युक्त बमोजिम दर्ता भएको प्रमाण भन्सार कार्यालयमा पेश गरेपछि धरौटी रहेको भन्सार महसुल फिर्ता दिइनेछ । यसरी पैठारी गरेको स्कुटर नेपाल अपाङ्ग संघको सिफारिसमा अपाङ्गलाई नै बिक्री वा नामसारी गर्दा भन्सार महसुल लाग्ने छैन ।
- (१४) बण्डेड वेयर हाउस र नगद धरौटी (पासवुक) को सुविधा नलिएका उद्योगहरूले आफूले निकासी गर्ने मालवस्तु उत्पादनको लागि आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ (नेपालमा उत्पादन नहुने प्याकिङ मेटेरियल समेत) पैठारी गरी सोबाट उत्पादित तयारी मालवस्तु तोकिएको अवधिभित्र तोकिएको प्रक्रिया अनुसार निकासी गरेमा त्यस्ता कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ (नेपालमा उत्पादन नहुने प्याकिङ मेटेरियल समेत) पैठारी गर्दा भन्सार बिन्दुमा लागेको कर, महसुल नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी सोही सूचनामा तोकिएबमोजिमका मालवस्तुमा तोकिएबमोजिमको मितिदेखि तोकिए बमोजिमको समदरमा भन्सार बिन्दुबाटै फिर्ता दिइनेछ ।
- (१५) सम्वत २०६५ साल कात्तिक १ गते नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित निजी गुण्टा फ्रिटी भारी सम्बन्धी सूचनाको दफा १ को उपदफा (२) बमोजिम नेपाली यात्रुहरूले ल्याउने एल.सी.डी., प्लाज्मा वा एल. ई.डी. टेलिभिजनमा भन्सार महसुल, अन्तःशुल्क, मूल्य अभिवृद्धि कर नलगाई देहाय बमोजिमको एकमुष्ट रकम भन्सार महसुल बापत असुल गरिनेछ :-

एल. सी.डी. , प्लाज्मा वा एल. ई.डी. टी.भि.को साइज (इन्चमा)	६ महिनासम्म विदेशमा बसी फर्केकाको लागि (प्रति इन्च रुपैयाँमा)	६ महिनाभन्दा बढी अवधि विदेशमा बसी फर्केकाको लागि (प्रति इन्च रुपैयाँमा)
(क) २२" सम्म	200.-	150.-
(ख) २३" देखि २९" सम्म	300.-	250.-
(ग) ३०" देखि ३२" सम्म	450.-	400.-
(घ) ३३" देखि ३९" सम्म	550.-	500.-
(ङ) ४०" देखि ४९" सम्म	600.-	550.-
(च) ५०" र सो भन्दा माथि	1250.-	1200.-

तर,

वैदेशिक रोजगारमा गई कम्तीमा एक वर्ष काम गरी आउने नेपाली नागरिकहरूलाई एक पटकको लागि अभिलेखबद्ध गरी निजहरूले साथमा ल्याएको एउटा जुनसुकै प्रकारको ३० इन्च सम्मको टिभिमा लाग्ने सम्पूर्ण कर महसुल छुट दिइनेछ ।

(१६) पैठारीकर्ताले नेपालमा विक्री गरिने अधिकतम खुद्रा विक्री मूल्य पैठारीकै अवस्थामा सम्बन्धित भन्सार कार्यालयमा अनिवार्य घोषणा गर्नु पर्ने गरी नेपाल सरकारले मालवस्तुहरू तोक्न सक्नेछ ।

(१७) आर्थिक वर्ष २०७०/७१ देखि लागू हुने गरी भन्सार कार्यालयबाट जाँचपास भएका मालवस्तुहरू नजिकको बजार वाहेक अन्यत्र गन्तव्य स्थानसम्म सिलबन्दी कन्टेनरबाट ढुवानी गर्न देहायको व्यवस्था लागू हुनेछ :-

(क) पुराना ट्रकहरूलाई विदेश लगी कन्टेनर ट्रक वा कन्टेनर राख्ने ट्रेलर ट्रक बनाई फिर्ता ल्याएमा सोमा लागेको खर्च रकममा लाग्ने भन्सार महसुल पूर्ण रुपमा छुट दिइने छ ।

(ख) कन्टेनर, कन्टेनर ट्रक, कन्टेनर बोक्ने ट्रेलर ट्रकको पैठारीमा निम्न बमोजिमको व्यवस्था लागू हुनेछ :-

(अ) कन्टेनर, कन्टेनर ट्रक र कन्टेनर बोक्ने ट्रेलर ट्रक आयात गर्दा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट दिइनेछ ।

(आ) कन्टेनर ट्रक वा कन्टेनर बोक्ने ट्रेलर ट्रक बनाउन आयात हुने चेसिसहरूको पैठारीमा नियमानुसार लाग्ने पुरै भन्सार महसुल धरौटीमा राखी पछि कन्टेनर ट्रक वा कन्टेनर बोक्ने ट्रेलर ट्रक बनाई यातायात व्यवस्था कार्यालयमा दर्ता गरेको प्रमाण भन्सार कार्यालयमा पेश गरेपछि उल्लिखित छुट वापतको धरौटी रकम फिर्ता गरिनेछ ।

(ग) यस सम्बन्धमा आवश्यक पर्ने अन्य प्रक्रिया भन्सार विभागले तोके बमोजिम हुनेछ ।

२०. साफ्टा सम्झौता अन्तर्गत नेपाल सरकारको सम्बेदनशील सूचीमा परेका देहायका उपशीर्षकका मालवस्तुमा अनुसूचीको दफा ६ मा उल्लिखित छुट प्रदान गरिने छैन । तर यस अनुसूचीका अन्य दफाहरूबाट लाग्ने भन्सार महसुल पूर्ण वा आंशिक छुट दिइएकोमा सोही बमोजिम हुनेछ ।

(१) सार्क मुलुकहरूमध्ये गैर कम विकसित मुलुकहरू (Non-Least developed countries) को लागि लागू हुने संवेदनशील मालवस्तुको उपशीर्षकहरूको सूची:

भाग-४				
0402.10	0402.21	0402.29	0402.91	0402.99
0405.10	0405.20	0405.90		
भाग-७				

0712.90	0713.10	0713.20	0713.31	0713.32
भाग-८				
0801.32	0802.70	0802.80	0802.90	0805.10
भाग-९				
0901.11	0901.12	0901.21	0901.22	0901.90
0902.10	0902.20	0902.30	0902.40	0908.31
0908.32	0910.91	0910.99		
भाग-११				
1107.10	1107.20			
भाग-१५				
1507.90	1511.90	1512.19	1514.11	1514.19
1514.91	1514.99	1515.29	1516.20	1517.10
भाग-१७				
1701.13	1701.14	1701.91	1701.99	1703.10
1703.90	1704.10	1704.90		
भाग-१८				
1806.10	1806.20	1806.31	1806.32	1806.90
भाग-१९				
1902.11	1902.19	1902.20	1902.30	1905.10
1905.20	1905.31	1905.32	1905.40	1905.90
भाग-२०				
2007.99	2008.19	2008.93	2008.99	2009.11
2009.12	2009.19	2009.21	2009.29	2009.31
2009.39	2009.41	2009.49	2009.50	2009.61
2009.69	2009.71	2009.79	2009.81	2009.89
2009.90				
भाग-२१				
2103.10	2103.20	2103.90	2104.10	2104.20
2106.10	2106.90			
भाग-२२				
2201.10	2201.90	2202.10	2202.90	2203.00
2204.10	2204.21	2204.29	2204.30	2205.10
2205.90	2206.00	2207.10	2207.20	2208.20
2208.30	2208.40	2208.50	2208.60	2208.70
2208.90				
भाग-२४				
2401.10	2401.20	2401.30	2402.10	2402.20

2402.90	2403.11	2403.19	2403.91	2403.99
भाग-२५				
2515.12	2515.20	2516.12	2516.20	2516.90
2517.41	2517.49	2523.10	2523.21	2523.29
2523.30	2523.90			
भाग-२७				
2710.12	2710.19	2710.20		
भाग-३२				
3206.11	3206.19	3206.20	3206.41	3206.42
3206.49	3206.50	3208.10	3208.20	3208.90
3209.10	3209.90	3210.00		
भाग-३३				
3304.10	3304.20	3304.30	3304.91	3304.99
3305.10	3305.20	3305.30	3305.90	3307.10
3307.20	3307.30	3307.49	3307.90	
भाग-३४				
3401.11	3401.19	3401.20	3401.30	3402.11
3402.12	3402.13	3402.19	3402.20	3402.90
3405.10	3405.20	3405.30	3405.40	3405.90
भाग-३६				
3605.00				

भाग-३८				
3814.00	3819.00			
भाग-३९				
3916.10	3916.20	3916.90	3917.10	3917.21
3917.22	3917.23	3917.29	3917.31	3917.32
3917.33	3917.39	3917.40	3918.10	3918.90
3919.10	3919.90	3920.10	3920.20	3920.30
3920.43	3920.49	3920.51	3920.59	3920.61
3920.62	3920.63	3920.69	3920.71	3920.73
3920.79	3920.91	3920.92	3920.93	3920.94
3920.99	3921.11	3921.12	3921.13	3921.14
3921.19	3921.90	3922.10	3922.20	3922.90
3923.10	3923.21	3923.29	3923.30	3923.50
3923.90	3924.10	3924.90	3925.10	3925.20
3925.30	3925.90	3926.10	3926.20	3926.30
3926.40	3926.90			
भाग-४०				
4011.10	4011.20	4011.40	4011.69	4011.99
4012.11	4012.12	4012.19	4012.20	4012.90
4013.10	4013.90	4016.10		
भाग-४२				
4202.11	4202.12	4202.19	4202.21	4202.22
4202.29	4202.31	4202.32	4202.39	4202.91
4202.92	4202.99	4205.00		
भाग-४८				
4802.10	4802.20	4802.40	4802.54	4802.55
4802.56	4802.57	4802.58	4802.61	4802.62
4802.69	4810.13	4810.14	4810.19	4810.22
4810.29	4810.31	4810.32	4810.39	4810.92
4810.99	4811.10	4811.41	4811.49	4811.51
4811.59	4811.60	4811.90	4816.20	4816.90
4817.10	4817.20	4817.30	4818.10	4818.20
4818.30	4818.50	4818.90	4819.10	4819.20
4819.30	4819.40	4819.50	4819.60	4820.10
4820.20	4820.30	4820.40	4820.50	4820.90

4821.10	4821.90			
भाग-४९				
4909.00	4910.00	4911.10	4911.91	4911.99
भाग-५२				
5210.11	5210.19	5210.21	5210.29	5210.31
5210.32	5210.39	5210.41	5210.49	5210.51
5210.59	5211.11	5211.12	5211.19	5211.20
5211.31	5211.32	5211.39	5211.41	5211.42
5211.43	5211.49	5211.51	5211.52	5211.59
भाग-५३				
5310.10	5310.90			
भाग-५४				
5407.10	5407.20	5407.30	5407.41	5407.42
5407.43	5407.44	5407.51	5407.52	5407.53
5407.54	5407.61	5407.69	5407.71	5407.72
5407.73	5407.74	5407.81	5407.82	5407.83
5407.84	5407.91	5407.92	5407.93	5407.94
5408.10	5408.21	5408.22	5408.23	5408.24
5408.31	5408.32	5408.33	5408.34	
भाग-५५				
5512.11	5512.19	5512.21	5512.29	5512.91
5512.99	5513.11	5513.12	5513.13	5513.19
5513.21	5513.23	5513.29	5513.31	5513.39
5513.41	5513.49	5514.11	5514.12	5514.19
5514.21	5514.22	5514.23	5514.29	5514.30
5514.41	5514.42	5514.43	5514.49	5515.11
5515.12	5515.13	5515.19	5515.21	5515.22
5515.29	5515.91	5515.99	5516.11	5516.12
5516.13	5516.14	5516.21	5516.22	5516.23
5516.24	5516.31	5516.32	5516.33	5516.34
5516.41	5516.42	5516.43	5516.44	5516.91
5516.92	5516.93	5516.94		
भाग-५६				
5601.21	5601.22	5601.29	5601.30	

भाग-५७				
5701.10	5701.90	5702.10	5702.20	5702.31
5702.32	5702.39	5702.41	5702.42	5702.49
5702.50	5702.91	5702.92	5702.99	5703.10
5703.20	5703.30	5703.90	5704.10	5704.90
5705.00				
भाग-५९				
5903.10	5903.20	5903.90	5904.10	5904.90
5906.10	5906.91	5906.99		
भाग-६०				
6001.10	6001.21	6001.22	6001.29	6001.91
6001.92	6001.99	6002.40	6002.90	6003.10
6003.20	6003.30	6003.40	6003.90	6004.10
6004.90	6005.21	6005.22	6005.23	6005.24
6005.31	6005.32	6005.33	6005.34	6005.41
6005.42	6005.43	6005.44	6005.90	6006.10
6006.21	6006.22	6006.23	6006.24	6006.31
6006.32	6006.33	6006.34	6006.41	6006.42
6006.43	6006.44	6006.90		
भाग-६१				
6101.20	6101.30	6101.90	6102.10	6102.20
6102.30	6102.90	6103.10	6103.22	6103.23
6103.29	6103.31	6103.32	6103.33	6103.39
6103.41	6103.42	6103.43	6103.49	6104.13
6104.19	6104.22	6104.23	6104.29	6104.31
6104.32	6104.33	6104.39	6104.41	6104.42
6104.43	6104.44	6104.49	6104.51	6104.52
6104.53	6104.59	6104.61	6104.62	6104.63
6104.69	6105.10	6105.20	6105.90	6106.10
6106.20	6106.90	6107.11	6107.12	6107.19
6107.21	6107.22	6107.29	6107.91	6107.99
6108.11	6108.19	6108.21	6108.22	6108.29
6108.31	6108.32	6108.39	6108.91	6108.92
6108.99	6109.10	6109.90	6110.11	6110.12
6110.19	6110.20	6110.30	6110.90	6111.20

6111.30	6111.90	6112.11	6112.12	6112.19
6112.20	6112.31	6112.39	6112.41	6112.49
6113.00	6114.20	6114.30	6114.90	6115.10
6115.21	6115.22	6115.29	6115.30	6115.94
6115.95	6115.96	6115.99	6116.10	6116.91
6116.92	6116.93	6116.99	6117.10	6117.80
भाग-६२				
6201.11	6201.12	6201.13	6201.19	6201.91
6201.92	6201.93	6201.99	6202.11	6202.12
6202.13	6202.19	6202.91	6202.92	6202.93
6202.99	6203.11	6203.12	6203.19	6203.22
6203.23	6203.29	6203.31	6203.32	6203.33
6203.39	6203.41	6203.42	6203.43	6203.49
6204.11	6204.12	6204.13	6204.19	6204.21
6204.22	6204.23	6204.29	6204.31	6204.32
6204.33	6204.39	6204.41	6204.42	6204.43
6204.44	6204.49	6204.51	6204.52	6204.53
6204.59	6204.61	6204.62	6204.63	6204.69
6205.20	6205.30	6205.90	6206.10	6206.20
6206.30	6206.40	6206.90	6207.11	6207.19
6207.21	6207.22	6207.29	6207.91	6207.99
6208.11	6208.19	6208.21	6208.22	6208.29
6208.91	6208.92	6208.99	6209.20	6209.30
6209.90	6210.10	6210.20	6210.30	6210.40
6210.50	6211.11	6211.12	6211.20	6211.32
6211.33	6211.39	6211.42	6211.43	6211.49
6212.10	6212.20	6212.30	6212.90	6213.20
6213.90	6214.10	6214.20	6214.30	6214.40
6214.90	6215.10	6215.20	6215.90	6216.00
भाग-६३				
6301.10	6301.20	6301.30	6301.40	6301.90
6302.10	6302.21	6302.22	6302.29	6302.31
6302.32	6302.39	6302.40	6302.51	6302.53
6302.59	6302.60	6302.91	6302.93	6302.99

6303.12	6303.19	6303.91	6303.92	6303.99
6305.10	6305.20	6305.32	6305.33	6305.39
6305.90	6306.12	6306.19	6306.22	6306.29
6306.30	6306.40	6306.90		
भाग-६४				
6401.10	6401.92	6401.99	6402.12	6402.19
6402.20	6402.91	6402.99	6403.12	6403.19
6403.20	6403.40	6403.51	6403.59	6403.91
6403.99	6404.11	6404.19	6404.20	6405.10
6405.20	6405.90			
भाग-६५				
6506.10				
भाग-६८				
6802.10	6802.21	6802.23	6802.29	6802.91
6802.92	6802.93	6802.99		
भाग-६९				
6904.10	6904.90	6908.10	6908.90	6910.10
6910.90	6911.10	6911.90		
भाग-७०				
7003.12	7003.19	7003.20	7003.30	7004.20
7004.90	7005.10	7005.21	7005.29	7005.30
7006.00	7007.11	7007.19	7007.21	7007.29
7008.00	7009.10	7009.91	7009.92	7013.10
7013.22	7013.28	7013.33	7013.37	7013.41
7013.42	7013.49	7013.91	7013.99	7020.00
भाग-७२				
7210.20	7210.30	7210.41	7210.49	7210.50
7210.61	7210.69	7210.70	7210.90	7212.20
7212.30	7212.40	7212.50	7212.60	7213.10
7213.20	7213.91	7213.99	7214.10	7214.20
7214.30	7214.91	7214.99	7215.10	7215.50
7215.90				
भाग-७३				
7304.11	7304.19	7304.22	7304.23	7304.24
7304.29	7304.31	7304.39	7304.41	7304.49

7304.51	7304.59	7304.90	7305.11	7305.12
7305.19	7305.20	7305.31	7305.39	7305.90
7306.11	7306.19	7306.21	7306.29	7306.30
7306.40	7306.50	7306.61	7306.69	7306.90
7308.10	7308.20	7308.30	7308.40	7308.90
7313.00				
भाग-द०				
8007.00				
भाग-द३				
8302.10	8302.20	8302.30	8302.41	8302.42
8302.49	8302.50	8302.60	8309.10	
भाग-द४				
8415.10	8415.20	8415.81	8415.82	8415.83
8415.90	8418.10	8418.21	8418.29	8418.30
8418.40	8418.50	8418.61	8418.69	8450.11
8450.12	8450.19	8450.20	8450.90	8451.10
8451.21	8451.90			
भाग-द५				
8504.10	8504.21	8504.31	8504.32	8504.33
8504.40	8504.50	8506.10	8506.30	8506.40
8506.50	8506.60	8506.80	8506.90	8507.10
8507.20	8507.30	8507.40	8507.50	8507.60
8507.80	8507.90	8510.10	8510.20	8510.30
8510.90	8528.49	8528.59	8528.69	8528.71
8528.72	8528.73	8536.10	8536.20	8536.30
8536.41	8536.49	8536.61	8536.70	8539.10
8539.21	8539.22	8539.29	8539.31	8539.32
8539.39	8539.41	8539.49	8539.90	8540.11
8544.11	8544.19	8544.20	8544.30	8544.60
भाग-द७				
8702.10	8702.90	8703.10	8703.21	8703.22
8703.23	8703.24	8703.31	8703.32	8703.33
8703.90	8704.10	8704.21	8704.22	8704.23
8704.31	8704.32	8704.90	8706.00	8708.10
8708.21	8708.29	8708.30	8708.40	8708.50

8708.70	8708.80	8708.91	8708.92	8708.93
8708.94	8708.95	8708.99	8711.10	8711.20
8711.30	8711.40	8711.50	8711.90	8714.10
भाग-९६				
9603.21	9608.10	9619.00		
भाग-९७				
9702.00	9703.00	9705.00		

- (२) सार्क मुलुकहरूमध्ये कम विकसित मुलुकहरू (Least developed countries) को निमित्त लागू हुने संवेदनशील मालवस्तुको उपशीर्षकहरूको सूची:

देहायका उपशीर्षकहरू बाहेकका उपदफा (१) मा उल्लिखित अन्य उपशीर्षकहरू:-

भाग-७२				
721310	721320	721391	721399	
भाग-७३				
730411	730419	730422	730423	730424
730429	730431	730439	730441	730449
730451	730459	730490	730511	730512
730519	730520	730531	730539	730590
730810	730820	730830	730840	730890
भाग-८३				
830210	830220	830230	830241	830242
830249	830250	830260		
भाग-८४				
845190				

२१. देहायका उपशीर्षकहरूमा उल्लिखित मालवस्तुहरू दफा ७ बमोजिम पैठारी गरेमा सोही दफामा उल्लिखित दर अनुसार भन्सार महसुल लाग्नेछ :-

भाग -१				
0104.20	0105.94	0105.99		
भाग -२				
0204.10	0204.21	0204.22	0204.23	0204.30
0204.41	0204.42	0204.43	0204.50	0207.11
0207.12	0207.13	0207.14	0207.24	0207.25
0207.26	0207.27	0207.41	0207.42	0207.43
0207.44	0207.45	0207.51	0207.52	0207.53
0207.54	0207.55	0207.60		

भाग -३				
0301.11	0301.19	0301.91	0301.92	0301.93
0301.94	0301.95	0301.99	0302.11	0302.41
0302.42	0302.43	0302.44	0302.45	0302.46
0302.47	0302.51	0302.52	0302.53	0302.54
0302.55	0302.56	0302.59	0302.71	0302.72
0302.73	0302.74	0302.79	0302.82	0302.83
0302.84	0302.85	0302.89	0302.90	0303.14
0303.26	0303.31	0303.33	0303.34	0303.39
0303.90	0304.31	0304.32	0304.33	0304.39
0304.41	0304.42	0304.43	0304.44	0304.45
0304.46	0304.49	0304.51	0304.52	0304.53
0304.54	0304.55	0304.59	0304.61	0304.62
0304.63	0304.69	0304.71	0304.72	0304.73
0304.74	0304.75	0304.79	0304.81	0304.82
0304.83	0304.84	0304.85	0304.86	0304.87
0304.89	0304.91	0304.92	0304.93	0304.94
0304.95	0304.99	0305.10	0305.20	0305.31
0305.32	0305.39	0305.42	0305.43	0305.44
0305.49	0305.51	0305.59	0305.61	0305.62
0305.63	0305.64	0305.69	0305.71	0305.72
0305.79				
भाग -४				
0401.10	0401.20	0401.40	0401.50	0403.10
0403.90	0404.10	0404.90	0406.10	0406.20
0406.30	0406.40	0406.90	0407.11	0407.19
0407.21	0407.29	0407.90	0409.00	
भाग -६				
0603.11	0603.12	0603.13	0603.14	0603.15
0603.19	0603.90			
भाग -७				
0701.10	0701.90	0702.00	0703.10	0703.20
0703.90	0704.10	0704.20	0704.90	0706.10
0706.90	0707.00	0708.10	0708.20	0708.90
0709.20	0709.30	0709.40	0709.51	0709.59

0709.60	0709.70	0709.91	0709.92	0709.93
0709.99	0710.10	0710.21	0710.22	0710.29
0710.30	0710.80	0710.90	0711.40	0711.51
0711.59	0711.90	0712.20	0712.31	0712.32
0712.39	0713.33	0713.34	0713.35	0713.39
0713.40	0713.50	0713.60	0713.90	
भाग -८				
0801.31	0802.11	0802.12	0802.31	0802.32
0802.41	0802.42	0802.61	0802.62	0803.10
0803.90	0804.30	0804.40	0804.50	0805.20
0805.40	0805.50	0805.90	0807.11	0807.19
0807.20	0808.10	0808.30	0808.40	0809.30
0809.40	0810.10	0810.30	0810.70	0810.90
0811.10	0811.90	0813.10	0813.20	0813.30
0813.40	0813.50			
भाग -९				
0910.11	0910.12	0910.30		
भाग -१०				
1001.91	1001.99	1005.10	1005.90	1006.10
1006.20	1006.30	1006.40		
भाग -११				
1101.00	1102.20	1102.90	1103.11	1103.13
1103.19	1103.20	1104.12	1104.19	1104.22
1104.23	1104.29	1104.30	1105.10	1105.20
1106.10	1106.20	1106.30		
भाग -१२				
1201.10	1201.90	1202.30	1202.41	1202.42
1204.00	1205.10	1205.90	1206.00	1207.10
1207.30	1207.40	1207.50	1207.60	1207.70
1207.99	1212.91	1212.92	1212.93	1212.94
1212.99				
भाग -१५				
1507.10	1512.11	1512.21	1512.29	1515.21
1515.50	1515.90			

भाग -२०				
2001.10	2001.90	2002.10	2002.90	2003.10
2003.90	2004.10	2004.90	2005.10	2005.20
2005.40	2005.51	2005.59	2005.80	2005.91
2005.99	2006.00	2007.10	2007.91	2008.11
2008.20	2008.30	2008.40	2008.70	2008.91
2008.97				
भाग -२१				
2103.30				
भाग -२७				
2711.11	2711.12	2711.13	2711.14	2711.19
2711.21	2711.29			
भाग -३०				
3003.10	3003.20	3003.40	3003.90	3004.10
3004.20	3004.32	3004.40	3004.50	3004.90
भाग -३९				
3923.40				
भाग -६३				
6310.10	6310.90			

अनुसूची-२

१. नेपालबाट विदेशमा निकासी हुने मालवस्तुमा देहाय बमोजिम निकासी भन्सार महसुल लाग्नेछ । यस दफामा उल्लेख भएका बाहेक अन्य मालवस्तुमा निकासी भन्सार महसुल लाग्ने छैन ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	निकासी भन्सार महसुल दर अन्यथा उल्लेख भएकोमा बाहेक मोल प्रतिशतमा
1	2	3	4
07.13		कोसा छोडाएको सुख्खा कोसे तरकारी, बोक्रा छोडाएको वा नछोडाएको वा दलेको वा नदलेको ।	
	0713.40.00	-मुसुरो दाल	प्र.के.जि. रु.१।-
“10.01		गहुं र मेसलिन ।	
		-दुरुम गहुं:	
	1001.11.00	--बीऊ	प्र.के.जि. रु.१।-
	1001.19.00	--अन्य	प्र.के.जि. रु.१।-
		-अन्य :	
	1001.91.00	--बीऊ	प्र.के.जि. रु.१।-
	1001.99.00	--अन्य	प्र.के.जि. रु.१।-
10.02		राई ।	
	1002.10.00	-बीऊ	प्र.के.जि. रु.१।-
	1002.90.00	-अन्य	प्र.के.जि. रु.१।-
10.05		मकै ।	
	1005.10.00	-बीऊ (गेडा)	प्र.के.जि. रु.१।-
	1005.90.00	-अन्य	प्र.के.जि. रु.१।-
10.06		धान ।	
	1006.10.00	-धान	प्र.के.जि. रु.१।-
	1006.20.00	-कुटेको (तर राम्रो नफलेको)	प्र.के.जि. रु.१।-
	1006.30.00	-पालिस वा चम्कने गरेको वा नगरेको कुटेर तयार गरेको चामल	प्र.के.जि. रु.१।-
	1006.40.00	कनिका	प्र.के.जि. रु.१।-
10.08		फापर, कोदो, चराको आहारा; अरु खाद्यान्न ।	

12.11	1008.10.00	-फापर	प्र.के.जि. रु.११-
	1008.21.00	-कोदो: --बीऊ	प्र.के.जि. रु.११-
	1008.29.00	--अन्य	प्र.के.जि. रु.११-
14.04		मुख्यतः सुगन्धित वस्तु बनाउने, औषधी बनाउने वा कीटनाशक औषधी बनाउने वा यस्तै प्रयोजनका लागि प्रयोग हुने खालको, ताजा, सुकेको, काटिएको वा नकाटिएको, पिधेको वा नपिधेको वा धूलो पारिएको वा नपारिएको विरुवा र विरुवाका अङ्गहरू (बीयां र फलसमेत) । -अन्य:	
	1211.90.10	--यार्चागुम्वा	प्र.के.जि. रु.५०००१-
	1211.90.90	--अन्य	प्र.के.जि. रु.११-
21.06		अन्यत्र नपरेको वनस्पति उत्पादन ।	
	1404.90.11	--अर्ध तयारी खयरकत्था (कत्था रस)	प्र.के.जि. रु.१०१-
	1404.90.12	--खयर कत्था	प्र.के.जि. रु.५१-
23.02	1404.90.15	--रुद्राक्षका दानाहरु	प्र.के.जि. रु.२१-
	1404.90.16	--अर्गेलिको वोक्रा	प्र.के.जि. रु.११-
	1404.90.17	--रिट्टा (सोपनट)	प्र.के.जि. रु.११-
23.02	1404.90.18	--अम्रिसो	प्र.के.जि. रु.११-
	1404.90.90	--अन्य	प्र.के.जि. रु.५१-
		अन्यत्र नपरेको खाद्य पदार्थ । -अन्य :	
23.02	2106.90.20	-- पान मसला (सुर्ती रहित)	प्र.के.जि. रु.४०१-
		खाद्यान्न वा दलहनको बोटबाट निफनेर वा पिधेर वा अरु प्रक्रियाद्वारा उपलब्ध हुने पेलेटको रुपमा रहेको वा नरहेको ढुटो आउने चोकर र अन्य अवशेष ।	
	2302.10.00	-मकैको	प्र.के.जि. रु.-१५०
	2302.30.00	-गहुँको	प्र.के.जि. रु.-१५०

23.03	2302.40.00	-अन्य खाद्यान्नको	प्र.के.जि रु.-१५०
	2302.50.00	-कोसे सागपातहरूको	प्र.के.जि रु.-१५०
		पेलेटको रुपमा रहेको वा नरहेको माड (स्टार्च) उत्पादन गर्दा निस्केको र यस्तै किसिमको अवशेष र चिनी बनाउँदा निस्कने चुकन्दर वा उखुका सुकेका छोक्रा, रक्सी वा वियर बनाउँदा निस्कने कसर र अन्य अवशेष ।	
23.04	2303.20.00	-चिनी उत्पादनको चुकन्दरको र उखुको छोक्रा र यस्तै अवशेषहरू	प्र.के.जि रु.-१५०
	2303.30.00	-रक्सी वा वियर बनाउँदा निस्कने कसर र अवशेषहरू	प्र.के.जि रु.-१५०
	2304.00.00	भटमासको तेल निकाल्दा प्राप्त हुने पिना र अन्य ठोस अवशेष, पिंघेको वा नपिंघेको वा पेलेटको रुपमा भएको वा नभएको ।	प्र.के.जि रु.-१५०
23.05	2305.00.00	बदामको तेल पेल्दा निस्केको, पिंघेको वा नपिंघेको, पेलेटको रुपमा भएको वा नभएको पिना र अन्य ठोस अवशेष ।	प्र.के.जि रु.-१५०
23.06		वनस्पतिको बोसो वा तेल निकाल्दा प्राप्त हुने शीर्षक २३.०४ वा २३.०५ मा परेको बाहेक पिंघेको वा नपिंघेको, पेलेटको रुपमा भएको वा नभएको पिना र अन्य ठोस अवशेष ।	
24.03	2306.20.00	-आलसको बीयाँको	प्र.के.जि रु.११-
		-तोरी वा रायो (रेप और कोल्जा) दाना :	
	2306.41.00	--न्यून इरुसिक अम्ल तोरी वा रायो (रेप अर कोल्जा) दानाहरू (सिड्स)	प्र.के.जि रु.१५०
	2306.90.00	-अन्य	प्र.के.जि रु.११-
		अन्य उत्पादनमा प्रयोग भएको सूर्ति र प्रतिस्थापक सूर्ति; समरुपी (होमोजिनाइज्ड) वा पुनर्निर्मित (रिकन्स्ट्रूटेड) सूर्ति; सूर्तिको रस र सार ।	
		--अन्य:	
	2403.99.10	---जर्दा, खैनी, नस (स्नफ), गुट्खा र यस्तै सूर्ति मिश्रित तयारी वस्तुहरू	प्र.के.जि रु.५०१-
	2403.99.90	---अन्य	प्र.के.जि रु.५०१-

25.05		भाग २६ को मेटलवियरिङ्ग (धातुयुक्त) बालुवा बाहेक रङ्गीन वा रङ्गहीन सवै प्रकारको प्राकृतिक बालुवा ।	
	2505.10.00	सिलिका बालुवा र क्वार्ज	प्र.घ.मि. रु.८००।-
	2505.90.00	अन्य बालुवा	प्र.घ.मि. रु.८००।-
25.14	2514.00.00	अलि अलि टुक्राएको वा नटुक्राएको वा करौँतिद्वारा काटेको वा नकाटेको वा अरु किसिमले काटेको चारपाटे (वर्गाकार समेत) ढिक्का वा पाता, स्लेट ।	प्र.घ.मि. रु.८००।-
25.16		करौँतिद्वारा वा अन्य किसिमले अलि अलि ताछिएको, काटिएको वा टुक्राइएको चारपाटे (वर्गाकार समेत) ढिक्का वा पाताको रूपमा रहेको ग्रेनाइट (कडा पत्थर), पर्फाइरी, रेशा नभएको आग्नेय चट्टान, वेसाल्ट, बलौटे ढुंगा र स्मारक एवं भवन बनाउने अन्य ढुंगा । -बलौटे ढुंगा:	
	2516.20.10	--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका गिट्टी र बाटुलिएका ढुङ्गाहरू (पेवल्स), २.५ इन्चसम्मका	प्र.घ.मि. रु.४००।-
	2516.20.20	--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका २.५ इन्चभन्दा बढीका ढुङ्गाहरू	प्र.घ.मि. रु.८००।-
	2516.20.30	--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका ढुङ्गाहरू र बालुवाको मिश्रण, छर्चा	प्र.घ.मि. रु.८००।-
25.17		साधारणतया कंक्रीट जोड्दा, सडकमा ढुंगाका टुक्रा ओछ्याउँदा वा रेल्वे र अन्य यस्तै ठाउँमा दृढ बनाउन बोझको रूपमा लगाउन प्रयोग गरिने तापित वा अतापित गिट्टी र टुक्राइएका वा पिधिएका ढुंगाहरू; बाटुलिएका पत्थर (सिंगल), अग्निप्रस्तर र यो शीर्षकको पहिलो भागमा उल्लेख भएका वस्तुहरू भएको वा नभएको स्ल्याग (धातु अवशेष), ड्रस र यस्तै औद्योगिक अवशेष; अलकत्रायुक्त मेकाडम (रोडा); तापित वा अतापित शीर्षक २५.१५ वा २५.१६ का पत्थरका दाना, टुक्राटुकी र धूलो ।	

25.19		-साधारणतया कंक्रीट जोड्दा, सडकमा हुंगा ओछ्याउँदा वा रेल्वे र यस्तै ठाउँमा दृढ बनाउन बोझ लगाउने काममा प्रयोग गरिने तापित वा अतापित गिट्टी र टुक्राइएका वा पिधिएका हुंगाहरू, बाटुलिएका प्रस्तर, अग्निप्रस्तर (फ्लिण्ट):	
	2517.10.10	--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका गिट्टी र बाटुलिएका ढुङ्गाहरू (पेवल्स), २.५ इञ्चसम्मका	प्र.घ.मि. रु.४००।-
	2517.10.20	--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका २.५ इञ्चभन्दा बढीका ढुङ्गाहरू	प्र.घ.मि. रु.८००।-
	2517.10.30	--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका ढुङ्गाहरू र बालुवाको मिश्रण, छर्पा	प्र.घ.मि. रु.८००।-
		-उप शीर्षक २५१७.१० मा उल्लिखित वस्तु समावेश भए वा नभएका ड्रस र स्ल्याग (धातुका अवशेष) का वा यस्तै औद्योगिक अवशेषका मेकाडम (रोडा):	
	2517.20.10	--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका गिट्टी र बाटुलिएका ढुङ्गाहरू (पेवल्स), २.५ इञ्चसम्मका	प्र.घ.मि. रु.४००।-
	2517.20.20	--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका २.५ इञ्चभन्दा बढीका ढुङ्गाहरू	प्र.घ.मि. रु.८००।-
		-शीर्षक २५.१५ वा २५.१६ को तापित वा अतापित दाना (ग्रेनुअल), टुक्राटाक्री (चिपिङ्ग) र धुलो (पाउडर) :	
	2517.49.10	--ढुङ्गाको धूलो (क्रसर उद्योगबाट उत्पादित)	प्र.घ.मि. रु.४००।-
	2517.49.90	--अन्य (क्रसर उद्योगबाट उत्पादित)	प्र.घ.मि. रु.४००।-
		प्राकृतिक म्याग्नेसियम कार्बोनेट (म्याग्नेसाइट); गालिएका म्याग्नेसिया; पूर्णरूपले बदलिएको (डेडवर्न वा सिन्टर्ड) म्याग्नेसिया, बालुभन्दा पहिले थोरै मात्रामा अन्य अक्साइडहरू मिलाइएको वा नमिलाइएको; अन्य म्याग्नेसियम अक्साइड, शुद्ध वा अशुद्ध ।	
	2519.10.00	-प्राकृतिक म्याग्नेसियम कार्बोनेट (म्याग्नेसाइट)	प्र.घ.मी. रु.४००।-
	2519.90.00	-अन्य	प्र.घ.मी. रु.४००।-

25.26		करौतिद्वारा वा अन्य प्रकारले अलि अलि टुक्राइएको वा नटुक्राइएको, ताछिएको वा नताछिएको चारपाटे (बर्गाकार समेत) ढिक्का वा पाता समेत र प्राकृतिक स्टियटाइट (सावुन ढुंगा); टाल्क (खरी) ।	
	2526.10.00	-नपिधेको धूलो नबनाएको	प्र.के.जि. रु.१।-
32.03		रासायनिक तवरले छुट्याइएको वा नछुट्याइएको वनस्पति वा जीवजन्तुजन्य रङ्गाउने पदार्थ (रङ्गाउने सार समेत तर एनिमल ब्ल्याक (कालो रङ्ग) बाहेक); यस भागको द्रष्टव्य ३ मा उल्लेख गरिएका वनस्पति वा जीवजन्तुजन्य रङ्गाउने पदार्थमा आधारित तयारी वस्तुहरू ।	
	3203.00.10	-खयर कच्छ	प्र.के.जि. रु.३।-
	3203.00.90	-अन्य	प्र.के.जि. रु.३।-
44.01		बाल्ने दाउरा, मुढा, चिरेको मोटो टुक्रा (बिलेट), हांगा बिंगा वा दाउराको बाधेको बिटो, वा यस्तै रुपमा; काठका चोइटाचोइटी वा मसिना टुक्राटाक्री (पार्टिकल); काठ चिरेको धूलो, काठको अवशेष, रद्दी वस्तु, मुढो, ब्रिकेट (थिचेर बनाइएको चक्का), पेलेट मट्याङ्गा वा यस्तै रुपमा एकत्रित गरिएको वा नगरिएको ।	
	4401.10.00	-बाल्ने दाउरा, मुढा, चिरेको मोटो टुक्रा (बिलेट), हांगा बिगां, दाउराको बिटो वा यस्तै रुपमा -काठको चोइटा चोइटी वा मसिना टुक्राटाक्री पार्टिकल):	२००%
	4401.21.00	--देवदार जातिका (कोनिफेरस)	२००%
	4401.22.00	--देवदार जाति बाहेकका (नन्कोनिफेरस)	२००%
	4401.30.00	-आराले काट्दा निस्केको काठको धूलो, काठको अवशेष र रद्दी वस्तु, मुढा, चक्का (ब्रिकेट), मट्याङ्गा (पिलेट्स) वा यस्तै रुपमा एकत्रित गरिएको वा नगरिएको	२००%

44.03		बोक्रा वा काठको बाहिरी नरम भाग ताछेको वा नताछेको वा मोटा मोटी ढंगले चारपाटे पारेको अपरिमार्जित काठ ।	
	4403.10.00	-रङ्गलेप (पेन्ट) वर्णक रङ्ग (स्टेन), क्रिओसोट वा अन्य संरक्षित (प्रिजर्वेटिभ) हरूद्वारा उपचार गरिएको	२००%
	4403.20.00	-अन्य देवदार जातिको	२००%
		-अन्य, यस भागको उपशीर्षक द्रष्टव्य १ मा उल्लेख भएका उष्णप्रदेशीय (ट्रपिकल) काठको:	
	4403.41.00	--गाढा रातो मेरान्ती, हलुका रातो मेरान्ती र मेरान्ती बकाउ	२००%
	4403.49.00	--अन्य	२००%
		-अन्य :	
	4403.91.00	--ओकको	२००%
44.04	4403.92.00	--बीचको	२००%
	4403.99.00	--अन्य	२००%
		हुपको काठ; काठको चिरेको खाँवा (पोल); तिखारेको तर लम्बाइमा नचिरेको काठको घोचा(पाइल), किलो (पिकेट) र एकापट्टि तिखारिएको घोचो (स्टेक); साधारणरूपले काँटछाँट गरेको तर नदोब्याएको, नबंग्याएको, अरुथोक नबनाएको टेक्ने लट्टी, छाताको डण्डी, औजारको डण्डी वा त्यस्तै सामान बनाउन उपयुक्त हुने खालको काठको छडी, चोइटाचोइटी काठ (चिपउड) र यस्तै ।	
	4404.10.00	-देवदार जातिको (कोनिफेरस)	२००%
	4404.20.00	-देवदार जातिको बाहेक (नन्कोनिफेरस)	२००%
	4405.00.00	काठको ऊन; काठको पिठो ।	२००%
		रेल वा ट्रामको काठका पटरीहरू (स्लिपर)(क्रस-टाइज) ।	
	4406.10.00	-संशुद्ध नगरिएका (नट इम्प्रिगनेटेड)	२००%
44.06	4406.90.00	-अन्य	२००%

44.07		लम्बाइमा चिरेको वा काटेको (चिण्ड), ताछेको (स्लाइसड) वा बोक्रा हटाएको (पिल्ड) रण्डा लगाएको वा नलगाएको, अपघर्षक लगाई चिल्याएको वा नचिल्याएको वा छेउमा जोड (इन्ड ज्वाइन्टेड) गरिएको वा नगरिएको ६ एम.एम. भन्दा बढी मोटाइको काठ ।	
	4407.10.00	-देवदार जातिको -यस भागको उपशीर्षक द्रष्टव्य १ मा उल्लिखित उष्ण प्रदेशीय (ट्रपिकल) काठको:	२००%
	4407.21.00	--महोगनी स्वीटेनिया (एसपीपी)	२००%
	4407.22.00	--भिरोला, इम्बुइया र वाल्सा	२००%
	4407.25.00	--गाढा रातो मेरान्ती, हलुका रातो मेरान्ती र मेरान्ती बकाउ	२००%
	4407.26.00	--सेतो लौआन, सेतो मेरान्ती, सेतो सेराया, पहेलो मेरान्ती र एलान	२००%
	4407.29.00	--अन्य -अन्य:	२००%
	4407.91.00	--ओकको	२००%
	4407.92.00	--बीचको	२००%
	4407.99.00	--अन्य	२००%
44.08		पृष्ठावरण वा बाहिरी पत्र चढाउने (भेनियरिङ्ग) निमित्तका चादर (शिट्स) हरू (पटलित काष्ठ (ल्यामिनेटेड उड) ताछेर (स्लाइसिङ्ग) प्राप्त हुने वस्तु समेत), प्लाइउड (स्तर काष्ठ) वा यस्तै पटलित काष्ठ निमित्तका चादरहरू (शिट्स) तथा रण्डा (प्लेन) लगाएको वा नलगाएको अपघर्षक लगाएको वा नलगाएको, दुई टुप्पा जोडिएका (स्लाइसड) वा नजोडिएको वा छेउको जोड (एण्ड ज्वाइन्टेड) गरिएको वा नगरिएको, ६ मि. मि मा नबढ्ने मोटाई (थिकनेस) भएका अन्य काठ ।	
	4408.10.00	-देवदार जातिको -यस भागको उपशीर्षक द्रष्टव्य १ मा उल्लेख भएका उष्ण प्रदेशीय काठको:	प्रति किलो रु.७-
	4408.31.00	--गाढा रातो मेरान्ती, हलुका रातो मेरान्ती र मेरान्ती बकाउ	प्रति किलो रु.७-
	4408.39.00	--अन्य	प्रति किलो रु.७-

	4408.90.00	-अन्य	प्रति किलो रु.७१-
--	------------	-------	----------------------

२. निकासी हुने मालवस्तुको वर्गीकरणका लागि भन्सार कार्यालयहरूले अनुसूची-१ को परिच्छेद १ देखि २१ सम्म पर्ने भाग १ देखि ९७ सम्ममा उल्लिखित शीर्षकको प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।
३. जिल्ला वन कार्यालयको इजाजत लिई उद्योगले धूप वा हवनमा प्रयोग हुने गरी सल्लाबाट बनाएको स-साना टुक्राहरू (Chips) (उपशीर्षक ४४०१.३०.००) निकासी गर्दा दश प्रतिशतमात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।

अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ को (दफा ३ संग सम्बन्धित)
अन्तःशुल्क दरबन्दी

क्र.सं.	शीर्षक/उपशीर्षक	वस्तु वा सेवाको विवरण	इकाई	अन्तःशुल्क दर
१	१७०३.१०.०० र १७०३.१०.००	खुदो (मोलासेस)	प्रति क्वीण्टल	रु.४५१-
२	१७०१.१३.१० र १७०१.१४.१०	सख्वर (गुड), कालो सख्वर, खाडसारीबाट निस्कने रसकट (पैठारीमा मात्र)	प्रति क्वीण्टल	रु.८०१-
३	३९२३	प्लाष्टिकका प्याक गर्ने सामान	मोल प्रतिशत	५
	३९२०, ३९२१	प्लाष्टिक सिट	मोल प्रतिशत	५
	३९२६.९०.९०	प्लाष्टिकको अन्य सामान:	मोल प्रतिशत	५
४		तयारी फलफूलको रस :-		
	२००९.१९.००, २००९.१९.०० र २००९.१२.००	(क) सुन्तलाको रस (अरेन्ज जुस)	प्रति लिटर	रु.३१५०
	२००९.२९.००, र २००९.२९.००	(ख) भोगटे (पोमेलो समेत) को रस (ग्रेपफ्रूट, पोमेलो जूस समेत)	प्रति लिटर	रु.३१५०
	२००९.३९.०० र २००९.३९.००	(ग) अन्य कुनै जंवीर जाती (सिटरस) को एक फलको रस	प्रति लिटर	रु.३१५०
	२००९.४९.००, र २००९.४९.००	(घ) भुइकटरको रस (पाइनेपल जुस)	प्रति लिटर	रु.३१५०
	२००९.६९.००, २००९.५०.०० र २००९.६९.००	(ङ) गोलभेडाको रस (टमाटो जुस) अंगुरको रस (ग्रेप जुस) अंगुरको काँचो रस (ग्रेप मस्ट) समेत	प्रति लिटर	रु.३१५०
	२००९.७९.०० र २००९.७९.००	(च) स्याउको रस (एपल जुस)	प्रति लिटर	रु.३१५०
	२००९.८०.००	(छ) अन्य कुनै एउटै फलफुल वा वनस्पतिको रस	प्रति लिटर	रु.३१५०
	२००९.९०.००	(ज) रसको मिश्रण	प्रति लिटर	रु.३१५०
५	२१०६.९०.२०	चूना मिश्रण भएको निकोटिनरहित पान मसलाहरू र यस्तै अन्य पदार्थहरू	प्रति किलो	रु.२७५१-
६	१४०४.९०.११	कत्था रस	प्रति किलो	रु.१०१-
	१४०४.९०.१२	कत्था	प्रति किलो	रु.११५१-
७	२२०२.९०.००	अल्कोहल रहित सबै किसिमको पेय पदार्थहरू	प्रति लिटर	रु.४१५०
८	२२०३.००.००	जौबाट बनेको वियर	प्रति लिटर	रु.८८१-
	२२०६.००.१०	कण्ट्री वियर (छयाड)	प्रति लिटर	रु.२०१-
९	२२०४.२९.००	स्वदेशमा निर्मित वाइन (चुत्रो, स्याउ र ऐसेलुबाट, निर्मित १२ प्रतिशतसम्म अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर	रु.५५१-
	-	१२ प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएका वाइन र वियर बाहेकका अन्य पेय पदार्थहरू (पैठारीमा)	प्रतिलिटर	रु.२१०१-

	२२०४.१०.००, २२०४.२१.००, २२०४.२९.००, २२०४.३०.००, २२०५.१०.०० र २२०५.९०.००	१२ प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएका वाइन (पैठारीमा)	प्रति लिटर	रु.२१०।-
	२२०४.१०.००, २२०४.२१.००, २२०४.२९.००, २२०४.३०.००, २२०५.१०.०० र २२०५.९०.००	१२-१७ प्रतिशतसम्म अल्कोहलको मात्रा भएको वाइन	प्रतिलिटर	रु.२२०।-
१०	२२०४.१०.००, २२०४.२१.००, २२०४.२९.००, २२०४.३०.००, २२०५.१०.००, २२०५.९०.०० र २२०६.००.९०	१७ प्रतिशतभन्दा बढी अल्कोहल भएको वाइन, जडिबुटी मिश्रित मदिरा, कटेल (अल्कोहलिक / अल्कोहलिक/ ननअल्कोहलिक मिश्रण) तथा अन्य फर्मेण्टेड मदिराहरू	प्रति लिटर	रु.२४०।-
११	२२०६.००.९०	स्वदेशमा उत्पादित स्याउको रसबाट निर्मित साइडर	प्रति लिटर	रु.५५।-
	२२०४.१०.००, २२०६.००.९०	सेम्पेन, सेरी, मिड, पेरी, साइडर ।	प्रतिलिटर	रु.२४०।-
१२	२२०७.२०.००	डिनेचर्ड स्पिट (८० देखि ९९ प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएको)	प्रति लिटर	रु.१०।-
१३	३८१४.००.००	थिनर, सलभेण्ट	प्रति लिटर	रु.२२।-
१४	२२०७.१०.००	एनहाइड्रस इथानोल (९९ प्रतिशतभन्दा बढी अल्कोहल भएको)	प्रति लिटर	रु.६।-
१५		आयतनमा ५७.०६ प्रतिशतदेखि ८० प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएको मदिराको कच्चा पदार्थको रुपमा प्रयोग हुने सबै प्रकारका मादक द्रवहरू		
	२२०८.२०.१०	(क) वाइन तथा ब्राण्डीको कच्चा पदार्थ	प्रति लिटर	रु.११५।-
	२२०८.३०.१०	(ख) ह्विस्कीको कच्चा पदार्थ	प्रति लिटर	रु.११५।-
	२२०८.४०.१०	(ग) रम र टाफीयाको	प्रति लिटर	रु.११५।-
	२२०८.५०.१०	(घ) जीन र जेनेभाको कच्चा पदार्थ	प्रति लिटर	रु.११५।-
	२२०८.६०.१०	(ङ) भोड्काको कच्चा पदार्थ	प्रति लिटर	रु.११५।-
	२२०८.७०.१०	(च) लिकर्स र कर्डियल्सको कच्चा पदार्थ	प्रति लिटर	रु.११५।-
	२२०८.९०.१०	(छ) अन्य मदिराको कच्चा पदार्थ (स्प्रीट समेत)	प्रति लिटर	रु.११५।-
१६	२२०७.१०.००	आयतनमा ८० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी अल्कोहल भएका मदिराको कच्चा पदार्थको रुपमा प्रयोग हुने रेक्टिफाइड स्प्रीट	प्रति लिटर	रु.५०।-
	२२०७.१०.००	ई.एन.ए.	प्रति लिटर	रु.५०।-
१७		तयारी मदिरा		

२२०८.२०.९०	(क) वाइन तथा ब्राण्डी (१) २५ यु.पि. शक्तिको (४२.८ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४९७- रु.६६३-
२२०८.२०.९०	(२) ३० यु.पि. शक्तिको (३९.९४ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४६४१- रु.६६३-
	(ख) ह्वीस्की		
२२०८.३०.९०	(१) २५ यु.पि. शक्तिको (४२.८ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४९७- रु.६६३-
२२०८.३०.९०	(२) ३० यु.पि. शक्तिको (३९.९४ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४६४१- रु.६६३-

	(ग) रम र टाफिया		
२२०८.४०.९०	(१) २५ यु.पि. शक्तिको (४२.८ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४९७/- रु.६६३/-
२२०८.४०.९०	(२) ३० यु.पि. शक्तिको (३९.९४ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४६४/- रु.६६३/-
	(घ) जीन र जेनेभा		
२२०८.५०.९०	(१) २५ यु.पि. शक्तिको (४२.८ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४९७/- रु.६६३/-
२२०८.५०.९०	(२) ३० यु.पि. शक्तिको (३९.९४ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४६४/- रु.६६३/-
	(ङ) भोड्का		
२२०८.६०.९०	(१) २५ यु.पि. शक्तिको (४२.८ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४९७/- रु.६६३/-
२२०८.६०.९०	(२) ३० यु.पि. शक्तिको (३९.९४ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४६४/- रु.६६३/-
	(च) लिकर्स र कर्डियल्स		
२२०८.७०.९०	(१) २५ यु.पि. शक्तिको (४२.८ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४९७/- रु.६६३/-
२२०८.७०.९०	(२) ३० यु.पि. शक्तिको (३९.९४ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४६४/- रु.६६३/-
	(छ) अन्य तयारी मदिरा		
२२०८.९०.९०	(१) १५ यु.पि. शक्तिको (४८.५ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.६६७/- रु.७८५/-
२२०८.९०.९०	(२) २५ यु.पि. शक्तिको (४२.८ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४९७/- रु.६६३/-
२२०८.९०.९०	(३) ३० यु.पि. शक्तिको (३९.९४ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४६४/- रु.६६३/-
२२०८.९०.९०	(४) ४० यु.पि. शक्तिको (३४.२३ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.२३५/- रु.३९२/-

	२२०८.९०.९०	(५) ५० यु.पि. शक्तिको (२८.५३ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.८४१- रु.९६८१-
	२२०८.९०.९०	(६) ७० यु.पि. शक्तिको (१७.१२ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.२०१- रु.६७१-
		तर आयातित मदिराको हकमा माथि उल्लिखित दरबन्दीमा तोकिएको अल्कोहलको मात्रामा एक प्रतिशतसम्म फरक भएमा सोही दरबन्दी लाग्नेछ र एक प्रतिशतभन्दा बढी फरक भएमा नजिकको उच्चदरको दरबन्दी अनुसार अन्तःशुल्क लगाई असूलउपर गरिनेछ ।		
१८	२४०१	प्याक नगरिएको कोरा सुर्ति पैठारीमा मात्र	प्रति कि. ग्राम	रु. ६०१-
	२४०३.९९.३०	खुद्रा विक्रीको लागि नराखिएको काटिएको सुर्ती (कट्ट टोबाको); धुलो सुर्ती (डस्ट टोबाको)	प्रति कि. ग्राम	रु. १६०१-
	२४०३.९९.२०	चूना मिलाई खाने खुद्रा विक्रीको लागि प्याकिङ्ग गरिएको सुर्ती	प्रति कि. ग्राम	रु.१६०१-
	२४०३.९९.१०	जर्दा, खैनी, नस (स्नफ) र सुर्ती मिश्रित तयारी वस्तुहरु (दाँत माभने वस्तु समेत)	प्रति कि. ग्राम	रु.२४०१-
	२४०३.९९.१०	निकोटिनयुक्त पानमसलाहरु र गुटखा	प्रति कि. ग्राम	रु.२७५१-
	२४०२.९०.००	तयारी विडी	प्रति एम	रु.६०१-
	२४०३.९९.१०	पाइप सुर्ति	प्रति कि.ग्राम	रु.७००१-
१९	२४०२.१०.०० र २४०२.९०.००	सवै प्रकारको सिगार	प्रति खिल्ली	रु.९१-
२०	७२१३, ७२१४ र ७२१५ (उप शीर्षक ७२१४.९९.१० समेत)	फलामे डण्डी	प्रति मे.टन.	रु.१०००१-
२१	२५१६.१२.००, २५१६.२०.००, २५१६.९०.००, ६८०२.२३, ६८०२.९३	ग्रेनाइट	मोल प्रतिशत	१५
	२५१५.१२.००, २५१५.२०.००, र ६८०२.२१.०० देखि ६८०२.९९.०० सम्म	मार्बल	मोल प्रतिशत	५
	६९०८	ग्लेज टायलहरु	मोल प्रतिशत	५
२२	१९०२	चाउ चाउ (नुडल्स) र तिनको टुक्राटाक्री, म्याकारोनी र पास्ता	प्रति के.जि.	रु. ७५०
	२१०६.९०.६० १९०५	जंक फुड्स (कुरकुरे, कुरमुरे, चिजबल्स, लेज, पेष्ट्री आदि)	प्रति के.जि.	रु. ७५०
२३	भाग १६	मासु, माछाका तयारी परिकारहरु (टिनप्याक)	मोल प्रतिशत	५

	२३०९.१०.००	ककुर, बिरालोको खाना	मोल प्रतिशत	५
२४		चुरोट (सूर्तिबाट तयार भएको सबै प्रकारको चुरोट)		
		१) ७० मि.मि. सम्मको लम्वाईमा		
	२४०२.२०.००	(क) फिल्टर नभएको	प्रति एम	रु.२७२१-
	२४०२.२०.००	(ख) फिल्टर भएको	प्रति एम	रु.५९७१-
	२४०२.२०.००	(२) ७० भन्दा बढी ७५ मि.मि. सम्मको लम्वाईमा (फिल्टर भएको)	प्रति एम	रु.७६३१-
	२४०२.२०.००	(३) ७५ भन्दा बढी ८५ मि.मि. सम्मको लम्वाईमा (फिल्टर भएको)	प्रति एम	रु.९७७१-
	२४०२.२०.००	(४) ८५ मि.मि. भन्दा बढी लम्वाईमा (फिल्टर भएको)	प्रति एम	रु.१३०६१-
२५		सिमेण्ट		
	२५२३.२१.००	(क) पोर्टल्याण्ड सिमेण्ट सेतो (रङ्गीन वा रङ्गविहीन)	प्रति मे.टन	रु.१८०१-
	२५२३.२९.००	(ख) पोर्टल्याण्ड सिमेण्ट (खैरो)	प्रति मे.टन	रु.१८०१-
	२५२३.३०.००	(ग) अलुमिनियस सिमेण्ट	प्रति मे.टन	रु.१८०१-
	२५२३.९०.००	(घ) अन्य हाइड्रोलिक सिमेण्ट	प्रति मे.टन	रु.१८०१-
२६	३२०८, ३२०९, ३२१०	सबै प्रकारका पेन्ट्स	मोल प्रतिशत	५
२७	६९०४.१०.००	(क) सबै प्रकारका (सेरामिक) ईटाहरू (आन्तरिक उत्पादन बाहेक)	प्रति हजार	रु.६००१-
२८	७०.०३, ७०.०४, ७०.०५, ७०.०६, ७०.०७, ७०.०८ र ७००९.१०	ग्लास सिट र सवारी साधनमा प्रयोग हुने सिसा तथा एनाहरू	मोल प्रतिशत	५
२९		सवारी साधनहरू :		
		(क) कार, जीप र भ्यानहरू (भन्सार शीर्षक ८७०२ र ८७०३) र तिनका चेसिस (भन्सार शीर्षक ८७०६)	मोल प्रतिशत	६०
		(ख) माइक्रोबसहरू (११ देखि १४ सिटसम्म भएको (भन्सार शीर्षक ८७०२) र तिनका चेसिस (भन्सार शीर्षक ८७०६)	मोल प्रतिशत	५५
		(ग) डबल क्याब पिकअप (भन्सार शीर्षक ८७०४) र तिनका चेसिस (भन्सार शीर्षक ८७०६)	मोल प्रतिशत	६०
		(घ) तीन पांग्रे गाडीहरू (अटोरिक्सा) (भन्सार शीर्षक ८७०३) र तिनका चेसिस (भन्सार शीर्षक ८७०६)	मोल प्रतिशत	५५
		(ड.) सिंगल क्याब पिकअप (भन्सार शीर्षक ८७०४) र तिनका चेसिस (भन्सार शीर्षक ८७०६)	मोल प्रतिशत	५०

		(च) डेलिभरी भ्यान (भन्सार शीर्षक ८७०४) र तिनका चेसिस (भन्सार शीर्षक ८७०६)	मोल प्रतिशत	३०
		(छ) मिनिबसहरू (१५ देखि २५ सिटसम्म भएको) (भन्सार उपशीर्षक ८७०२१०२०)	मोल प्रतिशत	३५
		(ज) मिनिबसहरू (१५ देखि २५ सिटसम्म भएको) (भन्सार उपशीर्षक ८७०२१०.२०)	मोल प्रतिशत	३५
		(झ) भन्सार शीर्षक ८७०२ मा पर्ने (१५ देखि २५ सिटसम्म भएको) मिनिबसका चेसिस (भन्सार शीर्षक ८७०६)	मोल प्रतिशत	३५
		(ञ) बस र ट्रकहरू (भन्सार शीर्षक ८७०२, ८७०४ र तिनका चेसिस भन्सार शीर्षक ८७०६)	मोल प्रतिशत	५
		(ट) मोटरसाइकल (भन्सार शीर्षक ८७११)	मोल प्रतिशत	४०
३०	84.43	प्लेटहरू, सिलिण्डरहरू र शीर्षक ८४.४२ का छपाईका अन्य उपादानहरूद्वारा मुद्रण कार्यको लागि प्रयोग हुने छाप्ने (मुद्रण) यन्त्रावली; अन्य मुद्रण यन्त्रहरू, प्रतिलिपि उतार्ने यन्त्रहरू, र फ्याक्स गर्ने यन्त्रहरू, संयोजित भएका वा नभएका; तिनका अङ्गहरू र सहायक वस्तुहरू (पाटर्स एण्ड एसेसरिज) ।		
		-अन्य मुद्रकहरू, प्रतिलिपि उतार्ने यन्त्रहरू र फ्याक्स गर्ने यन्त्रहरू; संयोजन भएका वा नभएका:		
	8443.31.00	--मुद्रण गर्ने, प्रतिलिपि उतार्ने वा फ्याक्स पठाउनेमध्ये दुई वा दुईभन्दा बढी कार्यहरू सम्पन्न गर्न सक्ने यन्त्रहरू, स्वचालित आँकडा प्रशोधन यन्त्र वा संजाल (नेटवर्क) मा जोड्न सकिने किसिमका	मोल प्रतिशत	10
	8443.39.00	-- अन्य	मोल प्रतिशत	10
३१	84.72	अन्य कार्यालय यन्त्रहरू (अफिस मशिनस) (उदाहरणतः हेक्टोग्राफ वा स्टेन्सिल डुप्लिकेटिङ मशिनहरू, एङ्ग्रेसिङ मशिनहरू, अटोम्याटिक ब्याङ्कनोट डिस्पेन्सरहरू, क्वाइनसौटिङ मशिनहरू (मुद्रा छाट्ने यन्त्र), क्वाइन काउण्टिङ वा ग्यापिङ मशिनहरू, पेन्सिल शार्पेनिङ मशिनहरू, परफोरेटिङ वा स्ट्याप्लिङ मशिनहरू) ।		
	8472.90.00	- अन्य	मोल प्रतिशत	15

३२	84.79	यस भागको अन्यत्र उल्लेख नभएका वा समावेश नभएका, व्यक्तिगत कार्य (इनडिभिजुअल फङ्क्सन्स) भएका यन्त्रहरू र यान्त्रिक साधनहरू (मेकानिकल अप्लायन्सेस) ।		
		--अन्य :		
	8479.89.90	---अन्य	मोल प्रतिशत	10
33		चारपाटे (वर्गाकार समेत) भएको वा नभएको विद्युत संचित गर्ने यन्त्र (एकुमुलेटर); तिनका छुट्याउने यन्त्र (सेपरेटर) समेत ।		
	8507.10.00	-पिष्टन इन्जिन जगाउन प्रयोग हुने प्रकारको सीसा अम्ल (लीड-एसीड)	मोल प्रतिशत	5
	8507.20.00	-अन्य लीड एसीड एकुमुलेटर	मोल प्रतिशत	5
	8507.80.00	-अन्य एकुमुलेटर	मोल प्रतिशत	5
३४	85.17	टेलिफोन सेटहरू, सेलुलर संजालहरू वा अन्य तारविहिन संजालहरूका लागि प्रयोग हुने टेलिफोनहरू समेत; ध्वनी, छुवी वा अन्य आँकडा प्रसारण वा संग्रहण निमित्तका उपकरणहरू, तारसहित वा ताररहित संजाल (जस्तै: स्थानीय वा बृहत क्षेत्र संजाल (लोकल अर वाइड एरिया नेटवर्क)) मा सञ्चार गर्न प्रयोग हुने उपकरणहरू समेत, शीर्षक ८४.४३, ८५.२५, ८५.२७ वा ८५.२८ का प्रसारण वा संग्रहण उपकरणहरू बाहेक ।		
		-ध्वनी, छुवी वा अन्य आँकडा प्रसारण वा संग्रहण निमित्तका उपकरणहरू, तारसहित वा ताररहित संजाल (जस्तै: स्थानीय वा बृहत क्षेत्र संजाल (लोकल अर वाइड एरिया नेटवर्क)) मा सञ्चार गर्न प्रयोग हुने उपकरणहरू समेत:		
	8517.61.00	--आधार स्थानहरू (बेस स्टेशन्स)	मोल प्रतिशत	5
	8517.62.00	--ध्वनी, छुवी वा अन्य आँकडालाई संग्रहण गर्ने परिवर्तन गर्ने र प्रसारण वा पुनरुत्पादन गर्ने यन्त्रहरू, स्वीचीङ्ग र राउटिङ्ग उपकरणहरू समेत	मोल प्रतिशत	5
	8517.69.00	--अन्य	मोल प्रतिशत	5
	8517.70.00	-अङ्कहरू (पार्ट्स)	मोल प्रतिशत	5

३५	85.18	सूक्ष्मध्वनीवाहक (माइक्रोफोन) हरू र त्यस निमित्तका धारकहरू (स्ट्याण्डस); संलग्नक (इनक्लोजर) मा आरोपित (माउण्टेड) भए वा नभएका ध्वनि विस्तारक यन्त्रहरू (लाउड स्पीकर्स); सूक्ष्मध्वनि वाहक (माइक्रोफोन) सम्मिलित (कम्बाइण्ड) भएको वा नभएको कर्ण श्रवणयन्त्र (हेड फोन) हरू तथा कर्ण श्रवणयन्त्र (इयर फोन) हरू, र एक सूक्ष्मध्वनिवाहक (माइक्रोफोन) तथा एक वा एकभन्दा बढी ध्वनि विस्तारक यन्त्र (लाउडस्पीकर) हरू भएका समुच्चय (सेट) हरू; श्रव्यावृत्ति वैद्युतिक विस्तारक (अडियो फ्रिक्वेन्सी इलेक्ट्रिक एम्प्लीफायर) हरू; वैद्युतिक ध्वनी प्रवर्धक यन्त्र (इलेक्ट्रिक साउण्ड एम्प्लीफायर) का समुच्चयहरू (सेट्स)		
	8518.10.00	-माइक्रोफोन र तिनका अडेसाहरू	मोल प्रतिशत	5
		-बट्टाभित्र अड्याइएका वा नअड्याइएका लाउड स्पीकरहरू:		
	8518.29.00	--अन्य	मोल प्रतिशत	5
३६	85.23	डिस्कहरू, टेपहरू, सुगठित अवस्थाका वाष्पीकरण नहुने (सोलिड-स्टेट नन्-भोलाटाइल) सञ्चय उपकरणहरू, "स्मार्ट कार्डहरू" र ध्वनी वा अन्य प्रवृत्तिलाई अभिलेखन गर्न निमित्तका अन्य माध्यम, अभिलेखन गरिएका वा नगरिएका डिस्क उत्पादनका लागि प्रयोग हुने म्याट्रिसहरू र माष्टरहरू, तर भाग ३७ का उत्पादनहरू बाहेक ।		
		-चुम्बकीय माध्यम:		
	8523.29.90	--अन्य	मोल प्रतिशत	5
	8523.40.00	-चाक्षुषीय (अप्टिकल) माध्यम		
	8523.41.00	--रेकर्ड नगरिएको	मोल प्रतिशत	5
	8523.49.00	--अन्य	मोल प्रतिशत	5
	8523.51.00	--सुगठित अवस्थाका वाष्पीकरण नहुने (सोलिड-स्टेट नन्-भोलाटाइल) सञ्चय उपकरणहरू	मोल प्रतिशत	5
	8523.52.00	--"स्मार्ट कार्डहरू"	मोल प्रतिशत	5
	8523.59.00	--अन्य	मोल प्रतिशत	5
	8523.80.00	-अन्य	मोल प्रतिशत	5

३७	85.25	संग्रहण उपकरण (रिसेप्सन ऐपरेटस) वा ध्वनि अभिलेखन (साउण्ड रिकर्डिङ्ग) वा पुनरुत्पादन (रिप्रोड्यूसिङ्ग) उपकरण (ऐपरेटस) समाविष्ट भए वा नभएको, रेडियो प्रसारण (रेडियो-ब्रोडकास्टिङ्ग) वा टेलिभिजन निमित्तका प्रसारण उपकरण (ट्रान्समिसन ऐपरेटस); टेलिभिजन क्यामराहरू; डिजिटल क्यामराहरू र भिडियो क्यामरा-रिकर्डर्स ।		
	8525.60.00	-संग्रहण उपकरण (रिसेप्सन ऐपरेटस्) समाविष्ट ट्रान्समिसन उपकरणहरू	मोल प्रतिशत	5
	8525.80.00	-टेलिभिजन क्यामराहरू, डिजिटल क्यामराहरू र भिडियो क्यामरा रिकर्डरहरू (भिडियो क्यामरा रेकर्डर्स)	मोल प्रतिशत	5
३८	85.28	रेडियो प्रसारण (ब्रोडकास्ट) ग्राहकहरू (रिसिभर्स) अथवा ध्वनि वा भिडियो अभिलेखन (रिकर्डिङ्ग) वा पुनरुत्पादन (रिप्रोड्यूसिङ्ग) उपकरणहरू (ऐपरेटस) समाविष्ट (इनकरपोरेटिङ्ग) भएका वा नभएका, टेलिभिजन निमित्तका संग्रहण (रिसेप्सन) उपकरण (ऐपरेटस); टेलिभिजन संग्रहण उपकरणहरू समाविष्ट नभएका मोनिटरहरू (परीविक्षकहरू) र प्रोजेक्टर(प्रक्षेपित्र) हरू ।		
		-प्रोजेक्टर (प्रक्षेपित्र) हरू		
	8528.61.00	--शीर्षक ८४७१ को स्वचालित आँकडा प्रशोधन प्रणालीमा पूर्णरूपमा वा मुख्यरूपमा प्रयोग हुने किसिमको	मोल प्रतिशत	10
		रङ्गिन टेलिभिजन		
	८५२८.७२.१०	-- अनएसेम्बल्ड अवस्थाका रङ्गिन टेलिभिजन	मोल प्रतिशत	५
	८५२८.७२.९०	--अन्य रङ्गिन टेलिभिजन	मोल प्रतिशत	५
	८५४०.११.००	रङ्गिन टेलिभिजनका पिक्चर ट्युबहरू	मोल प्रतिशत	५
३९	85.29	शीर्षक ८५.२५ देखि ८५.२८ सम्मका उपकरणहरूको लागि पूर्णतया र मुख्यतया प्रयोग योग्य पार्टपुर्जाहरू ।		
		-अन्य :		
	8529.90.10	---टेलिभिजन रिसिभरका	मोल प्रतिशत	15

४०	85.31	शीर्षक ८५.१२ वा ८५.३० बाहेकका विद्युतीय ध्वनि वा दृश्य सूचक उपकरणहरू (जस्तै-घण्टी, साइरन, इंडिकेटर प्यानेल, चोर घण्टी (वर्गलर एलार्म) वा आगलागीको घण्टी (फायर अलार्म) ।		
	8531.20.00	-तरल स्फटिक सामग्री (एल.सी.डि.) वा प्रकाश इमिटिङ डायोड्स (एल.इ.डी.) समाविष्ट इण्डीकेटर प्यानेल	मोल प्रतिशत	10
	8531.90.00	-पार्टपुर्जाहरू	मोल प्रतिशत	10
४१	85.32	स्थिर भ्यारिएवल र मिलाउन हुने विद्युतीय सन्धारित्र (क्यापासिटर) (प्रि-सेट) ।		
	8532.10.00	-५०६० हर्ज सर्किटको प्रयोगको लागि तयार गरिएको स्थिर सन्धारित्र (क्यापासिटर) र ०.५ के.भार (पावर क्यापासिटर) भन्दा कम क्षमता नभएको रिक्टीभ शक्ति सञ्चालन गर्न सक्ने भएको	मोल प्रतिशत	10
		-अन्य स्थिर सन्धारित्र (क्यापासिटर):		
	8532.21.00	--ट्यान्डलम	मोल प्रतिशत	10
	8532.22.00	--आल्मुनियम इलेक्ट्रोलाइटिक	मोल प्रतिशत	10
	8532.23.00	--सेरामिक डाइइलेक्ट्रिक, सिङ्गल लेयर	मोल प्रतिशत	10
	8532.24.00	--सेरामिक डाइइलेक्ट्रिक, मल्टिलेयर	मोल प्रतिशत	10
	8532.25.00	--कागज वा प्लाष्टिकको डाइइलेक्ट्रिक	मोल प्रतिशत	10
	8532.29.00	--अन्य	मोल प्रतिशत	10
	8532.30.00	-भ्यारिएवल वा एडजस्टेबल (मिलाउन हुने) (प्रि-सेट) क्यापासिटर	मोल प्रतिशत	10
	8532.90.00	-पार्टपुर्जाहरू	मोल प्रतिशत	10
४२	85.33	विद्युत प्रतिरोधक (रेसिस्टर) (रियोस्ट्याट र पोटेन्शीयोमिटर समेत), ताप प्रतिरोधक बाहेक ।		
	8533.10.00	-स्थिर कार्बन प्रतिरोधक, कम्पोजिसन वा फिल्म जस्ता	मोल प्रतिशत	10
		-अन्य स्थिरप्रतिरोधक :		
	8533.21.00	--२० वाटसम्मको शक्ति सञ्चालन क्षमताका लागि	मोल प्रतिशत	10
	8533.29.00	--अन्य	मोल प्रतिशत	10
		-तार जोडिएको घटबढ हुने (भ्यारिएवल) प्रतिरोधक, रियोस्ट्याट्स र पोटेन्शीयोमिटर :		
	8533.31.00	--२० वाटसम्मको शक्ति सञ्चालन क्षमताका लागि	मोल प्रतिशत	10

	8533.39.00	--अन्य	मोल प्रतिशत	10
	8533.40.00	-अन्य घटबढ हुने प्रतिरोधक, रियोष्ट्याट्स र पोटेन्शीयोमिटर समेत	मोल प्रतिशत	10
	8533.90.00	-पार्टपुर्जाहरू	मोल प्रतिशत	10
	8534.00.00	प्रिन्टेड सर्किट (छापिएका परिपथहरू) ।	मोल प्रतिशत	10
४३	85.36	१००० भोल्टसम्मको भोल्टेज भएको वाल्वे निभाउने (स्वीचिङ) वा विद्युतीय परिपथको लागि वा विद्युत परिपथमा वा सँग जोड्नुको लागि चाहिने वैद्युतिक उपकरणहरू (जस्तै, स्वीच, रिसे, फ्यूज, सर्ज सप्रेसर, प्लग, सकेट, ल्याम्प-होल्डर र अन्य संयोजकहरू (कनेक्टर्स) जक्सन बक्सेस); चाक्षुषीय तन्तुहरू (अप्टिकल फाइबर्स), चाक्षुषीय तन्तुका मुट्टा वा मोटा तारहरू निमित्तका संयोजकहरू (कनेक्टर्स) ।		
	8536.50.00	-अन्य स्वीचहरू	मोल प्रतिशत	15
		-ल्याम्प होल्डर, प्लग र सकेटहरू		
	8536.69.00	--अन्य	मोल प्रतिशत	15
	8536.90.00	-अन्य उपकरणहरू	मोल प्रतिशत	15
४४	85.44	विद्युतरुद्ध (इन्सुलेटेड), (इनामेल लगाएको वा एनोडाइज समेत), तार (वायर), केबुल (को-एक्सेल केबुल समेत) र कनेक्टरसँग जोडिएको वा नजोडिएको अन्य इन्सुलेटेड कन्डक्टर; अप्टिकल फाइबर केबुल, तार, विद्युत कण्डक्टर वा कनेक्टर जोडेको वा नजोडेको प्रत्येक ढाकिएका रेशाहरू (शिड्ड फाइबर) वाट बनेको तार ।		
		-१००० भोल्टसम्मको लागि अन्य इलेक्ट्रिक कण्डक्टरहरू		
	8544.42.00	--कनेक्टरसँग जोडिएका	मोल प्रतिशत	15
	8544.49.00	--अन्य	मोल प्रतिशत	15
	8544.70.00	-अप्टिकल फाइबर केबुल	मोल प्रतिशत	10
	8511.10, 85.12, 87.08, 87.14	-मोटर पार्टस र मोटरसाइकल पार्टस (साइकल र रिक्साका पार्टस वाहेक तथा अशक्त व्यक्तिहरू निमित्तका क्यारिजेज (उप शीर्षक ८७१४.२०) वाहेक)	मोल प्रतिशत	5

४५	90.10	यो भागको अन्यत्र उल्लेख नभएको वा समावेश नभएको तस्वीर सम्बन्धी (चलचित्र सम्बन्धी समेत) प्रयोगशालाहरूमा प्रयोग हुने उपकरण र औजारहरू; नेगेटोस्कोप; प्रोजेक्सन स्क्रीन (प्रक्षेपक पर्दा) ।		
	9010.90.00	-पार्टपुर्जा र सहायक सामानहरू	मोल प्रतिशत	10
४६	90.11	सूक्ष्म फोटोग्राफी (फोटोमाइक्रोग्राफी), सिनेफोटोमाइक्रोग्राफी वा माइक्रोप्रोजेक्सन (सूक्ष्म प्रक्षेपण) को लागि समेत संयुक्त चाक्षुष सूक्ष्मदर्शी यन्त्रहरू (कम्पाउण्ड अप्टिकल माइक्रोस्कोप) ।		
	9011.10.00	-स्टीरियोस्कोपिक माइक्रोस्कोप्स	मोल प्रतिशत	5
	9011.20.00	-सूक्ष्म फोटो खिच्ने (फोटोमाइक्रोग्राफी), सूक्ष्म चलचित्र खिच्ने (सिनेफोटोमाइक्रोग्राफी) वा सूक्ष्म प्रक्षेपण (माइक्रो प्रोजेक्सन) का अन्य सूक्ष्म दर्शक यन्त्रहरू (माइक्रोस्कोप्स)	मोल प्रतिशत	5
	9011.90.00	-पार्टपुर्जाहरू र सहायक सामानहरू	मोल प्रतिशत	5
४७	90.12	चाक्षुष (अप्टिकल) सूक्ष्मदर्शक यन्त्रहरू (माइक्रोस्कोप्स) बाहेकका सूक्ष्मदर्शक यन्त्रहरू; विवर्तित उपकरणहरू(डिफ्र्याक्सन एपरेट्स))।		
	9012.10.00	-दुरुवीक्षण यन्त्रहरू - माइक्रोस्कोप्स), अप्टिकल माइक्रोस्कोपहरू बाहेक; विवर्तन उपकरणहरू (डिफ्र्याक्सन एपरेट्स)	मोल प्रतिशत	5
	9012.90.00	-पार्टपुर्जाहरू र सहायक सामग्रीहरू	मोल प्रतिशत	5
४८	90.17	खिच्ने, चिनो लगाउने, वा गणितीय हिसाव गर्ने औजारहरू (जस्तै-खिच्ने मेसिन, नक्सा उतार्ने यन्त्र, प्रोट्र्याक्टर, नक्साका सेटहरू, स्लाइड रुलहरू, डिस्क क्याल्कुलेटर); यस भागमा अन्यत्र नपरेको, हातले लम्वाई नाप्ने औजारहरू (जस्तै-नाप्ने डण्डी र फित्ता वा माइक्रोमिटर, क्यालिपर्स) ।		
	9017.20.00	-अन्य खिच्ने, चिनो लगाउने र गणितीय हिसाव गर्ने औजारहरू	मोल प्रतिशत	5

	9017.90.00	-पार्टपुर्जाहरू र सहायक सामग्रीहरू	मोल प्रतिशत	5
४९	90.26	ग्यास वा अरु तरल पदार्थका प्रवाह, तह, दबाव वा अन्य विविधता (भेरियवल्स) नाप्ने वा परीक्षण गर्ने (जस्तै- प्रवाहमापक, सतहमापक, म्यानोमीटर (हावा वा वाष्पको दबाव नाप्ने यन्त्र) तापमापक) औजार र उपकरणहरू, शीर्षक ९०.१४, ९०.१५, ९०.२८ वा ९०.३२ का औजार र उपकरणहरू बाहेक ।		
	9026.10.00	-तरलको प्रवाह वा सतह नाप्ने वा परीक्षण गर्नको लागि	मोल प्रतिशत	5
	9026.20.00	-दबाव नाप्ने वा परीक्षण गर्नको लागि	मोल प्रतिशत	5
	9026.80.00	-अन्य औजारहरू र उपकरणहरू	मोल प्रतिशत	5
	9026.90.00	-पार्टपुर्जाहरू र सहायक सामग्रीहरू	मोल प्रतिशत	5
५०	90.27	भौतिक वा रासायनिक विश्लेषण (जस्तै-ध्रुवीकरणमापक (पोलारी-मिटर), परावर्तमापक रिफ्र्याक्टोमिटर), वर्णक्रममापक (स्पेक्ट्रो- मिटर), ग्यास वा धुवां विश्लेषण गर्ने उपकरणहरू) का प्रयोगका औजारहरू र उपकरणहरू; च्यापच्याप लाग्ने (भिस्कोसिटी), छिद्रता (पोरोसिटी), प्रसरण (एक्सपान्सन) सतहको धारण-क्षमता (सर्फेस टेन्सन) वा यस्तै नाप्ने वा परीक्षण गर्ने औजार र यन्त्रहरू; तापको मात्रा, ध्वनि वा प्रकाशको नाप वा परीक्षण गर्ने औजारहरू र उपकरणहरू (एक्स्पोजर मीटर समेत); सूक्ष्मकर्तक (माइक्रोटोम) ।		
	9027.20.00	-वर्णलेख (क्रोम्याटोग्राफ) र विद्युत् संरचना सम्बन्धी (इलेक्ट्रोफोरिसिस) उपकरणहरू	मोल प्रतिशत	5
	9027.50.00	-चाक्षुष विकीरण (यू.भी., भिजिबल, आइ. आर.) प्रयोग गर्ने अन्य औजारहरू र उपकरणहरू	मोल प्रतिशत	5
	9027.80.00	-अन्य औजारहरू र उपकरणहरू	मोल प्रतिशत	5

५१	90.30	ओसीलोस्कोप (दोलनदर्शी), स्पेक्ट्रम (वर्णपट) विश्लेषक र शीर्षक ९०.२८ का मापक (मिटर) बाहेकका विद्युतको मात्रा नाप्ने वा परीक्षण गर्नको लागि प्रयोग हुने अन्य औजारहरू र उपकरणहरूस अल्फा, बिटा, गामा, एक्स-रे, कस्मिक (अन्तरिक्ष) वा अन्य आयोनाइजिङ (विद्युत अणु) विकीरण (रेडीएसन) नाप्ने वा पत्ता लगाउने औजार र उपकरणहरू ।		
	9030.40.00	-विशेषतः दूरसञ्चारको लागि निर्मित अन्य औजारहरू र उपकरणहरू (जस्तै-कस-टकमीटर, गेन मिजरीङ्ग गर्ने औजारहरू, डिस्टोर्सन फ्याक्टर मिटर, सोफोमिटर)	मोल प्रतिशत	5
	9030.90.00	-पार्टपुर्जाहरू र सहायक सामग्रीहरू	मोल प्रतिशत	5

द्रष्टव्य :-

- (१) अन्तःशुल्क दरबन्दीमा माथि जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एम्बुलेन्स, शव वाहन, अपाङ्गहरूले प्रयोग गर्न मिल्ने गरी बनाईएका स्कुटर र ब्याट्रीबाट चल्ने टेम्पोको चेसिसमा अन्तःशुल्क लाग्ने छैन ।

अपाङ्गले प्रयोग गर्ने स्कुटर पैठारी वा स्थानीय खरिद गर्दा तिरेको अन्तःशुल्क त्यस्तो स्कुटर यातायात व्यवस्था कार्यालयमा निजको नाममा दर्ता भएको अवस्थामा महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालय वा सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीको सिफारिसमा पैठारी गर्दा तिरेको अन्तःशुल्क सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट र स्थानीय खरिद गर्दा तिरेको अन्तःशुल्क आन्तरिक राजस्व विभागबाट फिर्ता गरिनेछ ।

- (२) आर्थिक वर्ष २०६५/६६ सम्म खरिद भई मौज्जातमा रहेका अन्तःशुल्क लाग्ने सवारी साधनहरूको अन्तःशुल्क असूल गर्ने प्रक्रिया आर्थिक ऐन, २०६५ बमोजिम नै हुनेछ ।
- (३) उद्योगले पैठारी गर्ने शीर्षक ७२.१३ को उपशीर्षक ७२१३.९१.१० को M.S Wire Rod in Coil कच्चा पदार्थमा उद्योग विभागको सिफारिसमा अन्तःशुल्क छूट दिइनेछ ।
- (४) कुनै पनि मदिराको कक्केल गरेमा सि.नं. १० बमोजिमको दरबन्दी लाग्नेछ ।
- (५) ७० यू.पी. शक्तिको तयारी मदिरा सि.नं. १६ को रेक्टिफाइड स्प्रिट प्रयोग गरी मात्र बनाउन पाइनेछ ।
- (६) मार्बलको स्थानीय उत्पादनमा अन्तःशुल्क लाग्ने छैन ।
- (७) सम्वत २०६५ साल कात्तिक १ गते नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित निजी गुण्टा, फिट्टी भारी सम्बन्धी सूचना अन्तर्गत प्राप्त सुविधा अन्तर्गत भन्सार महसुल छूटमा पैठारी गरिएको व्यक्तिगत प्रयोजनका वस्तुहरूमा अन्तःशुल्क लाग्ने छैन ।
- (८) मोटर साइकलको स्थानीय उत्पादनमा पचास प्रतिशत र अन्य सवारी साधनको स्थानीय उत्पादनमा लाग्ने अन्तःशुल्कमा पच्चीस प्रतिशत छूट हुनेछ ।
- (९) विद्युतीय माध्यमबाट चल्ने सवारी साधनहरूमा अन्तःशुल्क लाग्ने छैन ।
- (१०) औद्योगिक नीति, २०६७ को अनुसूची-९ मा उल्लेख भएका अति अविकसित क्षेत्रमा स्थापित स्थानीय फलफूलमा आधारित उद्योगबाट उत्पादित ब्राण्डीको उत्पादनमा यस अन्तःशुल्क दरबन्दी अनुसार लाग्ने अन्तःशुल्कमा असी प्रतिशत छूट हुनेछ ।

- (११) अन्तःशुल्क दरबन्दी प्रयोजनको लागि निर्धारित आठ अंकको उपशीर्षकलाई तथ्याङ्क प्रयोजनको लागि महानिर्देशकले अंक थप गर्न सक्नेछ ।
- (१२) अन्तःशुल्क लाग्न सक्ने वस्तुहरूको व्याख्या तथा हार्मोनाइज्ड कोड तोक्ने काम आवश्यकता अनुसार भन्सार विभागसँग परामर्श लिई विभागले गर्न सक्नेछ ।
- (१३) मदिरा, वियर र चुरोट आयातकर्ता वा सो को विक्रेता इजाजतपत्रवालाले विक्री गर्ने खुद्रा मूल्य आर्थिक वर्षको शुरुमा र मूल्य परिवर्तन भएको अवस्थामा परिवर्तन हुनासाथ सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गरी जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- (१४) शीर्षक ८५.०७ अन्तर्गत पर्ने लिड एसिड मोटर व्याट्रीको आन्तरिक उत्पादनमा अन्तःशुल्क लाग्नेछैन ।
- (१५) मदिराको अन्तःशुल्क गणना गर्दा प्रति एल. पि. लिटर वा प्रति लिटरमध्ये जुन बढी हुन्छ सोही दरमा गणना गरी असूलउपर गरिनेछ ।

अनुसूची-१
(मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा ५ को उपदफा (३) संग सम्बन्धित)
कर छुट हुने वस्तु तथा सेवाहरु

समूह १: आधारभूत कृषि उत्पादनहरु	
(क)	धान, चामल (शीर्षक १०.०६), गहुँ (शीर्षक १०.०१ र १०.०२), मकै (शीर्षक १०.०५), जौ (शीर्षक १०.०३), कोदो, (उपशीर्षक १०.०८.२०), फापर, (उपशीर्षक १०.०८.१०), दलहन र दाल (शीर्षक ०७.१३), पिठो र सुजी (शीर्षक ११.०२, गिट्टस (शीर्षक ११.०४), धानको चिउरा (उपशीर्षक ११.०४.१०), चना, बोडी, केराऊ, सिमी (शीर्षक ०७.०८ र ०७.१३), यस्तै खाद्यान्नको रुपमा प्रयोग हुने आधारभूत अप्रशोधित कृषि उत्पादनहरु र तिनका अवशेष ।
(ख)	हरियो तथा ताजा सागसब्जी, (शीर्षक ०७.०१ देखि ०७.११ सम्म, ०७.१२.२०, (उपशीर्षक ०७.०३.२० बाहेक), ताजा फलफूल (शीर्षक र उपशीर्षक ०८.०१.१९, ०८.०३, ०८.०४.३०, ०८.०४.४०, ०८.०४.५०, ०८.०५, ०८.०६.१०, ०८.०७ देखि ०८.१० सम्म), ताजा फूल, (उपशीर्षक ०६.०३.१०), कन्दमूल तथा फलफूल, तरकारी र कन्दमूलको रुपमा प्रयोग हुने ताजा तथा अप्रशोधित कृषि उत्पादनहरु (शीर्षक ०७.१४) । (होटल, रेष्टुरेण्ट, बार, गेष्टहाउस, क्याफेटेरिया वा यस्तै अन्य संस्थाले गर्ने आपूर्ति बाहेक) ।
(ग)	अप्रशोधित नगदेवाली (जस्तै उखु (उपशीर्षक १२.१२.१९), कपास (शीर्षक ५२.०१ र ५२.०३), अलैंची (उपशीर्षक ०९.०८.३१.१०), अदुवा र सूठो (उपशीर्षक ०९.१०.११), सनपाट (शीर्षक ५३.०१ र उपशीर्षक ५३.०३.१०), किसानले बिक्री गर्ने अप्रशोधित सुर्ती, चियाको पात (उपशीर्षक ०९.०२.१०, ०९.०२.२०), चियाको पैकिङ वट्टा (टि चेष्ट) (उपशीर्षक ४४.१५.१०), कफिको गेडा (उपशीर्षक ०९.०१.११ र ०९.०१.१२), भटमास (शीर्षक १२.०१), बदाम (शीर्षक १२.०२), हल्लेदो (उपशीर्षक ०९.१०.३०) पिना र सोयाबडी मस्यौरा (शीर्षक २३.०४ र २३.०५) ।
(घ)	जडीबुटी (तिनको सार समेत) ।
समूह २ : आधारभूत आवश्यकताका वस्तुहरु	
(क)	धारा तथा टेङ्गरबाट खुला रुपमा आपूर्ति हुने पिउने पानी ।
(ख)	दाउरा (उपशीर्षक ४४.०१.१०) ।
(ग)	गोल (शीर्षक ४४.०२) ।
(घ)	नून (उपशीर्षक २५.०१.००.१०) ।
(ङ)	मट्टितेल (उपशीर्षक २७.१०.१९.१०) ।
समूह ३ : जीवजन्तु तथा सोको उपज	
(क)	खसी र बोका (उपशीर्षक ०१.०४.२०), भेंडा र च्यांग्रा (उपशीर्षक ०१.०४.१०) चौरी, राँगा (शीर्षक ०१.०२) बँदेल र सुंगुर (शीर्षक ०१.०३), खरायो (उपशीर्षक ०१.०६.१४) र तिनको अप्रशोधित काँचो खाद्य परिकारहरु (शीर्षक ०२.०१ देखि शीर्षक ०२.०४ सम्म,

शीर्षक ०२.०६) ।	
(ख)	गाई र भैंसी (०१.०२), वाखी (०१.०४.२०), र तिनको ताजा दूध (०४.०१), (पास्चराईज्ड समेत), दही (०४.०६.१०), मौरी (शीर्षक ०१.०६.४१) तथा मौरी राख्ने घर (४४.१५.१०), तथा मौरी पालन उद्योगले पैठारी गर्ने मौरी पालनको लागि आवश्यक पर्ने मेटल व्यारल, रानी छेक्ने पाता, मौरी ब्रुस, आधार चाका रोलर, गियर पम्प र ह्रील प्लेट तथा मौरीपालन व्यवसायको मेसिन (शीर्षक ८४.३६) र मह छान्ने र रस छान्ने मेसिन (शीर्षक ८४.३३) ।
(ग)	हाँस, भाले तथा पोथी कुखुरा, टर्की, लौकाट र यस्तै अन्य पंक्षीहरू (शीर्षक ०१.०५), तिनको ताजा मासु, अप्रशोधित काँचो परिकारहरू (शीर्षक ०२.०७) र अण्डा (शीर्षक ०४.०७) ।
(घ)	ताजा वा सुकाएको माछा (प्याकिङ्ग गरिएको बाहेक) (शीर्षक ०३.०१ (उपशीर्षक ०३.०२.३३ देखि ०३.०२.३६ सम्म र ०३.०२.९० बाहेक) ((शीर्षक ०३.०३) (उपशीर्षक ०३.०३.९० बाहेक), (उप शीर्षक ०३.०५.५९, ०३.०७.४१ र ०३.०७.४९) ।
समूह ४ : कृषि सामग्रीहरू	
(क)	वाली, घाँस, फूल वा वोट विरुवाको वीउ वीजन, विरुवा, विरुवाको कलमी तथा विउ विजनको रुपमा प्रयोग हुने गानो जरा (शीर्षक ०६.०१, ०६.०२, ०६.०४ र १२.०९) ।
(ख)	मल, रासायनिक मल र माटोको उपचार सामग्री (भाग ३१) ।
(ग)	कृषि कार्यमा प्रयोग हुने सामान्य औजारहरू : जमीन खन्ने तथा सफा गर्ने कुटो, कोदालो र सावेल, हाते औजारहरू, हाते आरा बाहेक भारपात तथा काठ काट्ने हाते औजारहरू, अन्नको गेडा भार्ने र भूस सफा गर्ने हाते औजारहरू, पशुहरूको चारा काट्ने हाते औजारहरू तथा हलोमा प्रयोग गरिने फाली (शीर्षक ८२.०१) ।
(घ)	वालीनालीको लागि मात्र प्रयोग हुने भन्सार दरबन्दीको भाग ३८ का किटनाशक, दुसीनाशक, भारपातनाशक, मुसानाशक औषधी (उपशीर्षक ३८.०८.९१.९०, ३८.०८.९२, ३८.०८.९३, ३८.०८.९९) ।
(ङ)	ट्याक्टर (शीर्षक ८७.०१), कल्टिभेटर (उपशीर्षक ८४.३२.२९), हैरो (उपशीर्षक ८४.३२.२९), लेभलर (उपशीर्षक ८४.३२.८०), पशुको चारा काट्ने मेशिन (शीर्षक ८४.३३), थ्रेसर (उपशीर्षक ८४.३३.५२), माछा मार्ने जाली (उपशीर्षक ५६.०८.११), माछा पाल्ने तयारी केजहरू, मत्स्य इन्कुबेटर, सिँचाई कार्यमा प्रयोग हुने २ हर्षपावरदेखि ८ हर्षपावरसम्म शक्ति भएको इन्जिन सहितको पम्पिङ सेट र सोको साथमा रहेको ३० मिटरसम्मको होज पाइप ।
(च)	भन्सार दरबन्दीको भाग २३, २८ र २९ मा पर्ने फिडसप्लिमेण्टको कच्चा पदार्थ, भन्सार दरबन्दीको भाग २३ अन्तर्गतका पशुपंक्षीको दाना र फिडसप्लिमेण्ट, भाग २५ को चुनदुङ्गाको धुलो । हड्डिको धुलो र माछाको धुलो ।
(छ)	सामान्य भाँडावर्तन बाहेकका कुखुराको दाना खुवाउने विशेष प्रकारको भाँडा र कुखुराको पानी पिउने विशेष किसिमका भाँडा र अण्डा राख्ने क्रेट ।

समूह ५ : औषधी उपचार र यस्तै स्वास्थ्य सेवाहरू	
(क)	स्वास्थ्य सेवा (मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका संस्थाले प्रदान गरेको स्वास्थ्य सेवा बाहेक) ।
(ख)	मानव रगत र मानव रक्तजन्य पदार्थहरू र भ्याक्सिन, (शीर्षक ३०.०२) रक्त सञ्चार सेवाको लागि आवश्यक पर्ने नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले आयात गर्ने रगत राख्ने प्लाष्टिकका थैला, ट्रान्सफ्युजन सेट, टेस्टिङ किट्स, रिएजेन्ट तथा रक्त परीक्षण रिएजेन्ट निर्माणको लागि आवश्यक पर्ने विभिन्न औजार उपकरणहरू एवं रसायनहरू ।
(ग)	चिकित्सा अनुसन्धानमा प्रयोग हुने मानव वा जनावरका अंग तथा तन्तुहरू (शीर्षक ३०.०१) ।
(घ)	पशु उपचार तथा मानवीय उपचारका औषधीहरू (३०.०६.६०) र गर्भ निरोधक साधनहरू (शीर्षक ४०.१४.१०, ९०.१८), (शीर्षक ३०.०३, ३०.०४ (च्यावनप्रास बाहेक), (उपशीर्षक ४०.१४.१०) ।
(ङ)	मुटुको उपचारमा प्रयोग हुने पेसमेकर (९०.२१.५०), स्टेण्ट, मुटुको भल्व (९०.२१.९०), मृगौला रोगको उपचारका लागि आवश्यक उपकरणहरू, डायलाइसिसमा प्रयोग हुने वाथ कन्सेन्ट्रेट ठोस वा तरल (३८.२४.९०), अशक्त र अपाङ्ग व्यक्तिहरूको प्रयोगको लागि मात्र उपयुक्त हुने गरी बनेका साधनहरू (स्कूटर समेत) (८७.१३.१० र ८७.१४.२०), दृष्टिविहिनहरूले प्रयोग गर्ने सेतो छडी (ह्वाइट केन) (शीर्षक ६६.०२), स्लेटस्टाइलस, ब्रेल नोटटेकर, ब्रेलो (ब्रेल प्रिन्टर), रङ्गसूचक, पानीसूचक र प्रकाशसूचक यन्त्रहरू, आवाज दिने थर्मामिटर, ब्रेल टाइपराइटर, ब्रेल घडी, एवाकस, मेग्नीफाइङ्ग ग्लास, ब्रेल कम्पास, ब्रेल पुस्तक, ब्रेल इम्बोसर, ब्रेल स्टेनसिल मेशिन ।
(च)	एक्स-रे फिल्म (उपशीर्षक ३७.०१.१०) र उपचारको निमित्त प्रयोग हुने अक्सिजन ग्याँस (उपशीर्षक २८.०४.४०) व्याण्डेज र क्रेप व्याण्डेज (शीर्षक ३०.०५) ।
(छ)	औषधी उद्योगको कच्चा पदार्थ: हार्मोनाइज्ड कोडको भाग २८ भित्र पर्ने औषधी उद्योग तथा आइ.ओ.एल. उत्पादनमा प्रयोग गर्ने धातुका लवणहरू, अक्साइडहरू र हाइड्रोअक्साइडहरूका अतिरिक्त भाग २९ अन्तर्गत गर्ने औषधीका कच्चा पदार्थ (औषधीको सक्रिय तत्व) तथा औषधी उद्योगले औषधी उत्पादनको लागि प्रयोग गर्ने तथा आइ.ओ.एल. उत्पादनमा प्रयोग हुने कच्चा पदार्थ र प्याकिंग मेटेरियल, औषधि व्यवस्था विभागको सिफारिसमा औषधी उद्योग तथा अस्पतालको अनुसन्धान तथा विकासमा प्रयोग हुने शीर्षक ९०.१८ र ९०.२७ मा पर्ने उपकरणहरू र आँखा उपचारकालागि आवश्यक इन्ट्रा ओकुलर लेन्स उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ र सहायक सामग्री ।
समूह ६ : शिक्षा	
(क)	विद्यालय तथा विश्व विद्यालयमा हुने अनुसन्धान सम्बन्धी कार्यहरू ।
(ख)	नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्व भएका संस्थाहरूबाट प्रदान गर्ने व्यवशायिक वा पेसागत तालिम वा पुनर्ताजगी तालिमहरू ।

(ग) विद्यालय तथा विश्व विद्यालयहरूले प्रदान गर्ने शिक्षण सेवा ।
समूह ७ : किताब, अखबार र मुद्रित सामग्रीहरू
(क) पुस्तक, पात्रो, अखबार, पत्रपत्रिका (शीर्षक ४९.०१, ४९.०२, ४९.०४) र त्यसको मुद्रण तथा प्रकाशन ।
(ख) अखबारी कागज (शीर्षक ४८.०१) ।
समूह ८ : सांस्कृतिक, कलात्मक र कालीगढी सेवा
(क) चित्रकला, मूर्तिकला, वास्तुकला तथा यस्तै प्रकारका अन्य हस्तकलाहरू र तत्सम्बन्धी सेवा ।
(ख) सांस्कृतिक कार्यक्रम ।
(ग) पुस्तकालय, संग्रहालय, कला संग्रहालय, चिडियाघर तथा वनस्पति उद्यान र राष्ट्रिय निकुञ्जको प्रवेश शुल्क ।
समूह ९ : यात्रुवाहक यातायात तथा ढुवानी सेवाहरू
हवाई यात्रा, सार्वजनिक यात्रुवाहक यातायात (केबुलकार बाहेक), ढुवानी सेवा (आपूर्तिसँग सम्बन्धित ढुवानी बाहेक) तथा निर्यातको प्रयोजनका लागि भएको कार्गो सेवा ।
समूह १० : व्यावसायिक वा पेशागत सेवा
कलाकार, खेलाडी, लेखक, नमूनाकार, अनुवादक, दोभाषेले स्थागत वा व्यक्तिगत रूपमा प्रदान गर्ने पेशागत सेवा, विदेशमा जनशक्ति आपूर्ति गर्ने सेवा ।
समूह ११ : अन्य वस्तु तथा सेवा
१. शित भण्डारले उपलब्ध गराउने कृषि पैदावार भण्डारण सेवा ।
२. हुलाक सेवा (नेपाल सरकारबाट सञ्चालित मात्र)
(क) चिठीपत्र, पैसा तथा पुलिन्दा परिवहन वा हस्तान्तरण सम्बन्धी सेवा ।
(ख) चिठीपत्र, पैसा तथा पुलिन्दा परिवहन हस्तान्तरण सम्बन्धी सेवाको लागि आवश्यक पर्ने अन्य सेवाहरू ।
(ग) हुलाक टिकट (शीर्षक ४९.०७) ।
(घ) नेपाल सरकारद्वारा प्रदान गर्ने सेवाहरू ।
३. अन्तःशुल्क टिकट र राहदानी (शीर्षक ४९.०७), क्यास मेशिन (उपशीर्षक ८४.७०.९०) ।
४. वित्तीय सेवा, जीवन बीमा सेवा, पुनर्विमा सेवा र समाशोधन गृह (क्लयरिङ हाउस) सेवा ।
५. बैङ्क नोट, सिक्का तथा चेक बुक
(क) नेपाली नोटको छपाइ तथा निष्काशन ।
(ख) नेपालबाहिरबाट नेपालभित्र हुने बैङ्क नोटको आपूर्ति, (शीर्षक ४९.०७) ।
(ग) चेक बुक (शीर्षक ४९.०७) ।

६.	सुन, चाँदी
(क)	सुन (शीर्षक ७१.०८), सुनका सिक्का (उपशीर्षक ७१.१८.१०), सुनका गहना (शीर्षक ७१.१३) र हीरा जवाहरात ।
(ख)	चाँदी (शीर्षक ७१.०६) चाँदीका सिक्का (उपशीर्षक ७१.१८.१०) चाँदीका तैयारी वस्तु र गरगहना (शीर्षक ७१.१३) ।
७.	विद्युत आपूर्ति ।
८.	कच्चा ऊन (शीर्षक ५१.०१) ।
९.	ब्याट्रीबाट चल्ने टेम्पो (उपशीर्षक ८७.०३.२१.१०) र तिनका चेसिस (उपशीर्षक ८७.०६.००.१५) र वातावरण, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको सिफारिशमा सफा टेम्पोमा प्रयोग हुने डिप साइकल लिड एसिड ब्याट्रीहरु (शीर्षक ८५.०७) ।
१०.	वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको सिफारिसमा बायो ग्याँस, सौर्य शक्ति र वायु शक्तिबाट ऊर्जा उत्पादन गर्ने संयन्त्र तथा उपकरणहरू, ट्यूबलर ब्याट्री (शीर्षक ८५.०७), एवं शीर्षक ९४.०५ मा पर्ने सोलार लिड डिस् बत्तीहरु, उपशीर्षक २९०५.३२, ७४१०.२१, ७६०७.१९, ८४०३.१०, ८४०३.९०, ८४१२.८०, ८४१३.८१, ८४१९.१९, ८४१९.३१, ८५१६.६०, ८५४३.८९ अन्तर्गत पर्ने सौर्य ताप ऊर्जा सम्बन्धी उपकरण र पार्टपुर्जाहरु ।
११.	हवाईजहाज र हेलिकप्टर (शीर्षक ८८.०२ (उपशीर्षक ८८०२.६० बाहेक)) तथा तिनका इन्जिन (उपशीर्षक ८४०७.१०.००) गेयर बक्स (उपशीर्षक ८८०५.१०) दमकल (उपशीर्षक ८७०५.३०) एम्बुलेन्स र शव वाहन (शीर्षक ८७.०२ र ८७.०३) ।
१२.	जुट ब्याचिङ आयल (उपशीर्षक २७.१०.१९.१३) जुटका उत्पादनहरू (शीर्षक ५३.०६, ५३.०७ र ५३.१०) र उद्योग विभागको सिफारिशमा जुट उद्योगले आफ्नो उद्योगको संचालनको लागि पैठारी गर्ने स्पेयर पार्ट्स ।
१३.	भन्सार दरबन्दीको भाग ८४ का ५ प्रतिशतसम्म भन्सार महसुल लाग्ने घरायसी प्रयोग हुन सक्ने बाहेकका मील मेशिनरी एवं यन्त्र उपकरणहरु, मोल्डिङ गर्ने साँचो (पार्टपुर्जा बाहेक) । तर उद्योगले आफ्नो व्यवसायिक प्रयोजनको लागि प्रयोग गर्ने बाहेकका लिफ्ट र विद्युतीय भन्याङ्ग (८४.२८) मा मुल्य अभिवृद्धि कर छुट हुनेछैन ।
१४.	ऊनी गलैचा तथा गलैचाको ऊनी धागो कताई, रङ्गाई, धुलाई र बुनाई ।
१५.	शत प्रतिशत सूतको साडी, लुंगी, धोती (मर्दाना/जनाना) पेटानी, गम्छा (शीर्षक ६२.११) र सूत धागो (शीर्षक ५२.०५ र ५२.०७) ।
१६.	स्वेदशमै हातले बुनिने स्वीटरमा प्रयोग हुने ऊनी धागो (कृत्रिम र एक्रेलिक बाहेक) ।
१७.	नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृति प्राप्त भएको कुनै दैवी प्रकोप वा परोपकारको लागि अनुदानमा प्राप्त हुने वस्तुहरू ।
१८.	फिट्टी, गुण्टा, भारी आदेशको सुविधा अन्तर्गत पैठारी गरिएको

	भन्सार महसुल नलाग्ने व्यक्तिगत प्रयोजनका वस्तुहरू ।
१९.	कपडा, सलाई (काठको काटी मात्र), धुप र टायर-ट्युब उद्योगहरूले आफ्नो उत्पादनको उक्त सामान बिक्री गर्दा उठाएको करबाट खरिदमा तिरेको कर घटाउँदा बाँकी बुझाउनु पर्ने देखिएको कर बराबरको रकम विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम ती उद्योगलाई फिर्ता दिइनेछ ।
२०.	मैदा उद्योगले आफ्नो उत्पादन (मैदा) बिक्री गर्दा उठाएको करबाट खरिदमा तिरेको कर घटाउँदा बाँकी बुझाउनु पर्ने देखिएको कर बराबरको रकम विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम पच्चीस प्रतिशत मात्र फिर्ता दिइनेछ ।
२१.	तोरीको तेल उत्पादन गर्ने स्वदेशी उद्योगले आफ्नो उत्पादनको तोरीको तेल र स्वदेशमा उत्पादित वनस्पती घ्यू र अन्य प्रशोधित खानेतेल उद्योगले मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका करदाताहरूलाई आफ्नो उत्पादन बिक्री गर्दा उठाएको मूल्य अभिवृद्धि करमा ५० (पचास) प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि कर आन्तरिक राजस्व विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम फिर्ता दिइनेछ । तर ठूलो परिमाण (Bulk) मा प्रशोधित तेल आयात गरी उपभोक्ता प्याकेजमा प्याकिङ्ग (Refilling) गरी बिक्री वितरण गर्ने प्याकेजिङ्ग उद्योगहरूले यस्तो सुविधा पाउने छैनन् ।
२२.	दुग्ध पदार्थको कारोबार गर्ने स्वदेशी डेरी उद्योगले आफ्नो कर योग्य उत्पादन बिक्री गर्दा उठाएको मूल्य अभिवृद्धि करमा ५० (पचास) प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि कर आन्तरिक राजस्व विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम फिर्ता दिइनेछ ।
२३.	सेलुलर मोबाइल फोनसेट उत्पादन गर्ने स्वदेशी उद्योग तथा पैठारीकर्ताले सेलुलर मोबाइल फोनसेटको कच्चापदार्थ वा तयारी सामानमा तिरेको कर त्यस्ता सामान मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका करदाताहरूलाई बिक्री गरेको प्रमाण पेश गरेमा विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम साठी प्रतिशत फिर्ता दिइनेछ ।
२४.	चिनी उत्पादन गर्ने स्वदेशी उद्योगले आफ्नो उत्पादन मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका करदाताहरूलाई बिक्री गर्दा उठाएको मूल्य अभिवृद्धि करमा ७० (सत्तरी) प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि कर आन्तरिक राजस्व विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम फिर्ता दिइनेछ ।
२५.	जलविद्युत आयोजनाको लागि आवश्यक पर्ने नेपालमा उत्पादन नहुने यन्त्र उपकरणहरू, मेशीनरी औजारहरू र तिनका पार्टपुर्जा, पेनस्टक पाईप वा सो बनाउन प्रयोग हुने फलामे पाता पैठारी गर्दा वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको स्वीकृतिमा सञ्चालन हुनेको हकमा सो केन्द्रको र वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको स्वीकृतिमा सञ्चालन हुनेदेखि बाहेक अन्य आयोजनाको हकमा विद्युत विकास विभागको सिफारिसमा मूल्य अभिवृद्धि कर छुट गरिनेछ ।
२६.	विदेशी नियोग तथा दातृ संस्थाले कूटनैतिक सुविधा वा महसुल सुविधामा पैठारी गरेका सवारी साधन कुनै आयोजनाको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुरूप आयोजनालाई नै हस्तान्तरण गरी सरकारी नम्बर प्लेटमा परिवर्तन गर्दा वा कुनै आयोजनाको नाममा पूर्ण वा आंशिक महसुल सुविधामा

	(लगत वा बैङ्क ग्यारेण्टीमा पैठारी भएको बाहेक) पैठारी भएका सवारी साधन आयोजना समाप्तिपछि अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई सरकारी नम्बर प्लेटमा परिवर्तन गरी सरकारी निकायमा हस्तान्तरण गर्दा मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने छैन ।
२७.	कूटनैतिक नियोग, परियोजना र अन्य निकायहरूले (सरकारी एवं गैरसरकारी संघ संस्था) महसुल सुविधामा पैठारी गरेका शुरु उत्पादन वर्षले १५ वर्ष नाघेका पुराना सवारी साधन अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई पुनः प्रयोग हुन नसक्ने गरी स्क्रयाप गरी रजिष्ट्रेशन रद्द गर्न चाहेमा त्यस्तो सवारी साधनमा मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने छैन ।
२८.	निजी प्रयोगको लागि नेपाली नागरिकले मूल्य अभिवृद्धि कर छुटमा आयात गरिएका सवारीसाधनका धनीको मृत्यु भई सवारीसाधनलाई निजको पति वा पत्नीको नाममा नामसारी गर्दा विभागको स्वीकृतिको आधारमा त्यस्ता सवारी साधनहरूमा लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर छुट हुनेछ ।
२९.	बण्डेड वेयर हाउस वा नगद धरौटी (पासबुक) को सुविधा नलिएका उद्योगहरूले आफूले निकासी गर्ने मालवस्तु उत्पादनको लागि आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ एवं नेपालमा उत्पादन नहुने प्याकिङ मेटेरियल पैठारी गरी सोबाट उत्पादित तयारी मालवस्तु तोकिएको अवधिभित्र तोकिएको प्रक्रिया अनुसार निकासी गरेमा त्यस्ता कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ एवं प्याकिङ मेटेरियल पैठारी गर्दा भन्सार बिन्दुमा लागेको कर नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी सोही सूचनामा तोकिए बमोजिमका मालवस्तुमा तोकिए बमोजिमको मितिदेखि तोकिए बमोजिमको समदरमा भन्सार बिन्दुबाटै मूल्य अभिवृद्धि कर फिर्ता दिइनेछ ।
३०.	नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी बल र नेपाल प्रहरीको प्रधान कार्यालयको नाममा पैठारी हुने निम्न लिखित सामानहरूमा सम्बन्धित मन्त्रालयको सिफारिसमा छुट प्रदान गरिनेछ :-
(क)	सैनिक, सशस्त्र प्रहरी र नेपाल प्रहरीको प्रयोगका खरखजाना, हातहतियार, गोलिगट्टा, बारुद र तिनका स्पेयरपार्ट्स, विशेष प्रकारको तेल र टल्लीहरू, एक्सेसरिज, बिस्फोटक पदार्थ, सैनिक सामग्री उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ तथा सुरक्षाको निमित्त प्रयोग गर्ने मेशिनरी औजार र पार्टपुर्जाहरू ।
(ख)	शान्तिसुरक्षा कायम गर्न आवश्यक पर्ने मेशिनरी औजारहरू, भीड नियन्त्रणका सामानहरू, अपराध अनुसन्धानको लागि आवश्यक उपकरण तथा अन्य सामानहरू तथा सञ्चार मन्त्रालयको सिफारिसमा सैनिक जवान, सशस्त्र प्रहरी र नेपाल प्रहरीले प्रयोग गर्ने सञ्चार सम्बन्धी सामानहरू ।
(ग)	सैनिक जवान, सशस्त्र प्रहरी, नेपाल प्रहरी तथा घोडा खच्चरहरूको स्वास्थ्य उपचारको लागि आवश्यक पर्ने औजार, उपकरण, औषधी र तत्सम्बन्धी सामानहरू ।
(घ)	सैनिक जवान, सशस्त्र प्रहरी, नेपाल प्रहरीको अभ्यास तथा तालिममा प्रयोग हुने सामानहरू ।
(ङ)	नेपाली सेनाले प्रयोग गर्ने इञ्जिनियरिङ्ग सर्भे र निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने

हेभि अर्थमुभिग प्लान्ट, औजार र सो सम्बन्धी पार्टस, अप्टिकल इक्वीपमेन्ट तथा रक्षा मन्त्रालयद्वारा तोकिए बमोजिमको डिफेन्स स्टोरका सामानहरू । (च) नेपाली सेनाले प्रयोग गर्ने क्याम्पिङ्ग इक्वीपमेन्ट तथा स्पेशल फोर्स र प्याराट्रुपरलाई आवश्यक पर्ने विभिन्न सामानहरू । (छ) नेपाली सेनाको नाममा पैठारी हुने हवाईजहाज, हेलिकप्टर र तीनका पार्टपुर्जा, प्यारासुट (ब्याग समेत) टुल्स, लुब्रिकेन्ट्स तथा ग्राउण्ड इक्वीपमेन्टहरू । (ज) अस्पताल सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने उपकरण तथा औजारहरू । (झ) वैज्ञानिक प्रयोगशालालाई आवश्यकपर्ने सामानहरू । (ञ) दैवी प्रकोप उद्धार कार्यमा प्रयोग हुने सामानहरू ।	समूह १२ : भवन र जग्गा
घर तथा जग्गाको खरिद बिक्री तथा बहाल (होटल, गेष्टहाउस र एपार्टमेण्टले उपलब्ध गराउने होटल, गेष्टहाउस सरहको व्यावसायिक रूपमा सञ्चालित निकायले उपलब्ध गराउने सेवा बाहेक) ।	समूह १३ : बाजी, क्यासिनो र चिट्ठा बाजी वा जुवा खेलाउनका निमित्त प्रदान गरिने सुविधा सम्बन्धी क्रियाकलाप, चिट्ठा ।
<u>द्रष्टव्य:</u> (१) माथि उल्लेख भए बमोजिम शीर्षक र उपशीर्षकहरूमा किटानसाथ उल्लेख भएको वस्तु तथा सेवामा मात्र मूल्य अभिवृद्धि कर छुट हुनेछ । कर छुट गरिएका वस्तु तथा सेवाको व्याख्या तथा वस्तुको हार्मोनाइज्ड कोड आवश्यकता अनुसार भन्सार विभागसँग परामर्श लिई विभागले थपघट तथा परिमार्जन गर्न सक्नेछ । (२) उपरोक्तानुसार स्वदेशमा उत्पादित बनस्पति घ्यू र तोरीको तेल, मैदा तथा सेलुलर मोबाइल फोन सेट, चिनी तथा स्वदेशी डेरी उद्योगमा आंशिक सुविधा दिई सो अनुसार कर फिर्ता दिने व्यवस्था रहेकोमा ती वस्तुको बजार अनुगमन समेतको समन्वयात्मक व्यवस्था आन्तरिक राजस्व विभागले गर्नेछ । (३) कर लाग्ने वस्तुमा कुनै छुट वा कर फिर्ता दिन मनासिव देखेमा नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी छुट दिन सक्नेछ ।	

अनुसूची-२
(मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा ७ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)
शून्य दर लाग्ने वस्तु तथा सेवा

१. नेपालबाहिर निर्यात हुने वस्तु: वस्तुको आपूर्ति देहाय बमोजिम भएको छ भन्ने कुरा प्रमाणित भएमा :-
 - (क) नेपालबाहिर निर्यात गरेको, वा
 - (ख) नेपालबाहिर गन्तव्य स्थान भएको अन्तर्राष्ट्रिय उडानमा स्टोरको रुपमा राखिएको, वा
 - (ग) नेपालबाहिर गन्तव्य स्थान भएको अन्तर्राष्ट्रिय उडानमा खुद्रा बिक्री वा आपूर्ति वा उपभोग गर्नका लागि राखिएको ।
२. नेपालबाहिरको व्यक्तिलाई आपूर्ति हुने सेवा :
 - (क) नेपालभित्र बसोबास भएको व्यक्तिले नेपालमा कुनै व्यावसायिक कारोबार, व्यावसायिक प्रतिनिधित्व वा कानूनी रुपमा मान्य प्रतिनिधि नभएको नेपालबाहिरका व्यक्तिलाई आपूर्ति गरेको सेवा,
 - (ख) नेपालभित्र बसोबास भई दर्ता भएको व्यक्तिले नेपालबाहिर बसोबास भएको व्यक्तिलाई गरेको वस्तु वा सेवाको आपूर्ति ।
३. नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयको सिफारिसमा कूटनैतिक सुविधा प्राप्त व्यक्ति वा नियोगले तथा महसुल सुविधा प्राप्त कूटनैतिक नियोगमा कार्यरत व्यक्तिले पैठारी गर्ने वस्तु तथा सेवा ।
४. साविकको कुनै सन्धि वा सम्झौतामा पैठारी गर्दा बिक्रीकर छुट प्रदान गरिएको भए सम्बन्धित आयोजनाको सिफारिसमा ती सन्धि वा सम्झौता बहाल रहेसम्म दर्ता भएका करदातासँग स्थानीय खरीद गरेमा त्यस्तो आपूर्तिमा शून्य दरको सुविधा प्रदान गरिनेछ ।
५. प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना भएको विशेष आर्थिक क्षेत्रमा सञ्चालन भएको उद्योगलाई बिक्री गरिने कच्चा पदार्थ तथा उत्पादित सामान ।
६. वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको सिफारिसमा सौर्य शक्तिबाट उर्जा उत्पादन गर्ने सयन्त्र तथा उपकरणमा प्रयोग हुने व्यापारी स्वदेशी उद्योगबाट उत्पादन हुने भई सोही उद्योगबाट आपूर्ति गर्ने भएमा वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको सिफारिस र विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम सो उद्योगलाई सो कारोबारमा शून्य दरको सुविधा प्रदान गरिनेछ ।
७. जल विद्युत आयोजनाका लागि आवश्यक पर्ने मेशिनरी औजारहरू र तिनका पार्टपुर्जा, यन्त्र उपकरणहरू, पेनस्टक पाईप वा सो बनाउन प्रयोग हुने फलामे पाता स्थानीय उद्योगबाट उत्पादन हुने भई सोही उद्योगबाट आपूर्ति गर्ने भएमा वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रबाट स्वीकृत हुनेको हकमा सो केन्द्रको र वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको स्वीकृतिमा सञ्चालन हुनेदेखि बाहेक अन्य आयोजनाको हकमा विद्युत विकास विभागको सिफारिस र विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम सो उद्योगलाई सो कारोबारमा शून्य दरको सुविधा प्रदान गरिनेछ ।
८. घरेलु तथा साना उद्यमीहरूले स्वदेशमा उत्पादन गरेका मूर्तिकला, चित्रकला, वास्तुकला र त्यस्तै प्रकारका अन्य हस्तकलाहरूका सामान नेपालका स्वीकृत निर्यात गृह (एक्सपोर्ट ट्रेडिङ हाउस) मार्फत विदेश निकासी गरेमा त्यस्ता सामान उत्पादन गर्दा प्रयोग भएका कच्चा पदार्थमा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर आन्तरिक राजस्व विभागले तोकेको प्रक्रिया पूरा गरेपछि फिर्ता दिईनेछ ।
९. अपाङ्गले प्रयोग गर्ने स्कुटर पैठारी वा स्थानीय खरीद गर्दा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर त्यस्तो स्कुटर यातायात व्यवस्था कार्यालयमा निजको नाममा दर्ता भएको अवस्थामा महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालय वा सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीको सिफारिसमा पैठारी गर्दा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट र स्थानीय खरीद गर्दा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर आन्तरिक राजस्व विभागबाट फिर्ता गरिनेछ । त्यसरी फिर्ता गरिएको मूल्य अभिवृद्धि कर अपाङ्ग बाहेक अन्य व्यक्तिलाई बिक्री गरेमा असूल उपर गरिनेछ ।

यो पुस्तक तयार गर्दा त्रुटी नहोस् भन्ने हरसम्भव प्रयास गरिएको छ । तथापि, कुनै त्रुटी फेला परेमा वा कार्यसम्पादनको क्रममा कुनै द्विविधा उत्पन्न भएमा आर्थिक अध्यादेश, २०७० अनुसार हुने भएकाले सो हेर्न हुन वा यस विभागको महसुल शाखामा सम्पर्क राख्न अनुरोध गरिएको छ ।

- भन्सार विभाग, त्रिपुरेश्वर ।